

ကန့်သတ်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း

(၂၀၀၁ - ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀ - ၂၀၃၁ ခုနှစ်အထိ)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ

ကန့်သတ်

ဥပေမာဏ

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားသစ်တောရေးရာစီမံချက်^၁ တစ်ရပ် ရေးဆွဲရန် ၁၉၉၅ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် စတင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
- ၂။ အမျိုးသားသစ်တောရေးရာစီမံချက်သည် အပူပိုင်းဒေသနိုင်ငံများရှိ သစ်တောသယံဇာတ များကိုအခွန်ရှည်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရန်အတွက် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ စည်းရုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ရေရှည်စီမံချက်^၂ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ ပဏာမ လုပ်ငန်းဖြစ်သော သစ်တောရေးရာလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေရှင်းရမည့် အချက်များ စာတမ်း^၃ ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။
- ၄။ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲက နောင်အစဉ်အဆက် ကိုးကားအကောင်အထည်ဖော်သွားနိုင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကဏ္ဍအတွက် ရေရှည်စီမံကိန်း တစ်ရပ်ရေးဆွဲ ဖော်ဆောင်သွားရန် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့ပါသည်။
- ၅။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ တော်ဝင်ခန်းမတွင် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၆) နေ့၌ ကျင်းပခဲ့သည့်အစည်းအဝေးတွင် အမျိုးသားသစ်တောရေးရာ စီမံချက်အစား အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း^၄ ကို စီမံကိန်းသက်တမ်းနှစ် (၃၀) သတ်မှတ်၍ ရေးဆွဲရန် ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းဖြင့် မအားလပ်သည့်အတွက် အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်မှ စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။
- ၆။ စတင်ဆောင်ရွက်သည့်အချိန်မှစ၍ အောက်ပါလုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများရရှိခဲ့ပါသည်။
 - (က) ဘာသာရပ်အလိုက် ခေါင်းစဉ်ပေါင်း ၁၈ ခု သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် တာဝန်ယူရေးသားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ရွေးချယ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း၊
 - (ခ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန်နှင့် စာတမ်းများ တည်းဖြတ်ပေးရန် စသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်

^၁ National Forestry Plan- NFP
^၂ Master Plan
^၃ Forestry Sector Issues Paper
^၄ National Forest Master Plan-NFMP

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများ ပါဝင်သော ဗဟိုကြီးကြပ် ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီကို အဖွဲ့ဝင် (၇) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်း၊

- (ဂ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် တာဝန်ယူရေးသားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပံ့ပိုးကူညီရန်အတွက် ဘာသာရပ်ခေါင်းစဉ်အလိုက် အဖွဲ့ငယ်များ ထပ်မံဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- (ဃ) ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့များမှ အဆိုပြုအနှစ်ချုပ်မှုကြမ်းများ ပြုစုတင်ပြခြင်း၊
- (င) အမျိုးသား သစ်တောရေးရာစီမံချက် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း အလုပ်ရုံ သင်တန်း^၁ ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၄ ရက်မှ ၂၈ ရက်အထိ ကျင်းပခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ သင်တန်းသား ၂၃ ဦးနှင့် လေ့လာသူ ၁၆ ဦး၊ တရုတ်နိုင်ငံမှ သင်တန်းသား ၂ ဦး၊ မွန်ဂိုလီးယားနိုင်ငံမှသင်တန်းသား ၂ ဦး နှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ပညာရှင် ၃ ဦး၊ စုစုပေါင်း (၄၆) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း၊
- (စ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် အထောက်အကူပြုမည့် အခြေခံကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ပြုစုခြင်းနှင့် စာတမ်းပုံစံသတ်မှတ်ခြင်း၊

၇။ ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း စသည့် အစိုးရဌာနများ၊ သစ်တောသယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းနှင့် သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့စသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အငြိမ်းစား သစ်တောဝန်ထမ်းများ ပါဝင်ရေးဆွဲ ခဲ့ကြပါသည်။

၈။ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် မမျှော်လင့်သော အခက်အခဲများနှင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှု များစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကဏ္ဍအသီးသီးကို ပညာရှင် အသီးသီးအား တာဝန်ခွဲဝေပြီး ရေးသားစေရာ၌ အချို့ကျွမ်းကျင်မှုအားနည်းခြင်း၊ အချို့အားထည့်မှု အားနည်းခြင်း၊ အချို့ သတင်းအချက်အလက်အပြည့်အစုံမစုဆောင်းခြင်း၊ အချို့အချိန်မပေးနိုင်၍ သတ်မှတ်ချိန် အတွင်းမပြီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုံးဝရေးသားနိုင်ခြင်းမရှိခြင်း၊ ရေးသားတင်ပြပုံအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဗဟိုကြီးကြပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီအနေဖြင့် အချို့ စာတမ်း များကို အစမှအဆုံး အသစ်ရေးရခြင်း၊ အချို့ကို ပြုပြင်ရေးသားခြင်း၊ သစ်တော ဝေါဟာရမှ စ၍ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များနှင့် အယူအဆများ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းရှိ စေရန် ညှိနှိုင်းပြုပြင်ပေးခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို အချိန်တိုအတွင်း အလောတကြီး ဆောင်ရွက် ခဲ့ရပါသည်။ ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့် ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းသည်

^၁ Training Workshop on National Forest Programme Strategic Planing

မူလသတ်မှတ်ခဲ့သည့်အချိန်ထက် များစွာနောက်ကျခဲ့သည့်အပြင် ကန့်သတ်သည့် အချိန်အတွင်း မမြင်နိုင် မပြင်နိုင်သော အားနည်းချက်နှင့် ကွဲလွဲချက်များ ရှိပါဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ပင်မစီမံကိန်းကို ယင်း၏သက်တမ်းတစ်လျှောက်တည်ဆဲအခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရေးအတွက် အခါအားလျော်စွာ ပြုပြင်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၉။ မည်သို့ဆိုစေ ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် မိမိစွမ်းအားရှိသမျှ အားကြိုး မာန်တက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနမှ အငြိမ်းစားနှင့် လက်ရှိသစ်တောပညာရှင်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ပညာရှင်အားလုံးကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင် အပ်ပါသည်။

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဗဟိုကြီးကြပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီ

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၃၀) ရက်

ဥပေမာဏ

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားသစ်တောရေးရာစီမံချက်^၁ တစ်ရပ် ရေးဆွဲရန် ၁၉၉၅ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် စတင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
- ၂။ အမျိုးသားသစ်တောရေးရာစီမံချက်သည် အပူပိုင်းဒေသနိုင်ငံများရှိ သစ်တောသယံဇာတ များကိုအခွန်ရှည်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရန်အတွက် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ စည်းရုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ရေရှည်စီမံချက်^၂ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ ပဏာမ လုပ်ငန်းဖြစ်သော သစ်တောရေးရာလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေရှင်းရမည့် အချက်များ စာတမ်း^၃ ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။
- ၄။ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲက နောင်အစဉ်အဆက် ကိုးကားအကောင်အထည်ဖော်သွားနိုင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကဏ္ဍအတွက် ရေရှည်စီမံကိန်း တစ်ရပ်ရေးဆွဲ ဖော်ဆောင်သွားရန် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့ပါသည်။
- ၅။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ တော်ဝင်ခန်းမတွင် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၆) နေ့၌ ကျင်းပခဲ့သည့်အစည်းအဝေးတွင် အမျိုးသားသစ်တောရေးရာ စီမံချက်အစား အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း^၄ ကို စီမံကိန်းသက်တမ်းနှစ် (၃၀) သတ်မှတ်၍ ရေးဆွဲရန် ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းဖြင့် မအားလပ်သည့်အတွက် အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်မှ စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။
- ၆။ စတင်ဆောင်ရွက်သည့်အချိန်မှစ၍ အောက်ပါလုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများရရှိခဲ့ပါသည်။
 - (က) ဘာသာရပ်အလိုက် ခေါင်းစဉ်ပေါင်း ၁၈ ခု သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် တာဝန်ယူရေးသားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ရွေးချယ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း၊
 - (ခ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန်နှင့် စာတမ်းများ တည်းဖြတ်ပေးရန် စသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်

^၁ National Forestry Plan- NFP
^၂ Master Plan
^၃ Forestry Sector Issues Paper
^၄ National Forest Master Plan-NFMP

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများ ပါဝင်သော ဗဟိုကြီးကြပ် ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီကို အဖွဲ့ဝင် (၇) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်း၊

- (ဂ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် တာဝန်ယူရေးသားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပံ့ပိုးကူညီရန်အတွက် ဘာသာရပ်ခေါင်းစဉ်အလိုက် အဖွဲ့ငယ်များ ထပ်မံဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- (ဃ) ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့များမှ အဆိုပြုအနှစ်ချုပ်မှုကြမ်းများ ပြုစုတင်ပြခြင်း၊
- (င) အမျိုးသား သစ်တောရေးရာစီမံချက် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း အလုပ်ရုံ သင်တန်း^၁ ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၄ ရက်မှ ၂၈ ရက်အထိ ကျင်းပခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ သင်တန်းသား ၂၃ ဦးနှင့် လေ့လာသူ ၁၆ ဦး၊ တရုတ်နိုင်ငံမှ သင်တန်းသား ၂ ဦး၊ မွန်ဂိုလီးယားနိုင်ငံမှသင်တန်းသား ၂ ဦး နှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ပညာရှင် ၃ ဦး၊ စုစုပေါင်း (၄၆) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း၊
- (စ) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် အထောက်အကူပြုမည့် အခြေခံကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ပြုစုခြင်းနှင့် စာတမ်းပုံစံသတ်မှတ်ခြင်း၊

၇။ ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း စသည့် အစိုးရဌာနများ၊ သစ်တောသယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းနှင့် သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့စသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အငြိမ်းစား သစ်တောဝန်ထမ်းများ ပါဝင်ရေးဆွဲ ခဲ့ကြပါသည်။

၈။ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် မမျှော်လင့်သော အခက်အခဲများနှင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှု များစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကဏ္ဍအသီးသီးကို ပညာရှင် အသီးသီးအား တာဝန်ခွဲဝေပြီး ရေးသားစေရာ၌ အချို့ကျွမ်းကျင်မှုအားနည်းခြင်း၊ အချို့အားထည့်မှု အားနည်းခြင်း၊ အချို့ သတင်းအချက်အလက်အပြည့်အစုံမစုဆောင်းခြင်း၊ အချို့အချိန်မပေးနိုင်၍ သတ်မှတ်ချိန် အတွင်းမပြီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုံးဝရေးသားနိုင်ခြင်းမရှိခြင်း၊ ရေးသားတင်ပြပုံအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဗဟိုကြီးကြပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီအနေဖြင့် အချို့ စာတမ်း များကို အစမှအဆုံး အသစ်ရေးရခြင်း၊ အချို့ကို ပြုပြင်ရေးသားခြင်း၊ သစ်တော ဝေါဟာရမှ စ၍ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များနှင့် အယူအဆများ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းရှိ စေရန် ညှိနှိုင်းပြုပြင်ပေးခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို အချိန်တိုအတွင်း အလောတကြီး ဆောင်ရွက် ခဲ့ရပါသည်။ ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့် ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းသည်

^၁ Training Workshop on National Forest Programme Strategic Planing

မူလသတ်မှတ်ခဲ့သည့်အချိန်ထက် များစွာနောက်ကျခဲ့သည့်အပြင် ကန့်သတ်သည့် အချိန်အတွင်း မမြင်နိုင် မပြင်နိုင်သော အားနည်းချက်နှင့် ကွဲလွဲချက်များ ရှိပါဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ပင်မစီမံကိန်းကို ယင်း၏သက်တမ်းတစ်လျှောက်တည်ဆဲအခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရေးအတွက် အခါအားလျော်စွာ ပြုပြင်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၉။ မည်သို့ဆိုစေ ဤသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် မိမိစွမ်းအားရှိသမျှ အားကြိုး မာန်တက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနမှ အငြိမ်းစားနှင့် လက်ရှိသစ်တောပညာရှင်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ပညာရှင်အားလုံးကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင် အပ်ပါသည်။

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဗဟိုကြီးကြပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီ

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၃၀) ရက်

၁။ နိဒါန်း

၁.၁။ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် သစ်တောသယံဇာတများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများဖြင့် ကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အဖြစ်ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ ယနေ့တိုင် နိုင်ငံတော် ဧရိယာ၏ ၅၀% ခန့်ကို အဖိုးတန်သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိနေခြင်းက အထက်ဖော်ပြပါ အချက်ကို ခိုင်မာစေပါသည်။ မြန်မာ့သစ်တောများသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအပြင် သဘာဝဝန်းကျင် ကောင်းမွန်ရေးတွင်ပါ အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။

သစ်တောများသည် ပြည်သူများ၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များအတွက် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတို့၏ နေရင်းဒေသလည်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် သစ်တောများသည် လယ်ယာ၊ စွမ်းအင်၊ မွေးမြူရေးနှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအစရှိသော အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများပေါ်တွင်လည်း အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ သစ်တောများ ထာဝစဉ် ဖွံ့ဖြိုးတည်တံ့မှသာလျှင် နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ကောင်းမွန်တည်တံ့ပြီး လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည်လည်း ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုး တည်တံ့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောသယံဇာတများ ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတည်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းပြုစုရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုးတက်များပြား လာသော လူဦးရေ၊ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်သော တိုးတက်များပြားလာသည့် လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးရေး လိုအပ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းများကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို သိသာထင်ရှားစွာ တိုးတက်ခံစား ရလျက် ရှိပါသည်။

ဤအခြေအနေများတွင် မြန်မာ့အဖိုးတန်သစ်တောများ အခွန်ရှည်ကြာစွာ တည်တံ့စေရန်နှင့် နောင်သားစဉ်မြေးဆက် သစ်တောသယံဇာတများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရန် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး သန်းရွှေက သစ်တောကဏ္ဍအတွက် နှစ်ရှည်စီမံကိန်းတစ်ရပ် ရေးဆွဲရန် လမ်းညွှန်မှုပေးခဲ့သဖြင့် အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်း^၁ ကို နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကာလအတွက် ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁.၂။ ရည်ရွယ်ချက်

သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု၏ အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍကြီး(၃)ရပ်ဖြစ်သော စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ဂေဟစနစ် တို့ကို အထူးအလေးထားစဉ်းစား ထည့်သွင်းရေးသားထားပါသည်။ အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

^၁ National Forest Master Plan - NFMP

- (က) ရေမြေသဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်၊
- (ခ) သဘာဝတောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လျက် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ထူထောင်ခြင်းဖြင့် ရာသီဥတု မျှတစေပြီး စိုက်ပျိုးရေးကို အထောက်အကူပြုရန်၊
- (ဂ) သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရန်၊
- (ဃ) ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ၏ အခြေခံသစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးရန်၊
- (င) သစ်တောသစ်ပင်များ၏ တန်ဖိုးနှင့်အနှစ်သာရကို ပြည်သူများ ပိုမိုသိရှိနားလည် လာစေရန်၊
- (စ) သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုတို့တွင် ပြည်သူများအား အသိပညာမြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန်၊
- (ဆ) သစ်တောသယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် အလေအလွင့် နည်းပါးပြီး သစ်အခြေခံ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာစေရန်နှင့်
- (ဇ) သစ်တောကဏ္ဍနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့်အဖွဲ့အစည်းများ ခိုင်မာတောင့်တင်း စေရန် နှင့် ပါဝင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်မြင့်မားစေရန် တို့ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃။ စီမံကိန်းရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်မှုနယ်ပယ်

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကို နိဒါန်းအပါအဝင် အခန်း (၁၉) ခန်းဖြင့် ရေးဆွဲထားပါသည်။ အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းတွင်ပါဝင်သည့် အခန်းများတွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည့် အကြောင်းအရာများကို အခြေခံအားဖြင့် အပိုင်း ၂ ပိုင်းခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်း၏ ပထမပိုင်းဖြစ်သော သစ်တောသယံဇာတများ ပြုစုထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း တွင် လက်ရှိ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေသည့် သစ်တောမူဝါဒ၊ သစ်တောဥပဒေများအကြောင်း၊ စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများ ခိုင်မာတောင့်တင်းမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ပဏာမဖော်ပြထားပြီး လက်ရှိ သစ်တောသယံဇာတများ၏အခြေအနေ၊ ပြောင်းလဲလာသော သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု အခြေအနေများ၊ စီမံကိန်းကာလအတွင်း သစ်နှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ လိုအပ်ချက်နှင့် ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် အလားအလာတို့ကိုဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကြိုးဝိုင်း/ ကြိုးပြင် ကာကွယ်တော အကျယ်အဝန်းကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်မှန်းချက်များချမှတ်ထားပါသည်။ သဘာဝတောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများအဖြစ် သဘာဝတော တန်ဖိုးမြှင့်လုပ်ငန်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းနှင့်အုပ်မိုးကာဆိုင် ခုတ်လှဲခြင်း လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းကာလအတွင်း ရည်မှန်းချက်များချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် သစ်တောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းနှင့်တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခြင်းအဖြစ် သစ်တောစိုက်ခင်းများ

တည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောကာကွယ်ခြင်း၊ ဆည်များ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများရှိ သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများကို တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန် ရည်မှန်းချက်ထားရှိပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်လုပ်ကိုင်သော သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားရန်၊ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများ တိုးချဲ့တည်ထောင်ခြင်းကို ပြည်သူများအား ပညာပေးစည်းရုံး ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည့် အစီအစဉ်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်း၏ ဒုတိယပိုင်းတွင် သစ်တောများမှ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသုံး စွဲခြင်းနှင့် လူ့စွမ်းအင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်များနှင့် အစီအမံများကို ရေးသားတင် ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောများမှ သစ်များကိုစနစ်တကျ ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်မည့် အစီအစဉ်များ၊ သစ်ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် သစ် ထုတ်လုပ်ရာတွင် အလေအလွင့်နည်းပါးရေးအစီအမံများ၊ သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်း များ၏ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ဈေးနှုန်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို စူးစမ်း လေ့လာခြင်း၊ နည်းလမ်းများကိုသုံးသပ်တင်ပြခြင်း၊ သစ်လုံးတင်ပို့ရောင်းချခြင်းကို လျော့ချ၍ သစ်အခြေခံလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် နည်းလမ်း များနှင့် အဆိုပြုချက်များကို ပြည့်စုံစွာဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု၊ အိမ်ခြံ ဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တော သယံဇာတများထွက်ရှိမှု အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ဇီဝစွမ်းအင်လိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များသတ်မှတ်ခြင်း၊ ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ သစ်တော ကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သစ်တောသုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရေတိုရေရှည် လုပ်ငန်း စီမံချက်များ၊ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်သူများ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ်များအပြင် သစ်တောကဏ္ဍတွင် သစ်တောပညာရှင်များ အလုံအလောက်ပေါ်ထွက်လာစေရေးအတွက် ပြည်တွင်း နှင့် ပြည်ပတွင်ဘွဲ့လွန်နှင့် သင်တန်းများသို့ တက်ရောက်သင်ကြားစေမည့် အစီအစဉ်များ၊ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်စဉ် ကာလအတွင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ရလဒ်များအပေါ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းတို့ကို တင်ပြထားပါသည်။

၁.၄။ အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ရည်မှန်းချက်များ

ယခုရေးဆွဲတင်ပြသည့် စီမံကိန်းသည် သစ်တောကဏ္ဍတွင် ယနေ့ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေရသည့် အခက်အခဲများ၊ အကြောင်းကိစ္စရပ်များနှင့် နောင်တွင်တွေ့ကြုံလာနိုင်သည့် အခက်အခဲ အတားအဆီး များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက် ဖြည့်ဆည်းပေးမည့် ရေရှည်စီမံကိန်း တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းသည် သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာရေး အတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရေးဆွဲထားသည့် ဇီဝရူပ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုနိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ် တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသားအဆင့် နှင့် ဒေသကြီးအဆင့်များတွင် သစ်တောကဏ္ဍနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ၌ လမ်းညွှန်မှု ပေးနိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤစီမံကိန်းက သစ်တောကဏ္ဍအတွက်လိုအပ်သော ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှု မူဘောင် တစ်ခုကိုသတ်မှတ်ပေးပါသည်။ စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အခါ နိုင်ငံတော်၏ အဖိုးတန်သဘာဝ သစ်တောသယံဇာတ၊ ဆက်နွယ်နေသည့် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များနှင့် အခြားဇီဝ မျိုးစုံမျိုးကွဲ အရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက် များကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြည့်ဆည်းပေးပါလိမ့်မည်။

သတ်မှတ်ထားသောရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်ပြီးမြောက်စေရန် စီမံကိန်းကို မှန်မှန်ကန်ကန် အကောင်အထည်ဖော်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ တမျိုးသားလုံး၏ အမြင်ကို ထပ်ဟပ်ပေါ် လွင်စေသည့် အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းကြီး ရေးဆွဲရာတွင် သစ်တောကဏ္ဍနှင့် သက်ဆိုင်ဆက်နွယ်နေသူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများညီညွတ်စွာ အတူတကွလက်တွဲပါဝင်ခဲ့သဖြင့် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စီမံကိန်းကြီးတစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ နောက် တစ်ဆင့်မှာ စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့တွင် သစ်တောမှအကျိုးကျေးဇူးများကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခံစားသူအားလုံး နိုင်ငံတော်နှင့်အတူ အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့် ပြုသင့်ပါသည်။ ဤကြိုးပမ်းအားထုတ် မှုများကိုလည်း နိုင်ငံရေးကတိကဝတ်များဖြင့် ထောက်ခံအားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် သစ်တောကဏ္ဍမှ အထောက်အကူပြုနေမှုများကို အကောင်းဆုံးဖြစ်စေရန်အတွက် ခိုင်မာသော သစ်တောမူဝါဒနှင့် ဥပဒေ၊ လေ့ကျင့်ပညာပေးခြင်း၊ သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှု အခြေခံအဆောက်အအုံများဖြင့် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ရပ် ဖန်တီးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကို အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပင်မစီမံကိန်းတစ်ရပ် ရေးဆွဲခြင်းကို လူမှုစီးပွားရေးအရဖြစ်စေ၊ သဘာဝဝန်းကျင် အရဖြစ်စေ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအရဖြစ်စေ အမှန်တကယ်နှင့်မျှော်မှန်းထားသည့်ပြောင်းလဲမှုများကို ထင်ဟပ်စေလျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသည့် ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်အဖြစ် သဘောထား မှတ်ယူရပါမည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဖြစ်စဉ်အတွင်း ရွေးချယ် ထားသည့် အကောင်အထည်ဖော်မှု လမ်းကြောင်းကိုတည့်မတ်ပေးရာတွင် လိုအပ်သော သတင်း

အချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးရန် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် ကြီးကြပ်ခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ယခုရေးဆွဲသည့် အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းသည် သစ်တောကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသူများ၏ စုပေါင်းကြိုးပမ်းမှုမှ ရလဒ်တစ်ခုဖြစ်သကဲ့သို့ ဤစီမံကိန်းကြီးကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း အောင်မြင်မှုရရှိရေးအတွက် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။

၂။ မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်း ခိုင်မာတောင့်တင်းရေး

၂.၁။ နိဒါန်း

သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အောင်မြင်မှုသည် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်ရန် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု အပေါ်တွင် အဓိကတည်မှီပါသည်။ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှုဆိုရာတွင် မူဝါဒဆိုင်ရာများ၊ ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းဆိုင်ရာများ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်း လုပ်ငန်းများလည်း အကျုံးဝင်ပါသည်။ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်ရန် တည်ထောင်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်မှုမှာ သစ်တောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းအပေါ် လွှမ်းမိုးနေသည့် အခြေအနေအရပ်ရပ်တို့၏ လျှင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ကျင့်သုံးနိုင်မှု အပေါ် တည်မှီပြန်ပါသည်။

လူဦးရေတိုးပွားလာမှုနှင့် လူအများတို့မှ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချမှုတို့ကြောင့် အခြေခံ စားနပ် ရိက္ခာဖူလုံနိုင်ရန် လိုအပ်လာသည့် စိုက်ပျိုးမြေများ တိုးချဲ့ဖော်ထုတ်ခြင်းက သစ်တော များအပေါ် ဖိအားပို၍ ကျရောက်စေခဲ့သည်။ သစ်တောများအား ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းထားနိုင် ခဲ့သည့် ဒေသများတွင်လည်း ရေရှည်အကျိုးစီးပွားနှင့် ရေတိုအကျိုးအမြတ် ရရှိခံစားနိုင်ရေးတို့ အကြားတွင် လည်းကောင်း၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ထာဝစဉ်တည်မြဲရေးနှင့် တိုးပွားလာသည့် လူဦးရေတို့ အသက်ရှင်သန်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များအကြား တွင်လည်းကောင်း ပဋိပက္ခသဘော ဆောင်လာခဲ့သည်။ သစ်တောသယံဇာတများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် သဘာဝဂေဟစနစ်များအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်ပေါ်စေမည့် နည်းစနစ်များ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် လိုအပ်ခြင်း အပေါ် ကောင်းစွာသဘောပေါက် လက်ခံလာကြသော်လည်း ထိုသို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် ရင်ဆိုင်ကြ ရမည့် ငွေကုန်ကြေးကျမှုနှင့် အခြားဆက်နွှယ်သော ပြဿနာများမှာ အဟန့်အတားသဖွယ် ဖြစ်ခဲ့ ရပြန်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် သစ်တောများအား အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရန် တာဝန်ယူကြရသည့် အဖွဲ့ အစည်း များအနေဖြင့် တစ်နေ့တစ်ခြားတိုးပွားလာနေသော သစ်တောမြေများနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချလိုသူတို့၏ ကျယ်ပြန့်ရှုပ်ထွေးသော ဖိအားပေးမှုများအား မှန်ကန်သော နည်းလမ်းများ အပေါ် အခြေခံလျက် စနစ်တကျကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း ရှိကြရန်မှာ အရေးအကြီးဆုံးသော လိုအပ်ချက်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ အမျိုးသားရေးအဆင့်၌ သစ်တောသယံဇာတများမှ ရရှိ နိုင်သည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်ကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် အခွန်တော်ငွေနှင့် ပြည်သူများ အတွက် အလုပ်ရရှိရေး အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်ရရှိ နိုင်ရန် လိုလားသကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များက ယင်းတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ပိုမိုတွက်ခြေကိုက်စေရန်နှင့် အခြားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုး အစားတို့နှင့် ယှဉ်နိုင်စေရန် ကြိုးပမ်းလာကြမည်သာဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ဒေသခံ ပြည်သူတို့အနေဖြင့် ယင်းတို့၏ စားနပ်ရိက္ခာ၊ တိရစ္ဆာန်အစားအစာ၊ လောင်စာနှင့် ဝင်ငွေရရှိမှုအတွက်

သစ်တောများအပေါ်ပို၍ အမှီသဟဲပြုလာကြရသည်။ ကုန်လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ သစ်တောများက ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးဖြစ်စဉ်များ အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်စေမှုကို တိုးတက်သဘောပေါက် လက်ခံလာကြသည့်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ တည်ငြိမ်မျှတစေရေးအတွက် သစ်တောများအား ထာဝစဉ်တည်တံ့ ရေး အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းသွားရန် တောင်းဆိုမှုများလည်း တိုးပွားလာခဲ့သည်။ ယခုနောက်ပိုင်း တွင် သစ်တောများထိန်းသိမ်းမှု၊ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှုသာမက လူသားတို့နှင့် ပတ်သက်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းမှန်သမျှသည် ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လမ်းညွှန် ချက်များနှင့် ကိုက်ညီနိုင်စေရန် ဦးတည်လာကြသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂက ထိုဦးတည်ချက်များအား ဖော်ဆောင် ရန် ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင်^၁ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။

၂.၁.၁။ သစ်တောကဏ္ဍ၏ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှု

အတိတ်ကာလတွင် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအမံများမှ မျှတသည့်သဘောကို မဆောင် ခဲ့သောကြောင့် တောနေလူတန်းစားများအနက် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ မြေမဲ့ယာမဲ့ဖြစ်မှု တိုးတက်များပြား လာကာထိုသူများက ယင်းတို့၏အသက်ရှင် ရပ်တည်ရေးအတွက် သစ်တောများအတွင်းသို့ ကျူးကျော် ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အရေးပါသည့် သစ်တောများမှာ အရည်အသွေး ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ခြင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရ သည်။ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို ဆင်ခြင်ရာတွင် တိုးပွားများပြားလာသည့် အသုံးချ လိုသူများ၊ အကျိုးအမြတ်တိုးတက် ရှာဖွေလိုသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအကျိုးစီးပွား၊ အများပြည်သူတို့၏ အကျိုး စီးပွား၊ အသုံးချမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအကြား ချိန်ခွင်ရှာ ညီမျှစေရေးနှင့် အနာဂတ် လူသားတို့ အကျိုးစီးပွားများ မထိခိုက်စေရေးတို့အပေါ် အလေးထားကာ ဆင်ခြင်သုံး သပ်ညှိနှိုင်းရန် လိုအပ်လာပါသည်။

နည်းလမ်းတကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဆိုပါက သစ်တောများမှ တစ်ဖက်တွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ပါးရေးအတွက်များစွာ အကျိုးပြုနိုင်သကဲ့သို့ အခြားတစ်ဖက်တွင် ပတ်ဝန်း ကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကိုလည်း အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပါသည်။ တိုးပွားလာသည့် အသုံးချလိုသူများမှ လူသားတို့ အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် သစ်တောများမှာ အဓိကအရေးပါကြောင်းကို သိရှိ လက်ခံလာကြသည်နှင့် သစ်တောများထာဝစဉ်တည်တံ့စေရန် ထိန်းသိမ်းရေးကို လိုလားလာကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ကွဲပြားခြားနားသည့် အကျိုးစီးပွား မျော်မှန်းချက်များကို အခြေခံလျက် သစ်တော များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအပေါ်တွင် ခြားနားသော အမြင်များဖြင့် ရှုမြင်ကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောများထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တော ဂေဟစနစ်များမှ အကျိုးပြုမှုတန်ဖိုး၊ သစ်တောများမှ ရရှိခံစားနိုင်သည့် အကျိုးအမြတ်များနှင့် သစ်တော များ၏ ရေရှည်အကျိုးပြုနိုင်မှု အလားအလာများအပေါ် ကောင်းစွာသဘောပေါက်ကြလျက် ကဏ္ဍပေါင်းစုံ

^၁ Commission on Sustainable Development C.S.D

ပညာရပ်ပေါင်းစုံတို့မှ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာရေးအတွက် စည်းရုံး လှုပ်ဆော် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်သွားကြရန် အရေးကြီးလာပါသည်။

လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဖော်ဆောင်ရာတွင် မျက်မှောက်လူသားတို့၏ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းမှု အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ အနာဂတ်လူသားတို့၏ အမွေအနှစ်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အခွင့်အလမ်းများ မဆုံးရှုံးကြစေရန် သတိကြီးစွာဖြင့် စီမံသွားကြ ရပါမည်။ သစ်တောမြေဧရိယာနှင့် သစ်တောများ၏ အရည်အသွေး မယုတ်လျော့မဆုတ်ယုတ်စေဘဲ ထာဝစဉ်တည်မြဲနေစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းသွားနိုင်ရန်မှာ လက်တွေ့ကျမကျ ဟူသော အချက်ကို အလေးအနက် စဉ်းစားရပါမည်။ မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအခြေအနေများ ပြောင်းလဲ လာသည်နှင့် သစ်တောများအပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်လာမည်မှာ မုချမလွဲ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ စီမံချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် သစ်တောများနှင့် အခြားမြေအသုံးချမှု အမျိုး အစားတို့အကြား ချိန်ခွင်လျှာညီမျှရေးနှင့် မြေအသုံးချမှု စီမံချက်တိုင်း၌ သစ်ပင်သစ်တောများ အနေဖြင့် အရေးပါသောအခန်းမှ ပူးတွဲပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် စီမံသွားကြရပါမည်။

သစ်တောများ၏ အရည်အသွေး တည်ငြိမ်ရေးနှင့် ၎င်းတို့ကို ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုထိရောက်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ကဏ္ဍအလိုက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ဆိုင်ရာတာဝန်များကို ပီပြင်စွာ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ကာ ပဋိပက္ခသဘောဆောင်နေသော အကျိုး စီးပွားမျှော်မှန်းချက်တို့ကို ရင်ကြားစေလျက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးနိုင်ရန်မှာ အရေးကြီးသော လိုအပ်ချက်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆင်ခြင်ရာတွင် သစ်ပင်သစ်တောများသာ အကျုံးဝင်သည့် အခြေခံအချက်မှသည် ဂေဟစနစ်များနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို အခြေခံသည့်အသွင်သို့ ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်လာပါသည်။ တစ်ဖက် ကလည်း သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်သော စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များ မလျော့ပါးရေးအတွက် စီမံသွားကြရပါမည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် သဘာဝဝန်းကျင် မပျက်ယွင်း စေရေးကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူတို့၏ ရေတိုနှင့်ရေရှည်အကျိုး အတွက် သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်သော စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သစ်တောများ အပေါ် အမှီသဟဲပြုကြရသည့် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားများကို လည်းကောင်း မယုတ်လျော့ မဆုံးရှုံးစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းသွားရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် မြေကမ္ဘာထိပ်သီးညီလာခံ၌ အများသဘောတူ ပြဋ္ဌာန်း ခဲ့သော ဥပဒေအကြောင်းအရာအရ ချုပ်နှောင်မှုမရှိသော်လည်း ဩဇာသက်ရောက်မှုရှိသော သစ်တောများဆိုင်ရာ ကြေငြာချက်တွင်^၁ “ နိုင်ငံများ၏ အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒများ နှင့် သစ်တောများထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများက သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ တိုးတက်ဖော်ဆောင်လာကြရေးအတွက် တွန်းအားပေးသည့် အခြေခံ

^၁ Non-Legally Binding Authoritative Statement on Forests

လမ်းညွှန်ချက်များသဖွယ် ဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ ထိုသို့ တွန်းအားပေးရာတွင် သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် တာဝန်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ခိုင်မာလာစေရေးတို့လည်း အကျိုးဝင်သင့်ကြောင်း” ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ လူမှုဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များမှ လျှင်မြန်စွာ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ သစ်တောမူဝါဒများ၊ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို တာဝန်ယူကြရသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတို့မှာ ထိုဖြစ်ပေါ်မှုများနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရန် အစဉ်သဖြင့် ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးကြရပါမည်။ ထိုသို့ပြောင်းလဲရာတွင် အခြားကဏ္ဍများ၊ သစ်တောများနှင့် အကျိုးဝင်သူအားလုံးတို့က သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေးအတွက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုအပေါ် လိုလိုလားလား ထောက်ခံ အားပေးလာကြစေရန် မက်လုံးပေးသည့်သဘော ဆောင်ရပါမည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း သစ်တောများအား ရေရှည်အကျိုးမျှော်မှန်း၍ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေးအတွက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ သစ်တောများ၏ အရည်အသွေး မယုတ်လျော့ရန်နှင့် သစ်တောဧရိယာ တည်ငြိမ်မှု ရရှိစေရန် ဦးတည်ဖော်ဆောင်ရပါမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပကတိအခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရန် နည်းပရိယာယ်ကျင့်သုံးမှုမှာ ထိုက်သင့်သော ပြောင်းလွယ်၊ ပြင်လွယ်မှုရှိရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂.၁.၂။ သစ်တောမူဝါဒ၏အခြေခံ

အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒသည် သစ်တောကဏ္ဍ စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးရေး၏ အခြေခံလမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမူဝါဒက အမျိုးသားရေးအဆင့်၌ သစ်တောကဏ္ဍ၏ အနာဂတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေးအတွက် ရေရှည်ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များအပေါ် ထားရှိသည့် သဘောထား ခံယူချက်နှင့် ယင်းတို့၏ ခိုင်မာမှုတို့ကို ဖော်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောကဏ္ဍ စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို မှန်ကန်စွာ လမ်းညွှန်ချက်ပြုနိုင်ရန် သစ်တောမူဝါဒမှာ ရှင်းလင်းတိကျလျက် သစ်တောများနှင့် အကျိုးဝင်ပတ်သက်သူတို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြု လက်ခံကြသည့် သဘောဆောင်ရပါမည်။

အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒမှာ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရေးနှင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို အထောက်အကူပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှု တိုးမြှင့်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလည်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများမှာမူ သစ်တောမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရသည့် လက်နက်ကိရိယာများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ပြင် သစ်တောမူဝါဒမှာ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို တာဝန်ခံ ဖော်ဆောင်ကြရသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံလမ်းညွှန်ချက် ဖြစ်ရပါမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ လက်အောက်ခံ လုပ်ငန်းဌာနများသာမက ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ/လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အခြားဆက်နွယ် အကျိုးဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး

တို့က ယင်းတို့၏ တာဝန်ရှိမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းလင်း တိကျစွာ သိရှိနိုင်ရန် ဖော်ညွှန်းသည့် လမ်းညွှန်ချက်လည်း ဖြစ်ရပါမည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောမူဝါဒ ရေးဆွဲရာတွင် သစ်တောများနှင့် အကျိုးဝင်ပတ်သက်သော ကဏ္ဍပေါင်းစုံ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပူးပေါင်းပါဝင်ကြလျက် အများက လိုလားအသိအမှတ်ပြု လက်ခံ သော မူဝါဒ ဖြစ်စေရန် စီမံကြရပါမည်။ သို့မှသာ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် အကျိုးတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနည်းလမ်း^၁ အသွင်ဆောင်သော လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အပြည့်အဝ အထောက်အကူ ပြုလာကြပါမည်။

၂.၁.၃။ နိုင်ငံတကာ သစ်တောမူဝါဒများ၏ ယေဘုယျအခြေအနေ

၂၀ ရာစုနှောင်းပိုင်းကာလအထိ နိုင်ငံတကာ သစ်တောမူဝါဒများကို လေ့လာရာတွင် သစ်ပင် သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုတို့အပေါ်၌သာ အခြေခံပြီး ရိုးစင်းသည့် သဘောမျိုး ဆောင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်တောများ၏ ကျယ်ပြန့်သော အကျိုးပြုမှုများကို လျစ်လျူရှုကာ သစ်တောသယံဇာတများအပေါ် အလွယ်တကူ ပြန်လည်ရှင်သန်နိုင်သော သယံဇာတ^၂ အဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့ကြသဖြင့် အဆမတန် ထုတ်ယူသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကာ သစ်တော များ အရည်အသွေး ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ သစ်တောမြေများ ယုတ်လျော့ခြင်းသာမက တန်ဖိုးကြီးလှသော သဘာဝဂေဟစနစ်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများပျက်သုဉ်း ပျောက်ကွယ်ခြင်း အခြေသို့ဆိုင်ခဲ့ရပါ သည်။

လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးကို တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်ရာတွင် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ်၌သာ အခြေခံ တွက်ချက် စီမံခဲ့ကြသဖြင့် စီးပွားရေးကဏ္ဍမှာ တခြားကဏ္ဍများအပေါ် လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ သစ်တော များ၏ တန်ဖိုးကို တွက်ချက်ရာတွင်လည်း စီးပွားရေးတွက်ချက်မှုဖြင့်သာ တန်ဖိုးဖြတ်ခဲ့ ကြသဖြင့် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် ကြီးမားသော အဟန့်အတားသဖွယ် အကျိုး သက်ရောက်ခဲ့ပြန်ပါသည်။ ဤအတွေးအခေါ်များကြောင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုထက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကြမ်းများ မပြတ်လပ်စေရန် ထာဝစဉ် တည်တံ့သော တောထွက်^၃ ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးကို ရှေ့တန်းတင်ခဲ့ကြသည်။ သဘာဝသစ်တောများမှာ သစ်မျိုးစုံ ပေါက်ရောက်သဖြင့် ကုန်ကြမ်းထွက်ရှိမှု ကန့်သတ်ချက် ရှိသောကြောင့် စီးပွားရေးတွက်ချက်စေရန် ကုန်ကြမ်းတိုးမြှင့် ထုတ်ယူမှုရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျယ်ပြောလှသော သဘာဝ သစ်တောများကို အပြောင်ရှင်း ခုတ်လှဲကာ စိုက်ခင်းသစ်တောများဖြင့် အစားထိုးခဲ့ကြသည်။ ဤလုပ်ရပ်များကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်ယွင်းခြင်း၊ မြေနှင့် ရေ အရင်းအမြစ်တို့၏ အရည်အသွေးများ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ဂေဟစနစ်များနှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ပျက်သုဉ်းပျောက်ကွယ်ခြင်း စသည့်ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

^၁ Partnership Approach
^၂ Easily Renewable Resource
^၃ Sustained yield

၁၉၉၂ ခုနှစ်အတွင်း ကျင်းပခဲ့သည့် မြေကမ္ဘာထိပ်သီးညီလာခံ^၁ မတိုင်မီက သစ်တောကဏ္ဍ အပေါ် အလေးထားမှုအဆင့်မှာ များစွာ နိမ့်ကျခဲ့သဖြင့် မြေအသုံးချမှုမှအစ အခြားသော ပဋိပက္ခများ ဌ သစ်တောကဏ္ဍက အခြားသော ကဏ္ဍများ၏ တောင်းဆိုမှုများအပေါ် အလျော့ပေးခဲ့ရသည်ကသာ များခဲ့ပါသည်။ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးနှင့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် တိုးတက်ရရှိ ခံစားနိုင်ကြစေရန်အလို့ငှာ သစ်တောမြေအမြောက်အများတို့ကို ရှင်းလင်းလျက် လယ်ယာမြေအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ အခြားစီးပွားရေး သီးနှံစိုက်ခင်းများအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ မြေအသုံးချမှုအသွင်ကို ပြောင်းလဲခဲ့ကြပါသည်။

၂၀ ရာစု၏ နှောင်းပိုင်းတွင် တစ်စတစ်စ တိုးပွားလာသည့် ကမ္ဘာကြီးပို၍ ပူနွေးလာမှု၊ ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုးများ ကျရောက်မှု၊ လေ၊ မြေနှင့် ရေအရင်း အမြစ်များ အရည်အသွေး ဆုတ်ယုတ်မှုတို့မှာ သစ်တောမြေဧရိယာများ ယုတ်လျော့မှု သစ်တောများ အရည် အသွေးကျဆင်းမှုတို့အပေါ် အဓိကအခြေတည်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြု လက်ခံလာကြသည့် အတွက် သစ်တောမြေများ မယုတ်လျော့ရေးအတွက် ကျန်ရှိသည့် သစ်တောများ၏ အရည်အသွေး မဆုတ် ယုတ်ရေးတို့အပေါ် အလေးထားကာ ဆောင်ရွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို စီးပွားရေး တွက်ခြေကိုက်မှု^၂ အပေါ်၌သာ အခြေခံခဲ့ကြရာမှ ၁၉၉၀ ဆယ်စုနှစ်အလယ်ပိုင်းတွင် စီးပွားရေး တွက်ခြေကိုက်မှုအပြင် သဘာဝ ဝန်းကျင်ထိန်း သိမ်းရေးစံညွှန်းများနှင့် ဘောင်ဝင်ရမည်။^၃ လူမှုရေးဆိုင်ရာမှုများအရ လက်ခံနိုင် ရမည်^၄ ဟူသော သတ်မှတ်ချက် နှစ်ရပ်ကို ထပ်တိုးသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခင်က စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် ဖြစ်ထွန်းမှုအပေါ် အခြေခံခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံအများအပြားတို့မှ ယင်းတို့၏သစ်တော များ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို ထိုသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်စေရေးအတွက် ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းလာကြသော်လည်း အတွေးအခေါ် အဟောင်းများနှင့်အညီ နှစ်ပေါင်း ကြာရှည်စွာ ကျင့်သုံးလာမှုကြောင့် မျက်မှောက်ကာလတွင် တွေ့ကြုံနေရသော ဆိုးကျိုးများအား အချိန်တိုအတွင်း ပြောင်းလဲပစ်ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်သည်ကို သိရှိလာကြပါသည်။ သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုလုပ်ငန်းများမှာ အချိန်တိုအတွင်း ဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ထိုက်သင့်သော အချိန်အပိုင်းအခြားဖြင့်သာ ဆောင် ရွက်ရသော သဘောဆောင် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ အမျိုးသားရေးအဆင့် အခြေခံမှုနှင့် သစ်တော မူဝါဒတို့အား ပြင်ဆင် သည့်နှင့်အညီ ပြောင်းလဲဖော်ဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်တို့ကို ကာလကြာရှည်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သွားကြရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်ကြရန် လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။

^၁ Eath Summit
^၂ Economic Viability
^၃ Environmentally Fassible
^၄ Socially Acceptable

၂.၁.၄ ။ အတိတ်ကာလက မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ

အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒမှာ သစ်တောကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးရေး၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်/လမ်းညွှန်ချက် ဖြစ်သည်ဟု အဆိုပြုကြသော်လည်း အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒ မရှိဘဲ သစ်တောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံအများအပြား ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုနိုင်ငံများအနက် အချို့မှာ ယင်းတို့၏ သစ်တောမူဝါဒများကို မကြာသေးမီကမှ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း ခဲ့ကြပြီး ကျန်နိုင်ငံများမှာ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆဲအခြေအနေတွင် ရှိကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကဏ္ဍအနေဖြင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်မတိုင်မီက မူပိုင်အမျိုးသားရေး အဆင့် သစ်တောမူဝါဒဟူ၍ မရှိခဲ့ပဲ ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အိန္ဒိယနိုင်ငံ သစ်တောမူဝါဒ အပေါ်တွင် အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ အခြေအနေ ပေါ်ပေါက်မှုအရ လိုအပ်ချက်တစ်ခုခြင်းကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ထုတ်ပြန်သည့်နည်းကို ကျင့်သုံး၍လည်းကောင်း၊ သစ်တောကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုကာလ အပိုင်းအခြားတွင် နိုင်ငံအများစုတို့က သစ်တောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု၏ အခြေခံလမ်းညွှန်အဖြစ် ထာဝစဉ်တည်တံ့သော တောထွက် ထုတ်လုပ်နိုင်ရေး မူကို လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ကြသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ သဘာဝဂေဟစနစ်များ မပျက်ယွင်းရေးနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးကို ရှေ့တန်းတင်ကာ မြန်မာ့ရွေးချယ်ခတ်လှဲ နည်းစနစ်^၁ ကို ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်ယွင်းမှုမှာ အခြားနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းစာသော် လွန်စွာနည်းပါးခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဌာနအနေဖြင့် ၁၈၈၉ ခုနှစ်ကတည်းက အရာထမ်း အမှုထမ်းများ လိုက်နာရန် ညွှန်ကြားလွှာများကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ညွှန်ကြားလွှာမှာ ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည့် လမ်းညွှန်လက်စွဲသဘောမဆောင်ဘဲ အခြေအနေ ပေါ်ပေါက်မှုအပေါ် မူတည်၍ အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာ၌ အခြေခံနိုင်သည့် မူဝါဒဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ အထိုက်အလျောက် ထုတ်ပြန်ထားပြီး ဖြစ်နေခဲ့သဖြင့် သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ ထုတ်ယူမှု လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးမှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေ ခဲ့သော အကျိုးရလဒ်များ ခံစားနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉ ရာစုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ယင်း၏ ရေတပ်အင်အား ကြီးထွား ခိုင်မာစေရန်နှင့် ကုန်ကူးသန်းမှုနယ်ပယ်တွင် စိုးမိုးထားနိုင်ရန် စစ်သင်္ဘောများနှင့် ကုန်တင်သင်္ဘော များကို အပြိုင်အဆိုင် ဆောက်လုပ်ခဲ့ရာ ယင်းတို့နိုင်ငံမှ ထွက်ရှိသည့်သစ်များ ကုန်ခမ်းခဲ့သဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မာလာဘာဒေသမှ သဘာဝကျွန်းသစ်များကို မဆင်မခြင် ထုတ်ယူခဲ့ကြပါသည်။ ဤသို့ ဖြင့် ထိုဒေသရှိ ကျွန်းသစ်တောကြီးများမှာ ဆယ်စုနှစ် အနည်းငယ်အတွင်း ပျက်သုဉ်းသွားခဲ့ရသည်။ သင်္ဘောများ တည်ဆောက်ရန် သင့်လျော်မည့်သစ်များအား လိုက်လံရှာဖွေကြပြန်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ မော်လမြိုင်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝကျွန်းပေါက်ရောက်သည့် သစ်တောကြီး

^၁ Myanmar Selection System (MSS)

များကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမ စစ်ပွဲကို ဆင်နွဲ၍အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ ကြပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျွန်းသစ်များကို အလှအယက် ထုတ်ယူခဲ့ကြရာ ထိုဒေသရှိ ကျွန်း သစ်တောများမှာလည်း ဆယ်စုနှစ် တစ်စုအတွင်း၌ပင် ပျောက်ကွယ်လုနီးပါးအခြေသို့ ရောက်ခဲ့ ရသည်။ အထက်ဖော်ပြပါဖြစ်ရပ်ကြောင့် အမျှော်အမြင်ကြီးမားသူ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအချို့နှင့်သစ်တော ပညာရှင်များက ပဲခူးရိုးမ သဘာဝကျွန်းတောကြီးများကို အလားတူ အခြေအနေဆိုးမျိုး မကြုံရစေ ရန် စီမံကိန်း/စီမံချက်/လမ်းညွှန်ချက်များချမှတ်ကာ ထိုသဘာဝတောများအား ထာဝစဉ်တည်တံ့ နေ စေမည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်တစ်ရပ် ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း သဘောပေါက်လာခဲ့ကြပါသည်။

ထိုခေတ်ကာလက ဥရောပတွင် သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် ထိန်းသိမ်းမှုပညာရပ် အနေဖြင့် ဂျာမနီနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံတို့၌သာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့ပြီး၊ ကျန်နိုင်ငံများကမူ သစ်တောများ အပေါ် ရုက္ခဗေဒပညာရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့သည့် အဆင့်တွင်သာ ရှိနေခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗြိတိသျှ- အိန္ဒိယ အစိုးရအနေဖြင့် ဂျာမန်သစ်တောပညာရှင်များကို ဦးစားပေး ခန့်ထားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံ၏ သစ်တောများအား တာဝန်ခံကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်ရန် ဒေါက်တာဒီထရစ်(ခ်)ဘရန့်ဒစ်(စ်)^၁ ကို ခန့်အပ် တာဝန်ပေးခဲ့သည့်အလျောက် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများအား သိပ္ပံ နည်းကျပြီး စနစ်ကျနသော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်အား ကနဦးဖော်ထုတ်ခဲ့သူ၊ တစ်နည်းဆိုရသော် သစ်တောများအား ထာဝစဉ်တည်တံ့သော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်၏ဖခင်ဟူ၍ တင်စား ကာ ခေါ်ဝေါ်ရလောက်သော သစ်တောပညာရှင်ကြီးအဖြစ် ကျော်ကြားလာခဲ့ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဘရန့်ဒစ်(စ်)အနေဖြင့် သစ်တောကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ/လမ်းညွှန်ချက်များ၊ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ် ရေးဆွဲရာတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ သစ်တောမူဝါဒနှင့် သစ်တော ဥပဒေတို့အပေါ် အဓိကအခြေခံခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သော်လည်း ယင်းအနေဖြင့် မြန်မာ လူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ သစ်တော၊ သစ်ပင်တို့အပေါ် ထားရှိသည့် အခြေခံ သဘောထားအမြင်၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၊ သစ်တောအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသူများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ မြန်မာမင်းတို့လက်ထက်က ချမှတ်ခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု အတွေး အခေါ်များ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား အထူးပြုလေ့လာကာ ကောင်းသောအခြေခံအချက်တို့ကို ဆက်လက်သက်ဝင်နေစေရန် ထိန်းသိမ်းသွတ်သွင်းခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ ကုန် ကြမ်း စဉ်ဆက်မပြတ် ရရှိမှုကို ဦးတည်ဖော်ဆောင်ခဲ့ကြသည့် အချိန်ကာလတွင် ဒေါက်တာ ဘရန့် ဒစ်(စ်)မှ ဂေဟစနစ်များ ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေးနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ စဉ်ဆက်မပြတ်ရှင်သန်ရေးကို ဦးစားပေးဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ကို ဦးတည်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများ အနေဖြင့် သဘာဝဝန်းကျင်ပျက်ယွင်းရသည့် အကျိုးတရားကို ခံစားခဲ့ကြသကဲ့သို့ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအား ဦးစားပေးခဲ့သည့်နိုင်ငံများအနေဖြင့် စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ခံစားရာတွင် ယုတ်လျော့ခဲ့ရသည်ကို တွေ့ရှိလာရပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်နှင့် သဘာဝ

^၁Dr. Diethrich Brandis

ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတို့မှာ ပဋိပက္ခ သဘောဆောင်နေပြီး ၎င်းအကျိုးတရား နှစ်ရပ်တို့အကြား ချိန်ခွင်လျှာ ညီစေမျှစေရန် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း လက်ခံလာရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို အထက်ပါကဲ့သို့ အောင်မြင် ထိရောက်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံး တမ်းစဉ်လာများအရ သစ်ပင်များ စိုက်ခြင်း၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အပေါ် ထားရှိသည့် ဦးစားပေးမှု အဆင့်မြင့်မားခဲ့ခြင်းက အခြေခံအချက်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟူ၍ ပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဘရန်ဒစ်(စ်)အနေဖြင့် ဤကောင်းမွန်သော အခြေခံကို ခံယူလျက် အများပြည်သူတို့ အသိတရားဖြင့် လိုလိုလားလား ပူးပေါင်းပါဝင် လက်တွဲဆောင်ရွက်လာရေးကို ဦးစားပေး ဖော်ဆောင်လာခဲ့ပါ သည်။ ထိုခေတ်ကာလက အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ညွှန်ကြားလွှာ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်လင့်ကစား ၎င်းတို့က " ကျေးရွာလူထုများအပေါ် မလိုလားအပ်သည့် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ် ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ပြည်သူများက သစ်တောကြိုးဝိုင်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ယင်းတို့၏ နေ့စဉ်လိုအပ် သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား စုသိမ်းခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းစသည့် ကျေးရွာလူထု များက သစ်တောများအပေါ် စိတ်ကွက်စေမည့် လုပ်ရပ်များကို မလုပ်ဆောင်ကြရန်လည်းကောင်း၊ ရွာသားများ သစ်တောများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို သဘောပေါက် နားလည်လက်ခံလာကြစေရန် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းကြရန်လည်းကောင်း လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။" ဤသို့ဖြင့် မူပိုင်အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒ တရားဝင် မရှိခဲ့သော်လည်း အထက်ပါလမ်းညွှန်ချက်များကို သစ်တောများ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုစနစ် ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် အခြေခံအဖြစ် ခံယူကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂.၂ ။ လက်ရှိအခြေအနေ

အတိတ်ကာလတွင် အခြေခံကောင်းများ မည်သို့ပင် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့စေကာမူ နိုင်ငံ တကာ နယ်ပယ်တွင် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ထွန်းလာသည့် အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများ၊ လက်တွေ့ဖော်ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ ကျယ်ပြောလာမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ တွေးခေါ်ကျင့်သုံးနိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားရေးအဆင့် မူပိုင်သစ်တောမူဝါဒကို မဖြစ်မနေ ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုး ရေးအဖွဲ့၏ အကူအညီကို တောင်းခံပြီး ယင်းအဖွဲ့၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုနှင့် စီစဉ်ပေးမှုဖြင့် ပြည်ပမှ ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်တစ်ဦးကို ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုပညာရှင်နှင့် ပူးတွဲကာ ဆောင်ရွက် ရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အငြိမ်းစားပညာရှင်တို့ ပါဝင်သော အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အား ဖွဲ့စည်း ကာ တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ စီစဉ်ပေးသော ပညာရှင်အား ခန့်အပ်သည့်ကာလ မှာ အချိန်ကန့်သတ်ချက် ရှိခဲ့သဖြင့် သစ်တောများနှင့် အကျုံးဝင်ပတ်သက်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် ပါဝင်ကာ ယင်းတို့၏ ဆန္ဒသဘောထားနှင့် အကြံဉာဏ်ရယူ၍ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း

မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ဘဲ အထက်ဖော်ပြပါ ပညာရှင်အဖွဲ့မှပင် ရေးဆွဲခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင် အဖွဲ့မှပြုစုသော “စာမူ” များအား လုပ်ငန်း/ဌာနအကြီးအကဲများနှင့် အဆင့်မြင့်ဝန်ထမ်းများ ပါဝင် သည့် လမ်းညွှန်အဖွဲ့မှ စိစစ်တည်းဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့မှ အတည်ပြုပြီးသည့် စာမူများအား ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးထံသို့ တင်ပြ၍ အတည် ပြုချက် ထပ်မံရယူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက် ရှေ့နေချုပ်ရုံးစသည့်ဆက်နွယ်သော အဖွဲ့အစည်း တို့ထံ ပေးပို့၍ သဘောထားမှတ်ချက်များ တောင်းခံရယူကာ ပြုပြင်သင့်သည်များအား ပြုပြင်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးအဆင့်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီး ဌာနမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေး အမှတ်စဉ် (၂၇/၉၅) သို့ တင်သွင်းခဲ့ရာ ထိုအစည်းအဝေးမှ အတည်ပြုချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး နှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောမူဝါဒကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် တရားဝင် ကြေငြာထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

သစ်တောသယံဇာတများမှာ နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု ဖြစ်ထွန်းရေးကို များစွာ အကျိုးပြုရာ နိုင်ငံတော်အတွက် သစ်တောကဏ္ဍ၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ဤသစ်တောမူဝါဒကို အစဉ်သဖြင့် ပြောင်းလဲနေသော လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း၊ သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်သော အကျိုးကျေးဇူးများကို နောင်လာနောက်သား အဆက်ဆက်တို့အတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ထာဝစဉ် ရရှိခံစားနိုင်ကြစေရန် လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သလို ထိန်းကျောင်းသွားနိုင်စေရန်အတွက် ဦးတည်ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ဤမူဝါဒက နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံစီးပွားရေးတို့ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိရေးအတွက် ခိုင်မာသော ရည်ရွယ်ချက်/ခံယူချက်တို့ကို တရားဝင် ဖော်ညွှန်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောမူဝါဒအနေဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော အမျိုးသားရေး ရည်မှန်းချက်များအား ပြည့်မီ ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ မလွဲမသွေ ဦးစားပေး ဖော်ဆောင်သွားရမည့် ပဓာနကျသော အောက် ဖော်ပြပါ အချက်(၆)ချက်တို့ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်-

(က) ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး

သဘာဝဂေဟစနစ်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ၊ မြေသယံဇာတ၊ ရေဝေရေလဲ ဒေသများ၊ သစ်ပင်ပန်းမန်နှင့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ မျိုးဗီဇအရင်းအမြစ်များ၊ ပြည်သူတို့ အပန်းဖြေ ရာ သဘာဝအလှများနှင့် အမျိုးသားရေး အမွေအနှစ်များအား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ထာဝစဉ်တည်တံ့စေရေး

မျက်မှောက်လူသားနှင့် အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်တို့အတွက် မြင်သာ/သိသာသော အကျိုးအမြတ်များ^၀ကိုလည်းကောင်း၊ မမြင်သာ/မသိသာသော အကျိုးအမြတ်များ^၂ကိုလည်း ယုတ်လျော့မသွားစေရေးအတွက် သစ်တောများအား ထာဝစဉ် တည်တံ့သော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်နှင့်အညီ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် သွားရပါမည်။ သစ်တောသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကိုလည်း ဂေဟစနစ်များ အရည်အသွေး ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိဘဲ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အစဉ်သဖြင့် အကျိုးပြုသွားနိုင်မည့် အပြင် ထိုသယံဇာတများ တိုးပွားလာစေရေးအတွက် သတိကြီးစွာဖြင့် ထိန်းသိမ်း အသုံးချသွားကြရန်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) အခြေခံလိုအပ်ချက်များ

ပြည်သူများအတွက် သစ်တောများမှ ရရှိခံစားနိုင်သည့် လောင်စာ၊ ရေ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အစားအစာ၊ နေထိုင်ရေး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ရေး၊ အစာ ရေစာနှင့် အပန်းဖြေရေး အခွင့်အလမ်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားရရှိနိုင်ကြ စေရေးအတွက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်/ ထိန်းသိမ်းသွားရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) သစ်တောသယံဇာတများအား အရည်အသွေးမြင့်မားစွာ အသုံးချရေး

သစ်တောသယံဇာတများမှ စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် ရရှိခံစားနိုင်ရန်အလို့ငှာ တန်ဖိုးအမြင့်မားဆုံး ရရှိစေရေးအတွက် အရည်အသွေးမြင့်မားစွာ ထုတ်လုပ် အသုံးချခြင်း၊ အခွန်တော်ငွေများ တိုးတက်ရရှိရန်စီမံခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေ တိုးတက် ရရှိစေရန် စီမံခြင်း၊ ပြည်သူများအလုပ်ရရှိရေးနှင့် အခြားအကျိုးအမြတ်တို့ ရရှိ ခံစားစေရန် စီမံခြင်းစသည်တို့ကို ဖော်ဆောင်ကြရပါသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး မူဘောင်များအရ လက်မခံနိုင်သော ဆိုးကျိုးပြုမည့် လုပ်ရပ်များကို ထိန်းချုပ်၍ ပြည်တွင်းတန်ဖိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်မှုကို အားပေးကာ တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်သွား ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(င) ပြည်သူများကပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာစေရေး

နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့်တို့၌ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဖော်ဆောင်ရာတွင် အများပြည်သူတို့မှ တက်ကြွစွာ ပါဝင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာစေရေးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သွားရပါမည်။ ပြည်သူအစု အဖွဲ့တို့ကို သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းများတွင် သာမကတောရိုင်း

^၀ Tangible benefits
^၂ Intangible benefits

တိရစ္ဆာန်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ အမျိုးသားသဘာဝ ဥယျာဉ်/ဘေးမဲ့ တောများနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပါဝင်လာကြစေရန် စီမံရ ပါမည်။ တစ်ဖက်တွင် ပြည်သူတို့က ယင်းတို့၏အသုံးချမှုအတွက် လိုအပ်ချက် များအား ကိုယ်တိုင်ဖြည့်ဆည်းသွားနိုင်ရန်နှင့် သမရိုးကျ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများမှအပ အခြားနည်းလမ်းတို့ဖြင့် ဝင်ငွေတိုး တက်ရရှိနိုင်ကြစေရန် ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင်ရေးနှင့် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ကျင့်သုံးလာ ကြစေရေးအတွက် ဖော်ဆောင် သွားကြရန်ဖြစ်ပါသည်။

(စ) ပြည်သူများအတွင်း အသိတရား ရှင်သန်ပြန့်ပွားရေး

အများပြည်သူအား ဤမြေကမ္ဘာပေါ်ရှိ သက်ရှိလောက၊ ထာဝရရှင်သန်နိုင် စေရန် အဓိက အထောက်အကူပြုသည့် ရေနှင့်မြေဇီဝ အရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းရာတွင် သစ်တောများမှာ အရေးကြီးသောအခန်းမှ ပါဝင်ကြောင်းကို ကျယ်ပြန့်စွာ အသိ တရား ပြန့်ပွားလျက် ရှင်သန်တိုးပွားလာစေရန် စီမံကြရပါမည်။ အထူးပြု၍ နိုင်ငံ အရေး ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဦးဆောင်သူများ၊ မူဝါဒဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ် ပြုနိုင်သူများနှင့် ပြည်သူတို့က သဘောပေါက်လက်ခံလာကြစေရန်လည်းကောင်း၊ အခြေအနေ ဖန်တီးပေးနိုင်စွမ်းသူများအနေဖြင့်လည်း သစ်ပင်များနှင့် သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှု၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အမျိုးသားဥယျာဉ်တို့မှာ လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် အချက်အခြာကျသည့်အခန်းမှ ပါဝင်သည်ကို သဘောပေါက် လက်ခံလာကြစေရေး အတွက် ပညာပေးသိမ်းသွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောမူဝါဒ ရေးဆွဲရာတွင် ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကဏ္ဍ၏ အခြေအနေနှင့် အမှန်တကယ် ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်များကို မကြွင်းမကျန်စေရန် ရိုးစင်းပွင့်လင်းစွာ အကုန် အစင် ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုများ၊ ရည်မှန်းချက်များ မူဝါဒဆိုင်ရာ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန်များ၊ ကျင့်သုံးသင့်သည့် မဟာဗျူဟာများနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ရန်များ၊ လက်ငင်းဖော်ဆောင်ရန်များ၊ ရေတိုကာလနှင့် ရေရှည်ကာလ ခွဲခြား၍ အဆင့်ဆင့် ဖော် ဆောင်သွားကြရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သစ်တောမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခြေခံရ မည့် မဟာဗျူဟာများနှင့် သစ်တောမူဝါဒအပေါ် ပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ်ရေးနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်ရေးခေါင်းစဉ်များအပေါ် အခြေခံလျက် အတိအလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုတို့အား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဤသစ်တောမူဝါဒမှာ အကျုံးဝင်ဆဲဖြစ်သည်သာမက လက်တွေ့လည်ကျသည့်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်ရာ၌ လမ်းညွှန်ချက်အဖြစ်ခံယူကာ လက်တွေ့ကျင့်သုံးလျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ သစ်တောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးနေသည့် အခြေ

အနေအရပ်ရပ်တို့မှာ လျှင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ သစ်တောမူဝါဒနှင့် လက်တွေ့ ကျင့်စဉ်တို့မှာလည်း ထိုပြောင်းလဲမှုတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိစေရေးအတွက် စီမံရန်နှင့် အရေးကြီးသော အခြေခံအချက်ဖြစ်သည်ကို သတိချုပ်ကြရပါမည်။ တစ်ဖက်မှလည်း အများပြည်သူ တို့နှင့် သစ်တောများနှင့် အကျုံးဝင်ပတ်သက်သူ အများစုမှ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အသိတရားနှင့်ယှဉ်ပြီး တက်ကြွစွာ ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာကြ စေရန်အလို့ငှာ သစ်တောမူဝါဒအား သစ်တောများနှင့် အကျုံးဝင်ပတ်သက်သူများသို့ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း၍ ဆန္ဒသဘောထားနှင့် အကြံဉာဏ်များ ရယူခြင်း၊ သစ်တော မူဝါဒအပေါ် ပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ်ပြီး၊ ပြုပြင်ရန်ရှိသည်များ ပြုပြင်သည့်အခါ ယင်းတို့၏ဆန္ဒများ၊ အကြံဉာဏ်များအား အလေးထားဆင်ခြင်၍ ထည့်သွင်းသင့်သည်များ ထည့်သွင်းခြင်း စသည် တို့ကိုလည်း ပြုလုပ်သွားကြရပါမည်။

သစ်တောမူဝါဒ၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များအား ဖော်ပြရာ၌ မြေအသုံးချမှု၊ ကာကွယ်ခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ သစ်တောမျိုးဆက်ခြင်းနှင့် သစ်တော တည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောအခြေခံသည့် စက်မှုလုပ်ငန်း၊ ဈေးကွက်နှင့် ကုန်သွယ်မှု၊ သစ်တော သုတေသန၊ သစ်တောစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကဏ္ဍအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်း များ အတွင်း စွမ်းဆောင်ရေး ခိုင်မာစေခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး၊ ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူတို့၏ နိုးကြားထကြွသည့် အသိအစရှိသော ခေါင်းစဉ်များဖြင့် ဦးတည်ချက်များကို တိကျစွာ ဖော်ပြထားရာ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်းတွင် ထို ဦးတည်ချက်များအပေါ် လမ်းညွှန်ချက်အဖြစ် ခံယူလျက် အရာရာတိုင်းကို ၎င်းတို့နှင့် ချိန်ထိုးကာ ကိုက်ညီဖော်ဆောင်သွားကြရပါမည်။

၂.၃။ သစ်တောဥပဒေ

၂.၃.၁။ ကိုလိုနီခေတ် သစ်တောဥပဒေ

၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ် အစိုးရလက်ထက်၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကနဦး သစ်တောမူဝါဒကို နည်းဥပဒေနှင့်အတူ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဥပဒေတို့မည်သည်မှာ သစ်တောမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရသည့် လက်နက်ကိရိယာဖြစ်ရာ သစ်တောဥပဒေကို သစ်တောမူဝါဒ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုရသေးဘဲ ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမှာ ထိုစဉ်က မြန်မာ နိုင်ငံသည် အိန္ဒိယအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်မျှသာ ရှိခဲ့ရာ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းကိုလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံ သစ်တောမူဝါဒ နှင့် သစ်တောဥပဒေတို့အပေါ် အခြေခံခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း၊ ညွှန်ကြားလွှာ၊ ကြေငြာချက်စသည်တို့လည်း အကျုံးဝင် ခဲ့မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစဉ်က ယေဘုယျသဘော လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့သော သစ်တောမူဝါဒတွင် အောက် ဖော်ပြပါ အဓိကအချက် (၃) ချက်ပါရှိပါသည်-

- (က) နိုင်ငံတော်၏ မြေ၊ သယံဇာတများ ပျက်စီးမှု မဖြစ်ပေါ်စေရန် သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုဖြင့် ကာကွယ်ပေးရန်၊
- (ခ) သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုပြုနိုင်ရန်၊
- (ဂ) ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးနှင့် အပန်းဖြေနားနေမှုအတွက် သစ်တောများက အထောက်အကူပြုနိုင်စေရန်၊

သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ထိန်းသိမ်းမှုတို့ကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် အထက် ဖော်ပြပါ အဓိကအချက်သုံးချက်အပေါ် အခြေခံခြင်းဖြစ်ရာ ထိုအချိန်က လုံလောက်သော အခြေခံ အဖြစ် တည်တံ့ခဲ့သော်လည်း မျက်မှောက်ကာလတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သစ်တောကဏ္ဍအပေါ် လွှမ်းမိုးနေသော အခြေအနေအရပ်ရပ်တို့၏ ပြောင်းလဲမှုများအရ လိုက်လျောညီထွေ မဖြစ်တော့သည့် အပြင် သစ်တောများထာဝစဉ်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးတို့အတွက် ပြည့်စုံ လုံလောက်မှု မရှိတော့သည်ကို တွေ့ရှိလာရပါသည်။

သစ်တောဥပဒေအနေဖြင့် တားမြစ်ချက်များနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကိုသာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး ပြည်သူတို့မှ သစ်တောသယံဇာတများကို မိမိအသုံးအတွက် ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်၊ ပြည်သူများအား တိုးချဲ့ ပညာပေးရေး၊ ပြည်သူတို့က လိုလိုလားလား ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာစေရန် စည်းရုံးလှုပ်ဆော် သိမ်းသွင်းခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ မပါရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ထိုစဉ်က အစိုးရအဖွဲ့မှ ၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဌာန ညွှန်ကြားလွှာအမှတ်(၁)ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး၊ ၁၈၉၁၊ ၁၉၀၃ ခုနှစ်များတွင် အလားတူ ညွှန်ကြားလွှာများ ထပ်ဆင့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် အထက်ပါ ညွှန်ကြား လွှာများကို ပြင်ဆင်သည့် ညွှန်ကြားလွှာ အမှတ်(၉၀)ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ကာ(လ်)ကတ္တားမြို့၊ စတေ့(စ်)မင်းပရက်(စ်)° မှ သစ်တောလမ်းညွှန်လက်စွဲ^၂ ကို ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေ ခဲ့ပြန်ပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း မူလဖြန့်ဝေခဲ့သော အမိန့်နှင့်ကြော်ငြာများ၊ ညွှန်ကြား လွှာများ၊ လက်စွဲစာအုပ်များမှာ ပျောက်ဆုံးပျက်စီးကုန်သဖြင့် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပြုစုခဲ့ပြီး ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဌာန လက်အောက်အမှုထမ်းများ အမြဲလိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲ^၃ ကို ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဥပဒေအနေဖြင့် မည်သို့ပင် တင်းကြပ်သော တားမြစ်ချက်များ ပြဌာန်း ခဲ့စေကာမူ ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ညွှန်ကြားလွှာအမှတ်(၂)၅၅ “ဥပဒေ၏ပြဌာန်းချက်များ အပေါ်၌သာ အားထားဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုကြစေလိုကြောင်း၊ ဥပဒေအကြောင်းအရာများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိနေကြရန် အရေးကြီးသော်လည်း ပြည်သူတို့၏ မေတ္တာစေတနာ ဆိတ်သည်း

^၀ Calcutta, The Statesman Press.
^၂ The Forest Manual
^၃ Manual of Standing Orders for Subordinates

မသွားစေရန်မှာ ပို၍အရေးကြီးကြောင်း၊ ပြည်သူများ၏ မေတ္တာစေတနာကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် အခြားဌာနများမှ အစိုးရအရာရှိတို့က များစွာဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်ကြောင်း၊ ခရိုင်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများနှင့် ယင်းတို့၏ လက်အောက်ခံအရာရှိတို့၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုမှာလည်း များစွာအကျိုးပြုနိုင်ကြောင်း အလေးအနက် ဖော်ပြထားခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ကျေးရွာလူထုများအပေါ် မလိုလားအပ်သည့် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ပြည်သူများက သစ်တောကြီးပိုင်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ယင်းတို့၏ နေ့စဉ်လိုအပ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား စုသိမ်းခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းစသည့် ပြည်သူက သစ်တောများအပေါ် စိတ်ကွက်စေမည့် လုပ်ရပ်များကို ရှောင်ကြဉ်ကြရန်လည်း လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။

ထိုခေတ်ကာလပင်- သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် သစ်တောများအတွင်း နေထိုင်ကြသူတို့နှင့် သစ်တောကို မှီခိုသူများ၏ အရေးကို ကဏ္ဍတစ်ခုအနေဖြင့် ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ၁၈၅၆ ခုနှစ်တွင် ကွက်စိပ်စီမံကိန်း^၁ များအား စတင်ရေးဆွဲခဲ့ရာတွင် ကျွန်းထုတ်လုပ်မှု အလုပ်တိုက်နယ်၊ သစ်မာထုတ်လုပ်မှု အလုပ်တိုက်နယ်နှင့် ဒေသန္တရထောက်ပံ့ရေးအလုပ်တိုက်နယ်^၂ တို့ပါဝင်ခဲ့သည်။ တောတွင်းနေထိုင်သူများနှင့် သစ်တောများကို အမှီသဟဲပြုကြသူများအနေဖြင့် ကြီးပိုင်းတောအတွင်း ခွင့်ပြုချက်မရှိပါက မည်သည့်ဆောင်ရွက်မှုကိုမှ လုပ်ကိုင်ခွင့်မရှိပါ။ ကြီးပြင်တောတွင်မူ သီးခြားတားမြစ်ထားသည့် လုပ်ရပ်များမှအပ မိမိတို့လိုအပ်ချက်အတွက် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ကြီးပြင်တောအတွင်း တားမြစ်ချက်များကို နည်းဥပဒေတို့ဖြင့် ထုတ်ပြန်တားမြစ်သော်လည်း နည်းဥပဒေ ၂၅၊ ချွင်းချက်အရ မိမိတို့နေထိုင်သော နေရာမှ မိုင်(၂၀) ဝန်းကျင်အတွင်း တားမြစ်ရာမပါသော သစ်မျိုးကို မိမိသုံးအတွက် ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ပါသည်။

သစ်တောတွင်း နေထိုင်သူများနှင့် သစ်တောအပေါ် မှီခိုသူများအတွက် ဒေသန္တရအလုပ်တိုက်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်၍ ယင်းတို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ထုတ်ယူခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ ရှေးယခင်ကပင် တောတွင်းနေထိုင်ကြသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများမှာ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခုတ်လေ့ရှိခဲ့ရာ ယင်းတို့အတွက် ကြီးပိုင်းဖွဲ့စည်းစဉ်ကပင် ဧရိယာသတ်မှတ်ပြီး တောင်ယာ ခုတ်ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြေမှ(၁)တောင် အမြင့်လုံးပတ်(၁)တောင်ရှိသော ကျွန်းပင်များကို ခုတ်ခွင့်မပြုခဲ့ပါ။ ထိုစဉ်က ဦးပန်းဟီးအမည်ရှိ ကရင်တိုင်းရင်းသား တောင်ယာသမား၏ တီထွင်ကြံဆမှုဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာကွက်များအတွင်း သီးနှံများနှင့်အတူ ကျွန်းသစ်စိုက်ပျိုးသော စနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြရာမှ ယနေ့ရေပန်းစားနေသော သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုး ခြင်း^၃နည်းစနစ်

^၁ Working Plans
^၂ Local Supply Working Plans Circle
^၃ Agroforestry

ကိုဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီးတောင်ယာစနစ်^၁ မှာလည်း နိုင်ငံတကာ သစ်တောပညာလောကတွင် ရေပန်းစား လာခဲ့ပါ သည်။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ရေးဥပဒေ

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကာကွယ်ရေး အတွေးခေါ်များနှင့် ကျင့်သုံးမှုများမှာ ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်ကပင် ခံယူဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျဉ်းမြောင်းသော အဝန်းအဝိုင်းအတွင်း၌သာ အကျုံးဝင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတစ်ခုလုံးတွင် ဖော်ဆောင်ခြင်းအဆင့်သို့ မရောက်ရှိခဲ့ပါ။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ၁၉၁၈ ခုနှစ် ခန့်က စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိဘဲ သစ်တောဧရိယာ အချို့ကို ဘေးမဲ့တော^၂ များအဖြစ် ယေဘုယျ သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်းသာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၃၆ခုနှစ် တွင်မှ မြန်မာနိုင်ငံ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကာကွယ်ရေးဥပဒေ^၃ ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤဥပဒေ အနေဖြင့် ဘေးမဲ့တောများအတွင်းရှိ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ထိုတောများပြင်ပရှိ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်အချို့ကိုသာ အကာကွယ်ပေးသည့်အပြင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ကျက်စားရာ ဒေသများကို လုံးဝလျစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေတွင် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအပိုင်းကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိခဲ့သည်သာမက ဟာကွက်များလည်း အများအပြားရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိလာ ပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်ကာလတွင် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးကို တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ရေးနှင့် ခွဲခြားရှုမြင်၍ မရတော့ဘဲ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးက ဂေဟစနစ်များနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးကို လွှမ်းခြုံသည့်သဘောတရားအား သိမြင်လက်ခံကြမည်ဖြစ်ရာ အထက်ပါဥပဒေမှာ ခေတ်နှင့်မလျော်ညီတော့သည့် အခြေသို့ရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုမျှမက သစ်တော မူဝါဒတွင် သဘာဝနယ်မြေများအား နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၁၀% အထိ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရန် သတ်မှတ် ခဲ့ရာ အထက်ပါဥပဒေကို အစားထိုးရေးဆွဲရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၂.၃.၂။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေ

၁၉၀၂ခုနှစ်တွင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် သစ်တောဥပဒေ^၄ သည် နှစ်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည် သာမက ခေတ်ကာလတွင် ပြောင်းလဲလာသည့်နှင့်အညီ ပြောင်လဲသစ်ဆန်းလာသော အတွေးအမြင်၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာလက်တွေ့ နယ်ပယ်တို့တွင် လိုက်လျောညီထွေ မဖြစ်တော့သည့် အတွက် သစ်တော ဥပဒေအသစ်ဖြင့် အစားထိုးဆောင်ရွက်ခဲ့ ကြရပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း အငြိမ်းစားပညာရှင်များ ပါဝင်သည့်အဖွဲ့ဖြင့် ဥပဒေမူကြမ်းကို ဦးစွာရေးဆွဲပြီး အကြိမ်ကြိမ် ဆွေးနွေး

^၁ Taungya System
^၂ Game Sanctuaries
^၃ The wildlife Protection Act 1936
^၄ The forest Act, 1902

ညှိနှိုင်းကာ တိုးတက်ကောင်းမွန် ပြည့်စုံစေရန် ပြုပြင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါ သည်။ ၎င်း နောက် အကျုံးဝင်ပတ်သက်သည့် ရှေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် အခြားဌာနတို့နှင့် ထပ်မံစိစစ်၍ အပြီးသတ် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် နိုင်ငံတော် အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်သွင်းခဲ့ရာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၃)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဝေးမှ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်အထိ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒအား မရေးဆွဲ မချမှတ်ရ သေးသော်လည်း ၁၉၀၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေနှင့် ယေဘုယျသဘော လက်ခံထားခဲ့သည့် မူဝါဒဆိုင်ရာ အဓိကအချက်တို့အပေါ် အခြေခံကာ ၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေကို ခေတ်နှင့် လျော်ညီစေ ရန် ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဥပဒေအသစ်မှ ဖော်ဆောင်ရန် အခြေခံမူအား အောက်ဖော် ပြပါအတိုင်း သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်-

- (က) အမျိုးသားရေးအဆင့် သစ်တောမူဝါဒ အကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- (ခ) နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားရေးမူဝါဒ အား အကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- (ဂ) အထက်ဖော်ပြပါမူဝါဒတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ပြည်သူတို့၏ ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုအခန်းကို မြှင့်တင်ဖော်ဆောင်သွားရန်။
- (ဃ) နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊ ပြည်သူတို့၏ အခြေခံ စားဝတ်နေရေးကို အထောက်အကူပြုစေရန်နှင့် သစ်တောများမှ အကျိုး အမြတ်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် ရရှိခံစားနိုင်ကြစေရန် ။
- (င) သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ နှင့်အညီ ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်သွားရန် ။
- (စ) ဂေဟစနစ်များနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပြုန်းတီးခြင်း၊ သစ်တောများမီးလောင်ခြင်း၊ ပိုးမွှားကျရောက်ခြင်း၊ ရောဂါကျရောက်ခြင်းဘေးမှ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန်။
- (ဆ) သဘာဝသစ်တောများ အရည်အသွေး ယုတ်လျော့၊ ပျက်သုဉ်းခြင်း မရှိစေရန် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝသစ်တောများ ပျက်သုဉ်းသည့်နေရာ များတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရေးတို့ကို တစ်ချိန်တည်း စီမံ ထူထောင်သွားရန်။
- (ဇ) ပြည်တွင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် စီမံ ဆောင်ရွက် ရန်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေတွင် ၁၉၀၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေအဟောင်းတွင် မပါဝင်ခဲ့သည့် ဒေသခံပြည်သူများမှ မိမိသုံးအတွက် ထုတ်ယူသုံးစွဲရေး၊ ပြည်သူများအား ပညာပေး စည်းရုံး

ရေး၊ ပြည်သူများက လိုလိုလားလား ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာကြစေရန် လှုံ့ဆော်သိမ်းသွင်းရေး၊ အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့်အတူ တာဝန်ရှိမှုတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ သစ်တောဥပဒေကို သစ်တောမူဝါဒ မရေးဆွဲမီက ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ယခုရေးဆွဲပြီးဖြစ်နေသည့် သစ်တောမူဝါဒနှင့် ပြန်လည်ကိုက်ညီပြီး လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးအတွက် ပြန်လည်ပြုပြင်ဖြည့်စွက် ရေးဆွဲခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ရန် စီမံသွားရပါမည်။ ထို့ပြင် သစ်တောမူဝါဒနည်းတူ သစ်တောများနှင့် အကျုံးဝင်ပတ်သက်သူများသို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချပြကာ ယင်းတို့၏ ဆန္ဒသဘောထား အကြံဉာဏ်များ ရယူခြင်း ပြုလုပ်သွားရန်လည်း လိုအပ်ပါမည်။ သစ်တောများနှင့်ဆက်စပ်သည့် ကဏ္ဍများကို အကျုံးဝင်ပတ်သက်လာစေပြီး၊ ယင်းတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောသစ်ပင်များ အား အလေးပေး ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် အခြေအနေရရှိလာစေရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသွားနိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းကြရပါမည်။

၂.၃.၃။ သစ်တောနည်းဥပဒေများ

၁၉၉၂ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေအပေါ် အခြေခံလျက် ထိုဥပဒေအား လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လမ်းညွှန်ချက်အဖြစ် သစ်တောနည်းဥပဒေများကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင်မှ ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းဥပဒေများကိုလည်း သစ်တောဥပဒေနည်းတူ သစ်တောမူဝါဒနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရေးနှင့် လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်ရေး အတွက် ပြန်လည် ဆန်းစစ်ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းကာ ပြုပြင်သင့်သည်များ ပြုပြင်နိုင်ရန် စီမံရပါမည်။

၂.၃.၄။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်း ရေးဥပဒေ

၁၉၃၆ ခုနှစ် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ဥပဒေအသစ်တစ်ရပ်ဖြင့် အစားထိုးရန် လိုအပ်လာသဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်၍ ပညာရှင်များစုစည်းကာ ဥပဒေမူကြမ်းကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ရေးဆွဲပြီးသော မူကြမ်းကို ဝန်ကြီးဌာနသို့ တင်ပြအတည်ပြုချက် ရယူပြီး နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် အခြားဆက်နွယ်သောဌာနတို့နှင့် ညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကြံပြုချက် ထောက်ပြချက်များအရ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်သင့်သည်များကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်လျက် နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြအတည်ပြုချက် ရယူခဲ့ပါသည်။ ဤဥပဒေအား ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် အပြီးသတ် ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်-

- (က) ဤဥပဒေကို နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများ အပေါ်တွင် အခြေခံလျက် ဖော်ဆောင်သွားရန်။

- (ခ) နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။
- (ဂ) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ၊ သက်ရှိသက်မဲ့ဖွဲ့စည်းမှုများနှင့် ရာသီအလိုက် ပြောင်းရွှေ့ကျက်စားလေ့ရှိသော ငှက်များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်က သဘောတူညီ လက်ခံထားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်သုံးရန်။
- (ဃ) မျိုးသုဉ်းမည့် အန္တရာယ်ရှိသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ သဘာဝအပင်များနှင့် ယင်း တို့၏ ကျက်စားရာ ဒေသများအား ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်။
- (င) သဘာဝဝန်းကျင် သိပ္ပံပညာရပ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ သုတေသန လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်။
- (စ) တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်၊ အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ ဘေးမဲ့တော၊ သဘာဝနယ်မြေများ တိုးချဲ့တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် သဘာဝ အပင်များ ကာကွယ်ရေးအား တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်သွားရန်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာ ၅၀ % တွင် သဘာဝသစ်တော အများစု ပါဝင်ရာ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပေါကြွယ်ဝသေးသော အခြေအနေရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေတွင် ၁၉၃၆ ခုနှစ် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကာကွယ်ရေးဥပဒေ၌ တွေ့ရှိခဲ့ရသည့် အားနည်းချက် များ၊ ဟာကွက်များကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ သာမက သစ်ပင်ပန်းမန်တို့ကို ဝယ်လိုအားတိုးတက်လာသည့်နှင့် တရားမဝင် ထုတ်လုပ်မှုမှာ တိုးပွားလာရာ၊ ထိုသို့ တရားမဝင် ထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ် သွားရပါမည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများက သုတေသန ပြုလုပ် လျက်ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ထားသည့် မျိုးသုဉ်းလုဆဲ အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သည့် တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်တို့ကို အထူးပြု ကာကွယ်သွားကြရပါမည်။

သစ်တောမူဝါဒတွင် နိုင်ငံစုစုပေါင်းဧရိယာ၏ ၅% ကို သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေအဖြစ် တည်ထောင်သွားရန် ချမှတ်ထားပါသည်။ လက်ရှိ ၂% ကျော်မျှသာ တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်ရာ ရည်မှန်းချက် ပြည့်မီနိုင်ရန် သဘာဝသစ်တောများ၊ သဘာဝဂေဟစနစ်များကောင်းပြီး၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပေါကြွယ်ဝသေးသည့် နယ်မြေများအား ရွေးချယ်၍ ဘေးမဲ့တော၊ အမျိုးသား ဥယျာဉ်၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများအဖြစ် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းစီမံသွားရပါမည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းရာ တွင် နယ်မြေတစ်ခုနှင့် တစ်ခုတို့အကြား တိရစ္ဆာန်များ ကူးလူးသွားလာနိုင်ရေးအတွက် နယ်မြေများ တတ်အားသရွေ့ ဆက်စပ်မှုရှိရေး၊ ကူးလူးသွားလာနိုင်သည့် သီးခြားလမ်းကြောင်း^၁ များကို သတ်မှတ်

^၁ Corridors

ထိန်းသိမ်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ၊ အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ ဘေးမဲ့တော နယ်မြေများ မလျော့ပါစေရေးအတွက် ၎င်းနယ်မြေများအား အခြားမြေများ အသုံးချမှု များအတွက် ပြောင်းလဲခြင်းမပြုရန်နှင့် ၎င်းနယ်မြေများအတွင်း အခြားသော မြေအသုံးချမှုများ ဖော်ဆောင်ခြင်း မပြုကြရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားကဏ္ဍများနှင့် ဒေသခံပြည်သူတို့အတွင်း နားလည် သဘောကံပေါက်ကြစေရန် စည်းရုံးပညာပေးခြင်း ပြုလုပ်ရပါမည်။ အထူးသဖြင့် သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများအတွင်း သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူခြင်း မပြု ကြရန်အထိ ထိန်းသိမ်းရပါမည်။

၂.၃.၅။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် ^၀

၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေအခန်း(၅) ပုဒ်မ (၁၅)၌ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် ကျေးရွာအနီးဝန်းကျင်ရှိ ကြိုးဝိုင်းတောတွင်ဖြစ်စေ၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောတွင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေတွင်ဖြစ်စေ၊ အောက်ဖော်ပြပါကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းများကို စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် တည်ထောင်ခွင့်ပြုနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

- (က) သစ်တောဦးစီးဌာနက နှစ်အကန့်အသတ်အလိုက် စိုက်ပျိုးပေးပြီးနောက် ကျေးရွာ ပိုင် အဖြစ် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသုံးစွဲရန် လွှဲပြောင်းပေးသည့် ထင်းစိုက်ခင်း၊
- (ခ) ကျေးရွာလူထုက စုပေါင်းလုပ်အားဖြင့် စိုက်ပျိုးပြီး ထိန်းသိမ်းသုံးစွဲသော ကျေးရွာပိုင် စိုက်ခင်း၊

ပုဒ်မ(၁၃)တွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဝန်ကြီး၏သဘောတူညီချက်ဖြင့် သစ်တော နယ်မြေ သို့မဟုတ် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲသောမြေတွင် စီးပွားရေးစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း၊ ရေမြေသဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးစိုက်ခင်း၊ ဒေသန္တရထောက်ပံ့ရေးစိုက်ခင်း၊ ကျေးရွာထင်း စိုက်ခင်းနှင့် အခြားစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်နိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ(၁၄)(ခ)တွင် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်က စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ သစ်တော စိုက်ခင်း ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်။

နိုင်ငံတကာတွင် ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းရပ်များကို နည်းဥပဒေတို့ဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြသည့်နည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အလားတူ ထုတ်ပြန်ရန် စီမံခွဲသော်လည်း ရှေ့နေချုပ်ရုံးမှ သစ်တောဥပဒေတွင် တစ်ပေါင်းတည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြရန် လမ်း ညွှန်ခဲ့သဖြင့် မထုတ်ပြန်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ ထိုသို့ညှိနှိုင်းရေးဆွဲပါက အချိန်ကြန့်ကြာမည် ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်ငန်းများလတ်တလော အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အလို့ငှာ သစ်တော ဦးစီးဌာနက ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံနှင့်အဝန်းတွင် ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ၊ ကျေးရွာသုံး

^၀ Community Forestry Instructions

ထင်းစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သစ်၊ ထင်းနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ မဖူလုံသည့် ဒေသများ၌ သစ်တောစိုက်ခင်း များအား တစ်အုပ်တစ်မ တည်ထောင်ခြင်း၊ သီးနှံသစ်တောရာနေ့ စိုက်ပျိုးခြင်းစသည့် လုပ်ငန်း များကို အဓိက ဦးတည်ဖော်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းမှာ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာနှင့် ဆောင်ရွက်ရပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာနတို့အနေဖြင့်သာ အလုံးစုံဖော်ဆောင်နိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကဏ္ဍပေါင်းစုံတို့မှ ဆက်စပ်မှုရှိသည့် ဌာန/အဖွဲ့အစည်းများက ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ အထောက်အကူပြုကြပါမှ ပြီးပြည့်စုံနိုင်မည်ဖြစ်ရာ ယခုကဲ့သို့ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ဌာနတွင်း ညွှန်ကြားလွှာ/ ကြေငြာချက် ထုတ်ပြန်ရုံမျှဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ အင်အားများ/အကျိုးတရားများ စုစည်းပေါင်းစပ်နိုင်မည် မဟုတ်သည့်အတွက် လုပ်ငန်းမှာနှေးကွေးနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ အင်အား/အကျိုးတရားများ ရယူနိုင်ရန်မှာ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား ဥပဒေကဲ့သို့ အကျုံးဝင် စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကာ နိုင်ငံတကာတွင် ကျင့်သုံးသကဲ့သို့ ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းရေးသို့မဟုတ် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ သစ်တော ဥပဒေ/နည်းဥပဒေတို့တွင် ပေါင်းစည်းဖော်ပြရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သင့်ပါမည်။

၂.၄ ။ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှု

၂.၄.၁။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင်မှ သီးခြားဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနှစ်မတိုင်မီ နှစ်ပေါင်း ကြာရှည်စွာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ လောင်းရိပ်အောက်၌ မထင်မရှား လှုပ်ရှားခဲ့ရာ ဦးစားပေးအဆင့်နိမ့်ကျ၍ အရေး ကိစ္စ အတော်များများကို လက်လျော့ အရှုံးပေးခဲ့ရသည့်သဘော သက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ဝန်ကြီးရုံးနှင့် စီမံကိန်းစာရင်းအင်းဌာနတို့တွင် သစ်တောပညာရှင် တစ်ဦးမျှ ခန့်ထားခြင်းမရှိဘဲ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် အများစုပါဝင်ပြီး၊ အခြားပညာရေးဘွဲ့ရသူအချို့သာ ခန့်အပ်ထားခဲ့ပါသည်။ သီးခြားဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်မှ သစ်တောပညာရှင်များနှင့် မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းမှ ကျွမ်းကျင်ပြီး အတွေ့အကြုံရှိသူ အတတ်ပညာရှင်တို့ကို ခန့်အပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဝန်ကြီးရုံးတွင် လုပ်ငန်းများကျယ်ပြန့်စွာ လုပ်ကိုင်ဖော်ဆောင်နိုင်သည့် အင်အားနှင့် အခြေအနေ မရှိဘဲ မူဝါဒရေးရာ၊ ဥပဒေရေးရာ၊ ဘဏ္ဍာရေးတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ချမှတ်လမ်းညွှန်ပေး ခြင်းကိုသာ တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဝန်ကြီးရုံး၏ လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်များကို စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ခံကာဖော်ဆောင် ပေးရပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီး ဌာန အနေဖြင့် ဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးတို့၏ ကိုယ်စားလက်အောက်ခံ လုပ်ငန်း/ဌာနများသို့ ညွှန်ကြား

ခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း ပြုလုပ်ရသည့်အပြင် နိုင်ငံအများနှင့် နိုင်ငံအချင်းချင်း၊ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတို့နှင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှု ပြုလုပ် ရပါသည်။ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ဖော်ဆောင်ရန် သီးခြားဌာနခွဲများကို စနစ် တကျဖွဲ့စည်းကာ တာဝန်ပေးအပ်ပါမှ ထိရောက်မှုနှင့် အကျိုးတရားများ ပိုမိုရရှိမည့်အပြင် ကွင်းဆက်/အဆက်အစပ် မပြတ်ဘဲ အဆင့်မြင့်မြင့် ဖော်ဆောင်သွားနိုင်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးရုံး နှင့် စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာနတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးမြှင့်နိုင်ရေးအတွက် ယင်းဌာနတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအင်အားနှင့် လုပ်ငန်းခွဲဝေမှုတို့အပေါ် ပြန်လည်ဝေဖန် သုံးသပ်လျက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲသင့် သည်များအား ပြုပြင်သွားသင့်ပါမည်။

ယခုအခါတွင် သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်ယွင်းမှုဆိုင်ရာများကို တွေးတောရာတွင် သစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုရှုထောင့် တစ်ခုတည်းမှ ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်၍ မရတော့ပါ။ သစ်တောများဆိုရာတွင်လည်း သစ်ပင်များကိုသာ အခြေခံစဉ်းစား၍ မရတော့ဘဲ သဘာဝဂေဟ စနစ်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးကို ဦးတည်ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် သစ်တောများ၏ အရေးပါသော အခန်းကို အများက သိရှိလက်ခံလာကြပြီဖြစ်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီး ဌာနအနေဖြင့် ဦးစီးဦးဆောင်မှုပြုသည့်အခန်းမှ ရှေ့ဆောင်သွားနိုင်ရန် စီမံရပါမည်။ အထူးသဖြင့် မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် သစ်တောကဏ္ဍ၏ သုံးသပ်အကြံပြုချက်အပေါ် အဓိက အခြေခံကာ ဆုံးဖြတ်သည့် အခြေအနေမျိုး ရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းသွားကြရပါမည်။

၂.၄.၂ ။ သစ်တောဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဌာနကို ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ် ၁၈၅၆ ခုနှစ်ခန့်က ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့ပြီး၊ သိပ္ပံနည်းကျ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်ကိုလည်း ထိုကာလခန့်ကပင် စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဌာနမှာ အစောဆုံး တည်ထောင် ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သစ်တောများအား ရှေးအစဉ် အလာအရ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းခဲ့ရာ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် ကျင့်သုံးဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ မူဝါဒဆိုင်ရာများ၊ ဥပဒေဆိုင်ရာများ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ရေးရာတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးမှုနည်းခဲ့ပါသည်။

ခေတ်စနစ်များ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အညီ အခြေခံတွေးခေါ်မှု လက်တွေ့ ကျင့်သုံးမှုတို့မှာလည်း များစွာပြောင်းလဲလာခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သစ်တောများ အရည်အသွေး ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ပျက်သုဉ်းခြင်း မရှိစေရေးအတွက် အဓိကတာဝန်ယူအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာနကို ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ စွမ်းဆောင်နိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းပျိုးထောင်ပေးပါမှ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားတို့၏ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားကို ထိရောက်စွာ သယ်ပိုးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုလိုအပ်ချက်များကို ကောင်းစွာသိရှိသဘောပေါက်ခဲ့၍ ၁၉၉၄ ခုနှစ်အတွင်း သစ်တောဦးစီးဌာနကို အရည်အသွေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် တိုးမြှင့်လာစေရန်နှင့် များစွာ ကျယ်ပြော လာသော လုပ်ငန်းနယ်ပယ်အား နိုင်နင်းစွာ ကိုင်တွယ်နိုင်စေရေးအတွက် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် စီမံရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစဉ်က လက်ရှိခွင့်ပြုအင်အားနှင့် ဘတ်ဂျက်ဘောင်အတွင်း ကသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ ရသဖြင့် မူလဖွဲ့စည်းရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည့်အတိုင်း မူဝါဒနှင့် ဥပဒေရေးရာဌာန၊ နိုင်ငံ တကာဆက်ဆံရေးဌာန၊ သစ်တောအခြေခံဘောင်ဗေဒဌာန၊ ကွန်ပျူတာနှင့် ပထဝီသတင်း အချက်အလက်များဌာန စသည်တို့ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ စစ်ဆေးရေးဌာန၊ လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သုတေသနဌာန၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန၊ ရေဝေရေလဲအုပ်ချုပ်ရေးဌာနတို့ကိုသာ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းနိုင် ခဲ့ပါသည်။

အောက်ခြေအဆင့်၌ သစ်တောဦးစီးဌာန လက်အောက်ခံများဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်သီးတစ်ခြား အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြသော ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်နှင့် မန္တလေးရတနာပုံ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်တို့ကို ပေါင်းစည်း၍ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်များဌာနကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါ သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအရ ခရိုင်ရုံး (၄၀)ရုံးရှိခဲ့ရာမှ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် (၄၇) ခရိုင်အထိ တိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဌာနများ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့သော်လည်း မူလအင်အား ဘောင်အတွင်းမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ အသစ်ဖွဲ့စည်းသည့် ဌာနများတွင် အရာထမ်း၊ အမှုထမ်း များအား အဆင့်တိုးမြှင့် ပေးနိုင်ခဲ့ပါသော်လည်း အင်အားအပြည့်အဝ ဖြည့်တင်းမပေးနိုင်သဖြင့် နည်းနည်းနှင့်ကျဲကျဲ ဝိုင်းကြရသည့်အခြေသို့ ဆိုက်ခဲ့ရပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် သစ်တောများ၊ အထူးသဖြင့် သဘာဝသစ်တောများ အရည်အသွေး မယုတ် လျော့ရေး၊ ပျက်သုဉ်းမှုမရှိရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းရန်မှာ လူသားမျိုးဆက်သစ်များ ထာဝစဉ် ရှင်သန်နိုင်စေရန် အသက်တမျှ အရေးကြီးလာပြီဖြစ်ရာ ထိုကြီးလေးသော တာဝန်ကို ထမ်းရွက်ရ မည့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ အရည်အသွေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုးမြှင့်ပါမှ သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည် တည်တံ့ရေးကို အာမခံချက်ပြုပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသစ်တောဦးစီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းမှု အရာထမ်းအမှုထမ်းအင်အား ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေမှု စွမ်းဆောင်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများအပေါ် စေ့စပ်စွာ လေ့လာသုံးသပ်၍ ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်သည်များ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် နည်းလမ်းရှာကြံ ဖန်တီးသင့်ပါသည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံတကာတွင် ကျင့်သုံးသကဲ့သို့ ဖော်ဆောင်ရန် ကြံရွယ်သည့် ဖွံ့ဖြိုး ရေးလုပ်ငန်းမှန်သမျှနှင့်ပတ်သက်ပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည်မဖော်မီ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု အကဲဖြတ်ခြင်း^၁ ကို ပြုလုပ်ရေး၊ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုး များပြားစေမည့် လုပ်ငန်းများကို ရှောင်ကျဉ်ရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ရန် အချိန်ကျရောက် နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ သဘာဝဂေဟစနစ်များနှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ မပျက်သုဉ်းရေးဖြစ်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာနက အရေးပါသော အခန်းမှ ပါဝင်သင့်ပါ သည်။

^၁ Environmental Impact Assessment -EIA

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် သစ်များ ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ခွဲစိပ်ခြင်း၊ သစ်အချော ထည်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ ရောင်းချ ခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ အပူပိုင်း ဒေသတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြန်လည်စိမ်းလန်းစိုပြည်လာစေရန်နှင့် သစ်တောများပြုန်းတီး သွားသောနေရာများတွင် သစ်တောများပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၂.၄.၃။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း

ကိုလိုနီခေတ်တွင် ယင်းတို့လိုလားသည့် “ကြီးငါးကြီး” သစ်ကုမ္ပဏီကြီး ၅ခုတို့က ကျွန်းသစ် ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို နှစ်ရှည်စာချုပ်ပြီး လက်ဝါးကြီးအုပ်ကာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ ဂျပန်တို့က မြန်မာနိုင်ငံအား သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး၊ ဂျပန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီများ ပူးပေါင်း၍ “နိပွန်ဘားမားတင်းဘား ယူနီယံ”^၁ ကိုဖွဲ့စည်းကာ ကျွန်းသစ်များကို အဓိက ထုတ်ယူခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှနှင့် မဟာမိတ်တပ်တို့က မြန်မာနိုင်ငံအား ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ခဲ့ရာ၊ မြန်မာအစိုးရ “သစ်စီမံကိန်းအဖွဲ့”^၂ ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီများ ပူးပေါင်းကာ “ကျွန်းသစ်အဖွဲ့”^၃ ကိုဖွဲ့စည်း၍ သစ်စီမံကိန်း အဖွဲ့နှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်စေခဲ့ပါသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည်နှင့် ကျွန်းသစ်လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံပိုင်အဖြစ် လုပ်ကိုင်သွား နိုင်ရန်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွင်း၌ပင် “ နိုင်ငံတော်သစ်ထုတ်လုပ်ရေးအဖွဲ့”^၄ ကို ဖွဲ့စည်းကာ တာဝန်ယူ လုပ်ကိုင်စေခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ နှစ်လယ်ခန့်တွင် “နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့”^၅ အဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် “မြန်မာ့ထုတ်ကုန်သွင်းကုန်ကော်ပိုရေးရှင်း (သစ် ဌာနခွဲ)”^၆ ဖြင့် ပြည်ပရောင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ် စီမံကိန်း မူဝါဒများနှင့် အညီ “သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း”^၇ ဟူ၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြန်ပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် “မြန်မာ့

^၁ Nippon Burma Timber Union.
^၂ Timber Project Board.
^၃ Teak Consortium.
^၄ State Timber Extraction Organization.
^၅ State Timber Board.
^၆ Maynmar Export Import Corporation/Timber Branch
^၇ Timber Board Corporation.

သစ်လုပ်ငန်း”^၁ အဖြစ်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ယနေ့တိုင်အောင် ထိုဖွဲ့စည်းမှုနှင့်အညီ ဆောင်ရွက် လျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ အတိတ်ကာလက ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုတို့ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်သည့်အခါ ကျွန်းသစ်တစ်မျိုးတည်းကို ထုတ်လုပ်ရန် ဦးတည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ ကျွန်းမှအပ အခြားသစ်မျိုးများကို သစ်တောဦးစီးဌာနက ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များသို့ နှစ်တို နှစ်ရှည် သစ်ထုတ်ခွင့် လိုင်စင်ချပေးသည့်စနစ်အား ကျင့်သုံးခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးကော်စီအစိုးရက နိုင်ငံတော်အာဏာကို လွှဲပြောင်းတာဝန်ယူ ပြီးနောက် နိုင်ငံတော်၏ သယံဇာတပစ္စည်းများအားလုံးကို ပြည်သူပိုင်အဖြစ် သိမ်းယူကာ အစိုးရ လက်အောက် ခံဌာနတို့က ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ အစားဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန် မူတစ်ရပ် ချမှတ်ခဲ့သည်နှင့် အညီ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအနေဖြင့် မူလကျွန်းသစ်တစ်မျိုးတည်းကို တာဝန်ယူရာမှ သစ်မာနှင့် အခြားသစ်မျိုးများကိုပါ ထုတ်လုပ်ရန် ရုတ်ခြည်းလွှဲပြောင်း တာဝန်ယူခဲ့ရပါသည်။

ထိုသို့ တာဝန်ကို တိုးတက်ထမ်းရွက်ရသော်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံ၊ လူအင်အား၊ ဘတ်ဂျက်၊ စက် ယန္တရားနှင့်အခြား သွင်းအားစုများအနေဖြင့် တိုးတက်လာသည့်ဝန်ကို ထမ်းပိုးနိုင်လောက်သည့် အဆင့်အထိ ပံ့ပိုးဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့သဖြင့် ကန့်သတ်ချက်၊ အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးနှင့် ကြုံ တွေ့ရလျက် အထူးသဖြင့် သစ်မာထုတ်လုပ်ရေးအပိုင်းတွင် သတ်မှတ်ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မီ စေရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့်အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။ သစ်တောဧရိယာအလိုက် သစ်ပုံမှန် ထွက်ရှိနိုင်မှုအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်လျက် သစ်ခွဲသားအား ပြည်တွင်းဖြန့်ဖြူးရန်နှင့် ပြည်ပတင်ပို့ နိုင်ရန် သစ်မာသစ်စက်များကို နေရာရွေးချယ်၍ တည်ဆောက်ခဲ့ရာ၊ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုသစ်စက် များမှာ ကုန်ကြမ်းနှင့် လိုအပ်သည့် သွင်းအားစုများ လုံလောက်စွာ မရရှိသည့်အတွက် အမှန်စွမ်း ဆောင်နိုင်အားထက်များစွာ ယုတ်လျော့၍ လည်ပတ်ခဲ့ရပါသည်။ စက်များ၏ အရည်အသွေး မှာလည်း တစ်စတစ်စ ဆုတ်ယုတ်လာခဲ့ပါသည်။

ခေတ်ကာလ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်နှင့်သစ်တော သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် ထားရှိသည့် အတွေးအမြင်နှင့် အခြေခံသဘော တရား၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုနည်းပညာစသည်တို့မှာလည်း များစွာ ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သစ်တောများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အခြေခံ အကြောင်းအချက်များတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းမှာ အရေးပါသော အချက်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြု လက်ခံလာကြပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက် “သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေ သည့် သစ်ထုတ်နည်း”^၂ “သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှု လျော့ပါးစေသည့် သစ်ထုတ်နည်း”^၃ စသည့် သစ်ထုတ်ရာတွင် ထိန်းကျောင်းရန်နည်းစနစ်များအား ချမှတ်ကျင့်သုံးလာကြပါသည်။ မြန်မာ

^၁ Myanma Timber Enterprise.
^၂ Least Impact Logging.
^၃ Reduced Impact Logging- RIL

သစ်လုပ်ငန်းသည် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း၍ လက်ရှိ သစ်တော မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း မူဘောင်များနှင့် ရေရှည်အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများကို အထောက်အကူပြုရန်အလို့ငှာ “မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား သစ်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များ”^၁ ကို ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ အလားအလာကောင်းတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတကာနယ်ပယ်တွင် လက်ခံကျင့်သုံးနေသည့် မူဘောင်၊ စံညွှန်းများနှင့်ကိုက်ညီပြီး၊ နိုင်ငံတကာက လက်ခံနိုင်သည့် အဆင့်ဖြစ်စေရန် ဆက်လက် ဖော်ဆောင်သွားသင့်ပါသည်။

သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ ထုတ်လုပ်အသုံး ချရာတွင် “စီးပွားရေး တွက်ခြေကိုက်ရေး”^၂ မှုအရ စီးပွားရေးအမြတ်အစွန်း ရရှိရေးကိုသာ ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ သစ်တောသယံဇာတများအပေါ်တွင် တန်ဖိုးအမြင့်ဆုံး ရရှိရေး၊ တောတွင်း ထုတ်လုပ်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ စက်ရုံများအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှု အနည်းဆုံး ဖြစ်ရေးမှာ ရှေ့တန်းသို့ရောက်ကာ အလေးပေးလာကြသည့် အရေးကြီးသော အချက်များ ဖြစ်လာပါ သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် သစ်တောမူဝါဒ တွင်လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အခွင့်အလမ်းများ လမ်းညွှန်တွင်လည်းကောင်း၊ သစ်လုံး လိုက် တင်ပို့မှုကိုလျော့ချ၍ တန်ဖိုးမြင့်အချောထည်ပစ္စည်းများ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ရန်နှင့် “ ကုန်ကြမ်း အနည်းဆုံးဖြင့် တန်ဖိုးအများဆုံး ရရှိနိုင်ရန်စီမံရေး”^၃ မှုကို ချမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေနှင့်လည်း တန်ဖိုးမြင့် ကုန်ချောပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးကို တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်ရန် လမ်းညွှန်ချက်ချထားရာ၊ ဝန်ကြီးဌာနမှ ထပ်ဆင့်ညွှန်ကြားကာ လက်တွေ့ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေခြင်းမှာ ကောင်းသော အလားအလာပင် ဖြစ်ပါသည်။

လူသုံးနည်းသစ်မျိုးများ”^၄ ကို ပိုမိုသုံးစွဲလာကြရေးအတွက် ထိုသစ်မျိုးများနှင့် ပတ်သက်သော သုသေသနလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်၍ ကျွန်းသစ်နှင့် အခြားတန်ဖိုးမြင့် သည့် သစ်များဖြင့် ရုံးသုံး/ကျောင်းသုံး ပရိဘောဂကဲ့သို့ သာမန်သုံးပစ္စည်းများ ပြုလုပ်သုံးစွဲမှုအား ရပ်စဲနိုင်ရန်စီမံလျက် လူသုံးနည်းသစ်မျိုးများဖြင့် အစားထိုးအသုံးပြုကာ တန်ဖိုးမြင့်သည့် သစ်မျိုး ကောင်းများအား နိုင်ငံတော်အတွက် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ တိုးတက်ရရှိစေရန် အသုံးချသွားနိုင် ရေးအတွက် စီမံသင့်ပါသည်။ ဤသို့ စီမံနိုင်ရန်မှာ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ သစ်ထုတ် လုပ်ရေး၊ ခွဲစိတ်ရေး၊ ဖြန့်ဖြူးရေးနှင့် ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှု စီမံချက်များအပေါ် ပြန်လည် စိစစ် သုံးသပ်ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲသင့်သည်များကို ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။ လက်ငင်း ပြုပြင် နိုင်သည်များနှင့် အချိန်အပိုင်းအခြားဖြင့် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ပြောင်းလဲရမည့်လုပ်ငန်းများကို ဦးစား ပေး အဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ကာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖော်ဆောင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များနှင့်

^၁ National Code of Forest Harvesting Practices in Myanmar.
^၂ Economically Viable
^၃ Maximum Value from Minimum raw Materials
^၄ Lesser Used Species -LUS

လုပ်သားတို့၏ အတွေးအခေါ်နှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာများကို ပြောင်းလဲနိုင်ရန် ဦးစွာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါ မည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံတော်အတွက် နိုင်ငံခြားငွေကို အများဆုံး ရှာဖွေပေးရသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဌာနကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ နိုင်ငံနှင့်အဝန်း သစ်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း ကို လုံးဝတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နေရရာ ဤအဖွဲ့အစည်း၏ စွမ်းဆောင် ရည် မြင့်မားလာသည့်နှင့် အမျှ နိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးစီးပွား ပိုမိုတိုးတက် ရရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဟူသည် ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ထိုက်သင့်သော အတိုင်းအတာဖြင့် ပြုလုပ် နိုင်ပါမှ သုတေသန နည်းပညာရပ်၊ ထုတ်လုပ်မှုအဆင့် တိုးမြှင့်ရေး၊ ဈေးကွက်ဝင်ဆန့်မှုရှိရေး၊ လုပ်ငန်းအသွင် ပြောင်းရေး၊ တိုးချဲ့ရေးစသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဖော်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါမှလည်း ဝယ်ယူတို့၏ ခြယ်လှယ်မှုဖြင့်သာ တန်ဖိုးဖြတ်ခံရခြင်း အဖြစ် မျိုးမှသည် ဈေးကွက်နယ်ပယ်ကျယ်ပြောပြီး၊ တန်ဖိုးလည်းတိုးတက် ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း ဆိုရသော် ရောင်းသူ ၏ ဈေးကွက်ဖြစ်လာရေးအတွက် အခြေအနေ ဖန်တီးယူရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်ထုတ်လုပ်ရေး ဆင်များမှာ မြန်မာ့ရွေးချယ်ခတ်လှဲရေးစနစ် ကျင့်သုံးရာတွင် သစ်တောများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးအနည်းဆုံးဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်နိုင်စေသည့် အခြေခံအချက်ဖြစ်ရာ ဤကောင်းမွန်မှန်ကန်သော စနစ်များ အစဉ်တည်တံ့နိုင်စေရန်အလို့ငှာ ဆင်များ ထာဝစဉ် ရှင်သန်တိုးပွားနိုင်စေရန်မှာ အရေးကြီးသော လိုအပ်ချက်ဖြစ်လာပါသည်။ သစ်ထုတ်လုပ် ရေးဆင် များသာမက တောဆင်းရိုင်းများပါ နိုင်ငံတော်၏ အရေးပါလှသော ကုန်ထုတ်စွမ်းအားစု များ ဖြစ်ကြပါသည်။ တောဆင်ရိုင်းများအနေဖြင့် သဘာဝအလျောက် မျိုးပွားနိုင်ပါမှ သစ်လုပ်ငန်း ဆင်များ အင်အားဖြည့်တင်းရန် လိုအပ်ချက်ကို အစဉ်သဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးသွား နိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်ပါ ၍ သစ်လုပ်ငန်းဆင်များနှင့် တောဆင်ရိုင်းများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ ပြုစု စောင့်ရှောက်ရေး၊ မျိုးပွားရေး စနစ်တကျ အလုပ်ခိုင်းစေရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် စေ့စပ် သေချာစွာ ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ကာ၊ တိကျမှန်ကန်သော မူဝါဒ/လမ်းညွှန်ချက်များ ချမှတ် လျက် မဖြစ်မနေ လိုက်နာကျင့်သုံးကြစေရန် အကောင်အထည်ဖော် သွားရပါမည်။ နိုင်ငံတကာတွင် တော ဆင်ရိုင်းများကို ယင်းတို့၏ အစွယ်များရရှိမှုဖြင့် တရားမဝင် သတ်ဖြတ်လျက် အစွယ်များ မှောင်ခိုရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကြောင့် ဆင်ဦးရေမှာ သိသာစွာ ယုတ်လျော့လာခဲ့ရာ ထိုသို့တရား မဝင်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ရပ်တန့်သွားစေရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့နှင့် ပြည်တွင်း ပြည်ပမှ ဆက်နွှယ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုကိုရယူကာ ထိရောက်စွာထိန်းချုပ် နိုင်ရေး အတွက် နည်းလမ်းများ ရှာဖွေသွားရန် အချိန်ကျရောက်ပြီဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း တော ဆင်ရိုင်းများ၏ “နေထိုင်ကျက်စားရာဒေသများ”^၁ ပျက်ယွင်းယုတ်လျော့ခြင်း မရှိစေရေး၊ ဒေသ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်သွယ်သည့်လမ်းကြောင်းများ မပြတ်တောက်ရေး၊ ကြားခံနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးမှာ မဖြစ်မနေ ဖော်ဆောင်သွားကြရမည့် အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းများဖြစ်ကြ ပါသည်။

^၁ Habitats

ထိုသို့ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် တောဆင်ရိုင်းများ ကျက်စားရာဒေသများ၊ ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများ၊ ကြားခံနယ်မြေများအား တိကျစွာသတ်မှတ်ပြီး၊ လူများကထိုဒေသများ အတွင်း၌ ဝင်ရောက်အခြေချခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မြေအသုံးချမှု ပြောင်းလဲခြင်း မပြုကြရေးအတွက် အစီအမံများ ရေးဆွဲချမှတ်ကာ ထိန်းချုပ်သွားရန် လိုအပ် ပါမည်။

၂.၄.၄။ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းဒေသ အများအပြားတို့မှာ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု တစ်စတစ်စယုတ် လျော့လာသည့်နှင့် သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမည့် အလားအလာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ခေတ်အဆက် ဆက်သော နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့တို့မှ အပူပိုင်းဒေသ ပြန်လည်စိမ်းလန်းစိုပြည်လာကာ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းဖြစ်ထွန်းရေး၊ လောင်စာဖူလုံရေး၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတရေး၊ ရေအရင်းအမြစ် ပြန်လည် ဖော်ထုတ်ရေး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ပါးရေးစသည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် အားကြိုးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၅၃-၅၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂-၆၃ ခုနှစ်ကာလအတွင်း “မြေယာကျေးလက် ကြီးပွား တိုးတက်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း”^၁ မှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၃-၆၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁-၈၂ ခုနှစ်ကာလအတွင်း သစ်တောဦးစီးဌာနမှ (၁၀)နှစ် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၁-၉၂ ခုနှစ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး နှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ချောက်မြို့နယ်၊ မင်းဂံနှင့် ဂွေးချို တောင်တန်းဝန်းကျင်ကို အခြေခံလျက်၊ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်း အဖြစ် စမ်းသပ်ဖော်ဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်ကာလအတွင်း ကိုးခရိုင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးစီမံကိန်းကို ရေးဆွဲချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇-၉၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ အပူပိုင်းဒေသ ပြန်လည် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးကို အမျိုးသားရေး စီမံကိန်းအဆင့်သို့ တိုးမြှင့်၍ မူလ(၉)၊ ခရိုင်နှင့် (၄၂)မြို့နယ် အစား (၁၃)ခရိုင်နှင့် (၅၇)မြို့နယ်အထိ တိုးချဲ့ပါဝင်စေခဲ့ပါသည်။

မူလတွင် ပုပ္ပါးတောင်မကြီးနှင့် တောကျန်ဒေသအနည်းငယ်တို့ကို သဘာဝအလျောက် ပြန်လည်ရှင်သန်လာစေရန် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခဲ့ပြီး၊ ကျန်ဒေသများတွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင် ရေးကို ဦးစားပေးခဲ့ကြပါသည်။ စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရာတွင် ဒေသသစ်မျိုးများထက် ပြည်ပ သစ်မျိုးများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခဲ့သဖြင့် အောင်မြင်သင့်သလောက် မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ထို့ အပြင် ကုန်းမြင့်ဒေသ လမ်းဘေးဝဲယာတို့တွင် စိုက်ပျိုးခဲ့ပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ထိရောက် စွာ မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် စိုက်ခင်းများမှာ အားရကျေနပ်ဖွယ်ရာအခြေအနေသို့ မရောက်ခဲ့ပဲ ဖြစ်ခဲ့ရ ပါသည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံအနှံ့အပြား မငြိမ်မသက်မှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ ဖြစ်မြောက်လာသည့် စိုက်ခင်းအားလုံးနီးပါးမှာ ပြည်သူများ၏ ဖျက်စီးခြင်းကို ခံခဲ့ရပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်က ဒေသသုံးသစ်နှင့် လောင်စာလိုအပ်ချက်ကို

^၁ Agriculture and Rural Development Coporation -ARDC

ဖြည့်ဆည်းရန်ဖြစ်သော်လည်း စိုက်ခင်းများဖြစ်ထွန်းလာသည့်အခါ ပြည်သူများမှ စနစ်တကျ ခုတ်ယူသုံးစွဲကြရန်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ပြုလုပ်ကြရန် ပညာပေးလေ့ကျင့်ပျိုးထောင် သွားကြရမည် ဖြစ်သော်လည်း တားမြစ်ခဲ့သည့်အတွက် ပြည်သူများမှ အယုံအကြည်ကင်းမဲ့ခဲ့ခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်မှုနှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းလာကြစေရန် ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်ကို ပီပြင်စွာ ဖော်ဆောင်သွားရန် လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်က ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် သစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီ၏ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးဆပ်ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များက အပူပိုင်းဒေသအနှံ့ လှည့်လည် လေ့လာကာ သဘာဝအလျောက် ပြန်လည်ရှင်သန်လာနိုင်မည့် အခြေအနေကောင်းများ တွေ့ရှိရ သဖြင့်ထိုသို့ ပြန်လည်ရှင်သန်လာရန် အလားအလာကောင်းများရှိသည့် နယ်မြေများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်သွားရေးအား စမ်းသပ်ဖော်ဆောင်ရန် အကြံပြုခဲ့သည့် အလျောက် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ သဘာဝတောများမှာ အားရစရာ ကောင်းလောက်အောင်ပင် ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီး ဌာနမှ သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ထင်း အစားထိုးလောင်စာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ် ဖော်ထုတ်ခြင်း ဟူ၍ အဓိကတာဝန်ကြီးလေးရပ်ကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းကို လျော့ချပြီး သဘာဝနည်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ပေးခဲ့ ပါသည်။ ထိုသို့ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်ကို တစ်နည်းတစ်ဖုံ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် စီမံပေးပါမှ ပြည်သူများက လိုလိုလားလား ပူးပေါင်းပါဝင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် လာကြသည့် အကျိုးကိုရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ရာ ပြည်သူများသို့ချပြ၍ ယင်းတို့နှင့် ညှိနှိုင်းကာ ယင်းတို့၏ ရိုင်းပင်းမှု ရရှိရန် စီမံသွားကြရပါမည်။

စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ယခင်ကဖြစ်ထွန်းမှုနည်းခဲ့ရသည့် သာဓကများအပေါ် သင်ခန်းစာ ဖော်ထုတ်လျက် ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်သင့်သည်များကို ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်သွားကြရပါမည်။ ယခုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီး ဌာနမှ ပြည်ပသစ်မျိုးများ စိုက်ပျိုးခြင်းကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်လျော့ချ၍ ဒေသမျိုးများကို တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သမရိုးကျ စိုက်ပျိုးသည့်အပြင် လေယာဉ်၊ ရဟတ်ယာဉ်တို့ဖြင့် သစ်စေ့ကြဲချ ခြင်း၊ ညောင်ပင်ကဲ့သို့ သဘာဝအလျောက် မျိုးပွားနိုင်သည့် သက်ရင့်အပင်ကြီးများ ရွှေ့ပြောင်းစိုက် ပျိုးခြင်း၊ ထွန်ယက်၍ တိုက်ရိုက်အစေ့ချ စိုက်ပျိုးခြင်း စသည့်နည်းမျိုးစုံတို့ကိုပါ ကျင့်သုံးလာရာ အပူပိုင်းဒေသများအား သဲကန္တာရ ဖြစ်ထွန်းမည့် အခြေအနေမှ ယခုအချိန် တွင်များစွာ တိုးတက် ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့ အနေဖြင့်လည်း အောက်ခြေအရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများအား ပြည်သူများက မိမိသုံး သစ်နှင့် လောင်စာ ဖူလုံရေးအတွက် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သီးနှံမဖြစ်ထွန်း သည့် မြေများပေါ်တွင် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ထင်းအစားအခြား လောင်စာများ တိုးမြှင့် သုံးစွဲလာနိုင် ကြစေရန်နည်းလမ်းရှာကြံခြင်း၊ အခြားဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများ တီထွင်

ကြိဆ ဖော်ထုတ်ခြင်း အစရှိသည့် တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ဝိုက်သော နည်းလမ်းတို့ဖြင့် ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်း နိုင်ရန် လမ်းညွှန် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ကာ တွန်းအားပေးဖော်ဆောင်စေပါမှ ထိရောက်မှု အများဆုံး ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒေသခံအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့မှ သစ်ပင်များအား သဲချောင်းများ၏ အစပ်တွင် စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးစေခဲ့ရာ အောက်ခံအစိုဓာတ်ရှိသဖြင့် ရှင်သန်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ သစ်ပင်များကို ယခင်ကကဲ့သို့ ကုန်းမြင့်ပိုင်းတွင် ဦးစားပေး စိုက်ပျိုးမည့်အစား သဲချောင်းများကို အခြေခံလျက် မြေနိမ့်ပိုင်းနှင့် သဲချောင်းများအတွင်း ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးရန် သင့်/ မသင့်ကို အလေးအနက် စဉ်းစားဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်လာပြီဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ကျင့်သုံး၍ အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းပါက ကမ်းပါးပြိုခြင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း သဲနန်းပိုခြင်းများကို ကောင်းစွာ ထိန်းချုပ် သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲတို့၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ အပူပိုင်းဒေသအတွင်းရှိ တောင် ကုန်း၊ တောင်တန်းများ စိမ်းလန်းရေးကို အထူးအာရုံစိုက် ဆောင်ရွက်လာရာ အခြေအနေ များစွာ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာပြီဖြစ်ပါသည်။ ပုပ္ပါးတွင် တောင်မကြီးပေါ်၌ တောများထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်လာသည်နှင့် မြေနိမ့်ရာသို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ပြန့်နှံ့ပြီး ရာသီဥတု၊ မိုးရွာသွန်းမှုနှင့် မြေဆီလွှာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေသော အကျိုးရလဒ်များ ရရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိက အားဖြင့် သဘာဝအလျောက် ပြန်လည်ရှင်သန်ခြင်းကို ဦးစားပေးကာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း သဘာဝအလျောက် မရှင်သန်နိုင်သော နေရာမျိုးတွင်မူ မဖြစ်မနေ စိုက်ပျိုးသွား ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ စိုက်ပျိုးရာတွင် သစ်စေ့များ လေ၊ ရေတို့နှင့် အလွယ်တကူ လွင့်ပျံ့နိုင်သည့် သစ် မျိုးများ၊ တိရစ္ဆာန်ကျေးငှက်တို့မှတစ်ဆင့် မျိုးပွားနိုင်မည့် သစ်မျိုးများ၊ လူတိရစ္ဆာန်တို့အတွက် အစားအစာရရှိ နိုင်သော ဒေသသစ်မျိုးများကိုဦးစားပေး ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးကြရပါမည်။

၂.၄.၅။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန

မြေတိုင်းဦးစီးဌာနကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီး ဌာန၏ လက်အောက်ခံဦးစီးဌာနတစ်ခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း ယင်းဦးစီးဌာနအနေဖြင့် နိုင်ငံတော် မြေမျက်နှာပြင်အခြေအနေပြမြေပုံများ ရေးဆွဲထုတ်လုပ် ထိန်းသိမ်းဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် နိုင်ငံ နယ်နိမိတ်များ တိုင်းတာခြင်း၊ နယ်နိမိတ်တိုင်များ စိုက်ထူခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းရပ်တို့ကို အဓိကလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်အတွင်း၌ ဤဦးစီးဌာန၏ မြေမျက်နှာပြင်တိုင်းတာခြင်း၊ မြေပုံထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကိုခေတ်နှင့်အညီ နိုင်ငံအများစုတွင် အသုံးပြုနေကြသည့် “ယူနီဗာဆယ်(လ်) ထရန်(စ်)ဗာ(စ်)မာကေတာ မြေပုံအရိပ်ချစနစ်”^၁ သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံး၍ မြေမျက်နှာပြင် တိုင်းတာကာ မြေပုံများ ရေးဆွဲထုတ်လုပ်ရန် စီမံဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

^၁ Universal Transverse Mercator Projection System- UTM

သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် “ပထဝီသတင်းအချက်အလက်စနစ်”^၁ ကို တည်ဆောက်ပြီး သစ်တောအမျိုးအစားနှင့် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုအခြေအနေပြ မြေပုံများ ထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာနတွင် ပထဝီသတင်းအချက်အလက်စနစ်ဆိုင်ရာ နည်းပညာများ သင်ကြား ဆည်းပူးထားသူ ပညာရှင်များလည်းရှိထားရာ သစ်တောအမျိုးအစားနှင့် ဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာပြ မြေပုံများ ပိုမို တိကျမှန်ကန်ရေး၊ နိုင်ငံတကာက လက်ခံ နိုင်သည့်အဆင့် ဖြစ်လာစေရေးတို့အတွက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ပါက များစွာအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေပါမည်။

၂.၄.၆။ သစ်တောပညာရေး

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောပညာရှင်များ ပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို နှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်ကပင် ဖော်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်တောကျောင်းကို ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့ရာ ထိုစဉ်က သစ်တောပညာရေးကို အဆင့်မြင့်စွာ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးနိုင်သည့် အတွက် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ သစ်တောဌာနမှ သင်တန်းသားများကိုပင် စေလွှတ် တက်ရောက် စေခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့တက်ရောက်အောင်မြင်ခဲ့သော ထိုင်းနိုင်ငံသစ်တော အမှုထမ်းများမှာ ဝန်ကြီး အဆင့်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် အဆင့်များအထိ ထူးချွန်စွာတာဝန် ထမ်းရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေး၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်တောများလုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု သုတေသနလုပ်ငန်းတို့အား စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင် ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို တည်ထောင်ခဲ့ရာ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် သစ်တောပညာဌာနခွဲ^၂ ကို ဖွင့်လှစ်၍ သိပ္ပံတွဲ(၂)နှစ်အောင်မြင်သူများအား သစ်တောပညာ(၃)နှစ် သင်ကြားကာ သိပ္ပံ(သစ်တော)ဘွဲ့ကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ချီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောပညာ ဌာနခွဲကို ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အထိ ခေတ္တပိတ်ထားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဂျပန် ခေတ်အတွင်း (၂)နှစ် သစ်တောပညာသင်ကြား၍ ဝိဇ္ဇာ(သစ်တော)ဘွဲ့ ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ သစ်တောပညာဌာနခွဲတစ်ခု ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး သိပ္ပံတွဲ(၂)နှစ် အောင်မြင် သူများအား အထောက်အပံ့ခံ ကျောင်းသားများအဖြစ် သစ်တောဌာနနှင့် သစ်လုပ်ငန်းဌာနတို့တွင် ရာထူးခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောပညာကို(၃)နှစ် သင်ယူကြရာတွင် ဒုတိယနှစ်၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဒယ်ရာဒွန်းသုတေသနဌာနသို့ သွားရောက်၍ လေ့လာသင်ကြားခဲ့ကြရပါသည်။ ထိုစဉ်က နီပေါ(လ်)၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် အာဖရိကတို့မှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ တက်ရောက်သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ထိုစနစ်ကို ရပ်ဆိုင်းပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ပင် ပထမနှစ်မှ ဆဌမနှစ် အထိ သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေး ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၊ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်နှင့်ပူးတွဲ၍ ဌာနခွဲ တစ်ခုအဖြစ် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြန်ပါသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ၎င်းဌာနခွဲအား တက္ကသိုလ်အဆင့်သို့ တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ စီမံခန့်ခွဲမှု

^၁ Geographic Information System- GIS
^၂ Faculty of Forestry

အောက်သို့လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းသူများကိုပါ လက်ခံပြီး သင်တန်း ကာလကို (၅)နှစ်သို့ လျော့ချခဲ့ပါသည်။

မြန်မာ့သစ်တောကျောင်းများကို ကမ္ဘာက သိခဲ့သလို မြန်မာ့သစ်တောပညာဘွဲ့သည် လည်း နိုင်ငံတကာတက္ကသိုလ်များက အသိအမှတ်ပြုကြသဖြင့် မိမိတို့ပညာရှင်များမှာ ဘွဲ့လွန် သင်တန်းများ တက်ရောက်ခွင့်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် မဟာသိပ္ပံ(သစ်တော)ဘွဲ့ သင်တန်းကို အောင်မြင်စွာ ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး သိပ္ပံ(သစ်တော) ပါရဂူဘွဲ့ တက်လှမ်းနိုင်ရန် ပြင်ဆင် နေပြီဖြစ်ရာ ကောင်းသော အလားအလာဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောကဏ္ဍ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ ကျယ်ပြောလာပြီး များစွာနက်နဲရှုပ်ထွေး လာသည်နှင့်အညီ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနနှင့် သစ်တော ဦးစီးဌာနတို့၏ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲလာသည့်တိုင်အောင် သစ်တောပညာသင်ကြားရေးမှာ နှစ်ပေါင်းကြာ ရှည်စွာကရေးဆွဲခဲ့သည့် သင်ရိုးများအတိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အနည်းအကျဉ်းမျှဖြင့် ရှေးရိုးအစဉ်အလာများကို ထိန်းသိမ်းသည့် အခြေအနေတွင်သာ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ မိမိတို့၏ သစ်တောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို သစ်ပင်သစ်တောများအပေါ်၌သာ အခြေခံလျက် ဖော်ဆောင် နေ၍ မရတော့ဘဲ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အရေးပါလှသော အဓိကအချက်များအပေါ် အခြေခံနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲကြရမည်သာဖြစ်ပါ သည်။ ယခုအချိန်တွင် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့သာမက ပါရဂူဘွဲ့ကိုပါ ချီးမြှင့်နိုင်ရန် စီမံနေပြီဖြစ်ရာ နိုင်ငံ တကာအဆင့်မီဘွဲ့များ ဖြစ်လာနိုင်ရေးအတွက် အခြေခံဘွဲ့သင်ကြားရေးအဆင့်ကို ဦးစွာ မြှင့်တင် နိုင်ပါမှ ဘွဲ့လွန်ပညာ ဆက်လက်ဆည်းပူးရာတွင် အဆင်ပြေချောမွေ့နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကျောင်းကိုလည်း အလားတူ အဆင့်မြှင့်နိုင်ရန် စီမံသွားရပါမည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှုပညာပေးရေးဌာန၌ ဌာနတွင်း အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများအား လုပ်ငန်းခွင်လေ့ကျင့်ရေး ရက်တိုသင်တန်းများကို အဆက်မပြတ် ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးနေသည့် လုပ်ငန်းဌာနမှာ အနာဂတ်တွင် အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ၏ အရည် အသွေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးကိုများစွာ အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသင်တန်း များကိုလည်း အရည်အသွေးမြှင့်ရန် ဆက်လက် ဖော်ဆောင်သွားကြရပါမည်။

သစ်တောပညာရေးမှာ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုသာမက သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူအသုံးချသည့်အပိုင်းလည်းပါဝင်ရာ သစ်ထုတ်လုပ်မှု၊ တန်ဖိုးမြှင့်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများအားလုံးကို တာဝန်ခံဆောင်ရွက် နေရသည့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအနေဖြင့်လည်း သစ်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သစ်အချောထည်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှု ဆိုင်ရာ၊ ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများကို အလားတူ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်သွားပါမှ သစ်တောများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်အနည်းဆုံး ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်း၊ အလေအလွင့်နည်းခြင်း၊ တန်ဖိုး အမြင့်မားဆုံးရရှိခံစားနိုင်ခြင်း၊ တောတွင်းနှင့် စက်ရုံအလုပ်သမားများအတွက် လုံခြုံမှု ဘဝ အာမခံချက်ရရှိရေးစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ တိုးတက်ရရှိခံစားနိုင်ကြပါမည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဦးရေတိုးတက်များပြားလာသည်နှင့်အမျှ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သစ်တောများထိန်းသိမ်းရေးတွင် အများပြည်သူတို့က အသိနှင့်ယှဉ်၍ လိုလိုလားလား ပါဝင်ပူးပေါင်းလက်တွဲလာကြရန်မှာ များစွာအရေးကြီးပါသည်။ ထိုအခြေအနေဖြစ်ပေါ် လာစေရန်အတွက် ပြည်သူများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပညာပေးရေးမှာလည်း အရေးပါလှသော လုပ်ငန်းဖြစ်လာပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းမှာ ကျယ်ပြောလှသဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဌာနခွဲတစ်ခုတည်းက စွမ်းဆောင်နိုင်မည်ကဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး / ခရိုင် / မြို့နယ် အလိုက် ပြည်သူများအား ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းကို မူလတာဝန်များနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက် သွားကြရေးအတွက် တွန်းအားပေးရပါမည်။ သစ်တောမူဝါဒ၊ သစ်တောဥပဒေ၊ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်၊ ကွက်စိပ်စီမံချက် စသည့် တို့နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပြည်သူများသို့ ချပြခြင်း၊ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း၊ ဆန္ဒဘောထားအမြင်နှင့် အကြံဉာဏ် များရယူခြင်း ပြုလုပ်သွားကြရမည်ဖြစ်ရာ အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းအဆင့်တိုင်းကို တိုးချဲ့ပညာပေးရေး၊ ပြည်သူများအား စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေး လုပ်ငန်းများကို သမရိုးကျ အလေ့အထသဖွယ် လုပ်တတ်ကိုင်တတ်စေရန် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်သွားရပါမည်။

၂.၄.၇။ သစ်တောသုတေသန

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၈၀ ဆယ်စုနှစ်များ မတိုင်မီက သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်ရန် သီးခြားအဖွဲ့အစည်းတည်ထောင်ထားခြင်းမရှိဘဲ လိုအပ်ချက်အပေါ် မူတည်၍ နယ်မြေဒေသ သစ်တောအမျိုးအစားပြဿနာစသည်တို့အပေါ် အခြေခံကာ သုတေသန ဆောင်ရွက်စေသည့် သဘောကျသုံးခဲ့ပါသည်။ ပညာရှင်အချို့ကလည်း အသိတရားနှင့် ဝါသနာပေါ်မူတည်၍ မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက်ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ စီမံကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ငွေကြေး၊ နည်းပညာ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများပံ့ပိုးလျက် သစ်တောသုတေသနဌာနကို ပျဉ်းမနားမြို့၊ ရေဆင်းတွင် တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်က သစ်တောသုတေသနကို အုပ်ချုပ်ထောက်ပံ့မှု ဌာနခွဲ ၂ ခု၊ သစ်တောသုတေသနဌာနခွဲ ၄ ခု၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဌာနခွဲ ၂ ခု တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ အုပ်ချုပ်မှုအပါအဝင် သီးခြားသုတေသနလုပ်ငန်းရပ် များကိုလက်တွေ့ဖော် ဆောင်နိုင်ရန် ဌာနစိတ် ၂၅ ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ စီမံကိန်းကာလ ကုန်ဆုံးသွားသည်နှင့် အဖက်ဖက်မှ ပေးခဲ့သော ထောက်ပံ့မှုများလည်း ရပ်စဲခဲ့ရာ နိုင်ငံတော်၏ ပံ့ပိုးမှုတစ်ခုတည်း ဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကာလကြာရှည်လာသည်နှင့် သုတေသနဌာန အတွက် လိုအပ်သည့် သွင်းအားစုများ၊ မျိုးဆက်သစ်ပညာရှင်များ မွေးထုတ်ရန်နှင့် ယင်းတို့အား မက်လုံးပေးရန်အခွင့်အလမ်းများ၊ လှုပ်ရှားလုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ၊ နိုင်ငံတကာတွင် အစဉ်တစိုက် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ခေတ်မီနည်းပညာများ၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ၊ သစ်တောပညာနှင့် သုတေသနဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစသည်တို့မှာ တစ်စတစ်စ လျော့ပါးလာခဲ့ရပါသည်။

သစ်တောသုတေသနဌာနအနေဖြင့် သစ်တောသစ်ပင်နှင့် ပတ်သက်သည့် သုတေသန လုပ်ငန်းများ အပေါ်၌သာ အဓိကအာရုံစိုက်ခဲ့ပါသည်။ လူမှုရေး သစ်တောပညာရပ်^၁ နှင့် ကျေးလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး^၂ ကဲ့သို့သော ကဏ္ဍတို့ကိုပါ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်ပါမှ ပြည်သူ တို့၏ နေ့စဉ်လိုအပ်သော သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဖြည့်ဆည်းပေးရေးနှင့် လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှု တို့ဖြစ်ထွန်းလာစေနိုင်ပါသည်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ အမျိုးသား ဥယျာဉ်ဘေးမဲ့တောများဆိုင်ရာ သုတေသနမှာလည်း အရေးပါလာပြီဖြစ်ရာ လျစ်လျူရှုထား၍ မသင့် သော လုပ်ငန်းရပ်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသစ်တောများ ပေါကြွယ်ဝသည့်အလျောက် သစ်ထုတ် လုပ်မှုအတွက် သဘာဝသစ်တောများအပေါ်၌သာ မှီခိုနေရသည့်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝသစ်တော ဆိုရာတွင်လည်း ကွဲပြားခြားနားသည့် သစ်တောအမျိုးအစား အများအပြားရှိနေရာ သဘာဝ သစ်တော အမျိုးအစားအပေါ်မူတည်၍ မှန်ကန်သော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်နှင့် ထုတ်ယူအသုံး ချမှုတို့ကို သဟဇာတဖြစ်စေရန် စနစ်တကျ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ဆောင်သွားကြပါမည်။

သုတေသနလုပ်ငန်း၏ ရလဒ်များကို လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် သစ်အခြေခံ လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်း၊ လုပ်ငန်းရှင်များ၊ စိတ်ပါဝင်စားသူများ၏ လက်ဝယ် သို့ ရောက်ရှိပြီး အမှန်အကျိုးပြုသည့် အဆင့်အထိ ဖော်ဆောင်ရပါမည်။ ထွက်ရှိသည့် သုတေသန စာတမ်းများမှာလည်း အခြားနိုင်ငံများရှိ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အပြန်အလှန် ဖလှယ် နိုင်သည့် အဆင့်မီသော စာတမ်းများဖြစ်စေရန် စီမံရပါမည်။ သို့မှသာ နိုင်ငံအချင်းချင်း/နိုင်ငံ အများ အပြားတို့နှင့် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံ၍ သုတေသနလုပ်ငန်းရလဒ်များ ဖလှယ်ခြင်း၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သွားနိုင်ပါမည်။ ဤသို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါမှ အခြားနိုင်ငံတို့တွင် ဖော်ထုတ်ပြီး ရလဒ်များကို မိမိတို့က ထပ်မံသုတေသနပြုသည့် မလိုလားအပ်သော ငွေကုန်လူပန်း ဖြစ်မှုမှ ကာကွယ်နိုင်ပါမည်။

လက်ရှိသုတေသနဌာနမှာ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းဖြစ် နေရာ သစ်ပင်သစ်တောများဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများအပေါ် ဦးစားပေးအာရုံစူးစိုက်ခဲ့ ပါသည်။ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဌာနခွဲ ၂ ခုမှာ နိုင်ငံတော်အဆင့်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရရှိရန် လက်တွေ့နယ်ပယ်သို့ ရောက်ရှိအကျိုးပြုရန်အထိ မစွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပါ။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း ရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ယခုအချိန်တွင် လူသုံးနည်း သစ်မျိုးများ တိုးတက် အသုံးပြုရေးနှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်သို့ ဝင်ဆံ့မှုရရှိရေး၊ သစ်နှင့်သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများ အတွက် မှန်ကန်သော တန်ဖိုးရရှိရေး၊ အလေအလွင့်လျော့ပါးရေး၊ သစ်လုံးအလိုက် တင်ပို့မှု လျော့ချပြီး တန်ဖိုးမြင့်ပစ္စည်းများ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ရေးစသည့် မူဝါဒများချမှတ်ဖော်

^၁ Social Forestry
^၂ Rural Development

ဆောင်လျက်ရှိရာ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအနေဖြင့်လည်း ထိုအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ပြီး သုတေသန လုပ်ငန်း များကို ထိရောက်စွာ ပြုလုပ်သွားရပါမည်။ အထူးသဖြင့် ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ သုတေသန လုပ်ငန်းမှာ အရေးအကြီးဆုံးသော လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းဟူသည် တစ်ကြိမ်တစ်ခါဖြင့် ပြီးစီးသည်မဟုတ်ဘဲ စဉ်ဆက် မပြတ် လေ့လာဖော်ဆောင်နေရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းတို့ကို အချိန်တို တောင်းသော ကာလအတွင်း ဖော်ဆောင်နိုင်သည်မဟုတ်ဘဲသိရှိပြီး ရလဒ်များ အပေါ် အခြေခံလျက် အချိန်အပိုင်းအခြား ကာလတစ်ခုအတွင်း တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖွဲ့စည်းဆောက်တည်သွားကြရရာ တာဝန်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့က မိမိတို့နှင့် အကျိုးဝင်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာ တို့ကို တာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ် ခံယူကာ မပြတ်လေ့လာဆည်းပူးနေကြလျက် သုတေသနလုပ်ငန်း များအား ဆောင်ရွက်သွားကြရပါမည်။ သို့မှသာ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့စေရန် ဖော်ဆောင်နိုင်ပြီး နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ပြည်သူ တို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂.၅။ နိဂုံး

မြန်မာ့အဖိုးတန်သစ်တောများ အခွန်ရှည်ကြာ တည်တံ့စေရေးအတွက် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက် ရာတွင် အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် လမ်းညွှန်မှု မူဘောင် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းကြီး ထိရောက်အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် သစ်တောမူဝါဒ၊ သစ်တောဥပဒေနှင့်ဖွဲ့စည်းမှုတို့သည် အလွန်အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်နေသည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေတို့သည် ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေသည့် နိုင်ငံရေး၊စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေ များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရပါမည်။ ထို့အပြင် သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ဦးစီးဌာန နှင့်လုပ်ငန်းဌာနများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ခိုင်မာရေးသည် အထက်ပါမူဝါဒနှင့် ဥပဒေများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် ပဓာနကျသော အခန်းမှ ပါဝင်ပါသည်။ အတိတ်မှ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အားသာချက်၊ အာနည်းချက်နှင့် သင်ခန်းစာများကို အခြေခံ၍ စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားစွာဖြင့် လုပ်ငန်းများကိုဖော်ဆောင်နိုင်ကြပါမှ အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မ စီမံကိန်းကြီး သည် အောင်မြင်သော စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်လာပါမည်။

၃။ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုလိုအပ်ချက်

၃.၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ထက်ဝက်ကျော်ခန့်ကို သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိပါသည်။ သစ်တောများသည် ပြည်သူများ၏ သစ်တောဆိုင်ရာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရုံသာမက နိုင်ငံတော်အတွက် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပဝင်ငွေ မြောက်မြားစွာကိုလည်း ရှာဖွေပေးလျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် သစ်ထွက်ပစ္စည်းအပေါ်တွင် များစွာမှီခိုနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၆% ခန့်သည် တောနေလူတန်းစားများ ဖြစ်ကြသည့် အလျောက် ၎င်းတို့၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် သစ်တောများပေါ်တွင် အဓိကမှီခိုအားထား နေကြရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေသည် နှစ် ၃၀ စီမံကိန်းအစဖြစ်သော ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်တွင် ၅၁ သန်းခန့် ရှိပြီး စီမံကိန်းနောက်ဆုံးနှစ်ဖြစ်သော ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် သန်း ၈၀ ခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ လူဦးရေတိုးပွားလျက်ရှိသဖြင့် အခြားသစ်အစားထိုး ပစ္စည်းများသုံးစွဲမှုတိုးလာသော်လည်း သစ်ထွက်ပစ္စည်းလိုအပ်ချက်သည် ဆက်လက်တိုးပွား နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူလူထု၏တိုးတက်လာသော သစ်လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာတွင် သစ်တောများ၏ အရည်အသွေးကို မထိခိုက်စေဘဲ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲ၍ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် သွားရပါမည်။

နောင်အနှစ် ၃၀ အတွင်းတိုးမြှင့်လာသည့် သစ်လိုအပ်ချက်ကို ယခုတည်ရှိနေသော သစ်တောများမှ ဖြည့်ဆည်းထုတ်လုပ် ပေးနိုင်မည်မဟုတ်သဖြင့် သဘာဝတောများကို သစ်တောဥပဒေဖြင့် ထိရောက်စွာကာကွယ်ပြီး တစ်ဘက်မှလည်း သဘာဝတော တန်ဖိုးမြှင့်စိုက်ခြင်း၊ သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းသည် သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်၍ သစ်ထွက်ပစ္စည်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းသွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၃.၂.၁။ လူဦးရေတိုးပွားမှုနှင့်သစ်တောအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု

လူဦးရေတိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှု၊ စိုက်ပျိုးမြေများ တိုးချဲ့မှု၊ လူနေရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့ပြများ၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း၊ စက်ရုံမြေများ တိုးချဲ့လာမှုတို့သည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် များပြားလာပါမည်။ လူဦးရေတိုးပွားမှုသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် ဆက်နွှယ်ပါသည်။ လူဦးရေတိုးပွားမှုသည် သစ်၊ ဝါး၊ တိုင်၊ မျော၊ ထင်း၊ အစားအစာကဲ့သို့သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်ကို တိုးစေပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး ထင်းသုံးစွဲမှုသည် တစ်နှစ်လျှင် ကုဗတန်သန်း ၂၀ ခန့် ဖြစ်သဖြင့် ထင်းခုတ်ခြင်းသည် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းအချက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင် စားသောက်ရန် မြေပို၍ လိုအပ်လာပါသည်။

မြေမဲ့၊ ယာမဲ့များ တိုးလာပြီး သစ်တောများကို ပို၍ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြီး စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင် လာကြ ပါမည်။ လူဦးရေတိုးပွား လာသည့်အလျောက် တောင်ယာခုတ်ပြီး အကွက်များ အနားပေးချိန် တိုလာကာ နောက်ဆုံးတွင် သစ်တောမှ အမြဲတမ်းလယ်မြေသို့ ပြောင်းသွားပါသည်။

သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်းကြောင့် အဖိုးတန်သစ်များရရှိနိုင်ခြင်း၊ ရေသယံဇာတပေါ များခြင်း၊ စိမ့်စမ်းရေတံခွန်များထွက်ရှိခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သာယာလှပခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲကြွယ်ဝခြင်း စသည့် အကျိုးတရားများလည်း ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးလာမည် ဖြစ်ပါသည်။

လူဦးရေတိုးပွားနှုန်းသည် လာမည့်နှစ် (၃၀)အတွင်း သားခြားခြင်းစီမံကိန်းများ၊ မိသားစု စီမံကိန်းများကြောင့် အနည်းငယ်ကျဆင်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းသော်လည်း စုစုပေါင်း လူဦးရေသည် ဆက်လက်တိုးပွားနေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃.၂.၂။ သစ်တောမြေအသုံးချမှုနှင့် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု

မြေအသုံးချမှုမှန်ကန်ရေးသည် အရေးကြီးလှသဖြင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာသစ်တောမူဝါဒ ကြေညာချက်တွင် မြေအသုံးချမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြေအသုံးချမှုကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံတော် မြေအသုံးချမှု ကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများ တာဝန်ယူပြုလုပ်ပေးမည့် အမျိုးသား မြေ အသုံးချမှုဆိုင်ရာ အကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။

သဘာဝသစ်တောများသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရေမြေအရင်းအမြစ် ထိန်းသိမ်းရေးများအပြင် သစ်နှင့်အခြားပစ္စည်း^၁ ထုတ်လုပ်မှုအတွက်လည်း အရေးပါပါသည်။ မြေ အသုံးချမှု ပြောင်းလဲလိုက်မည်ဆိုပါက သစ်၊ ထင်း၊ လောင်စာနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်မှု ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ဧရိယာခန့်မှန်းမှုများကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်များအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုကို ဆောင်ရွက် ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောစီမံကိန်းစာအုပ် အဟောင်းများတွင် ဖော်ပြထားသော ကြိုးဝိုင်းနှင့် ကြိုးပြင်တော ဧရိယာစုစုပေါင်း ဧက (၁၁၀) သန်း အပေါ်အခြေခံ၍ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရာ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းဧရိယာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၆၅.၈% ခန့်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၁၉၅၃ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၇ ခုနှစ်အထိ ကာလ အတွင်း ရိုက်ကူးခဲ့သော ၁ : ၂၄,၀၀၀ စကေး နှင့် ၁ : ၅၀,၀၀၀ စကေး ရှိ ကောင်းကင် ဓါတ်ပုံများကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုများအရ သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၅၇.၂% ခန့် ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Biomass

နောက်ပိုင်းသစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုခန့်မှန်းချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများ နှင့် လက်ရှိအချက်အလက်များကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုများပြုရာတွင် ဂြိုဟ်တု ခါတ်ပုံများအား မျက်စိနှင့်တိုက်ရိုက်ဖတ်ရှုသောနည်းကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး ကောင်းကင်ခါတ်ပုံများ၊ သစ်တောစာရင်းကောက်ယူခြင်းမှ ရရှိသောအချက်အလက်များ၊ မြေပြင်တွင် တိုက်ရိုက်စစ်ဆေး ချက်များကို ပူးတွဲအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၂-၁၉၇၉ ခုနှစ်အတွင်း ရိုက်ကူးခဲ့သော ၁:၁,၀၀၀,၀၀၀ စကေးရှိ Landsat MSS ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုများ အရ သစ်တောဖုံးလွှမ်း ဧရိယာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၅၂.၇ % ခန့်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ခန့်မှန်းချက်ကို ၁၉၇၅ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုများ ပြုလုပ် ခဲ့စဉ်ကဆောင်ရွက်ခဲ့သော နည်းစနစ်များကိုအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၉-၁၉၉၀ ခုနှစ်အတွင်း ရိုက်ကူး ခဲ့သော ၁:၅၀၀,၀၀၀ စကေးရှိ Landsat TM ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ခန့်မှန်းမှုများအရ သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာသည် မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ၅၀.၈%ခန့်ဖြစ်ပါ သည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် နှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများကို လေ့လာရာတွင် သစ်တောများကို အောက်ပါအတိုင်း အတန်းအစား ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

အတန်းအစား	၁	=	ထူထပ်သည့်သစ်တော
အတန်းအစား	၂	=	တောင်ယာရှိထူထပ်သည့်သစ်တော
အတန်းအစား	၃	=	ရွက်အုပ်ပွင့်သစ်တော
အတန်းအစား	၄	=	တောင်ယာရှိ ရွက်အုပ်ပွင့်သစ်တော
အတန်းအစား	၅	=	အခြားအသုံးချမြေ
အတန်းအစား	၆	=	ရေပြင်ဧရိယာ

အတန်းအစား ၂ တွင် တောကောင်းအတွင်း ဝင်၍ ခုတ်ထားသော တောင်ယာများကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းအမျိုးအစားကို သစ်တောဖုံးလွှမ်းသော ဧရိယာမှ လုံးဝ ပယ်ပစ်ရန်လည်း မသင့် တော်ဟု ယူဆသဖြင့် အတန်းအစား ၂ ၏ ၃-ပုံ ပုံ ၁-ပုံ ကို သစ်တောဖုံးလွှမ်းသောဧရိယာအဖြစ် ယူဆတွက်ချက်ထားပါသည်။ အတန်းအစား ၂ ကို ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုး ရေးအဖွဲ့က ဖုံးဆိုးမြေ^၁ ဟုယူဆပြီး လုံးဝ ပယ်ထားပါသည်။ အမှန်မှာ ယနေ့တည်ရှိသော တောအခြေအနေကိုသာ မှတ်တမ်းတင်သင့်ပြီး၊ နောင်တောင်ယာခုတ်၍ ပျက်မည့်အခြေအနေကို ကြိုမှန်းပြီး ထုတ်ပယ် ထားခြင်းမှာ မသင့်တော်ပါ။ ထို့အပြင် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများမှာ စကေးငယ်လွန်း၍ မခွဲထုတ် နိုင်သဖြင့် အတန်းအစား ၂ ဖြစ်လာရသော်လည်း ကောင်းကင်ခါတ်ပုံပေါ်တွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းသောဧရိယာ အဖြစ် တစ်ချို့တစ်ဝက် ခွဲထုတ်သွားနိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ ၁၉၈၉ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှုအရ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Forest Fallow

ဇယား(၃-၁) ။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု အခြေအနေ

စဉ်	အမျိုးအစား	ဧရိယာ (စတုရန်းမိုင်)	ရာခိုင်နှုန်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	ထူထပ်သည့်သစ်တော	၁၁၃,၁၄၁	၄၃.၃၁
၂	ရွက်အုပ်ပွင့်သစ်တော	၁၉,၅၈၈	၇.၅၀
၃	တောင်ယာရှိသစ်တော	၅၉,၆၁၀	၂၂.၈၂
၄	ရေပြင်ဧရိယာ	၅,၁၄၆	၁.၉၇
၅	အခြားအသုံးချမြေ	၆၃,၇၄၃	၂၄.၄၀
	စုစုပေါင်း	၂၆၁,၂၂၈	၁၀၀

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

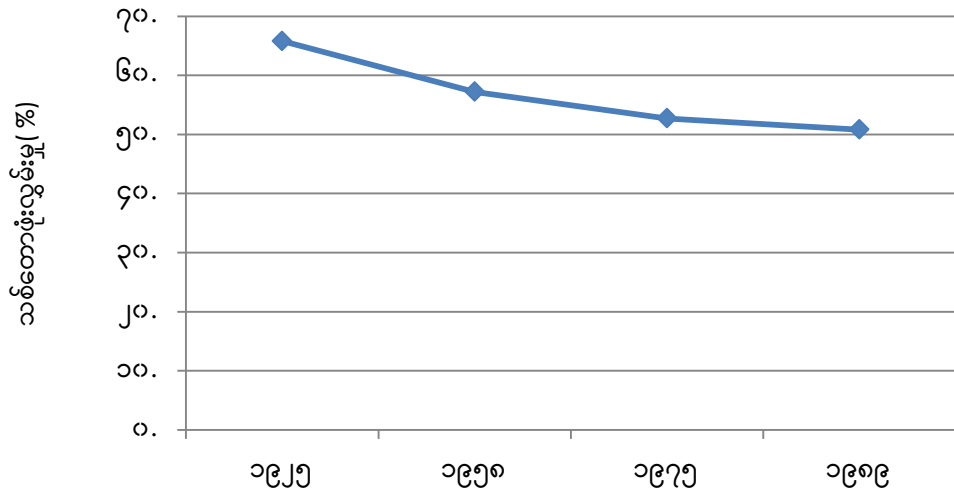
မှတ်ချက်

ထူထပ်သည့်သစ်တော - ထူထပ်သည့်သစ်တော ဆိုသည်မှာ ရွက်အုပ်ဖုံးလွှမ်းမှုနည်းမှု အနည်းဆုံး ၄၀% ရှိပြီး၊ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ရွက်အုပ်အလွှာစုံရှိသော သစ်တော ဖြစ်ပါသည်။

ရွက်အုပ်ပွင့်သစ်တော - ရွက်အုပ်ပွင့် သစ်တောဆိုသည်မှာ ရွက်အုပ်ဖုံးလွှမ်းမှု တစ်ဆက်တစ်စပ် တည်းမရှိပဲ ရွက်အုပ်ဖုံးလွှမ်းမှု အနည်းဆုံး ၁၀% မှ အများဆုံး ၄၀% အထိသာ ရှိသောသစ်တောဖြစ်ပါသည်။ ဤသစ်တောသည် အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ထုတ်လုပ်မှု စွမ်းရည်ကျဆင်းနေသည့် သစ်တော ဖြစ်ပါသည်။ လုံလောက်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ပါက အဆိုပါတောများ၏ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုအခြေအနေကို ပုံ (၃-၁) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ(၃-၁)။ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုအခြေအနေ

၂၀၁၅ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ခန့်မှန်းမှု နှစ်ခုအား နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် ၁၄ နှစ်တာ ကာလ အတွင်း အမှန်သစ်တောဧရိယာသည် ၁၁,၈၂၉ စတုရန်းမိုင်ခန့် လျော့ပါးခဲ့သဖြင့် သစ်တော ပြုန်းတီးမှုမှာ တစ်နှစ်လျှင် ၅၄၄,၀၆၀ ဧကခန့် ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၀.၃ % ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများကို စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် အမြဲတမ်း သစ်တောမြေများဖြစ်သည့် သစ်တောကြိုးဝိုင်းများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ယနေ့အထိ ဖွဲ့စည်းပြီး အမြဲတမ်းသစ်တောမြေ အခြေအနေကို ဇယား(၃-၂) တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၃-၂)။ ဖွဲ့စည်းပြီးအမြဲတမ်းသစ်တောမြေ အခြေအနေ

စဉ်	အမျိုးအစား	ဧရိယာ (စတုရန်းမိုင်)	ရာခိုင်နှုန်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	ကြိုးဝိုင်းတော	၄၃၀၀၄.၉၅	၁၆.၄၆
၂	ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော	၆၉၆၃.၂၉	၂.၆၇
၃	သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၈၄၄၃.၂၆	၃.၂၃

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

၃.၂.၃။ ပတ်ဝန်းကျင်ဝန်ဆောင်မှုလိုအပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှတိုက်တွင် ဂေဟစနစ်ကွဲပြားမှုများပြား၍ ဇီဝမျိုးစိတ်များ အကြွယ်ဝဆုံးသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်းခံရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တော အမျိုးအစားအမျိုးမျိုး၊ ဒီရေတောနှင့် အဏ္ဏဝါသဘာဝဧရိယာများသည် အပင်နှင့်သတ္တဝါများ အတွက်ကောင်းမွန်သော နေထိုင်စရာ သိုက်မြုံအဖြစ် ဖန်တီးပေးထားပါသည်။

ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် အရှည်သဖြင့် တည်တန်ခိုင်မြဲရေး လူသားတို့၏ ဘဝရှင်သန်တည်မြဲရေးအတွက် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတို့သည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ အသုံးဝင်မှု၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို သေချာစွာမသိခဲ့ကြသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာနိုင်ငံအများအပြားတွင် အပင်နှင့်သတ္တဝါများ မျိုးပြုန်းကွယ်ပျောက်လုနီး ဖြစ်လျက်ရှိပါသည်။ ဇီဝမျိုးကွဲများ ပျက်စီးကွယ် ပျောက်သွားမည် ဆိုပါက လူသားနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်တို့၏ ညီညွတ်မျှတနေသည့် ကွင်းဆက်လည်း ပျက်သုဉ်းသွားနိုင်ပြီး လူသားတို့ဘဝရပ်တည် ရှင်သန်မှုကို ထိခိုက်လာနိုင်ပါသည်။

သစ်ပင်သစ်တောများသည် လူသားများအတွက် အရေးကြီးသော သဘာဝဝန်းကျင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်သစ်တောများသည် တည်ရှိနေခြင်းကြောင့် သစ်တောထွက်ကုန်များ တိုက်ရိုက် အကျိုးရရှိစေသည်သာမက မြေဆီလွှာနှင့် ရေကိုထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ လေပြင်းတိုက်ခတ်မှုကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ရေတိုက်စားခြင်းကို ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ရာသီဥတု တည်ငြိမ်စေခြင်း၊ လေကို သန့်ရှင်းစေခြင်း၊ သဲမုန်တိုင်းဒဏ် ကာကွယ်ခြင်းစသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိစေပါသည်။

လူတို့၏အပန်းဖြေ အနားယူစရာ နေရာအဖြစ်လည်းပေးပါသည်။ သစ်တောသဘာဝဝန်းကျင်ကို အခြေခံသောခရီးသွားလုပ်ငန်းများလည်း တိုးတက်လာလျက်ရှိပါသည်။

သစ်တောကဏ္ဍသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၊ စွမ်းအင်ကဏ္ဍတို့နှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်နွှယ်နေပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် ရေနှင့်မြေကောင်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ သစ်တောများသည် ရေဝေရေလဲဒေသများကို ကာကွယ်ပါသည်။ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကို ထိန်းချုပ်ပေးပါသည်။ ရေရရှိစေပါသည်။ ဆည်တာတမံများ ရေရှိစေပါသည်။ ရေအားလျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်ရေးသည် ဆည်များရေရှိမှု ဖြစ်ပါမည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဆည်မြောင်းများနှင့် ဆက်နွှယ်နေသော ရေဝေရေလဲဒေသများကို သဘာဝတောများ ကာကွယ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းလျက်ရှိပါသည်။

၃.၂.၄။ သစ်သုံးစွဲမှုနှင့် သစ်လိုအပ်ချက်

၃.၂.၄.၁။ နှစ်စဉ်တောထွက်^၁

သစ်တောဧရိယာများ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏသည်လည်း ပြောင်းလဲလာပါသည်။ ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း သစ်တောသယံဇာတစာရင်းကောက်ယူခဲ့သည့် ကိန်းဂဏန်းများအပေါ် မူတည်၍ နှစ်စဉ်တောထွက်ကို ပြန်လည် တွက်ချက်ရာ ကျွန်းသည် ယခင် ၁၇၈,၇၅၀ ပင် (၃၃၉,၆၂၅ ကုဗတန်) မှ ၁၂၄,၀၀၀ ပင် (၂၁၀,၀၀၀ ကုဗတန်) သို့လည်းကောင်း၊ သစ်မာသည် ယခင် ပင်ရေ ၁၃ သိန်းမှ ၁၈ သိန်း (ကုဗတန် ၁၃သိန်း မှ ၁၈သိန်း)သို့လည်းကောင်း ပြောင်းလဲခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ သစ်မာသည် ကုဗတန်အားဖြင့် တစ်ပင်တစ်တန်နှုန်း သတ်မှတ်ထားပါသည်။

ယခင်သစ်မာ နှစ်စဉ်တောထွက် ပင်ရေ ၁၃ သိန်းသည် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ရောင်းတန်းဝင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် သစ်မျိုးအနည်းငယ်အတွက်သာ တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး တွက်ချက်သည့် နေရာမှာလည်း သွားလာရေးလွယ်ကူ၍ လုံခြုံရေးကောင်းမွန်သော နေရာများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ပြန်လည်ဆန်းစစ်သည့်အခါ သစ်မာနှစ်စဉ်တောထွက်ကို သစ်မျိုးအားလုံး နေရာဒေသ အားလုံးအတွက် တွက်ချက်ခြင်းဖြစ်ရာ ပင်ရေ ၁၃ သိန်းမှ ၁၈ သိန်းထိ နှစ်စဉ်တောထွက်မြင့် တက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဧရိယာတိုးမြှင့်လာသောကြောင့် ပြောင်းလဲခြင်း မဟုတ်ပါ။ သစ်ထုတ်လုပ်မှုကို နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် ပမာဏဘောင် အတွင်းမှ ထုတ်လုပ်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Annual Allowable Cut (AAC)

၃.၂.၄.၂။ သစ်ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

ပထမကာလတို ၄ နှစ် စီမံကိန်းဖြစ်သည့် ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ် မှ ၁၉၉၅-၉၆ ခုနှစ်ထိ သစ်ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏကို ဇယား(၃-၃)တွင်ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၃-၃)။ ပထမကာလတို ၄ နှစ် စီမံကိန်းဖြစ်သည့် ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၅-၉၆ ခုနှစ်ထိ သစ်ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ

(ကုဗတန်)

စဉ်	အမျိုးအမည်	ပထမ ၄ နှစ်စီမံကိန်း			
		၁၉၉၂-၉၃	၁၉၉၃-၉၄	၁၉၉၄-၉၅	၁၉၉၅-၉၆
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၁	ကျွန်းသစ်	၃၄၁,၁၄၁	၂၅၈,၇၄၂	၂၆၂,၇၇၀	၂၃၀,၀၉၃
	နိုင်ငံပိုင်	၃၂၈,၇၀၃	၂၅၄,၁၂၉	၂၆၂,၇၇၀	၂၃၀,၀၉၃
	ပုဂ္ဂလိက(ကုန်သွယ်ရေး)	၁၂,၄၃၈	၄,၆၁၃	-	-
၂	သစ်မာ	၁,၄၂၃,၇၉၈	၁,၅၁၀,၁၀၅	၁,၁၉၃,၀၄၇	၁,၂၃၇,၈၂၀
	နိုင်ငံပိုင်	၅၀၇,၂၀၈	၃၉၈,၀၄၄	၄၇၇,၉၃၅	၆၂၃,၀၅၄
	ပုဂ္ဂလိက(ကုန်သွယ်ရေး)	၃၂၅,၉၆၂	၅၂၈,၈၁၅	၁၃၀,၆၉၉	၃၆,၃၄၅
	ပုဂ္ဂလိက(ကိုယ်ပိုင်သုံး)	၅၉၀,၆၂၅	၅၈၃,၂၄၆	၅၈၄,၄၁၃	၅၇၈,၄၂၁

စစ်မြစ် - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သိကောင်းစရာအချက်များ ပို့ချချက်၊ ၂၀၀၁ခုနှစ်

ဒုတိယကာလတို ၅နှစ် စီမံကိန်းကာလ ဖြစ်သည့် ၁၉၉၆-၉၇ မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ် အတွင်း သစ်ထုတ်လုပ်မှုကို ဇယား(၃-၄)တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၃-၄)။ ဒုတိယကာလတို ၅ နှစ် စီမံကိန်း ကာလ ဖြစ်သည့် ၁၉၉၆-၉၇ မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ် အတွင်း သစ်ထုတ်လုပ်မှု

(ကုဗတန်)

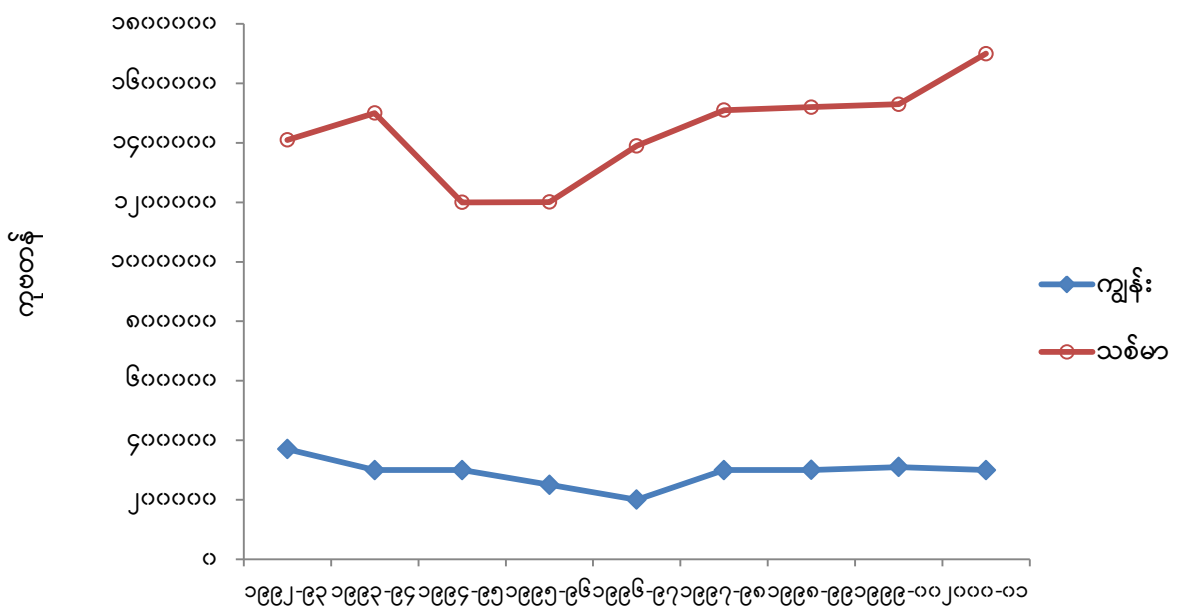
စဉ်	အမျိုးအမည်	ဒုတိယ ၅ နှစ် စီမံကိန်း				
		၁၉၉၆-၉၇	၁၉၉၇-၉၈	၁၉၉၈-၉၉	၁၉၉၉-၀၀	၂၀၀၀-၀၁
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇
၁	ကျွန်းသစ်	၂၀၃,၄၂၃	၂၄၆၀၂၈	၂၆၁,၆၁၉	၂၆၆,၄၉၃	၂၅၃,၄၉၂
	နိုင်ငံပိုင်	၂၀၃,၁၂၅	၂၃၉,၁၄၇	၂၅၁,၉၃၃	၂၆၀,၉၆၆	၂၅၀,၀၀၀
	ပုဂ္ဂလိက(ကုန်သွယ်ရေး)	၂၉၈	၆၈၈၁	၉၆၈၆	၅၅၂၇	၃၄၉၂
၂	သစ်မာ	၁,၃၅၈,၂၁၇	၁,၅၁၇,၀၆၄	၁,၅၅၈,၁၈၅	၁,၅၉၀,၅၆၄	၁,၆၄၈,၀၉၀
	နိုင်ငံပိုင်	၇၃၄,၁၄၃	၈၂၈,၄၂၅	၈၆၅,၃၈၄	၈၅၀,၆၃၉	၈၇၀,၀၀၀
	ပုဂ္ဂလိက(ကုန်သွယ်ရေး)	၃၄၈,၃၆၆	၂၈၁,၉၀၀	၁၉၃,၄၄၀	၃၉၄,၅၇၇	၇၀,၈၁၅
	ပုဂ္ဂလိက(ကိုယ်ပိုင်သုံး)	၅၇၅,၈၀၈	၆၆၆,၇၃၉	၆၇၉,၃၆၁	၇၆၄,၉၅၈	၇၀၇,၂၇၅

စစ်မြစ် - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သိကောင်းစရာ အချက်များ ပို့ချချက်၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်

စီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်မှု လျော့ကျသွားပြီး၊ သစ်မာထုတ်လုပ်မှု မြင့်တက်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကန့်သတ်ရင်စို့လုံးပတ် အထက်ရှိ ကျွန်းသစ်များ လျော့နည်း ကျဆင်းမှုကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အတွက် ငွေသားလိုအပ် ချက်ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် ကျွန်းသစ်လျော့ကျမှုကို ကာမိစေရန် သစ်မာကိုပိုမိုထုတ်ယူခဲ့ ပါသည်။

၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၀-၀၁ ခု အထိ(၉)နှစ်တာ ကာလအတွင်း ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှုကို ပုံ(၃-၂)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ(၃-၂)။ ကျွန်းနှင့်သစ်မာထုတ်လုပ်မှု

၉ နှစ်တာကာလအတွင်း ကျွန်းထုတ်လုပ်မှုသည် နှစ်စဉ်တောထွက်ထက် ကျော်လွန်မှု ရှိခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် နှစ်စဉ်ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့် ကျွန်းစိုပင်ထောင် ရိုက်မှတ်ခြင်းများကို နှစ်စဉ်တောထွက် တောင်အတွင်းမှ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သော်လည်း ယင်းအပင် များကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ခုတ်လှဲသစ်ထုတ်သည့်အခါ သစ်ခုတ်လမ်းတစ်လျှောက် ယခင်နှစ်များ က ခုတ်ထားသည့် သစ်များနှင့်အတူ ရောနှောထုတ်ယူခြင်းကြောင့် သတ်မှတ်နှစ်စဉ်တောထွက်ထက် များနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းဖြန့်ဖြူးမှုတွင် အဓိကမှာ ပြည်တွင်းရှိ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဥပမာ- အထုပ်သားစက်ရုံ၊ နိုင်ငံပိုင်သစ်စက်များနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ ဖြန့်ဖြူးခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းမှတစ်ဆင့်

အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူများအား ဖြန့်ဖြူးခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်ပသို့ တင်ပို့ရောင်းချမှုသည် ယခင်ကကျွန်းကိုအဓိကထားခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် သစ်မာ၊ သစ်လုံးများ သိသိသာသာ တိုးတက်တင်ပို့ လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

သစ်လုံးများမှ သစ်ခွဲသားခွဲစိတ်ရာတွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ် မတိုင်မီက ပုဂ္ဂလိက သစ်စက်များနှင့် နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ရှိ သစ်စက်များမှ ခွဲစိတ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် သစ်စက်များ သည် ကျွန်းကို အဓိကထား၍ ခွဲစိတ်ကြပါသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ပုဂ္ဂလိကသစ်စက်များအား ပြည်သူပိုင်သိမ်းပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် သစ်စက်များအားလုံး၊ နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ လက်အောက်သို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ရာ၊ ပုဂ္ဂလိကများအနေဖြင့် ပြန်လည်ခွဲစိတ်စက်များကိုသာ လုပ်ကိုင် ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်အရ ပြည်သူပိုင် သစ်စက် အချို့ကို ပုဂ္ဂလိကများသို့ ပြန်လည်လွှဲအပ်ပေးသည့်ပြင် သစ်ထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများကိုလည်း သစ်စက်များ တည်ထောင်ခွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။ သစ်လုပ်ငန်းပိုင် သစ်စက်များ၌ သစ်များခွဲစိတ်ရာတွင် သစ်စက်များသို့ သစ်လုံးကုန်ကြမ်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် မှန်ကန်စွာ ရောက်ရှိနိုင်ရန် အရေးကြီး ပါသည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သစ်ရောင်းချခြင်းဖြင့် နှစ်အလိုက် ရရှိသော ပြည်ပဝင်ငွေကို ဇယား(၃-၅) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၃-၅)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ နှစ်အလိုက်ရရှိသော ပြည်ပဝင်ငွေ

ဘဏ္ဍာနှစ်	ပြည်ပဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ(သန်းပေါင်း)
<u>ပထမကာလတိုလေးနှစ်</u>	
၁၉၉၂-၉၃	၁၅၃.၄၁
၁၉၉၃-၉၄	၁၅၄.၀၄
၁၉၉၄-၉၅	၁၉၄.၈၇
၁၉၉၅-၉၆	၂၀၃.၅၀
<u>ဒုတိယကာလတိုငါးနှစ်</u>	
၁၉၉၆-၉၇	၂၀၄.၂၀
၁၉၉၇-၉၈	၁၆၅.၆၈
၁၉၉၈-၉၉	၁၇၂.၀၉
၁၉၉၉-၀၀	၂၀၀.၄၇
၂၀၀၀-၀၁	၂၀၄.၆၀

စစ်မြစ် - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သိကောင်းစရာ အချက်များပို့ချချက်၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်

၃.၃။ ရည်မှန်းချက်

နှစ်(၃၀) စီမံကိန်းကာလအတွင်း သစ်တောမြေကို အောက်ပါ အမျိုးအစားအတိုင်း တည်ရှိနေစေရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။

ဇယား(၃-၆)။ နှစ်(၃၀) စီမံကိန်းကာလအတွင်း တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းမည့် သစ်တောမြေ

စဉ်	အမျိုးအစား	ဧရိယာ(စတုရန်းမိုင်)	ရာခိုင်နှုန်း
၁	အမြဲတမ်းသစ်တော		
	ကြိုးဝိုင်း / ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော	၇၈၃၆၈.၅၇	၃၀%
	သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၂၆၁၂၂.၈၆	၁၀%
	ပေါင်း	၁၀၄၄၉၁.၄၃	၄၀%
	ပြောင်းလဲအသုံးချသစ်တော	၂၈၇၃၅.၀၈	၁၁%
	စုစုပေါင်း	၁၃၃၂၂၆.၅၁	၅၁%

ပြောင်းလဲအသုံးချ သစ်တောမြေ^၁ ဆိုသည်မှာ အခြားမြေ အသုံးချမှုများသို့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သော မြေကိုဆိုလိုပါသည်။

၃.၃.၁။ ကျွန်းနှင့် သစ်မာလိုအပ်ချက်

နောင်နှစ် ၃၀ အတွင်း သစ်လိုအပ်ချက်ကို လူဦးရေနှင့် နိုင်ငံတော်၏ စီပွားရေး လိုအပ်ချက်များအပေါ် မူတည်၍ တွက်ချက်မှုများအရ ဇယား(၃-၇) နှင့် ပုံ(၃-၃)တို့တွင် ခန့်မှန်းထားပါသည်။

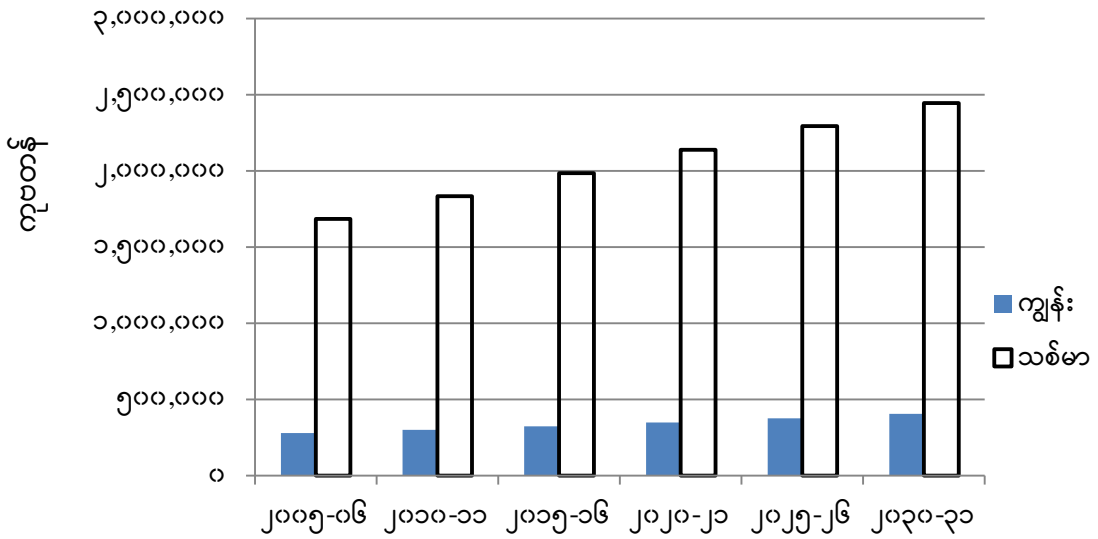
ဇယား(၃-၇)။ ကျွန်းနှင့်သစ်မာလိုအပ်ချက်

(ကုဗတန်)

ခုနှစ်	ကျွန်း			သစ်မာ			ပေါင်း
	ပြည်ပ ရောင်း	ပြည်တွင်း သုံး	ပေါင်း	ပြည်ပ ရောင်း	ပြည်တွင်း သုံး	ပေါင်း	
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈
၂၀၀၅-၀၆	၁၄၃,၅၀၀	၁၃၆,၅၀၀	၂၈၀,၀၀၀	၄၄၁,၆၀၀	၁,၂၄၄,၁၀၀	၁,၆၈၅,၇၀၀	၁,၉၆၅,၇၀၀
၂၀၁၀-၁၁	၁၅၈,၄၀၀	၁၄၃,၂၀၀	၃၀၁,၆၀၀	၄၈၇,၅၀၀	၁,၃၄၇,၆၀၀	၁,၈၃၅,၁၀၀	၂,၁၃၆,၇၀၀
၂၀၁၅-၁၆	၁၇၄,၉၀၀	၁၅၀,၀၀၀	၃၂၄,၉၀၀	၅၃၈,၃၀၀	၁,၄၄၇,၁၀၀	၁,၉၈၅,၄၀၀	၂,၃၁၀,၃၀၀
၂၀၂၀-၂၁	၁၉၃,၁၀၀	၁၅၇,၀၀၀	၃၅၀,၁၀၀	၅၉၄,၃၀၀	၁,၅၄၄,၅၀၀	၂,၁၃၈,၈၀၀	၂,၄၈၈,၉၀၀
၂၀၂၅-၂၆	၂၁၃,၂၀၀	၁၆၃,၉၀၀	၃၇၇,၁၀၀	၆၅၆,၂၀၀	၁,၆၃၈,၁၀၀	၂,၂၉၄,၃၀၀	၂,၆၇၁,၄၀၀
၂၀၃၀-၃၁	၂၃၅,၄၀၀	၁၇၀,၉၀၀	၄၀၆,၃၀၀	၇၂၄,၅၀၀	၁,၇၂၁,၂၀၀	၂,၄၄၅,၇၀၀	၂,၈၅၂,၀၀၀

၁

ပုံ(၃-၃)။ ကျွန်းနှင့်သစ်မာလိုအပ်ချက်

သစ်သည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အားထားရသော ထွက်ကုန် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ နောင်နှစ်၃၀အတွင်း သစ်လိုအပ်ချက်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရာတွင် အဓိက အားဖြင့် လူဦးရေအပေါ် အခြေခံ၍ တွက်ချက်ပါသည်။ နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ်သည့် ကျွန်းနှင့် သစ်မာ အရေအတွက်၏ ထက်ဝက်ခန့်ကို ပြည်တွင်းသုံးစွဲ၍၊ ကျန်ထက်ဝက်ခန့်ကို ပြည်ပသို့ တင်ပို့ရောင်းချ ရန် ရည်မှန်းချက်ထားရှိပြီး၊ ပြည်ပသို့ နှစ်စဉ် တိုးတက်တင်ပို့မှုနှုန်းကို ၂% ခန့်ဖြင့် တွက်ချက် ခန့်မှန်းပါသည်။ ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှုကို နှစ်စဉ် ၁.၅% တိုးတက်ရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။ ၂၀၀၀-၀၁ ခုနှစ် ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်မှု စုစုပေါင်းသည် ၂၅၃,၄၉၂ ကုဗတန် ရှိသဖြင့် ၂၆၀,၀၀၀ ကုဗတန်ကို စတင်တွက်ချက်သည့် အခြေခံကိန်းအဖြစ် အသုံးပြုပါသည်။

သစ်မာထုတ်လုပ်မှုကို ခန့်မှန်းရာတွင် ကျွန်းကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပြီး ကွာခြားသည်မှာ သစ်မာတွင် ပုဂ္ဂလိက (ကိုယ်ပိုင်သုံး) ကဏ္ဍမှ ထုတ်လုပ်မှုပါဝင်ပါသည်။ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ် သစ်မာထုတ်လုပ်မှု စုစုပေါင်းသည် ၁,၆၄၈,၀၉၀ ကုဗတန်ရှိခဲ့သော်လည်း စတင်တွက်ချက်သည့် အခြေခံကိန်းအဖြစ် ခန့်မှန်းရာတွင် ပုဂ္ဂလိက(ကိုယ်ပိုင်သုံး)ကဏ္ဍမှ ထုတ်လုပ်မှု ၆၄၈,၀၀၀ ကုဗတန်နှင့် နိုင်ငံပိုင်ကဏ္ဍမှ ကုဗတန် ၉၀၀,၀၀၀၊ စုစုပေါင်း ကုဗတန် ၁၅ သိန်းခန့်ဖြင့်တွက်ချက်ပါသည်။

ဤသို့ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများအရ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ကျွန်းကုဗတန် ၄ သိန်းခန့်နှင့် သစ်မာကုဗတန် ၂၈ သိန်းခန့် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းနှစ်စဉ်တောထွက်သည် ယခုကုဗတန် ၂၁၀,၀၀၀ ခန့်ဖြစ်သော်လည်း စီမံကိန်းကာလအတွင်း ကျွန်းစိုက်ခင်းများမှ သစ်များထွက်ရှိလာမည် ဖြစ်၍ စီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံး(၅)နှစ်တာကာလတွင် နှစ်စဉ်တန် ၄ သိန်း အထိ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

စီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် သစ်မာလိုအပ်မှုကုဗတန် ၂၈ သိန်းအနက် ကုဗတန် ၁၀ သိန်း ခန့်သည် ဒေသထောက်ပံ့ရေးအလုပ်တိုက်နယ်များ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ကျေးလက်လူထုအတွက် ထောက်ပံ့ပေးမည့် ပမာဏဖြစ်ပါသည်။ ကျန်ကုဗတန် ၁၈ သိန်းသည် ထုတ်လုပ်ရေးသစ်တောများအလုပ်တိုက်နယ်နှင့် စိုက်ခင်းသစ်တောများ အလုပ်တိုက် နယ်တို့မှ ရရှိမည့် နှစ်စဉ်တောထွက်ဖြစ်ပါသည်။

၃.၃.၂။ တိုင်၊ မျော လိုအပ်ချက်

မျောကို ခါးလည်လုံးပတ် ၁ ပေ အထိ သတ်မှတ်ထားပြီး၊ တိုင်ကို ခါးလည်လုံးပတ် ၁ ပေ အထက်မှ ၂ပေ ၁၁ လက်မအထိ သတ်မှတ်ပါသည်။ တိုင်၊ မျောများသည် အများအားဖြင့်/ သစ်တော စိုက်ခင်းများမှ ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းဖြင့် ရရှိသည့် ကြားဖြတ်တောထွက်များဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝတော မှလည်း အထူးကိစ္စရပ်အဖြစ် ပင်ကျပ်နုတ်ပါက ကြားဖြတ်တောထွက်များအဖြစ် တိုင်၊ မျောများ ထွက်ရှိနိုင်ပါသည်။

၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၀-၀၁ ခုနှစ်အထိ တိုင်၊ မျော ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏမှာ တိုင်သည် တစ်နှစ်ပျမ်းမျှ ၁.၁ သိန်းနှင့် မျောသည် တစ်နှစ်ပျမ်းမျှ ၅.၁၉ သိန်းခန့် ရှိပါသည်။

၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အထိ တိုင်၊ မျော လိုအပ်ချက်ကို ဇယား(၃-၈)တွင် ခန့်မှန်း ထားပါသည်။

ဇယား(၃-၈)။ တိုင်၊ မျောလိုအပ်ချက်

(လုံးရေ ၀၀၀)

ခုနှစ်	တိုင်	မျော
၂၀၀၁-၀၂	၂၅၈	၂၅၇၈
၂၀၁၀-၁၁	၃၀၈	၃၀၈၄
၂၀၂၀-၂၁	၃၆၁	၃၆၁၄
၂၀၃၀-၃၁	၄၀၅	၄၀၅၂

ဖော်ပြပါ တိုင်၊ မျော လိုအပ်ချက် ပမာဏကို တွက်ချက်ရာတွင် ကျေးလက်လူဦးရေ၊ မြို့ပြ လူဦးရေ ခွဲခြား၍ အိမ်ထောင်စုတစ်စုခြင်းသုံးစွဲမည့် ပမာဏကို ခန့်မှန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃.၃.၃။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းလိုအပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ ၇၆ % သည် ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများဖြစ်ပြီး သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ လိုအပ်မှုအတွက် ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝသစ်တောများအပေါ် မှီခို နေရပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ဖော်ပြသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ၂၉ မျိုး ရှိပါသည်။ ယင်းအနက် ကျွန်း၊ သစ်မာ၊ တိုင်၊ မျော၊ ထင်း၊ မီးသွေးနှင့် ကိုင်းဖျားကိုင်းနား၊ စုစုပေါင်း ၇ မျိုးသည် သစ်အမျိုးအစားတွင်ပါဝင်သည့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းမှာ ၂၂ မျိုး ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဝါး၊ ကြိမ်၊ ရှားစေး၊ သစ်ခေါက်၊ လျှော်၊ ကရမက်၊ အင်တွဲ/ပွဲညက်၊ သနပ်ခါး၊ ဖာလာစေ့၊ ကညင်ဆီ၊ ထင်းရှူးဆီ၊ ဓနိ/သက်ကယ်၊ တည်၊ ပျားရည်၊ ပျားဖယောင်း၊ လင်းနို့ချေး၊ သစ်ခွ၊ သစ်စေး၊ ဘုမ္မရာဇာ၊ ငှက်သိုက်၊ ချိတ်နှင့် သင်ပေါင်းသား တို့ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ဖော်ပြပါ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများသည် ကျေးလက်ပြည်သူတို့အတွက် နေထိုင်စရာနှင့် နေ့စဉ်သုံးပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်သာမက အလုပ်အကိုင်နှင့် အပိုင်ငွေ ရရှိရန်အတွက်ပါ မှီခိုအားထားရသော အဓိကအရေးပါသည့် ပစ္စည်းများဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၅-၉၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၉-၀၀ ခုနှစ်အထိ (၅)နှစ်တာကာလအတွင်း သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှုကို လေ့လာပါက တစ်နှစ်လျှင်ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဝါး ၁၂၁ သန်းနှင့် ကြိမ် ၃၃ သန်း ထုတ်လုပ်ခဲ့ပြီး အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ရှားစေးပိဿာ ၂ သိန်းခန့်၊ သစ်ခေါက် ပိဿာ ၁၄ သိန်းခန့်၊ ဓနိ/သက်ကယ်ဗျစ် သန်း ၈၀ ခန့်၊ ငှက်သိုက် ပိဿာ ၁၄၀၀ ခန့် ထုတ်လုပ်ခဲ့ ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အထိ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ လိုအပ်မှုကို ခန့်မှန်းရာတွင် ကျေးလက်လူဦးနှင့် လက်ရှိသဘာဝတောများမှ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်စွမ်းအပေါ် မူတည်နေပါသည်။ အသေးစိတ်ကို အခန်း(၁၄) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

၃.၃.၄။ ဇီဝစွမ်းအင်လိုအပ်ချက်

ထင်းလောင်စာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသုံးပြုနေကြသော ဇီဝလောင်စာများအနက် အဓိကအကျဆုံး လောင်စာဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ထင်းသုံးစွဲမှုတွင် ကျေးလက်ပြည်သူတို့သည် မြို့နေလူထုထက် ပိုမိုကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ မြို့နေလူထုသည် ထင်းအပြင် အခြားလောင်စာများ ဖြစ်သော လျှပ်စစ်၊ ဓါတ်ငွေ့၊ နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်နှင့် ထင်းအစားအခြားလောင်စာတောင့်များ သုံးစွဲသောကြောင့် ထင်းသုံးစွဲမှုသည် ကျေးလက်လူထုထက် လျော့နည်းရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၆-၉၇ မှ ၂၀၀၀-၀၁ ခုနှစ် အတွင်း ထင်းသုံးစွဲမှုပမာဏမှာ နှစ်စဉ်ကုမ္ပဏီ ၁၈ သန်းခန့် ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ထင်းသည် လူနေမှုဘဝတစ်ခုအတွက် အထူးအရေးပါသည့် အခြေခံပစ္စည်းဖြစ်သဖြင့် ထင်းသုံးစွဲမှု ပမာဏလျှော့ချရေးအတွက် လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်

မဟုတ်ပါ။ ရေနံ၊ လျှပ်စစ်၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ဓါတ်ငွေ့စသော စွမ်းအင်သယံဇာတများကို တိုးတက် မြင့်မားသည့် နည်းပညာဖြင့် ပေါင်းစပ်၍ရယူအသုံးပြုနိုင်ပါမှ ထင်းသုံးစွဲမှုကို သိသာစွာ လျှော့ချနိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထင်းလိုအပ်ချက် ပမာဏကို ဇယား(၃-၉) တွင် ခန့်မှန်းထားပါသည်။

ဇယား(၃-၉)။ ထင်းလိုအပ်ချက်

(ကုဗတန်သန်းပေါင်း)

ခုနှစ်	ထင်းလိုအပ်ချက်ပမာဏ
၂၀၀၁-၀၂	၁၇.၅၂
၂၀၁၀-၁၁	၁၈.၉၉
၂၀၂၀-၂၁	၁၈.၆၀
၂၀၃၀-၃၁	၁၆.၅၃

ထင်းသုံးစွဲမှုပမာဏသည် ၂၀၀၁-၀၂ မှ စတင်ကျဆင်းလာပြီး ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ကုဗတန် ၁၆.၅၃ သန်းရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ထင်းသုံးစွဲမှုပမာဏသည် အဓိကအားဖြင့် ကျေးလက် နှင့် မြို့ပြပြည်သူဦးရေအပေါ် မူတည်၍ တွက်ချက်ခြင်းဖြစ်ပြီး နောင် ၃၀ နှစ်အတွင်း နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ထင်းသုံးစွဲမှုဦးရေသည် တစ်ဆတစ်ဆ လျော့ကျလာမည် ဟူသော ယူဆချက်အပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။ ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်တွင် ထင်းသုံးစွဲမှု ရာခိုင်နှုန်းသည် ၇၆.၆၁ % ရှိနေပြီး၊ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ၄၆% သာ ရှိတော့မည်ဟုခန့်မှန်းထားပါသည်။

ဇီဝစွမ်းအင်ဆိုင်ရာများကို အခန်း(၁၃)တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

၃.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

သစ်ထုတ်လုပ်မှုကို နှစ်စဉ် တောထွက်အပေါ် အခြေခံ၍ ထုတ်လုပ်မည်ဖြစ်၍ နောင်နှစ်(၃၀) အတွင်း တိုးတက်မြင့်မားလာသည့် သစ်လိုအပ်ချက်များကို ယခုတည်ရှိနေသည့် သဘာဝသစ်တော များနှင့် တည်ထောင်ပြီး သစ်တောစိုက်ခင်းများမှ ထုတ်ယူရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းကာလ အတွင်းနှင့် စီမံကိန်းကာလကို ကျော်လွန်၍ သစ်လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် အောက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများကို ငွေကြေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(၁) သဘာဝတောအားထိန်းသိမ်းခြင်း

သဘာဝတောအား ထိန်းသိမ်းရာတွင် ဥပဒေ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် အဓိက ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။ တရားမဝင် သစ်ထုတ်မှုများ၊ ထင်း၊ မီးသွေးများကို စည်းကမ်းမဲ့စွာ ခုတ်ယူမှုများကို ထိရောက်စွာတားဆီးနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကြိုးဝိုင်းများဖွဲ့စည်းခြင်း သည် ဥပဒေအကျိုးသက်ရောက်မှုကို ပိုမိုထိရောက်စေပါသည်။ တဖက်မှ ဥပဒေအကျိုး သက်ရောက်မှုဖြင့် သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းထားပြီး တစ်ဖက်မှလည်း သစ်တော၏ အရည်အသွေးနှင့် အရေအတွက်မြင့်မားတိုးတက်စေရန် သဘာဝတောတန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးမှုများကို မျက်ခြေမပြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝတောများ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းကို အခန်း(၄)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

(၂) သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း

လက်ရှိတွင် နှစ်စဉ် ၇၅,၀၀၀ ဧကခန့် စိုက်ခင်းတည်ထောင်လျက်ရှိပါသည်။ ယင်း အနက် ထက်ဝက်ကျော်သည် စီးပွားရေးစိုက်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျန်စိုက်ခင်းအမျိုး အစားများမှာ ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းနှင့် ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း များဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းသည် နောင်အနာဂတ် တောထွက်ကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် အဓိကအားထားရမည့် ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှုဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများ၏ ၈၀%ခန့်သည် ကျွန်းစိုက်ခင်းများဖြစ်ပြီး ယင်းတွင် နှစ်စဉ် စိုက်ပျိုးမည့် ကျွန်းအထူး စိုက်ခင်းဧက ၂၀,၀၀၀ ပါဝင်ပါသည်။ ကျွန်းစိုက်ခင်းများ သည် အနာဂတ်တောထွက်ကို အချိန်တိုကာလအတွင်း မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်း တွက်ချက်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းကို အခန်း(၅)တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

(၃) ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများထည်ထောင်ခြင်း

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ယခုလက်ရှိအခြေအနေတွင် အဓိက ထုတ်လုပ်ရန် ရည်မှန်းချက်မှာ ထင်း၊ တိုင်နှင့် မျောဖြစ်ပါသည်။ ထင်း၊ တိုင်နှင့် မျော များကို ဤသစ်တောများမှ ထုတ်လုပ်ပေးခြင်းဖြင့် သစ်အဖြစ်ရရှိနိုင်သည့် သဘာဝ တောနှင့် စိုက်ခင်းများအပေါ် ဖိစီးနေသည့် ဖိအားကို လျော့ပါးစေမည်ဖြစ်ရာ သစ်ထုတ် လုပ်ရေးကို မြှင့်တင်ရာတွင် သွယ်ဝိုက်သည့် အားပေးမှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များကို သစ်တော ဦးစီးဌာနမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးယနေ့အထိ ဧက ၃၀,၀၀၀ ကျော် တည်ထောင် ပြီးဖြစ်ပါသည်။ နောင်တွင် စုစုပေါင်း ထင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅% ကို ဒေသခံ

ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်မည်ဟု ရည်မှန်းချက်ထားရှိပါသည်။ ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို အခန်း(၈)တွင် သီးခြား ဖော်ပြထားပါ သည်။

(၄) ပုဂ္ဂလိကပိုင် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များတွင် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း

လက်ရှိနိုင်ငံတော်ပိုင် သစ်တောများအပြင် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဥယျာဉ်ခြံမြေများတွင် သစ်ပင်များကို သီးသန့်ဖြစ်စေ၊ သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ စိုက်ပျိုးစေခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရန်အားပေးခြင်းဖြင့်လည်း သစ်နှင့် ထင်း၊ ထွက်ရှိမှုပမာဏ တိုးမြှင့်စေရန် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အထောက်အကူပြုပါသည်။ ယင်းသို့ ကိုယ်ပိုင် တည်ထောင်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် မြေလွတ်မြေရိုင်းများကို နှစ်ရှည်စာချုပ်ဖြင့် ငှားရမ်း ပေးခြင်း၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ နည်းပညာ အထောက်အကူပေးခြင်း စသည်တို့ ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံ ဇာတများ ရရှိရန် ဆောင်ရွက်မှုကို အခန်း(၁၅)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

(၅) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း

သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အလေအလွင့် နည်းပါးစေပြီး ခေတ်မီသည့် စက်များ တပ်ဆင်အသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ တန်ဖိုးမြင့် သစ်အချောထည်များ ပြုလုပ်ရာတွင် စီးပွားရေးအရ တွက်ခြေကိုက်ပြီး နိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးအမြတ် ပိုမို ဖြစ်ထွန်းမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်မှလည်း ကုန်ကြမ်းသစ်လုံးများ ကုန်ကျမှု သက်သာ ပြီး ထိရောက်မှု ရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများကို အခန်း(၁၁) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

၃.၅။ နိဂုံး

နှစ် (၃၀) စီမံကိန်းကာလအတွင်း လူဦးရေတိုးပွားနှုန်းသည် ကျဆင်းမည် ဖြစ်သော်လည်း စုစုပေါင်းလူဦးရေသည် ဆက်လက်တိုးနေမည် ဖြစ်သဖြင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုသည် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေမည်သာဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်စီမံကိန်းကာလကုန်ဆုံးချိန်တွင် အမြဲတမ်း သစ်တောမြေ ဧရိယာကို နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၄၀% ရှိနေရန်လည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲအသုံးချ သစ်တောမြေ ဧရိယာကို ၁၁% တည်ရှိနေရန် လည်းကောင်းကြိုးပမ်းသွားရပါမည်။

သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ရေး အတွက်လည်း သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုသည် အထူးအရေးပါသည့် စနစ်တစ်ရပ်ဖြစ်နေပါသည်။ လူဦးရေတိုးတက်လာသည်နှင့် အမျှ ကျွန်း၊ သစ်မာ၊ တိုင်၊ မျော၊ ထင်း စသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၊ ဝါး၊ ကြိမ်၊ ဓနိ၊ သက်ကယ် စသော သစ်မဟုတ်သော သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများသည်လည်း တစ်ဆထက်တစ်ဆ တိုးတက်လိုအပ်နေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အစဉ်မြင့်မားလာနေသည့် လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်နှင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေးအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်ကို တည့်မတ်စွာ ကျင့်သုံးနိုင်ရေးအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် အဓိကကျသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် နောင်နှစ် ၃၀ တွင် သစ်နှင့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ထုတ်လုပ်အသုံး ပြုနိုင်ရန်အတွက် ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရယူဆောင်ရွက်ရေး၊ သက်ဆိုင်ရာဌာန အသီးသီးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရေး၊ သစ်တောများ ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် မှုစနစ်ကို တည့်မတ်စွာ ကျင့်သုံးရေးစသော အချက်များကို ပေါင်းစပ် ကျင့်သုံး သွားရန် အရေးကြီးပါသည်။

လူဦးရေနှင့် တိုင်မျော လိုအပ်ချက်အလားအလာများ

ခုနှစ်	လူဦးရေ			တိုင်	မျော
	ပေါင်း	ကျေးလက်	မြို့ပြ	ဦးရေ	ဦးရေ
၂၀၀၁-၀၂	၅၁၁၃၇၅၃၉	၃၈၈၉၀၀၉၉	၁၂၂၄၇၄၄၁	၂၅၇၈၃၅	၂၅၇၈၃၅၅
၂၀၀၂-၀၃	၅၂၁၇၀၅၁၈	၃၉၆၇၅၆၇၉	၁၂၄၉၄၈၃၉	၂၆၃၀၄၄	၂၆၃၀၄၃၇
၂၀၀၃-၀၄	၅၃၂၂၄၃၆၂	၄၀၄၇၇၁၂၇	၁၂၇၄၇၂၃၅	၂၆၈၃၅၇	၂၆၈၃၅၅၂
၂၀၀၄-၀၅	၅၄၂၉၉၄၉၄	၄၁၂၉၄၇၆၅	၁၃၀၀၄၇၂၉	၂၇၃၇၇၈	၂၇၃၇၇၈၀
၂၀၀၅-၀၆	၅၅၃၉၆၃၄၄	၄၂၁၂၈၉၂၀	၁၃၂၆၇၄၂၄	၂၇၉၃၀၈	၂၇၉၃၀၈၄
၂၀၀၆-၀၇	၅၆၅၀၄၂၇၁	၄၂၉၇၁၄၉၈	၁၃၅၃၂၇၇၃	၂၈၄၈၉၅	၂၈၄၈၉၄၅
၂၀၀၇-၀၈	၅၇၆၃၄၃၅၆	၄၃၈၃၀၉၂၈	၁၃၈၀၃၄၂၈	၂၉၀၅၉၂	၂၉၀၅၉၂၄
၂၀၀၈-၀၉	၅၈၇၈၇၀၄၃	၄၄၇၀၇၅၄၆	၁၄၀၇၉၄၉၇	၂၉၆၄၀၄	၂၉၆၄၀၄၃
၂၀၀၉-၁၀	၅၉၉၆၂၇၈၄	၄၅၆၀၁၆၉၇	၁၄၃၆၁၀၈၇	၃၀၂၃၃၂	၃၀၂၃၃၂၄
၂၀၁၀-၁၁	၆၁၁၆၂၀၄၀	၄၆၅၁၃၇၃၁	၁၄၆၄၈၃၀၉	၃၀၈၃၇၉	၃၀၈၃၇၉၀
၂၀၁၁-၁၂	၆၂၂၀၁၇၉၅	၄၇၃၀၄၄၆၅	၁၄၉၃၇၃၃၀	၃၁၃၆၂၁	၃၁၃၆၂၁၄
၂၀၁၂-၁၃	၆၃၂၅၉၂၂၅	၄၈၁၀၈၆၄၁	၁၅၁၅၀၅၈၄	၃၁၈၉၅၃	၃၁၈၉၅၃၀
၂၀၁၃-၁၄	၆၄၃၃၄၆၃၂	၄၈၉၂၆၄၈၈	၁၅၄၄၈၁၄၄	၃၂၄၃၇၅	၃၂၄၃၇၅၂
၂၀၁၄-၁၅	၆၅၄၂၈၃၂၁	၄၉၇၅၈၂၃၈	၁၅၆၇၀၀၈၃	၃၂၉၈၉၀	၃၂၉၈၉၆၆
၂၀၁၅-၁၆	၆၆၅၄၄၆၀၂	၅၀၆၀၄၁၂၈	၁၅၉၃၆၄၇၄	၃၃၅၄၉၈	၃၃၅၄၉၇၇
၂၀၁၆-၁၇	၆၇၆၈၈၇၁၁	၅၁၃၆၃၁၉၀	၁၆၁၇၅၅၂၁	၃၄၀၅၃၀	၃၄၀၅၃၀၂
၂၀၁၇-၁၈	၆၈၈၅၁၇၉၂	၅၂၁၃၃၆၃၈	၁၆၄၈၁၅၄	၃၄၅၆၃၈	၃၄၅၆၃၈၁
၂၀၁၈-၁၉	၆၉၉၈၀၀၆၉	၅၂၉၁၅၆၄၂	၁၆၆၆၄၄၂၆	၃၅၀၈၂၃	၃၅၀၈၂၂၇
၂၀၁၉-၂၀	၇၀၆၂၃၇၇၀	၅၃၇၀၉၃၇၇	၁၆၉၁၄၃၉၃	၃၅၆၀၈၅	၃၅၆၀၈၅၀
၂၀၂၀-၂၁	၇၁၆၈၃၁၂၆	၅၄၅၁၅၀၁၈	၁၇၁၆၈၁၀၉	၃၆၁၄၂၆	၃၆၁၄၂၆၃
၂၀၂၁-၂၂	၇၂၆၁၅၀၀၇	၅၅၂၂၃၇၁၃	၁၇၃၉၁၂၉၄	၃၆၆၁၂၅	၃၆၆၁၂၄၉
၂၀၂၂-၂၃	၇၃၅၅၉၀၀၂	၅၅၉၄၁၆၂၁	၁၇၆၁၇၃၈၁	၃၇၀၈၈၄	၃၇၀၈၈၄၅
၂၀၂၃-၂၄	၇၄၅၁၅၂၆၉	၅၆၆၆၈၈၆၂	၁၇၈၄၆၄၀၇	၃၇၅၇၀၆	၃၇၅၇၀၆၀
၂၀၂၄-၂၅	၇၅၄၈၃၉၆၈	၅၇၄၀၅၅၅၇	၁၈၀၇၈၄၁၀	၃၈၀၅၉၀	၃၈၀၅၉၀၂
၂၀၂၅-၂၆	၇၆၄၆၅၂၅၉	၅၈၁၅၁၈၃၀	၁၈၃၁၃၄၃၀	၃၈၅၅၃၈	၃၈၅၅၃၇၈
၂၀၂၆-၂၇	၇၇၂၂၉၉၁၂	၅၈၇၃၃၃၄၈	၁၈၄၉၆၅၆၄	၃၈၉၃၉၃	၃၈၉၃၉၃၂
၂၀၂၇-၂၈	၇၈၀၀၂၂၁၁	၅၉၃၂၀၆၈၁	၁၈၆၈၁၅၂၉	၃၉၃၂၈၇	၃၉၃၂၈၇၁
၂၀၂၈-၂၉	၇၈၇၈၂၂၃၃	၅၉၉၁၃၈၈၈	၁၈၈၆၈၃၄၅	၃၉၇၂၂၀	၃၉၇၂၂၀၀
၂၀၂၉-၃၀	၇၉၅၇၀၀၅၅	၆၀၅၁၃၀၂၇	၁၉၀၅၇၀၂၈	၄၀၁၁၉၂	၄၀၁၁၉၂၂
၂၀၃၀-၃၁	၈၀၃၆၅၇၅၆	၆၁၁၁၈၁၅၇	၁၉၂၄၇၅၉၉	၄၀၅၂၀၄	၄၀၅၂၀၄၁

မှတ်ချက်

တိုင်မျောလိုအပ်ချက်ခန့်မှန်းပုံ

- တိုင်။ ကျေးလက်- တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၀.၀၃ တိုင်ဦးရေ
- တိုင်။ မြို့ပြ- တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၀.၀၁ တိုင်ဦးရေ
- မျော။ ကျေးလက်- တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၀.၀၃ မျောဦးရေ
- မျော။ မြို့ပြ -တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၀.၁ မျောဦးရေ

၄။ သဘာဝတောများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း

၄.၁။ နိဒါန်း

သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးကို အခြေခံ စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် စီးပွားရေး ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း အဖြစ်လည်းကောင်း တောင်းဆိုမြဲ တောင်းဆိုလျက် ရှိသည်သာမက၊ ဇီဝအခြေခံ ပစ္စည်းဖြစ်သည့်အတွက် သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဆီလျော်သော သယံဇာတကုန်ကြမ်း ပစ္စည်းများအဖြစ် တန်ဖိုးထားသုံးစွဲ လာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ရေ၊ မြေ ထိန်းသိမ်းရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းသန့်စင်ရေးနှင့် သတ္တလောက၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှု အထောက်အကူပြုစနစ် ထိန်းသိမ်းရေးတို့တွင် သစ်တောများနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ၏ အဓိကအခန်းကဏ္ဍကိုပိုမိုနားလည်လာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောများကို လက်ရှိလူသားများနှင့် အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်များ အတွက်ပါ ထည့်သွင်းတွက်ချက်၍ အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းများဖြင့် သစ်တောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် လာကြပါသည်။ တောင်းဆိုချက်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ များပြားလာသည်မှန်သော်လည်း ထိုရည်မှန်းချက်များ အားလုံးကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည့် အခြေခံအကျဆုံး လိုအပ်ချက်မှာ သစ်တောသစ်ပင်များ အပါအဝင် သစ်တောသယံဇာတများ ရေရှည်တည်တံ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တော သယံဇာတများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သစ်တောဧရိယာ တစ်ခုရှိ အပင်အမျိုးမျိုး၊ ရေ၊ မြေ၊ တောတောင်၊ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန် အစရှိသည့် သက်ရှိသက်မဲ့များ အားလုံးဟု ဤစာတမ်း အတွက် ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသည်။ ဤဖွင့်ဆိုချက်အရ သဘာဝတောများ၏ အရေးပါပုံကို ပိုမိုသိသာစွာတွေ့မြင် နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝတောဟု ဆိုရာတွင်ပင် အပူပိုင်းဒေသ သဘာဝတောများသည် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲ စုံလင်စွာ တည်ရှိမှု၊ အပင်အရွယ်အစား စုံလင်မှုနှင့် သတ္တလောက အသက်ရှင် ရပ်တည်မှု အထောက်အကူပြု စနစ်ထိန်းသိမ်းနိုင်မှု အစရှိသည့် ရှုထောင့်တို့မှ ကြည့်ပါက သမပိုင်းနှင့် အအေးပိုင်းတောများထက်ပိုမိုတန်ဖိုးထားရမည်သာဖြစ် ပါ သည်။ မူလသဘာဝတောကြီးများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး ပြန်လည် စိုက်ပျိုးထားသည့် စိုက်ခင်းတောများသည်လည်း စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှုအလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ထွက်မှုတို့မှအပ ကျန် ရေ၊ မြေထိန်းသိမ်းရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲနှင့် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များထိန်းသိမ်းရေးအပိုင်းများတွင်သဘာဝတောများ၏ တန်ဖိုးနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ရန် အလွန်ပင် ခက်ခဲလှပါသည်။ သဘာဝတောများကို ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်းအားဖြင့် ရေ၊ မြေ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်မျိုးစုံ အစရှိသည့် အခြားသော သစ်တောသယံဇာတများကိုလည်း ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဧရိယာတစ်ခု ပျက်စီးဆုံးရှုံးပြီးပါက ထိုသစ်တောမြေ၏ ရေစီးရေလာ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းမှု တို့သည်လည်း တစ်ပါတည်း ပျက်စီးသွားပြီး

မူရင်းအခြေအနေသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိရန် နှစ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ဆိုင်းရကြောင်း သုတေသန တွေ့ရှိချက်များက ဖော်ပြထားပါသည်။

အထူးသဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေ၊ မြေထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတစေခြင်း၊ မြေဆီမြေသားကောင်းမွန်ခြင်း၊ သဲကန္တာရဖြစ်ပေါ်မှုကို တားဆီးခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ခြင်းစသည်တို့သည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ရေရှည်တည်တံ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အခြေခံကျသော လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ လိုအပ်ချက်များကို သဘာဝတောကြီးများမှသာ အထိရောက်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းပေး နိုင်သည်ဖြစ်ရာ သဘာဝတောများကို အခွန်ရှည်စွာ တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုး စေခြင်းအားဖြင့် အစားအစာတိုးမြှင့် ဖူလုံမှုနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ကို တိုက်ရိုက် သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍ သော်လည်းကောင်း များစွာအကျိုးပြုပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် တောများယုတ်လျော့ ဆုံးရှုံးခြင်းမရှိစေရန်၊ တောဧရိယာနှင့် ပါဝင်ပင် ပေါက်ရောက်မှုအချိုးအစား မျှတစေရန်၊ အပင်များကြီးထွား အောင်လုံ သန်စွမ်းစေရန်၊ ရေ၊ မြေ ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတစေရန်၊ သစ်တောဂေဟစနစ်များ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်ပြီး တဖြည်းဖြည်း ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာစေရန်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ရေအရင်းအမြစ် ဖော်ထုတ်ရေး အစရှိသည့် ကဏ္ဍများတိုးချဲ့ လုပ်ကိုင်ရာတွင် လိုအပ်လာမည့် မြေသယံဇာတများ အတွက် သစ်တောမြေ အသုံးချမှုမှ အခြားမြေ အသုံးချမှု သို့ ပြောင်းလဲအသုံးချနိုင်ရေးကို ရေရှည်တွက်ချက်ပြီး ပြောင်းလဲအသုံးချ သစ်တောများ အဖြစ် အရံသစ်တောဧရိယာများ ထားရှိရန်၊ လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အကျိုးပြုစေရန် အစရှိသည့် ဦးတည်ချက်များကို ချမှတ်ပြီး ခေတ်မီနည်းစနစ်များဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းဦးတည်ချက်များ ရရှိရေးအတွက် မြန်မာ့သဘာဝတောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အနှစ်(၃၀) စီမံကိန်းကို ပြုစုရေးသားရာတွင် ယခင်ယခင်အချိန်များက ချမှတ်ခဲ့သည့် ခံယူချက်များ၊ သစ်တောမူဘောင်များနှင့် ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်ခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်များ၊ရရှိခဲ့သည့် အဖြေရလဒ်များကို တန်ဖိုးရှိသော အတွေ့အကြုံများအဖြစ် မှတ်ယူလက်ခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝတောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် ရေရှည်အစီအစဉ် တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ အစရှိသည့်ကဏ္ဍများကဲ့သို့ နေ့ချင်းညချင်း ရေကြည်ထွက်နိုင်သော ကဏ္ဍမဟုတ်ပါ။ သဘာဝအားဖြင့် တူညီခြင်းမရှိသော ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၅၀)သို့မဟုတ်(၁၀၀) ခန့်က လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ ဆိုးမွေ ကောင်းမွေသည် ယနေ့ခေတ် ယနေ့အချိန်တွင်မှပေါ်ထွက် သက်ရောက်စေနိုင်သည့် သဘော သဘာဝကို အများဆုံး တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လက်ရှိထုတ်ယူသုံးစွဲနေသော ကျွန်းပင်များ၏

အသက်ကို စိစစ်လေ့လာပါက အသက်၈၀၊ ၁၀၀ ဝန်းကျင်ရှိကြောင်း သို့မဟုတ် ပိုမိုအသက်ကြီးရင့်ကြောင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၈၀၊ ၁၀၀ လုံးလုံးကာကွယ် ထိန်းသိမ်း ပြုစုပျိုးထောင် လာခဲ့၍သာ ယနေ့ထုတ်ယူ သုံးစွဲနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အလားတူပင် ယနေ့သဘာဝတောကြီးများကို အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း၏ အမှားအမှန် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို နောင်လာနောင်သား မျိုးဆက်သစ်များ အနေဖြင့် တစ်ချိန်မဟုတ် တစ်ချိန်တွင် မလွဲမသွေ ခံစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ၊ အထူးသဖြင့် သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ရေရှည်/ရေတို နှစ်မျိုးလုံးကို ဟန်ချက်ညီစွာ ခြုံငုံ ချိန်ဆပြီး မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ၏ ပခါနအချက်(၆)ချက် နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၂။ နောက်ခံသမိုင်း

၄.၂.၁။ ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်မှ ၁၈၅၅ ခုနှစ်ထိ

ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်း ၁၇၅၂ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော အလောင်းမင်းတရားကြီး လက်ထက် ၁၇၆၀ ခုနှစ်ဝန်းကျင်မှစ၍ ကျွန်းသစ်ကို “တော်သစ်” အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ခဲ့ပါသည်။

စီးပွားရေးအရ ကျွန်းသစ်ထုတ်ယူရာတွင်လည်း ကျွန်းပင်ကို သင်းသတ်ပြီးမှ ထုတ်ယူခဲ့ကြပြီး ချောင်း၊ မြောင်းများမှ မျောထုတ်လေ့ရှိပါသည်။ ကျွန်းသစ်အမြောက်အများ ထုတ်လုပ် ရောင်းချသည့် အချိန်မှစ၍ သင်းသတ်ခြင်း အလေ့ အကျင့် စခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မြန်မာပြည် တောင်ပိုင်းမှ ကျွန်းသစ်နှင့် တည်ဆောက်သော သင်္ဘောများကို ၁၈ ရာစု နှစ် အလယ်လောက်မှ စ၍ ပြည်ပသို့ ထုတ်လုပ် ရောင်းချခဲ့ပါသည်။ သစ်များထုတ်ယူခွင့်ပြုရာတွင် သဘာဝ မြစ်ချောင်းကို အခြေပြု၍ နယ်နိမိတ်များသတ်မှတ် ထုတ်ယူခွင့် ပြုလေ့ရှိခဲ့ကြသည်ကို တော်စိန်ခို ပြုစုသော လွှတ်တော်မှတ်တမ်းပါ စာချုပ်များတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်အပါအဝင် ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့သော ကုန်ပစ္စည်းများကို အဓိက မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်နှင့် လမ်းကြောင်းတို့တွင် အခွန်ရုံးများ (အခွန်တော်ဂိတ်) ဖွင့်လှစ် ကောက်ခံ ခဲ့ပါသည်။ ကုန်းလမ်းဂိတ်များကို “တဲ” ဟု ခေါ်၍ ရေလမ်းဂိတ်များကို “ဆိပ်” ဟုခေါ်ခဲ့ပါသည်။ ပြည်ပသို့တင်ပို့သည့် ပစ္စည်းများအပေါ် အခွန်ကောက်သောဂိတ်များကို “ကင်း” ဟုခေါ်ခဲ့ပါသည်။

၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယအစိုးရက ရုက္ခဗေဒ ဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာ ပြုစုစေရန်အတွက် အရှေ့ အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ၏ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်မှူးဖြစ်သူ ဒေါက်တာဝေါလစ်^၁အား မော်လမြိုင်သို့ စေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။ ဒေါက်တာဝေါလစ် သည် ၁၈၂၇ ခုနှစ်မတ်လမှ

^၁ Dr. Wallich

မေလများအတွင်း သံလွင်မြစ်ကို မိုင်၄၀ ခန့် လည်းကောင်း၊ အတ္တရံမြစ်ကို မိုင်၁၀၀ ခန့်အထိ ဆန်တက်၍ လည်းကောင်း၊ သစ်တောများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခဲ့ပြီး မြန်မာ့သစ်တောများတွင် ကျွန်းပင်များ အလွန် ပေါများကြောင်းနှင့် မာလာကာနှင့် ဂျာဗား ကျွန်းသစ်ထက် သာလွန်ကြောင်း ၎င်း၏ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျွန်းတောများကို တောမီးကာကွယ်ရန်၊ အရွယ်လွန်နှင့် အရွယ်ရောက်ပြီး အပင်များကိုသာ ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်၊ ကျွန်းပင်ငယ်များကို ခုတ်လှဲခြင်းမှ တားမြစ်ရန်နှင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် အကြံပြု ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ၁၈၂၇ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယ အစိုးရက တနင်္သာရီ မင်းကြီး မစ္စတာမိန်းဂီးထံသို့ သစ်တောများကို အစိုးရပိုင်အဖြစ် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် အခြားသူများ ခိုးယူခြင်းမှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် အမိန့်စာ ထုတ်ပါသည်။

ကာလကတ္တားဈေးကွက်တွင် အိန္ဒိယကုန်သည်များ၏ လက်ဝါးကြီးအုပ် ထားမှုကြောင့် ၁၈၂၈ ခုနှစ်၊ မေလတွင် အစိုးရကိုယ်တိုင် သစ်ထုတ်၍ တနင်္သာရီမှ သစ်လုံး၅၁၁ လုံးကို စမ်းသပ်တင်ပို့ ရောင်းချခဲ့ရာ အရုံးပေါ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၈၂၉ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ပုဂ္ဂလိက သစ်ထုတ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ ၁၈၂၈ ခုနှစ်မှစ၍ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျွန်းသစ် တင်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို လိုင်စင်စနစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်စေခဲ့ပါသည်။

၁၈၂၈ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် လိုင်စင်စည်းကမ်းချက်များမှာ-

- (၁) ကျွန်းသစ်များကို ရွှေ့ပြောင်းရန် အမိန့် ခံရမည်။
- (၂) ကျွန်းသစ်တန်ဖိုး၏ ၁၅% အကောက်ခွန် ဆောင်ရမည်။ (သို့) အစိုးရက အလိုရှိလျှင် တန်ဖိုးကို ပေးဆောင်ရမည်။ တန်ဖိုးကို ခုံရုံးဖြင့် သတ်မှတ်မည်။
- (၃) လုံးပတ် ၄ ပေထက်ငယ်သော ကျွန်းပင်များကို မခုတ်လှဲရ။

တစ်နှစ် ခန့်အကြာတွင် လိုင်စင်စနစ်သည် ဖရိုဖရဲ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ လိုင်စင်တွင်ခွင့်ပြုသော တောအမည်သာပါရှိသည်။ နယ်နိမိတ်ကို ဖော်ပြခြင်းမရှိ၊ မြေပုံလည်းမရှိ၊ ခွင့်ပြုထားသည်ထက် ပိုမို၍ ခုတ်လှဲကြသည်။ သင်းမသတ်ပင်များကို ခုတ်သည်။ သင်းသတ်ပင်များကို ချန်ထားခဲ့သည်။ လိုင်စင် ကာလမှာလည်း အကန့်အသတ်မရှိ။ လိုင်စင်များကို လက်လွဲခွင့် ပေးသဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသည်။ ကျွန်းတောများ အများအပြား ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ စနစ်၏ အားနည်းချက်၊ စီးပွားရေး သမားတို့၏ လောဘရမ္မက်ကြောင့် မကြာမီပင် မော်လမြိုင်ပတ်ဝန်းကျင်မှ ကျွန်းတောများ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်း ခဲ့ရပါသည်။

၁၈၃၃ ခုနှစ်တွင် သူကြီးတစ်ယောက်နှင့် ကူလီရှစ်ယောက်မှ ဆယ်ယောက်အထိ ခန့်အပ်ကာ ကျွန်းပင်ပေါက်များကို စိုက်၍ လိုက်လံပြုစုရန်နှင့် လက်မှတ် သို့မဟုတ် လိုင်စင်ရသူတို့၏ ကျွန်းသစ် ထုတ်လုပ်မှုကို စစ်ဆေးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ ဤအဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောသမိုင်း၏ ပထမဦးဆုံးသော သစ်တောအဖွဲ့ ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

^၁ Mr. Maingy

၁၈၃၆ ခုနှစ်တွင် ရုက္ခဗေဒ ဥယျာဉ်မှူးဖြစ်သူ ဒေါက်တာဟဲလဗာ အားအောက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်၍ စုံစမ်း စေပြန်ပါသည်။ (၃)နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာ(၂) စောင် အိန္ဒိယ အစိုးရထံ တင်သွင်း ပါသည်။ အရေးကြီးသည့်တင်ပြချက်များမှာ-

- (၁) တောင်ယာခုတ်ခြင်းနှင့် တောမီးလောင်မှုကြောင့် သစ်တောများပျက်စီးခြင်းကို ဖော်ပြပါသည်။
- (၂) ကျွန်းစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ရန် အကြံပြုပါသည်။
- (၃) လိုင်စင်စနစ်ဖြင့် ကျွန်းသစ်များ ဆက်လက်ထုတ်ခွင့် ပြုနေလျှင် မကြာမီတွင် ကျွန်းပင်များ ကုန်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ကျွန်းသစ်များကို တကယ်သုံးသည်ထက် ကျွန်းပင်များကို ဖြုန်းတီးနေကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။
- (၄) အောက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်အမျိုးပေါင်း၃၇၇ မျိုးအတွက် ကက်တလောက်များကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

၁၈၄၀ ခုနှစ်တွင် ဘင်္ဂလား အင်ဂျင်နီယာ တပ်ဖွဲ့မှ ဗိုလ်ကြီးထရီမင်းဟီးယားအား ဆောက်လုပ်ရေးဌာနတွင် သာမက ရှေးဦးဆုံး သစ်တောဝန်ထောက်အဖြစ် ပူးတွဲခန့်ထားပါသည်။ ကျွန်းပင်များကို ခုတ်လှဲပြီး နှစ်ကွင်းများမှ သစ်ပင်၏ အသက်နှင့် လုံးပတ်တို့ကို ရေတွက် တိုင်းတာခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၄၁ ခုနှစ်နှင့် ၁၈၄၂ ခုနှစ်တို့တွင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမို ပြည့်စုံသော စည်းမျဉ်းများကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် ကျွန်းသစ် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စည်းကမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစည်းမျဉ်းများမှာ-

- (၁) လိုင်စင် တစ်ခုစီ၌ အစိုးရက သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်သားဦးရေ၊ ဆင်၊ ယာဉ်၊ လှည်း စသည်တို့ ဖော်ပြပါရှိရမည်။
- (၂) မြေမှ အမြင့် ၁၀ပေ ၌ လုံးပတ်ဖိပေထက် မနည်းရှိသော ကျွန်းပင်များကိုသာ ကျွန်းသင်းသတ်ရမည်။
- (၃) ဇန်နဝါရီလမှ မတ်လအတွင်းတွင် ကျွန်းသင်းရမည်။ သင်းသတ်ပြီး ၂ နှစ်ကြာမှ ခုတ်လှဲရမည်။
- (၄) ကျွန်းတစ်ပင်ခုတ်လျှင်၅ ပင်ပြန်စိုက်ရမည်။
- (၅) လိုင်စင်ကို လွှဲပြောင်းလိုလျှင်ရုံး၌ မှတ်ပုံတင်ရမည်။
- (၆) စည်းကမ်းချက်များကို ကျူးလွန်လျှင် လိုင်စင်ဖျက်သိမ်းမည်။

ဒေါက်တာဝေါလစ် အကြံပေးခဲ့ပြီးနောက် ၁၆နှစ် ကြာသည့်တိုင် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသဖြင့် ၁၈၄၃ ခုနှစ်တွင် သစ်တောများ လွန်စွာ ပျက်စီးနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်တော ဝန်ထောက် ဗိုလ်ကြီးဂက်သရီး ဝဲလက်ထက်တွင် အထက်ဖော်ပြပါ စည်းကမ်းချက် ၆ ချက် အရ အရေးယူသည့် အခါတွင်လည်းထိရောက်မှုမရှိခဲ့ပေ။

^၁ Capt. Guthrie

၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင်အောက်ပါလီမန် လွှတ်တော်၏ အမိန့်အရ “အိန္ဒိယနှင့် အင်္ဂလန်အစိုးရထံသို့ တင်သွင်းသော တနင်္သာရီပြည်နယ်ရှိ ကျွန်းတောများနှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာများ” အမည်ဖြင့် စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ၁၈၄၉ခုတွင် တိုင်းမင်းကြီး ကောလဗင်းသည် “သစ်တောဌာန”ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော အဖွဲ့ငယ်တစ်ဖွဲ့ကို ၎င်း၏လက်အောက်ခံ အရာရှိတစ်ဦးကို ဦးစီးစေလျက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

၁၈၄၉ ခုနှစ်တွင် ကာလကတ္တား ရုက္ခဗေဒ ဥယျာဉ်မှူးဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ဖော်လကိုးနား^၁သည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာပြီး ဗြိတိသျှပိုင် မြန်မာ့သစ်တောများကို လှည့်လည် စစ်ဆေးပြန်ပါသည်။၁၈၅၁ ခုနှစ်တွင် ၎င်းတင်သွင်းသည့် အစီရင်ခံစာ၌ ယခင်က စုံစမ်း စစ်ဆေးသွားသူများ ဖြစ်ကြသည့် ဝေါလစ်၊ ဟဲလဖာ၊ ထရီမင်းဟီးယားနှင့် ဂက်သရီးတို့၏ အစီရင်ခံစာများကို မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံ အတည်ပြုပါသည်။ ၎င်း၏ အစီရင်ခံစာ၌ သစ်တောများတွင် လိုင်စင်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ခြင်းကို ဖွင့်ပေးပြီးနောက် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းများအတိုင်း မဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် သစ်တောများ ပျက်စီးပြီး ကျွန်းပင်ငယ်များပင် မကျန်တော့ကြောင်း၊ မည်သို့ပင်စည်းကမ်းချက်များကို သတ်မှတ်ထားစေကာမူ အရေးကြီးဆုံးမှာ ကျွန်းပင်များကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးပင် ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ကျွန်းပင်များ အစားထိုးစိုက်ပျိုးလျှင်လည်း တတ်ကျွမ်းနားလည်သူ သစ်တောပညာရှင် မခန့်လျှင် မဖြစ်ဟု ၎င်း၏အစီရင်ခံစာ အဆုံးသတ်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ပဲခူးကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မကြာမီ ကျွန်းတောများသည် အစိုးရပိုင် ဖြစ်သည်ဟု ကြေငြာပြီး ဒေါက်တာမက္ကလဲလင်း^၂ကို သစ်တောဝန်ထောက် ခန့်အပ်၍ အုပ်ချုပ်စေခဲ့ပါသည်။ ၎င်းသည် သစ်တောများအတွင်းသို့ လပေါင်းများစွာ ကွင်းနင်းစစ်ဆေးပြီး ပုဂ္ဂလိက ကုန်သည်များ၏ စည်းကမ်းမဲ့ သစ်ခုတ်နေခြင်းကို ထိန်းချုပ်ရန် အကြံဉာဏ်များ ပေးခဲ့ပါသည်။ ဒေါက်တာ မက္ကလဲလင်း ပဲခူးတွင် တာဝန်ထမ်းရွက် နေစဉ် သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရေးကို အကြမ်းအားဖြင့် အစပျိုးခဲ့ပါသည်။ မက္ကလဲလင်းသည် စည်းကမ်းမဲ့ သစ်ခုတ်နေခြင်းကို ချုပ်ချယ်ရန် အကြံဉာဏ်များ တင်ပြပြီး ကျွန်းသစ်များ အဆက်မပြတ် ရရှိစေရန် ဥနစ်ကြိုတင် သင်းသတ်ရန်၊ သစ်တော အချို့ကိုအစိုးရ လက်ဝယ်ထားရှိပြီး သစ်ကုန်သည်များအတွက် အစိုးရတံဆိပ်ရိုက်ပေးရန်၊ ကျွန်းသစ် တစ်မျိုးတည်းကိုသာ အားကိုးမနေသင့်၊ သစ်မာများကိုလည်း အစားထိုး အသုံးပြုရန် အကြံပြု ရေးသားခဲ့ပါသည်။

၁၈၅၅ ခုနှစ်တွင် ဒေါက်တာမက္ကလဲလင်း၏ အစီရင်ခံစာကြောင့် နောင်အခါတွင် အိန္ဒိယ သစ်တောချာတာဟုခေါ်သော ဘုရင်ခံချုပ် ဒါလဟိုဇီမြို့စား၏ အမိန့်ထွက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၈၅၅ ခုနှစ်” အိန္ဒိယပြည် သစ်တောများ၏ ချာတာ” သည် သစ်တောစောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းရေးတွင်

^၁ Dr.Falconer
^၂ Mr.Mc. Clelland

အမြဲတမ်းကျင့်သုံးရမည့် ပေါ်လစီဖြစ်ပြီး ၊ ၎င်းပေါ်လစီကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောများအပါအဝင် အိန္ဒိယ သစ်တောများ၌ ကျင့်သုံးရန်ဖြစ်ပါသည်။

၄.၂.၂။ ၁၈၅၆ ခုနှစ်မှ ၁၈၈၄ ခုနှစ်အထိ

၁၈၅၆ ခုနှစ်၊ဇန်နဝါရီလ(၁) ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာမက္ကလဲလင်း၏ ပဲခူးပြည်နယ် သစ်တောဝန်ထောက်တာဝန်ကို ဂျာမန်သစ်တော ပညာရှင် ဒေါက်တာဒီးထရစ် လရန်းဒစ်မှ ဆက်လက်တာဝန်ယူခဲ့ပါသည်။ နောက်နှစ်တွင်တနင်္သာရီနှင့် မုတ္တမ သစ်တောနယ်များကို အုပ်ချုပ်ရန် တာဝန်ပေးခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာအတွင်း၌ သစ်တောများကို သိပ္ပံပညာအရ ရှေးဦးဆုံး စတင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၁၈၅၆ ခုနှစ်တွင် ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်က အိန္ဒိယအင်ပါယာအတွက် သစ်တော စည်းမျဉ်းများကို ထုတ်ပြန် ကြေငြာခဲ့ပါသည်။ ထိုစည်းမျဉ်း၌ အပိုဒ်(၂၂)ပိုဒ် ပါရှိခဲ့သည်။ ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင် တနင်္သာရီ သစ်တောများသည် ပုံမှန်သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ပြီး သိပ္ပံနည်းကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၈၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပိုမိုပြည့်စုံသော သစ်တောစည်းမျဉ်းများကို အစိုးရက အတည်ပြု ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ သွားလာရေး ခက်ခဲဝေးလံပြီး လုံးဝအထိမခံရသည့် နေရာများလွဲ၍ ကျွန်းသစ် ပေါက်ရောက်သည့် သစ်တောအားလုံးတို့မှာသိပ္ပံနည်းကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ် အောက်သို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။

၁၈၅၈ ခုနှစ်တွင် သစ်တောအုပ်ချုပ်မှု၏ ပုံပန်းသဏ္ဍန်မှာ ထင်ရှားလာပြီး သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့် ပေးထားသူများအား မြေငှားစာချုပ်နှင့် အခွန်အခပေးဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အမိန့်လိုင်စင်များကို ထုတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် နည်းဥဒေနှင့် စီမံကိန်းများ ရှိခဲ့သော်လည်း ၁၈၆၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ဤသစ်တော လုပ်ငန်းများကို ထိန်းချုပ်ရန် အဖွဲ့အစည်းများ မရှိခဲ့ပါ။ ၁၈၆၀ ခုနှစ်တွင်မူ ဗြိတိသျှ အစိုးရ၏ သစ်တောထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နေသော ဘုံဘေးဘေးမား သစ်ကုမ္ပဏီသည် မြန်မာဘုရင်နှင့် စာချုပ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်းရှိ သစ်တောများတွင်ပါ သစ်ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ သစ်ထုတ်ဆင်များကို အသုံးပြုပြီး ကုမ္ပဏီနှင့် ဘုရင်အကြား အငြင်းပွားမှုများဖြစ်သည့် အခါဆင်များကို မင်းဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်အား အိန္ဒိယ အစိုးရက ၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင်ပြန်လည်ခေါ်ယူပြီး အတိုင်ပင်ခံ သစ်တောအင်စပက်တော်ချုပ် ရာထူးကိုအပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။

၁၈၆၅ ခုနှစ်တွင် “၁၈၆၅ ခုနှစ် အစိုးရ သစ်တောများအက်ဥပဒေ”ကို ရေးဆွဲ ထုတ်ပြန် ခဲ့သည်။ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် ဘရန်းဒစ်၏ အထက်တန်းသစ်တောအရာရှိများ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပုံ အစီရင်ခံစာကို အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်က အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။

ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၈ နှစ်ကြာမျှ အမှုထမ်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် ပထမဆုံး သစ်တောဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့သည်သာမက အောက်ဖော်ပြပါ သစ်တောအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

(၁) တန်းရှည် တန်းဖိုးတွက် တိုင်းတာခြင်း^၁ ဖြင့်သစ်တောများကို ခန့်မှန်း တွက်ချက်ခြင်း။

(၂) တောထွက်ပမာဏနှင့် နှစ်စဉ်တောထွက်တွက်ချက်ခြင်း။

(၃) သစ်တော မြေပုံများထုတ်ခြင်း၊ ကနဦးတွင် တနင်္သာရီ သစ်တောများတွက် ၈ လက္ခ ၁ မိုင် မြေပုံများကို ထုတ်ပြီး၊ တိုင်းအုပ်ချုပ်သူထံသို့ တင်ပြခြင်း၊ ထို့နောက် ၁၈၆၁-၆၂ ခုနှစ်အတွင်း တစ်ပြည်လုံးရှိ ကျွန်းသစ်ပေါက်သော သစ်တောများ အတွက် ၁ လက္ခ ၁၆ မိုင် မြေပုံကို ရေးဆွဲခြင်း၊ သစ်ပင်အမြင့်တိုင်း ကိရိယာ(ဟစ်ဆိုမီတာ) ကို တီထွင်ခြင်း။

(၄) သစ်မျောသည့် မြစ်၊ချောင်းများတွင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုများကို စစ်ဆေး ထိန်းချုပ်ရန် စစ်ဆေးရေး စခန်းများတည်ဆောက်ခြင်း။

(၅) တောင်ယာစနစ်ဖြင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း။

(၆) သစ်တောခရိုင်များအလိုက် သစ်တောကွက်စိပ် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခြင်း၊ ထို့ပြင်မြစ်မခ သစ်ထုတ်ရေးခရိုင်ကို စတင်တီထွင်လုပ်ကိုင်ခြင်း။

ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်သည် ပဲခူးဒေသ၌ ကျွန်းသစ်များစွာရှိပြီး ၈၈၈.၅ သန်းကျယ်ဝန်းကြောင်း၊ ဒေသ၏ ၉၀% မှာ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိပြီး ကျွန်းသစ်ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၁၀-၁၂% ခန့် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဘရန်းဒစ်၏ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် အောက်ပါ တွေ့ရှိချက်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။

- ကျွန်းသစ်များ၏ အသက်နှင့် လုံးပတ်ဆက်စပ်မှု
- ပင်ရေနှင့် အရွယ် အတန်းအစားဆက်စပ်မှု

၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဥပဒေ (၁၈၆၅) အရ ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ၊ မြန်မာပြည်တွင် အတည်ပြုသော နည်းဥဒေအချို့သည် တရားနည်းလမ်းနှင့် ဘောင်မဝင်သဖြင့် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၇၃ တွင် မြန်မာပြည် သစ်ဥပဒေ^၂ (အက်ဥပဒေအမှတ်-၁၃) ဖြင့်အစားထိုးခဲ့ပါသည်။

^၁ Linear Valuation Survey
^၂ Burma Timber Act

အိန္ဒိယ၌ ၁၈၆၅ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေကို ပြင်ဆင် အတည်ပြုသည့် ဥပဒေသစ် (အမှတ်-၇)ကို ၁၈၇၈ ခုနှစ်၌ အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ထိုဥပဒေသည် မြန်မာပြည်သို့ အာဏာသက်ရောက်မှု မရှိသဖြင့် မြန်မာပြည်အတွက် သီးခြားဥပဒေကို ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေအမှတ် ၁၉ အဖြစ်ဖြင့်ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။

၄.၂.၃။ ၁၈၈၅ ခုနှစ် မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ

၁၈၈၅ ခုနှစ် အထက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးသည့်အခါ ထိုဒေသရှိ သစ်တောများကို လည်းနိုင်ငံပိုင် အဖြစ် ကြေညာခဲ့ ပြန်သည်။ အောက်မြန်မာပြည်တွင် ကျင့်သုံးခဲ့သော နည်းဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို အထက်မြန်မာပြည် အတွက်ပါ အကျုံးဝင် စေခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဒေသအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီရန် အနည်းငယ် ပြောင်းလဲမှု ရှိခဲ့ပါသည်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုများကို တားဆီးရန်အတွက် တောမီး၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ် ကာကွယ်မှုများ ပါဝင်သည့် သစ်တောထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ နှင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ်များအတွင်း သစ်တောစီမံကိန်းများ (ကွပ်စိတ်စီမံကိန်းများ) ရေးဆွဲခြင်း အထူးလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ကွပ်စိတ်စီမံကိန်းတိုင်းကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အထက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးသည့်အခါ အထက်မြန်မာပြည် သစ်တော ဥပဒေစည်း မျဉ်း^၁ ကို ၁၈၈၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၉၀ ခုနှစ်တွင် ထိုစည်းမျဉ်း ဥပဒေကို ရှမ်းပြည်သို့ အာဏာသက်ရောက်စေသည်။ ထိုဥပဒေကို ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် ထပ်မံပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် သစ်တောကြိုးဝိုင်းဖွဲ့စည်းမှုကို စတင်ခဲ့ပြီး ၁၈၇၀ ခုနှစ်မှ ၁၈၉၀ ခုနှစ်အတွင်း များစွာတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၀၀-၁၉၀၁ ခုနှစ်အတွင်း သစ်တောဧရိယာ၁၇,၁၅၂ စတုရန်းမိုင် ကို ကြိုးဝိုင်း အဖြစ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၂၈-၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ၂၉,၁၉၀ စတုရန်းမိုင် အထိ တိုးမြှင့် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ဒိုင်အာဇီအုပ်ချုပ်ရေး စတင်ခဲ့ပြီး မြန်မာလူမျိုးများ ဥပဒေပြုကောင်စီတွင် ပါဝင်လာကြပါသည်။ သစ်တောဝန်ကြီးဌာနကို ပထမဦးဆုံး ထူထောင်ပြီး သစ်တောဝန်ကြီးအဖြစ် ဆာဂျော့အေမောင်ကြီးအား ပထမဆုံး ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာန ဖွဲ့ပြီးနောက် ကုမ္ပဏီများ၊ သစ်ထုတ်လုပ်မှုများကို ထိန်းချုပ်လာပါသည်။ သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများ စနစ်တကျ ရေးဆွဲစေခဲ့ပါသည်။ ရေဝေရေလဲနှင့် မြေတိုက်စားမှုကာကွယ်ရေးနှင့် အောက်မြန်မာပြည် လယ်ယာ တိုးချဲ့ခြင်းများကို ထိန်းသိမ်းလာခဲ့ပါသည်။

^၁ Upper Burma Forest Regeneration

၄.၂.၄။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ

၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် သစ်တောကဏ္ဍတိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို အောက်ဖော်ပြပါ အတိုင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

(က) ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိ (၁၄)နှစ်ကာလ

လွတ်လပ်ရေးရပြီး ရက်ပေါင်း၂၀အတွင်း သစ်စီမံကိန်းအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်း ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁) ရက်နေ့တွင် ပဲခူးရိုးမ ရှိ ကျွန်းတောများ ကိုပြည်သူပိုင်သိမ်းခဲ့ပြီး သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ သစ်လုပ်ငန်းသည် ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှ တဖြည်းတဖြည်း အရှိန်ရလာကာ တိုးတက်လာသော်လည်း ပြည်တွင်း သူပုန်များကြောင့် ၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်၌ စုစုပေါင်းထုတ်သစ်တန် တစ်သိန်းခွဲမှ ၁၉၄၉-၅၀ ခုနှစ်တွင် တန် သုံးသောင်းကျော်သို့ ကျဆင်းလာသည်။ ထိုမှစ၍ တဖြည်းတဖြည်း တိုးတက်လာကာ ၁၉၄၉-၅၀ မှ ၁၉၅၃-၅၄ အထိငါးနှစ် ကာလအတွင်း ပျမ်းမျှ သစ်ထုတ် တန်ချိန်စုစုပေါင်း ၁ သိန်းကျော်သို့ တိုးတက်လာခဲ့ပါ သည်။

(ခ) ၁၉၆၂-၆၃ မှ ၁၉၇၃-၇၄ ခုနှစ် (၁၂)နှစ်ကာလအထိ

သစ်မာလုပ်ငန်းကို ၁၉၆၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ (၁) ရက်နေ့မှစ၍ ပြည်သူ ပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သစ်လုပ်ငန်း ကော်ပိုရေးရှင်းသည် သစ်လုပ်ငန်းဟူသမျှ ကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရသည့် တစ်ခုတည်းသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်လာပြီး သစ်တောဦးစီးဌာန သည် ကျွန်း သင်းသတ်ခြင်းနှင့် သစ်မာ ပင်ထောင် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်းတို့ကို ၎င်းတို့ နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ခဲ့ပါ သည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပုပ္ပါးတောင် သစ်တော ပြည်လည် ထူထောင်ရေး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် အပူပိုင်းဒေသတွင် ပြည်လည် ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင် ရွက်နိုင်ရန် ၁၉၆၃-၆၄ ခုနှစ် မှ ၁၉၇၂-၇၃ ခုနှစ် အထိအပူပိုင်းဒေသ သစ်တော တည်ထောင်ရေး စီမံကိန်းတစ်ခုကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၄-၇၅ ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ်သင်းသတ်ရန်ပင်ရေကို ၂၂၅,၀၀၀ မှ ၁၇၄,၀၀၀ သို့ လျော့ချ သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၂-၆၃ မှ ၁၉၇၃-၇၄ ခုနှစ်အတွင်း ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းနှင့် သစ်မာ ပင်ထောင်တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ခြင်းတို့ကို နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ (၁၂)နှစ်တာ ကာလအတွင်း ဧရိယာ ၇၄,၄၇၄ ဧက ကို သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ဧရိယာ ၂,၇၀၀ စတုရန်းမိုင်ခန့် ကို ကြိုးပိုင်း အဖြစ်သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

(ဂ) ၁၉၇၄-၇၅ မှ ၁၉၈၇-၈၈ အထိ (၁၄)နှစ်ကာလ

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကာလအတွင်း ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ပျမ်းမျှ နှစ်စဉ် ၁၉၅,၆၃၀ ပင် သစ်မာပင်ထောင်တံဆိပ် ရိုက်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ပျမ်းမျှ နှစ်စဉ် ၇၂၅,၀၉၁ ပင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ၁၄ နှစ်တာ ကာလ အတွင်း ဧရိယာ ၆၀၆,၄၂၆ ဧကကို သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ဧရိယာ ၁,၄၂၉စတုရန်းမိုင်ခန့် ကြိုးဝိုင်းအဖြစ် ဖွဲ့စည်း နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အခွန်ရငွေမှာ ၁၄ နှစ် ပျမ်းမျှတစ်နှစ်လျှင် ကျပ် ၁၀၇,၉၉ သန်းဖြစ်ပြီး အသုံးငွေမှာငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်နှစ်ရပ်ပေါင်း ပျမ်းမျှ တစ်နှစ် လျှင် ကျပ်သန်း ၈၁.၈၉ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၁၈ ခုနှစ်မှ စ၍ ဒေသအသီးအသီး ဘေးမဲ့တောများ ဖွဲ့စည်းပြီးသားငှက် တိရစ္ဆာန်ရိုင်းများကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် ခဲ့ပါသည်။ ၂၄-၆-၇၅ အထိ ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်သော ဘေးမဲ့တောများမှာ ၁၈၂၅.၇ စတုရန်းမိုင်ရှိပါသည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကာလ အတွင်း သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ဝန်ထမ်း အင်အားစုစုပေါင်း ၃,၈၅၉ ဦး မှ ၁၀,၆၂၅ ဦးအထိ ဝန်ထမ်းအင်အား ၆,၇၆၆ ဦး ကို တိုးမြှင့် ခန့်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။

(ဃ) ၁၉၈၈ မှ ယနေ့အထိ (၁၃)နှစ်ကာလ

မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့် သဘာဝ ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို အားစိုက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနကို ဝန်ထမ်းအင်အား စုစုပေါင်း ၃,၂၃၁ ဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၅ရက်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ တိုင်း(၃) တိုင်းရှိ ခရိုင်(၁၃)ခရိုင်တွင် စုစုပေါင်း ၂၂,၅၇၃,၇၈၀ ဧက ပါဝင်ပါ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် အထူးဒေသ ကိုးခရိုင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းကို လည်းကောင်း၊ တောင်(၁၃)လုံး စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်း ကိုလည်းကောင်း၊ မြင်းခြံခရိုင် ရေဝေတောင်တန်းများ စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးကို လည်းကောင်း၊ ပုပ္ပါးတောင် အရှေ့ခြမ်း စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေး ကိုလည်းကောင်း အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။

ထို့ပြင် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ သစ်တောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးတို့ကို တစ်ပြိုင်တည်း ချင့်ချိန်သုံးသပ်ခြင်း၊ သစ်တောမူဝါဒနှင့် သစ်တောဥပဒေများ အသစ်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဒေသ ဆိုင်ရာ သစ်တောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပိုမိုဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသခံကျေးလက်

ပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ပိုမိုအလေးထားခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်း နှစ်စဉ်တောထွက်များကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ သာမန် စိုက်ခင်းများသာမက ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း၊ စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းများကို နယ်မြေအလိုက် စီမံချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဆည်ရေလှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲ ဧရိယာများကို စီမံချက်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထူထောင်ခြင်း၊ စံပြသစ်တောများ တည်ထောင် အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ တိုးချဲ့တည်ထောင်၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွား လုပ်ငန်း များမြှင့်တင်ခြင်း၊ အမျိုးသားသစ်ထုတ်လုပ်ရေး လက်စွဲပြုစုခြင်း နှင့် သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာ စံညွှန်းများ သတ်မှတ်လုပ်ကိုင်ခြင်း တို့ကို ၁၉၈၈ခုနှစ် နောက်ပိုင်း သဘာဝတောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ထူးခြားသည့် တိုးတက်မှုအဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။

၄.၃။ လက်ရှိအခြေအနေ

၄.၃.၁။ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု

နိုင်ငံ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနိမ့်အမြင့်များနှင့် ကျယ်ပြန့်သော လတ္တီတွဒ် ကွာခြားမှု တို့ကြောင့် သစ်တောများသည်လည်း အမျိုးအစားစုံလင်စွာ ပေါက်ရောက်လျက် ရှိပါ သည်။ အလယ်ပိုင်းမြေပြန့်ဒေသတွင် ခြောက်သွေ့ပြီးကန္တာရဆန်သောဒေသများ၊ လွင်တီး ခေါင်ပြင် များ ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ချန်ပီယံစနစ်^၁ အရ အဓိကတောအမျိုးအစား ၈ မျိုးနှင့် တောမျိုးကွဲ ၁၀ မျိုး ပါဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်အစွန်းဆုံး သမန္တပိုင်းဒေသများတွင် ထင်းရှူးတော များနှင့် အခြားသစ်မာ သစ်မျိုးများဖြစ်သည့် ဝက်သစ်ချများလည်း ရောပြွမ်း ပေါက်ရောက်လျက် ရှိပါသည်။ ချင်းတောင်တန်းနှင့် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်တွင် ထင်းရှူးတောများ ကိုတွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ၏ အလယ်ပိုင်းတွင်မူ သန်း၊ ဒဟတ်၊ ရှား၊ ထနောင်း စသည့် အပင်များ ပေါက်ရောက် သည့် တောခြောက်အမျိုးအစားကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ရွက်ပြတ် ရောနှောသော သစ်တောများကို လည်းကောင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ဒီရေတောများကိုလည်းကောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်အစွန်းဆုံးရှိ တနင်္သာရီဒေသတစ်လျှောက်သည် အီကွေတာနှင့် နီးကပ်သဖြင့် အမြဲစိမ်းသစ်တောများကို ရွက်ပြတ်ရောနှောသော သစ်တောများနှင့် အတူတွေ့ရှိ ရပါသည်။

^၁ Champion Type

ကောင်းမွန်သော ထူထပ်သည့်သဘာဝကျွန်းတောများတွင် ကျွန်းပင် ပါဝင် ပေါက်ရောက်မှုကို ၁၀% မှ ၂၀% အထိ တွေ့ရပြီး၊ အခြားအဖိုးတန် သစ်မာသစ်မျိုး များမှာ ရွက်ပြတ် ရောနှော တောများတွင် ကျွန်းနှင့် အတူရောနှောပေါက်ရောက် လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၈၉-၉၀ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနရှိ ကောင်းကင်ခါတ်ပုံများနှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများ အပေါ် အခြေခံလျက် ဆန်းစစ်တွက်ချက်ခဲ့ရာ သစ်တောများနှင့် အခြားမြေများတည်ရှိမှုကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်းတွေ့ရှိရသည်။

စဉ်	သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုနှင့် အခြားမြေများတည်ရှိမှု	ဧက (စတုရန်းမိုင်)	ရာခိုင်နှုန်း
(က)	ထူထပ်သည့်သစ်တော	၁၁၃,၁၄၁	၄၃.၃၁
(ခ)	ရွက်အုပ်ပွင့်သစ်တော	၁၉,၅၈၈	၇.၅၀
(ဂ)	တောင်ယာပျက်သစ်တော	၅၉,၆၁၀	၂၂.၈၂
(ဃ)	အခြားအသုံးချမြေ	၆၃,၇၄၃	၂၄.၄၀
(င)	ရေလွှမ်းဧရိယာ	၅,၁၄၆	၁.၉၇
	စုစုပေါင်း	၂၆၁,၂၂၈	၁၀၀

၁၉၉၀ ခုနှစ် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများအရ ထူထပ်သည့် သစ်တောနှင့် ရွက်အုပ်ပွင့် သစ်တောနှစ်ခုပေါင်း ဧက ၈၅.၀၆၁ သန်းကို သစ်တောဖုံးလွှမ်း ဧရိယာအဖြစ် သတ်မှတ် ထားသည် ဖြစ်၍ အထက်ဖော်ပြပါ ကောင်းကင်ခါတ်ပုံနှင့် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများကို လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာသည် နိုင်ငံအကျယ်အဝန်း၏ ၅၀.၈%ခန့် ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယေဘုယျ မြေအသုံးချမှုကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့်လည်း နိုင်ငံ၏ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ပမာဏမှာ ၅၀.၈% မျှရှိပြီးတောင်ယာပျက် သစ်တောဧရိယာမှာဧက ၃၈.၁၄၉ သန်းခန့်ဖြစ်ပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့်၄၅ နှစ်က တွက်ချက်မှုအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏စုစုပေါင်းမြေဧရိယာ ၂၆၁.၂၂၈ စတုရန်းမိုင် (ဧက၁၆၇ သန်းကျော်) အနက် ၅၇%၊ ဧက ၉၅ သန်းကျော်သည် သစ်တောများနှင့် ဖုံးလွှမ်းနေခဲ့ပြီး၊ ၁၉၈၉ခုနှစ်တွင်မူ နိုင်ငံ၏၅၀.၈%၊ ဧက ၈၅ သန်းကျော်သာ သစ်တောများ ဖုံးလွှမ်းနေသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် စာတမ်းများအရ နှစ်စဉ် သစ်တောပြုန်းတီးမှု ပမာဏမှာ ဧက ၅၄၄,၀၆၀ ခန့် ရှိကြောင်း ခန့်မှန်း ထားပါသည်။ ယင်းသည် စုစုပေါင်း နိုင်ငံမြေဧရိယာ၏၀.၃% မျှရှိသည့် သစ်တောများ နှစ်စဉ်ပြုန်းတီး ပျောက်ကွယ် နေကြောင်းကို ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိပါသည်။

၄.၃.၂။ သဘာဝအပင်များ၊ တောအမျိုးအစားနှင့် သစ်ထုတ်နိုင်သောဧရိယာ

သဘာဝပေါက်ရောက်သောအပင်များကို ဇယား (၄-၁) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သစ်တောအမျိုးအစားများကို ဇယား (၄-၂) နှင့် မြေပုံ (၄-၁) များဖြင့် လည်းကောင်း၊ သစ်တောအမျိုးအစားအလိုက် သစ်ထုတ်နိုင်သော တောဧရိယာကို ဇယား (၄-၃)ဖြင့် လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား (၄-၁)။ မြန်မာ့သဘာဝပေါက်ရောက်သောအပင်များ

စဉ်	အပင်အမျိုးအစား	မျိုးစိတ်
(၁)	(၂)	(၃)
၁။	အပင်ကြီး	၁,၃၄၇ မျိုး
၂။	အပင်ငယ်	၇၄၁ မျိုး
၃။	ချုံပင်	၁,၆၉၆ မျိုး
၄။	ဝါး	၉၆ မျိုး
၅။	ကြိမ်	၃၆ မျိုး
၆။	သစ်ခွ	၈၄၁ မျိုး

ဇယား(၄-၂)။ သစ်တောအမျိုးအစားများ

စဉ်	သစ်တောအမျိုးအစား	ဧရိယာ (စတုရန်းမိုင်)	သစ်တော ဧရိယာ ပေါင်း၏ %
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁။	ဒီရေတော	၅၃၀၉	၄
၂။	ပင်လယ်ကမ်းခြေသဲခုံတော		
၃။	ရွှံ့တော		
၄။	အမြဲစိမ်းတော	၂၁၂၃၇	၁၆
၅။	ရွက်ပြတ်ရောနှောသောတော	၄၅၁၂၈	၃၄
	- အထက်ရွက်ပြတ်ရောနှောသောတောစို		
	- အောက်ရွက်ပြတ်ရောနှောသောတော		
	- အထက်ရွက်ပြတ်ရောနှောသောတောခြောက်	၆၆၃၆	၅
၆။	တောခြောက်တော	၁၃၂၇၃	၁၀
၇။	အင်တိုင်းတော	၆၆၃၆	၅
၈။	တောင်ပေါ်သမပိုင်းအမြဲစိမ်းတော	၃၄၅၀၉	၂၆
	စုစုပေါင်း	၁၃၂၇၂၈	၁၀၀

ဇယား (၄-၃)။ သစ်တောအမျိုးအစားနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်နိုင်မှု

(ဧက သန်းပေါင်း)

တောအမျိုးအစား	သစ်ထုတ်နိုင်သောဧရိယာ	သစ်မထုတ်နိုင်သောဧရိယာ	စုစုပေါင်း ဧရိယာ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
ထူထပ်ရွက်ပြတ်တော	၅၁.၀၄	၂၉.၄၂	၈၀.၄၆
ဒီရေတော	၀.၉၄	၁.၀၀	၁.၉၄
ဝါးတော	၂.၃၈	-	၂.၃၈
ထင်းရှူးတော	၀.၂၈	-	၀.၂၈
စုစုပေါင်း	၅၄.၆၄	၃၀.၄၂	၈၅.၀၆

၄.၃.၃။ အမြဲတမ်းသစ်တောမြေများ

၄.၃.၃.၁။ ကြီးဝိုင်းနှင့် ကြီးပြင်ကာကွယ်တောများ

ကြီးဝိုင်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ၁၈၇၀ ခုနှစ်တွင် ပထမ စတင်ခဲ့ပြီး ၁၈၈၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၀၄ ခုနှစ်ထိကြီးဝိုင်းဧရိယာ ၂၄,၀၁၁ စတုရန်းမိုင် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ကြီးဝိုင်း အရေအတွက် ၇၁၆ ခု ဧရိယာအားဖြင့် ၃၈,၆၆၆ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ၁၄.၈% ဖြစ်လာပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တော မူဝါဒတွင် ကြီးဝိုင်း၊ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောဧရိယာကို မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၃၀% ထိဖွဲ့စည်းရန် ရည်မှန်းချက် ထားရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နှစ်စဉ်စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက်များချမှတ်၍ ကြီးဝိုင်း၊ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောများကို အစဉ်တစိုက်ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ အထိ ကြီးဝိုင်း ၄၃,၀၀၅ စတုရန်းမိုင်၊ ကြီးပြင်ကာကွယ်တော ၆,၉၆၃ စတုရန်းမိုင်၊ စုစုပေါင်း၄၉,၉၆၈ စတုရန်းမိုင် (အရေအတွက် အားဖြင့် ကြီးဝိုင်း ၇၉.၂၊ ကြီးပြင်ကာကွယ်တော၁၀၉၊ ပေါင်း ၉၀၁) မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၁၉.၁၃% ဖြစ်လာပါသည်။

၄.၃.၃.၂။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၁ ခုနှစ်အထိ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများအဖြစ် ဘေးမဲ့တော ၂၇ ခုနှင့် ဥယျာဉ် ၆ ခုဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စုစုပေါင်းဧရိယာ ၈,၄၄၃ စတုရန်းမိုင်ခန့် ဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၃.၂၃% ရှိပါသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တော မူဝါဒအရ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများကို ရေတိုတွင် နိုင်ငံတော်မြေဧရိယာ၏ ၅% အထိ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်တွင် ၁၀% အထိ တိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းရန် ကိုလည်း ရည်ရွယ်ထား ပါသည်။

သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ၊ သဘာဝအမွေအနှစ်များ၊ ရှားပါးပြီး မျိုးသုဉ်းလု အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် သာမက သဘာဝနှင့် သစ်တောအခြေခံ ခရီးသွား လုပ်ငန်း ကိုလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပါသည်။ အလောင်းတော်ကဿပ အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ ပုပ္ပားတောင်ဥယျာဉ်၊ အင်းလေးကန်ဘေးမဲ့တော၊ အင်တော်ကြီးဘေးမဲ့တောနှင့် မိန်းမလှကျွန်း ဘေးမဲ့တောများ သည် သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက်ရှိသော ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းအတူ အမျိုးသားကန်တော်ကြီးဥယျာဉ်ကို အပန်းဖြေနားနေရန်၊ သဘာဝလေ့လာ စူးစမ်းမှုများပြုလုပ်ရန် သဘာဝ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ရည်ရွယ် ချက်များဖြင့် အဆင့်မြင့် ပြုပြင်မွမ်းမံဖြစ်ပါသည်။

၄.၃.၄။ ဝါးတောများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝါးမျိုးစိတ်ပေါင်း (၉၆) မျိုး ရှိကြောင်း မှတ်တမ်း တင်ထားပြီး၊ ကျသောင်းဝါး၊ ဝါးဘိုးဝါး၊ တင်းဝါး၊ မျှင်ဝါး၊ ကရင်ဝါးများမှာ လူအသုံးအများဆုံး ဝါးမျိုးများတွင် ပါဝင်ပါသည်။

ဝါးကို သစ်ပင်သစ်တောများနှင့် ရောနှောပေါက်ရောက် လေ့ရှိသည်ကို နေရာ အနှံ့အပြားတွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ရခိုင်ရိုးမတွင် မူ ကရင်ဝါးမျိုးများမှာစတုရန်းမိုင်၃,၀၀၀ ကျော်အထိ ဝါးတောသီးသန့်အဖြစ် ပေါက်ရောက်ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပေါက်ရောက် လျက်ရှိသော ဝါးတော ပမာဏမှာ တန်ချိန် သန်း၂၀ ကျော်ရှိပြီး၊ စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် ခုတ်ယူသုံးစွဲပါက စက္ကူပျော့ဖတ် တန်ချိန် ၈ သိန်းကျော် နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်ပေးစွမ်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားပါသည်။ ထိုနည်းတူ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး တွင် လည်း ကရင်ဝါးများ၊ သီးသန့်ဝါးတောအဖြစ် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပြီး ဝါးတော ပမာဏမှာ တန်ချိန် ၅ သန်းကျော်ရှိပြီး စက္ကူပျော့ဖတ်တန်ချိန်၂၄၀,၀၀၀ ခန့် နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်နိုင် ကြောင်း ခန့်မှန်း တွက်ချက် ထားပါသည်။

ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍ၏ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အတွက် ထုတ်လုပ်သော ဝါးလုံးရေမှာ ယခု နှစ်များအတွင်း သန်း ၁၅၀ မှ သန်း ၁၈၀ ခန့် အတွင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဝါးအရေအတွက်မှာ အခွန်တော်ငွေ ကောက်ခံရရှိသော ဝါးအရေအတွက်သာဖြစ်သဖြင့် လက်တွေ့တွင် သန်း၂၀၀ခန့်အထိ ထုတ်ယူကြောင်း ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း မျိုးမဟုတ်ဘဲ ကျေးလက်ပြည်သူများ မိမိအိမ်သုံး အဖြစ် ခုတ်ယူသုံးစွဲသည့် အရေအတွက်ကိုပါ စာရင်းကောက်ယူနိုင်ပါက ခုတ်ယူသုံးစွဲသည့် ဝါးလုံးအရေအတွက်မှာ ပိုမိုများပြား နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၃.၅။ ဒီရေတောများ

ဒီရေတောများသည် ပြည်သူများအတွက် စားဝတ်နေရေးကို အထောက်အကူပြု လျက်ရှိပါသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကိုလည်း သွယ်ဝိုက်၍ အကျိုးများစွာ ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ပင်လယ်လှိုင်းဒဏ်၊ လေမုန်တိုင်းဒဏ်များကို ဒီရေတော များက ကာကွယ်ပေး၍ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း ကမ်းခြေများမပျက်စီးစေဘဲ ရေလုပ်ငန်း၊ ဥယျာဉ်ခြံ လုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ မြို့ရွာ စသည်များကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေး ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိဒီရေတောဧရိယာများ (၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ခန့်မှန်းခြေစာရင်း)

(က)	ရခိုင်ပြည်နယ်	-	၁၆၀,၀၀၀ ဧက
(ခ)	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	-	၃၄၇,၀၀၀ ဧက
(ဂ)	ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး	-	၄၄၆,၆၄၀ ဧက
	စုစုပေါင်း	-	၉၅၃,၆၄၀ ဧက

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန

ယခင်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကမ္ဘာ့ဒီရေတောများ၏ ၄% ခန့်ရှိခဲ့သော်လည်း တိုးတက်များ ပြားသောလူဦးရေအရ လောင်စာအတွက် ထင်း၊ မီးသွေးအများအပြားထုတ်ယူခဲ့ခြင်း၊ ဆန်စပါး အတွက် ဒီရေတောများကို စိုက်ပျိုးမြေများအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်းနှင့် ငါး၊ ပုစွန် မွေးမြူရေးကန်များ တူးဖော်ခြင်းတို့ကြောင့် ယခုအချိန်တွင် ဒီရေတော ဧရိယာများမှာ သိသိသာသာ လျော့နည်း သွားခဲ့ပါသည်။

၄.၃.၆။ သစ်တောပေါက်ရောက်မှု

၄.၃.၆.၁။ ကျွန်းနှင့် သစ်မာပေါက်ရောက်မှု

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အသီးသီးရှိ ကျွန်းနှင့် အခြားသစ်မာအုပ်စုတို့၏ ရင်စို့လုံးပတ် ၂ ပေနှင့် အထက် ပါဝင်မှုအချိုးအစားထုထည်ကို ကုဗတန်/ဧက ဖြင့် ဇယား (၄-၄) တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ အပင်ပေါက်ရောက်မှု ထုထည်ကို ရင်စို့လုံးပတ် ၂ပေနှင့် အထက် တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး ၁၉၅၀ နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ထွက်ရှိနိုင်မှုမှာ တစ်ဧကလျှင် (၀.၅) ကုဗတန် ဖြစ်ကြောင်းသတ်မှတ် ထားပါသည်။

ဇယား (၄-၄) အရ ကျွန်းပင်ပေါက်ရောက်သော ဒေသရှိ ကျွန်းပင်ထောင်များ၏ ထုထည်သည် ပြည်ထောင်စုစာရင်းချုပ် အနေဖြင့် ရင်စို့လုံးပတ် ၂ ပေ နှင့် အထက်၌ တစ်ဧကလျှင် ၀.၈ ကုဗတန်ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် အများဆုံး ထုထည်အဖြစ် ၂.၀၄ ကုဗတန် နှင့် ပဲခူးတိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးတို့တွင် ၁.၅၄ကုဗတန်၊ ၁.၂၈ကုဗတန် နှင့် ၁.၀ကုဗတန် အသီးသီးဖြစ်ပါသည်။ ကျန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင် တစ်ဧကတွင် (၁) ကုဗတန်ထက် လျော့နည်းပါးသည်။ အချို့ဒေသများ၌ ကျွန်းပင်ခုတ်လှဲထုတ်ယူမှုသည် နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သော ပမာဏထက်ပိုနေကြောင်းဖော်ပြနေပါသည်။ အချို့ဒေသများတွင်မူ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သော ပမာဏ သတ်မှတ်ချက်ထက် လျော့နည်းခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအနေဖြင့်မူ သစ်ခုတ်လှဲထုတ်ယူမှုသည် နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သော ပမာဏ သတ်မှတ်ချက် ဘောင်အတွင်းသာ ရှိပါသည်။

ဇယား (၄-၄)။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ကျွန်းနှင့် သစ်မာအုပ်စုများ၏ ပါဝင်ပင်ထုထည်

(၁ ဧကရှိ ကုဗတန်၊ ရင်စို့လုံးပတ် ၂ ပေနှင့်အထက်)

ဧရိယာ	ကျွန်း	သစ်မာ အုပ်စု(၁)	သစ်မာ အုပ်စု(၂)	သစ်မာ အုပ်စု(၃)	သစ်မာ အုပ်စု(၄)	သစ်မာ အုပ်စု(၅)	စုစုပေါင်း	စာရင်းကောက် ယူသည့်နှစ်
ပြည်တောင်စု	၀.၈၀	၁.၆၅	၀.၁၉	၁.၇၇	၀.၆၉	၇.၆၇	၁၂.၈၁	၁၉၉၄
ကချင်	၀.၆၉	၀.၄၈	၀.၃၁	၂.၂၇	၁.၉၆	၉.၈၆	၁၃.၃၃	၁၉၉၅
ချင်း	၀.၃၁	၁.၄၈	၀.၀၄	၀.၈၉	၀.၂၉	၃.၇၅	၆.၇၆	၁၉၉၇
စစ်ကိုင်း	၂.၀၄	၂.၄၅	၀.၀၄	၄.၃၅	၀.၅၀	၆.၈၀	၁၆.၂၈	၁၉၉၅
တနင်္သာရီ	၀.၀၀	၀.၄၀	၀.၁၅	၁.၆၀	၀.၁၇	၂၂.၂၂	၂၄.၅၄	၁၉၉၄
ပဲခူး	၁.၅၄	၃.၃၅	၀.၁၁	၁.၅၅	၁.၀၆	၆.၅၈	၁၄.၂၅	၁၉၉၃
မကွေး	၀.၈၁	၂.၇၇	၀.၁၆	၁.၃၇	၀.၈၆	၆.၅၃	၁၂.၅၅	၁၉၉၄
မန္တလေး	၀.၇၄	၂.၀၅	၀.၀၅	၁.၄၂	၀.၆၀	၄.၃၄	၉.၂၀	၁၉၉၄
ရခိုင်	၀.၀၀	၀.၄၂	၀.၀၈	၁.၂၈	၀.၃၅	၇.၉၅	၉.၇၂	၁၉၉၃
ရန်ကုန်	၁.၀၀	၁.၅၆	၁.၀၁	၁.၆၅	၀.၈၀	၄.၉၀	၁၀.၉၁	၁၉၈၄
ရှမ်း	၁.၂၈	၂.၁၄	၀.၀၆	၁.၈၁	၀.၄၀	၄.၉၀	၁၁.၃၀	၁၉၉၆
ဧရာဝတီ	၀.၃၉	၁.၀၃	၀.၀၆	၁.၂၆	၀.၅၆	၆.၅၁	၉.၈၀	၁၉၈၉

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန

၄.၃.၆.၂။ ကျွန်းပင် ပါဝင်မှု အခြေအနေ

ဇယား(၄-၅) တွင် ရင်စို့လုံးပတ် ၂ ပေနှင့် အထက် ကျွန်းနှင့် သစ်မာအုပ်စု(၁) မှ (၅) အထိ ပါဝင်ပင် ရာခိုင်နှုန်းစာရင်းကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ဖော်ပြထားပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်တွင် ကျွန်း ၄.၄ %၊ အုပ်စု(၁) ၃.၁ %၊ အုပ်စု(၂) ၂ %၊ အုပ်စု(၃) ၁၄.၆ %၊ အုပ်စု(၄) ၁၂.၆ % နှင့် လူကြိုက် အနည်းဆုံးဖြစ်သော အုပ်စု(၅)ရှိ အပင်ပါဝင်မှု အရေအတွက်မှာ သစ်မျိုးတွင် ၆၃.၃ % ဖြစ်ပါသည်။ ပါဝင်ပင်ပြဇယားကို လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်ပါက အုပ်စု(၁) မှ (၄) ထိ တစ်ဧကတွင် ၀.၃ % မှ ၂၆ % ထိ ထုထည်ပမာဏ ရှိပါသည်။ အုပ်စု(၅)တွင် မူ ၄၀ % မှ ၆၆ % ထိ ပါဝင်မှု ရှိကြပြီး တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင်မူ အုပ်စု(၅) ၉၀.၅ % နှင့် ၈၁.၇ % ပါဝင်ကြပါသည်။ ဤအချက်သည် လူသုံးနည်းသည့် သစ်မာအုပ်စု(၅) လွန်စွာပေါများနေပြီး၊ ကျွန်းပင်ပါဝင်မှုနှုန်းမှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့မှအပ ကျန်တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များတွင် လွန်စွာ နည်းပါးလျက်ရှိကြောင်း ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ခြုံ၍ သုံးသပ်ပါက သဘာဝတောများအတွင်း အပင်ပေါက်ရောက်မှု အနေအထားမှာ ကျေနပ်ဖွယ် မရှိကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ မြန်မာ့ရွေးချယ် ခုတ်လှဲနည်းစနစ်သည် သစ်တော ပြုစုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ သုံးစွဲရေးတို့ကို တစ်ပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်သော စနစ် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောများ ပျက်စီးပြုန်းတီးခြင်း အကြောင်းရင်းများတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်ပါသည်။

- ခုတ်လှဲရမည့် ပမာဏထက် ပိုမိုခုတ်လှဲ ထုတ်ယူခြင်း။
- တရားမဝင် ခုတ်လှဲထုတ်ယူခြင်း ကို ထိရောက်စွာ တားဆီးနိုင်မှု မရှိခြင်း။
- အုပ်မိုးကာဆိုင် လုပ်ငန်းနှင့် အခြားပြုစု ပျိုးထောင်မှုများကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်း။
- ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲစစ်ဆေးမှု အားနည်းခြင်း။

ဇယား(၄-၅)။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ကျွန်းနှင့် သစ်မာအုပ်စု(၁) မှ (၅) အထိ ပါဝင် ပင်ရာခိုင်နှုန်း

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	ကျွန်း	အုပ်စု(၁)	အုပ်စု(၂)	အုပ်စု(၃)	အုပ်စု(၄)	အုပ်စု(၅)
ကချင်	၄.၄	၃.၁	၂.၀	၁၄.၆	၁၂.၆	၆၃.၃
ချင်း	၄.၆	၂၁.၉	၀.၆	၁၃.၁	၄.၃	၅၅.၅
စစ်ကိုင်း	၁၂.၆	၁၅.၁	၀.၃	၂၆.၇	၃.၀	၄၁.၈
တနင်္သာရီ	-	၁.၆	၀.၆	၆.၅	၀.၇	၉၀.၅
ပဲခူး	၁၀.၈	၂၃.၅	၀.၈	၁၀.၉	၇.၅	၄၆.၂
မကွေး	၆.၄၅	၂၂.၁	၁.၃	၁၁.၀	၆.၉	၅၂.၀
မန္တလေး	၈.၀	၂၂.၃	၀.၅	၁၅.၀	၆.၆	၄၇.၂
ရခိုင်	-	၄.၄	၀.၈	၁၃.၄	၃.၆	၈၁.၇
ရှမ်း	၁၁.၄	၁၉.၀	၀.၅	၁၆.၁	၃.၆	၄၃.၄
ဧရာဝတီ	၄.၀	၁၀.၅	၀.၆	၁၂.၉	၅.၇	၆၆.၄

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

ဇယား (၄-၆) ဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ပါဝင်ပင် စုစုပေါင်းတွင် ထုတ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်အစားရှိ ကျွန်းပင် ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဇယား (၄-၆) အရ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတို့၌ ထုတ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်အစားရှိ ကျွန်းပင် ၃ % ပတ်ဝန်းကျင်ရှိပြီး ရှမ်းပြည်၌ ၂ %၊ ချင်းမှအပ အခြားဒေသများတွင် ၁ % ခန့်ရှိ ပါသည်။ ခြုံ၍ သုံးသပ်ပါက ကျွန်းပင် ပါဝင်ပေါက်ရောက်မှု အချိုးအစား လျော့နည်း သွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား (၄-၆)။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ထုတ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်အစားရှိ ကျွန်းပင် ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	စာရင်းကောက် ဧရိယာ (ဧက)	ပါဝင်ပင် စုစုပေါင်း တွင် ထုတ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်အစားရှိ ကျွန်းပင်ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း
ကချင်	၃၉၉၁၂၈၂	၀.၈
ချင်း	၂၂၀၆၃၈၀	၀.၄
စစ်ကိုင်း	၄၆၆၃၅၀၈	၂.၉
ပဲခူး	၂၂၄၇၀၅၃	၃.၃
မကွေး	၃၂၇၄၆၆၈	၁.၄
မန္တလေး	၂၉၂၆၂၀၇	၁.၂
ရှမ်း	၅၇၁၆၀၁၆	၂.၁
ဧရာဝတီ	၁၁၂၁၄၈၈	၁.၁
ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးပေါင်း	၂၆၁၄၆၆၀၂	၁.၉

၄.၄။ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း

၄.၄.၁။ မြန်မာ့သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်

ပထမဦးဆုံးသော ကွက်စိပ် စီမံကိန်းသို့မဟုတ် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းကို ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင် ပဲခူးရိုးမအတွင်းရှိ ကျွန်းတောများအတွက် ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်မှ ထာဝစဉ် တည်တံ့သော တောထွက် ရရှိရေးကို ဦးတည်၍ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းတွင် ဒေါက်တာ ဘရန်းဒစ်သည် နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်မည့် ကျွန်းသစ်တောထွက်ကို သိရှိ သတ်မှတ်နိုင်ရန် အတွက် "တန်းရှည် တန်ဖိုးတွက် တိုင်းတာခြင်း" ကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ သစ်တော ဧရိယာတစ်ခု၏ ထာဝစဉ် ညီတောထွက်ကို တွက်ချက်ရာတွင် ၎င်းနည်းကို "ဘရန်းဒစ်နည်း" အဖြစ် လက်ခံကျင့်သုံး လာခဲ့ ပါသည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်ခန့်မှ စတင်ပြီး နှစ်စဉ်တောထွက် တွက်ချက်ရာတွင် "ဘရန်းဒစ်နည်း" ကို အခြေခံ၍ "မြန်မာ့ရွေးချယ်ခုတ်လှဲနည်းစနစ်" ချမှတ် နိုင်ပြီး၊ ယနေ့ထက်တိုင် မြန်မာ့ သဘာဝတော များ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် တစ်ခုတည်းသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်အဖြစ် ကျင့်သုံးလျက် ရှိပါ သည်။

"မြန်မာ့ရွေးချယ် ခုတ်လှဲနည်းစနစ်" တွင်နှစ်စဉ် တောထွက်ကို တွက်ချက်ရာ၌ "ဘရန်းဒစ်နည်း" ကိုပင် အသုံးပြုပြီး၊ နှစ်စဉ်တောထွက်နှင့်အညီ ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးကို ခုတ်ပတ် အနှစ် (၃၀) အပေါ် အခြေခံ၍ ဖွဲ့စည်းထားသော နှစ်စဉ်ခုတ်ကွက် (သင်းသတ်ဧရိယာ/ သစ်ထုတ် လုပ်မည့်ဧရိယာ) အကျယ်အဝန်းနှင့် သတ်မှတ်ရင်စို့လုံးပတ် ပြည့်မီသော အပင်အရေအတွက်

တို့ဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားပါသည်။ မြန်မာ့ရွေးချယ်ခွင့်လွှဲနည်းစနစ်၏ အနှစ်သာရကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

- (က) နှစ်စဉ်တောထွက်ကို ထာဝစဉ်ညီ စနစ်ဖြင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း။
- (ခ) သစ်တောများ၏ အနာဂတ်တောထွက်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း၊ သစ်တော၏ အပင်ပေါက်ရောက်မှု၊ ပါဝင်မှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ကိန်းဂဏန်းများ ရရှိခြင်း။
- (ဂ) နွယ်ဖြတ်ညောင်ပတ်လှဲခြင်း၊ အုပ်မိုးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်း၊ တန်ဖိုးရှိ ပင်ပျိုများအတွက် အလင်းဖွင့်ပေးခြင်း၊ ဝါးသုဉ်းဧရိယာတွင် ကျွန်းစေ့ကြဲခြင်း စသည့် ပြုစုပျိုးထောင်မှု နည်းစနစ်များ ပြုလုပ်သဖြင့် သစ်တောအခြေအနေ ကောင်းမွန်စေခြင်း။
- (ဃ) ကြိုးဝိုင်း နယ်နိမိတ် အကွက်နယ်နိမိတ်များကို ပြင်ဆင် ပေးသဖြင့် သိသာထင်ရှား စေခြင်း။
- (င) အောင်လုံသော အပင်များကို အစေ့ထုတ်ပင်များအဖြစ် ရွေးချယ် ချန်လှပ် သောကြောင့် ဓမ္မတာ မျိုးဆက်မှုကို ကောင်းမွန်စေခြင်း။
- (စ) ဒေသထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များတွင် ငုတ်တက်ချွန် ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် ငုတ်ချွန် ပင်ချန် ခုတ်လှဲခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးသဖြင့် တောများ၏ ဓမ္မတာ မျိုးဆက်မှုကို အားပေးကောင်းမွန်စေခြင်း။

"မြန်မာ့ရွေးချယ်ခွင့်လွှဲနည်းစနစ်" သည် သစ်များကို ရွေးချယ်ထုတ်လုပ်ခြင်းသာမက၊ နောင်အနာဂတ် မျိုးပင်များကို စာရင်းကောက်တိုင်းတာခြင်း၊ တောများပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း၊ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို တစ်ချိန်တည်းတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သော နည်းစနစ် တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၄.၄.၂။ ကွက်စိပ် စီမံကိန်းများ/ ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများ

၄.၄.၂.၁။ ကွက်စိပ် စီမံကိန်းများ

၁၈၅၆ ခုတွင် ပထမဦးဆုံးသော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းကို ပဲခူးကျွန်းတောများ အတွက် ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ "တန်းရှည်တန်ဖိုးတွက်တိုင်းတာခြင်း" ဖြင့် ကျွန်းပါဝင်မှုကို ကောက်ယူရရှိသော ကိန်းဂဏန်းများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၀၀ ခုနှစ်အထိ ရေးဆွဲခဲ့သော ကွက်စိပ်စီမံကိန်းများသည် ၂၅% စာရင်းကောက် ယူခြင်း အပေါ် အခြေခံခဲ့ပါသည်။ ၁၉၀၄-၀၅ ခုနှစ်တွင် ကျွန်းပါဝင်မှုနည်းသော တောများ၌ "တန်းရှည်တန်ဖိုးတွက်တိုင်းတာခြင်း" နည်းဖြင့် ဧရိယာ၏ ၁၀% ကို ခြုံလွှမ်းမိအောင် စာရင်း ကောက်ယူခြင်းအပေါ်၌သာ အခြေခံခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကို ခရိုင်များ အားလုံးအတွက် ရေးဆွဲရန် ဆုံးဖြတ် ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီး ကြိုးဝိုင်းဧရိယာမှာ ၂၂,၆၈၅ စတုရန်းမိုင် အထိ တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။

အနာဂတ်တောထွက်ပင်များအတွက် ရင်စို့လုံးပါတ် ၄ ပေ ၆ လက်မနှင့် အထက်ရှိသော ကျွန်းပင်များကိုပါ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင် ကြိုးဝိုင်းဧရိယာ၏ ၂၉.၀၅၄ စတုရန်းမိုင် သို့မဟုတ် စုစုပေါင်း ကြိုးဝိုင်းဧရိယာ၏ ၈၃.၅% ကို ကွက်စိပ် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးဆုံးချိန် ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ကွက်စိပ်စီမံကိန်းများ၏ သက်တမ်းများမှာ လည်း ကုန်ဆုံးနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် သစ်တောမင်းကြီးချုပ် ဦးချိန်ဟိုး ဦးဆောင်၍ စီမံကိန်းများကို ပြန်လည်ရေးဆွဲခဲ့ရာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် အားလုံးသော ၃၅ ခရိုင်အတွက် စီမံကိန်းများကို ပြန်လည်ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပြီး၊ အကျုံးဝင်သည့် ဧရိယာမှာ ကြိုးဝိုင်းတော ၃၄,၇၈၉ စတုရန်းမိုင်နှင့် ကြိုးပြင်တော ၁၀၆,၉၄၅ စတုရန်းမိုင် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၄.၂.၂။ ခရိုင်သစ် တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများ

၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ကွက်စိပ်စီမံကိန်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာ အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ဇီးကုန်းခရိုင်စီမံကိန်းမှာ ၄၀ နှစ် ခန့်အထိနှင့် ချင်းတောင်ဒေသ စီမံကိန်းမှာ ၁၇ နှစ်ခန့် သက်တမ်းကျော်လွန်နေပြီး ကျန်ကွက်စိပ် စီမံကိန်းများမှာလည်း အလားတူ သက်တမ်း ကျော်လွန် လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာကျော်တင့်၏ လမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အုပ်ချုပ်ရေးခရိုင် အားလုံးအတွက် ခရိုင်သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများကို အသစ် ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးခရိုင် (၆၁) ခုအတွက် ခရိုင်အလိုက် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းအသစ်တွင် သစ်ထုတ်ခြင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင် နှင့် သစ်တောများအား ထိခိုက်ပျက်စီးမှုကို လျော့ချရန်ရည်ရွယ်၍ ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှုကို အလုပ်တိုက်နယ် တစ်ခုတည်းတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ သစ်တော စိုက်ခင်းများ သည်လည်း အရွယ်ရောက်လာပြီဖြစ်သဖြင့် အလုပ်တိုက်နယ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထား ပါသည်။ ရေဝေရေလဲဒေသများ အတွက်လည်းကောင်း၊ ဒေသထောက်ပံ့ရေး နှင့် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများအတွက် လည်းကောင်း၊ အလုပ်တိုက်နယ်များ ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ရေဝေရေလဲ ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ကျေးလက်တောင်သူများ၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များ၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၄.၂.၃။ အလုပ်တိုက်နယ်များ ဖွဲ့စည်းလုပ်ကိုင်ခြင်း

မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေး ခရိုင်များအဖြစ် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ယူနစ်များ (ခရိုင် သစ်တောနယ်မြေများ) ဖွဲ့စည်း၍ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ယူနစ်တစ်ခုစီအတွက် ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီး အလုပ်တိုက်နယ်များ သတ်မှတ်လျက် အလုပ်တိုက်နယ် တစ်ခုစီ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အညီ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းအသစ်တွင် အောက်ပါ အလုပ်တိုက်နယ်များဖြင့် ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

- (၁) ထုတ်လုပ်ရေးအလုပ်တိုက်နယ် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။
 - (က) ရောင်းတန်းဝင်သစ်များ ထာဝစဉ် စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်ရေး၊
 - (ခ) ပါဝင်ပင်များ အချိုးအစားညီညွတ်၍ သဘာဝတောများ၏ တန်ဖိုးကို ထိန်းသိမ်းရေး။
 - (ဂ) သဘာဝတောများ၏ ဂေဟစနစ်မျှတရေး နှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး။

ထာဝစဉ်ညီ တောထွက်ရရှိရေး ရည်မှန်းချက်အပေါ် အခြေခံလျက် ခရိုင်အတွင်း ရှိ သစ်ထုတ်လုပ်ရေး သဘာဝတောများကို ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များနှင့် ခုတ်စဉ်များ ဖွဲ့စည်း၍ စနစ်တကျ အကျိုးရှိစွာ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ခုတ်စဉ်များအတွင်း သစ်ပင်ပေါက် ရောက်မှု အခြေအနေအရ သင့်တော် သောသစ်တော စိုက်ပျိုး ပြုစုခြင်းစနစ်၊ ခုတ်ပတ်နှင့် တောထွက်စသည်တို့ကို ချမှတ် ကျင့်သုံး သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောများ၏ မူလဂေဟစနစ် မပျက်ရေးကို ဦးတည်လျက် သစ်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် သစ်ထုတ်ပြီး သစ်တောများ၏ သယံဇာတများကို စာရင်းကောက် ယူခြင်းပြုလုပ်ပြီး၊ လေ့လာ ဆန်းစစ်၍ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါ သည်။ ဤအလုပ်တိုက်နယ်တွင် သစ်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် သဘာဝတောများ (ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင် ကာကွယ်တော၊ ကြိုးပြင်တော) အားလုံး ပါဝင်ပါသည်။

(၂) စိုက်ခင်းများ အလုပ်တိုက်နယ်

သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက် များကို အကောင်အထည်ဖော် စိုက်ပျိုးတည်ထောင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ပြည်တွင်း ပြည်ပသစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်နှင့် ဂေဟစနစ်များ မျှတမှုကို ပြန်လည် ရရှိစေရန် အတွက် တောပျက်များနှင့် ယာမြေများတွင် ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဘက်စုံသုံး အဖိုးတန် သစ်မျိုးများ စိုက်ပျိုးရန်။

- (ခ) နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောသယံဇာတများကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးချသွားနိုင်ရေး အတွက်ထုတ်လုပ်ရေး သစ်တော စိုက်ခင်းများ တည်ထောင် သွားရန်။
- (ဂ) ထုတ်လုပ်ရေး သစ်တောစိုက်ခင်းများကို သင့်လျော်သည့် စိုက်ပျိုးပြုစုနည်း များ အသုံးပြု၍ တည်ထောင်သွားရန်။
ခရိုင်တစ်ခုအတွင်း တည်ထောင်ထားသော စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများကို စုစည်း၍ စီးပွားရေး စိုက်ခင်းများ အလုပ်တိုက်နယ် အဖြစ် လည်းကောင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်း စိုက်ခင်းများကို စုစည်း၍ စက်မှုကုန်ကြမ်း စိုက်ခင်းများ အလုပ်တိုက်နယ်အဖြစ် လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်း၍ စနစ်တကျ လုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၃) ရေဝေရေလဲအလုပ်တိုက်နယ်

အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (က) ဆည်၊ ကန်၊ ရေလှောင်တံများနှင့် သဘာဝရေထွက်ဒေသများ၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသများကို ထိန်းသိမ်း ရန်အတွက် သစ်တောများနှင့် အခြားမြေများကို စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်ရာတွင် မူဝါဒနှင့် စီမံချက်များချမှတ်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်း မူဝါဒနှင့်စီမံချက်များကို ပြည်သူလူထုနှင့် အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၏ အင်အားများကို ရယူ၍ အောင်မြင်စွာ အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။

- (ခ) ဆည်၊ ကန်၊ ရေလှောင်တံများ၊ သဘာဝ ရေထွက် ဒေသများ၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်း စီမံလုပ်ကိုင်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများမှ အသိစိတ်ဓါတ် ရှိရှိဖြင့် လက်တွဲပါဝင် စေလာရေးကို ဦးတည်စည်းရုံး ဆောင်ရွက် သွားရန်။

ဤအလုပ်တိုက်နယ်မှ စီးပွားဖြစ် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း ပြုလုပ်မည် မဟုတ်ပါ။ ခရိုင် တစ်ခုအတွင်း ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများနှင့် ဒေသများကို စုစည်း၍ ရေဝေရေလဲ သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်တစ်ခု တည်ထောင်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဆည်မြောင်း တာတံခံများ၏ အရေးပါသည့် ရေဝေရေလဲဒေသများကို ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) ဒေသထောက်ပံ့ရေး/ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောအလုပ်တိုက်နယ်

အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- (က) နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုအပေါ် အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်။

- (ခ) သဘာဝဝန်းကျင် တည်ငြိမ်မှုနှင့် ဂေဟစနစ်မျှတမှုကို ပြန်လည် ရရှိစေရန်။

- (ဂ) ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းရာ ဌ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန်။

ပြည်သူလူထု၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရယူပြီး သစ်တောမရှိသော နေရာများတွင် သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောများ ပျက်စီးပြုန်းတီးသွား သော နေရာများတွင် သစ်တောများ ပြန်လည်ပြုစု ပျိုးထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသထောက်ပံ့ရေး၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်များကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဒေသအတွင်း နေထိုင်သည့် လူဦးရေပမာဏ၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းလိုအပ်ချက်နှင့် သစ်တောများမှ ထွက်ရှိမည့် ပမာဏ စသည့် အချက်များအပေါ် အခြေခံသင့် ပါသည်။

(၅) သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရေးအလုပ်တိုက်နယ်

အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ခရိုင်အတွင်း သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ် အသုံးချရန်၊ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ပေါက်ရောက်/ ရရှိနိုင်မည့် ပမာဏကို စာရင်းကောက်ရန်နှင့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို ရေရှည် တည်တံ့စေရေး စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရန် တို့ဖြစ်ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများတွင် ဒေသအတွင်း စီးပွားရေးအရ ထူးခြားမှုရှိပြီး၊ အရေအတွက် ပမာဏအများအပြား ထုတ်လုပ်နိုင် သည့် ဝါး၊ ကြိမ်၊ ငှက်သိုက်၊ ရှားစေးစသည့် အဓိကကျသည့် သစ်မဟုတ်သည့် အခြား သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ပါဝင်ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများ လျော့ပါးပြုန်းတီးခြင်း မရှိစေဘဲ၊ ထာဝစဉ်ညီတောထွက် ရရှိရေးကို ဦးတည်လျက် ခရိုင်အတွင်း သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် ဒေသများတွင် ထုတ်လုပ်မည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်း တစ်မျိုးစီးအတွက် အလုပ်တိုက်နယ်များ၊ လုပ်ကွက်စဉ်များကို စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်း၍ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင် သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရာတွင် ထုတ်လုပ် မည့် ဒေသအတွင်း သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်း၏ အပင် ပေါက်ရောက်မှု/ ထွက်ရှိမှု အခြေအနေ၊ ခုတ်ပတ်၊ သက်ပတ်၊ ထုတ်လုပ် ခွင့်ပြုသည့် အရွယ်အစားနှင့် ပမာဏတို့အပေါ် မူတည်၍ တောထွက် တွက်ချက်၍ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက် သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၆) သဘာဝနယ်မြေများ

ဇယား(၄-၇) တွင် ခရိုင်သစ်တော(၆၁) ခု၏ အလုပ်တိုက်နယ်များနှင့် ဒီရေတော များ၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း တို့ကို ဧရိယာနှင့် တကွ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၄-၇)။ ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်း (၆၁) ခုတွင် ဖွဲ့စည်းထားသော အလုပ်တိုက်နယ်များ

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် အလုပ်တိုက်နယ်	ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်	စိုက်ခင်းများ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒေသထောက်ပံ့ရေး ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်	ရေဝေရေလဲ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒီရေတော	သဘာဝသိမ်း နယ်မြေ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)
၁	ကချင်	၁။ ပူတာအို	-	-	-	၄၄၀၀.၀၀	၂.၀၃	-	၁၄၇၂
		၂။ ဗန်းမော်	-	၁၅၀၅.၂၀	၄.၃၇	၈၇၀.၄၅	၁၀.၀၀	-	-
		၃။ မြစ်ကြီးနား	-	၃၅၆၇.၉၄	၁၆.၆၆	၆၀၈၈.၅	-	-	၂၆၉၂
		ကချင်ပေါင်း	-	၅၀၇၃.၁၄	၂၁.၀၃	၁၁၃၅၈.၉၅	၁၂.၀၃	-	၁၇၃၆
၂	ကယား	၄။ ဘော်လခဲ	-	၁၂၄၅.၄၂	၃.၂၅	၆၇.၅၆	-	-	-
		၅။ လွိုင်ကော်	-	၆၆၅.၀၉	၄.၄၅	၈၇.၄၇	၆.၇၇	-	-
		ကယားပေါင်း	-	၁၉၁၀.၅၁	၇.၇၀	၁၅၅.၀၃	၆.၇၇	-	-
၃	ကရင်	၆။ ကော့ကရိတ်	-	၈၁၈.၃၆	၄.၆၃	၁၃၆.၉၃	-	-	၉၃၂
		၇။ ဘားအံ	-	၂၀၇၆.၁၁	၁၀.၉၃	၉၅.၈၁	၁.၅၆	-	၁၄၅
		၈။ မြဝတီ	-	၁၂၂.၆၈	၃.၂၅	၁၉.၇၇	-	-	-
		ကရင်ပေါင်း	-	၃၀၁၇.၁၅	၁၈.၈၁	၂၅၂.၅၁	၁.၅၆	-	၁၃၇၇
၄	ချင်း	၉။ ဖလမ်း	-	၇၇၆.၇၄	၉.၂၁	၂၂၃.၁၄	၂၂၃.၁၃	-	-
		၁၀။ မင်းတပ်	၂၆၁.၇၅	၃၃၁၃.၇၅	၆.၆၈	၃၃၂	၃၂၈.၆၄	-	၂၇၉
		ချင်းပေါင်း	၂၆၁.၇၅	၄၀၉၀.၄၉	၁၅.၈၉	၂၅၆.၃၄	၅၅၁.၇၇	-	၂၇၉

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် အလုပ်တိုက်နယ်	ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်	စိုက်ခင်းများ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒေသထောက်ပံ့ရေး ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်	ရေဝေရေလဲ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒီရေတော	သဘာဝထိန်း သိမ်းရေး နယ်မြေများ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)
၅	စစ်ကိုင်း	၁၁။ ကလေး	-	-	၂၄.၀၇	၃၉.၂၇	-	-	၁၉၁.၀၄
		၁၂။ ကသာ	-	၁၈၀၅.၇၈	၂၅.၀၆	၆၄၂.၁၂	၂၀.၄၇	-	-
		၁၃။ စစ်ကိုင်း	-	-	-	၁၅.၁၃	-	-	၇၉.၄၉
		၁၄။ တမူး	-	၄၀၈.၅၂	၁.၉၃	၄၁.၆၃	-	-	-
		၁၅။ ရွှေဘို	-	၁၀၆၆.၃၃	၁၇.၁၄	၅၀၁.၄၈	၁၃၄.၈၂	-	၃၄.၂၃၁
		၁၆။ မုံရွာ	-	၄၅၁.၅၅	၁၂.၇	၂၆၀.၈၂	၁၃.၄၄	-	၄၂၉.၃၀
		၁၇။ မော်လိုက်	-	၂၄၉၃.၆၈	၂.၂၅	၅၇.၆၁	-	-	-
		၁၈။ ခန္တီး	-	၁၂၆၂၈.၆၄	၁၀၅၉.၇၄	-	-	-	၈၃၀.၄၀
စစ်ကိုင်းပေါင်း			၁၂၆၂၈.၆၄	၆၉၈၅.၆၀	၈၃.၁၅	၁၅၅၈.၀၆	၁၆၈.၇၃	-	၁၅၆၄.၄၆
၆	တနင်္သာရီ	၁၉။ ကော့သောင်း	၄၇၇၇.၆၀	၁၆၁၃.၉၄	-	၁၁၆.၂၃	-	-	၇၉.၀၉
		၂၀။ ထားဝယ်	-	၁၁၂၂.၀၈	၁၂.၆၆	၂၉၉.၆၉	-	-	၂၆.၃၆
		၂၁။ မြိတ်	-	၂၄၂၁.၂၈	၉.၁၄	၅၂၇.၁၉	-	-	-
တနင်္သာရီပေါင်း			၄၇၇၇.၆၀	၅၁၅၇.၃၀	၂၁.၈၀	၉၄၃.၁၁	-	-	၁၀၅.၄၅
၇	ပဲခူး	၂၂။ တောင်ငူ	-	၂၅၄၀.၅၄	၁၄၀.၁၁	၂၁၅.၁၃	၉.၀၀	-	၂၃.၅၄
		၂၃။ ပဲခူး	၂၆၇.၉၁	၁၀၁၇.၈၁	၇၄.၉၉	၇၈.၅၈	၇.၉၅	-	၄၀
		၂၄။ ပြည်	-	၆၄၉.၃၈	၁၈၄.၆၅	၂၈၇.၂၁	၃၂.၉၄	-	-
		၂၅။ သာယာဝတီ	-	၇၄၃.၅၇	၇၄.၅၂	၇၄.၅၂	၁၃၇.၇၀	-	-
ပဲခူးပေါင်း			၂၆၇.၉၁	၄၉၅၁.၃၀	၄၇၄.၂၇	၆၅၅.၄၄	၁၈၇.၅၉	-	၆၃.၅၄

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် အလုပ်တိုက်နယ်	ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်	စိုက်ခင်းများ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒေသထောက်ပံ့ရေး ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်	ရေဝေရေလဲ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒီရေတော	သဘာဝထိန်း သိမ်းရေး နယ်မြေများ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)
၈	မကွေး	၂၆။ ဂန့်ဂေါ	၆၉၆.၈၈	၈၁၆.၃၁	၃၀.၆၆၆	၂၂၉.၇၂	၂.၁၈	-	-
		၂၇။ ပခုက္ကူ	-	၃၁၇.၈၇	-	၂၃၂.၄၅	၂.၈၁	-	-
		၂၈။ မကွေး	-	၁၈၂.၂၂	၃၅	၅၁၉.၇၅	၁၅.၆၆	-	-
		၂၉။ မင်းဘူး	-	၉၀၉.၅၇	၂၇.၃၈	၄၂၄.၄၂	၃၄၆၀.၀၀	-	၃၄၀.၀၀
		၃၀။ သရက်	-	၁၈၂.၂၂	၃၅.၄၇	၂၉၂၁.၆၁	၁၅.၆၆	-	-
မကွေးပေါင်း			၆၉၆.၈၈	၂၄၀၈.၁၉	၁၂၈.၉၈	၄၃၂၇.၉၅	၃၄၉၆.၃၁	-	၃၄၀.၀၀
၉	မန္တလေး	၃၁။ မန္တလေး	-	၅၁.၆၇	-	၁၈.၄၂	၀.၆၃	-	၀.၀၈
		၃၂။ ကျောက်ဆည်	-	၁၄၀.၃၅	၀.၆၃	၁၀၈.၈၇	၀.၇၈	-	-
		၃၃။ မြင်းခြံ	-	-	၅.၄၇	၁၃.၄၄	-	-	၄၉.၆၃
		၃၄။ ညောင်ဦး	-	-	-	၉၅.၃၀	-	-	-
		၄၅။ မိတ္ထီလာ	-	၁၅၉.၉၈	၁၃၉၁.၀၀	၁၀၁.၄၇	၁၉၆.၆၆	-	-
		၄၆။ ရမည်းသင်း	-	၇၄၅.၇၁	၁၅၃.၄၈	၃၇.၉၇	၄.၀၆	-	၁၉.၀၀
		၃၇။ ပြင်ဦးလွင်	-	၉၀၂.၀၀	၉.၇၇	၁၈၄.၅၆	၄.၀၆	-	၇၄.၉၈
မန္တလေးပေါင်း			-	၁၉၉၉.၇၁	၁၅၆၀.၃၅	၅၆၀.၀၅	၂၀၆.၁၉	-	၁၄၃.၆၉
၁၀	မွန်	၃၈။ မော်လမြိုင်	-	၃၈၂.၁၆	၀.၂၃	၅၈.၇၅	၂၈.၈၈	-	-
		၃၉။ သထုံ	-	၁၀၈.၅၆	၁၆.၈၅	၁၀၈.၆၉	-	-	၇၉.၂၀
မွန်ပေါင်း			-	၄၉၀.၇၂	၁၇.၀၈	၁၆၇.၄၄	၂၈.၈၈	-	၇၉.၂၀

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် အလုပ်တိုက်နယ်	ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်	စိုက်ခင်းများ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒေသထောက်ပံ့ရေး ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်	ရေဝေရေလဲ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒီရေတော	သဘာဝထိန်း သိမ်းရေး နယ်မြေများ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)
၁၁	ရခိုင်	၄၀။ ကျောက်ဖြူ	-	၆၃၄.၉၁	၅.၈၆	၁၈၆၆.၅၈	-	-	-
		၄၁။ စစ်တွေ	-	၂၀၀.၁၅	၁၉.၇၃	၁၃၁၈.၁၂	-	-	-
		၄၂။ သံတွဲ	၂၀၇.၃၂	၁၂၃၈.၄၃	၁၂.၃၅	၁၆၃.၃၃	၀.၂၃	-	-
		၄၃။ ဘူးသီးတောင်	၅၉၄၃.၇၅	-	၄.၇၂	၁၆၅.၇၆	-	-	-
		၄၄။ မောင်တော	-	-	၆.၂၉	၃၃၉၇.၆၅	-	-	-
ရခိုင်ပေါင်း			၆၁၅၁.၀၇	၂၀၇၃.၄၉	၄၈.၉၅	၆၉၁၁.၄၄	၀.၂၃	-	-
၁၂	ရန်ကုန်	၄၅။ မြောက်ပိုင်း	-	၁၀၀.၈၆	၁၃.၁၁	၇၃.၃၄	၁၉၁.၁၆	-	-
		၄၆။ အနောက်ပိုင်း	-	-	၂.၂၆	၆.၁၀	၀.၄၇	-	-
ရန်ကုန်ပေါင်း			-	၁၀၀.၈၆	၁၅.၃၇	၇၉.၄၄	၁၉၁.၆၃	-	-
၁၃	ရှမ်း	၄၇။ ကျောက်မဲ	-	၃၈၃၀.၀၀	၁၉.၀၆	၂၆၈.၈၉	၁၃.၁၉	-	၄၆.၀၀
		၄၈။ ကျိုင်းတုံ	-	-	၄.၅၃	၇၂.၇၇	၂.၇၅	-	၁၆.၅၄
		၄၉။ ကွမ်းလုံ	-	-	၃.၃၀	၀.၉၁	၂၄.၀၁	-	-
		၅၀။ တာချီလိတ်	-	-	၀.၈၁	၂၅.၀၀	-	-	၃၀.၀၀
		၅၁။ တောင်ကြီး	-	၂၂၉၄.၄၉	၂၃.၀၄	၄၅၀.၃၉	၉၉၂.၃၉	-	၂၅၁.၁၁
		၅၂။ မူဆယ်	-	-	၁၇.၄၂	၂၀.၃၃	၅၀.၅၆	-	-
		၅၃။ မိုင်းဆတ်	-	၁၇၆၈.၀၀	၀.၀၅	၄၆.၈၈	-	-	

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် အလုပ်တိုက်နယ်	ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်	စိုက်ခင်းများ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒေသထောက်ပံ့ရေး ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ အလုပ်တိုက်နယ်	ရေဝေရေလဲ အလုပ် တိုက်နယ်	ဒီရေတော	သဘာဝထိန်း သိမ်းရေး နယ်မြေများ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)
		၅၄။ မိုင်းဖြတ်	-	-	၂.၃၈	၃၁.၂၅	၀.၂၈	-	-
		၅၅။ လားရှိုး	-	-	၉.၆၉	၂၅.၉၄	-	-	-
		၅၆။ လွိုင်လင်	-	၂၅၂၀.၀၀	၇.၉၄	၂၅၃.၇၅	၀.၈၇	-	-
ရှမ်းပေါင်း			-	၁၀၄၁၂.၄၉	၈၈.၂၂	၁၁၉၆.၁၁	၁၀၈၄.၀၅	၀.၀၀	၃၄၃.၆၅
၁၄	ဧရာဝတီ	၅၇။ ပုသိမ်	-	၉၉၁.၂၄	၁၆.၀၀	၁၀၄.၂၆	-	-	၀.၃၄
		၅၈။ မြောင်းမြ	-	၁၀၂.၇	-	၂၅၂.၄၀	-	၂၁၀.၀၈	-
		၅၉။ ဖျာပုံ	-	၁၀.၂၂	-	၃၂၁.၇၈	-	၈၁.၉၇	၅၂.၇၈
		၆၀။ မအူပင်	-	-	-	-	-	-	-
		၆၁။ ဟင်္သာတ	-	၅၂၈.၀၅	၃၄.၉၄	၁၆၂.၂၃	-	-	-
ဧရာဝတီပေါင်း			-	၁၆၃၂.၂၁	၅၀.၉၄	၈၄၀.၆၇	-	၂၉၂.၀၅	၅၃.၁၂
စုစုပေါင်း			၂၀၀၀၆.၂၅	၅၀၃၀၃.၁၆	၂၅၅၂.၅၄	၂၉၂၆၂.၅၃	၅၉၃၅.၇၄	၂၉၂.၀၅	၄၈၂၁.၇၁

၄.၄.၃။ ကြိုးဝိုင်းနှင့်ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများ

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒနှင့်အညီ ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော ဧရိယာကို မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ၃၀%ထိ ဖွဲ့စည်းရန် ရည်မှန်းချက်ထားရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နှစ်စဉ်စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်၍ ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများကို အစဉ်တစိုက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မတ်လအထိ ကြိုးဝိုင်း ၄၃,၀၀၅ စတုရန်းမိုင်၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော ၆,၉၆၃ စတုရန်း မိုင် စုစုပေါင်း ၄၉,၉၆၈ စတုရန်းမိုင် (အရေအတွက်အားဖြင့် ကြိုးဝိုင်း ၇၉.၂၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော ၁၀.၉၈) ပေါင်း ၉၀ ခု) ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ ၁၉.၁၃% ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် အသေးစိတ်ကို အောက်ပါဇယား(၄-၈)ဖြင့် ဖော်ပြပါ သည်။

ဇယား(၄-၈)။ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောဧရိယာ (၂၀၀၁-ခုနှစ် မတ်လကုန် အထိ)

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်း ဒေသကြီး		၂၀၀၀-၂၀၀၁		စုစုပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
	အမည်	ဧရိယာ	ကြိုးဝိုင်း	ကြိုးပြင် ကာကွယ်တော		
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)
၁	ကချင်	၃၄,၃၇၉	၂,၂၁၇	၁,၉၃၈	၄,၁၅၅	၁၂.၀၉
၂	ကယား	၄,၅၃၀	၂၇၀	၁,၂၈၁	၁,၅၅၂	၃၄.၂၆
၃	ကရင်	၁၁,၇၃၁	၁,၆၃၃	၁,၃၆၅	၂,၉၉၅	၂၅.၅၃
၄	ချင်း	၁၃,၉၀၇	၆၉၇	၁၆	၇၁၃	၅.၁၃
၅	စစ်ကိုင်း	၃၆,၅၃၄	၉,၃၇၀	၁၅၀	၉,၅၂၀	၂၆.၀၆
၆	တနင်္သာရီ	၁၆,၇၃၆	၄,၅၂၇	၂၂၂	၄,၇၄၉	၂၈.၃၇
၇	ပဲခူး	၁၅,၂၁၄	၅,၁၆၆	၅၇၂	၅,၇၃၈	၃၇.၇၂
၈	မကွေး	၁၇,၃၀၅	၃,၉၃၆	၁၄၇	၄,၀၈၃	၂၃.၅၉
၉	မန္တလေး	၁၄,၂၉၅	၃,၈၅၆	၉	၃,၈၆၆	၂၇.၀၄
၁၀	မွန်	၄,၇၄၈	၇၂၈	၆၃	၇၉၁	၁၆.၆၆
၁၁	ရခိုင်	၁၄,၂၀၀	၈၁၇	၉၆၇	၁,၇၈၄	၁၂.၅၆
၁၂	ရန်ကုန်	၃,၉၂၇	၄၂၈	၀	၄၂၈	၁၀.၉၀
၁၃	ရှမ်း	၆၀,၁၅၅	၆,၅၇၈	၂၃၈	၆,၈၁၆	၁၁.၃၃
၁၄	ဧရာဝတီ	၁၃,၅၆၇	၂,၇၈၁	၀	၂,၇၈၁	၂၀.၅၀
ပြည်ထောင်စုချုပ်		၂၆၁,၂၂၈	၄၃,၀၀၅	၆,၉၆၃	၄၉,၉၆၈	၁၉.၁၃

၄.၄.၄။ ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းပြုစုခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက်ပိုင်း ၁၉၄၉ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ မြေယာထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပုပ္ပိုးတောင် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး စီမံကိန်းကို ရေးဆွဲပြီး ရေဝေရေလဲထိန်းသိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ရေဝေ ရေလဲစိုက်ခင်းများကို ၁၉၈၀ခုနှစ်ခန့်မှစတင်၍ တည်ထောင်စိုက်ပျိုး လာခဲ့ပါသည်။ ရေဝေ ရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းပြုစုရာတွင် စိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊ မီးကာ ကွယ်ခြင်း၊ တောစောင့်များ ထားရှိခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပါသည်။

၄.၄.၄.၁။ ဆည်၊ ရေလှောင်တံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ်အတွင်း ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ (၅၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသဧရိယာဧက ၁၀.၉၉ သန်းကျော်တွင် စိုက်ခင်းတည် ထောင်ရန် လိုအပ်သည့် တောပျက်၂၁၄,၂၆၀ ဧကကို ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဆည်နှင့်ရေလှောင်တံ (၅၈) ခုအနက်မှ တည်ထောင်ပြီးနှင့် ထပ်မံ၍ စိုက်ခင်း များ တည်ထောင်ရန် မလိုအပ်တော့သည့် ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ (၃၉) ခု၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာ ဧက ၂၂.၄ သိန်းခန့်တွင် စိုက်ခင်းဧက ၇၀,၀၀၀ခန့်ကို တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ပါသည်။

၄.၄.၄.၂။ ရေဝေရေလဲဒေသနှင့် သက်ဆိုင်သော အခြားလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများ

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းနှင့်ပူးပေါင်း၍ လူ့စွမ်းအင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (ရေဝေရေလဲ) လုပ်ငန်း စီမံကိန်းကိုလည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ် အင်းလေးကန်ဝန်းကျင်တွင် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှု သီးနှံ သစ်တော ရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်း စီမံကိန်းကို ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သည့် ကာရာမိုစီးယားအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း၍ လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင် ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ မြေဆီမြေလွှာဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်ပေါ်ရေး၊ ကမ်းပါးပြို တိုက်စားမှု ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေဝေရေလဲဧရိယာများ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများ တိုးတက်ရေး၊ တောင်သူများ ဝင်ငွေတိုးပြီး လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး တို့အတွက် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပါဝင်ပူးပေါင်း မှုဖြင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို အခန်း(၇)တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

၄.၄.၅။ ဒီရေတောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း

တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် တိုး၍ တိုး၍ ပျက်စီးသွားခဲ့သော ဧရာဝတီ ဒီရေတောများကို အချိန်မီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်သည့် သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှု^၁ ဟု ခေါ် သည့်

^၁ Integrated Resource Management

နည်းစနစ် တစ်ခုဖြင့် စမ်းသပ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်သည့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းစနစ် ဆိုသည်မှာ ဒေသတစ်ခုအတွင်း အခြေခံလုပ်ငန်းသဘာဝချင်း မတူညီ သော်လည်း တူညီသောရည်မှန်းချက် ရရှိရေးအတွက် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကို ယင်းဒေသ အတွင်းပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်၍ သယံဇာတများကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒီရေတောဒေသရှိ သယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်၍ ရေရှည်ထုတ်လုပ် သုံးစွဲသွားနိုင်ရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများပါဝင် ဆောင်ရွက် ခြင်းကိုအခြေခံ၍ သစ်တော၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ ငါးလုပ်ငန်း စသော သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများသည် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

- (၁) ဒီရေတော သဘာဝဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်၊
- (၂) ဒီရေတောဒေသရှိ ဒေသပြည်သူများအား သဘာဝဝန်းကျင် ပြဿနာများ၊ ယင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်မှုများ၊ ဒီရေတော သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး နည်းစနစ်များနှင့် သက်ဆိုင် သောတိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (၃) ပျက်စီးနေသော ဒီရေတောများကို ဌာနဆိုင်ရာနှင့် ဒေသပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း၍ စီမံအုပ်ချုပ်ရန်၊
- (၄) အလွန်အမင်း ပျက်စီးယိုယွင်းနေသော တောပျက်နှင့် လယ်ပျက်များတွင် ဌာနဆိုင်ရာ စိုက်ခင်း၊ ဒေသပြည်သူနှင့် ကျေးရွာပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် ပြန်လည် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်၊
- (၅) သစ်တော၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းတို့ ပတ်သက်သည့် သဘာဝဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် ဝင်ငွေတိုးရန်နှင့် ရိက္ခာဖူလုံစေမည့် အထောက်အပံ့များဖြင့် ဒေသ ပြည်သူတို့၏ လူနေမှုဘဝ မြင့်မားတိုးတက်လာစေရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်မည့် နည်းစနစ်

ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ ကဒုံကနီ ကြိုးဝိုင်းအတွင်း အကွက်အမှတ် (၃၆) မှ (၄၀)၊ (၄၂) မှ (၄၆) အထိ၊ (၄၈)၊ (၅၀) မှ (၆၈) အထိ ဧရိယာတွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသည့် သယံဇာတ အုပ်ချုပ်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းဧရိယာ၏သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု၊ တောအမျိုးအစား၊ လယ်ကျွေး ကျော်မှု၊ လူများ၊ အခြေချ နေထိုင်မှု စသည့် တည်ရှိပြီး မြေအသုံးချမှုပေါ် မူတည်၍ နယ်မြေခွဲခြား၍ စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိပါသည်။

ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်သည့် သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဧရိယာ^၁ တွင် အောက်ပါအတိုင်း နယ်မြေ ခွဲခြား သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ထားပါသည်။

- ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသောနယ်မြေ^၂
- အထူးစီမံအုပ်ချုပ်သည့်နယ်မြေ^၃
- ဘက်စုံအသုံးချသည့်မြေ^၄
- ကြားခံနယ်မြေ^၅

(က) ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားသော နယ်မြေတွင် လက်ရှိအခြေအနေအရ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်လျှင် ကောင်းမွန် တိုးတက်လာမည့် ကနစိုတောညွှန်နှင့် အခြား ဒီရေတောညွှန်များ ပါဝင်ပါသည်။ ဧရိယာ ၈၈ (၃၅၄၀၀) ကျယ်ဝန်းပါသည်။

(ခ) အထူး စီမံအုပ်ချုပ်သည့် နယ်မြေတွင် ခုတ်လွန် တောပျက်၊ တောညွှန်များနှင့် သင်ပေါင်းတော များ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၁၀% မှ ၃၀% နှင့် ၃၁% မှ ၄၉% အထိ စပါးခင်းများ ရောနှော လျက်ရှိသော ဒီရေတောပျက်များ ပါဝင်ပါသည်။

(ဂ) ဘက်စုံအသုံးချသည့် နယ်မြေတွင် အထက်အပိုဒ် (ခ) ပါ တောအမျိုးအစားများအပြင် စပါးခင်းများ ပိုမိုပါဝင်ပါသည်။ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားသော နယ်မြေရှိ သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်သော နေရာများကို ပြန်လည် စိုက်ပျိုးခြင်းကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဧရိယာကို စနစ်တကျ နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ လှည့်လည်စစ်ဆေးခြင်း၊ ကျေးရွာဒေသ ပြည်သူများမှ ပူးပေါင်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့်လိုအပ်သော ပြုစုပျိုးထောင်မှု ပြုလုပ်ပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဧရိယာ ၈၈ (၂၁၇၆၆) ခန့် ကျယ်ဝန်းပါသည်။

(ဃ) ကြားခံနယ်မြေသည် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားသည့် နယ်မြေနှင့် ဘက်စုံ အသုံးချနယ်မြေကို ခွဲခြားထားသည့် ဧရိယာဖြစ်ပါသည်။ အကျယ်တစ်ဖီလုံ ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိ အခြေအနေအရ ကြားခံနယ်မြေမှ သယံဇာတများကို ထုတ်ယူခြင်း မပြုဘဲ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ထားလျက် ရှိပါသည်။

^၁ Integrated Resource Management Area
^၂ Protected Reserve Area (PRORA)
^၃ Special Management Area (SMA)
^၄ Multiple Use Zone (MUZ)
^၅ Buffer Strip(BS)

၄.၄.၆။ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၊ သစ်မာပင်ထောင်ရွေးချယ် ရိုက်မှတ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်မှု နှစ်စဉ်ခွင့်ပြုတောထွက်

ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့် သစ်မာပင်ထောင် ရွေးချယ်ရိုက်မှတ်ခြင်းများကို နှစ်စဉ်တော ထွက်သတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏအတွင်းမှသာ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ယခင်က နှစ်စဉ် ခွင့်ပြုတောထွက်ကို ကျွန်းအတွက် ၁၇၈,၇၅၀ ပင် (သို့မဟုတ်) ၃၃၉,၆၂၅ ကုဗတန်နှင့် အခြား သစ်မာအတွက် ၁,၃၆၆,၃၀၀ ပင် (သို့မဟုတ်) ကုဗတန် ၁၃ သိန်း သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်းနှင့်အခြားသစ်မာနှစ်မျိုးစလုံးအတွက် ခွင့်ပြု နှစ်စဉ်တောထွက် ကို ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ အသစ်သတ်မှတ်ခဲ့သော နှစ်စဉ်ခွင့်ပြု တောထွက်များမှာ ကျွန်းအတွက် ၁၂၄,၂၁၃ ပင် (သို့မဟုတ်) ၂၁၀,၀၀၀ ကုဗတန်နှင့် အခြားသစ်မာအတွက် ၁,၇၉၅,၄၂၄ ပင် (သို့မဟုတ်) ကုဗတန် ၁၈ သိန်း ဖြစ်ပါသည်။

၄.၄.၇။ သစ်မဟုတ်သည့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု

မြန်မာ့သစ်တောများမှထွက်သည့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် ၎င်းတို့ကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်ကို အခန်း(၁၄)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

၄.၅။ အဓိကသစ်တောလုပ်ငန်း(၁၃)မျိုး

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်သည့် အဓိက သစ်တောလုပ်ငန်း (၁၃) မျိုးမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

(က) ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း

ကန့်သတ်လုံးပတ်မီသော ကျွန်းပင်များနှင့် ပင်ကျပ်နှုတ်မည့် ကျွန်းပင်များကို မြေကြီးနှင့် အတတ်နိုင်ဆုံး နီးကပ်စွာပင်စည်၏ အကာကို အနှစ်ပေါ်သည်အထိ ခုတ်ထွင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ နှစ်စဉ် တောထွက် သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ သစ်ထုတ်ယူရန်နှင့် သဘာဝတောများပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေရန်အတွက် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို ထုတ်ပြန်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံး လျက်ရှိပါသည်။

(ခ) သစ်မာပင်ထောင်ရွေးချယ်ရိုက်မှတ်ခြင်း

သတ်မှတ်ရင်စို့လုံးပတ်ပြည့်မီသော ရောင်းတန်းဝင် သစ်မာပင်များကို ခုတ်လှဲထုတ် ယူရန် ရွေးချယ်ပင်ထောင် တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းသစ်မှတစ်ပါး ကျန်သော သစ်များအားလုံးကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ထုတ်ယူမှု လွယ်ကူစေရန်

အတွက် အုပ်စုများခွဲ၍ သတ်မှတ်ထားခဲ့ပါသည်။ အခါအားလျော်စွာ သစ်မျိုးများ ပြောင်းလဲမှုရှိတတ်ပါ သည်။

(ဂ) ပဝတ္တိနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ခြင်း

ပဝတ္တိနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ခြင်းဆိုသည်မှာ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းများသည် ရာသီဥတုပေါ်မူတည် ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် သတ်မှတ် အချိန်နှင့်အညီ ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ သို့သော် ကွက်လပ်ဖြည့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သစ်တော မဟုတ်သည့် ဧရိယာ (လမ်းဘေး၊ လယ်ကွင်းဘေး၊ ခြံဝင်းကျောင်းဝင်း) တို့တွင် လိုင်းအလိုက် ကွက်လပ်အလိုက် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း လုပ်ငန်းကိုလည်း ပဝတ္တိ မျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ထည့်သွင်း သုံးနှုန်းသည်ကို တွေ့ရှိလာရပါသည်။

(ဃ) ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း

သဘာဝအလျောက် မျိုးဆက်ခြင်းတွင် တောပျက်များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်းကြောင့် သစ်ပင်များ ဖြစ်ထွန်းလာခြင်းနှင့် ဖြောင့်တန်းစွာ ပေါက်ရောက်မှု မရှိသော သစ်ပင်များကို မြေကြီးနှင့် ကပ်သောနေရာမှ ခုတ်လှဲငုတ်တက်ချွန်ပေးခြင်းဖြင့် အပင်များ ဖြစ်ထွန်း ပေါက်ရောက်စေခြင်းကို “ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း” ဟူ၍ ခေါ်ဆို ပါသည်။ ကိုင်းတက်ချိုင့် ရှင်းလင်းခြင်း၊ နွယ်ဖြတ်ခြင်း၊ ပင်ပူပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း၊ မျိုးစေ့ချခြင်း လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဓမ္မတာ မျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ထည့်သွင်းလုပ်ကိုင်ပါသည်။

(င) အုပ်မိုးကာဆိုင်းခုတ်လှဲခြင်း

ကျွန်းပင်များအား အုပ်မိုး ကာဆိုင်းနေသော အပင်နှင့်နွယ်များ ခုတ်လှဲခြင်းကို ခေါ်ဆို ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းတွင် မျိုးဆက်အုပ်မိုး ကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်းလည်း အပါ အဝင်ဖြစ်သည်။ သာမန် အုပ်မိုးကာဆိုင်း လုပ်ငန်းထက် ပြင်းထန်စွာ ဆောင်ရွက်ရသည်။ လက်ရှိတွင် ခုတ်ပတ် တစ်ပတ်အတွင်း အုပ်မိုးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်း (၂)ကြိမ် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

(စ) ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း

သစ်တောစိုက်ခင်းအတွင်း ပေါင်းများ၊ မြက်များ၊ ချုံများ၊ နွယ်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းကို ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်းဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။ စိုက်သော သစ်အမျိုးအစားနှင့် စိုက်ခင်းအမျိုးအစားများအပေါ် မူတည်၍ နှစ်အလိုက် ပေါင်းရှင်းခြင်း အကြိမ်အရေအတွက် ကွာခြားလေ့ရှိပါသည်။ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရာတွင် တစ်ကွက်

လုံးရှင်းလင်းခြင်း၊ အတန်းလိုက်ရှင်းလင်းခြင်း၊ အပင်ပတ်လည် ရှင်းလင်းခြင်း စသည်ဖြင့် ပေါင်းပေါက်ရောက်မှုပေါ် မူတည်၍ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြပြီး တစ်ကွက်လုံး ရှင်းလင်းခြင်းသည် အများဆုံးလုပ်ကိုင်သော ပေါင်းရှင်းနည်း ဖြစ်ပါသည်။

(ဆ) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း

လိုသည့်အရေအတွက်ထက် ပို၍ရှိနေသောအပင်များ ခုတ်လှဲခြင်းကို ပင်ကျပ်နုတ် သည်ဟုခေါ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အပင်ကြီးများ ကြီးထွားရန်အတွက် ဖြစ်ပါ သည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းများတွင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ သဘာဝပေါက် ကျွန်းတော များတွင်လည်း လိုအပ်လျှင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

(ဇ) နွယ်ဖြတ်ခြင်းနှင့်ညောင်ပတ်လှဲခြင်း

နွယ်ဖြတ်ခြင်းကို အထူးသဖြင့် ထုတ်လုပ်ရေးအလုပ်တိုက်နယ်တို့တွင် ဆောင်ရွက် လေ့ရှိပါသည်။ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးနှင့် အဖိုးတန်သည့် သစ်ပင်များပေါ်သို့ နွယ်တက် နေသော နွယ်များအားလုံးကို ဖြတ်ရပါမည်။

အဖိုးတန်ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးပင်များပေါ်၌ ညောင်ပင်ပေါက်ပြီးလျှင်ထိုအပင်များကို ပတ်ပြီး မျိုသွားတတ်ပါသည်။ သစ်အတန်းအစားလျော့စေ၍ သစ်တောဧရိယာ များတွင် အဓိကရန်သူ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဧရိယာအတွင်း ညောင်ပင်နှင့် ညောင်ပတ်ပင်များကို ခုတ်လှဲရပါသည်။

(ဈ) သစ်တောလမ်းများပြင်ဆင်ခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဖောက်လုပ်သော လမ်းများသည် များသောအားဖြင့် မြေလမ်း များဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်လမ်းအနည်းငယ်ရှိပြီး ကတ္တရာခင်းသောလမ်းမှာ အလွန် နည်းပါးပါသည်။ တံတားများမှာလည်း သစ်သားတံတားများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နှစ်စဉ်ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သစ်တောလမ်းများ ပြင်ဆင်ခြင်းကို မိုးမကျမီနှင့် ဆောင်းရာသီတို့တွင် ပြင်ဆင်လေ့ရှိပါသည်။

(ည) ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း

ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်များကို မြေပြင်၌ ထင်ရှားစွာ သတ်မှတ်ထားရန် အထူးပင် အရေးကြီးပါသည်။ သစ်တောကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်များကို သဘာဝအတိုင်း တည်ရှိ နေကြသော သဘာဝနယ်နိမိတ်များ ဖြစ်ကြသည့် ချောင်းမြောင်းများ၊ တောင်ကြော

များကို အဓိကထား၍ သတ်မှတ်လေ့ရှိပါသည်။ ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ကို ၅ နှစ်တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ရပါသည်။

(ဋ) အကွက်နယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း
ကြိုးဝိုင်း အတွင်း အကွက်များ ခွဲခြား၍ အကွက် နယ်နိမိတ်များ သတ်မှတ် ထားပါသည်။ အကွက်နယ်နိမိတ်နှင့် အကွက် ဘုတ်တိုင်များ သည် သစ်တော လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ရာ၌ နေရာမှန်၊ ဧရိယာမှန်တွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကိုးကားရပါမည်။ အမှတ်အသား များဖြစ်သဖြင့် အမြဲတမ်း ကောင်းမွန် ထင်ရှားနေစေရန် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်တိုင်း စစ်ဆေး၍ လိုအပ်လျှင် ပြင်ဆင်ရပါသည်။ ပျောက်သော ဘုတ်တိုင်များကို အစားထိုး စိုက်ထူရပါမည်။

(ဌ) မီးကာကွယ်ခြင်း
ဓမ္မတာနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ထားသော ဧရိယာ ကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိနည်းဖြင့် မျိုးဆက်ထားသော စိုက်ခင်းဧရိယာ ကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်နှင့်လ အပိုင်းအခြား အလိုက် မီးကာကွယ်ရပါသည်။ စိုက်ခင်းကို ၅ နှစ်သားအထိ ဓမ္မတာမျိုးဆက် ကွက်ကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး ၁ နှစ်အတွင်း မီးကာကွယ်ပါသည်။

(ဍ) ကြိုးဝိုင်းတောနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများဖွဲ့စည်းခြင်း
အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော နယ်မြေတွင် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်၍ အောက်ပါ ကြိုးဝိုင်းတော အမျိုးအစားများကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်-

- (၁) စီးပွားရေးသစ်ထုတ်ကြိုးဝိုင်းတော
- (၂) ဒေသန္တရထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းတော
- (၃) ရေဝေရေလဲထိန်းသိမ်းရေးကြိုးဝိုင်းတော
- (၄) သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်ဇီဝမျိုးများထိန်းသိမ်းရေးကြိုးဝိုင်းတော
- (၅) အခြားကြိုးဝိုင်းတောအမျိုးအစားများ

ထို့ပြင် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ တွင် ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောများ သတ်မှတ် ကြေညာရန်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောများကို ကြိုးဝိုင်းတောများ အဖြစ် ဆက်လက်ဖွဲ့စည်းသွားရပါမည်။

၄.၆။ သဘာဝတောများထာဝစဉ်တည်တံ့ရေးအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ခိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်စံများ

မြန်မာ့သဘာဝတောများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိစေရေးအတွက် အောက်ဖော်ပြပါစံ(၇)ခုကို သတ်မှတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

- (၁) သစ်တောများ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်စေနိုင်မည့် အခြေအနေများ

^၁ Sustainable Forest Management

သစ်တောများကို ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေးအတွက် မူဝါဒချမှတ်ရန်နှင့် ယင်းမူဝါဒကို အထောက်အကူပြုမည့် တရားဥပဒေကိုလည်း ထုတ်ပြန်ကြော်ငြာထားပြီး ဖြစ်ရပါမည်။ ထို့ပြင်သစ်တောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ငွေကြေးရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုနှင့် ဆွဲဆောင်မှုမက်လုံးများ၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ သုတေသန ဌာနနှင့် သုတေသီများ၊ သစ်တောတက္ကသိုလ်နှင့် ပညာရှင်များ၊ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ နှစ်ရှည်နှစ်တိုစီမံချက်များကို ရေးသားပြုစုမည့် အစီအစဉ်များ၊ စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မား စေရေးအတွက် သင်တန်းပို့ချခြင်းများ၊ သက်ဆိုင်သူ စိတ်ဝင် စားသူများမှ တစ်ဦးချင်း ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့်ဖြစ်စေ ပူးပေါင်းပါဝင် လာစေမည့် အခွင့်အလမ်းများ အစ ရှိသည့် အခြေအနေ ကောင်းများရှိထားရန် လိုအပ်ပါမည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရသော် သစ်တောများထာဝစဉ်တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုကို အကောင် အထည်ဖော်ဆောင် နိုင်ရေးအတွက် ရှိသင့်ရှိထိုက်သော အခြေအနေ၊ လိုအပ်ချက် များနှင့် ပြည့်စုံမှု ရှိမရှိ စိစစ် သုံးသပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

(၂) သစ်တောသယံဇာတများတည်တံ့ခိုင်မြဲမှုအခြေအနေ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးများဆိုင်ရာ အကျိုး ကျေးဇူးများကို နောင်မျိုးဆက်သစ်များတိုင် စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူရရှိနိုင်ရေး အတွက် သစ်တောများ၊ သစ်တောမြေများ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရန် လွန်စွာလိုအပ် ပါသည်။ သဘာဝတောနှင့်စိုက်ခင်းတောများ၏ အကျယ်အဝန်း၊ နိုင်ငံတော် မြေဧရိယာ တွင် ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်းတို့ကို သိရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုးဝိုင်းတော၊ ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ အစရှိသည့် အမြဲတမ်းသစ်တောမြေ များ ဖွဲ့စည်းတည်ရှိမှု၊ မြေအသုံးချမှု စီမံချက်များ၊ သစ်တောမြေ အသုံးချမှုမှ အခြားမြေ အသုံးချမှုသို့ ပြောင်းလဲအသုံးချရန် လျာထားသည့် သစ်တောမြေ အကျယ်အဝန်း၊ သစ်တောမြေများအတွင်း ကျူးကျော် လုပ်ကိုင်မှုများနှင့် တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း ကို ကာကွယ် တားဆီးသည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ အစရှိသဖြင့် သစ်တောမြေနှင့် သစ်တော သယံဇာတများ ရေရှည်တည်တံ့ရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စိစစ်သုံးသပ် ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် သစ်တောမြေများအတွင်း ကျူးကျော် လုပ်ကိုင် စားသောက်ခြင်း၊ အခြေချ နေထိုင်ခြင်း၊ တရားမဝင် သစ်ထုတ် ယူခြင်းများ ရှိပါက သစ်တော သယံဇာတများ ရေရှည် တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေးကို ထိခိုက်နိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအချက်များ အပေါ်တွင်လည်း စိစစ် သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၃) သစ်တောဂေဟစနစ်ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုအခြေအနေ
 သစ်တော ဧရိယာ၊ သစ်တောမြေများ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ထိရောက် စွာ ထိန်းသိမ်း ထားနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ သစ်တောမြေအတွင်း ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာများ၊ လမ်းဖောက်လုပ်မှုများ၊ မိုင်းလုပ်ငန်းများ၊ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံများ၊ တရားမဝင် သစ်ခိုးထုတ်ယူမှုများ၊ ခုတ်ပတ်မပြည့်မီ သစ်ထုတ်ယူ ခြင်းများ၊ တောမီးလောင်ကျွမ်း မှုများ၊ လေမုန်တိုင်း ဖျက်စီးမှုများ၊ ရောဂါပိုးမွှားကျရောက် ဖျက်စီးမှုများ အစရှိ သည်များ ရှိနေပါက အဆိုပါ သစ်တောမြေရှိ သစ်တောဂေဟစနစ်များ၏ တည်ငြိမ်မှုနှင့် ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုကို ထိခိုက်စေမည်ဖြစ်ပြီး၊ အမည်ခံ သစ်တောမြေအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ သွားနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သစ်တောဂေဟစနစ် တစ်ခုကို ပျက်စီးယိုယွင်း စေနိုင်သော အကြောင်းအချက်များ ရှိမရှိ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ပြင်ပဒေသများမှ ရောဂါပိုးမွှားများ သွင်းယူခြင်းမျိုးကို ကာကွယ်တားဆီးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ပြည်ပမှတင်သွင်းလာသည့် အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များ အန္တရာယ်ရှိနိုင် မရှိနိုင်စစ်ဆေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ သစ်တော ဧရိယာအတွင်း ဓါတုပစ္စည်းသုံးစွဲမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း များ၊ တောမီးကာကွယ်မှု အစီအစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စိစစ်သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်စီးဆင်းမှုအခြေအနေ
 သစ်နှင့်အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ရေရှည်စဉ်ဆက် မပြတ် ထုတ်ယူ သုံးစွဲနိုင်ရေးသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖြစ် ငွေကြေး အမြတ်အစွန်းရရှိမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးတို့ကို အကျိုးပြုနိုင်မှုများအပေါ် မူတည်လျက်ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ် လုပ်ရေးတောများသည် ပင်ကိုယ် မူလအားဖြင့် တောကောင်းများ ဖြစ်သည့် အလျောက် ရေမြေနှင့်သဘာဝ ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းပြီး ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ နေထိုင်ကျက်စား ပေါက်ပွားသော မူရင်း ဒေသများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အထက်ဖော်ပြပါ အကျိုးကျေးဇူးများ ကိုလည်း လျော့နည်းယိုယွင်းခြင်း မရှိစေရန် ထိန်းသိမ်း ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်နှင့် အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက် ပျက်စီးမှု မရှိ စေရေးကို အဓိကထားလျက် လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သောသစ်တော လုပ်ငန်းရပ်များကို သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် သစ်တော သယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ နှစ်စဉ် ထုတ်ယူနိုင်သော တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း စီမံချက်များရေးဆွဲ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း၊ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အပါအဝင် အရေးကြီးသည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများအတွက် အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းများဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ လိုက်နာ

အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် ထိခိုက်ပျက်စီးမှု နည်းပါးသည့် နည်းစနစ်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း^၁၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ နှင့် အညီ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်မှု ရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း၊ လုပ်ငန်း အရည်အသွေးနှင့် ပြီးစီးမှု ပမာဏတို့ကို အကဲဖြတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း အစရှိသည့် အချက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၅) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု အခြေအနေ

ဂေဟစနစ်၊ မျိုးစိတ်မျိုးရိုး ဗီဇစသည်များအပါအဝင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သင့်သည့် လုပ်ငန်းများကို စိစစ်သုံးသပ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေးတောများ၌လည်း သင့်တော်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းလမ်းများဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်နိုင်ပေသည်။ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများနှင့် ပတ်သက်သော ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား သစ်တောသစ်ပင်များ ဆက်စပ်မှုရှိမရှိ၊ မျိုးသုဉ်း လူအပင်များ၊ ရှားပါး အပင်များကို စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ သားရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ စာရင်းကောက်ယူ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ မျိုးရိုးဗီဇ တိမ်ကော ပျောက်ပျက်မှုကို ကာကွယ်သည့် မဟာဗျူဟာများချမှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရှားပါးသော မျိုးသုဉ်း လူအပင်များ၊ တိရစ္ဆာန် များကို အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အစရှိသည်များကို စိစစ် သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၆) မြေနှင့်ရေသယံဇာတများထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုအခြေအနေ

မြေနှင့်ရေ သယံဇာတများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် သင့်သည့် လုပ်ငန်းများ၊ အချက်အလက်များ ကို စိစစ် သုံးသပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရေမြေသယံဇာတများ ထိန်းသိမ်းခြင်းအားဖြင့် သစ်တောမြေ၏ ထုတ်လုပ်မှု စွမ်းအား နှင့် အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ပေး နိုင်သည်သာမက၊ အောက်ဘက်ပိုင်းရှိ မြေနိမ့် ဧရိယာ များတွင် ရေကြီး ရေလျှံခြင်းကို ကာကွယ်ခြင်း၊ နှုန်းမြေစီးဝင်စီးဆင်းမှုကို လျော့နည်း စေခြင်း၊ ရေအရည်အသွေး ကောင်းမွန်စေခြင်းစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိစေ နိုင်ပါသည်။ မြေရေထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအတွက် ဦးစားပေး အုပ်ချုပ်သော သစ်တော ဧရိယာများ၊ ချောင်းမြောင်း ရေကန် ရေအိုင်များနှင့် ၎င်းတို့ကို အကာအကွယ်ပေးသည့် ကြားခံစုများ၊ ရေမြေထိန်းသိမ်းခြင်း ဆိုင်ရာစီမံ အုပ်ချုပ်မှုများ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ ကြားခံစုထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်ရေး နည်းလမ်းများ၊ သစ်ထုတ်ယူရာတွင် မြေပြိုတိုက်စား ခြင်းကို ကာကွယ်လျော့နည်းစေသည့်

^၁ Reduce Impact Logging

သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းလမ်းများနှင့် အသုံးပြု သည့် ယာဉ်ယန္တရားများ၊ သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းကြောင့် ရေအရည်အသွေး ထိခိုက်မှုများ အပေါ် တိုင်းတာမှုများ အစရှိသည့် လုပ်ငန်း အချက်အလက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၇) စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေး အခြေအနေ သစ်တော များကို ရေရှည် အမြင်ဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်လိုပါက လူမှု စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ရေမြေ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတမှု အစရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ရရှိမည် ဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို များစွာ အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောကဏ္ဍ ၏ ပါဝင်မှု၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ပမာဏနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ တန်ဖိုးများ၊ ကျေးလက်ပြည်သူများသုံးစွဲသည့် ထင်း၊ မီးသွေး အပါအဝင် သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများ၏ ပမာဏနှင့် တန်ဖိုး၊ သစ်အခြေခံ စက်မှု လုပ်ငန်းများမှ ခွဲစိပ်သည့် သစ်လုံးပမာဏ၊ သစ်တော ကဏ္ဍ၏ ဝန်ထမ်း ခန့်ထားမှုနှင့် လစာနှုန်းထားများ၊ သစ်တော လုပ်သားများ လုပ်ငန်းခွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုနှင့် လျော်ကြေး နစ်နာကြေးရရှိမှု၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ၊ ပညာသင်ကြားမှု အစီအစဉ်များ၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ များမှ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း သုံးစွဲမှုများ၊ အပန်းဖြေနားနေနိုင်မှု အခွင့်အလမ်းများ၊ မိဘဘိုးဘွား လက်ထက်မှ သစ်တောများအပေါ် မှီခိုနေထိုင်လာကြသူများ၏ နေထိုင် စားသောက်မှု ထုံးတမ်းစဉ်လာများ၊ သစ်တောများ၏ ကာဘွန်သိုလှောင်ထားနိုင်မှု အခြေအနေနှင့် ပမာဏ၊ ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် သမိုင်းဝင် နေရာများ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှု အစရှိသည်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိစစ်သုံးသပ် ထားရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျေးလက်နေ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့များ၏ သစ်တောများ အပေါ်ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် သစ်တော အသုံးချပိုင်ခွင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏အစဉ်အလာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ အဆိုပါ ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများအပေါ် အသိအမှတ်ပြုမှုများ၊ ကျေးလက်ပြည်သူများမှ သစ်တောအခြေခံ ဝင်ငွေတိုး လုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ကိုင်မှုများ၊ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များမှ တွဲဖက်လုပ်ကိုင်မည့် သဘောတူ ညီချက်များ အစ ရှိသည်များနှင့် ပတ်သက်၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိတို့ကိုလည်း စိစစ် သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၇။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၄.၇.၁။ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုနှင့်သစ်တောမြေအသုံးချမှုတို့ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းသည့် ဧရိယာများကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၇ ခုနှစ် အထိနှစ်ပေါင်း (၄၀) ခန့်အတွင်း (၄)ကြိမ်တိတိ ဆန်းစစ် လေ့လာခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အနည်းဆုံး (၁၀)နှစ် တစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် ယခုအနှစ်(၃၀) စီမံကိန်းတွင်လည်း သက္ကရာဇ် ၂၀၁၀၊ ၂၀၂၀ နှင့် ၂၀၃၀

ခုနှစ်များတွင် သစ်တောမြေ ဖုံးလွှမ်းမှုနှင့် သစ်တောမြေ အသုံးချမှုတို့ကို ဆန်းစစ် လေ့လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာနှင့် သစ်တောမြေအသုံးချမှု အခြေအနေနှင့် ပြောင်းလဲမှုများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

- အဝေးမှစူးစမ်း လေ့လာခြင်းစနစ်^၁၊ ပထဝီသတင်းအချက်အလက်စနစ်တို့ကို သစ်တော အမျိုးအစားပြမြေပုံများ ၊ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုပြမြေပုံများ၊ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက် များ၊ မြေပြင်ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးချက်များနှင့် တွဲဖက်ပေါင်းစပ် လုပ်ကိုင်အသုံးပြုခြင်း။
- ခရိုင်သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ယူနစ်အဆင့်တွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မြေပုံများ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းပြုစုခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း။
- နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် သစ်တောမြေပြောင်းလဲမှုကို တွက်ချက်ခြင်း။
- သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုနှင့် သစ်တောမြေ အသုံးချမှု မြေပုံများကို တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ထုတ်လုပ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ သစ်တောများ ပျက်စီးမှုနှုန်း၊ သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာ ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေတို့ကို ဆန်းစစ်တွက်ချက် သွားပါမည်။

၄.၇.၂။ သစ်တောသယံဇာတစာရင်းကောက်ယူခြင်း

သစ်မျိုးလိုက်ဖြစ်စေ အုပ်စုလိုက်ဖြစ်စေ အပင်ပေါက်ရောက်မှု၊ ပါဝင်မှုအနာဂါတ် တောထွက် အခြေအနေ၊ ကြီးထွားနှုန်းနှင့် ထုထည် စသည်တို့ကို သိရှိမှသာလျှင် နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ် ရရှိနိုင်မည့် ပမာဏကို ခန့်မှန်းတွက်ချက် နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့သိရှိမှသာလျှင် သစ်တောအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲပြီး လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ချမှတ်လုပ်ကိုင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကွင်းဆင်း၍ သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်း လုပ်ငန်းကို နှစ်စဉ်ပွင့်လင်း ရာသီဖြစ်သော နိုင်ဝင်ဘာလမှ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ စာရင်းကောက်ယူခြင်း လုပ်ငန်းတွင် ကျွန်း၊ သစ်မာများနှင့် ဝါးပေါက်ရောက်မှုတို့ကို စာရင်းကောက်ယူပါသည်။

နှစ်စဉ် သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်းကို အောက်တွင် ဖော်ပြထား သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ပါမည်။

- သစ်တောစာရင်းကောက်လုပ်ငန်း စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း
- သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက် လုပ်ငန်းမှ တိုင်းတာ ကောက်ယူရရှိသည့် ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များကို ကွန်ပျူတာ စနစ်ဖြင့် အပင်တစ်မျိုးစီ အလိုက် လုံးပါတ်/ အချင်းအတန်း အစားအလိုက် ပင်ထောင်ဇယား၊ ထုထည်ဇယားများ ပြုစုခြင်းနှင့် နှစ်စဉ် ထုတ်ယူနိုင်သော တောထွက် (ပင်ရေနှင့်ထုထည်) ကို ခန့်မှန်း တွက်ချက်ခြင်း။

^၁ Remote Sensing - RS

- နမူနာကွက်များအနက် ရာခိုင်နှုန်း အချို့ကို အမြဲတမ်း နမူနာကွက်များ အဖြစ်သတ်မှတ်၍ စာရင်းကောက်ယူခြင်း။ (အမြဲတမ်း နမူနာကွက်များ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊ အပင်အမျိုးအစားအသစ် ဝင်ရောက်ခြင်း၊ သဘာဝအရ သေဆုံးခြင်း၊ မီးလောင်ကျွမ်းမှု အခြေအနေ၊ သစ်ပင်များ၏ လုံးပါတ်ကြီးထွားနှုန်း၊ အမြင့်ကြီးထွားနှုန်း တို့ကိုသိရှိနိုင်ရေးအတွက် စာရင်းကောက်ယူရန် သတ်မှတ်တည်ထောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်း(၆၁)ခုတွင် သစ်ထုတ်ရေးအလုပ်တိုက်နယ်များအတွင်း ကျရောက်သော သစ်ထုတ်လုပ်ရေးသစ်တောဧရိယာမှာ ဧက ၃၀.၅ သန်းခန့် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်အတွင်း မရှိသော်လည်း သစ်ထုတ်သည့် အခြေအနေ ရှိသော ရွက်အုပ်ထူထပ်သည့် သစ်တောဧရိယာများကို ထပ်မံဖြည့်စွက် ပါ ကတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် သစ်ထုတ်နိုင်သည့် သစ်တောများမှာ ဧက ၆၀သန်းခန့် အထိ ရှိပါသည်။ ၂၀၀၁ခုနှစ်မှ အစ ပြုပြီးလာမည့် အနှစ်(၃၀)အတွင်း တစ်နှစ်လျှင် ဧက၆သန်းခန့်နှုန်းဖြင့် (၁၀)နှစ်ပြည့်တိုင်း တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ သစ်ထုတ်နိုင်သည့် သစ်တောများစာရင်းကောက်ယူမည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ် လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်အတွင်း ကျရောက်သော သစ်တောဧရိယာများကို ဦးစားပေး၍ စာရင်းကောက်ယူပါမည်။ ထို့ပြင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့ကို ဦးစားပေးကောက်ယူမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဇယား(၄-၉) တွင် အနှစ်(၃၀)လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၄-၉)။ သစ်ထုတ်နိုင်သော တောများတွင် စာရင်းကောက်ယူမည့်အစီအစဉ်။

စဉ်	ကာလအပိုင်းအခြား ခုနှစ်	နှစ်စဉ်စာရင်းကောက်ယူ မည့်ဧရိယာ (ဧက)	ပြီးစီးမည့်ဧရိယာ (ဧက)	မှတ်ချက်
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
၁။	၂၀၀၁မှ ၂၀၀၅	၆သန်း	၃၀သန်း	တစ်နိုင်ငံလုံး၏ သစ်ထုတ်နိုင်သော တောဧရိယာ
၂။	၂၀၀၆မှ ၂၀၁၀	၆သန်း	၃၀သန်း	
၃။	၂၀၁၁မှ ၂၀၁၅	၆သန်း	၃၀သန်း	တစ်နိုင်ငံလုံး၏ သစ်ထုတ်နိုင်သော တောဧရိယာ
၄။	၂၀၁၆မှ ၂၀၂၀	၆သန်း	၃၀သန်း	
၅။	၂၀၂၁မှ ၂၀၂၅	၆သန်း	၃၀သန်း	တစ်နိုင်ငံလုံး၏ သစ်ထုတ်နိုင်သော တောဧရိယာ
၆။	၂၀၂၆မှ ၂၀၃၀	၆သန်း	၃၀သန်း	

၄.၇.၃။ အမြဲတမ်းသစ်တောမြေများကို တိုးချဲ့တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခြင်း။

ကြိုးဝိုင်းတောနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများကို နိုင်ငံတော်မြေဧရိယာ၏ ၃၀% အထိ ဖွဲ့စည်းသွားပါမည်။ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အပြီးဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး၊ အောက်ပါ ဇယား (၄-၁၀) တွင်နှစ်အလိုက် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မည့် ဧရိယာများကို ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီးများ အလိုက် ဖော်ပြပါသည်။ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများ တိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်းကိုအခန်း(၉)တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၄-၁၀)။ ကြိုးဝိုင်း/ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများ ဖွဲ့စည်းမည့်အစီအစဉ်

(စတုရန်းမိုင်)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	ဧရိယာ	ကြိုးဝိုင်း/ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောဧရိယာ									စုစုပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
			တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရန်ရည်မှန်းချက်										
	အမည်	ဧရိယာ	၂၀၀၁-၀၂	၂၀၀၂-၀၃	၂၀၀၃-၀၄	၂၀၀၄-၀၅	၂၀၀၅-၀၆	၂၀၀၆-၀၇	၂၀၀၇-၀၈	၂၀၀၈-၀၉	၂၀၀၉-၁၀		
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)	(၁၁)	(၁၂)	(၁၃)	(၁၄)
၁	ကချင်	၃၄၃၇၉	၄၃၀	၄၂၅	၃၂၅	၃၂၅	၃၂၅	၃၂၅	၃၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၉၃၀	၈.၅၂
၂	ကယား	၄၅၃၀	၁၀၀	၈၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၆၀	၆၀	၆၅၀	၁၄.၃၅
၃	ကရင်	၁၁၇၃၁	၃၀၀	၃၀၀	၂၅၀	၂၅၀	၂၅၀	၂၅၀	၂၅၀	၂၀၀	၂၀၀	၂၂၅၀	၁၉.၁၈
၄	ချင်း	၁၃၉၀၇	၂၀၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၄၀၀	၁၀.၀၇
၅	စစ်ကိုင်း	၃၆၅၃၄	၄၀၀	၄၀၀	၃၀၀	၃၀၀	၃၀၀	၃၀၀	၃၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၂၇၀၀	၇.၃၉
၆	တနင်္သာရီ	၁၆၇၃၆	၃၀၀	၂၇၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၁၇၅	၁၇၅	၂၀၅၀	၁၂.၂၅
၇	ပဲခူး(အရှေ့) ပဲခူး(အနောက်)	၁၅၂၁၄	၂၀၀	၂၀၀	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၉၀	၉၀	၁၃၀၅	၅၀.၈၆
		၁၀၀	၈၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၆၀	၆၀	၆၅၀	
၈	မကွေး	၁၇၃၀၅	၁၀၀	၈၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၇၀	၆၀	၆၀	၆၅၀	၃.၇၆
၉	မန္တလေး	၁၄၂၉၅	၂၀၀	၂၀၀	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၁၄၅	၉၀	၉၀	၁၃၀၅	၉.၁၃
၁၀	မွန်	၄၇၄၈	၇၀	၆၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၄၀	၄၀	၄၆၀	၉.၆၉
၁၁	ရခိုင်	၁၄၂၀၀	၃၀၀	၃၀၀	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၂၂၅	၁၅၀	၁၅၀	၂၀၂၅	၁၄.၂၆
၁၂	ရန်ကုန်	၃၉၁၇	-	-	-	-	-	-	-	-	-	၀	၀
၁၃	ရှမ်း(တောင်)	၆၀၁၅၅	၅၀၀	၄၅၀	၃၅၀	၃၅၀	၃၅၀	၃၅၀	၃၅၀	၂၅၀	၂၅၀	၃၂၀၀	၂၅.၅၈
	၃၀၀		၃၀၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၁၂၅	၁၂၅	၁၉၀၀		
	၃၀၀		၃၀၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၁၂၅	၁၂၅	၁၉၀၀		
၁၄	ဧရာဝတီ	၁၃၅၆၇	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	၀
	ပြည်ထောင်စုချုပ်	၂၆၁၂၈	၃၈၀၀	၃၆၀၀	၂၇၉၅	၂၇၉၅	၂၇၉၅	၂၇၉၅	၂၇၉၅	၂၀၀၀	၂၀၀၀	၂၅၃၇၅	၉.၇၁

၄.၇.၄။ သဘာဝတောများထိန်းသိမ်း ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း။

သစ်တော စိုက်ပျိုးပြုစုရေး လုပ်ငန်းများအဖြစ် နွယ်ဖြတ်ညောင်ပတ်လှဲခြင်း၊ အုပ်မိုးကာဆိုင်းခုတ်လှဲခြင်း၊ ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသည့် သဘာဝတောဧရိယာ ဧက ၃၀.၅ သန်းခန့် ရှိ ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သစ်ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသော သဘာဝတောများမှာ ပင်ကိုယ် အရည်အသွေး ကောင်းမွန်ပြီးဖြစ်၍ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တောပျက်များဖြစ်နေသည့်တိုင်အောင် ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးပြုစုရေး နည်းစနစ်များဖြင့် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်၍ ပြန်လည်ပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးပါက တောကောင်း များ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များရှိ သဘာဝတောများကို ထိန်းသိမ်းပြုစုရာတွင် တောကောင်း၊ ပျက်စီးစပြုသောတော၊ တောပျက် စသည့်တို့အပေါ် အခြေခံ၍ အဆင့်များခွဲခြားပြီး လုပ်ကိုင်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၄.၇.၄.၁။ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့် သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း။

ကျွန်းနှင့်သစ်မာကို နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏအပေါ် အခြေခံ၍ ရွေးချယ်ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းနှင့် ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ခြင်းကို နှစ်စဉ်ပွင့်လင်းရာသီတွင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်းသစ်၏နှစ်စဉ် ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏထက် ကျော်လွန်ခြင်းမရှိပါ။ ကျွန်းနှစ်စဉ် ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏကို အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည်တွက်ချက်သတ်မှတ်လေ့ရှိပါသည်။ သစ်မာထုတ်လုပ်ရာတွင် သစ်မာနှစ်စဉ် ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏကိုပြည့်မှီအောင် ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သစ်မာထုတ်လုပ်ခြင်းကိုမူ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏအတွင်းမှ တိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ အသစ်ရေးဆွဲထားသော ခရိုင်သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများအရ ကျွန်း၏ လက်ရှိနှစ်စဉ် ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏမှာ ၁၂၄,၂၁၃ ပင် (၂၁၀,၀၀၀ ကုဗတန်) ဖြစ်ပြီး၊ သစ်မာနှစ်စဉ်တောထွက် မှာ ပင်ရေ ၁၈သိန်း(ကုဗတန် ၁၈ သိန်း)ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်တိုင်း ဒေသကြီးအလိုက် ကျွန်းတောထွက် ရရှိနိုင်မှု အခြေအနေကို ဇယား (၄-၁၁) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ကျွန်းနှင့်သစ်မာကို သဘာဝတောများအတွင်းမှ ထုတ်လုပ်ရာတွင်၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ် ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏများထက် ကျော်လွန်ခြင်းမရှိဘဲ ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်လုပ်ငန်းမှ ရရှိသော ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များကို တွက်ချက်၍နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲနိုင်သည့် ပမာဏများကို သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဇယား(၄-၁၂)တွင် ကျွန်းသင်းသတ်/ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ခြင်းနှင့် သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကို (၅)နှစ် ကာလအလိုက် အပင်အရေအတွက် ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၄-၁၁)။ ကျွန်းနှစ်စဉ်တောထွက်

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	နှစ်စဉ်တောထွက်(ပင်ရေ) (ကန့်သတ်လုံးပတ်အထက်)
(၁)	(၂)	(၃)
၁	ကချင်	၁၄,၀၀၀
၂	ကယား	၃,၈၅၀
၃	ကရင်	၇,၈၆၀
၄	ချင်း	၅,၂၈၀
၅	စစ်ကိုင်း	၃၃,၁၇၀
၆	ပဲခူး	၁၉,၆၇၅
၇	မကွေး	၆,၅၆၃
၈	မန္တလေး	၆,၉၂၅
၉	မွန်	၅၅၀
၁၀	ရန်ကုန်	၁,၁၅၀
၁၁	ရှမ်း	၂၃,၁၁၀
၁၂	ဧရာဝတီ	၂,၀၈၀
	ပြည်ထောင်စုချုပ်	၁၂၄,၂၁၃

ဇယား(၄-၁၂)။ (၅)နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၊ ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ခြင်း နှင့်သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်း စီမံချက်။

(အပင်ဦးရေ)

စဉ်	(၅)နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား	ကျွန်းသင်းသတ်/ ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ခြင်း	သစ်မာပင်ထောင် ရိုက်မှတ်ခြင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၆၂၀,၀၀၀	၃,၃၀၀,၀၀၀
၂	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၆၂၀,၀၀၀	၃,၃၀၀,၀၀၀
၃	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၆၂၀,၀၀၀	၃,၃၀၀,၀၀၀
၄	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၆၂၀,၀၀၀	၃,၅၀၀,၀၀၀
၅	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၆၂၀,၀၀၀	၃,၅၀၀,၀၀၀
၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၆၂၀,၀၀၀	၃,၅၀၀,၀၀၀
	အနှစ်(၃၀)ပေါင်း	၃,၇၂၀,၀၀၀	၂၀,၄၀၀,၀၀၀

ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းအနက် ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးခြင်းမှ အပ ကျန်လုပ်ငန်းများမှာ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပုံမှန်ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းကာလအတွင်း သဘာဝတောများ၏ တန်ဖိုးမြှင့်တက်လာစေရန် အတွက် ကွက်လပ်ဖြည့်တန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို ဧရိယာဧက(၅.၂၅)သန်းပေါ်တွင် အစီအမံများချမှတ်၍ အထူးအလေးပေးဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် သဘာဝတောများအတွင်း သစ်ပင်ပေါက်ရောက်မှု မကောင်းသည့် နေရာများနှင့်ပျက်စီးသွားသော နေရာများတွင် သဘာဝတော၏ ဂေဟစနစ်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ပျက်စီးစေခြင်းမရှိစေဘဲ၊ တန်ဖိုးရှိ သစ်မျိုးများဖြင့် အစားထိုးစိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်သွားသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၇.၅။ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

မြန်မာ့သစ်တောများကို ၁၈၅၇ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများကို သစ်တောအုပ်ချုပ်မှု နယ်မြေများအလိုက် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခြင်းကို နှစ်အတော်ကြာရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပြီး ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်မှ စ၍ သစ်တောခရိုင်အားလုံးအတွက် တပြိုင်တည်း ပြန်လည်ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ပြန်လည်ရေးဆွဲထားသည့် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်း၏ ကာလမှာ ၁၉၉၆-၉၇ မှ ၂၀၀၅-၀၆ အထိ ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်း ကာလအတွင်း သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို စီမံကိန်းကာလအလယ်တွင် ပြန်လည် သုံးသပ်၍ စီမံကိန်းကာလ(၁၀နှစ်) ပြီးဆုံးချိန်တွင် ပြန်လည်ရေးသားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြန်လည် ရေးသားရာတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုနှင့် သစ်တောမြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ သစ်တောသယံဇာတစာရင်းကောက်ယူခြင်းမှ ရရှိသော ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများအပေါ် အခြေခံပြီး တည်ဆဲစီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားပြုစုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၇.၆။ ဒီရေတောများ ထိန်းသိမ်းပြုစုခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီရေတော ဧရိယာစုစုပေါင်း ၉၅၃,၆၄၀ ဧကခန့် ရှိပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးသည် လူဦးရေ သိပ်သည်းဆ များပြားသည်သာမက၊ မြေသယံဇာတ အသုံးချမှုကို အဓိကထားသည့် တိုင်း တစ်တိုင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူဦးရေများပြားလာ ပြီး မြေသယံဇာတ လိုအပ်လာသည့်နှင့်အမျှ ဒီရေတောများကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်း၍ အခြေချနေထိုင်ခြင်း၊ လယ်ယာချဲ့ထွင်ခြင်း၊ ထင်း မီးသွေး ထုတ်လုပ် သုံးစွဲခြင်း များကြောင့် ဒီရေတောများ ပျက်စီးယုတ်လျော့လျက်ရှိပါသည်။

ဒီရေတောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

- ဒီရေတောများ အပါအဝင် မြေအသုံးချမှုစာရင်းဇယားနှင့် မြေပုံများ ထုတ်လုပ်ပြုစုခြင်း။
- ဒီရေတောနှင့်လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးများအပေါ် အခြေခံ၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်သော နံမြေ၊ အထူးစီမံအုပ်ချုပ်သည့် နံမြေ၊ ဘက်စုံအသုံးချမှု နံမြေ၊ ကြားခံနံမြေအစရှိသည်ဖြင့် နံများကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ခွဲခြားသတ်မှတ် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း။
- နံမြေ ခွဲခြားသတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ သစ်တောမြေများကို နှစ်တို၊ နှစ်လတ် စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်သော နံမြေကို နှစ်အပိုင်းအခြားဖြင့် ကာကွယ်ပြီး၊ လိုအပ်သည့် သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ တောများပြန်လည် ကောင်းမွန်လာသည့် အချိန်တွင် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်ဖြစ်ပါသည်။ အထူးစီမံအုပ်ချုပ်သည့်နံမြေကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းထားသော နံမြေအတွင်း တောပျက်စီးမှုများပြားသဖြင့်ပိုမိုထိရောက်သော ပြုစုပျိုးထောင်မှုများ ပြုလုပ်ရန် ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် ပျိုးထောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဘက်စုံအသုံးချနံမြေတွင် လူနေအိမ်ခြေ၊ လယ်မြေ၊ ဥယျာဉ်ခြံ၊ ဓနိခြံ စသည်မြေအသုံးချမှု အမျိုးမျိုးပါဝင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်ပြည်သူများ ပါဝင်ပူးပေါင်းမှု အလွန်လိုအပ်ပြီး ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းကို အားထား ၍ လုပ်ကိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- ထင်း၊ မီးသွေး သုံးစွဲမှု ပမာဏလျော့ချနိုင်ရေးအတွက် စွမ်းအားမြှင့်မီးဖို(ဥပမာ- အေဝမ်း မီးဖို၊ စပါးခွံသုံးမီးဖို) များထုတ်လုပ်သည့် နေရာများ တည်ထောင်ခြင်း။
- ဘက်စုံအသုံးချနံမြေနှင့် ကြားခံနံမြေများတွင် ဒေသခံကျေးလက်ပြည်သူများအား စည်းရုံး၍ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းကို တိုးမြှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ထားသော နံမြေများအလိုက် ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊ ဒီရေတောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများဖြင့်သာမက ဌာနဆိုင်ရာများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ဒေသခံကျေးလက်ပြည်သူများ၏ အားပေးမှုနှင့် ပါဝင်ပူးပေါင်းမှုကို ရယူ၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း။
- သစ်တောကဏ္ဍအတွက်သာမက စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းများအတွက်ကိုပါ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၊ သင်တန်းများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများဆောင်ရွက်ခြင်း။

၄.၇.၇။ ပြောင်းလဲအသုံးချသစ်တောများ လျာထားအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း။

နိုင်ငံတော်၏ မြေဧရိယာ ၅၁% ခန့်ကို သစ်တောများ ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှိပါသည်။ ထူထပ်သောတောနှင့် လင်းပွင့်သောတောပျက် တောနိမ့်များ ပါဝင်ပါသည်။ သစ်တောမူဝါဒအရ ၄၀%ကို အမြဲတမ်း သစ်တောမြေအဖြစ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်ပါမည်။ ကျန် ၁၁% ကို အရံသစ်တောအဖြစ်လျာထားပြီး၊ ပြောင်းလဲအသုံးချသစ်တောများအဖြစ် စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ အရံသစ်တောမြေအဖြစ် လျာထားသည့် “ပြောင်းလဲအသုံးချ သစ်တောများ” အများစုမှာ ကြိုးပြင်တောများဖြစ်သည့်အတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဥပဒေ နည်းဥပဒေများဖြင့် တိုက်ရိုက်စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်သော နယ်မြေများမဟုတ်ပါ။ သို့သော် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော မြေသယံဇာတများဖြစ်သဖြင့် ဒေသအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး၊ ဒေသအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခွင့်အာဏာဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေသခံ ပြည်သူတိုင်းရင်းသားများ လက်ခံကျင့်သုံးလျက်ရှိသော အစဉ်အလာ မြေအသုံးချမှုများ ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များနှင့် အညီလည်းထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့်အဖွဲ့အစည်းများမှ သစ်တောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုပါကလည်း အားပေးဆောင်ရွက်ပြီး နည်းပညာအကူအညီများ ပေးသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

၄.၈။ နိဂုံး

မြန်မာ့သဘာဝ သစ်တောများကို ၁၈၅၆ ခုနှစ်ကပင် စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်လာခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော လူမှုစီးပွားရေး၊ နည်းပညာ အတတ်ပညာများ၊ မြန်မာ့ သစ်တောမူဝါဒနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောမူများ၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များနှင့်အညီ မိမိတို့၏ အစဉ်အလာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံနှင့် ယဉ်ကျေးမှု၊ သစ်တောများ၏ အခြေအနေ၊ ရေ-မြေရာသီဥတုများအပေါ် အခြေခံ၍ ဦးတည်ချက် ရည်ရွယ်ချက် များနှင့် လုပ်ကိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို အချိန်ကာလအလိုက်ပြင်ဆင်မွမ်းမံပြောင်းလဲလျက် စီမံအုပ်ချုပ်လာခဲ့ပါသည်။

သစ်တောများ ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ သဘောတူညီချက်များကိုလည်း ပါဝင်ပူးပေါင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝတောများ တည်တံ့ရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် မူများ၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အစရှိသည့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များသည် အဘက်ဘက်မှ ပြီးပြည့်စုံသည့် အနေအထားတွင် ရှိပါသည်။

မြန်မာ့သဘာဝတောများ၏ ပေါက်ရောက်မှု၊ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ အခြေအနေမှာ အချို့နေရာဒေသများတွင် ကောင်းမွန်ဆဲ ဖြစ်ပြီး၊ အချို့နေရာဒေသများတွင် ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ တောင်ယာကြောင့် ပျက်စီးလျက်ရှိသော တောများနှင့် အခုတ်လွန်တောများကို အနားပေးပြီး ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း (သဘာဝတော တန်ဖိုးမြှင့်လုပ်ငန်း) နှင့်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းများကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်ပါက မူရင်းအခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနိုင်သည့် အနေအထားကို တွေ့ရှိရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် အခြားသော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ သတ္တုတွင်းအစရှိသည့် ကဏ္ဍများ၏ မူဝါဒများသည် သစ်တောမူဝါဒများနှင့် သဟဇာတ ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝတောကြီးများ ပျက်စီးခဲ့ခြင်း၊ ပျက်စီးလျက်ရှိနေခြင်းသည် ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း တွေ့ကြုံနေရသည့် အကြောင်းချင်းရာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ အထူးသဖြင့် အပူပိုင်းဒေသရှိ နိုင်ငံများသည်သစ်တောများ အရည်အသွေးကျဆင်းခြင်း၊ သစ်တောဧရိယာများ ဆုံးရှုံးခြင်းကို ရင်ဆိုင်ရဆဲဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံအများစုသည် သဘာဝတောများမှ ထုတ်ယူ သုံးစွဲကုန်ဆုံးပြီး ဖြစ်သဖြင့် စိုက်ခင်းသစ်တောများဖြင့် အစားထိုးထားကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သစ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် ခေတ်စနစ်၏ တောင်းဆိုချက်နှင့် နိုင်ငံတစ်ခုခြင်း၏ အမျိုးသားရေး လိုအပ်ချက်များအပေါ်တွင် များစွာ တည်မှီပါကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

လက်ရှိမြန်မာ့သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည့် မူဝါဒနှင့် ဦးတည်ချက် များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောမူများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမူများနှင့် ဆီလျော် ညီညွတ်မှုရှိသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ယင်းအချက်သည် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးများ အလွန် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ၂၁ ရာစုနှစ်၏ ရှောင်လွှဲမရနိုင်သော အချက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာ့သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ယခုကဲ့သို့ပင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောမူများနှင့်လည်း သဟဇာတဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေစေရန် ထိန်းသိမ်းထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒနှင့်အညီ သဘာဝတောများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုသည် နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ဦးတည်ချက်များနှင့်ဆီလျော်ညီညွတ်မှု ရရှိပြီး ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အဖြစ်လည်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅။ သစ်တောစိုက်ခင်းများ

၅.၁။ နိဒါန်း

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ဧရိယာကို ၁၉၈၉ ခုနှစ် ပြုလုပ် တွက်ချက်မှုများအရ ၅၀.၈၇% ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ နှစ်စဉ်သစ်တောပျက်စီးပြုန်းတီးမှုသည် ၁၉၇၅ မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်အတွင်း ပျမ်းမျှဧရိယာဧက (၅၄၄,၀၆၀) ရှိပါသည်။

သစ်တောဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသော ဧရိယာများအနက် သစ်တောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေတို့ဖြင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသော သစ်တောကြိုးဝိုင်းပေါင်း ၇၉၂ ခု(၄၃,၀၀၅ စတုရန်းမိုင်)နှင့် ကြိုးပြင် ကာကွယ်တော ၁၀၉ ခု (၆,၉၆၃ စတုရန်းမိုင်) ဖြစ်ပြီး သက္ကရာဇ် ၂၀၀၁ ခုနှစ် အကုန် အထိ ကြိုးဝိုင်း ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောပေါင်း ၉၀၁ ခု (၄၉,၉၆၈ စတုရန်းမိုင်) ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၁၉.၁၃% ရှိပါ သည်။ ရွက်အုပ်ပိတ်သစ်တောဧရိယာမှာ ၄၃.၃၁ % ဖြစ်ပြီး တောပျက် ဧရိယာမှာ ၇.၅၀% ဖြစ်ပါ သည်။ သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် မြန်မာ့သစ်တောများ ရေရှည်တည်တံ့ ရေး ဦးတည်ချက်ဖြင့် အဖိုးတန်သဘာဝတောများကို သဘာဝနည်းဖြင့် ကာကွယ်ပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်း အပြင်၊ ပဝတ္တိနည်းဖြင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးလာခဲ့ရာ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီခေတ် ၁၈၉၆ ခုနှစ်မှ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ကုန်အထိ စိုက်ခင်းဧရိယာ စုစုပေါင်း ၁,၆၆၉,၇၆၀ ဧက ရှိပါသည်။

သစ်တောများကို ဖျက်စီးနေသော အဓိကအကြောင်းအရင်းတစ်ရပ်မှာ ရွှေပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၂၂.၈၂% မှာ တောင်ယာရှိ သစ်တောများဖြစ်ပါသည်။ အခြား အကြောင်းအရင်းများမှာ စက်ရုံများတည်ဆောက်ခြင်း၊ လယ်ယာမြေတိုးချဲ့ခြင်း၊ စက်မှုသီးနှံ မြေများ၊ ရွာမြေများတိုးချဲ့ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ကာ မှီတင်းနေထိုင်သူနိုင်ငံသား အိမ်ထောင်စုတို့ မရှိ မဖြစ် သုံးစွဲနေသော လောင်စာထင်း/မီးသွေးပြဿနာမှာ အကြီးဆုံးပါဝင်ခဲ့သဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒီရေတောများမှာ လုံးဝနီးပါး ပျက်စီးခဲ့ရပါသည်။ နိုင်ငံတော်မှ လူထုပညာပေး အစီအစဉ်ဖြင့် သစ်တောပြန်လည် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ကုလသမဂ္ဂဗွဲ့ဖွဲ့မှုအစီအစဉ်နှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့်စိုက်ပျိုး ရေးအဖွဲ့စသည်တို့၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်း၊ သက်မွေးမှုပညာ ဆင့်ပွားပေးခြင်း၊ အစားထိုးလောင်စာစနစ်ကို အသုံးပြုရန်တီထွင်ပေးခြင်းအပြင် လူထုပါဝင် လှုပ်ရှားမှုဖြင့် သစ်ပင် စိုက်ခြင်းကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ တည်ရှိနေဆဲ သဘာဝတောများတွင် ဓမ္မတာ မျိုးဆက်ကာကွယ်မှုစနစ်ဖြင့် တော၏ အပင်ပေါက်ရောက်မှုနှင့် အရည်အသွေးတိုးမြှင့်ရေး ဆောင်ရွက် နေသကဲ့သို့ သစ်တောများ ပျက်စီးပြုန်းတီးသွားသော နေရာများတွင် ပဝတ္တိစနစ်ဖြင့် သစ်တော စိုက်ခင်းများ ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း၊ ပြုစုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ကို တစ်နှစ် ထက်တစ်နှစ် တိုးတက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုအခြေအနေ ဇယား(၃-၁)အရ ပျက်စီးပြုန်းတီးနေ သောသစ်တောဧရိယာ သန်းပေါင်း ၁၂.၅၃ ဧက (နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၇.၅%)တို့ အပေါ်တွင်

သစ်တောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရန် အထူးလိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ တိုးတက်လာသော လူဦးရေ၊ လိုအပ်လာမည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၊ ကြီးထွားလာနေသော စက်မှုကဏ္ဍ၏ လိုအပ်ချက်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်၊ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်နှင့် သဘာဝတောများအတွင်း တိုးဝင်ဖျက်စီးမှုကိုလည်း လျော့ပါးစေရန် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို နှစ်တို၊ နှစ်လတ်၊ နှစ်ရှည် အမျိုးသား စီမံကိန်းများရေးဆွဲ ချမှတ်၍ စိုက်ပျိုးရန်လိုအပ်လာခြင်းကြောင့် ဤအခန်းကဏ္ဍကို ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၅.၁.၂။ နောက်ခံသမိုင်း

၅.၁.၂.၁။ မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု

၁၈၈၅ ခုနှစ် တတိယ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် ဘုရင်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်း၍ တိုင်းတပါးလက်အောက်သို့ ကျရောက်စေခဲ့သော စစ်ပွဲ၏ အဓိကဖြစ်ပွား စေခဲ့သည်မှာ သဘာဝတောထွက် ကျွန်းသစ်ကြောင့်ဖြစ်ပြီး ဘုံဘေးဘေးမား သစ်ကုမ္ပဏီ၏ ကျွန်းသစ် ခိုးယူမှုကိစ္စ မြန်မာနိုင်ငံမှ လျှော်ကြေးတောင်းခံမှုကို အကြောင်းပြချက်ဖြင့် စစ်ဆင်ကာ သိမ်းယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို တည်ထောင်သော အလောင်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်တွင် နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး တိုးတက်လာမှုဖြင့် မြန်မာ့ကျွန်းသစ် အရေးပါအရာရောက် လာမှုကို သိရှိကြပြီးနောက် "ကျွန်း" ပင်ကို တော်ဝင်သစ်အဖြစ် ၁၇၅၂ ခုတွင် ကြေငြာသတ်မှတ်ကာ ရွှေကြိုး၊ ငွေကြိုး ကြိုးဝိုင်းတား၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်နှင့်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပြီးနောက် အထက်မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြား၍ မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ရာ ပျဉ်းမနား နင်းကြမ်းသစ်တော ကြိုးဝိုင်းအတွင်း ဘုံဘေးဘေးမားကုမ္ပဏီမှ သစ်ထုတ်ခွင့်ရရှိခဲ့ပြီး သစ်တောဘက်ဆိုင်ရာ တောခေါင်း များဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ တော်ဝင်သစ်သည် ဘုရင်သက်ဦးဆံပိုင် စနစ်တွင် ဘုရင်မှ အပ အခြားသူများ သုံးစွဲခွင့်မရသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်၍ နားပန်၊ သွားထိုးကိုမျှ မလုပ်ရကြောင်း သမိုင်းမှတ်တမ်းများအရ သိရှိရပြီး ကျွန်းသစ်များ ရောင်းချရာ၌ သစ်လုံးပေါ်တွင် "တော်"ဟု မြန်မာ စာလုံးဖြင့် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပါသည်။

၅.၁.၂.၂။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု

အောက်မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက် ကိုလိုနီနိုင်ငံအဆင့်သို့ ရောက်ရှိပြီး နောက် တနင်္သာရီတိုင်း၌ သဘာဝတော ကျွန်းသစ်များကို သင်္ဘောဆောက်လုပ်မှုအတွက် အစိုးရမှ ဥပဒေ ထုတ်ပြန်တားမြစ်ခြင်းကို ၁၈၂၇ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပါသည်။ စစ်တောင်းမြစ် ရေဝေဒေသ သစ်တောများနှင့် ပဲခူးရိုးမကြိုးဝိုင်းရှိ ကျွန်းတောများကို ထိန်းသိမ်းရန် ဂျာမန်သစ်တောပညာရှင် ဒေါက်တာဒီတရစ်ဘရန်ဒစ်မှ ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။ ၁၈၅၆ ခုနှစ် တောင်ယာစနစ်ကို သာယာဝတီ ခရိုင်၌ ကရင်လူမျိုး ဦးပန်းဟီမှ စတင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းခုနှစ် မတိုင်မီကလည်း ၁၈၂၆ ခုနှစ်

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည့် ဒေါက်တာဝါးလစ် ^၁ သည် နိုင်ငံအတွင်းလူဦးရေ တိုးတက်လာမည့် အခြေအနေနှင့် ကျွန်းပင်များ ခုတ်လှဲအသုံးပြုမှုများကြောင့် ရှားပါးလာမည်ကို ကြိုတင် ခန့်မှန်းမိ သဖြင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ရန် ပထမဦးဆုံးအကြံပြုခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း အားဖြင့် ပဝတ္တိနည်းဖြင့် ကျွန်းစိုက်ပျိုးရန် ၁၈၄၁ ခုနှစ်တွင် ကျွန်းထုတ်သူများမှ ကျွန်းတစ်ပင် ခုတ်လှဲခွင့်ရရှိတိုင်း ကျွန်းပင်ငယ်တစ်ပင်ကို အစားထိုးစိုက်ပျိုးစေခြင်းဖြင့် စတင်ခဲ့ရာ၌ မအောင်မြင် ခဲ့ပါ။ ၁၈၅၆ ခုနှစ် ပြည်သစ်တောခရိုင်တွင် ကျွန်းစိုက်ခင်းများ ပုံမှန်တည်ထောင်ခဲ့ရာ (၁၈၆၇-၆၈) ခုနှစ်တွင် စိုက်ခင်း ၇၆၄ ဧကကို တောင်ယာစနစ်ဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး (၁၈၇၉-၈၀) ခုနှစ်ခန့်တွင် စုစုပေါင်းဧရိယာ ၂၅၀၀ ဧကခန့် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၈၀ နှင့် ၁၈၉၀ ခုနှစ်များတွင် နှစ်စဉ်စိုက်ခင်းတည်ထောင်မှုများ ဧရိယာဧက ၁,၀၀၀ မှ ၄,၀၀၀ ထိ တိုးတက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ ရာတွင် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သစ်တော စိုက်ခင်းစနစ်သည် ကွက်လပ်ဖြည့်သကဲ့သို့ အစုလိုက် ဖြစ်နေကြ၍ စစ်ဆေးရန်၊ ပြုစုထိန်းသိမ်းရန်၊ အုပ်ချုပ်မှုအတွက် အခက်အခဲဖြစ်လာသဖြင့် ဧရိယာ များကို လျော့ပေါ့ရာ၌ အနည်းဆုံး ၂၅ ဧကကို တစ်စုအဖြစ် အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်းကောင်း၊ ဧက ၁၀၀ စု အနည်းဆုံးအဖြစ် အထက်မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်းကောင်း၊ တည်ထောင်ရန် ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံး မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောမင်းကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့သူ မစ္စတာဘီဒင်ဘရိုင်ယာ ^၂ မှ အဆိုပြု ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၀၇ မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အတွင်း သစ်တောစိုက်ခင်းဧရိယာ ဧက ၃၆,၆၉၀ မှ ဧက ၈၀,၅၀၀ အထိ တိုးချဲ့တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျွန်းစိုက်ခင်း အနည်းဆုံးအစု ဧရိယာဧက ၁၀၀ မှ ၂၅၀ ဧကအထိ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် သဘောတူ ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။

၅.၁.၂.၃။ စစ်မဖြစ်မီကာလ သစ်တောစိုက်ခင်းမူဝါဒ

သစ်တောမင်းကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဆာဟူး(ချ်)ဝတ်ဆင် ^၃ သည် ၁၉၂၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တို့တွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်၍ သစ်တောမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း တောအမျိုးအစား(၃)မျိုးကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။

- (၁) လူနေထူထပ်သော ဒေသများနှင့်နီးကပ်စွာတည်ရှိပြီး သစ်တောလမ်းဖောက်လုပ်ပေး ခြင်းဖြင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအတွက် ဈေးကွက်ရှိလာနိုင်သော တောမျိုး နှင့်
- (၂) ပျဉ်းကတိုးစသည့် အခြားသစ်မာမျိုးများကို စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် တောမျိုး တို့အတွက်

^၁ Dr. Wallich
^၂ Mr. Beadon Bryant
^၃ Sir. H. Watson

- (က) သစ်ထုတ်လုပ်ပြီးက သစ်တောစိုက်ခင်းထူထောင်ရန် သင့်တော်သည်ဟု ယူဆထားသော ဧရိယာများကို ခုတ်လှဲမျိုးဆက်စီမံကိန်း^၁ ရေးဆွဲ၍ အချိန်ကာလပိုင်းခြားကာ မျိုးဆက်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရန်၊ သို့သော် ကျွန်းပေါက်သည့် သဘာဝတောများတွင် အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ခ) စိုက်ခင်းထူထောင်ရန် မသင့်တော်သော ဧရိယာများတွင် အဖိုးတန် သစ်မာမျိုးနှင့် ကျွန်းပင်များ တိုးပွားများပြားလာစေရန် ရွေးချယ်ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် အုပ်မိုးကာဆိုင်းခုတ်လှဲခြင်းဆောင်ရွက်ရန်။
- (၃) အလှမ်းကွာဝေး၍ သွားလာရန် ခက်ခဲသောဒေသရှိ တောမျိုးများတွင် ကျွန်းမှလွဲ၍ အခြားသစ်မာများ ထုတ်လုပ်ရန် တွက်ခြေမကိုက်သဖြင့် ထိုတောမျိုးတို့အတွက် ရွေးချယ်ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် အုပ်မိုးကာဆိုင်းခုတ်လှဲခြင်းတို့ကို ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရန်။

၅.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၅.၂.၁။ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများ

၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော သစ်တောမူဝါဒ၌ သဘာဝတောများမှ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အစွမ်းကုန်ထွက်ရှိနိုင်ရန် ဓမ္မတာနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သစ်တောမျိုးဆက်ရန်ဟု ဖော်ပြထားပြီး ပျက်စီးပြုန်းတီးနေသော သစ်တောများအားလည်း သဘာဝဝန်းကျင်ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာရန် ဒေသသုံးနှင့် စက်မှုကုန်ကြမ်းသုံးလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် အကြီးမြန် သစ်မျိုးများဖြင့် စိုက်ပျိုးရမည်ဟုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

နှစ်ရှည် သစ်တောစီမံကိန်းတစ်ခုရေးဆွဲရာတွင် လက်ရှိ သဘာဝတောများ၏ အခြေအနေ၊ ပျက်စီးနေသောတောများ၏ အခြေအနေ၊ တိုးပွားလာသောလူဦးရေ၊ ကြီးထွားလာသော စက်မှုကုန်ကြမ်းလိုအပ်ချက်တို့ကို စိစစ်သုံးသပ်ကာမည်သို့ မည်ပုံဆောင်ရွက်သင့်သည်ကို ဖော်ပြရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရှေးဦးစွာ ဇယား(၅-၁)မှ မြန်မာနိုင်ငံသစ်ထုထည်ဇယားစာရင်းချုပ်ကို လေ့လာရာတွင် ရင်စို့လုံးပတ် ၂ ပေ ၀ လက္ခ မှ ၅ ပေ ၁၁ လက္ခအတွင်းရှိ ကျွန်းသစ်ထုထည်ပမာဏမှာ တစ်ဧကလျှင် ကုဗတန် ၀.၈ တန် မျှသာရှိ၍ သစ်မျိုးအားလုံး၏ ၈.၂၁ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိပါသည်။ အရွယ်ရောက်ပြီး လုံးပတ် ၆ ပေ ၀ လက္ခ နှင့် အထက်မှာ ၀.၅၇ တန် ဖြစ်၍ ၉.၀၄%ဖြစ်ပြီး၊ စုစုပေါင်းမှာ ၁.၃၇ တန် ဖြစ်၍ ကျွန်းသစ် အရွယ်အစားအားလုံး (၂ ပေ ၀ လက္ခ နှင့်အထက်) သည် သစ်မျိုးများအားလုံး၏ ၈.၅၄ % မျှသာပါဝင်ပါသည်။

^၁ Felling – Cum Regeneration Plan

ဇယား (၅-၂) အရ မြန်မာ့ကျွန်းစိုက်ခင်း၏ ကြီးထွားမှုနှင့် သစ်ထွက်ဇယားရှိ အသက် ၈၀ ရှိသောပေါက်ရောက်မှု အလယ်အလတ်ရှိ ကျွန်းစိုက်ခင်းဒေသအညွှန်း^၁ = အညွှန်း ၄၀ ၏ သစ်ထု ထည် ပမာဏမှာ တစ်ဧကလျှင် ကုဗတန် ၇၀ ရှိပါ၍ သစ်ထုထည်အနေဖြင့် သဘာဝကျွန်းတောထက် (၅၁)ဆကျော် ရှိပါသည်။ ဇယား(၅-၁)တွင် ကျွန်းအပါအဝင် သစ်မျိုးများအားလုံး၏ ထုထည်မှာ လည်း ၁၆.၀၁ ကုဗတန်မျှသာ ရှိပေရာ သဘာဝတောအနေအထားသည် သစ်မျိုးများသလောက် သစ်ထုထည် ပမာဏမှာ အလွန်နည်းလျက်ရှိနေခြင်း၊ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်သော ကျွန်းနှင့် တန်ဖိုးရှိသော သစ်မာအုပ်စု(၁)နှင့် (၂)ပါ ပေါင်းသည့်တိုင် စိုက်ခင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် သစ်တန် ထွက် အလွန်နည်းပါသည်။

သဘာဝတောများတွင် အလင်းကြိုက်အပင်၊ အရိပ်ဒဏ်ခံနိုင်သော အပင်တို့ ရောနှော ပေါက်ရောက်လျက်ရှိရာ အလင်းကြိုက်သော ကျွန်းပင်များမှ အရိပ်ပင်များသော တောစိုနှင့် တောစိမ်းပင်များ အောက်တွင် အသီးများကြွေကျသော်လည်း အပင်မပေါက်နိုင်ခြင်း၊ အပင်ပေါက် သော်လည်း ကြီးထွားရန် အခြေအနေမပေးခြင်းတို့ကြောင့် ကျွန်းတောများ အဖြစ်မှ တောစိမ်းများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားတတ်၍ အစားထိုးစိုက်ခင်းများ^၂ အဖြစ် ၂၀ ရာစုနှစ်ဆန်းပိုင်းမှ စတင်၍ ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို ကျွန်းပေါက်ရောက်မှုနည်းသော/မရှိသော သဘာဝတောများအား အပြောင် ခုတ်တောရှင်း၍ တောင်ယာစနစ် (ကျွန်းပင် နှင့် တောင်ယာ စပါးရော၍စိုက်ခြင်း)ဖြင့် တည်ထောင် ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းစိုက်ခင်းများကို အနှစ်(၄၀) ဝန်းကျင်တွင် နောက်ဆုံးပင်ကျပ်နုတ်ပြီးသည်နှင့် သဘာဝတောအဖြစ် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပြီး သဘာဝတောများအသွင်ဖြင့် ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင်ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ထင်းမီးသွေး၊ လယ်ယာသုံးသစ်၊ မျောတိုင်များကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်ရန် ဒေသထောက်ပံ့ရေးအလုပ်တိုက်နယ်များမှ သစ်၊ ထင်းများ ခုတ်ယူခွင့် ပြုခြင်း၊ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်သောနေရာများတွင် သင့်တော်သည့် သစ်မျိုးများ ဖြင့် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

^၁ Site Index
^၂ Compensatory Plantation

ဇယား(၅-၁)။ မြန်မာနိုင်ငံသစ်ထုထည်ဇယားစာရင်းချုပ်

(စာရင်းကောက်ဧရိယာ ၂၃,၆၀၅,၃၃၀ ဧက)

ထုထည်(ကုဗတန်)

သစ်မျိုး/ အုပ်စု	လုံးပတ်အတန်းအစား ပေနှင့် လက်မ (ရင်စို့လုံးပတ်)					
	၂' ၀" - ၅' ၁၁" (ထုထည်,၀၀၀)	တစ်ဧကရှိ ထုထည်	၆' ၀" နှင့်အထက် (ထုထည်,၀၀၀)	တစ်ဧကရှိ ထုထည်	ပေါင်းထုထည် (ထုထည်,၀၀၀)	တစ်ဧကရှိ ထုထည်
ကျွန်း	၁၈၇၆၉	၀.၈၀	၁၃၅၀၆	၀.၅၇	၃၂၂၇၅.၂	၁.၃၇
အုပ်စု(၁)	၃၅၆၉၈	၁.၅၁	၃၀၉၈၂	၁.၃၁	၆၆၆၇၉.၇	၂.၈၂
အုပ်စု(၂)	၅၁၆၀၇	၂.၁၉	၃၂၄၃၅	၁.၃၇	၈၄၀၄၂.၅	၃.၅၆
အုပ်စု(၃)	၂၉၀၆၁	၁.၂၃	၂၁၃၉၀	၀.၉၁	၅၀၄၅၀.၂	၂.၁၄
အုပ်စု(၄)	၁၃၅၂၇	၀.၅၇	၁၄၄၅၂	၀.၆၁	၂၇၉၇၉.၁	၁.၁၉
အုပ်စု(၅)	၄၆၁၅	၀.၂၀	၂၉၉၃၂	၀.၁၃	၇၆၀၈.၂	၀.၃၂
အုပ်စု(၆)	၇၅၂၀၄	၃.၁၉	၃၃၆၅၈	၁.၄၃	၁၀၈၈၆၁.၉	၄.၆၁
စုစုပေါင်း	၂၂၈၄၈၁	၉.၆၉	၁၄၉၄၁၆	၆.၃၃	၃၇၇၈၉၆.၈	၁၆.၀၁

စစ်မြစ် ။ ။ သစ်တောသယံဇာတဌာနခွဲ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

မှတ်ချက် ။ ။ (၁) အုပ်စု(၁) မှ(၆) - ကျွန်းမဟုတ်သော သစ်မာအုပ်စုများကို ဈေးကွက်အရ၊ အုပ်စုအတန်းအစားခွဲခြားခြင်း။

(၂) ၂၃,၆၀၅,၃၃၀ ဧကသည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်များ၏ ဧရိယာ စုစုပေါင်း ဖြစ်ပြီး ၎င်းဧရိယာများတွင် ၁၉၈၇-၈၉ ခုနှစ်များက ရှေးဦး သစ်တောသယံဇာတစာရင်းများ ကောက်ယူခဲ့သည်။

ဇယား(၅-၂)။ မြန်မာ့ကျွန်းစိုက်ခင်း၏ ကြီးထွားမှုနှင့် သစ်ထွက်ဇယား(ဒေသအညွှန်း၄၀)
 (သစ်ထုထည်ကို ကုဗတန်ဖြင့် ပြထား၍ ထုထည်တိုင်းရာတွင် ငှက်နှင့် အခေါက်
 မပါဘဲ အချင်း ၈ လက်မ အထိ တိုင်းပါသည်။)

အသက် နှစ်ပေါင်း	တစ်ဧကတွင်ကျန်ရှိသော ပင်မစိုက်ခင်း					ပင်ကျပ်နုတ်သည့် အတိုင်းအတာ		စုစုပေါင်း ရရှိသော သစ် ထုထည် (ကုဗတန်)
	တစ်ဧက ရှိအပင် အရေ အတွက်	တစ်ပင် ပျမ်းမျှ အမြင့် (ပေ)	တစ်ပင် ပျမ်းမျှ အချင်း (လက်မ)	တစ်ဧကရှိ ဖြတ်ပုံဧရိယာ (စတုရန်းပေ/ ဧက)	တစ်ဧကရှိ ထုထည် (ကုဗတန်)	ပျမ်းမျှ အချင်း (လက်မ)	တစ်ဧကမှ ပင်ကျပ်နုတ် သည့်သစ် ထုထည် (ကုဗတန်)	
၅	၁၂၁၃	၁၁	၁	၅	-	၀.၄	-	-
၁၀	၆၅၃	၂၆	၃	၂၉	-	၂.၀	-	-
၁၅	၃၀၂	၃၈	၅	၃၉	၁.၉	၃.၉	၁.၃၅	၃.၃
၂၀	၁၉၁	၄၉	၇	၄၆	၅.၂	၅.၅	၁.၉၅	၇.၁
၂၅	၁၄၀	၅၇	၈	၅၂	၉.၁	၆.၇	၂.၂၀	၁၁.၃
၃၀	၁၁၂	၆၄	၁၀	၅၇	၁၃.၅	၇.၉	၂.၃၆	၁၅.၉
၃၅	၉၃	၇၀	၁၁	၆၁	၁၈.၂	၉.၁	၂.၄၅	၂၀.၇
၄၀	၈၁	၇၉	၁၂	၆၄	၂၃.၄	၉.၈	၂.၄၂	၂၅.၈
၄၅	၇၂	၈၀	၁၃	၆၇	၂၈.၇	၁၁.၀	၂.၄၇	၃၁.၁
၅၀	၆၆	၈၄	၁၄	၇၀	၃၄.၁	၁၁.၈	၂.၅၁	၃၆.၆
၅၅	၆၀	၈၇	၁၅	၇၂	၃၉.၈	၁၂.၂	၂.၄၅	၄၂.၃
၆၀	၅၆	၉၁	၁၆	၇၄	၄၅.၅	၁၃.၀	၂.၁၁	၄၇.၆
၆၅	၅၃	၉၂	၁၆	၇၆	၅၁.၇	၁၃.၈	၂.၂၇	၅၄.၀
၇၀	၄၉	၉၆	၁၇	၇၈	၅၇.၄	၁၄.၂	၂.၆၉	၆၀.၁
၇၅	၄၇	၉၉	၁၈	၇၉	၆၃.၆	၁၅.၀	၂.၃၆	၆၆.၀
၈၀	၄၅	၁၀၁	၁၈	၈၁	၇၀.၀	၁၅.၄	၂.၂၇	၇၂.၃

Source: Average Site Quantity (Site Index 40) From Growth and Yield Tables for Plantation Teak in Myanmar December 1993, Forest Resource Division

၅.၂.၂။ လက်ရှိတည်ထောင်လျက်ရှိသော စိုက်ခင်းအမျိုးအစားများနှင့် ဧရိယာ

မူလက အစားထိုးစိုက်ခင်းအဖြစ် ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခဲ့ရာမှ ၁၉၈၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းမှ စတင်၍ စီးပွားရေးစိုက်ခင်း၊ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း၊ ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းဟူ၍ အဓိက အမျိုးအစား(၄)မျိုး ခွဲခြား၍ တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ် အထိ တည်ထောင်ပြီး စိုက်ခင်းများကို ဇယား(၅-၃) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၅-၃)။ စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအလိုက် ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ တည်ထောင်ပြီးစိုက်ခင်းများ

စဉ်	စိုက်ခင်းအမျိုးအစား	ဧရိယာ(ဧက)	ရာခိုင်နှုန်း
၁။	စီးပွားရေးစိုက်ခင်း	၉၁၆,၉၂၇	၅၅
၂။	ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်း	၄၆၆,၂၈၄	၂၈
၃။	စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း	၁၂၄,၄၂၉	၇
၄။	ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း	၁၆၂,၁၂၂	၁၀
	စုစုပေါင်း	၁,၆၆၉,၇၆၂	၁၀၀

စစ်မြစ်။ သစ်တောဦးစီးဌာန ၂၀၀၀ ခုနှစ်။

တည်ထောင်ပြီးစိုက်ခင်းများကို သစ်မျိုးအလိုက် ဇယား(၅-၄)တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၅-၄)။ စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအလိုက် ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ တည်ထောင်ပြီးစိုက်ခင်းများ

စဉ်	စိုက်ခင်းအမျိုးအစား	ဧရိယာ(ဧက)	ရာခိုင်နှုန်း
၁။	ကျွန်း	၆၉၄,၈၂၁	၄၂
၂။	ပျဉ်းကတိုး	၁၂၉,၀၃၄	၈
၃။	ပိတောက်	၃၈,၃၉၈	၂
၄။	ထင်းရှူး	၃၉,၂၈၆	၂
၅။	ယူကလစ်	၁၈၄,၅၃၈	၁၁
၆။	အခြား	၅၈၃,၆၈၅	၃၅
	စုစုပေါင်း	၁,၆၆၉,၇၆၂	၁၀၀

စစ်မြစ်။ သစ်တောဦးစီးဌာန ၂၀၀၀ ခုနှစ်။

၅.၂.၂.၁။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်း

နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်စွမ်းရှိသော ရောင်းတန်းဝင် အဖိုးတန်သစ်များကို စိုက်ပျိုးသည့် သစ်တောစိုက်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်းအတွက် သတ်မှတ်ထားသော သစ်မျိုးများမှာ အဓိကအားဖြင့် ကျွန်းသစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အခြားသစ်မျိုးများမှာ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်နှင့် ထင်းရှူးမျိုးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းစိုက်ခင်းများ စတင်တည်ထောင်စဉ်က တစ်ပင်နှင့်တစ်ပင် အကွာအဝေးကို ၆ပေ x ၆ ပေဖြင့် အစေ့တိုက်ရိုက်ချ စိုက်၍လည်းကောင်း၊ တစ်နှစ်သားပျိုးပင်အား ငုတ်တက်ပြုလုပ်၍လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယခုအချိန်တွင် အစေ့၊ ငုတ်တက်အပြင် ကျွန်းပျိုးပင်ပေါက်ကို ပလပ်စတစ်အိတ်ဖြင့် ရွှေ့ပြောင်း၍ ပျိုးပင်ပေါက်အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကွာအဝေးအနေဖြင့် ၈ ှံ ပေ x ၈ ှံ ပေ နှင့် ၉ ပေ x ၉ ပေ ဖြင့် နည်းစနစ်အမျိုးမျိုး စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။

ကနဦးစိုက်ပျိုးစဉ်က စိုက်ခင်းဧရိယာမှာ ယခုကဲ့သို့ များပြားခြင်းမရှိ၍ အောင်လုံကောင်းမွန်သော ကျွန်းစေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်းပျိုးပင်ကိုလည်းကောင်း၊ အချိန်မီ လုံလောက်စွာ ဖြန့်ဖြူးစိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၇၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးသည့် ဧရိယာများပြားလာသဖြင့် ကျွန်းမျိုးစေ့ စုဆောင်းရာ၌ အောင်လုံသောမျိုးစေ့အတွက် သေချာစွာစစ်ဆေး စုဆောင်းရန် ခက်ခဲလာခြင်းနှင့် လုံလောက်သော တစ်နှစ်သားကျွန်းပင်ငုတ်တက်ပြုလုပ်ရန်မှာလည်း အခက်အခဲများပြားလာသည်။ ကျွန်းစေ့မျိုးသန့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များတွင် ယနေ့အထိ တည်ထောင်ပြီး သစ်စေ့ထုတ်ဧရိယာများကို အောက်ပါ ဇယား(၅-၅)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၅-၅)။ သစ်စေ့ထုတ်ဧရိယာတည်ထောင်ပြီးစီးမှုအခြေအနေ

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	တည်ထောင်ပြီးဧရိယာ(ဧက)				
		ကျွန်း	ပျဉ်းကတိုး	ထင်းရှူး	ယမနေ	ပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)
၁	ကချင်	၃၅၀	၁၀၀	-	-	၄၅၀.၀၀
၂	ကယား	-	-	-	-	၀.၀၀
၃	ကရင်	၁၃၈.၄၆	၁၈.၇၈	-	-	၁၅၇.၂၄
၄	ချင်း	၁၀	၅	-	-	၁၅.၀၀
၅	စစ်ကိုင်း	၄၀၀	၁၀၀	-	-	၅၀၀.၀၀
၆	တနင်္သာရီ	၂၅	၁၁၅	-	-	၁၄၀.၀၀
၇	ပဲခူး(အရှေ့)	၅၅၄.၅၅	-	-	-	၅၅၄.၅၅
	ပဲခူး(အနောက်)	၆၅၅	-	-	-	၆၅၅.၀၀
၈	မကွေး	၅၃၁	၂၅	-	-	၅၅၆.၀၀
၉	မန္တလေး	၂၆၉	-	-	-	၂၆၉.၀၀
၁၀	မွန်	-	-	-	-	၀.၀၀
၁၁	ရခိုင်	၁၀၅	၅	-	-	၁၁၀.၀၀
၁၂	ရန်ကုန်	-	-	-	-	၀.၀၀
၁၃	ရှမ်း(မြောက်)	-	-	-	-	၀.၀၀
	ရှမ်း(တောင်)	-	-	၂၄.၁၅	-	၂၄.၁၅
	ရှမ်း(အရှေ့)	-	-	-	-	၀.၀၀
၁၄	ဧရာဝတီ	၃၆၀	၁၅၀	-	၅၀	၅၆၀.၀၀
	စုစုပေါင်း	၃၃၉၈.၀၁	၅၁၈.၇၈	၂၄.၁၅	၅၀.၀၀	၃၉၉၀.၉၄

စစ်မြစ်။ ။ သဘာဝတောနှင့်စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန

စီးပွားရေးစိုက်ခင်းမျိုးဝင်ဖြစ်သော ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်တို့၏ သစ်စေ့စုဆောင်းရန်မှာ လည်းကျွန်းစေ့ကဲ့သို့ အခက်အခဲရှိလာခဲ့ပါသည်။ သစ်မျိုးအုပ်စု(၁)ဝင်ဖြစ်သော အဆိုပါ သစ်နှစ်မျိုး စလုံးမှာ နိုင်ငံခြားဈေးကွက်၌ ရေပန်းစားလာသဖြင့် တရားဝင်အပြင်၊ တရားမဝင်ခုတ်လှဲ

ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် သစ်စေ့မျိုးပင်ကြီးများ တဖြည်းဖြည်း ရှားပါးသည့်အပြင် ပျဉ်းကတိုး၊ သစ်မျိုး အနေဖြင့် တစ်နှစ်နား သစ်စေ့သီးမျိုးဖြစ်၍ လိုအပ်သလောက် အချိန်မီ အလွယ်တကူ စုဆောင်းရန် ခက်ခဲလာပါသည်။

၅.၂.၂.၁.၁။ သာမန်ကျွန်းစိုက်ခင်း:

သာမန်ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို စိုက်ကွက်ကြီးများ အသွင်ဖြင့် တစ်နိုင်လုံးတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စတင်စိုက်ပျိုးလာခဲ့သည်မှာ ၁၉၇၀ ခုနှစ်လွန် ကာလများအတွင်းမှ စတင်ခဲ့ ပါသည်။ ထို့အပြင် ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အကြီးစားစိုက်ခင်းစီမံကိန်းများဖြင့် ကျွန်းစိုက်ခင်း များကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းစီမံကိန်းကို နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးရန် ရည်မှန်းချက် ၁၅,၃၃၀ ဧကဖြင့်စတင်ခဲ့ပြီး တဖြည်းဖြည်းတိုးမြှင့်ခဲ့ရာ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ၃၆၄၆၀ ဧကဖြင့် အမြင့် ဆုံးရောက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်အခါက နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးမည့် ဧရိယာကိုအတိအကျ ပုံသေမသတ်မှတ်ဘဲ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများမှ စိုက်ပျိုးရာသီမတိုင်မီ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စွမ်းအားနှင့်ဖြစ်ပေါ် လာသော အခြေအနေများအရ သတ်မှတ်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ ၂၀၀၁ ခုနှစ် မှ စတင်၍ နှစ်စဉ် သာမန်ကျွန်းစိုက်ခင်း ၁၀,၀၀၀ ဧကဖြင့် ပထမနှစ် ၁၀ နှစ်တာကာလအတွင်း စိုက်ပျိုးရန် သတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝတောများအတွင်း တည်ထောင်သော စိုက်ခင်းများ အသက် ၄၀ အရွယ်တွင် နောက်ဆုံးအကြိမ် များများပင်ကျပ်နုတ်ပြီးနောက် သဘာဝတောကဲ့သို့ ပြုစုခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ ရွေးချယ်ချိတ်လှဲခြင်း စနစ်တွင် ကျွန်းပင်သည် ခုတ်လှဲရန် သတ်မှတ်ထားသော ရင်စို့လုံးပတ် ၇ ပေ ၆ လက်မ အရွယ်ရောက်ရှိရန် အနည်းဆုံးနှစ် ၁၀၀ ခန့် ကြာမြင့်သည်ဟု ယူဆထားပါသည်။ ယခုအခါ သာမန်ကျွန်းစိုက်ခင်းများအတွက် ခုတ်လှဲရန် သက်ပတ်ကို ၆၀ နှစ် သတ်မှတ်၍ ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ရှေးရိုးလုပ်ငန်းစဉ်မှ သွေဖီပြောင်းလဲခဲ့သည်မှာ သစ်တောသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသည့်မှတ်တိုင် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

၅.၂.၂.၁.၂။ ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း:

ကမ္ဘာ့တန်ဖိုး အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် ကျွန်းပေါက်ရာ မူရင်းဒေသတစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ တွင်အဆင့်မီ ကျွန်းတောများ တိုးပွားလာစေရန်၊ နှစ်စဉ် ကျွန်းသစ်တောထွက် ပမာဏ တိုးတက် လာစေရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးတို့အတွက် ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းစီမံကိန်းအား သက်ပတ် (၄၀)နှစ် ထား၍ အဆင့်(၈)ဆင့်ဖြင့် အဆက်မပြတ်တည်ထောင်ပါမည်။ အဆင့် တစ်ဆင့်စီရှိ (၅)နှစ်ကာလအတွင်း စိုက်ခင်းစခန်း (၂၀) ခု၌ ခုတ်လှဲမျိုးဆက်ခြင်းစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ သက်ပတ် နှစ်(၄၀) အကုန်တွင် အပြောင်ရှင်း၍ ခုတ်လှဲ မျိုးဆက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ခင်းစခန်းတစ်ခုစီသည် ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းဧက (၁၀၀၀)နှုန်းဖြင့် စိုက်ခင်းစခန်းအရ(၂၀) ဌ် နှစ်စဉ် ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းဧက (၂၀၀၀၀)အား အောက်ပါ ဇယား(၅-၆) အတိုင်း တည်ထောင်လုပ်ကိုင်သွားပါမည်။

ဇယား(၅-၆)။ နှစ်စဉ်တည်ထောင်မည့် ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းတည်နေရာနှင့်ဧရိယာ

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး	ခရိုင်	နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးမည့် ဧရိယာ(ဧက)
၁။	စစ်ကိုင်း	ရွှေဘို	၁၀၀၀
၂။	ပဲခူး	(၁) တောင်ငူ	၂၀၀၀
		(၂) ပဲခူး	၃၀၀၀
		(၃) သာယာဝတီ	၂၀၀၀
		(၄) ပြည်	၂၀၀၀
၃။	မကွေး	(၁) သရက်	၂၀၀၀
		(၂) မကွေး	၁၀၀၀
		(၃) မင်းဘူး	၁၀၀၀
၄။	မန္တလေး	ရမည်းသင်း	၃၀၀၀
၅။	ရန်ကုန်	မြောက်ပိုင်း	၁၀၀၀
၆။	ဧရာဝတီ	ပုသိမ်	၂၀၀၀
	စုစုပေါင်း		၂၀၀၀၀

စစ်မြစ်။ ။ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း စီမံကိန်းပထမအဆင့်(၅)နှစ်တွင် တိုင်းဒေသကြီး ၆ တိုင်းရှိ ၊ ခရိုင် ၁၀ ခရိုင်တွင် စုစုပေါင်း ဧက ၁၀၀,၀၀၀၊ ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းစီမံကိန်းအဆင့်(၈) ဆင့် အပြီးတွင် ဧက ၈၀၀,၀၀၀ တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်ပါမည်။

သက်ပတ်နှစ် ၄၀ အကုန်တွင် အပြီးသတ်တောထွက်အဖြစ် ကြားဖြတ်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း မှလွဲ၍ ထာဝစဉ် တည်တံ့သော တောထွက်အဖြစ် ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း ဧက ၂၀၀၀၀ မှ နှစ်စဉ် ကုဗမီတာ သန်းပေါင်း ၁.၈ သန်း ရရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။

ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းမှ နှစ်အလိုက် ရရှိနိုင်မည့် ငွေကို အောက်ပါ ဇယား(၅-၇)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၅-၇)။ ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းမှ နှစ်အလိုက်ရရှိနိုင်မည့် ဝင်ငွေခန့်မှန်းခြေ

စဉ်	သက္ကရာဇ်	ဧက ၂၀,၀၀၀ အတွက် (ကျပ်သန်း)			မှတ်ချက်
		သစ်	ကိုင်းဖျား/ ကိုင်းနား	ပေါင်း	
၁။	၁၉၉၈ မှ ၂၀၀၇	-	-	-	
၂။	၂၀၀၈ မှ ၂၀၁၄	-	၁,၉၈၀	၁,၉၈၀	ပင်ကျပ်တိုင်အဖြစ် ရောင်းလျှင် ကျပ် သန်း ၃.၅၀၀ ခန့်ရရှိ နိုင်ပါသည်။
၃။	၂၀၁၅ မှ ၂၀၂၂	၁၆၀	၃,၄၈၀	၃,၆၄၀	ပင်ကျပ်တိုင်ကိုဒေါ်လာဖြင့်ရောင်းလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၃.၅ သန်းခန့် ရရှိနိုင်ပါသည်။
၄။	၂၀၂၃ မှ ၂၀၃၂	၁,၁၈၀	၄,၆၆၀	၅,၈၄၀	
၅။	၂၀၃၃ မှ ၂၀၃၇	၄,၁၈၀	၅,၇၆၀	၉,၉၄၀	
၆။	၂၀၃၈နှင့် နောက်ပိုင်း	၂၄,၅၀၀	၇,၄၄၀	၃၁,၉၄၀	သက်ပတ် ပြည့်သည့် စိုက်ခင်းမှ သစ်ဟော့ပတ် တစ်တန်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၀၀ ဖြင့် ရောင်းလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၃၈.၈ သန်းရပါမည်။

အထက်ပါ ဇယားတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်းများမှ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှစ၍ ဝင်ငွေများ ပြန်လည်ရရှိလာပါမည်။

၅.၂.၂.၂။ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း

ယခင်က ဤစိုက်ခင်းအမျိုးအစား မရှိခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတော်ပိုင် စစ်တောင်းစက္ကူစက် တည်ထောင်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ပဲခူးရိုးမအရှေ့ဘက် ရေဝေရေလဲနှင့် စစ်တောင်းမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းမှ ဝါးများကို ခုတ်လှဲ၍ စက်မှုကုန်ကြမ်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြရာ၌ ဝါးထုတ်လုပ်ရန် ခက်ခဲလာသဖြင့် ၁၉၇၉ ခုနှစ် မှ စ၍ သစ်ပျော့ဖတ် အစားထိုးအသုံးပြုနိုင်ရန် ယူကလစ်သစ်တော စိုက်ခင်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာနမှ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးပေးခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စက္ကူစက် တည်ရှိရာ ဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်၊ သိမ်ဇရပ်ရွာတစ်ဝိုက် ယူကလစ်သစ်မျိုး များကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခဲ့ရာ စုစုပေါင်း ဧရိယာ ၂၆,၄၂၀ ဧက ရှိပါသည်။

အလားတူ နောက်ထပ်စက္ကူစက်တစ်ခုကို ပျဉ်းမနားမြို့နယ်၊ ရေနီရွာအနီး၌ တည်ဆောက်ခဲ့သဖြင့် အဆိုပါ စက်ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း ယူကလစ် စိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ပေးရသည့်အပြင် အပူပိုင်းထင်းရှူးများကိုပါ စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးပေးခဲ့ရပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ တည်ဆောက်ပြီးစက်ရုံ(၂)ရုံနှင့် ဆက်လက်တည်ထောင်မည့် စက္ကူ စက်ရုံများအတွက် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများကို ရေရှည်ရရှိနိုင်ရန် စက်ရုံပိုင်စိုက်ခင်းများကိုလည်း သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အမှတ်(၁)စက်မှုဝန်ကြီးဌာနတို့ ပူးပေါင်း၍ တည်ထောင်လျက်ရှိပါသည်။ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း၌ ယူကလစ်သစ်မျိုးကို အဓိက ထားပြီး အကွာအဝေးကို ၈၂ ပေ x ၈၂ ပေ ဖြင့် တစ်ဧကကို (၆၀၃) ပင်နှုန်း ဖြင့် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပါသည်။

၅.၂.၂.၃။ ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း(သာမန်/အထူး)

ဆည်များ၊ တာတမံများ တည်ဆောက်ရာတွင် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ မစတင်မီ ကပင် ရေဝေရေလဲဒေသရှိ ရေထိန်း/မြေထိန်းတောများ မပျက်စီးစေရန်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရမည် ဖြစ်၍ ရေထိန်း/မြေထိန်းတောများ ပျက်စီးသည့်ဒေသများ၌ ဆည်နှင့် တာတမံတည်ဆောက်ရေးနှင့် အတူ သစ်တောပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းကိုပါ တပေါင်းတည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ လယ်ယာနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနမှ ရေဝေရေလဲထိန်းသိမ်းရန်လုပ်ငန်းအတွက် ဆည်နှင့် ရေလှောင်တမံအသစ်များ သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည့်အပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော ရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ မူလသတ်မှတ်ထားသော ဒေသများရှိသဖြင့် ရေဝေရေလဲဒေသများ သစ်တော ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းမှာ တာဝန်ပိုမိုကြီးမားလာပါသည်။ သာမန်လုပ်ငန်း သတ်မှတ် ချက်ဘောင်အတွင်းမှ ထိရောက်စွာ ဖော်ဆောင်သွားနိုင်မည်မဟုတ်သဖြင့် သီးခြားစီမံကိန်းအနေနှင့် ဆောင်ရွက်ရန် ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဝေး အမှတ်(၄၇/၉၅) ဖြင့် သဘောတူခွင့်ပြုကြပြီး ရေဝေရေလဲအထူးစီမံကိန်းအဖြစ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သာမန်နှင့်အထူး နှစ်မျိုးခွဲခြားဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ခြင်းသည် သာမန်စိုက်ခင်းများကဲ့သို့ ခုတ်လှဲ မီးရှို့သည့်နည်းကို မသုံးဘဲ ရေဝေရေလဲဧရိယာများရှိ ကွက်လပ်များနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးနေ သည့် နေရာများ၌ ပဝတ္တိနည်းဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်း ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယူကလစ်မှအပ သစ်မျိုးပေါင်းစုံကို စိုက်ပျိုးကြရပါသည်။ မြေပြုပြင်ရာတွင် လက်ရှိပေါက်ရောက်နေ သော သစ်ပင်များအား ခုတ်လှဲခြင်းမပြုဘဲ ကွန်တိုလိုင်းတစ်လျှောက် ကွက်လပ်များတွင် အကွာ အဝေး ၁၅ ပေ x ၁၅ ပေ၊ မိုးများဒေသများ၌ ၁ ပေ x ၁ ပေ x ၁ ပေ ကျင်းများတူး၍ လည်းကောင်း၊ အပူပိုင်းမိုးနည်းဒေသများ၌ ၆ ပေ x ၁ ခွံ ပေ x ၁ ခွံ ပေ ကျင်းများတူး၍လည်းကောင်း၊ ၎င်းကျင်း များအတွင်း ၁ ခွံ ပေ x ၁ ခွံ ပေ x ၁ ခွံ ပေ အရွယ်ရှိ ချက်ကျင်းများ တူးဖော်ပေးရပါသည်။

၅.၂.၂.၄။ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်း

ကျေးရွာလူထုအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရသော သစ်တောစိုက်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ အကြီးမြန်၍ တိုင်၊ မျော၊ ထင်း စသည့် အသုံးတည့်နိုင်သော သစ်မျိုးများ၊ နှစ်တိုတိုဖြင့် ရရှိနိုင်မည့်သစ်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးပေး၍ ကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းမျိုးနှင့် မတူပေ။ ပြည်တွင်း၌ ဒေသအလျောက်ပေါက်ရောက်သော မယ်လီသစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်ပမှ ယူကလစ်၊ ဘောစကိုင်း၊ အော်ရီရှား၊ မန်ဂျန်ရှား သစ်မျိုးစသည်တို့ကိုလည်းကောင်းစိုက်ပျိုးပေးကြသည်။ ဒီရေရောက်တောမျိုးများအတွက် ကနစို၊ သရော်၊ ကန့်ပလာ၊ လမု၊ သမဲ့စသည့် မျော၊ ထင်း ရသော သစ်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ ဤစိုက်ခင်းမျိုး၌ အပူပိုင်းဒေသနှင့် မိုးများဒေသဟု နှစ်မျိုးခွဲခြား၍ မိုးများဒေသများတွင် အကွာ အဝေးကို ၆ ပေ x ၆ ပေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၈၅ပေ x ၈၅ ပေဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိုက်ပျိုးကြပြီး အပူပိုင်း ဒေသအတွက်မူ ၁၂ ပေ x ၁၂ ပေအကွာအဝေးကို ကျင်းစနစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကွာအဝေးအပေါ် မူတည်ကာ တစ်ဧက၌ ပါဝင်သော သစ်ပင်အရေအတွက်ကွာခြားမှု ရှိပါသည်။

ဤစိုက်ခင်းမျိုးများ၌ ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို မပြုလုပ်ရဘဲ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်းကိုသာ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

၅.၂.၂.၅။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း

ဒေသခံပြည်သူများ သစ်တောများကို ပြုစုစောင့်ရှောက်လာစေရေး၊ စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်လာစေရေးနှင့် စည်းကမ်းတကျ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲလာစေရေးတို့အတွက် ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှ စ၍ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ "ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ" ကို ထုတ်ပြန်ပြီး စည်းရုံးအကောင်အထည်ဖော် လျက်ရှိပါသည်။

ဤသစ်တောစိုက်ခင်းမျိုး၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ -

- (၁) ဒေသခံပြည်သူလူထုလိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ထင်းနှင့်အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ မလုံလောက်သည့်ဒေသများတွင် သစ်တောအုပ်များထူထောင်ခြင်း၊
- (၂) အစားအစာ၊ လူသုံးပစ္စည်းနှင့် ဝင်ငွေရရှိစေရန်အတွက် လယ်ယာအဆင့်တွင် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူအသုံးချခြင်း၊
ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို အောက်ပါဒေသများ၌ တည်ထောင်ရန် ခွင့်ပြုပါသည်။
- (က) သဘာဝတောများ ပျက်စီးပြုန်းတီး၍ သဘာဝအလျောက်ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းရန် ခက်ခဲသော နေရာများ၊
- (ခ) ဒေသလိုအပ်ချက်အတွက် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့နိုင်သော အလားအလာရှိသည့်နေရာဒေသများ၊

- (ဂ) ရေအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့်ဒေသများ၌ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် သင့်လျော်သော နေရာများ၊
- (ဃ) အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ဒေသလူထုက စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့သော သစ်တောမြေများ၊
- (င) အစဉ်အလာအရ ဒေသခံလူထုက စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့သော သစ်တော မြေများ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ဆောင်ရွက်သည့် သစ်တောလုပ်ငန်း များနှင့် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် တည်ထောင်သည့် အကြီးစား သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း မဟုတ်ပါ။ သစ်တောတည်ထောင်ရန်အတွက် မြေအသုံးချခွင့်ကို ကနဦးကာလ အဖြစ် နှစ် ၃၀ သတ်မှတ်ခွင့်ပြုပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော လုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသေးစိတ်ကို အခန်း(၈)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

၅.၂.၃။ သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ

သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

- (၁) စိုက်ခင်းများအား ပုံမှန်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းမရှိ၍ ပြည့်ကျပ်နေသော စိုက်ခင်းများ အောက်တွင် ပေါင်း-မြက်-သစ်ပင်-ဝါးများမရှိ၍ မြေပြိုတိုက်စားခြင်းခံနေရခြင်း၊
- (၂) လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုလွယ်ကူသော စိုက်ခင်းများတွင် တရားမဝင်ခိုးယူခံနေရခြင်း၊
- (၃) သစ်တောဝန်ထမ်းများမလုံလောက်၍ စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများပုံမှန်မလုပ်နိုင်ခြင်း၊
- (၄) ရန်ပုံငွေမလုံလောက်၍ လုပ်ငန်းများပီပြင်စွာမလုပ်နိုင်ခြင်း။
- (၅) ဝန်ထမ်းလစာ၊ ခရီးစရိတ်စသည်တို့ မလုံလောက်၍ လုပ်ငန်းတွင် စိတ်ဝင်စားမှုနည်းခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှုနည်းခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောဥပဒေကို ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်း နိုင်စွမ်း မရှိကြခြင်း၊
- (၆) သစ်တောလုပ်ငန်းများကို အဆင့်ဆင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု၊ စစ်ဆေးရေးယူမှု အားနည်းခြင်း၊
- (၇) ပြည်သူလူထုနှင့် သစ်တောဝန်ထမ်းများ နားလည်မှုလွဲမှားခြင်း၊
- (၈) အောက်ခြေ ပြည်သူများသို့ ပညာပေး စည်းရုံးမှုများစွာ အားနည်းနေခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

၅.၃။ ရည်မှန်းချက်

စီမံကိန်းကာလ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ အတွင်း တည်ထောင်မည့် သစ်တောစိုက်ခင်းကို ဇယား(၅-၈)တွင် စိုက်ခင်းအမျိုးအစားနှင့် သစ်မျိုးအလိုက် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၅-၈)။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း (၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁)တည်ထောင်မည့် သစ်တောစိုက်ခင်းအမျိုးအစားနှင့် ဧရိယာ(ဧက)

စိုက်ခင်းအမျိုးအစားနှင့် သစ်ပင်အမျိုးအစား	စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအလိုက်(၁၀)နှစ်တာကာလအုပ်စုအတွင်း တည်ထောင်ရန် ဧရိယာ(ဧက)			
	၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၁၀-၂၀၁၁	၂၀၁၁-၂၀၁၂ မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁	၂၀၂၁-၂၀၂၂ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁	(၁၀)နှစ်ကာလ များစုစုပေါင်း
(၁) စီးပွားရေးစိုက်ခင်း				
(က) သာမန်ကျွန်း	၁၀၀,၀၀၀	၄၀,၀၀၀	-	၁၄၀,၀၀၀
(ခ) ကျွန်းအထူး	၂၀၀,၀၀၀	၂၀၀,၀၀၀	၂၀၀,၀၀၀	၆၀၀,၀၀၀
(ဂ) ပျဉ်းကတိုး	}	၄၀,၂၀၀	၃၃,၅၀၀	၁၂၃,၇၀၀
(ဃ) ပိတောက်				
(င) ထင်းရှူး				
(စ) အခြား				
(၂) စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း	၅၀,၀၀၀	၄၀,၂၀၀	၃၃,၅၀၀	၁၂၃,၇၀၀
(၃) ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း (အထူးအပါအဝင်)	၂၀၀,၀၀၀	၁၅၉,၆၀၀	၁၃၃,၀၀၀	၄၉၂,၆၀၀
(၄) ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်း	၁၅၀,၀၀၀	၁၂၀,၀၀၀	၁၀၀,၀၀၀	၃၇၀,၀၀၀
စုစုပေါင်းစိုက်ခင်းဧရိယာ	၇၅၀,၀၀၀	၆၀၀,၀၀၀	၅၀၀,၀၀၀	၁,၈၅၀,၀၀၀
နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှစိုက်ခင်းဧရိယာ	၇၅,၀၀၀	၆၀,၀၀၀	၅၀,၀၀၀	၆၁,၆၆၆

၅.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၅.၄.၁။ စိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ်ဖွဲ့စည်းခြင်း

ခရိုင်တစ်ခုစီအတွင်းတွင်ရှိသော စိုက်ခင်းများအားလုံးကို သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်တိုက်နယ်တွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် - စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများကို စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ်တွင် လည်းကောင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းများကို စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ်တွင် လည်းကောင်းထည့်သွင်းအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများကို ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ်တွင်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာသုံး စိုက်ခင်းများကို ဒေသ

ထောက်ပံ့ရေးသစ်တောများအလုပ်တိုက်နယ်တွင်လည်းကောင်း၊ အသီးသီးထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်း၍ စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ် ဖွဲ့စည်းရာတွင် အလုပ်တိုက်နယ်ကို စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအလိုက်လည်းကောင်း၊ စိုက်ကွက်စဉ်/ခုတ်စဉ်ကို သစ်မျိုး အလိုက်လည်းကောင်း၊ နှစ်စဉ်ခုတ်ကွက် သို့မဟုတ် နှစ်စဉ်စိုက်ကွက်များကို တည်ထောင်သည့် ခုနှစ်အလိုက်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းများအလုပ်တိုက်နယ်ဖွဲ့စည်းရာတွင် တည်ထောင်ပြီး စိုက်ခင်းများအပြင် ခုတ်လှဲမျိုးဆက် စီမံချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် စိုက်ခင်း တည်ထောင်မည့် ဧရိယာများကို စိုက်ခင်းများ အလုပ်တိုက်နယ်တွင် တစ်ပါတည်း ဖွဲ့စည်းရန် ဖြစ်ပါ သည်။

၅.၄.၂။ နေရာဒေသရွေးချယ်ခြင်း

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန် အောက်ဖော်ပြပါ နေရာဒေသများကို ဦးစားပေး၍ ရွေးချယ် သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကျူးကျော်ခံရသည့် သစ်တောမြေများ၊
- (ခ) တောပျက်များ၊
- (ဂ) ပလပ်မြေများနှင့် ဝါးပေါက်ရောက်မှု ကောင်းမွန်သည့် ဒေသများ၊ မြေဆီဩဇာ ကောင်းမွန်သည့်ဒေသများ။

၅.၄.၃။ ဒေသနှင့် သစ်မျိုး လိုက်ဖက်မှု

ဒေသနှင့် ကိုက်ညီလိုက်ဖက်မည့် သစ်မျိုးများကို ရွေးချယ်ရာတွင် -

- (၁) နှစ်စဉ်ရွာ သွန်းသော မိုးရေချိန်စုစုပေါင်း၊
- (၂) မိုးရွာခြင်းပုံနှံ့မှု၊
- (၃) ရေလက်ကျန်၊
- (၄) အပူချိန်၊
- (၅) မြေသားထု၊
- (၆) မြေသားတည်ဆောက်မှု၊
- (၇) မြေဓါတ်တုံ့ပြန်သတ္တိ၊
- (၈) အပင်များ၏ နိုက်ထရိုဂျင်ထုတ်သတ္တိ နှင့်
- (၉) အပင်များ၏ မီးနှင့် ရေလွှမ်းမိုးခြင်းဒဏ်ခံနိုင်မှု စသည့်အချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၅.၄.၄။ သစ်တောစိုက်ခင်းများစိုက်ပျိုးပြုစုခြင်းစနစ်

သစ်တောစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်းစနစ်တွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပြုစုခြင်းဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များအပြင် သစ်စေ့ထုတ်ဧရိယာများတည်ထောင်ခြင်း၊ မျိုးသန့်ဥယျာဉ်များတည်ထောင်ခြင်း၊ မျိုးပင်များရှာဖွေသတ်မှတ်ခြင်း၊ သစ်စေ့စုဆောင်းခြင်း၊ ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်း အစရှိသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရာတွင် လုပ်ကိုင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့် နှင့် သတ်မှတ်လုပ်ငန်းရာသီကာလကို ဇယား(၅-၉)တွင် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၅-၉)။ စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မည့်ကာလ

စဉ်	လုပ်ငန်းအမျိုးအမည်	ဆောင်ရွက်မည့်ကာလ
၁	မြေတိုင်းတာခြင်း	နိုဝင်ဘာလ၊ ဒီဇင်ဘာလ
၂	တောင်ယာခုတ်ခြင်း	ဒီဇင်ဘာလမှ ဖေဖော်ဝါရီလ
၃	မီးရှို့ခြင်း	ဧပြီလ(ပထမအပတ်)
၄	ကျွန်းခွေခြင်း	ဧပြီလ
၅	ပန္နက်ရိုက်ခြင်း	မေလ
၆	စိုက်ပျိုးခြင်း	ဇွန်လ
၇	ပေါင်းရှင်းခြင်း	
	(က) ပထမအကြိမ်	ဇွန်လ/ ဇူလိုင်လ
	(ခ) ဒုတိယအကြိမ်	ဇူလိုင်လ/ဩဂုတ်လ
	(ဂ) တတိယအကြိမ်	စက်တင်ဘာလ/အောက်တိုဘာလ
၈	ဖာထေးခြင်း	ဇူလိုင်လ/ဩဂုတ်လ
၉	ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း	ဒီဇင်ဘာလ
၁၀	မီးကာကွယ်ခြင်း	
	(က) မီးတားလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း	ဇန်နဝါရီလ
	(ခ) မီးစောင့်ခြင်း	ဖေဖော်ဝါရီလ မှ မေလအထိ

စက်မှုကုန်ကြမ်း၊ ရေဝေရေလဲ၊ ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် လုပ်ကိုင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်နှင့် သတ်မှတ်လုပ်ငန်းရာသီကာလကို ဇယား(၅-၁၀) တွင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၅-၁၀)။ စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ရမည့်ကာလ

စဉ်	လုပ်ငန်းအမျိုးအမည်	ဆောင်ရွက်မည့်ကာလ
၁	မြေတိုင်းတာခြင်း	နိုဝင်ဘာလ၊ ဒီဇင်ဘာလ
၂	ပန္နက်စုဆောင်းခြင်း	စက်တင်ဘာလ၊ အောက်တိုဘာလ
၃	ပန္နက်ရိုက်ခြင်း	အောက်တိုဘာလ၊ နိုဝင်ဘာလ
၄	ကျင်းတူးခြင်း/ထွန်ယက်ခြင်း	နိုဝင်ဘာလမှ ဖေဖော်ဝါရီလ
၅	ကျင်းဖို့ခြင်း	မတ်လ
၆	စိုက်ပျိုးခြင်း	မေလ၊ ဇွန်လ
၇	သေပင်ဖာထေးခြင်း	ဇူလိုင်လ
၈	မြေဆွပေါင်းရှင်းခြင်း	ဩဂုတ်လနှင့် အောက်တိုဘာလ
၉	ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း	ဒီဇင်ဘာလ နှင့် မေလ
၁၀	မီးတားလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း	ဇန်နဝါရီလ
၁၁	မီးကာကွယ်ခြင်း	ဖေဖော်ဝါရီလ မှ မေလအထိ

စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်သည့် ပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို ဇယား (၅-၁၁)တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၅-၁၁)။ ပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းအချိန်ဇယား

စဉ်	လုပ်ငန်းအမျိုးအမည်	ဆောင်ရွက်မည့်ကာလ
၁	သစ်စေ့စုဆောင်းခြင်း	အောက်တိုဘာလ မှ ဇန်နဝါရီလအထိ
၂	ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း/ပြုပြင်ခြင်း	အောက်တိုဘာလ မှ နိုဝင်ဘာလအထိ
၃	မြေဆွေး/သဲစုဆောင်းခြင်း	နိုဝင်ဘာလမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ
၄	ပျိုးအိတ်မြေသွပ်ခြင်း	နိုဝင်ဘာလမှ ဇန်နဝါရီလအထိ
၅	သစ်စေ့ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ပျိုးပင်ကူးပြောင်းခြင်း	နိုဝင်ဘာလမှ ဇန်နဝါရီလအထိ
၆	ပျိုးပင်များပြုစုခြင်း	ဇန်နဝါရီလမှ ဧပြီလအထိ
၇	ပျိုးပင်များကြီးခိုင်စေခြင်း	မေလ

၅.၄.၅။ သက်ပတ်

သက်ပတ်ကိုသတ်မှတ်ရာတွင်

- (၁) စိုက်ခင်းတည်ထောင်သည့်ရည်ရွယ်ချက်
- (၂) သစ်မျိုး
- (၃) ဒေသအတန်းအစား သို့မဟုတ် ဒေသအညွှန်း
- (၄) စီမံအုပ်ချုပ်မှု အမျိုးအစားနှင့်
- (၅) ဈေးကွက်အခြေအနေများအပေါ်တွင် သတ်မှတ်ပါမည်။

စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ထားသော သက်ပတ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

စဉ်	စိုက်ခင်းအမျိုးအစား	သက်ပတ် (နှစ်)
၁	ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း	၄၀
၂	စီးပွားရေးစိုက်ခင်း (သာမန်ကျွန်းအပါအဝင်)	၆၀
၃	စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း	၁၀
၄	ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်း	၅

၅.၄.၆။ သစ်တောစိုက်ခင်းပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း

၅.၄.၆.၁။ စိုက်ခင်းမတည်ထောင်မီလုပ်ငန်းများ

စိုက်ခင်းများကို မတည်ထောင်မီ အကြိုလုပ်ကိုင်ရမည့် လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း တိကျစွာလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

- (၁) စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန်အတွက် သဘာဝတောကောင်းများကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ သဘာဝတောပျက်များတွင်သာ သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- (၂) ဒေသအဆင့်၊ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် ထူးခြားရှားပါးသည့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ ဖြစ်တည်လျက်ရှိသော ဒေသများတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းမပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။
- (၃) သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရာတွင် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော၊ ကြိုးဝိုင်းတောများသာ တည်ထောင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုးပြင်တောတွင် တည်ထောင်ပါက ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောအဖြစ် အမြန်ဆုံးဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။
- (၄) စီမံကိန်း(၁၀)နှစ်တာကာလအတွင်း စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် ဧရိယာများကိုစစ်ဆေးပြီး ပါဝင်ပင်မြေပုံရေးဆွဲပြီး ခုတ်လှဲမျိုးဆက်ခြင်းစီမံကိန်းကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) ကျွန်းနှင့်သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ခုတ်လှဲမျိုးဆက်ခြင်းစီမံချက်တွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန်နှင့် စိုက်ခင်းမတည်ထောင်မီ (၃) နှစ်အတွင်း ထုတ်လုပ်ခွင့်ပြုပါရန်နှင့် ပင်ထောင်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ရာ၌ ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၄.၆.၂။ စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ပြီးလုပ်ငန်းများ

တည်ထောင်ပြီး သစ်တောစိုက်ခင်းများတွင် လုပ်ကိုင်ရမည့် လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လုပ်ကိုင်ရမည့် အချိန်တွင် တိကျစွာ လိုက်နာလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း

စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများတွင် သစ်မျိုးနှင့် နှစ်အလိုက် ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရမည့် အကြိမ် ကို အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

သစ်မျိုးနှင့် နှစ်အလိုက် ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရမည့် အကြိမ်ပေါင်း

စဉ်	သစ်မျိုး	ပထမနှစ် (အကြိမ်)	ဒုတိယနှစ် (အကြိမ်)	တတိယနှစ် (အကြိမ်)	စတုတ္ထနှစ် (အကြိမ်)	စုစုပေါင်း (အကြိမ်)
၁	ကျွန်း	၃	၂	၁	-	၆
၂	ပျဉ်းကတိုး	၂	၂	၂	၁	၇
၃	ပိတောက်	၂	၂	၂	၁	၇
၄	ထင်းရှူး	၃	၂	၁	-	၆

စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းများတွင်

စဉ်	နှစ်	အကြိမ်ပေါင်း
၁	ပထမနှစ်	၂ ကြိမ်
၂	ဒုတိယနှစ်	၂ ကြိမ်
၃	တတိယနှစ်	၁ ကြိမ်
	စုစုပေါင်း	၅ ကြိမ်

ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများ၌ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရာတွင် အပင်မှ ၁၃ပေ ပတ်လည်အထိ ပြုလုပ်ပါသည်။ နှစ်အလိုက် ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရမည့် အကြိမ်ကို အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

စဉ်	နှစ်	အကြိမ်ပေါင်း
၁	ပထမနှစ်	၂ ကြိမ်
၂	ဒုတိယနှစ်	၂ ကြိမ်
	စုစုပေါင်း	၄ ကြိမ်

ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်းများတွင် နှစ်အလိုက် ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းရမည့် အကြိမ်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

စဉ်	နှစ်	အကြိမ်ပေါင်း	
		မိုးများဒေသ	မိုးနည်းဒေသ
၁	ပထမနှစ်	၂	၂
၂	ဒုတိယနှစ်	၂	၂
၃	တတိယနှစ်	၁	-
	စုစုပေါင်း	၅	၄

(၂) မီးကာကွယ်ခြင်း

- မီးတားလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း
- မျှော်စင်၊ မီးစခန်းဆောက်လုပ်ခြင်း
- မီးစောင့်ခန့်ထားခြင်း

စိုက်ခင်းအမျိုးအစားအားလုံးတွင် မီးကာကွယ်ခြင်းကို (၅)နှစ်သားအထိ ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။

(၃) စစ်ဆေးလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း

သစ်တောစိုက်ခင်းများတွင် ဌာနဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း စစ်ဆေးလမ်းများ ဖောက်လုပ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၄) ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်း

ကျွန်းအထူးစိုက်ခင်း

စိုက်ခင်း(၁၀)နှစ်သားနှင့် (၁၇/၁၈)နှစ်သားတို့တွင် ပထမအကြိမ်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် ပုံသေပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ၂၅ နှစ်နှင့် ၃၀ နှစ်သား တို့တွင် တတိယအကြိမ်နှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ရွေးချယ် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

သာမန်နှင့်အခြားစီးပွားရေးစိုက်ခင်းများ

စိုက်ခင်း(၁၀)နှစ်သားတွင် ပထမအကြိမ် ပုံသေပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပါမည်။ ၁၈ နှစ်သားတွင် ဒုတိယအကြိမ်နှင့် ၃၀ နှစ်သားတွင် တတိယအကြိမ်နှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ရွေးချယ်ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းကိုဆောင်ရွက်ပါသည်။

(၅) ရောဂါပိုးမွှားအန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း

- (က) စိုက်ပျိုးမည့်သစ်မျိုးသည် စိုက်ပျိုးသည့် ဒေသ ဝန်းကျင် ကိုက်ညီလိုက်ဖက်ရန်၊
- (ခ) ရောဂါပိုးမွှားများကို ဖြစ်နိုင်ပါက ဓါတုပစ္စည်းများအသုံးပြု၍ ကာကွယ် ဟန့်တားခြင်းထက် ဇီဝဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းမှုနည်းစနစ်မျိုးစုံကို အသုံးပြုရန်၊
- (ဂ) သစ်မျိုးရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရွက်အုပ်လွှာ အဆင့်ဆင့်စိုက်ပျိုးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဃ) ရောဂါပိုးမွှားများ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ပြန့်ပွားကူးစက်မှုများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စစ်ဆေးမည့် နည်းစနစ်များ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊
- (င) စိုက်ခင်းဒေသပတ်ဝန်းကျင်တွင် သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းထားရှိရန်၊
- (စ) ရောဂါပိုးမွှားများ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှု ပြုလုပ်နိုင်ရန် အဆိုပါ ပိုးမွှားတို့၏ ဘဝဖြစ်စဉ် နှင့် အလေ့အထကို သိရှိနားလည်ထားရန်၊
- (ဆ) ရောဂါပိုးမွှားကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပါတ်သက်၍ ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်းလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်။

(၆) စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းများပြုစုခြင်း

တည်ထောင်ပြီး သစ်တောစိုက်ခင်းများအား ဌာနဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းများ ထားရှိရပါမည်။ စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းများတွင် တည်ထောင်သည့် နှစ်၊ သစ်မျိုး၊ သေပင်ရှင်ပင်ရာခိုင်နှုန်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်း၊ သေပင်ဖာထေးခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းများနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ဖြည့်သွင်းထားရှိရန်နှင့် ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဖြည့်သွင်းမှတ်သားထားရန် ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းများတွင် ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း စိုက်ခင်းဒေသ အနေအထားဖော်ပြသော မြေပုံရေးဆွဲရမည်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ site

၅.၄.၇။ သစ်တောသယံဇာတစာရင်းကောက်ယူခြင်း

၅.၄.၇.၁။ ကြားဖြတ်တောထွက်

ပင်ကျပ်နုတ်ခြင်းမှ ရရှိသည့် တောထွက်များကို စီမံကိန်း(၁၀)နှစ်တာကာလအတွက် ခန့်မှန်းတွက်ချက်ဖော်ပြရန်နှင့် စီမံကိန်းကာလအတွင်း အမှန်တကယ်ထွက်ရှိသည့် ကြားဖြတ် တောထွက်များကို စာရင်းဇယားပြုစုထားရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။

၅.၄.၇.၂။ အပြီးသတ်တောထွက်

သက်ပြည့်စိုက်ခင်းများမှ နောက်ဆုံးတောထွက်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ဖော်ပြပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

၅.၄.၈။ ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ကာကွယ်ခြင်း

သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းသည် ငွေကြေးကုန်ကျရုံမျှမက နည်းပညာများကိုပါ အသုံးချရန် လိုအပ်ပါသည်။ သဘာဝတောကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ပုံမျိုးမဟုတ်ဘဲ အနီးကပ်ကြီးကြပ် စောင့်ရှောက်ရမည်ဖြစ်ခြင်း၊ စနစ်တကျပြုစုပျိုးထောင်ပါက ရရှိမည့် အကျိုးအမြတ်မှာလည်း အလွန် များပြားသဖြင့် စနစ်တကျ တည်ထောင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးအမြတ်အများဆုံး ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

ငွေကြေးအမြောက်အများ အကုန်အကျခံထားရသော၊ ရင်းနှီးထားရသော သစ်တောစိုက်ခင်း များကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပုံမှန်ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းမပြုနိုင်၍ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းနှင့် မသမာသူတို့ တရားမဝင် ခိုးခုတ်သဖြင့် စိုက်ခင်းများပျက်စီးခဲ့ရသော ဖြစ်ရပ်များရှိခဲ့ပါသည်။ ဤအဖြစ်အပျက်များသည် နိုင်ငံတော်အတွက် များစွာနစ်နာဆုံးရှုံးလျက်ရှိပါသည်။ ပုံမှန်ပြုစုခြင်း (ဥပမာ-ပင်ကျပ်နုတ်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်း) မလုပ်ကိုင်နိုင်၍ အပင်များကျပ်ပြီး အောက်ခြေတွင် မြေဆီလွှာကိုထိန်းရန် မြက်ပင်၊ သစ်ပင်၊ ဝါးပင်များမရှိ၍ မြေပြိုတိုက်စားခြင်းခံရကာ သဘာဝ ဝန်းကျင် ပျက်စီးစေပြီး နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများကိုလည်း ထပ်ပေးပါသည်။

စိုက်ခင်းအချို့ကို ပုဂ္ဂလိက၊ ဖက်စပ်၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်း များအဖြစ် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးခြင်းဖြင့်လည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရာတွင် ပိုမိုထိရောက်လာနိုင် ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနတို့မှ နည်းပညာများပေး ခြင်း၊ သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်များတည်ထောင်၍ ပျိုးပင်များကိုရောင်းချပေးခြင်း၊ ပြုစုပျိုးထောင်နည်း သင်တန်းများပို့ချခြင်းကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များသည် အချိန်အခါနှင့် အလွန်သင့်လျော်သော ညွှန်ကြားချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအမျိုးသားကော်မရှင်^၁ မှလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေကို ပြုစု၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ အတည်ပြုရန် တင်ပြထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုဥပဒေသည် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးစေခြင်းမှ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပေးရာတွင် များစွာအထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၄.၉။ သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှု

သစ်တောဦးစီးဌာန၊ သစ်တောသုတေသနဌာနတို့မှ အခြေခံသုတေသနလုပ်ငန်းများကို အဓိကလုပ်ကိုင်စေပြီး လက်တွေ့အသုံးချ သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များလိုအပ်ချက်နှင့် ရန်ပုံငွေ၊ ပစ္စည်းကိရိယာအကူအညီများ ရယူလုပ်ကိုင်ရပါမည်။ သို့မှသာ ရန်ပုံငွေပြဿနာနှင့် နည်းပညာသုတေသန ရလဒ်များ၊ အသုံးချမှုပြဿနာများ ပြေလည်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဈေးကွက်သုတေသနကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် သစ်တောသုတေသနဌာနတို့ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောစိုက်ခင်းများကိုတည်ထောင်ရာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ရန် ရန်ပုံငွေလိုအပ်ပါက ကာဗွန်သိုဗိုင်းစ်^၂ အဖြစ် ရရှိရန် အလားအလာများရှိနေပါသည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်အရ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းဧရိယာ ဟက်တာ ၁၃၀ သန်းမျှရှိ၍ ၎င်းဧရိယာသည် ကမ္ဘာ့သစ်တောဖုံးလွှမ်းဧရိယာ၏ ၃% မျှသာရှိသော်လည်း ကမ္ဘာ့လူထု၏ လိုအပ်ချက်ကို ၂၅% အထိဖြည့်စွမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၅.၅။ နိဂုံး

ကမ္ဘာ့အပူပိုင်းဒေသရှိ ပျက်စီးပြုန်းတီးလျက်ရှိသော သစ်တောဧရိယာ စုစုပေါင်း ဧက သန်းပေါင်း ၅၁၃၀ အနက် သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်နိုင်သော ဧရိယာမှာ ဧကသန်းပေါင်း ၁၀၃၂ မျှသာရှိပါသည်။^၃ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပျက်စီးပြုန်းတီးသွားသော သစ်တောဧရိယာများအားလုံး လိုလို သစ်တောစိုက်ခင်းများပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန် အလားအလာရှိနေပါသည်။

^၁ National Commission for Environment Affairs - NCEA
^၂ Carbon Credit Loan
^၃ Grangel 1998

၁၉၉၅ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ စက္ကူ၊ ပျော့ဖတ်၊ သစ်ပါးလွှာ၊ သစ်ခွဲသားများနှင့် သစ်ဈေးကွက်တို့၏ လိုအပ်ချက်သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ နှစ်များအတွင်း လက်ရှိလိုအပ်ချက်ထက် ၇၀% ပိုလာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ၎င်းလိုအပ်ချက်ကို သဘာဝတောများက သင့်တင့်ရုံမျှသာ ဖြည့်စွမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အများအားဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်၍ ဖြည့်စွမ်းသွားရပါမည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် စက်မှုကုန်ကြမ်းသစ်လုံးသုံးစွဲမှု ပမာဏမှာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ကုဗတန် သန်းပေါင်း(၁၁၃၀)ရှိရာမှ သက္ကရာဇ်၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ကုဗတန်သန်းပေါင်း (၁၃၂၀) ရှိလာမည်ဟု ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့်စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ကုန်ကြမ်းပိုမိုသုံးစွဲလာခြင်းသည် လည်း သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အလားတူ အခြေအနေများ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြီး စီးပွားရေးနှင့် စက်မှုကုန်ကြမ်း စိုက်ခင်းများ တိုးတက်တည်ထောင်ရန်အတွက် စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်၍ ဒေသအတွင်း စီးပွားရေးတည်ထောင်ခြင်း^၁ အရ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်တွင် ပြည်ပမှ သစ်ကုမ္ပဏီများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် မကြာမီကာလအတွင်း လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မည်ဟု မျှော်လင့်နိုင်ပါသည်။ အာရှပစိဖိတ်ဒေသတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကျွန်း၊ ပိတောက်၊ ပျဉ်းကတိုး အစရှိသည့် သစ်မျိုးများနှင့် အရည်အသွေးအနေဖြင့် ယှဉ်နိုင်သော သစ်များ အလွန်မှ နည်းပါသည်။ ယခုကပင် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ထားခြင်းအားဖြင့် ရွှေစိမ်းရောင် ^၂ လွှမ်း၍ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အရေးတို့ကိုပါ အလေးအနက်ထား ဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် ကမ္ဘာ့ အလယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် သစ်တောသယံဇာတကြွယ်ဝသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ဆက်လက်ဝင့်ကြားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Regionalisation of Economy
^၂ Green gold

၆။ သစ်တောကာကွယ်ခြင်း

၆.၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ၏ ၇၆% ခန့်သည် ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသူများဖြစ်ပြီး အများစုမှာ သစ်တောများမှရရှိသော သယံဇာတအမျိုးမျိုးဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုလုပ်နေရပါသည်။ သဘာဝသစ်တောများအတွင်း တောင်ယာခုတ်ခြင်းသစ်၊ထင်း၊ဝါး၊ပရဆေးနှင့် အခြားအမျိုးမျိုးသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမြောက်အများကို ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ မိမိသုံးအတွက်သော်လည်းကောင်း ဝင်ရောက် ခုတ်ယူ ထုတ်လုပ် အသုံးပြုလျက် ရှိနေပါသည်။

ယခုအခါ သစ်တောများကို ကာကွယ်ရာတွင် ပညာပေးခြင်းနှင့် တိုးတက်သော နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုလျက် သစ်တော မြေများကို စနစ်တကျ အသုံးချရန် လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောနယ်များအတွင်း ဝင်ရောက် ကျူးကျော်သူများသည် အများအားဖြင့် ဆန်စပါး၊ကောက်ပဲသီးနှံ စိုက်ပျိုးသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဝင်ရောက် ကျူးကျော် စိုက်ပျိုးသည့် မြေပေါ်တွင် အစားထိုး နှစ်ရှည်သီးနှံ စိုက်ပျိုးလာစေရန် သီးနှံ သစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်း၊ လူမှုသစ်တော တည်ထောင်ခြင်း၊ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော တည်ထောင်ခြင်းစသည့် နည်းစနစ်များကို ဒေသအလိုက် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၆.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

လူတို့သည် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် လာသည်နှင့် အမျှ နေထိုင်မှုအဆင့်အတန်းသည်လည်း တစ်စတစ်စ တိုးတက်လျက် ရှိပါသည်။ သစ်တောကို မှီခို၍ လိုအပ်သော ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူခြင်းများ ပြားလာသဖြင့် သစ်တောများ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းပျောက်ကွယ် နေသည်ကို သတိပြုမိသော အချိန်မှစ၍ သစ်တောများကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းထားရန် လိုအပ်ကြောင်း သိရှိလာကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ယခုအချိန်တွင် သဲကန္တာရ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိရတော့မည့် အခြေအနေမှ ပြန်လည် စိမ်းလန်း စိုပြည်အောင် ဆောင်ရွက်နေရသည့် အပူပိုင်း ဒေသများသည် ပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်း လက်ထက်တွင် တောကြီးများဖြင့် ဖုံးအုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဒေသများ၌ ယခုအခါတွင် သစ်တော ပြုန်းတီးခြင်းကြောင့် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် ဘဝမျိုးသည် ဤခေတ်လူများအဖို့ သင်ခန်းစာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် ရပ်တည်လျက်ရှိနေပါသည်။

သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရာတွင် လူတို့၏ ဘေးရန် တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ကာကွယ်ပေးရာမှစ၍ ခေတ်အလျောက် သစ်တောသိပ္ပံ အတတ်ပညာရပ်များ တိုးတက် လာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောများကို ပျက်စီးစေတတ်သော အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ် အပေါင်းကိုလည်း ကာကွယ်ဖို့ လိုအပ်လာပါသည်။ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ရှေးဦးစွာ ရထားကြပြီးဖြစ်သောနိုင်ငံများ၌ သစ်တောများကို လူနှင့်အခြားဘေးရန် အမျိုးမျိုးမှ ကာကွယ်သော လုပ်ငန်းကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၌မူ

လူဦးရေ နည်းပါးခဲ့ပြီး နေရာအနှံ့အပြားနေထိုင်ကြသည့်အပြင် သစ်တောပေါများသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သောကြောင့် သစ်တော ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည့်အကြောင်းကို ၂၀ ရာစုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် သိမြင်လာကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်တောကို အရေးကြီးသည့် သယံဇာတ ပစ္စည်းတခု အနေဖြင့် ယနေ့တိုင် သိမြင် နှလုံးသွင်းထားခြင်း မရှိသေးသူ အများအပြားရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူများအား သစ်တော၏ အကျိုးကျေးဇူးများ အပေါ်တွင် အာရုံစူးစိုက်လာအောင် ဆွဲဆောင်ရန် အထူးအရေးကြီးသောလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

၆.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီကာလ၌ တစ်နိုင်လုံး အကျယ်အဝန်း၏ ၆၀% ကျော်သည် သစ်တောကြီးများဖြင့် ဖုံးအုပ်ခဲ့ပြီး ၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ်ခန့်တွင် လူဦးရေမှာလည်း ၁၄.၇ သန်းသာရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၁၉၇၀ခုနှစ်၊ ၁၉၈၃ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၆ ခုနှစ်တို့ အတွင်းတွင် လူဦးရေမှာ ၂၈.၉ သန်း၊ ၃၆.၃သန်းနှင့် ၄၄.၄၇ သန်းအထိ အသီးသီးတိုးတက်လာပါသည်။ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် လူဦးရေသည် ၅၁သန်းခန့် အထိ များလာခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လူဦးရေတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ သစ်နှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ပိုမိုထုတ်လုပ် အသုံးပြုခြင်းနှင့် လယ်ယာမြေများ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်လာခြင်းကြောင့် သစ်တောမြေများ လျော့ပါးလာပြီး သစ်တောပျက်စီး ပြုန်းတီးမှုများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ အဝေးမှ စူးစမ်း လေ့လာရေး နည်းပညာနှင့် ပထဝီ သတင်းအချက်အလက် စနစ်များကို အသုံးပြုပြီး နောက်ဆုံး ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် တိုင်းတာ တွက်ချက်မှုအရ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၅၇% ရှိသစ်တောများဖြင့် ဖုံးအုပ်ပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ၅၂.၇% နှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ၅၀.၈% သို့ အသီးသီး လျော့ပါးလာခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပျက်စီး ပြုန်းတီးပြီးဖြစ်သော သစ်တောမြေများတွင် သစ်တောပြန်လည် ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ သဘာဝ သစ်တောများ ဆက်လက်ပြုန်းတီးနေမှု လျော့နည်းစေရန် သစ်တော ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် အထူးလိုအပ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

၆.၂.၁။ သစ်တောများအပေါ်ကျရောက်နေသောဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ၎င်းတို့ကို ကာကွယ်ခြင်း

သစ်တောများကို ပျက်စီးပြုန်းတီးစေသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာ အကြမ်းအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်းခွဲခြားထားရှိနိုင်ပါသည်။

- (က) လူတို့၏ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးမှု
- (ခ) သစ်ပင်ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါကျရောက်မှု
- (ဂ) တောမီး

၆.၂.၁.၁။ လူတို့၏ ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးမှု ဘေးအန္တရာယ်

လူကြောင့် သစ်တောများ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုသည် အကြီးဆုံးပြဿနာ ဖြစ်ပါသည်။ လူကြောင့်သစ်တော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို လျော့နည်းပပျောက်စေရန် တရားဥပဒေအရ တားမြစ် ကာကွယ်ခြင်းအပြင် ကျူးလွန်သူများအား ဖော်ထုတ်အပြစ်ပေး အရေးယူခြင်း သာမက သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရာတွင် ပြည်သူလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက် လာစေရန်အတွက် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

လူတို့၏ ဘေးရန်မှ သစ်တောများကို ကာကွယ်ရန် ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် သစ်တော မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ(၁၉၉၅)

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နေသည့် ခေတ်စနစ်နှင့် ကိုက်ညီသော မြန်မာ့ သစ်တော မူဝါဒ အသစ်ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ သစ်တော မူဝါဒတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပခါ န အချက်ကြီး (၆)ချက်အနက် ပထမဆုံး အချက်မှာ သစ်တော၊ ရေ၊ မြေ၊ သားငှက်၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် တို့ကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မူဝါဒ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ သစ်တော ကြိုးဝိုင်းများ၏ ဧရိယာကို နိုင်ငံ အကျယ်အဝန်း ဧရိယာ၏ ၁၅% မှ ၃၀% သို့ တိုးမြှင့် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ပြီး၊ သဘာဝ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေး နယ်မြေများကို ၂.၁% မှ ၅% သို့ ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံ အကျယ်အဝန်း ဧရိယာ၏ ၁၀% သို့ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဥပဒေ(၁၉၉၂)

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ၁၉၀၂ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့သည့် သစ်တောဥပဒေသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည့် ခေတ်စနစ်နှင့် မကိုက်ညီတော့သဖြင့် သစ်တောဥပဒေအသစ်ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ် တွင်ထုတ်ပြန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ဤဥပဒေသစ်သည် သစ်တော မူဝါဒနှင့်အညီ ဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုတို့ကို ဟန်ချက်ညီညီ တိုးတက် ဆောင်ရွက်စေပြီး သစ်တောလုပ်ငန်းတွင် ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍကို ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းမှုကို ဦးစားပေး အလေးထား ဖော်ပြပြီး၊ သစ်တောစီမံ အုပ်ချုပ် လုပ်ငန်းတွင် ပြည်သူလူထုမှ ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက် လာရန် အားပေး နှိုးဆော် သည့်အပြင်၊ သစ်တောပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ တို့အား ထိရောက်စွာ အပြစ်ပေး အရေးယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

သစ်တောနည်းဥပဒေ(၁၉၉၅)

သစ်တောဥပဒေ ၁၉၉၂ကိုထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သစ်တောနည်း ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဥပဒေ ၁၉၉၂သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ခရိုင်နှင့်မြို့နယ် အဆင့်ဆင့်ရှိ တာဝန်ခံများကို မိမိတို့၏ နေရာဒေသအတွင်း သစ်တောပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို တားဆီး ဖော်ထုတ်အရေးယူရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝ အပ်နှင်းထားသည့်အပြင် သစ်တော ပြစ်မှုများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်နိုင်ရန်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနအတွင်း ကာကွယ်ရေးနှင့် စစ်ဆေးရေးဌာနတစ်ခုကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သီးခြားဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

၆.၂.၁.၂။ ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ သဘာဝတော အမျိုးမျိုး ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ တောတွင်း၌ အပင်မျိုးစိတ် အမျိုးမျိုးတို့လည်း ပေါက်ရောက်လျက် ရှိပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တောအမျိုးအစားနှင့် သစ်ပင် အမျိုးအစား အမျိုးမျိုး ပေါက်ရောက်မှုကြောင့် ပိုးမွှားရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု နည်းပါးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအချိန်၌ စိုက်ခင်း အများအပြား တည်ထောင်ပြီး သစ်မျိုးတစ်မျိုးတည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စိုက်ခြင်းကြောင့် ပိုးမွှားရောဂါများ ပေါများလာစေရန် အားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ ၎င်းအပြင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် ပျိုးခင်းများလည်း ထူထောင် ရသောကြောင့် ပျိုးခင်းများတွင် ရောဂါပိုးမွှားများ ကျရောက်မှုနှုန်း တိုးတက် လာသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ အများအားဖြင့် ကြုံတွေ့ရသော ရောဂါများမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သစ်စေ့မှ ပြန့်ပွားသောရောဂါ
- (၂) ပျိုးခင်းများအတွင်းကျရောက်သောရောဂါ
- (၃) စိုက်ခင်းတွင် ကျရောက်သည့်ရောဂါ တို့ဖြစ်ကြပါသည်။
- ပျိုးခင်းများတွင် ဘက်တီးရီးယားနှင့် မှိုပိုးရောဂါ ကျရောက်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းအပြင် စိုက်ခင်းများတွင် နှင်းပိုး^၁များလည်း ကျရောက်သည့်အပြင် အောက်ပါ အင်းဆက်ပိုး များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။
- (၁) အရွက်စားပိုး
- (၂) အခေါက်စားပိုး
- (၃) အသားထိုး/ပင်စည်ထိုးပိုးများ
- (၄) ပင်စည်စုတ်ပိုးများ
- (၅) ခေါင်ညွန့်စားပိုးများ၊ပျိုးပင်ဖျက်ပိုးများ
- (၆) အမြစ်စားပိုးများ
- (၇) အသီးဖျက်ပိုးများ

^၁ Rust

ဤကဲ့သို့ ပိုးမွှားနှင့် အပင်ရောဂါများ ကျရောက်ခြင်းကို ကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါအန္တရာယ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကျရောက်ပါက နှိမ်နင်းရန် ခက်ခဲသဖြင့် ကြိုတင် ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် သစ်တစ်မျိုးတည်းအား ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် မစိုက်ပျိုးခြင်း၊ စဉ်ဆက်မပြတ် စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ထား သင့်ပါသည်။

၆.၂.၁.၃။ တောမီးဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တောမီး တားဆီး ကာကွယ်ခြင်း၏ အခြေခံသဘောတရားများကို သိပွဲနည်းကျ သစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်မှု စတင် ဆောင်ရွက်စဉ်ကပင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၉၆ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရမှ သစ်တောနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တာဝန် ရှိသူများအား သစ်တော အမျိုးအစား အားလုံးကို တောမီးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ပြည်သူလူထုအား အသိပညာပေးခြင်း၊ ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ကျူးလွန်သူများအား အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်း အစရှိသည် တို့အပြင် ပြည်သူလူထုအား နိုးကြားသိရှိလာစေပြီး မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။

သစ်တောပညာရှင်နှင့် တာဝန်ရှိသူ အားလုံးတို့မှာ သစ်တောစိုက်ခင်းများကို မီးဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရာတွင် များစွာ အကျိုးသက်ရောက်ပြီး မလွဲမသေ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံသဘောတူ ကြပါသည်။ သို့သော် ကျွန်းပေါက်ရောက်သည့် သဘာဝတောများကို မီးကာကွယ်ရန် ယနေ့အထိ သဘောထားကွဲလွဲနေကြပါသည်။

ပညာရှင်အချို့က မြန်မာနိုင်ငံတွင် လောင်ကျွမ်းသော တောမီးမှာ မြေရှုပ်မီး များသာဖြစ်ပြီး တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ဝေးကွာစွာ ကူးစက်နိုင်သော်လည်း ပြင်းထန်စွာ လောင်ကျွမ်းလေ့ မရှိကြောင်း ဆိုကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောမီးလောင်ကျွမ်းသည့် ပမာဏ အကျယ်အဝန်းများ သော်လည်း သစ်တောနှင့် သစ်တောမြေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမှာ နည်းပါးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပေါက်ရောက်သော သစ်မျိုးကောင်း အများစုမှာ မီးဒဏ်ခံနိုင်သော သစ်မျိုးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဖိုးတန် ကျွန်းသစ်မျိုးမှာ မီးဒဏ်ကို ပိုမိုခံနိုင်ပြီး မီးလောင်ကျွမ်းခြင်းကြောင့် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသည့် အခြားသစ်မျိုးများကို နည်းပါးစေသဖြင့် ကျွန်းပေါက်ရောက်မှုကို အကျိုးပြုပါသည်။ တောမီးလောင်ကျွမ်းမှု မရှိသည့် တောစိုများတွင် သဘာဝကျွန်း မျိုးဆက်ပင်များ နည်းပါးကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ တောမီးကြောင့်အဖိုးတန် သစ်မျိုးများ၏ သဘာဝ မျိုးဆက်ခြင်းကို ကောင်းမွန်စေပြီး အထူးသဖြင့် ရွက်ပြတ်ရောနှော တောမျိုးများတွင် တောတစ်မျိုးမှ တစ်မျိုးသို့ တိုးတက် ကူးပြောင်းရာတွင် အထောက်အကူပြုပါသည်။ တောမီး ကာကွယ်ခြင်းဖြင့် ကျွန်းသဘာဝ မျိုးဆက်ရန် ခက်ခဲသည့် အမြဲစိမ်းသစ်တော အဖြစ်သို့ပင် ပြောင်းလဲ စေနိုင်ပါသည်။

ပုံမှန်မြေရှုပ် မီးလောင် ကျွမ်းစေခြင်းဖြင့် အောက်ပါ အလွှာကို ဖယ်ရှား၍ ကျွန်းစေ့များ ပေါက်နိုင်ရန် အခြေအနေ ဖန်တီးစေပါသည်။ ထို့အပြင် ကျွန်းပင်ငယ်များ၏

မြေအောက်ပိုင်း အမြစ်များမှာ မီးကြောင့် မထိခိုက် နိုင်သည့်အတွက် မီးဒဏ်ခံနိုင်သည့်
ငုတ်တက်များ ရရှိ လာသည်အထိ နှစ်စဉ် ငုတ်တက်များ ထွက်လာ စေနိုင်ပါသည်။ သစ်ဆွေး
မြေများကို လောင်ကျွမ်းခြင်းဖြင့်လည်း ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် မြေ၏ ရုပ်အင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့်
အနွေးခါတ် များကြောင့် သစ်ပင် ကြီးထွားမှုကို အားပေးစေပါသည်။

သို့ရာတွင် မကြာခဏကာလရှည် မီးလောင်ကျွမ်းမှုကြောင့် ရေရှည်အားဖြင့်
သစ်တောမြေ အတန်းအစား၊ သစ်မျိုးကြွယ်ဝမှုနှင့် သစ်တစ်ပင်ချင်း အရည်အသွေးကို
ကျဆင်းစေပါသည်။ သစ်မျိုးကြွယ်ဝမှုနှင့် သစ်ဆွေးမြေ ဆုံးရှုံးမှုကြောင့် မြေဆီလွှာ ယုတ်လျော့ခြင်း၊
မြေတိုက်စားခြင်းနှင့် သဲနုန်းဖို့ခြင်းများတို့ ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် ရေအရင်း အမြစ်များ
ယုတ်လျော့ ပျက်စီးသည့် အတွက် လူမှုစီးပွားရေးအရ အခက်အခဲဒုက္ခများ တွေ့ကြုံနိုင်ပြီး
သားငှက်နှင့် ဂေဟစနစ်များကို ပျက်ပြားစေနိုင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ တောမီး ကာကွယ်ရန်အတွက် သစ်တော အမျိုးအစားနှင့် တန်ဖိုး၊ ရေ၊
မြေဒေသအခြေအနေ၊ လောင်ကျွမ်းမည့် မီး၏ပြင်းထန်မှုနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမည့် အတိုင်းအတာနှင့်
ရန်ပုံငွေရရှိမှုအပေါ် အခြေခံ၍ သစ်တောများကို မီးကာကွယ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးအများဆုံးရရှိအောင်
စီမံဆောင်ရွက်ရမည်သာဖြစ်ပါသည်။

၆.၂.၁.၃.၁။ တောမီးကာကွယ်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များ

တောမီးဘေးရန်မှ ကာကွယ်ရန် သစ်တောဥပဒေ ၁၉၀၂တွင် ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး၊
၁၉၉၂ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေအသစ်တွင် အသစ်တဖန် ပြန်လည်ပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင်
သစ်တောလမ်းညွှန် လက်စွဲစာအုပ်နှင့် လက်အောက်အမှုထမ်းများ အမြဲလိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲ
စာအုပ်တွင်လည်း မီးကာကွယ်ခြင်း ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။
တောမီးဘေးရန်မှ ကာကွယ်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားသည့် နေရာဒေသတစ်ခုတွင် ဆောင်ရွက်ရန်
ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နည်းစနစ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (က) မီးတားလမ်း - မီးကာကွယ်ထားသော နေရာ၏ နယ်နိမိတ်စည်း
အပြင်ဘက်ကပ်လျက် ပတ်ပတ်လည်တွင် ဖောက်ထားပြီး၊ စစ်ဆေးရေးလမ်း
အဖြစ်လည်း အသုံးပြု နိုင်သည့်လမ်း ဖြစ်ပါသည်။ မီးတားလမ်း၏ အကျယ်သည်
အနည်းဆုံး(၅) ပေရှိပြီး လမ်းတစ်လျှောက်လုံး အတွင်း ပေါက်နေသော သစ်၊ ဝါး၊
ခြံတို့ကို အပြောင်ခုတ်လှဲ၍ မီးရာသီ တစ်လျှောက်လုံးတွင် တံမြက် လှည်းထားပြီး
အစဉ်ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ရပါသည်။
အကယ်၍ ကာကွယ်ထားသည့် နေရာအတွင်း၌ မတော်တဆ မီးလောင်ကျွမ်းပါက
အတွင်းတစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ အလွယ်တကူ မီးမကူးဆက် နိုင်ရန်
သင့်တော်သည့် လမ်းကြောင်းများတွင် အတွင်း မီးတားလမ်းများကို ပြုလုပ်
ရပါသည်။

- (ခ) မီးတားကြောင်း - မီးကာကွယ်ထားသော တော၏ မီးတားလမ်း အပြင်ဘက် တစ်လျှောက်တွင် အောက်ပေါင်းများ ရှင်းလင်းထားသည့် မီးတားကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ မီးတားကြောင်း၏ အကျယ်မှာ နေရာဒေသ၊ တောအမျိုးအစားနှင့် အခြေအနေပေါ် မူတည်ပါသည်။ မီးတားကြောင်း အပေါ်တွင်ရှိသော သစ်နှင့်ဝါး အောက်ပေါင်းများကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းပြီး ပြင်ပမှ ဝင်လာသည့် မီးကို တွန်းလှန်ရန် အတွက် မီးလှန်ထားနိုင်ရန် မီးတားကြောင်း၏ အပြင်ဘက်နယ်နိမိတ် တစ်လျှောက်တွင် စုပုံထားရပါသည်။ ဤလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိသော သစ်ပင်များကို ခုတ်လှဲရန် အမြင့်ဆုံး အဆင့် တာဝန်ရှိသူမှ ဆုံးဖြတ်ရပါသည်။
- (ဂ) မီးလှန်ကြောင်း - မီးတားကြောင်း၏ အပြင်ဘက်တွင် အခြေအနေပေါ် မူတည်၍ အကျယ်ပေ ၃၀၀ မှ ၅၀၀ အထိရှိသော မီးလှန်ကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ မီးလှန်ကြောင်း အတွင်းတွင် သစ်ပင်၊ ခြံပင် အစရှိသည်များကို ခုတ်လှဲခြင်း မပြုဘဲ မီးလောင်လွယ်သည့် လောင်စာ များကိုသာ မီးဦးရှိ၍ ရှင်းလင်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ မီးဘေးရန်ကို ကြိုတင် ကာကွယ်သော လုပ်ဆောင်ချက်မျိုး အပြင် မတော်တဆ မီးလောင်ကျွမ်း လာပါက ထိရောက်စွာ ဝင်ရောက်တားဆီး ငြိမ်းသတ် နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို ကြိုတင် ပြင်ဆင်ရပါသည်။

ပြည်သူတို့အား ပူးပေါင်းပါဝင် ကူညီစေရေး - မီးကာကွယ်ရမည့် သစ်တောများ၏ အနီးဝန်းကျင်တွင် တည်ရှိသည့် ကျေးရွာများမှ ပြည်သူတို့၏ ပူးပေါင်းပါဝင် ကူညီလိုသည့် ဆန္ဒနှင့် လုပ်အားကို ရယူ စေရေး အတွက် အစွမ်းကုန် စည်းရုံး လှုံ့ဆော် ရပါမည်။ မီးကင်းစောင့်များ၊ မီးတားလမ်း ဖောက်လုပ်သည့် လုပ်သားများအား ခန့်အပ်ရန် ရှိသည့် အခါများတွင် ခရိုင်သစ်တော အရာရှိများက ခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ရွာသားများအား ခန့်အပ်နိုင်ပါသည်။

ကျေးရွာ လူထုများအပေါ် မလိုလားအပ်သည့် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ် ချုပ်ချယ်ခြင်း ပြည်သူများက ကြိုးဝိုင်းအတွင်းသို့ ဝင်၍ ယင်းတို့၏ နေ့စဉ်လိုအပ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများအား စုသိမ်းခြင်းကို ပိတ်ပင် တားမြစ်ခြင်းစသည့် ကျေးရွာလူထုများက သစ်တောများအပေါ် စိတ်ကွက်စေမည့် လုပ်ရပ်များကို မလုပ်ဆောင်ကြရန်၎င်း ရွာသားများက သစ်တောများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို နားလည်လက်ခံ လာကြစေရန် စည်းရုံးသိမ်းသွင်း သွားကြရန်လည်းကောင်း လမ်းညွှန် ထားပါသည်။ ခရိုင်သစ်တော အရာရှိများ အနေဖြင့် လိုအပ်ပါက သတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းများအား လျော့ပေါ့ သက်ညှာ သင့်သည်များကို လျော့ပေါ့ပေးရန် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သစ်တော ညွှန်ကြားရေးမှူးများထံ တရားဝင်စာဖြင့် တင်ပြထားရမည် ဟူ၍ လမ်းညွှန်မှုများ ရှိပါသည်။

၆.၃။ ရည်မှန်းချက်

၆.၃.၁။ လူ၏ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ခြင်း

၆.၃.၁.၁။ သစ်တောနယ်မြေထဲတွင် ဝင်ရောက်ကျူးကျော်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်

မြန်မာ့ သစ်တောမူဝါဒ၊ (၁၉၉၅)တွင် မြေကိုအပြန်အလှန် အကျိုးပြုသည့် မြေဆီလွှာ ထုတ်ယူမှု အနည်းဆုံးဖြင့် အကျိုးအမြတ် အများဆုံး ဖြစ်ထွန်းစေသည့် နည်းတို့ဖြင့် မြေအသုံးချ စနစ်ကို ဖော်ထုတ်သွားရန် ချမှတ်ထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

- မှန်ကန်သောမြေ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်နှင့် အံမဝင်သည့် အလေ့အကျင့် များနှင့် သဘာဝ ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ကျင့်သုံးဆဲ အလေ့အကျင့်များကို တဆင့်ပြီး တဆင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်။
- ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာလုပ်ငန်းကို ကျင့်သုံးသူများအတွက် အစားအစာ ပိုမိုထွက်ရှိပြီး လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးတက်မြင့်မားစေမည့် ဝင်ငွေတိုး နည်းတို့ဖြင့် သစ်တောများ ပျက်စီး ပြုန်းတီးစေသော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ကိုင်ခြင်းကို လျော့နည်း ပပျောက်စေရန်။

၆.၃.၁.၂။ တရားမဝင်ခုတ်လှဲခြင်းမှကာကွယ်ရန်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်ခုတ် လှဲလူတန်းစား(၂)ရပ် ရှိပါသည်။ တစ်ရပ်သော လူတန်းစားမှာ မိမိ၏ စီးပွားအတွက် အလို့ငှါ သစ်ခုတ်လှဲခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အခြားတစ်ရပ်သော လူတန်းစားမှာ ကျေးရွာနေ မိမိသုံးအတွက် သစ်ထင်းကို ခုတ်လှဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မိမိစီးပွားဖြစ် သစ်ဝင်ရောက် ခုတ်ယူသူများအား တင်းကြပ်သော ဥပဒေများဖြင့် အရေးယူပေးနိုင်ရန် ၁၉၉၂ ခုနှစ်ထုတ် သစ်တောဥပဒေအပိုဒ် ၄၂ နှင့်၄၃ အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။

၆.၃.၁.၃။ မမှန်မကန်သစ်ဖြတ်ပိုင်းပေးခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်

မမှန်မကန် သစ်ဖြတ်ပိုင်းပေးခြင်းမှာ အများအားဖြင့် သစ်ကုန်သည် များ၏ လုပ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပိုင်း အကောင်း ကိုသာလျှင် ယူပြီး မကောင်းသော သစ်ပိုင်းကို တောတွင်း ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့မှာ သစ်အလွန်ရှည်၍ မဆွဲနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြတ်တောက် ပစ်သည်လည်း ရှိကြပါသည်။ အချို့မှာ ပေရှည်(၁) ပေခန့် လျော့ယူ ခြင်းအားဖြင့် အခွန်အခ စီးကြပ်သည့် အတန်းအစား ခွဲမှုကို လျော့နည်းစေရန်နှင့် အခွန်ငွေသက်သာစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လက်အောက်အမှုထမ်းများ လိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲ အပိုဒ် (၁၈၃) တွင်ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် သစ်ဖြတ်ပိုင်းပေးခြင်း အကြောင်းများ ရှိပါသည်။ ကန်ထရိုက်များသည် နှစ်တိုနှစ်ရှည် သစ်တော

ဌာနနှင့် စာချုပ်သောအခါ သစ်ကို မည်ကဲ့သို့ ဖြတ်ပိုင်းပေး ရမည်ကို အတိအကျ စည်းကမ်း ထုတ်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

၆.၃.၂။ ပိုးမွှားနှင့်ရောဂါရန်မှ ကာကွယ်ရန်

ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါဘေးရန်အား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် အောက်ပါ အချက်များကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

- ရောဂါအမျိုးအစားနှင့် ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းအကြောင်းအရင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်။
- ရောဂါဖြစ်ပေါ်စေသည့် ပိုးမွှားများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို လေ့လာရန်။
- ရောဂါကြောင့် သစ်တောများ၏ တန်ဖိုးအပေါ် ထိခိုက်သော အကျိုး သက်ရောက်မှု ကို လေ့လာရန်။

ထိန်းသိမ်းကာကွယ်သည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပိုးမွှားများအား လုံးဝပျောက်အောင် နှိမ်နင်းခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ သစ်တောများ၏ တန်ဖိုးဆိုးဝါးစွာ ကျဆင်းအောင် အနာတရ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အဆင့်အထိ ဦးရေမများစေရန် ထိန်းထားရန် အတွက်သာဖြစ်သည်။ အခြေခံဇီဝဖြစ်စဉ် သဘောတရားအရ ပိုးတစ်မျိုးအား လုံးဝပျောက်စေပါက အခြားပိုးတစ်မျိုးမှ အစားထိုးဝင်ရောက် လာမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အပင်များအား ဆိုးဝါးစွာ ထိခိုက်အနာတရ ဖြစ်စေနိုင်သည့် အဆင့်ထိ မရောက်စေရန် သစ်ပင်နှင့် ပိုးမွှားများ၏ ပမာဏအချိုးကို ဟန်ချက်ညီညီ ထားရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤဟန်ချက်ကို ပိုးမွှားများ၏ မျိုးပွားနိုင်စွမ်းနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်၏ တန်ပြန်ဆန့်ကျင်မှုတို့မှ ထိန်းထားပါသည်။ သဘာဝ ဝန်းကျင်၏ တုန့်ပြန်မှုကို သဘာဝ ဖြစ်ရပ်များ သို့မဟုတ် လူတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုတို့က ပြောင်းလဲပေးနိုင်ပါသည်။

၆.၃.၃။ တောမီးဘေးရန်မှ ကာကွယ်ရန်

တောမီးကာကွယ်နိုင်မှု ပမာဏ အတိုင်းအတာမှာ ငွေကြေး အခြေအနေပေါ် မူတည်နေပါသဖြင့် တောအားလုံးကို ကာကွယ်ရန် လက်တွေ့မဖြစ်နိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ တာဝန်အရှိဆုံးအဆင့်မှ မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ကုန်ကျမှုကို ကျခံနိုင်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီး ၎င်းလူအင်အားနှင့် ငွေအင်အားပေါ် အခြေခံ၍ ဦးစားပေးစနစ်ဖြင့် တောမီးကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ လုံလောက်မှုမရှိသည့်ရုံပုံငွေကို နေရာတိုင်းအတွက် ညီတူမျှတူ ခွဲဝေသုံးစွဲပါက မည်သည့် သစ်တောကိုမျှ ထိရောက်သည့် ကာကွယ်မှုကို ပေးနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အရင်းအနှီးငွေကြေး ကုန်ကျမှုများပြီး အဖိုးတန်သစ်များ စုဝေးနေသည့် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ဦးစားပေး၍ ရန်ပုံငွေ ရရှိသည့်အလျောက် အခြား သဘာဝ တောများတွင် သုတေသနပြုလုပ်ပြီး တောမီးများကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု အနည်းအများပေါ် အခြေခံ၍ ဦးစားပေး ကာကွယ် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဥပမာ- မီးပြင်းထန်စွာ မလောင်ကျွမ်း နိုင်သည့် ရွက်အုပ်ပိတ်ပြီး စိုသော တောမျိုးများထက် ရွက်အုပ်ပိတ်၍ ခြောက်သွေ့ပြီး မီးပြင်းထန်စွာ လောင်ကျွမ်းနိုင်သော တောခြောက်မျိုးကို ဦးစား ပေးသင့်ပါသည်။

၆.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၆.၄.၁။ လူ၏ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ခြင်း

၆.၄.၁.၁။ သစ်တောမြေထဲ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်မှုကို ကာကွယ်ခြင်း

- လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဦးစီးဌာန၊ သစ်တော ဦးစီးဌာန၊ ကျေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဌာန၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနစသည့် အဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ပြီး မြေအသုံးချမှုကို စနစ်တကျ ခွဲဝေ သတ်မှတ် နိုင်စေရန် ကွင်းဆင်း ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- လက်ရှိဖော်ထုတ် ထားရှိပြီးဖြစ်သည့် ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာ ဧရိယာများနှင့် သစ်တောမြေများ အတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက် အခြေချထားပြီးသည်များကို စိစစ်ပြီး စည်းမျဉ်း စည်းကမ်း ချမှတ်၍ စနစ်တကျ အသိအမှတ်ပြုသွားရန် စီစဉ်ပေးပြီးနောက် အနာဂတ် သစ်တောမြေအတွင်း ကျူးကျော် ဝင်ရောက်မှုနှင့် အခြား သစ်တောမြေ အလွဲသုံးစား ပြုမှုများကို သစ်တောဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ ထိရောက်စွာအရေးယူခြင်း။
- ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာ စိုက်ပျိုးမြေများတွင် သစ်တော ပြန်လည် ထူထောင်သည့် လုပ်ငန်း ဖော်ဆောင်ရာတွင် တောင်ယာ ခုတ်သူများအား ပညာပေး စည်းရုံး ခြင်းနှင့် သက်သာ ချောင်ချိရေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း နည်းများသာမက ယင်းတို့ အနေနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း ပြုလုပ်လျက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မည့် ဝင်ငွေတိုး အခွင့်အလမ်း များကိုလည်း ဖန်တီးပေးခြင်း။
- သစ်တောပြန်လည် တည်ထောင်ရာတွင် နည်းစနစ်သစ်များအား ပညာပေး သင်ကြားလျက် လက်တွေ့ကွင်း၌ အမှန်ထိရောက်သည့် လုပ်ကိုင်ခြင်းမျိုးကို ရှေ့ဆောင်လမ်းပြမှုပေးခြင်း။

၆.၄.၁.၂။ မတရားခုတ်လှဲမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း

- ၁၉၉၂ ခုနှစ်ရှိ သစ်တော ဥပဒေ အပိုဒ် ၄၂(က) အရ ကြိုးပိုင်းရှိ မည်သည့် သစ်ပင်ကိုမဆို ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊ သင်းသတ်ခြင်း၊ ထစ်မှတ်ခြင်း၊ ချိုးဖြတ်ခြင်း၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ မီး(သို့) အခြားနည်းဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်း အတွက် ငွေဒဏ်ကျပ်(၂၀,၀၀၀)အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ်(၂)နှစ် အထိ ဖြစ်စေ(၂)ရပ် လုံးဖြစ်စေ ကျခံစေခြင်း။
- အပိုဒ်၄၃(က)မည်သူမဆို သစ်တော နယ်မြေတွင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲ ခွင့်ရှိသော မြေတွင်ဖြစ်စေ ခွင့်ပြုမိန့်မရှိဘဲ ကျွန်းပင်ကို ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊

သင်းသတ်ခြင်း၊ ထစ်မှတ်ခြင်း၊ ချိုးဖြတ်ခြင်း၊ ကျွန်းသစ်ကို ထုတ်ယူခြင်း၊ သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း (သို့) တရားမဝင် လက်ဝယ် ထားရှိခြင်း ပြုလျှင် ငွေဒါဏ် ကျပ် (၅၀,၀၀၀) အထိ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒါဏ်(၇)နှစ် အထိ ဖြစ်စေ၊ ဒါဏ်(၂)ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ကျခံ စေခြင်း။

- ကျေးရွာသုံး အတွက် ဒေသ ထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းပြီး ကျေးရွာများ၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း။
- “မိမိသုံး” ပေးသင့်သည်များကို စနစ်တကျ စီစစ်ပြီး အမှန်တကယ်လိုအပ်သော ကျေးရွာလူထုအား ထောက်ပံ့ခြင်း။
- သစ်တောဝန်ထမ်းအားလုံး စည်းကမ်းလိုက်နာပြီး ကျရာတာဝန်ကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကျေပြန်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၆.၄.၁.၃။ မမှန်မကန်သစ်ဖြတ်ပိုင်းပေးခြင်းမှ ကာကွယ်ခြင်း

သစ်ထုတ်ယူခွင့်ရသူများ သစ်ခုတ်ပြီးသောအခါ လက်အောက်အမှုထမ်းများ လိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲ အပိုဒ် ၁၈၉ နှင့် နောက်ဆက်တွဲ ၃၂ (က) အရ သစ်ခုတ်လှဲမှု မှန်မမှန်ကို စစ်ဆေးမှတ် တမ်းပြုစုရပါသည်။

ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်အပိုဒ် ၁၆၅ တွင် သစ်ထုတ်ပြီးသော အကွက်များကို အရာရှိမှ စစ်ဆေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ်ခွင့်ရသူများ သစ်ကွက်အပ်ပြီးတိုင်း အနည်းဆုံး ၁၀% မှ ၂၀% အထိ ကွင်းဆင်းပြီးငုတ်စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်ရပါသည်။

၆.၄.၁.၄။ ကာကွယ်ရေးနှင့်စစ်ဆေးရေးဌာန

၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ် သစ်တော ဦးစီးဌာနရှိ သစ်တော အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများကို မိမိတို့နယ်မြေ ဒေသအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည့် သစ်တောပြစ်မှု များကို ဖော်ထုတ်အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အပ်နှင်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်တော ပြစ်မှုများကို ပို၍ ထိရောက်စွာ တားဆီး ကာကွယ်နိုင်ရန် အတွက် သစ်တောဦးစီးဌာန အတွင်း ကာကွယ်ရေးနှင့် စစ်ဆေးရေးဌာနကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် အရာထမ်းနှင့် အမှုထမ်း ၂၀၉ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကာကွယ်ရေးနှင့် စစ်ဆေးရေးဌာနမှ အောက်ပါတာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

- ပုံမှန်လုပ်ငန်းများနှင့် စီမံကိန်းဝင်လုပ်ငန်းများကို အခါအားလျော်စွာ စစ်ဆေး၍ တွေ့ရှိချက်များကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ တင်ပြအစီရင်ခံခြင်း။
- ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော သစ်တော ဥပဒေအရ ဈေးကွက် စီပွားရေးမူဝါဒနှင့်အညီ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပြုထားသော ပြည်တွင်း ပြည်ပ သစ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းတို့၏ သစ်ထုတ်လုပ်မှုများကို စည်းကမ်း တကျ လုပ်ကိုင်ရေးအတွက် စိစစ်ကွပ်ကဲခြင်း။

- ယနေ့ နိုင်ငံတော်က ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဈေးကွက်စီးပွားရေး မူဝါဒအရ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ သစ်လုပ်ငန်းရှင်များ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အလျောက် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ သယ်ယူ ရွှေ့ပြောင်းရာတွင် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် အညီ ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း၊ အရေးယူခြင်း စသည်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအလိုက် သစ်တောလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများသည် မူရင်း စီမံကိန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း၊ အရေးယူခြင်း စသည်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- သစ်တောမူခင်းများ အတတ်နိုင်ဆုံး လျော့နည်းစေရန် မူခင်းများ မပေါ်ပေါက်မီ ကြိုတင်သတင်းစုဆောင်း၍ နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောများကို ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း။
- သစ်တောဦးဌာနအောက်ရှိ အထူးလုပ်ငန်း စီမံကိန်းများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ လမ်းညွှန်မှုများပေး၍ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်း။
- သစ်ခိုးမှု အထူးဖြစ်ပွားသည့် နေရာဒေသများတွင် အထူးစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့အနေဖြင့် မကြာခဏ ရှောင်တခင် ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်း၊ သစ်တောပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်မှု တွေ့ရှိပါက ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်း၊ လိုအပ်ပါက တရားရုံးသို့ တရားစွဲဆိုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- တိုင်စာ၊ ပစ်စာများကို ကွင်းဆင်း စစ်ဆေး၍ တွေ့ရှိချက်များအား ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် နှင့် လုပ်ငန်း ညှိနှိုင်း ရေးအဖွဲ့များသို့ တင်ပြ အစီရင်ခံခြင်း။

၆.၄.၂။ ပိုးမွှားနှင့်ရောဂါဘေးရန်မှ ကာကွယ်ခြင်း

- စိုက်ခင်းများ၊ ပျိုးခင်းများနှင့် သဘာဝတောများတွင် ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါများ ကျရောက်ခြင်းရှိ/မရှိ အမြဲတစေ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း။
- ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး /မြို့နယ် / ကျေးရွာများရှိ သစ်တော ဝန်ထမ်းများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးအမြဲအဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ပြီး ရရှိသော သတင်းများ ဖလှယ်ခြင်း။
- စိုက်ပျိုးပြုစုနည်းစနစ်အရ ခေတ်မှီ ကာကွယ်နည်းများကိုလည်း အသုံးပြုခြင်း။
- နည်းစနစ်များ တိုးတက်လာသည့်အလျောက် ပညာပေး သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်၍ သစ်တောဝန်ထမ်းများအား အဆင့်မြင့်မားစွာ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးခြင်း။
- သစ်တော တက္ကသိုလ်နှင့် သစ်တော ကျောင်းများတွင် ကာကွယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော ဘာသာရပ်ကို တိုးချဲ့ သင်ကြားပေးပြီး စာတွေ့ လက်တွေ့ (၂)ရပ်စလုံး တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားပေးခြင်း။
- စိုက်ခင်းများတွင် သစ်တစ်မျိုးတည်း စိုက်မည့်အစား သစ်မျိုးရောနှော စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း။
- ကျရောက်သောပိုးမွှားများကို ခုခံနိုင်စွမ်းရှိသော သစ်မျိုးများ စိုက်ပျိုးဖြန့်ဝေခြင်း။

- နားလည်လွယ်သော လုပ်နည်းကိုင်နည်းများ ရေးသားပြီး အောက်ခြေအထိ စာတမ်းများ ဖြန့်ဝေကျင့်သုံးခြင်း။

ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါ ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ရာတွင် အောက်ပါနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

(က) တိုက်ရိုက်နည်း- ချက်ချင်းနှိမ်နှင်းရန် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများမှာ-

- သာမန်နည်း:- ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း၊ ထောင်ခြောက်ဖြင့်ဖမ်းယူခြင်း၊ ပိုးကျသော အရာဝတ္ထုများကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ သစ်ခေါက်ခွါ၍ ခိုလှုံသော ပိုးလောင်းများကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အပူပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။
- ဇီဝနည်း:- ကျသောပိုးများကို ချက်ချင်းဖျက်ဆီးပစ်ရန်၊ ပိုးစားပိုး/အကောင်နှင့် ကပ်ပါးများကို အသုံးပြုခြင်း။
- ခါတုပစ္စည်းအသုံးပြုနည်း - ဆေးမှုန့် ဆေးရည်နှင့် ဆေးငွေ့ဖြန်းခြင်း၊ ဆေးထိုးသွင်းခြင်း၊ မြို့သတ်ခြင်းနှင့် အစာအပေါ် အဆိပ်ခတ်ခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) သွယ်ဝိုက်သောနည်း - ပိုးမွှားဦးရေပမာဏကို ထိန်းချုပ်ရန် သဘာဝ ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲစေသော နည်းလမ်းများမှာ-

- ခါတုနှင့်သမရိုးကျနည်းများ:- အစာကိုပြောင်းလဲခြင်း၊ အစိုဓါတ်နှင့် အပူချိန်များကို ပြောင်းလဲခြင်း၊
- ဇီဝနည်း:- ရှင်သန်မှု အတွက် ပြိုင်စေခြင်း၊ ပိုးစားပိုး/ အကောင်နှင့် ကပ်ပါးများကို ယူဆောင် အားပေးခြင်း၊
- သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်နည်း - သစ်အမျိုးအစားနှင့် အနည်းအများကို ချိန်ကိုက် ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ နေရာဒေ သရွေးချယ်ခြင်း၊ ရေစီးရေလာရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ခံနိုင်ရည်ရှိသော သစ်မျိုး/ မျိုးခွဲများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊
- ဥပဒေစည်းကမ်းနည်း:- ဥပဒေစည်းကမ်းနည်းဖြင့် ရောဂါ မပြန့်ပွားစေရန်၊ ရောဂါ ကင်းစင်ခြင်း ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးရန်၊ ထိန်းသိမ်း ထားရှိခြင်း၊ တင်ပို့သွင်းယူရန် ပိတ်ပင်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ထောက်ခံချက် ပြုခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

၆.၄.၃။ တောမီးဘေးရန်မှကာကွယ်ခြင်း

ကြိုးဝိုင်းများအတွင်း မီးမွှေးခြင်း၊ မီးအသုံးပြုခြင်းများကို စနစ်တကျ ဖြစ်စေရန် သစ်တောဦးစီးဌာန လက်အောက်ရှိ ဝန်ထမ်းများက အမြဲတစေ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သစ်တောနှင့်နီးကပ်စွာ နေထိုင်သော ရွာသူ၊ ရွာသားများအား ပညာပေးဟောပြောခြင်း၊ ဥပဒေများကို အသိပေးခြင်း စသည့်ကိစ္စများကို အစဉ်တစိုက် ဂရုစိုက်သတင်းပေး ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၆.၄.၃.၁။ မီးကာကွယ်ရန် အသုံးပြုသောပစ္စည်းကိရိယာများ

သစ်တောများ မီးလောင်ကျွမ်းပါက မီးသတ်ရန် အရေးကြီးသော ပစ္စည်းကိရိယာများ ထားရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယနေ့အထိ သစ်တော ဦးစီးဌာနတွင် မီးသတ်ရန် ကိရိယာများ လုံလောက်စွာ တပ်ဆင်ထားခြင်း မရှိသေးပါ။ အထူးသဖြင့် ပူပြင်း ခြောက်သွေ့သော နေရာများတွင် မီးသတ်ကားများ အထိ ပစ္စည်းကိရိယာများ ထားရှိရန်ဖြစ်ပါသည်။

၆.၄.၃.၂။ သုတေသနလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောများအတွင်း လက်ရှိတော မီးပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တောမီးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သုတေသနအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပါ အစီအစဉ်တွင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို အထူးဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(က) ကျွန်းသစ်ပေါက်ရောက်သည့် သစ်တောများတွင် မီးလောင်ခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကောင်းကျိုးနှင့်ဆိုးကျိုးများ

- ရွက်ကြွေရောနှောတော အမျိုးမျိုး အတွင်း၌ အမြဲတမ်းနမူနာကွက်ချပြီး၊ တောမီးလောင်ခြင်းနှင့် တောမီးကာကွယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် သဘာဝ ကျွန်းမျိုးဆက်ခြင်း၊ သစ်မျိုးပေါက်ရောက်မှု အခြေအနေနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ လောင်စာအခြေအနေ အစရှိသည်တို့ကို လေ့လာခြင်း။
- ကျွန်းစေ့နှင့် ငုတ်တက်ပင်များ၏ မီးဒဏ်ခံနိုင်မှုကို လေ့လာခြင်း။
- မည်သည့် အသက်အရွယ်အထိ သစ်ပင်များကို ကာကွယ်သင့်သည်ကို သိနိုင်ရန်အတွက် သစ်ပင်ငယ်များ၏ ပင်စည်နှင့် ရွက်နုများ၏မီးဒဏ် ခံနိုင်မှုကို လေ့လာခြင်း။

(ခ) လောင်စာထိန်းသိမ်းထားရှိမှု အခြေအနေ

- အရေးကြီးသော စိုက်ခင်း/ သဘာဝတောများအတွင်းရှိ ဇီဝလောင်စာ၊ ပမာဏအခြေအနေ ပြောင်းလဲမှုနှင့် ရရှိနိုင်မှု အခြေအနေများကို လေ့လာခြင်း။
- ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုဖြင့် မီးရှို့ခြင်း^၁ များ၏ ချိန်ကိုက်မှုနှင့် နည်းစနစ်များမှ ရရှိသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လေ့လာခြင်း။
- ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုဖြင့်မီးရှို့ခြင်းနှင့်အခြားနည်းများဖြင့်ကာကွယ်ခြင်းတို့ ၏ ကုန်ကျမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။

^၁ Prescribed burning

- (ဂ) တောမီးများ၏ကူးစက်လောင်ကျွမ်းပုံ
 - လောင်စာ အမျိုးအစားအလိုက် မီးတားလမ်းကို ကျော်လွှားနိုင်သည့် အကွာအဝေးများတိုင်းထွာ လေ့လာခြင်း။
- (ဃ) မြေတိုက်စားမှု ထိန်းသိမ်းခြင်း
 - မီးလောင်ကျွမ်းသည့် နေရာနှင့် မီးကာကွယ်ထားသည့် နေရာများရှိ ဆင်းရေနှင့် မြေတိုက်စားမှု အခြေအနေများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း။
- (င) တောမီးများ တိုင်းထွာလေ့လာခြင်း
 - တောမီးလောင်ကျွမ်းမှု အစီရင်ခံစာပုံစံများ ပြုလုပ်ခြင်း။
 - အဝေးမှ စူးစမ်းလေ့လာခြင်းနှင့် ပထဝီသတင်းအချက်အလက်စနစ်ဖြင့် တောမီးလောင်ကျွမ်းမှုကို လေ့လာတိုင်းထွာခြင်း။

၆.၄.၃.၃။ တောမီးကာကွယ်ရန် စီမံကိန်း

ယနေ့ ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း အပူရှိန်များ သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လျက် ရှိရာ မီးလောင်ကျွမ်းမှု လည်း ပိုမို များပြားလာနိုင်ရန် အကြောင်း ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နယ် အသီးသီး ကျေးရွာများနှင့် သစ်တော ကြိုးဝိုင်းအနီးတွင် နေထိုင်ကြသော ပြည်သူ လူထုများအတွက် မီးကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းများ၊ နည်းစနစ်များ၊ ဥပဒေများကို စီမံကိန်းအသွင် ချမှတ် လမ်းညွှန်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ တောမီးများထိန်းသိမ်း ကာကွယ် စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးအတွက် သင့်လျော်သည့် တောမီး စီမံချက်များကို စနစ်တကျ ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဤစီမံချက်များတွင် ပါဝင်ရမည့် အရေးကြီး အချက်များမှာ-

- တောမီးကာကွယ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်
 - ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းနည်းစနစ်များ
 - တောမီးလောင်ကျွမ်းစဉ် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
 - တောမီးငြိမ်းသတ် နှိမ်နင်းရန် ဆောင်ရွက်ချက်များ
- သစ်တောနှင့် သစ်တောမြေ အမျိုးအစားအပေါ်အခြေခံ၍ သီးခြားစီမံချက်များကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက် သင့်ပါသည်။ စီမံချက်တွင် အောက်ပါသတင်းအချက်အလက်များ ပါရှိပါမည်။
- တာဝန်ရှိသူ ဝန်ထမ်းများ၏ စာရင်း
 - ခွဲဝေပေးအပ်ထားသည့် တာဝန်များ
 - လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ထားရှိမှုများ
 - အဆင်သင့်ရှိမှု အခြေအနေ

အောက်ပါအဆင့်များတွင် စီစဉ်ထားရှိမှုများဆောင်ရွက်ထားရပါမည်။

- (က) ဗဟိုအဆင့်
- (ခ) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး(သို့)ခရိုင်အဆင့်
- (ဂ) လုပ်ငန်းနယ်မြေဒေသအဆင့်

ဤအဆင့်များအနက် လက်တွေ့အကျဆုံး အရေးကြီးဆုံးနှင့် အသေးစိတ်အကျဆုံး အဆင့်မှာ နယ်မြေဒေသ အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။ မီးရာသီ မရောက်ခင် စီမံချက်ကို အမြဲတမ်းပြန်လည် စိစစ်ရပါသည်။ စီမံချက်ရေးခြင်းနှင့် စိစစ်ခြင်းများကို တောမီး ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု အတွက် တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည့် တာဝန်ခံမှ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

စီမံချက် ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ နောက်ခံသမိုင်း အချက်များကို ရရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

- (က) မီးကာကွယ်ရမည့် နေရာများ၏ သရုပ်ဖော်အချက်အလက်များ
 - နေရာတစ်ခုစီအတွက် တောမီးစီမံချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်များ။
 - မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အသုံးချမှု အခြေအနေ။
- (ခ) တောမီးနောက်ခံသမိုင်း
 - လောင်ကျွမ်းခဲ့သည့် လနှင့်ရက်များ။
 - လောင်ကျွမ်းသည့် အချိန်။
 - မီးစတင်လောင်သည့်အကြောင်းရင်း။
 - အရွယ်အစား(မီးလောင်သည့် ဧရိယာ)။
 - မီးလောင်သည့် နေရာ(မြေပုံညွှန်း)။
 - လောင်စာအမျိုးအစား(သစ်တော၊ခြံ၊မြက်ခင်းပြင်)။
- (ဂ) အဓိက နေရာများရှိ လောင်စာအမျိုးအစားများ
 - အထူးမီးဘေးအန္တရာယ် နေရာများ၊တောင်ယာနှင့် စိုက်ခင်းများ။
 - တောမီး၏ နောက်ခံအချက်အလက်များ၊ကူးစက်နှုန်း။
 - လောင်စာအမျိုးမျိုးတွင် မီးတားဆီးရာ၌ ကြုံတွေ့ရသည့် အထူး အခက်အခဲများ။
- (ဃ) ရာသီဥတုအခြေအနေနှင့် မီးရာသီ(တစ်နှစ်စီနှင့် တစ်လစီအတွက်)
 - အပူချိန်- ပျမ်းမျှ၊အမြင့်ဆုံး၊အနိမ့်ဆုံး။
 - စိုထိုင်းမှု- ပျမ်းမျှ၊အမြင့်ဆုံး၊အနိမ့်ဆုံး။
 - မိုးရေချိန်- လစဉ်ပျမ်းမျှ။
 - မီးတားဆီးရာတွင် အားစိုက်ရသည့် ပျမ်းမျှ အညွှန်းကိန်းဂဏန်း^၁။
 - မီးရာသီ စတင်/ကုန်ဆုံးသည့်လများ။

^၁ Burning Index(BI)

- (င) လူနေမှု အခြေအနေ၊ တောမီးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများ
 - ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြဒေသများ။
 - သစ်တောနှင့် လယ်ယာမြေဒေသများ။
 - တောမီးကာကွယ်ရန်အတွက် ဓလေ့ထုံးစံ၊ တရားဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ။
 - လမ်းပမ်းဆက်သွယ်မှု အခြေအနေ၊ အများပြည်သူသုံးစွဲသည့်လမ်းများ။
 - သစ်တောလမ်းများနှင့် အသုံးပြုသည့်ယာဉ်များ။
- (စ) မီးဘေးကာကွယ်ရန် အခြားတာဝန်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများ
 - အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ။
 - ပါဝင်ရန် အလားအလာရှိသည့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ။

အခြေခံ မီးထိန်းသိမ်း ကာကွယ်မှု စီမံချက် တစ်စုံတွင် အောက်ပါ သတင်း အချက်အလက် များပါရှိပါမည်။

- (၁) သစ်တောအကျယ်အဝန်းနှင့်လောင်စာအမျိုးအစား
- (၂) တာဝန်ရှိသည့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ
- (၃) မီးကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းအစီအစဉ်
- (၄) လောင်စာအန္တရာယ် လျော့နည်းအောင် ဆောင်ရွက်ချက်များ
- (၅) မီးအန္တရာယ်တိုင်းထွာမှုစနစ်
- (၆) မီးဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်းအစီအစဉ်
- (၇) မီးလောင်မှုအစီရင်ခံခြင်း
- (၈) အချက်ပေးစနစ်နှင့်ဆက်သွယ်မှုများ
- (၉) မီးငြိမ်းသတ်နှိမ်နင်းခြင်းအစီအစဉ်
- (၁၀) မီးနှိမ်နင်းခြင်း စီမံအုပ်ချုပ်မှု အစီအစဉ်
- (၁၁) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသည့် တာဝန်ရှိဝန်ထမ်းများ
- (၁၂) မီးကာကွယ်ပစ္စည်းကိရိယာများ
- (၁၃) ရိက္ခာနှင့် ထောက်ပံ့မှု
- (၁၄) အန္တရာယ်ကင်းအစီအစဉ်
- (၁၅) မြေပုံနှင့် သိမ်းဆည်းထားသည့် အချက်အလက်များ

ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် စီမံချက်ကို သာမန်မီးအတွက်သာ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ထားပါက အလွန်ပြင်းထန်သည့် မီးလောင်ကျွမ်းမှု ဖြစ်လာပါက လုံလောက်မှုရှိမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကောက်ခံ ထားသည့် ကိန်းဂဏန်းများအရ၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု အများဆုံး ဖြစ်စေသည့် ပြင်းထန်သော မီးများမှာ တောမီး အားလုံး၏ ၁၀% မျှသာရှိသည်ဟု သိရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရန်ပုံငွေနှင့်

လူအင်အား ရရှိမှုအပေါ် အခြေခံသည့် ပြင်ဆင်ထားမှု အတိုင်းအတာ ပမာဏအရ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်း(၁ နှစ် မှ ၅ နှစ်)အထိ

- တောမီးနှင့်ပတ်သက်သည့်ပညာပေးဟောပြောခြင်း၊ ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် အသံလွှင့်ဌာန များမှ ပညာပေး အစီအစဉ်များ စီစဉ်အသံလွှင့်ပေးခြင်း၊ မြင်ကွင်းများတွင် ကြော်ငြာများ ကပ်ခြင်း အစရှိသည့် ပညာပေးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးခြင်း။
- တောမီးများ၏ သစ်တောများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ၊တောမီးကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် သုတေသနလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း။
- သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ဦးစားပေး၍ တောမီးဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ခြင်းမှ လိုအပ်သည့် နည်းစနစ်နှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများကို စုဆောင်းပြီး စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊အစရှိသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်း(၅ နှစ် မှ ၁၀ နှစ်)အထိ

- သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် သစ်တောတိုးချဲ့ ပညာပေးရေး အစီအစဉ်များကို ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်နိုင် ဝန်ထမ်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ဒေသခံကျေးရွာပြည်သူများအား စည်းရုံးပြီး၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်စေခြင်းနှင့် အစီအစဉ်များကို စီမံချက်များအရ တိုးတက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ပြီး ရရှိသည့် ရလဒ်များကို အသုံးပြု၍ တောမီးဘေး အန္တရာယ် ကာကွယ်ခြင်းနှင့် တောမီးစီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုခြင်း အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်း(၁၀ နှစ် မှ ၂၀ နှစ်)အထိ

- သစ်တော ဝန်ထမ်းအင်အားကို တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ပြီး သစ်တော ကဏ္ဍဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် အရံမီးသတ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ကျေးရွာရှိ လူထုအတွင်းမှ မီးသတ် အဖွဲ့ဖွဲ့စည်းပြီး လိုအပ်သော ပစ္စည်း ကိရိယာများကို တပ်ဆင်ပေးခြင်း၊
- ပြည်တွင်း အတွေ့အကြုံနှင့် ပြည်ပမှ တောမီး စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ခေတ်မီနည်းစနစ်များကို ပေါင်းစပ်ပြီး သင်တန်းများ သင်ကြားပို့ချပေးပြီး၊ လက်တွေ့အသုံးပြုစေခြင်း အစရှိသည်တို့ပြင် တောမီးကာကွယ် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းကို လူထုနှင့်အဖွဲ့ အစည်းများဖြင့် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

၆.၅။ နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောများနှင့် သစ်တော သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ၏ အတိုင်းအတာ ပမာဏ၊ အဆင့်အတန်းနှင့် ကြီးထွားရှင်သန်မှု အခြေအနေများကို မြှင့်တင် ပေးနိုင်ရန်အတွက် သစ်တော ကာကွယ်ခြင်းသည် မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောများကို ထိရောက်စွာကာကွယ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါက သစ်တော သယံဇာတများသည် ဂေဟစနစ်သဘာဝ ဖြစ်စဉ်များအရ အမြဲတမ်းပြန်လည် ဆန်းသစ်လာပြီး တည်တံ့ခိုင်မြဲမည် ဖြစ်ပါသည်။ အလွန်အကျွံ ဖျက်ဆီးခြင်းခံရပါက ဂေဟစနစ်တစ်ခုလုံး ပျက်ပြားပြီး နုလန်မထူ နိုင်သည်အထိ ယိုယွင်းပျက်စီးသွားမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

လူဦးရေ တိုးတက်လာခြင်းနှင့်အတူ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအရ သစ်နှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ပိုမိုထုတ်ယူလာခြင်းနှင့် လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေအသုံးချမှု ကိစ္စများအတွက် သစ်တောမြေများကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်း လာခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောများ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်း လာရပါသည်။ သို့သော် ရှိသင့်ရှိထိုက်သည့် ပမာဏ အကျယ် အဝန်းအတိုင်း သစ်တောမြေများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်မှသာလျှင် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကိုအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သစ်တောသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန်အတွက် ဖော်ပြခဲ့သည့် နည်းများဖြင့် သစ်တောများ မပျက်စီးစေရန် လူတို့၏ ဝင်ရောက် ဖျက်ဆီးမှု၊ ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် တောမီးအန္တရာယ်တို့မှ ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၈၁) ၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၁၀၇	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း	တောင်ပုလု
၁၀၈	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ကန်းနားကန်
၁၀၉	မိတ္ထီလာ/မလှိုင်	အလောင်းစည်သူ
၁၁၀	မိတ္ထီလာ/မိတ္ထီလာ	မိတ္ထီလာကန်
၁၁၁	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	သစ်ဆုံ
၁၁၂	မြင်းခြံ/ကျောက်ပန်းတောင်း	ကြက်မောက်တောင်
၁၁၃	မိတ္ထီလာ/မိတ္ထီလာ	မုန်တိုင်
၁၁၄	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ပြောင်းပြာ
၁၁၅	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ခက်လန်း
၁၁၆	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	ချောင်းမကြီး
၁၁၇	မိတ္ထီလာ/သာစည်	ကင်းတား
၁၁၈	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	သဖန်းချောင်း
၁၁၉	မိတ္ထီလာ/သာစည်	စမုံ
၁၂၀	မြင်းခြံ/မြင်းခြံ	စွန်းလွန်း
၁၂၁	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ကျောက်တလုံး
၁၂၂	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	ကင်းသာ
၁၂၃	မြင်းခြံ/မြင်းခြံ	တောင်ပင်လယ်
၁၂၄	မိတ္ထီလာ/သာစည်	သက်တော်
၁၂၅	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	ချောင်းကောက်
၁၂၆	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	မုံချောင်း
၁၂၇	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ဆင်တဲဝ(သမက္ကူ)
၁၂၈	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	ရေဘုတ်ချောင်း
၁၂၉	ညောင်ဦး/ညောင်ဦး	မြကန်
၁၃၀	မြင်းခြံ/ကျောက်ပန်းတောင်း	ပင်းချောင်း
၁၃၁	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	ဆင်သေ
၁၃၂	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း	သပြေရိုး
၁၃၃	မြင်းခြံ/တောင်သာ	တောင်သာ
၁၃၄	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ဝဲလောင်

ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၈၁) ၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၁၃၅	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	လက်ပံရိုး
၁၃၆	မြင်းခြံ/ငါးနန်း	မြောက်ပင်လယ်
၁၃၇	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	တံခွန်တိုင်ကန်
၁၃၈	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	ပုန်းမကြည်
၁၃၉	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ဇီးတော
၁၄၀	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	လဲဖြူ
၁၄၁	မြင်းခြံ/တောင်သာ	စွန်ကန်
၁၄၂	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	ချောင်းကောက်
၁၄၃	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	ဆင်သေ
၁၄၄	မြင်းခြံ/မြင်းခြံ	မြင်းခြံမြစ်ရေတင်
၁၄၅	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ကျောက်တလုံးရေကူကန်
	မွန်	
၁၄၆	မော်လမြိုင်/မုဒုံ	အဇင်း
၁၄၇	သထုံ/သထုံ	ဝါးပါး
၁၄၈	မော်လမြိုင်/မော်လမြိုင်၊မုဒုံ	ရွှေနတ်တောင်
၁၄၉	မော်လမြိုင်/မုဒုံ	ဝင်းဖန့်
၁၅၀	သထုံ/ဘီးလင်း	ဘီးလင်းကျောက်ဖြည့်
	တနင်္သာရီ	
၁၅၁	ကော့သောင်း/ကော့သောင်း	ယင်းဝါ
	ရခိုင်	
၁၅၂	သံတွဲ/တောင်ကုတ်	ကြိုးကြာကွင်း
၁၅၃	သံတွဲ/ဂွ	ကမ်းသာယာ
၁၅၄	သံတွဲ/ဂွ	ရဟိုင်းကွင်း
	ရန်ကုန်	
၁၅၅	မြောက်ပိုင်း/လှည်းကူး	တောင်လုံးမြောင်
၁၅၆	တောင်ပိုင်း/ကျောက်တန်း	ဘန့်ဘွေးကုန်း
၁၅၇	မြောက်ပိုင်း/မှော်ဘီ	ဖူးကြီး
၁၅၈	မြောက်ပိုင်း/လှည်းကူး	ငမိုးရိပ်

ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၈၁) ၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၁၅၉	မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး	တဘူးလှ
၁၆၀	တောင်ပိုင်း/သန်လျင်	ဇာမဏီအင်း
၁၆၁	တောင်ပိုင်း/ကိုကိုးကျွန်း	ကိုကိုးကျွန်း
၁၆၂	တောင်ပိုင်း/သန်လျင်	သီလဝါ
၁၆၃	မြောက်ပိုင်း/လှည်းကူး	လဝွမ်းပြင်
၁၆၄	မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး	တဘူးလှ
၁၆၅	တောင်ပိုင်း/သန်လျင်၊ သုံးခွ၊ ခရမ်း မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး	စပါး (၂)
၁၆၆	တောင်ပိုင်း/တွံတေး	ဇီးဖြူကုန်း
၁၆၇	တောင်ပိုင်း/ကွမ်းခြံကုန်း	ကွမ်းခြံကုန်း
၁၆၈	တောင်ပိုင်း/တွံတေး	မိုးမခ
၁၆၉	တောင်ပိုင်း/သုံးခွ	ပိုက်ဆီးမရမ်းကမ်းပတ်တာ
၁၇၀	တောင်ပိုင်း/ကျောက်တန်း ရှမ်း	မရမ်းဆွဲဘာကမ်းပတ်တာ
၁၇၁	တောင်ကြီး/ကလေး	ဟဲဟိုးကန်
၁၇၂	တောင်ကြီး/ရပ်စောက်၊ ပင်းတယ	ဇော်ဂျီ
၁၇၃	တောင်ကြီး/ညောင်ရွှေ	အင်းလေး
၁၇၄	လားရှိုး/လားရှိုး	ဟူးမွန်
ဧရာဝတီ		
၁၇၅	ဟင်္သာတ/အင်္ဂပူ	နန်ကသူ
၁၇၆	ဟင်္သာတ/ကြံခင်း	ကွန်းချောင်း (၂)
၁၇၇	ဟင်္သာတ/အင်္ဂပူ	နန်ကသူ
၁၇၈	မအူပင်/ညောင်တုန်း	မဲဇေဇီ
၁၇၉	မအူပင်/ညောင်တုန်း	ပန်းလှိုင်
	ဖျာပုံ၊ မြောင်းမြ၊ ဘိုကလေး၊ ကျိုက်လတ်၊ လပွတ္တာ	စပါး (၂)
၁၈၀	မအူပင်/မအူပင်	ဝါးတော
၁၈၁	မအူပင်/မအူပင်	ထန်း

၁၉၉၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း၌ တည်ဆောက်ထားသော ဆည်၊ တံလှုပ်ငန်း(၁၈၁) ခုအနက် စာရင်းထည့်သွင်းခြင်းမပြုသည့် ရေရရှိရေးလုပ်ငန်း (၂၇)ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံလှုပ်အမည်
(၁)	(၂)	(၃)
	<p>ကယား</p> <p>၁ လွိုင်ကော်/ဒီမောဆို စစ်ကိုင်း</p> <p>၂ မုံရွာ/မုံရွာချောင်းဦး၊ဘုတလင်</p> <p>၃ ရွှေဘို/မုံရွာ/ရေဦး၊အရာတော်</p> <p>၄ မုံရွာ/ယင်းမာပင်</p> <p>ပဲခူး</p> <p>၅ ပြည်/ပေါက်ခေါင်း</p> <p>၆ ပြည်/ရွှေတောင်</p> <p>၇ တောင်ငူ/အုတ်တွင်း</p> <p>၈ ပဲခူး/ဝေါ</p> <p>မကွေး</p> <p>၉ မကွေး/နတ်မောက်</p> <p>၁၀ မကွေး/ချောက်</p> <p>၁၁ သရက်/အောင်လံ</p> <p>မန္တလေး</p> <p>၁၂ ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်</p> <p>၁၃ ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း</p> <p>၁၄ မြင်းခြံ/မြင်းခြံ</p> <p>၁၅ မြင်းခြံ/တောင်သာ</p> <p>ရန်ကုန်</p> <p>၁၆ မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး</p> <p>၁၇ တောင်ပိုင်း/သန်လျင်၊သုံးခွ၊ခရမ်း မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး</p> <p>၁၈ တောင်ပိုင်း/တွံတေး</p> <p>၁၉ တောင်ပိုင်း/ကွမ်းခြံကုန်း</p> <p>၂၀ တောင်ပိုင်း/တွံတေး</p>	<p>လွိုင်နန်းဖ</p> <p>မြေအောက်ရေ(၁)</p> <p>ရေဦးဆည်မြောင်းစီမံကိန်း</p> <p>၉၉-ကန်</p> <p>တောင်နဝင်း</p> <p>နတ်မော်</p> <p>စစ်တောင်းမြစ်ရေတင်</p> <p>ရှမ်းကိုင်း</p> <p>နတ်မောက်</p> <p>စလေပခန်းငယ်</p> <p>ဒုရင်ဗိုလ်</p> <p>ချောင်းကောက်</p> <p>ဆင်သေ</p> <p>မြင်းခြံမြစ်ရေတင်</p> <p>ကျောက်တလုံးရေကူကန်</p> <p>တဘူးလှ</p> <p>စပါး(၂)</p> <p>ဇီးဖြူကုန်း</p> <p>ကွမ်းခြံကုန်း</p> <p>မိုးမခ</p>

နောက်ဆက်တွဲ(၇-၂)အဆက်

၁၉၉၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း၌ တည်ဆောက်ထားသော ဆည်၊ တံလှုပ်ငန်း(၁၈၁) ခုအနက် စာရင်းထည့်သွင်းခြင်းမပြုသည့် ရေရရှိရေးလုပ်ငန်း (၂၇)ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၂၁	တောင်ပိုင်း/သုံးခွ တောင်ပိုင်း/ကျောက်တန်း ဧရာဝတီ	ပိုက်ဘီးမရမ်းကမ်းပတ်တာ မရမ်းခွဲဘာကမ်းပတ်တာ
၂၃	ဟင်္သာတ/အင်္ဂပူ	နန်ကသူ
၂၄	မအူပင်/ညောင်တုန်း	မဲဇေလီ
၂၅	မအူပင်/ညောင်တုန်း ဖျာပုံ၊မြောင်းမြ၊ဘိုကလေး၊ကျိုက်လတ်၊လပွတ္တာ	ပန်းလှိုင် စပါး(၂)
၂၆	မအူပင်/မအူပင်	ဝါးတော
၂၇	မအူပင်/မအူပင်	ထန်း

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
	<p>ကယား</p> <p>၁ လွိုင်ကော် / ဒီမောဆိုး</p> <p>၂ ဘောလခဲ / ဘောလခဲ</p> <p>ကရင်</p> <p>၃ ဖားအံ / သံတောင်</p> <p>ချင်း</p> <p>၄ ဖလမ်း / ဖလမ်း</p> <p>စစ်ကိုင်း</p> <p>၅ ရွှေဘို / ကျွန်းလှ၊ ကောလင်း၊ ဝန်းသို၊ ပင်လယ်ဘူး၊ ကန့်ဘလူ</p> <p>၆ ရွှေဘို / ကျွန်းလှ</p> <p>၇ တမူး / တမူး</p> <p>၈ တမူး / တမူး</p> <p>၉ တမူး / တမူး</p> <p>၁၀ ရွှေဘို / ကန့်ဘလူ</p> <p>၁၁ ရွှေဘို / ရွှေဘို</p> <p>၁၂ ရွှေဘို / ခင်ဦး</p> <p>၁၃ မုံရွာ / ချောင်းဦး</p> <p>၁၄ စစ်ကိုင်း / မြောင်</p> <p>၁၅ မုံရွာ / မုံရွာ</p> <p>၁၆ မုံရွာ / မုံရွာ</p> <p>၁၇ မုံရွာ / ပုလဲ</p> <p>၁၈ မုံရွာ / အရာတော်</p> <p>၁၉ ရွှေဘို / ကျွန်းလှ</p> <p>ပဲခူး</p> <p>၂၀ ပြည် / ပေါက်ခေါင်း</p> <p>၂၁ ပြည် / ပေါက်ခေါင်း</p>	<p>ငွေတောင်</p> <p>ဒေါ်တချ</p> <p>ပသိ</p> <p>လိုင်ဗား</p> <p>ကာဘိုး</p> <p>သဖန်းဆိပ်</p> <p>စေတီ</p> <p>ဝက်ရှု</p> <p>တုန်းကျော်</p> <p>ကျေးပင်အက်</p> <p>မဟာနန္ဒာကန်</p> <p>ကိုးပင်ချောင်း</p> <p>နွယ်ခွေ</p> <p>လက်ယက်မ</p> <p>သာစည်</p> <p>ထန်းဇလုပ်</p> <p>မြောက်ယမား</p> <p>မင်းရွာ</p> <p>ကင်းတပ်</p> <p>မြောက်နဝင်း</p> <p>ရွှေလေး</p>

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၂၂	ပြည် / ပန်းတောင်း	တောင်မောက်
၂၃	ပြည် / ရွှေတောင်	ရွှေတောင်
၂၄	ပဲခူး / ပဲခူး	ပျဉ်ပုံကြီး
၂၅	တောင်ငူ / အုတ်တွင်း	မင်းရဲချောင်း
၂၆	ပြည် / ပေါက်ခေါင်း	တောင်နဝင်း
၂၇	ပြည် / ပန်းတောင်း	ကျီးပင်
၂၈	ပြည် / ပေါင်းတည်	ဝဲကြီး
၂၉	သာယာဝတီ / နတ္ထလင်း	တောင်ညို
၃၀	သာယာဝတီ / အုတ်ဖို	စဉ့်ကူးချောင်းဂေါင်း
၃၁	တောင်ငူ / တောင်ငူ	ပန်းဘဲချောင်း
၃၂	တောင်ငူ / ရေတာရှည်	ဆွာချောင်း
၃၃	ပဲခူး / ပဲခူး	ဇောင်းတူ
၃၄	ပဲခူး / ပဲခူး	ရွှေပြည်(၃)
၃၅	ပဲခူး / ဒိုက်ဦး	ဘောနီ
၃၆	ပြည် / ပြည်	မတောင့်တ
၃၇	တောင်ငူ / ဖြူး	ငါးမြေ
၃၈	သာယာဝတီ / လက်ပံတန်း	သဲကော
၃၉	သာယာဝတီ / သာယာဝတီ	သုံးဆယ်
၄၀	သာယာဝတီ / လက်ပံတန်း	ကဒင်ဘီးလင်း
၄၁	သာယာဝတီ / ကြို့ပင်ကောက်	ဘော်ဘင်
၄၂	သာယာဝတီ / အုတ်ဖို	ဂမုန်း
၄၃	သာယာဝတီ / မင်းလှ	မင်းလှ
၄၄	ပဲခူး / ကျောက်တံခါး	ရဲနွယ်
၄၅	ပဲခူး / ဒိုက်ဦး	ဘိုင်းဒါး
၄၆	ပဲခူး / ဒိုက်ဦး	ကောလိယ
၄၇	ပဲခူး / ပဲခူး	မဇင်း
၄၈	တောင်ငူ / အုတ်တွင်း	ရေသိုး
၄၉	ပဲခူး / ပဲခူး	ဇလပ်ထော်
၅၀	ပြည် / ပန်းတောင်း	ညောင်ကိုင်း
၅၁	ပြည် / ပြည်	ကန်ကြီးကုန်း

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၅၂	တောင်ငူ / တောင်ငူ	ဆိတ်ဖူးတောင်
၅၃	တောင်ငူ / တောင်ငူ	ကမ်းနီ
	မကွေး	
၅၄	မင်းဘူး / စေတုတ္တရာ	မုန်းချောင်း
၅၅	ဂန့်ဂေါ / ဂန့်ဂေါ	တောင်ခရမ်း
၅၆	မင်းဘူး / စလင်း	စလင်း
၅၇	မကွေး / ရေနံချောင်း	လေးတိုင်စင်
၅၈	မင်းဘူး / မင်းဘူး	အိုင်းမ
၅၉	မင်းဘူး / ပွင့်ဖြူ	မဲလီ
၆၀	မင်းဘူး / စလင်း	လင်းဇင်း
၆၁	မကွေး / နတ်မောက်	ပင်းဆည်
၆၂	မကွေး / တောင်တွင်းကြီး	ကင်မွန်းတောင်
၆၃	ပခုက္ကူ / ဆိပ်ဖြူ	ဝန်ချောင်း (ကန်ဇွန်းမ)
၆၄	ပခုက္ကူ / မြိုင်	မြိုင်ချောင်း
၆၅	ပခုက္ကူ / ရေစကြို	ဆင်ချောင်း
၆၆	မကွေး / မြို့သစ်	ဘုတ်ချောင်း
၆၇	သရက် / အောင်လံ	ပွဲသာ
၆၈	မကွေး / နတ်မောက်	နတ်မောက်
၆၉	မကွေး / တောင်တွင်းကြီး	ဘန်းကုန်း
၇၀	မကွေး / မြို့သစ်	ဆဒွန်
၇၁	ပခုက္ကူ / ပေါက်	ယောချောင်း
၇၂	မကွေး / တောင်တွင်းကြီး	ငမင်
၇၃	မကွေး / တောင်တွင်းကြီး	ယင်းမလယ်
၇၄	မကွေး / မြို့သစ်	စွန်ချောင်း
၇၅	ပခုက္ကူ / ရေစကြို	အညာတော
၇၆	ပခုက္ကူ / ရေစကြို	တောင်ဦး
၇၇	ပခုက္ကူ / မြိုင်	တောင်ယမား
၇၈	ပခုက္ကူ / မြိုင်	ဗထင်း
၇၉	ပခုက္ကူ / ဆိပ်ဖြူ	ဝန်ယူ
၈၀	မကွေး / မြို့သစ်	ပုလင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၈၁	ပခုက္ကူ/ မြိုင်	ကြက်မောက်နှင့်လယ်တီ
၈၂	မကွေး / တောင်တွင်းကြီး	ရန်ပယ်
၈၃	ပခုက္ကူ /ပေါက်	သီးခြောက်
၈၄	မင်းဘူး /ငဖဲ	မန်းချောင်း
	မန္တလေး	
၈၅	ရမည်းသင်း/ ပျဉ်းမနား	ရေဆင်း
၈၆	ရမည်းသင်း/ လယ်ဝေး	ရေနီ
၈၇	ပြင်ဦးလွင် / မတ္တရာ၊ ပြင်ဦးလွင်၊ စဉ်ကူး၊ သပိတ်ကျင်း	ဆည်တော်ကြီး
၈၈	ရမည်းသင်း/ ပျဉ်းမနား	ငလိုက်
၈၉	ရမည်းသင်း / ပျဉ်းမနား	ပေါင်းလောင်း
၉၀	ပြင်ဦးလွင် / ပြင်ဦးလွင်	စည်သာ
၉၁	ပြင်ဦးလွင် / ပြင်ဦးလွင်	ဒိုးကွင်း
၉၂	ပြင်ဦးလွင် / ပြင်ဦးလွင်	ကန်တော်ကြီး၊ကန်တော်လေးနှင့်ရေကန်(၁၂)ကန်
၉၃	မြင်းခြံ/ငါန်းဇွန်	မြို့သာ
၉၄	ကျောက်ဆည်/မြစ်သား	သစ်တက်ကုန်း
၉၅	မိတ္ထီလာ/သာစည်	ညောင်ရမ်းမင်းလှ
၉၆	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း	တောင်ပုလု
၉၇	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ကန်နားကန်
၉၈	မိတ္ထီလာ/မလှိုင်	အလောင်းစည်သူ
၉၉	မိတ္ထီလာ/ မိတ္ထီလာ	မိတ္ထီလာကန်
၁၀၀	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	သစ်ဆုံ
၁၀၁	မြင်းခြံ/ကျောက်ပန်းတောင်း	ကြက်မောက်တောင်
၁၀၂	မိတ္ထီလာ/မိတ္ထီလာ	မုန်တိုင်
၁၀၃	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ပြောင်းပြာ
၁၀၄	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ခက်လန်း
၁၀၅	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	ချောင်းမကြီး
၁၀၆	မိတ္ထီလာ/သာစည်	ကင်းတား
၁၀၇	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	သဖန်းချောင်း
၁၀၈	မိတ္ထီလာ/သာစည်	စမုံ
၁၀၉	မြင်းခြံ/မြင်းခြံ	စွန်းလွန်း

နောက်ဆက်တွဲ(၇-၃)အဆက်

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၁၁၀	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ကျောက်တလုံး
၁၁၁	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	ကင်းသာ
၁၁၂	မြင်းခြံ/မြင်းခြံ	တောင်ပင်လယ်
၁၁၃	မိတ္ထီလာ/သာစည်	သက်တော်
၁၁၄	ရမည်းသင်း/ပျော်ဘွယ်	ချောင်းကောက်
၁၁၅	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	မုံချောင်း
၁၁၆	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ဆင်တဲဝ (သမတ္တူ)
၁၁၇	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	ရေဘုတ်ချောင်း
၁၁၈	ညောင်ဦး/ညောင်ဦး	မြကန်
၁၁၉	မြင်းခြံ/ကျောက်ပန်းတောင်း	ပင်းချောင်း
၁၂၀	ရမည်းသင်း/တပ်ကုန်း	ဆင်သေ
၁၂၁	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း	သပြေရိုး
၁၂၂	မြင်းခြံ/ တောင်သာ	တောင်သာ
၁၂၃	မြင်းခြံ/တောင်သာ	ဝဲလောင်
၁၂၄	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	လက်ပံရိုး
၁၂၅	မြင်းခြံ/ငါန်းဇွန်/ငါန်းဇွန်	မြောက်ပင်လယ်
၁၂၆	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	တံခွန်တိုင်ကန်
၁၂၇	မိတ္ထီလာ/ဝမ်းတွင်း/မလှိုင်	ပုန်းမကြည်
၁၂၈	မြင်းခြံ/နွားထိုးကြီး	ဇီးတော
၁၂၉	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	လဲဖြူ
၁၃၀	မြင်းခြံ/တောင်သာ	စွန်ကန်
	မွန်	
၁၃၁	မော်လမြိုင်/မုဒုံ	အဇင်း
၁၃၂	သထုံ/သထုံ	ဝါးပါး
၁၃၃	မော်လမြိုင်/ မော်လမြိုင် / မုဒုံ	ရွှေနတ်တောင်
၁၃၄	မော်လမြိုင်/ မုဒုံ	ဝင်းဖန်
၁၃၅	သထုံ/ ဘီးလင်း	ဘီးလင်းကျောက်ဖြည့်
	တနင်္သာရီ	
၁၃၆	ကော့သောင်း/ ကော့သောင်း	ယင်းဝါ

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနတို့မှ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၅၄) ခု၏ တည်နေရာနှင့်အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
	ရခိုင်	
၁၃၇	သံတွဲ/တောင်ကုတ်	ကြိုးကြာကွင်း
၁၃၈	သံတွဲ/ဝ	ကမ်းသာယာ
၁၃၉	သံတွဲ/ ဝ	ရဟိုင်းကွင်း
	ရန်ကုန်	
၁၄၀	မြောက်ပိုင်း/လှည်းကူး	တောင်လုံးမြောင်
၁၄၁	တောင်ပိုင်း/ကျောက်တန်း	ဘန့်ဘွေးကုန်း
၁၄၂	မြောက်ပိုင်း/မှော်ဘီ	ဖူးကြီး
၁၄၃	မြောက်ပိုင်း/လှည်းကူး	ငမိုးရိပ်
၁၄၄	မြောက်ပိုင်း/တိုက်ကြီး	တဘူးလ
၁၄၅	တောင်ပိုင်း/ သန်လျင်	ဇာမဏီအင်း
၁၄၆	တောင်ပိုင်း/ ကိုကိုးကျွန်း	ကိုကိုးကျွန်း
၁၄၇	တောင်ပိုင်း/ သန်လျင်	သီလဝါ
၁၄၈	မြောက်ပိုင်း/ လှည်းကူး	လဂွမ်းပြင်
	ရှမ်း	
၁၄၉	တောင်ကြီး/ကလေး	ဟဲဟိုးကန်
၁၅၀	တောင်ကြီး/ရပ်စောက်၊ပင်းတယ	ဇော်ဂျီ
၁၅၁	တောင်ကြီး/ညောင်ရွှေ	အင်းလေး
၁၅၂	လားရှိုး/လားရှိုး	ဟူးမွန်
	တောင်ကြီး/ကလေး၊ရွာငံ	ကင်းတား
	ကျောက်မဲ/နောင်ချို	ဆည်တော်ကြီး
	ဧရာဝတီ	
၁၅၃	ဟင်္သာတ/အင်္ဂပူ	နန်ကသူ
၁၅၄	ဟင်္သာတ/ကြံခင်း	ကွန်ချောင်း(၂)

နောက်ဆက်တွဲ (၇-၄)

သစ်တောဦးစီးဌာနနယ်မြေအတွင်းရှိ ဆည်နှင့်ရေလှောင်တံခံ (၅၈) ခု၏
ရေဝေရေလဲဒေသများအတွင်း သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်မှုအခြေအနေ

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံခံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၁	ကယား						
	ဒေါတချ	၂၀၇	၃၅၂၅၁	-	-	-	၃၅၂၅၁
	ငွေတောင် ပေါင်းလောင်း	၆၂၀	၁၅၈၉၂	၃၂၈၈	၁၀၅၀	၂၅၀	၂၀၄၈၀
	ပေါင်း	၈၂၇	၆၂၀၀၃	၆၀၂၈	၁၀၅၀	၂၅၀	၆၉၃၃၁
၂	ကရင်						
	ပသိ	၉၃၀	၁၃၇၃၁	၂၀၀၀	၁၂၅၉	-	၁၆၉၉၀
	ပေါင်းလောင်း	-	၇၀၁၃၀	၇၃၁၀	-	-	၇၇၄၄၀
	ပေါင်း	၉၃၀	၈၃၈၆၁	၉၃၁၀	၁၂၅၉	-	၉၄၄၃၀
၄	ချင်း						
	လိုင်ဗား	၆၇	-	၁၅၉၈	၄၅၀	-	၂၀၄၈
	ပေါင်း	၆၇	-	၁၅၉၈	၄၅၀	-	၂၀၄၈
၅	စစ်ကိုင်း						
	ကာဘိုး	-	၁၉၇၃၃၇၀	၁၀၈၆၈၀၀	၂၇၇၂၀	၂၅၀၀	၃၀၉၀၃၉၀
	သဖန်းဆိပ်	၁၀၆၂၀၀	၁၉၃၄၃၃၅	၁၆၁၅၅၅	၁၀၀၃၀	၃၀၀၀	၂၁၀၈၉၂၀
၇	စေတီ	-	-	-	-	-	-
၈	ဝက်ရှု	-	-	-	-	-	-
၉	တုန်းကျော်	-	-	-	-	-	-
	ပေါင်း	၁၀၆၂၀၀	၃၉၀၇၇၀၅	၁၂၄၈၃၅၅	၃၇၇၅၀	၅၅၀၀	၅၁၉၉၃၁၀
၁၀	ပဲခူး						
	မြောက်နင်း	၇၈၀၀	၈၇၂၀၃	၄၀၂၂၅	၁၂၀၀၀	-	၁၃၉၄၂၈
	တောင်မောက်	၁၁၄	၃၀၇၂	-	-	-	၃၀၇၂
	ရွှေတောင်	၄၇၃	၅၃၀၄	-	၁၀၀၀	-	၆၃၀၄
	မင်းရဲချောင်း	၂၃၅	၅၅၆၀	-	၂၀၀	-	၅၇၆၀
	တောင်နင်း	၁၁၀၀၀	၉၂၃၀၅	၁၃၅၆၈၀	၂၅၉၅၈	-	၂၅၃၉၄၃
	စဉ့်ကူးချောင်းဂေါင်း	၂၈၇	၁၅၈၅	၇၈၃	-	-	၂၃၆၈
	ဇောင်းတူ	၈၃၂၈	၁၃၀၃၆၄	-	-	-	၁၃၀၃၆၄
ရွှေပြည်(၃)	၈၆၀	၄၃၀	-	-	-	၄၃၀	

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				
			သာကာတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ဆောက်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၁၈	ဆွာချောင်း	၄၀၀၀	၂၅၀၀	၁၅၀၀	၁၅၀၀	-	၅၅၀၀
၁၉	ဘောနီ	၁၄၀၀	၁၂၀၀၀	-	၂၄၀၄	-	၁၄၄၀၄
၂၀	ရွှေလေး	၇၂၀	၁၀၀၀	၆၃၉၂	၇၇၃၀	-	၁၅၁၂၂
၂၁	မတောင့်တ	-	-	-	-	-	-
၂၂	ငါးမွေ	၁၅၀	၈၇၇	-	၈၄၅	-	၁၇၂၂
၂၃	ပျဉ်ပုံကြီး	၅၂၈	-	၅၃၄	၄၂၃၆	၃၅၀	၅၁၂၀
၂၄	ကျီးပင်	၂၀၀	၁၅၃၀	-	၅၀၀	၅၀၀	၂၅၃၀
၂၅	ဝဲကြီး	၁၂၉၉၂၀	၈၀၂၀၀	၄၀၃၂၉	၄၄၀၁	၄၃၅၀	၁၂၉၂၈၀
၂၆	တောင်ညို	၁၂၅၇၀	၁၀၄၂၈၉	-	၉၈၃၅	၃၄၂၅	၁၁၇၅၄၉
၂၇	ပန်းဘဲချောင်း	၅၅	၃၅၀၀	၂၅၀	၂၆၀၅	၂၀၀၀	၈၃၅၅
၂၈	သဲကော	၂၇၀၀	၁၀၀၄၆	၉	၄၀၃၆	၂၀၁၁	၁၆၀၁၂
	ပေါင်း	၁၈၁၃၄၀	၅၄၁၇၆၅	၂၂၅၇၀၂	၇၇၂၅၀	၁၂၆၃၆	၈၅၇၃၅၃
၂၉	မကွေး						
	တောင်ခရမ်း	၃၆၅	၁၈၆၂၀	-	၂၅၀၀	-	၂၁၁၂၀
၃၀	မုန်းချောင်း	၁၄၄၀၀	၃၃၆၂၈၀	၁၃၇၂၀	၉၀၀	၁၂၀၀	၃၅၂၁၀၀
	ပေါင်း	၁၄၇၆၅	၃၅၄၉၀၀	၁၃၇၂၀	၃၄၀၀	၁၂၀၀	၃၇၃၂၂၀
၃၁	မန္တလေး						
	ငလိုက်	၃၈၅၀	၇၇၈၅၀	-	၁၅၀	-	၇၈၀၀၀
၃၂	ပေါင်းလောင်း	၄၂၀၀	၃၇၉၅၁၄	၆၆၈၆	-	-	၃၈၆၂၀၀
၃၃	ဆည်တော်ကြီး	၃၂၅၆	၁၄၉၂၈၅	၂၄၇၀	၂၄၀၀	-	၁၅၄၁၅၅
၃၄	ဒိုးကွင်း	၅	၁၆၅	၁၃၂၇	၃၀၀	-	၁၇၉၂
၃၅	ရေဆင်း	၂၅၅၀	၁၈၁၁၀	၂၅၆၀	၁၉၇၀	၃၆၀	၂၃၀၀၀
၃၆	ရေနီ	-	-	၁၅၀၀၀	၁၈၀၀	၅၇၂၈	၂၂၅၂၈
၃၇	စည်သာ	၈၀	၇၈၆၆	၆၄၀၀	၁၀၅၀	၄၅၀	၁၅၇၆၆
၃၈	ကန်တော်ကြီး၊ ကန်တော် လေးနှင့် ကျောက်(၁၂)ကန်	၁၃၃	၅၈၀၃၈	၄၂၄၂၆	၁၃၈၂၈	၄၁၅၀	၁၁၈၄၄၂
	ပေါင်း	၁၄၀၇၄	၆၉၀၈၂၈	၇၆၈၆၉	၂၁၄၉၈	၁၀၆၈၈	၇၉၉၈၈၃
၃၉	မွန်						
	ဝါးပါး	၁၅၀	၁၂၅၀	-	၃၄၀	-	၁၅၉၀
၄၀	ဝင်းဖန်	၆၄၀	၂၈၇၄	၆၈၉	၈၇၀	၁၃၀၀	၅၇၃၃
၄၁	အဇင်း	၄၇၅	၅၂၉	-	၁၀၄၀	-	၁၅၆၉

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ ရေလှောင်တံခံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၄၂	ရွှေနတ်တောင်	၁၇၅	၈၄	၈၃	၁၉၉	-	၃၆၆
	ပေါင်း	၁၄၄၀	၄၇၃၇	၇၇၂	၂၄၄၉	၁၃၀၀	၉၂၅၈
၄၃	ရခိုင် ကြိုးကြာကွင်း	၃၁	၃၂၉	၅၀	၁၀၀	-	၄၇၉
	၄၄	ကမ်းသာယာ	၄၅	၁၉၅	-	-	၁၉၅
	ပေါင်း	၇၆	၅၂၄	၅၀	၁၀၀	-	၆၇၄
၄၅	ရန်ကုန် တောင်လုံးမြောင်	၈၀	-	-	၆၀၀	-	၆၀၀
၄၆	ဘန်သွေးကုန်း	၁၉၈	-	၂၅၉	၃၀၀	-	၅၅၉
၄၇	ဖူးကြီး	၄၃၅၀	၁၂၄၅၀	၇၃၀	၂၀၇၀	-	၁၅၂၅၀
၄၈	ငမိုးရိပ်	၁၁၈၀၀	၇၁၈၁၂	၂၁၉၀၉	၂၃၀၀	-	၉၆၀၂၁
၄၉	တဘူးလှ	၇၈၀၀	၅၅၀၄၀	-	-	-	၅၅၀၄၀
၅၀	ဇာမဏီအင်း	၆၉၄	၁၇၉၃	-	-	-	၁၇၉၃
၅၁	ကိုကိုးကျွန်း	၂၅	၆၉	-	-	-	၆၉
၅၂	သီလဝါ	၁၂၂	-	၁၈	၁၈၅	-	၂၀၃
	ပေါင်း	၂၅၀၆၉	၁၄၁၁၆၄	၂၂၉၁၆	၅၄၅၅	-	၁၆၉၅၃၅
၅၃	ရှမ်း ဟဲဟိုးကန်	၇၀	၁၅၉၀	-	၃၅၃၀	-	၅၁၂၀
	၅၄	ဟူးမွန်	၇၈	၉၁၀၇	၁၀၀	၃၁၅	-
	ပေါင်းလောင်း	-	၆၁၉၇၄၀	၃၇၅၄၀	-	-	၆၅၇၂၈၀
၅၅	ဇော်ဂျီ	၇၈၂၀	၂၃၄၈၀၇	၂၆၅၈၈၆	၁၀၈၈၇	၂၂၀၀	၅၁၃၇၈၀
၅၆	ကင်းတား	၈၉၁၀	၁၀၇၆၅၅	၁၉၂၂၈၀	၇၀၀၂	၁၁၄၀	၃၀၈၀၇၇
၅၇	အင်းလေး	၅၂၅၆၂	၆၃၈၄၅၅	၆၄၆၄၁၂	၄၀၆၃၀	၈၆၀၀	၁၃၃၄၀၉၇
	ဆည်တော်ကြီး	၇၀၉၀	၁၁၇၆၀၀	၄၃၈၈၀၀	၁၂၃၅	၁၄၆၅	၅၅၉၁၀၀
	ပေါင်း	၇၆၅၃၀	၁၇၂၈၉၅၄	၁၅၈၁၀၁၈	၆၃၅၉၉	၁၃၄၀၅	၃၃၈၆၉၇၆
၅၈	ဧရာဝတီ နန်းကသူ	၂၅၆၀	၂၈၁၆၀	-	-	-	၂၈၁၆၀
	ပေါင်း	၂၅၆၀	၂၈၁၆၀	-	-	-	၂၈၁၆၀
	စုစုပေါင်း	၄၂၃၈၇၈	၇၅၄၄၆၀၁	၃၁၈၆၃၃၈	၂၁၄၂၆၀	၄၄၉၇၉	၁၀၉၉၀၁၇၈

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန၊ နယ်မြေအတွင်း ပါဝင်သည့်
 ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၆၅) ခု၏
 ရေဝေရေလဲဒေသများအတွင်း သစ်တောပြန်လည် ပြုစုပျိုးထောင်မှု အခြေအနေ

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				စုစုပေါင်း
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
စစ်ကိုင်း							
၁	မဟာနန္ဒာ	၄၇၄	၂၃၀၀	၄၂၁၈၀	၉၅၀	-	၄၅၄၃၀
၂	ကိုးပင်ချောင်း	၉၇၃	-	၂၇၁၅၀	၁၀၀၀	-	၂၈၁၅၀
၃	နွယ်ခွေ	၁၈၅	၆၇၀	၁၈၈၀	၃၃၅၀	၅၀၀	၆၄၀၀
၄	လက်ယက်မ	၇၅၀	-	၄၂၀၀	၂၀	-	၄၂၂၀
၅	သာစည်	၃၉၀	၈	၉၉၄	၆၇၅	-	၁၆၇၇
၆	ထန်းလှုပ်	၁၄၀	၁၄	၁၈၄၅၆	၂၅၀	-	၁၈၇၂၀
၇	ယမား	၆၉၀	၁၃၃၀၂၄	၆၁၆၀	၅၃၇၀	-	၁၄၄၅၅၄
၈	မင်းရွာ	၆၀	၅၀	၂၉၅၀	၂၀၀	-	၃၂၀၀
ပေါင်း		၃၆၆၂	၁၃၆၀၆၆	၁၀၃၉၇၀	၁၁၈၁၅	၅၀၀	၂၅၂၃၅၁
မကွေး							
၉	အိုင်းမ	-	၃၃၂၇၀၈	၃၀၃၄၂	၁၂၀၀	၅၅၀	၃၆၄၈၀၀
၁၀	မဲဇလီ	-	၁၂၈၁၆၂၉	၄၂၁၇၁	၈၅၀	၁၅၀	၁၃၂၄၈၀၀
၁၁	လင်းဇင်း	-	၄၇၉၉၅၂	၄၂၈၄၈	၂၀၀၀	-	၅၂၄၈၀၀
၁၂	ပင်း	၈၇	-	၂၃၅၁	၁၈၅၀	-	၄၂၀၁
၁၃	ကင်မွန်းတောင်	၄၆၀	၁၇၇၇၀	-	၁၅၀	-	၁၇၉၂၀
၁၄	ဝန်ချောင်း	၆၉	၄၇၁၉	၇၉၄	၅၀၀	၆၇	၆၀၈၀
၁၅	မြိုင်ချောင်း	၄၉၄	၁၀၀၉၂	-	၁၀၀	၁၂၀၀	၁၁၃၉၂
၁၆	ဆင်ချောင်း	၁၆၀	၅၈၆၈	၂၆၅၄	၂၄၉၆	၁၀၀၀	၁၂၀၁၈
၁၇	ဘုတ်ချောင်း	၅၉၆	၁၀၂၀	၁၅၀၀	၆၀၀	၉၀၀	၄၀၂၀
၁၈	ပွဲသာ	၁၉၆	၂၄၀၀	၂၈၅၀	၃၅၀	၈၀၀	၆၄၀၀
၁၉	နတ်မောက်	၃၃၀၀၀	၃၁၁၂၅	၂၀၀၈၉၅	၂၄၀၀	၉၇၀၀	၂၄၄၁၂၀
၂၀	ဘန်းကုန်း	၅၄၀	၁၃၇၃၀	-	-	၂၀၀	၁၃၉၃၀

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်/ရေလှောင်တံမံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				
			သာကာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၂၁	ဆဒ္ဒါန်	၁၁၀၀	၆၂၅၀၀	-	၉၀၀	၆၀၀	၆၄၀၀၀
၂၂	ယောချောင်း	၁၈၁၆	-	-	၂၆၅၀	၁၅၀၀	၄၁၅၀
၂၃	ငမင်	၂၃၂	၁၈၂၅၄	-	၁၁၅၀	၉၅၀	၂၀၃၅၄
၂၄	ယင်းမလည်	-	၁၃၇၂၀	-	၁၀၀၀	-	၁၄၇၂၀
၂၅	စွန်ချောင်း	၁၀၀၀	၄၅၀	၄၅၀	၅၀၀	၁၅၀၀	၂၉၀၀
၂၆	ဗထင်း	၃၅၅	၄၁၈၄	-	-	၁၀၀၀	၅၁၈၄
၂၇	တောင်ယမား	၉၂၅	၂၅၁၀၀	-	-	၅၀၀	၂၅၆၀၀
၂၈	ဝန်ယူ	၉၆	၁၈၇၉	၃၈၂	၂၅၀	၄၉	၂၅၆၀
၂၉	ပုလင်း	၁၀၀၀	၅၀၀	၅၀၀	-	၁၅၀၀	၂၅၀၀
၃၀	ကြက်မောက်	၁၅၀	၁၆၆၄၀	-	-	-	၁၆၆၄၀
၃၁	ရန်ပါယ်	၁၅၈၅	-	-	-	-	-
	ပေါင်း	၄၃၈၆၁	၂၃၂၄၂၄၀	၃၂၇၇၃၇	၁၈၉၄၆	၂၂၁၆၆	၂၆၉၃၀၈၉
	မန္တလေး						
၃၂	ညောင်ရမ်းမင်းလှ	၅၀၂၂	၃၀၇၂၀	၂၅၄၄၈၀	-	-	၂၈၅၂၀၀
၃၃	တောင်ပုလု	၁၉၂၀	၇၆၈၀	၆၁၅၂၀	၂၃၀၀	-	၇၁၅၀၀
၃၄	ကန်နား	၆၆၇	၂၇၀၀	၅၄၃၈၅	၉၅၅	၂၀၀	၅၈၂၄၀
၃၅	အလောင်းစည်သူ	၃၀၅	၉၆၈၀	၅၆၂၀	၄၀၃၀	-	၁၉၃၃၀
၃၆	မိတ္ထီလာ	၃၁၁၆	၆၉၇၇	၄၄၈၄၀	၅၈၄၃	-	၅၇၆၆၀
၃၇	သစ်ဆုံ	၂၈၄၀	၅၈၇၀၀	၆၄၀၀	၁၃၀၈၀	-	၇၈၁၈၀
၃၈	ကြက်မောက်တောင်	၁၈၀၀	၅၀၉၂၉	၂၉၆၅၀	၇၃၇၄	၁၀၀၀	၈၈၉၅၃
၃၉	မုန်တိုင်	၁၉၀၀	၃၄၉၇၈	၅၈၉၀၀	၇၄၁၃	၁၂၀	၁၀၁၄၁၀
၄၀	ပြောင်းပြာ	၁၄၅၀	၃၇၈၀	၃၃၅၉၀	၂၇၅၀	၂၀၀	၄၀၃၂၀
၄၁	ခက်လန်း	၁၁၂၀	၇၀၈၀	၂၃၃၅၀	၁၇၁၀	၅၀၀	၃၂၆၄၀
၄၂	ချောင်းမကြီး	၂၁၀၀	၁၀၂၄၀	၃၉၉၆၀	၁၀၂၂၀	-	၆၀၄၂၀
၄၃	ကင်းတာ	၈၉၀၀	၁၆၄၀၀၇	၆၁၇၂၀	၁၀၀၀	၅၀၀	၂၂၇၂၂၇
၄၄	သဖန်းချောင်း	၅၁၂	၁၁၅၀	၇၀၁၀	၃၆၀	၄၄၀	၈၉၆၀

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်/ရေလှောင်တံမံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ (ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၄၅	စမုံ	၂၀၀၀	၅၈၃၁	၃၈၉၆၀	၁၈၂၀	-	၄၆၆၁၁
၄၆	စွန်းလွန်း	၃၀၀	-	၂၁၁၈၀	၂၄၀	-	၂၁၄၂၀
၄၇	ကျောက်တစ်လုံး	၃၃၅	၁၁၆၀၀	၃၁၄၅၀	၁၄၀၀	၁၀၀၀	၄၅၄၅၀
၄၈	ကင်းသာ	၉၆၀၀	၃၃၈၅၃၇	၅၀၅၀	၁၉၆၅၅	-	၃၆၃၂၄၂
၄၉	တောင်ပင်လယ်	၃၉၀	၆၈၀၀	၂၄၁၉၂	၁၀၀၀	၂၀၀	၃၂၁၉၂
၅၀	သက်တော်	၆၀၀	၉၈၀၀	၁၈၂၁၈	၈၆၀	-	၂၈၈၇၈
၅၁	ချောင်းကောက်	၇၅၀	၁၀၀၀	၇၇၀၀	၄၂၀	၁၈၀	၉၃၀၀
၅၂	မုန်းချောင်း	၅၀၀	၂၇၉၀၀	၁၀၀၀	-	၃၁၀၀	၃၂၀၀၀
၅၃	ဆင်တဲဝ(သမက္ကူ)	၅၀၀	၁၁၂၅၀	၆၆၀၈၅	၃၀၇၅	၂၀၀	၈၀၆၁၀
၅၄	ရေဘုတ်ချောင်း	၃၂	၄၄၈၀	၁၉၂၀	-	-	၆၄၀၀
၅၅	မြကန်	၁၀၀၀	၂၀၀၀	၆၇၀၀	၁၀၀၀	၃၀၀	၁၀၀၀၀
၅၆	ပင်းချောင်း	၈၀၀	၁၃၃၈၀	၄၆၆၅၀	၉၆၅	၄၀၃၅	၆၅၀၃၀
၅၇	ဆင်သေ	၁၄၀၀၀၀	၁၁၆၅၁၇	၇၀၆၈၃	၁၃၄၀	၆၆၆၀	၁၉၅၂၀၀
၅၈	သပြေရိုး	၁၃၇၀၀	၂၀၀၀	၁၁၀၁၀	၁၇၉၀	-	၁၄၈၀၀
၅၉	တောင်သာ	၂၈၅	-	၁၉၅၃၄	-	၅၀	၁၉၅၈၄
၆၀	ဝဲလောင်	၆၀၀	၁၀၀၀၀	၅၁၆၁၀	၁၀၀၀	၃၅၀၀	၆၆၁၁၀
၆၁	လက်ပံရိုး	၃၆၅	၇၆၈	၁၁၂၀	၅၅၃	-	၂၄၄၁
၆၂	မြောက်ပင်လယ်	၅၄၀	၅၁၈၄	၁၂၀၄၆	၁၂၅၀	၄၀၀	၁၈၈၈၀
၆၃	တံခွန်တိုင်ကန်	၁၆၇၅	-	၃၁၂၅၀	၁၁၃၀	-	၃၂၃၈၀
၆၄	ပုန်းမကြည်	၁၅၉	-	၃၈၄၀	-	-	၃၈၄၀
၆၅	ဇီးတော	၁၂၀၃၅	-	၅၂၉၇၆	-	-	၅၂၉၇၆
	ပေါင်း	၂၁၇၈၁၈	၉၅၅၆၆၈	၁၂၀၄၅၉၉	၉၄၅၃၃	၂၂၅၈၅	၂၂၇၇၃၈၅
	စုစုပေါင်း	၂၆၅၃၄၁	၃၄၁၅၉၇၄	၁၆၃၆၃၀၆	၁၂၅၂၉၄	၄၅၅၅၁	၅၂၂၂၈၅၅

အခြေခံကိန်းဂဏန်းစာရင်းကောက်ယူနေဆဲ ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၃၂) ခု စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင် / မြို့နယ်	ဆည် / ရေလှောင်တံ အမည်
(၁)	(၂)	(၃)
	စစ်ကိုင်း	
၁	ရွှေဘို / ကန့်ဘလူ	ကျေးပင်အက်
၂	ရွှေဘို / ကျွန်းလှ	ကင်းတပ်
	ပဲခူး	
၃	သာယာဝတီ / သာယာဝတီ	သုံးဆယ်
၄	သာယာဝတီ / လက်ပံတန်း	ကဒင်ဘီးလင်း
၅	သာယာဝတီ / ကြို့ပင်ကောက်	ဘော်ဘင်
၆	သာယာဝတီ / အုတ်ဖို	ဂမုန်း
၇	သာယာဝတီ / မင်းလှ	မင်းလှ
၈	ပဲခူး / ကျောက်တံခါး	ရဲနွယ်
၉	ပဲခူး / ဒိုက်ဦး	ဘိုင်းဒါး
၁၀	ပဲခူး / ဒိုက်ဦး	ကောလိယ
၁၁	ပဲခူး / ပဲခူး	မဇင်း
၁၂	တောင်ငူ / အုတ်တွင်း	ရေသို
၁၃	ပဲခူး / ပဲခူး	လေကံထော်
၁၄	ပြည် / ပန်းတောင်း	ညောင်ကိုင်း
၁၅	ပြည် / ပြည်	ကန်ကြီးကုန်း
၁၆	တောင်ငူ / တောင်ငူ	ဆိတ်ဖူးတောင်
၁၇	တောင်ငူ / တောင်ငူ	ကမ်းနီ
	မကွေး	
၁၈	မင်းဘူး / စလင်း	စလင်း
၁၉	မကွေး / ရေနံချောင်း	လေးတိုင်စင်
၂၀	ပခုက္ကူ / ရေစကြို	အညာတော *
၂၁	ပခုက္ကူ / ရေစကြို	တောင်ဦး *
၂၂	ပခုက္ကူ / ပေါက်	သီးခြောက် *
၂၃	မင်းဘူး / ငဖဲ	မန်းချောင်း *

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/ မြို့နယ်	ဆည်/ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၂၄	မန္တလေး မြင်းခြံ/ ငါးစွန်	မြို့သာ
၂၅	ကျောက်ဆည်/မြစ်သာ	သစ်တက်ကုန်း
၂၆	ရမည်းသင်း/ရမည်းသင်း	လဲဖြူ *
၂၇	မြင်းခြံ/တောင်သာ	စွန်ကန် *
၂၈	မွန် သထုံ/ ဘီးလင်း	ဘီးလင်းကျောက်ဖြည့်
၂၉	တနင်္သာရီ	ယင်းဝါ
၂၉	ကျော့သောင်း/ကျော့သောင်း	
၃၀	ရခိုင် သံတွဲ/ ဝှံ	ရဟိုင်းကွင်း
၃၀	ရန်ကုန် မြောက်ပိုင်း/ လှည်းကူး	လဂွမ်းပြင်
၃၁	ဧရာဝတီ ဟင်္သာတ/ ကြံခင်း	ကွန်ချောင်း (၂)

မှတ်ချက်။

။ * မှာ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ယူမည့်ဆည်၊ တံမံများ ဖြစ်ပါသည်။

တည်ဆောက်ဆဲ၊ တည်ထောင်မည့်ရေရရှိရေးဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း(၈၉) ခုစာရင်း

စဉ်	တည်နေရာ		ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းအမည်
	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ပုလဲ	တောင်ယမား
၂	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ကန့်ဘလူ	ငှက်ပျောတိုင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၃	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ကလေး	ရာဇဂြိုဟ်ရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၄	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ဝန်းသို	နမော်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၅	ပဲခူးတိုင်း	တောင်ငူ	ခပေါင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆	မကွေးတိုင်း	အောင်လံ	ဘွက်ကြီးရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇	မကွေးတိုင်း	အောင်လံ	ပဒဲချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈	မကွေးတိုင်း	ဂန့်ဂေါ	ပလောရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၉	မကွေးတိုင်း	ဆော	ရေရှင်ရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၁၀	မကွေးတိုင်း	သရက်	မင်းဒဲရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၁	တနင်္သာရီတိုင်း	ရေဖြူ	ဟိန်းဇဲရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၂	တနင်္သာရီတိုင်း	လောင်းလုံ	ဒေါင်းရှောင်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၃	တနင်္သာရီတိုင်း	ထားဝယ်	ခမောင်းလှရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၄	မကွေးတိုင်း	ဂန့်ဂေါ	ကျော်စွာရေလွှဲဆည်(တော်ဝင်)စီမံကိန်း
၁၅	မကွေးတိုင်း	ဆော	မင်းလယ်တောရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၁၆	မကွေးတိုင်း	ဆိပ်ဖြူ	တွင်းမရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၇	မကွေးတိုင်း	ထီးလင်း	မောချောင်းရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၁၈	မကွေးတိုင်း	ဆိပ်ဖြူ	ခြစ်ချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၁၉	မကွေးတိုင်း	ဆော	ပဆုပ်ရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၂၀	မကွေးတိုင်း	မြို့သစ်	စပါးကျီးကျရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၁	မကွေးတိုင်း	ပေါက်	ချိုချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၂	မန္တလေးတိုင်း	လယ်ဝေး	ရေနီချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၃	မန္တလေးတိုင်း	လယ်ဝေး	မြောက်တူရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၄	မန္တလေးတိုင်း	လယ်ဝေး	ရုံးပင်ချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၅	မန္တလေးတိုင်း	တောင်သာ	သဲပုပ်မရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၆	မန္တလေးတိုင်း	စဉ့်ကူး	ကင်းချောင်းရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၂၇	မန္တလေးတိုင်း	ရမည်းသင်း	မြို့လှချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၂၈	မန္တလေးတိုင်း	တပ်ကုန်း	မကြီးချောင်းရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၂၉	မန္တလေးတိုင်း	ကျောက်ဆည်	ခဘိုရေလှောင်တံစီမံကိန်း

တည်ဆောက်ဆဲ၊ တည်ထောင်မည့်ရေရရှိရေးဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း(၈၉) ခုစာရင်း

စဉ်	တည်နေရာ		ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းအမည်
	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၃၀	မန္တလေးတိုင်း	တောင်သာ	ခိုနေရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၃၁	မန္တလေးတိုင်း	တံတားဦး	မြစ်ငယ်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း (ရဲရွာ)
၃၂	မွန်ပြည်နယ်	သံဖြူဇရပ်	နီးပဒေါ ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၃	မွန်ပြည်နယ်	မုဒုံ	အဘစ်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၄	မွန်ပြည်နယ်	ချောင်းဆုံ	ကတောင်းစိန်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၅	ရခိုင်ပြည်နယ်	မြောက်ဦး	ရန်ချောင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၆	ရခိုင်ပြည်နယ်	မင်းပြာ	ဇိုင်းချောင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၇	ရခိုင်ပြည်နယ်	မြောက်ဦး	ငရွှေပြောင်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၈	ရခိုင်ပြည်နယ်	မင်းပြာ	ကြက်တက်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၃၉	ရခိုင်ပြည်နယ်	ဘူးသီးတောင်	ညောင်းချောင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၀	ရခိုင်ပြည်နယ်	ဘူးသီးတောင်	ငဒေါင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၁	ရခိုင်ပြည်နယ်	ကျောက်တော်	ပြိုင်းချောင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၂	ရခိုင်ပြည်နယ်	မောင်းတော	ဂုတ်မိရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၃	ရှမ်းပြည်နယ်	မိုးမိတ်	မိုးမိတ်ရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၄၄	ကရင်ပြည်နယ်	သံတောင်	ယာဒိုရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၅	ချင်းပြည်နယ်	ဟားခါး	ဒေါင်းဗားရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၆	ချင်းပြည်နယ်	ဟားခါး	အရော်ဘာ ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၇	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ကလေး	ဆည်ကြီးရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၄၈	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ဆာလင်းကြီး	ငွေသာ ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၄၉	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ကလေး	ကျော်စွာရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၅၀	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ဇီးကုန်း	ခက်လုံရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၁	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ခင်ဦး	ကဘွက်ရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၅၂	စစ်ကိုင်းတိုင်း	အရာတော်	ရေတွင်းချောင်းရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၅၃	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ကန့်ဘလူ	တိမ်ကျင်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၄	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ဆားလင်းကြီး	ဆားလင်းကြီးရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၅	စစ်ကိုင်းတိုင်း	မုံရွာ	ရွှေစာရေးရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၆	ပဲခူးတိုင်း	ဖြူ	ကွန်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၇	ပဲခူးတိုင်း	ဖြူ	ဖြူချောင်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၈	ပဲခူးတိုင်း	တောင်ငူ	သောက်ရေခပ်ရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၅၉	ပဲခူးတိုင်း	ပန်းတောင်း	ဘူးရိုးရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း
၆၀	ပဲခူးတိုင်း	သဲကုန်း	သဲကုန်းရေလျှောင့်တမံစီမံကိန်း

တည်ဆောက်ဆဲ၊ တည်ထောင်မည့်ရေရှိရေးဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း(၈၉) ခုစာရင်း

စဉ်	တည်နေရာ		ရေရှိရေးလုပ်ငန်းအမည်
	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၆၁	ပဲခူးတိုင်း	အုတ်တွင်း	ဘုံကြီးရေလွှဲဆည်စီမံကိန်း
၆၂	ပဲခူးတိုင်း	ရွှေကျင်	ဘောဂတ ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၃	ပဲခူးတိုင်း	ပန်းတောင်း	သူရဲကန်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၄	ဧရာဝတီတိုင်း	အင်္ဂပူ	မမြချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၅	ဧရာဝတီတိုင်း	မြန်အောင်	ဆိုင်းဘုတ်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၆	ဧရာဝတီတိုင်း	လေးမျက်နှာ	မဲလီရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၇	ဧရာဝတီတိုင်း	အင်္ဂပူ	ကညင်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၈	ဧရာဝတီတိုင်း	လေးမျက်နှာ	ဂျပံချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၆၉	ဧရာဝတီတိုင်း	ရေကြည်	တောင်ကွန်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၀	ဧရာဝတီတိုင်း	ကြိခင်း	အလုံမြောက်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၁	ဧရာဝတီတိုင်း	ကြိခင်း	မြောက်ကွန်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၂	ဧရာဝတီတိုင်း	ကြိခင်း	ပြဒါးရှင်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၃	ဧရာဝတီတိုင်း	ရေကြည်	ကြက်ပေါင်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၄	ဧရာဝတီတိုင်း	အင်္ဂပူ	ရွှေနိုင်ချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၅	ရန်ကုန်တိုင်း	တိုက်ကြီး	ကြပ်ချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၆	ရန်ကုန်တိုင်း	တိုက်ကြီး	ကြပ်ချောင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၇	ရန်ကုန်တိုင်း	လှည်းကူး	ငမိုးရိပ်ရေကူးကန်စီမံကိန်း
၇၈	ကရင်ပြည်နယ်	-	ကြခတ်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၇၉	ပဲခူးတိုင်း	-	ချောင်းမကြီးရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၀	မကွေးတိုင်း	-	ကြီးအုံကြီးဝရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၁	မန္တလေးတိုင်း	-	မြိုင်ကျင်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၂	မန္တလေးတိုင်း	-	သင်ပုန်းရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၃	မန္တလေးတိုင်း	-	တောင်ပုလုရေကူကန်စီမံကိန်း
၈၄	မန္တလေးတိုင်း	-	ချောင်းကောက်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၅	မန္တလေးတိုင်း	-	ချောင်းမငယ်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၆	မန္တလေးတိုင်း	-	သဲဖြူရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၇	မွန်ပြည်နယ်	-	ဂုံညှင်းနွယ်ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၈	မွန်ပြည်နယ်	-	ကျိုက်ကော်(ဝင်းပ)ရေလှောင်တံစီမံကိန်း
၈၉	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ဝန်းသို	နမောရေလွှဲဆည်

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးနှင့် စိုက်ရန်မလိုအပ်သော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ(၆၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)					
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	
၁	ကယား							
	ဒေါတချ ပေါင်းလောင်း	၂၀၇	၃၅၂၅၁	-	-	-	၃၅၂၅၁	
	ပေါင်း	-	၁၀၈၆၀	၂၇၄၀	-	-	၁၃၆၀၀	
၂	ကရင်							
	ပသီ ပေါင်းလောင်း	၉၃၀	၁၃၇၃၁	၂၀၀၀	၁၂၅၉	-	၁၆၉၉၀	
	ပေါင်း	-	၇၀၁၃၀	၇၃၁၀	-	-	၇၇၄၄၀	
၃	ချင်း							
	လှိုင်းဗား	၆၇	-	၁၅၉၈	၄၅၀	-	၂၀၄၈	
	ပေါင်း	-	-	၁၅၉၈	၄၅၀	-	၂၀၄၈	
၄	စစ်ကိုင်း							
	စေတီ	-	-	-	-	-	-	
	၅	ဝက်ရှု	-	-	-	-	-	
၆	တုန်းကျော်	-	-	-	-	-	-	
	၇	မဟာနန္ဒာကန်	၄၇၄	၂၃၀၀	၄၂၁၈၀	၉၅၀	-	၄၅၄၃၀
	၈	ကိုးပင်ချောင်း	၉၇၃	-	၂၇၁၅၀	၁၀၀၀	-	၂၈၁၅၀
၉	လတ်ယက်မ	၇၅၀	-	၄၂၀၀	၂၀	-	၄၂၂၀	
	၁၀	သာစည်	၃၉၀	၈	၉၉၄	၆၇၅	-	၁၆၇၇
	၁၁	ထန်းလှုပ်	၁၄၀	၁၄	၁၈၄၅၆	၂၅၀	-	၁၈၇၂၀
၁၂	ယမား	၆၉၀	၁၃၃၀၂၄	၆၁၆၀	၅၃၇၀	-	၁၄၄၅၅	
	၁၃	မင်းရွာ	၆၀	၅၀	၂၉၅၀	၂၀၀	-	၃၂၀၀
	ပေါင်း	၃၄၇၇	၁၃၅၃၉၆	၁၀၂၀၉၀	၈၄၆၅	-	၂၄၅၉၅၁	
၁၄	ပဲခူး							
	မြောက်နင်း	၇၈၀၀	၈၇၂၀၃	၄၀၂၂၅	၁၂၀၀၀	-	၁၃၉၄၂၈	
	၁၅	တောင်မောက်	၁၁၄	၃၀၇၂	-	-	-	၃၀၇၂
၁၆	ရွှေတောင်	၄၇၃	၅၃၀၀	-	၁၀၀၀	-	၆၃၀၄	

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးနှင့် စိုက်ရန်မလိုအပ်သော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ(၆၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၁၇	မင်းရဲချောင်း	၂၃၅	၅၅၆၀	-	၂၀၀	-	၅၇၆၀
၁၈	တောင်နဝင်း	၁၁၀၀၀	၉၂၃၀၅	၁၃၅၆၈၀	၂၅၉၅၈	-	၂၃၅၉၄၃
၁၉	စဉ့်ကူးချောင်းဂေါင်း	၂၈၇	၁၅၈၅	၇၈၃	-	-	၂၃၆၈
၂၀	ဇောင်းတူ	၈၃၂၈	၁၃၀၃၆၄	-	-	-	၁၃၀၃၆၄
၂၁	ရွှေပြည်(၃)	၈၆၀	၄၃၀	-	-	-	၄၃၀
၂၂	ဆွာချောင်း	၄၀၀၀	၂၅၀၀	၁၅၀၀	၁၅၀၀	-	၅၅၀၀
၂၃	ဘောနီ	၁၄၀၀	၁၂၀၀၀	-	၂၄၀၄	-	၁၄၄၀၄
၂၄	ရွှေလေး	၇၂၀	၁၀၀၀	၆၃၉၂	၇၇၃၀	-	၁၅၁၂၂
၂၅	မတောင့်တ	-	-	-	-	-	-
၂၆	ငါးမွေ့ချောင်း	၁၅၀	၈၇၇	-	၈၄၅	-	၁၇၂၂
	ပေါင်း	၃၅၃၆၇	၃၄၂၂၀၀	၁၈၄၅၈၀	၅၁၆၃၇	-	၅၇၈၄၁၇
	မကွေး						
၂၇	တောင်ခရမ်း	၃၆၅	၁၈၆၂၀	-	၂၅၀၀	-	၂၁၁၂၀
၂၈	လင်းဇင်း	-	၄၇၉၉၅၂	၄၂၈၄၈	၂၀၀၀	-	၅၂၄၈၀၀
၂၉	ပင်း	၈၇	-	၂၃၅၁	၁၈၅၀	-	၄၂၀၁
၃၀	ကင်မွန်းတောင်	၄၆၀	၁၇၇၇၀	-	၁၅၀	-	၁၇၉၂၀
၃၁	ယင်းမလယ်	-	၁၃၇၂၀	-	၁၀၀၀	-	၁၄၇၂၀
၃၂	ရန်ပါယ်	၁၅၈၅	-	-	-	-	-
၃၃	ကြက်မောက်	၁၅၀	၁၆၆၄၀	-	-	-	၁၆၆၄၀
	ပေါင်း	၂၆၄၇	၅၄၆၇၀၂	၄၅၁၉၉	၇၅၀၀	-	၅၉၉၄၀၁
	မန္တလေး						
၃၄	ငါးလိုက်	၃၈၅၀	၇၇၈၅၀	-	၁၅၀	-	၇၈၀၀၀
၃၅	ပေါင်းလောင်း	၄၂၀၀	၃၇၉၅၁၄	၆၆၈၆	-	-	၃၈၆၂၀၀
၃၆	ဒိုးကွင်	၅	၁၆၅	၁၃၂၇	၃၀၀	-	၁၇၉၂
	ဆည်တော်ကြီး	၃၂၅၆	၁၄၉၂၈၅	၂၄၇၀	၂၄၀၀	-	၁၅၄၁၅၅
၃၇	ညောင်ရမ်းမင်းလှ	၅၀၂၂	၃၀၇၂၀	၂၅၄၄၈၀	-	-	၂၈၅၂၀၀
၃၈	တောင်ပုလု	၁၉၂၀	၇၆၈၀	၆၁၅၂၀	၂၃၀၀	-	၇၁၅၀၀
၃၉	အလောင်းစည်သူ	၃၀၅	၉၆၈၀	၅၆၂၀	၄၀၃၀	-	၁၉၃၃၀
၄၀	မိတ္ထီလာ	၃၁၁၆	၆၉၇၇	၄၄၈၄၀	၅၈၄၃	-	၅၇၆၆၀

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးနှင့် စိုက်ရန်မလိုအပ်သော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ(၆၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင် တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၄၁	သစ်ဆုံ	၂၈၄၀	၅၈၇၀၀	၆၄၀၀	၁၃၀၈၀	-	၇၈၁၈၀
၄၂	ချောင်းမကြီး	၂၁၀၀	၁၀၂၄၀	၃၉၉၆၀	၁၀၂၂၀	-	၆၀၄၂၀
၄၃	စမုံ	၂၀၀၀	၅၈၃၁	၃၈၉၆၀	၁၈၂၀	-	၄၆၆၁၁
၄၄	စွန်းလွန်း	၃၀၀	-	၂၁၁၈၀	၂၄၀	-	၂၁၄၂၀
၄၅	ကင်းသာ	၉၆၀၀	၃၃၈၅၃၇	၅၀၅၀	၁၉၆၅၅	-	၃၆၃၂၄၂
၄၆	သက်တော်	၆၀၀	၉၈၀၀	၁၈၂၁၈	၈၆၀	-	၂၈၈၇၈
၄၇	သပြေရိုး	၁၃၇၀၀	၂၀၀၀	၁၁၀၁၀	၁၇၉၀	-	၁၄၈၀၀
၄၈	လက်ပံရိုး	၃၆၅	၇၆၈	၁၁၂၀	၅၅၃	-	၂၄၄၁
၄၉	ရေဘုတ်ချောင်း	၃၂	၄၄၈	၁၉၂၀	-	-	၆၄၀၀
၅၀	ပုန်းမကြည်	၁၅၉	-	၃၈၄၀	-	-	၃၈၄၀
၅၁	စီးတော	၁၂၀၃၅	-	၅၂၉၇၆	-	-	၅၂၉၇၆
၅၂	တံခွန်တိုင်ကန်	၁၆၇၅	-	၃၁၂၅၀	၁၁၃၀	-	၃၂၃၈၀
	ပေါင်း	၆၇၀၈၀	၁၀၉၂၂၂၇	၆၀၈၈၂၇	၆၄၃၇၁	-	၁၇၆၅၄၂၅
၅၃	မွန်						
	အင်း	၄၇၅	၅၂၉	-	၁၀၄၀	-	၁၅၆၉
၅၄	ဝါးပါး	၁၅၀	၁၂၅၀	-	၃၄၀	-	၁၅၉၀
၅၅	ရွှေနတ်တောင်	၁၇၅	၈၄	၈၃	၁၉၉	-	၃၆၆
	ပေါင်း	၈၀၀	၁၈၆၃	၈၃	၁၅၇၉	-	၃၅၂၅
၅၆	ရခိုင်						
	ကြိုးကြာကွင်း	၃၁	၃၂၉	၅၀	၁၀၀	-	၄၇၉
၅၇	ကမ်းသာယာ	၄၅	၁၉၅	-	-	-	၁၉၅
	ပေါင်း	၇၆	၅၂၄	၅၀	၁၀၀	-	၆၇၄
၅၈	ရန်ကုန်						
	တောင်လုံးမြောင်	၈၀	-	-	၆၀၀	-	၆၀၀
၅၉	ဘန်ဘွေးကုန်း	၁၉၈	-	၂၅၉	၃၀၀	-	၅၅၉
၆၀	ဖူးကြီး	၄၃၅၀	၁၂၄၅၀	၇၃၀	၂၀၇၀	-	၁၅၂၅၀
၆၁	ငမိုးရိပ်	၁၁၈၀၀	၇၁၈၁၂	၂၁၉၀၉	၂၃၀၀	-	၉၆၀၂၁
၆၂	တဘူးလှ	၇၈၀၀	၅၅၀၄၀	-	-	-	၅၅၀၄၀
၆၃	ဇာမဏီအင်း	၆၉၄	၁၇၉၃	-	-	-	၁၇၉၃
၆၄	ကိုကိုးကျွန်း	၂၅	၆၉	-	-	-	၆၉

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးနှင့် စိုက်ရန်မလိုအပ်သော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ(၆၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၆၅	သီလဝါ	၁၂၂	-	၁၈	၁၈၅	-	၂၀၃
	ပေါင်း	၂၅၀၆၉	၁၄၁၁၆၄	၂၂၉၁၆	၅၄၅၅	-	၁၆၉၅၃၅
၆၆	ရှမ်း						
	ဟဲဟိုးကန်	၇၀	၁၅၉၀	-	၃၅၃၀	-	၅၁၂၀
၆၇	ဟူးမွန်	၇၈	၉၁၀၇	၁၀၀	၃၁၅	-	၉၅၂၂
	ပေါင်းလောင်း	-	၆၁၉၇၄၀	၃၇၅၄၀	-	-	၆၅၇၂၈၀
	ပေါင်း	၁၄၈	၆၃၀၄၃၇	၃၇၆၄၀	၃၈၄၅	-	၆၇၁၉၂၂
၆၈	ဧရာဝတီ						
	နန်းကသူ	၂၅၆၀	၂၈၁၆၀	-	-	-	၂၈၁၆၀
	ပေါင်း	၂၅၆၀	၂၈၁၆၀	-	-	-	၂၈၁၆၀
	စုစုပေါင်း	၁၃၈၄၂၈	၃၀၄၈၆၄၅	၁၀၁၅၀၃၃	၁၄၄၆၆၁	-	၄၂၀၈၃၃၉

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန်ကျန်ရှိသောသည်၊ ရေလှောင်တံ(၅၄)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ သည်၊ရေလှောင်တံမံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၁	ကယား ငွေတောင်	၆၂၀	၁၅၈၉၂	၃၂၈၈	၁၀၅၀	၂၅၀	၂၀၄၈၀
	ပေါင်း	၆၂၀	၁၅၈၉၂	၃၂၈၈	၁၀၅၀	၂၅၀	၂၀၄၈၀
၂ ၃ ၄	စစ်ကိုင်း ကာဘိုး	-	၁၉၇၃၃၇၀	၁၀၈၆၈၀၀	၂၇၇၂၀	၂၅၀၀	၃၀၉၀၃၉၀
	သဖန်းဆိပ်	၁၀၆၂၀၀	၁၉၃၄၃၃၅	၁၆၁၅၅၅	၁၀၀၃၀	၃၀၀၀	၂၁၀၈၉၂၀
	နွယ်ခွေ	၁၈၅	၆၇၀	၁၈၈၀	၃၃၅၀	၅၀၀	၆၄၀၀
	ပေါင်း	၁၀၆၃၈၅	၃၉၀၈၃၇၅	၁၂၅၀၂၃၅	၄၁၀၀၀	၆၀၀၀	၅၂၀၅၇၁၀
၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀	ပဲခူး ပျဉ်ပုံကြီး	၅၂၈	-	၅၃၄	၄၂၃၆	၃၅၀	၅၁၂၀
	ကျီးပင်	၂၀၀	၁၅၃၀	-	၅၀၀	၅၀၀	၂၅၃၀
	ဝဲကြီး	၁၂၉၉၂၀	၈၀၂၀၀	၄၀၃၂၉	၄၄၀၀	၄၃၅၀	၁၂၉၂၈၀
	တောင်ညို	၁၂၅၇၀	၁၀၄၂၈၉	-	၉၈၃၅	၃၄၂၅	၁၁၇၅၄၉
	ပန်းဘဲချောင်း	၅၅	၃၅၀၀	၂၅၀	၂၆၀၅	၂၀၀၀	၈၃၅၅
	သဲကော	၂၇၀၀	၁၀၀၄၆	၉	၄၀၃၆	၂၀၁၁	၁၆၁၀၂
	ပေါင်း	၁၄၅၉၇၃	၁၉၉၅၆၅	၄၁၁၂၂	၂၅၆၁၃	၁၂၆၃၆	၂၇၈၉၃၆
၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁	မကွေး မုန်းချောင်း	၁၄၄၀၀	၃၃၆၂၈၀	၁၃၇၂၀	၉၀၀	၁၂၀၀	၃၅၂၁၀၀
	အိုင်းမ	-	၃၃၂၇၀၈	၃၀၃၄၂	၁၂၀၀	၅၅၀	၃၆၄၈၀၀
	မဲဇေလီ	-	၁၂၈၁၆၂၉	၄၂၁၇၁	၈၅၀	၁၅၀	၁၃၂၄၈၀၀
	ဝန်ချောင်း(ကဇွန်း)	၆၉	၄၇၁၉	၇၉၄	၅၀၀	၆၇	၆၀၈၀
	မြိုင်ချောင်း	၄၉၄	၁၀၀၉၂	-	၁၀၀	၁၂၀၀	၁၁၃၉၂
	ဆင်ချောင်း	၁၆၀	၅၈၆၈	၂၆၅၄	၂၄၉၆	၁၀၀၀	၁၂၀၁၈
	ဘုတ်ချောင်း	၅၉၆	၁၀၂၀	၁၅၀၀	၆၀၀	၉၀၀	၄၀၂၀
	ပွဲသာ	၁၉၆	၂၄၀၀	၂၈၅၀	၃၅၀	၈၀၀	၆၄၀၀
	နတ်မောက်	၃၃၀၀၀	၃၁၁၂၅	၂၀၀၈၉၅	၂၄၀၀	၉၇၀၀	၂၄၄၁၂၀
	ဘန်းကုန်း	၅၄၀	၁၃၇၃၀	-	-	၂၀၀	၁၃၉၃၀
	ဆဒ္ဒါန်	၁၁၀၀	၄၉၀၀၀	-	၉၀၀	၆၀၀	၆၄၀၀၀

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန်ကျန်ရှိသောသည်၊ ရေလှောင်တံ(၅၄)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သည်၊ရေလှောင်တံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သာဘာတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၂၂	ယောချောင်း	၁၈၁၆	-	-	၂၆၅၀	၁၅၀၀	၄၁၅၀
၂၃	ငမင်	၂၃၂	၁၈၂၅၄	-	၁၁၅၀	၉၅၀	၂၀၃၅၄
၂၄	စွန်ချောင်း	၁၀၀၀	၄၅၀	၄၅၀	၅၀၀	၁၅၀၀	၂၉၀၀
၂၅	ဗထင်း	၃၅၅	၄၁၈၄	-	-	၁၀၀၀	၅၁၈၄
၂၆	တောင်ယမား	၉၂၅	၂၅၁၀၀	-	-	၅၀၀	၂၅၆၀၀
၂၇	ဝန်ယူ	၉၆	၁၈၇၉	၃၈၂	၂၅၀	၄၉	၂၅၆၀
၂၈	ပုလင်း	၁၀၀၀	၅၀၀	၅၀၀	-	၁၅၀၀	၂၅၀၀
	ပေါင်း	၅၅၉၇၉	၂၁၃၂၄၃၈	၂၉၆၂၅၈	၁၄၈၄၆	၂၃၃၆၆	၂၄၆၆၉၀၈
	မန္တလေး						
၂၉	ရေဆင်း	၂၅၅၀	၁၈၁၁၀	၂၅၆၀	၁၉၇၀	၃၆၀	၂၃၀၀၀
၃၀	ရေနီ	-	-	၁၅၀၀၀	၁၈၀၀	၅၇၂၈	၂၂၅၂၈
၃၁	စည်သာ	၈၀	၇၈၆၆	၆၄၀၀	၁၀၅၀	၄၅၀	၁၅၇၆၆
၃၂	ကန်တော်ကြီး/ကန်တော် လေးနှင့်ရေကန်(၁၂)ကန်*	၁၃၃	၅၈၀၃၈	၄၂၄၂၆	၁၃၈၂၈	၄၁၅၀	၁၁၈၄၄၂
၃၃	ကန်နားကန်	၆၆၇	၂၇၀၀	၅၄၃၈၅	၉၅၅	၂၀၀	၅၈၂၄၀
၃၄	ကြက်မောက်တောင်	၁၈၀၀	၅၀၉၂၉	၂၉၆၅၀	၇၃၇၄	၁၀၀၀	၈၈၉၅၃
၃၅	မုန်တိုင်	၁၉၀၀	၃၄၉၇၈	၅၈၉၀၀	၇၄၁၃	၁၂၀	၁၀၁၄၁၁
၃၆	ပြောင်းပြာ	၁၄၅၀	၃၇၈၀	၃၃၅၉၀	၂၇၅၀	၂၀၀	၄၀၃၂၀
၃၇	ခက်လန်း	၁၁၂၀	၇၀၈၀	၂၃၃၅၀	၁၇၁၀	၅၀၀	၃၂၆၄၀
၃၈	ကင်းတား	၈၉၀၀	၁၆၄၀၀၇	၆၁၇၂၀	၁၀၀၀	၅၀၀	၂၂၇၂၂၇
၃၉	သဖန်းချောင်း	၅၁၂	၁၁၅၀	၇၀၁၀	၃၆၀	၄၄၀	၈၉၆၀
၄၀	ကျောက်တစ်လုံး	၃၃၅	၁၁၆၀၀	၃၁၄၅၀	၁၄၀၀	၁၀၀၀	၄၅၄၅၀
၄၁	တောင်ပင်လယ်	၃၉၀	၆၈၀၀	၂၄၁၉၂	၁၀၀၀	၂၀၀	၃၂၁၉၂
၄၂	ချောင်းကောက်	၇၅၀	၁၀၀၀	၇၇၀၀	၄၂၀	၁၈၀	၉၃၀၀
၄၃	မုန်းချောင်း	၅၀၀	၂၇၉၀၀	၁၀၀၀	-	၃၁၀၀	၃၂၀၀၀
၄၄	ဆင်တဲ(သမက္ကူ)	၅၀၀	၁၁၂၅၀	၆၆၀၈၅	၃၀၇၅	၂၀၀	၈၀၆၁၀
၄၅	မြကန်	၁၀၀၀	၂၀၀၀	၆၇၀၀	၁၀၀၀	၃၀၀	၁၀၀၀၀
၄၆	ပင်းချောင်း	၈၀၀	၁၃၃၈၀	၄၆၆၅၀	၉၆၅	၄၀၃၅	၆၅၀၃၀
၄၇	ဆင်သေ	၁၄၀၀၀၀	၁၁၆၅၁၇	၇၀၆၈၃	၁၃၄၀	၆၆၆၀	၁၉၅၂၀၀
၄၈	တောင်သာ	၂၈၅	-	၁၉၅၃၄	-	၅၀	၁၉၅၈၄
၄၉	ဝဲလောင်	၆၀၀	၁၀၀၀၀	၅၁၆၁၀	၁၀၀၀	၃၅၀၀	၆၆၁၀၀

နောက်ဆက်တွဲ(၇-၉)အဆက်

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးနှင့် စိုက်ရန်မလိုအပ်သော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ(၆၈)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသ အခြေအနေပြဇယား

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဆည်၊ရေလှောင်တံမံ အမည်	ရေဝပ် ဧရိယာ (ဧက)	ရေဝေရေလဲဧရိယာ(ဧက)				
			သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်း ဧရိယာ	အခြားမြေ အသုံးချ ဧရိယာ	စိုက်ခင်း တည်ထောင်ပြီး ဧရိယာ	စိုက်ရန် ကျန် ဧရိယာ	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)
၅၀	မြောက်ပင်လယ်	၅၄၀	၅၁၈၄	၁၂၀၄၆	၁၂၅၀	၄၀၀	၁၈၈၈၀
	ပေါင်း	၁၆၄၈၁၂	၅၅၄၂၆၉	၆၇၂၆၄၁	၅၁၆၆၀	၃၃၂၇၃	၁၃၁၁၈၄၃
၅၁	မွန် ဝင်းဖနံ	၆၄၀	၂၈၇၄	၆၈၉	၈၇၀	၁၃၀၀	၅၇၃၃
	ပေါင်း	၆၄၀	၂၈၇၄	၆၈၉	၈၇၀	၁၃၀၀	၅၇၃၃
၅၂	ရှမ်း ဇော်ဂျီ	၇၈၂၀	၂၃၄၈၀၇	၂၆၅၈၈၆	၁၀၈၈၇	၂၂၀၀	၅၁၃၇၈၀
	ကင်းတား	၈၉၁၀	၁၀၇၆၅၅	၁၉၂၂၈၀	၇၀၀၂	၁၁၄၀	၃၀၈၀၇၇
၅၄	အင်းလေး	၅၂၅၆၂	၆၃၈၄၅၅	၆၄၆၄၁၂	၄၀၆၃၀	၈၆၀၀	၁၃၃၄၀၉၇
၅၅	ဆည်တော်ကြီး	၇၀၉၀	၁၁၇၆၀၀	၄၃၈၈၀၀	၁၂၃၅	၁၄၆၅	၅၅၉၁၀၀
	ပေါင်း	၇၆၃၈၂	၁၀၉၈၅၁၇	၁၅၄၃၃၇၈	၅၉၇၅၄	၁၃၄၀၅	၂၇၁၅၀၅၄
	စုစုပေါင်း	၅၅၀၇၉၁	၇၉၁၁၉၃၀	၃၈၀၇၆၁၁	၁၉၄၈၉၃	၉၀၂၃၀	၁၂၀၀၄၆၆၄

မှတ်ချက်။ * အဆိုပါ ဆည်၊ ရေလှောင်တံ၊ ကန်(၄)ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသထိန်းသိမ်းရေးကို သီးခြား လုပ်ငန်းစီမံချက်များရေးဆွဲဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၇။ ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု

၇.၁။ နိဒါန်း

နိုင်ငံတော်၏ အဓိကစီးပွားရေးဖြစ်သော လယ်ယာကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ရေအား လျှပ်စစ် ပိုမိုထုတ်လုပ်နိုင်ရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ရေသည် အဓိက ကျသည့် အလျောက်၊ နိုင်ငံအတွင်းတည်ရှိသော ရေ သယံဇာတများ တိုးမြှင့် ဖော်ထုတ် သုံးစွဲနိုင်ရန်၊ ဆည် ရေလှောင် တံခံနှင့် ရေရရှိရေး လုပ်ငန်းများ အားငွေကြေးပမာဏများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလျက် အထူး စီမံကိန်းကြီးများ၊ ရေတိုရေရှည် စီမံကိန်းများ ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ရေအားလျှပ်စစ် ထုတ်လုပ် နိုင်ရေး နှင့် သီးနှံများ အောင်မြင်ဖြစ် ထွန်းစွာ စိုက်ပျိုးနိုင်ရေးအတွက် ရေရရှိရေး မှာ အရေးကြီးဆုံး လိုအပ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ကြွယ်ဝစွာ တည်ရှိသည့် အနက် ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း၊ သံလွင်၊ စစ်တောင်းနှင့် အခြားမြစ်များမှနှစ်စဉ် ဧကပေ သန်းပေါင်း (၈၇၀)ကျော် စီးဆင်း လျက်ရှိရာ ရာခိုင်နှုန်းအနည်းငယ်မျှသာ စိုက်ပျိုးရေး အတွက် အသုံးပြုနိုင်သဖြင့် စိုက်ပျိုး ရေးတိုးမြှင့် အသုံးချ နိုင်ရေးအတွက်နှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနသည် ဆည်မြောင်း တာတံခံအသစ်များ တည်ထောင်ခြင်း၊ ရေဝေရေလဲဧရိယာမှ စီးဝင်သည့် ရေများအား အပြည့်အဝ သိုလှောင် အသုံးချရေး စီမံ ဆောင်ရွက် ခြင်း စသောလုပ်ငန်းများကို လည်း ဆောင် ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

အဆိုပါဆည်နှင့် ရေလှောင်တံခံများအား ထာဝစဉ်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် သဲနုန်း ကျဆင်းမှု လျော့နည်းစေရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသများ၌ သဘာဝ သစ်တောများအား ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် လိုအပ်ပါက သစ်တော စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် စီစဉ် ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံခံ များ ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများ၌ သစ်တော ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းကို ၁၉၉၆-၁၉၉၇ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ စီမံချက်များရေးဆွဲလျက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် သဘာဝတောများ တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းပြုစုခြင်းနှင့် ဓမ္မတာ မျိုးဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ကိုလည်းသင့်တော်သော သဘာဝတောများတွင် လုပ်ကိုင် လျက်ရှိပါသည်။ ရေဝေရေလဲဒေသ များတွင် ရေမြေ ပြုပြုကတိုက်စားသော တောင်စောင်းများကို ပြန်လည် ကုစားထိန်းသိမ်း ရန် အတွက် ကွန်တိုကန်သင်းကန်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ နုန်းထိန်း တံခံများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ ရေစိမ့်မြောင်း ရေလွှဲမြောင်းများ ဖောက်လုပ်ခြင်း အစရှိသည့် ရေမြေ ထိန်းသိမ်းရေး ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများ ကိုလည်း ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းတွင် ကျေးလက်ပြည်သူ တောင်သူလယ်သမားများပိုမို သိရှိတွေ့ မြင်နိုင်ရေး အတွက် သရုပ်ပြ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ကိုယ်အားကိုယ်ကိုး စိတ်ဓါတ်မြင့်မားရေးနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု စိတ်ဓါတ်

မြင့်မားလာ စေရေးတို့ အတွက် လည်း သစ်တောမြေ အပါဝင် မြေသယံဇာတ အနှစ်(၃၀)လုပ် ကိုင်ပိုင်ခွင့် ပေးအပ်လျက် ဒေသခံ ပြည်သူ့အစု အဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကိုလည်း ဒေသခံ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း ဌာနများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဖွဲ့စည်း ထူထောင်လျက်ရှိပါသည်။ ယခုရေးသားသည့် ရေဝေရေလဲ ဒေသ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းအခန်းတွင် အရေးကြီး ရေဝေရေလဲ ဒေသများနှင့် ဆည်၊ ရေလှောင် တံခံများ၏ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း သဘာဝသစ်တောများ ထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်းကျေးလက်ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုကိုရယူခြင်း၊ ပြည်သူများ၏ အသိစိတ်ဓါတ်ကို နိုးကြား တက်ကြွစေခြင်း၊ ရေဝေရေလဲ ဒေသများတွင် ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင် ခြင်း၊ ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်း အစရှိ သည့် လုပ်ငန်းများကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၇.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

၇.၁.၁.၁။ လွတ်လပ်ရေးမတိုင်မီခေတ်

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ရှမ်းပြည်နယ် မြေလတ်ဒေသ ဖြစ်သောပင်းတယ၊ ပင်လောင်းနှင့် ကလော မြို့နယ်များ တွင် မြေဆီလွှာ တိုက်စားမှုများ ဆိုးရွားစွာ ဖြစ်ပေါ် နေကြောင်း ကို ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ကတည်းက သိရှိခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် မြေပြိုတိုက်စားမှု ကော်မတီ^၁ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး မြေဆီလွှာ တိုက်စားမှု အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့် လေ့လာရန်နှင့် လိုအပ်သည့်ကာကွယ်မှု ထိန်းသိမ်းမှု များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သရုပ်ပြကွက် တစ်ခုကို ရှမ်းပြည်နယ် သာမိုင်းခန်း မြို့အနီးတွင် တည်ထောင်၍ မြေဆီလွှာ တိုက်စားခြင်းကို ကာကွယ်သည့် လုပ်ငန်း များ လက်တွေ့ ပြသခဲ့ပါသည်။ မြေလတ် ဧရိယာအတွင်း မြေဆီလွှာ အခြေအနေများကို အသေးစိတ် တိုင်းတာ နိုင်ခဲ့ပြီး ၄” တစ်မိုင် စကေး မြေပုံ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင်းကျန်ရှိသော ဒေသများတွင် မြေဆီလွှာ တိုက်စားခြင်းကို အကြမ်းဖျင်းသာ တိုင်းတာ လေ့လာနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က မြေတိုင်းတာခြင်းလုပ်ငန်းကို မစ္စတာ တီအက်(စ်) သွန်မဆင်^၂ ခေါင်းဆောင် အဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် အစီရင်ခံစာ တစ်စောင် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဂျပန်ခေတ်အတွင်းတွင် အဆိုပါ မြေတိုင်းတာရေး အဖွဲ့၏ လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သော အသေးစိတ် အချက်အလက်များ ပျောက်ဆုံး ခဲ့ပါ သည်။

^၁ Soil Erosion Committee
^၂ Mr.T.S. Thompson

၇.၁.၁.၂။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်းခေတ်

၁၉၄၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် မြေဆီလွှာ တိုက်စားမှုများနှင့် ပက်သက်၍ မြေတိုင်းတာခြင်း လုပ်ငန်းများနှင့် လက်တွေ့သရုပ်ပြ လုပ်ငန်းများကို ပြည်လည် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မြေပြိုတိုက်စားမှု ကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး လက်တွေ့ သရုပ်ပြ နေရာများ ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။ သိပ္ပံနည်းကျသော မြေယာ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင် ခဲ့ပါသည်။ မြေဆီလွှာ တိုက်စားခြင်း အတွက် အရေးတကြီး လိုအပ်ချက်များ၊ သတိမူရမည့်အချက်များ၊ ချက်ခြင်းပြုပြင်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း များကို တောင်ပေါ် ဒေသခံ ပြည်သူ လူထုများ အားသရုပ်ပြ ညွှန်ကြားပြသ နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင်ဝါရင့် အရာထမ်းတစ်ဦးအား မြေယာထိန်းသိမ်းရေးအရာရှိအဖြစ် အချိန်ပြည့် ဆောင်ရွက်ရန် ခန့်ထားခဲ့ပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဌာနနှင့်လည်း မြေဆီလွှာ ထိန်းသိမ်းရေး အတွက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြပါသည်။ မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ရေဒီယိုမှလည်း ပညာပေးဟောပြောခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ရှမ်းပြည်နယ် မြေယာ ထိန်းသိမ်းရေး အက်ဥပဒေ(မူကြမ်း) နှင့် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ(မူကြမ်း)တို့ကို နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့တင်ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မြေပြိုတိုက်စားမှုကော်မတီမှ မြေယာ ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီ ဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် မြေယာ ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီမှ ရှမ်းပြည်နယ် မြေယာထိန်းသိမ်းရေး (၅)နှစ် စီမံကိန်းကို ပြုစုရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေမြေထိန်းသိမ်းရေးနှင့်ပါတ်သက်ပြီး ၁၉၅၁ ခုနှစ် ရှမ်းပြည်နယ်မြေ ကာကွယ် ပြုစုရေး အက်ဥပဒေ[ရှမ်းပြည်နယ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ်(၁)] ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အက်ဥပဒေတွင် မြေအသုံးချမှုကိုစနစ်တကျ စီမံခြင်းနှင့် ကြောငြာချက် ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ချောင်းရိုးများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ သိမ်းယူ ထားသောမြေယာများကို ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်းနှင့် ချောင်းရိုးများအတွင်း ဝင်ရောက်ခြင်း များနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားပါ သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် မြေဆီလွှာ ထိန်းသိမ်းရေး ယူနစ်ကို တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် မြေယာ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေဝေရေလဲ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရေဝေရေလဲ ကာကွယ်ခြင်းများကို အသင့်အတင့် တိုးချဲ့ ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေနှင့် ကျွမ်းကျင်သော ဝန်ထမ်း နည်းပါးမှုတို့ကြောင့် ထိုမြေဆီလွှာ ထိန်းသိမ်းရေး ယူနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ ပါသည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပုပ္ပိုးတောင်သစ်တော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး စီမံကိန်းကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ရာ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောသမိုင်းတွင် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် စနစ်တကျ စီမံကိန်းရေးဆွဲ၍ အကောင် အထည်ဖော်ခဲ့သော ကြက်မောက်တောင်သည် ရေဝေရေလဲ ထိန်းသိမ်း ရေး စီမံကိန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်း မှတ် တမ်းတင်နိုင်ပါသည်။

၁၉၈၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသည့် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပြုစုသော ရေလျှောင် တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောများကာကွယ် ထိန်းသိမ်းစိုက်ပျိုး ပြုစုရေး စီမံချက်(၁၉၈၀-၈၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၄-၈၅ ခုနှစ်အထိ) မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဆည်နှင့် ရေလျှောင် တံခံစုစုပေါင်း (၂၀) ခုအတွက် ဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်နယ်မှ မိုးမြဲ၊ ညောင်ကြပ်စသည့် ဆည် တံခံ(၂) ခု မန္တလေးတိုင်းမှ ဆည်တော်ကြီး၊ ကြက်မောက်တောင်၊ မုန်တိုင်၊ မိတ္ထီလာ၊ ရေဆင်း၊ သစ်ဆုံ၊ ပြောင်းပြာ၊ ညောင်ပင်သာ ၊ ခက်လန်း၊ မြိုင်သာ၊ တောင်ပုလု၊ ညောင်ရမ်းမင်းလှ၊ အလောင်းစည်သူ၊ ချောင်းမကြီး၊ ငါးလိုက်စသော ဆည်နှင့် ရေလျှောင်တံခံ(၁၅)ခု၊ မကွေးတိုင်းမှ ပင်းချောင်း၊ ပဲခူးတိုင်းမှ မြောက်နဝင်းဆည်နှင့် ကယားပြည်နယ်မှ ငွေတောင်ဆည်များ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ပြင် အရေးကြီးသော ရေဝေရေလဲဒေသများတွင်ရေဝေရေလဲသစ်တောစိုက်ခင်းများကိုစိုက်ပျိုး တည် ထောင်လာခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်နှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေး အဖွဲ့တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ကင်းတားဆည် ရေဝေရေလဲစီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်း ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းကို စတင်အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအဖြစ် ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ကမ်းပါးပြို ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကွန်တိုလှေကားထစ်များ ကွန်တိုကန်သင်းကန်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ တစ်ဖက်ရပ် ဆည်များ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ သီးနှံသစ်တော ရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်း စသည်များ ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၇.၁.၁.၃။ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံတော် အေးချမ်း သာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီခေတ်

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးလက်ထက်တွင် ရေရှည်တည်တံ့ ဖွံ့ဖြိုးရေး သစ်တော အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုကို အထောက်အကူပြုမည့် သစ်တောဥပဒေနှင့် သစ်တောမူဝါဒတို့ကို ထုတ်ပြန်၍ ရေဝေရေလဲ ထိန်းသိမ်းရေး ကြိုးဝိုင်းတောအပါအဝင် ကြိုးဝိုင်းနှင့် ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောများကို ဖွဲ့စည်းပြီး ရေဝေရေလဲ ဒေသများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် မတ်စောက်သော တောင်စောင်းများ၊ တောင်ကတုံးများ နှင့် တောပျက်များတွင် သစ်တောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်းတို့ကို အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါ သည်။ အထူးသဖြင့် ဆည်နှင့် ရေလျှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် တောပျက်များ၌ သစ်တော စိုက်ခင်း တည်ထောင် ခြင်းနှင့် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းပြုစုရေး လုပ်ငန်းများအဖြစ် ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊ ကိုင်းချိုင့် ရှင်းလင်းခြင်း၊ နွယ်ဖြတ်ခြင်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်း၊ ကြော်ငြာပြားများကပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက် လျက် ရှိပါသည်။

ကင်းတားဆည် ရေဝေရေလဲစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း ရှေ့ပြေးစီမံကိန်း၏ အဆက် ဖြစ်သော လူ့စွမ်းအင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး^၁ အစီအစဉ်တွင် ရေဝေရေလဲဒေသထိန်းသိမ်းခြင်း

^၁ Human Development Initiative

လုပ်ငန်းများ ကို ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း ရွာငံမြို့နယ်၊ကလောမြို့နယ်၊ ပင်လောင်းမြို့နယ်၊
ညောင်ရွှေမြို့နယ်နှင့် ပင်းတယမြို့ နယ်များတွင် နိုင်ငံတော်နှင့် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်
တို့၏ ထည့်ဝင်ငွေများဖြင့် အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မြေပြို
တိုက်စားမှုကာကွယ်ခြင်း၊ ကွန်တိုလိုင်း အလိုက် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သီးနှံ သစ်တောရောနှော
စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ကမ်းပါးပြိုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ
တည်ထောင်ခြင်း၊ ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်း များတည် ထောင်ခြင်း၊ တစ်ဖက်ရပ်ဆည်များနှင့်
နန်းထိန်းတံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ကို အဓိက လုပ်ငန်း များ အဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၇.၂။ လက်ရှိရေဝေရေလဲဒေသများအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု

ရေဝေရေလဲဒေသများ၏ အကောင်းဆုံးအခြေအနေမှာ သဘာဝတော ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည့်
ပကတိအနေအထားဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရေဝေရေလဲဒေသများ အတွင်း၌ လူအများ မှီတင်း
အခြေ ချနေထိုင်လျက်ရှိကြရာ ၎င်းတို့၏ တောင်စောင်းတစ်လျှောက် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်မှု
များကြောင့် ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုရှိပြီးအောက်ပါဆိုးကျိုးများနှင့် ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့
ရပါသည်။

- (၁) တိုးတက်လာသောလူဦးရေအတွက် သီးနှံထုတ်လုပ်ရန် စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့ ခုတ်ထွင်မှု
များကြောင့် ရေထိန်းတောများ ယုတ်လျော့လာရခြင်း။
- (၂) စိုက်ပျိုးရေးစနစ်နှင့် မြေအသုံးချမှုမှန်ကန်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ရေမြေတိုက်စား
မှုဖြစ် ရခြင်း။
- (၃) ထင်း၊ မီးသွေးစသည့်လောင်စာထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စီးပွားဖြစ်သစ်နှင့် သစ်တော ထွက်
ပစ္စည်းများ အလွန်အကျွံ ထုတ်ခြင်းစသည့် ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် သစ်တောများ
အရည်အသွေး ကျဆင်း ရခြင်း။
- (၄) ဓါတ်သတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တောမီးလောင်ခြင်းများကြောင့် မြေဆီလွှာ
တိုက်စားခြင်း နှင့် သဲနုန်းပို့ချခြင်း။
- (၅) ရေဝေရေလဲဒေသများပျက်စီးသည်နှင့်အမျှ မြေနိမ့်ဒေသများရှိ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်
နှင့် ဆည်တံ များတွင် သဲနုန်း အနည်အနှစ်များ ပို့ချတိမ်ကော ခြင်း၊ ရေလမ်း
ကြောင်းများ ကျဉ်းလာခြင်း၊ တိမ်ကောခြင်းနှင့် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်း သောအခါ
တွင် ရေကြီးရေလျှံခြင်း။
- (၆) မြေအောက်ရေလွှာထုတ်ယူမှုများပြားခြင်းနှင့် နွေရာသီတွင် စိမ့်စမ်းများ ခန်းခြောက်
ပြီး ရေရှား ပါခြင်း။

သစ်တောများဟုဆိုရာ၌ ဥပဒေအရစနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသော ကြီးပိုင်း၊
ကြိုးပြင်ကာကွယ် တောများ နှင့် ထိရောက်စွာမအုပ်ချုပ်နိုင်ဘဲ လယ်ယာမြေများနှင့် ဆက်စပ်
ရောပြွန်း လျက်ရှိ သော ကြိုးပြင် အပတောများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ
တိုးတက်များပြား လာသဖြင့် သစ်တောများ အတွင်း လယ်ယာတိုးချဲ့ခြင်း၊ စားကျက်ချခြင်း၊

ကိုယ်ပိုင်သုံးနှင့် စီးပွားဖြစ်သစ်တောထွက် ပစ္စည်းထုတ် ယူခြင်း၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းအတွက် မြေရိုင်းများ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ တည်ဆောက် ခြင်း အစရှိသည် များကြောင့် သစ်တောများ၏အခြေအနေကို ပျက်စီးစေနိုင် သည်ဖြစ် ရာ ထိရောက် စွာ ပြုစု ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ရွှေပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးပြီး နည်းလမ်း မမှန် ကန်သော ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် တိရစ္ဆာန်စားကျက်မြေများတွင် ရွက်နု ထွက်စေ လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တောမီး ရှို့ခြင်းတို့ကြောင့် မြေဆီလွှာ အဖုံးအကာ ကင်းမဲ့လျက် မိုးသည်း ထန်စွာ ရွာသွန်းလျှင် အလွှာလိုက် ရေစီးကြောင်းလိုက် သို့မဟုတ် ကမ်းပါးပြိုအဖြစ် ရေမြေတိုက်စား မှုများဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ရေမြေ တိုက်စားမှုကြောင့် မြေဆီဩဇာ ညံ့ဖျင်းခြင်း၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းကျဆင်းခြင်း၊ သဲနုန်းပို့ချခြင်း၊ ချောင်း၊ မြောင်း ရေစီးရေလာ မကောင်းခြင်းနှင့် ရေကြီးရေလျှံခြင်းများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

အထူးသဖြင့် တောင်ကုန်းတောင်တန်း ဒေသများတွင် ရွှေပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ကိုင် စားသောက်ရန် အတွက် သစ်တောများခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း စိုက်ပျိုးခြင်းများကြောင့် အပေါ်ယံမြေ သားများသည် အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်ပေါ်လျက် မြေဆီလွှာ တိုက်စားမှုများ ဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်ဖျားခံရာ ရေဝေရေလဲ ဒေသများဖြစ်သော ကချင်ပြည်နယ် နှင့်ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းတို့တွင် ရွှေပြောင်း တောင်ယာ ခုတ် လုပ်မှုများကြောင့် ရေစား မြေပြိုမှု များဖြစ်ပေါ်လာပြီး သဲနုန်းများတိုက်စားသယ်ဆောင်လာကာ ဧရာဝတီမြစ် တဖြည်းတဖြည်း တိမ်ကောလာခြင်း၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း အင်းလေးကန်၏ ပတ်ဝန်းကျင် တောင်ကုန်း တောင်တန်းများတွင် သစ်တောခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ တောင်စောင်းအလိုက် ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးမှု စနစ်များကြောင့် ဘီလူးချောင်း၊ ကလောချောင်းစသောချောင်းကြီးများမှ တဆင့် ပါလာသည့် တိုက်စားမြေတို့သည် အင်းလေးကန် အတွင်းသို့ ပို့ချလျက် အင်းလေးကန်ရေပြင်ဧရိယာမှာ တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းမြောင်း လာကာ ရေနေဧရိယာ ရေဝပ်ဧရိယာ နည်းပါးလာပြီး မြန်မာနိုင်ငံ လျှပ်စစ် ဓါတ်အားပေး လုပ်ငန်း၏ အသက်သွေးကြော ဖြစ်သည့်လောပိတ ရေအားလျှပ်စစ် စက်ရုံ၏ လည်ပတ်နိုင်မှု စွမ်းအားလျော့နည်းလာသည်ကို လေ့လာ သုံးသပ် နိုင်ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ စီးဆင်းသည့် ဒုဌာဝတီမြစ်၊ သံလွင်မြစ်နှင့် ဇော်ဂျီမြစ်တို့သည် မိုးတွင်းအခါတွင် အနီရောင်သန်းလျက် လေးလံစွာစီးဆင်းသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရသည်မှာ ရေဝေရေလဲ ဒေသများအတွင်း အပေါ်ယံမြေလွှာ ရေတိုက်စားခြင်းနှင့် မြေများပြိုပျက်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်ရာမှ နုန်းမြေနီများအား ရေဖြင့် သယ်ယူသွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရေဝေရေလဲ ဒေသများရှိ သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ တောပျက်များတွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း တို့ကို စီမံချက်များချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင် ရွက်လျက်ရှိပါ သည်။

၇.၂.၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကရေဝေရေလဲဒေသကြီးများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏အဓိက မြစ်ကြီးလေးသွယ်မှာ ဧရာဝတီမြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ်၊ သံလွင်မြစ် ဖြစ်ပြီး ၎င်းမြစ်ကြီးများ အတွင်းသို့ စီးဝင်သောမြစ်ငယ် ချောင်းငယ်များ များစွာရှိရာ အဓိကမြစ်ကြီးလေးသွယ်၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာသည် တစ်ပြည်လုံး ဖြန့်ကြက် တည်ရှိ လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါရေဝေရေလဲဧရိယာသည် မြန်မာနိုင်ငံအကျယ်အဝန်း၏ ၈၈% အထိပါရှိ ပါသည်။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနမှ လိုအပ်သောအချိန်၊ လိုအပ် သော နေရာများသို့ ရေမပြတ် ပေးဝေ နိုင်ရေး အတွက် ဆည်မြောင်းတာဝန်၊ ရေထိမ်းတံခါး၊ မြစ်ရေတင်လုပ်ငန်း၊ ရေအောက် မြေဖော်ထုတ် ရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အတွက် အရေးကြီးလုပ်ငန်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် အကောင် အထည် ဖော်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသောဆည်၊ ရေလှောင်တံ စသည်တို့၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာသည် အဓိကမြစ်ကြီးလေးသွယ်၏ ရေဝေရေလဲ ဧရိယာအတွင်းမှာပင် ကျရောက် လျက်ရှိပါသည်။ ဆည်၊ ရေလှောင်တံ တည်ဆောက်ရာတွင် ရေရရှိနိုင်သော မြစ်ချောင်းများ ကိုသာ အခြေခံ တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၇.၂.၂။ ရေဝေရေလဲတောများထိန်းသိမ်းလျက်ရှိသောဆည်တံများ

နိုင်ငံတော်တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ အစိုးရလက်ထက် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ရေရရှိရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အနက် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ ၁၄၂ ခု ကို တည်ဆောက်ပြီး၊ တည်ဆောက်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဆည်တံ ၁၄၂ ခုနှင့် ၁၉၈၈ခုနှစ် မတိုင်မီ တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ဆည်တံများအနက်မှ ဆည် ၃၉ ခု၊ ပေါင်း ၁၈၁ ခု ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများကို ထိန်းသိမ်းပြုစုရန် ဦးစားပေးသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ(၇-၁)။ ယင်း ၁၈၁ ခု အနက်မှ သစ်တောစိုက်ခင်းစိုက်ပျိုးတည်ထောင်ရန် နှင့် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ခြင်းမရှိသည့် ရေရရှိရေး လုပ်ငန်း ၂၇ ခု နောက်ဆက်တွဲ (၇-၂) ကို နှုတ်ပယ် ချန်လှပ်လျက်ဆည်တံ ၁၅၄ ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် သစ်တောများ ပြန်လည် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် စီမံချက်များ ရေးဆွဲပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၃)။ အဆိုပါ ဆည်၊ တံ ၁၅၄ ခုအနက် ဆည်၊ ရေလှောင်တံ ၃၂ ခုတွင် ရေဝေရေလဲဒေသ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များကို ကောက်ယူနေဆဲ ဖြစ်ပြီး ကျန်ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ ၁၂၂ ခု ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း နှင့် သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်း များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဆည်နှင့်ရေလှောင်တံ ၅၈ ခုနှင့် အပူပိုင်း ဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ၆၅ ခု တို့၏ ရေဝေရေလဲဒေသများအတွင်း စိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ အခြေအနေကို နောက်ဆက်တွဲ (၇-၄)၊ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၅) တို့ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ကျန် ဆည်တံ ၃၂ ခု ကို စာရင်းကောက်ယူဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၆) ။ ယင်း ၃၂ ခုအနက် ၂၆ ခုမှာ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ နယ်မြေအတွင်းကျရောက်ပါသည်။

စာရင်း ကောက်ယူပြီးစီးပါက အဆိုပါ ဆည်တံ ၂၆ ခု အနက် စိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း များကိုလိုအပ်သော ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဆည်မြောင်း ဦးစီးဌာန၏ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များအရ တည်ဆောက်ရန် အလားအလာ ရှိသော ဆည်တံနှင့် ရေရရှိရေး လုပ်ငန်း ၈၉ ခုရှိပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၇)။ အဆိုပါ ရေရရှိရေး လုပ်ငန်းများ အနက် ရေလွှဲဆည်နှင့် ရေကူကန် လုပ်ငန်း ၂၁ ခု ကို ချန်လှပ်ပါကတည်ဆောက်ဆဲနှင့် တည်ဆောက်ရန် အလားအလာရှိသော ဆည်၊ ရေလှောင်တံ ၆၈ ခု ရှိပါသည်။ သို့ပါ၍ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းလျက်ရှိသည့် ဆည်တံ ၅၈ခုအနက် ဆက်လက်စိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သောရေလှောင်တံ ၂၂ ခု ယခုစာရင်းကောက်ယူဆဲ ဆည် ၂၆ ခု၊ တည်ဆောက်ဆဲနှင့် တည်ဆောက်ရန်လျာထားသည့် ဆည်၊ ရေလှောင် တံ ၆၈ ခု၊ စုစုပေါင်းဆည်၊ ရေလှောင်တံ ၁၁၆ ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများကို စာရင်းကောက်ယူ ရရှိမှုအပေါ်မူတည်၍ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ နှစ် (၃၀) စီမံကိန်း ကာလအတွင်း ဆက်လက် လုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ နွယ်ဖြတ်ခြင်း၊ ကိုင်းချိုင့် ရှင်းလင်းခြင်း၊ ပင်ပူးပင်ကျပ်နှုတ်ခြင်း၊ မျိုးစေ့ချခြင်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်း၊ ကြော်ငြာပြားကပ်ခြင်း၊ တောစောင့် ထားခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများတည်ဆောက်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပါမည်။

၇.၂.၃။ ဆည်တံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများအတွက် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်မှု အခြေအနေ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် စီမံချက်များ ရေးဆွဲချမှတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်တံ ၁၅၄ ခု အနက် ဆည်တံ ၁၂၂ ခု၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသများတွင် ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများတည်ထောင်စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး ကျန်ဆည်တံ ၃၂ ခုတွင် ရေဝေရေလဲဒေသဆိုင်ရာ စာရင်းဇယားများ ကောက်ယူလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဆည်တံ ၁၂၂ ခုတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ၅၈ ခု၊ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ ၆၅ ခု (ကင်းတားဆည်မှာ ထပ်နေပါသည်) တို့တွင် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ဆည်တံ ၁၂၂ ခု ၏ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်စိုက်ပျိုးခဲ့ရာ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အကုန်အထိ ဆည်တံ ၆၈ ခု တွင် စိုက်ပျိုးရန်လိုအပ်သော သစ်တော ဧရိယာများ အားလုံးတွင် စိုက်ခင်း များ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၈) ဖြင့် အဆိုပါ ဆည်တံ ၆၈ ခုနှင့် တည်ထောင် ပြီးစိုက်ခင်းများကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျန်ရှိနေသော ဆည်တံ ၅၄ ခု တွင် စိုက်ခင်းများ ဆက်လက်တည်ထောင်ရန် လိုအပ် လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းဆည်တံ ၅၄ ခု ၏ အမည်စာရင်းနှင့်ရေဝေရေလဲ အခြေအနေကို နောက်ဆက်တွဲ (၇-၉) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်သော ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်း ဧရိယာ စုစုပေါင်းမှာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ကုန်အထိ ၃၃၉.၅၅၄ ဧကဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (၇-၄) နှင့် နောက်ဆက်တွဲ (၇-၅)။ ဦးစီးဌာန အလိုက်စိုက်ပျိုး တည်ထောင်ပြီး စီးမှုမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ပြီးဧရိယာ

(၁) သစ်တောဦးစီးဌာန	၂၁၄,၂၆၀ ဧက နောက်ဆက်တွဲ (၇-၄)
(၂) အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	၁၂၅,၂၉၄ ဧက နောက်ဆက်တွဲ (၇-၅)
ဦးစီးဌာန(၂) ခုပေါင်း	၃၃၉,၅၅၄ ဧက

မှတ်ချက်။ ။ ၁၉၇၉ ခုနှစ် မတိုင်မီ တည်ဆောက်ခဲ့သော ဆည်ရေလှောင်တံမံများ၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာတွင်စိုက်ပျိုးခဲ့သော သစ်တောစိုက်ခင်းများပါဝင်ပါသည်။

၇.၂.၄။ ဒေသအလိုက် သီးခြားအစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ရေဝေရေလဲဆိုင်ရာ စီမံချက် လုပ်ငန်းများ

အင်းလေးကန်နှင့် မိုးဗြဲဆည် မိုင် (၂၀) ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့နယ်ရှိ စည်သာဆည်နှင့် ကန်တော်ကြီး ကန်တော်လေး ကန်(၁၂)ကန်၊ လက်ပံတန်းမြို့နယ် သဲကောဆည် ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းပြုစုရေးတို့ကို သီးခြား စီမံချက်များ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော် လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ အင်းတော်ကြီးကန် (၁၅) မိုင် ပတ်ဝန်းကျင် ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်းနှင့် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်ရှိ မြောက်နဝင်း၊ တောင်နဝင်းဆည်များ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းများကို လည်း သီးခြား အစီအစဉ်ဖြင့် လုပ်ကိုင် လျက်ရှိပါသည်။

၇.၂.၅။ ရေဝေရေလဲဧရိယာများစာရင်းကောက်ယူခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကမြစ်ကြီးလေးသွယ်၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာကို ၎င်းတို့၏ မြစ်ဖျားခံရာ ရေဝေရေလဲဒေသဧရိယာကို ၁လက္ခ ၁မိုင် စကေးမြေပုံကို အခြေခံ၍ စာရင်းကောက် ယူပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း တည်ဆောက်ပြီးဆဲများ၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာများကို ဆည်အတွင်း စီးဝင်သော မြစ်ချောင်းများ၏ အနေအထားအရ ၁လက်မ ၁မိုင် စကေးမြေပုံကို အခြေခံ၍ ကွင်းဆင်း စာရင်း ကောက်ယူပါသည်။

၇.၂.၆။ ခေတ်မီနည်းစနစ်များကို အသုံးပြုခြင်း

ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာ၌ ခေတ်မီပထဝီ သတင်း အချက်အလက် စနစ် နှင့် အဝေးမှ စူးစမ်းလေ့လာသည့်နည်းပညာတို့ကို တွဲဖက် အသုံးပြု၍ သတင်း အချက်အလက် များကို သာမက မှန်ကန် တိကျသော မြေပုံများကိုလည်း ထုတ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာ့ မြေပြင် တည်နေရာပြစနစ်^၁ ကိုလည်းခေတ်မီ ပထဝီသတင်းအချက်အလက်စနစ်နှင့် အဝေးမှ စူးစမ်း လေ့လာသည့် နည်းပညာတို့နှင့် တွဲဖက်အသုံးပြုလျက် ရှိပါသည်။ ရေဝေရေလဲဒေသများ၏

^၁ Global Positioning System-GPS

သစ်တောမြေ အသုံးချမှု အချက်အလက်နှင့် မြေပုံတို့သည် အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုတို့နှင့် ပတ်သက်သော စီမံချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် များစွာ အသုံးဝင် ပါသည်။

၇.၃။ ရည်မှန်းချက်

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ သစ်တောကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်သော လမ်းညွှန်ချက်များအနက် ရေဝေရေလဲ ဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပက်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ အတိုင်း လမ်းညွှန် ထားပါသည်။

- (၁) နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အခြေခံသယံဇာတမှာရေ၊ မြေ၊ တောတောင်တို့ဖြစ်၍ တောတောင် ပျက်စီးပါ က မြေလည်းပျက် ရေလည်းပျက်စီးကာ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာမည် ဖြစ်သဖြင့် သစ်တောများ မပျက်စီးစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ကြရန်။
- (၂) ရေဝေရေလဲသစ်တောများ မပြုန်းတီးရေးအတွက် ကြပ်မတ်ကွပ်ကဲရန်။
- (၃) တည်ဆောက်ပြီးသော ရေလှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများ၌ သစ်တောများ ပြန်လည် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း၊ ကာကွယ်တောများအဖြစ် ထိရောက်စွာ သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဘေးမဲ့တော သတ်မှတ်သင့်သည့် တောများကို ဘေးမဲ့တော သတ်မှတ်ခြင်းတို့ကို စီမံဆောင် ရွက်ရန်။
- (၄) ရှမ်းပြည်နယ် အင်းလေးကန်မတိမ်ကောစေရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ရေဝေကုန်းတန်းများကို စီမံချက်ချ၍ သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ ဘက်ပေါင်းစုံမှ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သောနိုင်ငံ ဖြစ်လာစေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောရေ သယံဇာတကို လိုအပ်သည့်နေရာနှင့် လိုအပ်သောအချိန်ရာသီများတွင် အလုံအလောက်ရရှိစေရေးအတွက် ဆည် နှင့် ရေလှောင်တံခံများ တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ တဖက်မှ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံခံများ တည်ဆောက် နေသကဲ့သို့ အခြားတဖက်မှလည်းဆည် နှင့်ရေလှောင်တံခံများ ရေရှည်တည်တံ့အသုံးပြုနိုင်ရေး သဲ၊ နုန်းကျဆင်းမှု လျော့နည်း စေရေး အတွက် ရေဝေရေလဲသစ်တောများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လိုအပ်သည့် နေရာများ တွင် ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် သီးနှံသစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန်နှင့် ကွန်တို ကန်သင်း ကန်များ၊ နုန်းထိန်း တစ်ဖက်ရပ်ဆည်များ၊ ရေနုတ်မြောင်း ရေစိမ့်မြောင်းများပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း၊ သံလွင်၊ စစ်တောင်း မြစ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ မြစ်လက်တက် များ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများနှင့် မြစ်ဝှမ်းဒေသများ၊ ရေရှည် တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေး နှင့် သဲနုန်း ပို့ချသဖြင့် မြစ်ကြောင်းများ တိမ်ကောပပျောက်ခြင်းတို့မှ ကာကွယ်ရေးတို့ကို ဆောင်ရွက် သွားရန် ဖြစ်ပါ သည်။

သို့ဖြစ်၍ ရေဝေရေလဲဒေသများ၏ မြေ၊ ရေနှင့် သစ်တောသယံဇာတများထိန်းသိမ်းရန်၊ ရာသီဥတု အပါအဝင် သဘာဝဝန်းကျင် ညီညွတ်မျှတစေရန် ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် နေထိုင် လျက်ရှိသော ကျေးလက် ပြည်သူများ၏ အခြေခံစားဝတ်နေရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေးကို စဉ်ဆက် မပျက် ဖြည့်ဆည်း မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူ ပြုစေရန် တို့အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ ရည်မှန်းချက်များကိုချမှတ်ပါသည်။

- (၁) ရေဝေရေလဲ ဒေသများအတွင်း ရေမြေ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဆီလျော်သည့် မှန်ကန်သော မြေသယံဇာတ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုနှင့် မြေအသုံးချမှုများကို ဖော်ထုတ် ကျင့်သုံး နိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက် သစ်တောမြေ အသုံးချမှု အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲရန်။
- (၂) အရေးကြီးသော ရေဝေရေလဲဒေသများနှင့် ဆည်၊ ရေလှောင်တံခံများ၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသများ တွင် ရေဝေရေလဲသစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရန်။
- (၃) သဘာဝတောများကို ပြုစုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။
- (၄) ဆည်၊ ရေလှောင်တံခံ များအတွင်းသို့ ရေစီးဝင်မှုပမာဏ မှန်ကန်ကောင်းမွန်ရန်နှင့် သဲနုန်း ကျဆင်းမှုကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ရေမြေပြိုပျက်တိုက်စားမှုကို ကာကွယ်ရန် တို့အတွက် ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ ရေမြေထိန်းသိမ်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်။
- (၅) ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်တောများဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန်။

၇.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

ရေဝေရေလဲဒေသများအတွင်း သဘာဝတောတောင် ရေမြေများအား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန်၊ ရေစီးရေလာ ကောင်းမွန် မှန်ကန်လာစေရန်၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတ စေရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူ များ၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းရန်တို့အတွက် ရေဝေရေလဲဒေသများကို အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရာ တွင် အောက်ဖော်ပြပါအခြေခံမူများနှင့် အညီ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) ရေဝေရေလဲဒေသ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း နှင့် ရေမြေထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်း များကို သက်ဆိုင်ရာဌာနများ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၂) ကြိုးဝိုင်း၊ ကြိုးပြင်တောများ၌ သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ်ထိခိုက် ပျက်စီးမှုနည်းနိုင်သမျှနည်းပါးစေခြင်း။
- (၃) ဆည်မြောင်း တာတံခံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသ တစ်ခုခြင်းအလိုက် စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်နိုင်ရန်စီမံချက်ရေးဆွဲ၍ ပြုစုပျိုးထောင်ကာကွယ်ခြင်း။
- (၄) မတ်စောက်သည့် ဆင်ခြေလျှောတောင်စောင်းများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခုတ်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာမှ သီးနှံ သစ်တော စိုက်ခင်း အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်း။

- (၅) အရေးကြီးသည့်ချောင်းများ၊ မြောင်းများ မြစ်များနှင့် လမ်းဘေးဝဲယာရှိ သစ်တော သစ်ပင်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် မြစ်ချောင်း များတစ်လျှောက် ကာကွယ် ထိန်းသိမ်း သည့် နယ်မြေ များ သတ်မှတ်အုပ်ချုပ်ခြင်း။
- (၆) ရေဦး၊ ရေညာ၊ ရေထွက်ဒေသများတွင် သဘာဝတောများ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း ခြင်းနှင့် လိုအပ်သည့်နေရာများ၌ လူထုလှုပ်ရှားမှုအသွင်ဖြင့် သစ်ပင်များ စုပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း။
- (၇) ဒေသခံကျေးလက်ပြည်သူများ၏ ခံယူချက်အသိစိတ်ဓါတ်နှင့် စွမ်းဆောင်မှု အရည် အသွေးများ ကို အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပူးပေါင်း၍ မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဒေသခံ ကျေးလက်ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ကိုင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်း။

၇.၄.၁။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် သစ်တောမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်း

ရေဝေရေလဲဒေသများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင်မှန်ကန်သော မြေအသုံးချမှု စီမံချက်များကို နေရာဒေသအလိုက် ဦးစွာဖော်ထုတ်ပါမည်။ ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်း လူနေ အိမ်ခြေများ အခြေချခြင်း၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေးများ လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ သစ်တောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းများ အပြင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ် သုံးစွဲခြင်းများ ရှိမည်ဖြစ်ရာ မြေအသုံးချမှုနှင့် မြေသယံဇာတ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု တို့သည် စနစ်တကျမှန်ကန်ပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် မလိုလားအပ်သော ရိုက်ခတ်မှုများ နည်းပါးစေရန်၊ မြေသယံဇာတ၏ ခံနိုင်ရည် ထက်လွန်ကဲ အသုံးချခြင်းများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် သစ်တောမြေ အသုံးချမှု အစီအစဉ်များကို ပြည်နယ်တိုင်းများအလိုက် ပထမ(၅) နှစ် အချိန်ကာလအတွင်း တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် အပြီးအစီး ရေးဆွဲ ပြုစုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ရေးဆွဲရာတွင် လက်ရှိသစ်တောမြေ အသုံးချမှုအပေါ်အခြေခံ၍ ဒေသအာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြေသယံဇာတသုံးစွဲမှုနှင့် ဆက်နွယ်သောလုပ်ငန်း ဌာနများ နှင့် ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း ၊ ဒေသခံကျေးလက် ပြည်သူများ၏ လက်ရှိမြေအသုံးချမှု အခြေအနေ ပေါ်မူတည်၍ လည်းကောင်း ပူးပေါင်း ရေးသားပြုစုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအကြိမ်ရေးဆွဲပြီးနောက် ၂၀၁၆-၂၀၂၀ နှင့် ၂၀၂၆-၂၀၃၀ (၅) နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား(၂) ခုတို့တွင်လည်းပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများ အလိုက် ထပ်မံ၍ရေးဆွဲပါမည်။ အဆိုပါ သစ်တောမြေ အသုံးချမှုအစီအစဉ်များသည် နိုင်ငံတော် အတွက် လိုအပ်လျက်ရှိသော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒနှင့် အမျိုးသား မြေအသုံးချမှု စီမံချက် များ ပြုစုဖော်ထုတ်ရေးအတွက် အခြေခံကောင်းများဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြေအသုံးချမှု အစီအစဉ် များ ကို စီမံကိန်းနှစ် (၃၀) ကာလ အတွင်း (၃)ကြိမ် ရေးဆွဲပြုစုပါမည်။

ပြည်နယ်တိုင်း ဒေသကြီးများအလိုက် မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြေ၏ ပင်ကို စွမ်းဆောင်ရည်အား^၁များကို အခြေခံပြီး၊ ကာကွယ်တောများ၊^၂ ထုတ်လုပ်ရေးတောများ၊^၃ သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့် တောများ၊^၄ တောင်စောင်းလယ်ယာမြေ ပြုလုပ်သင့် သည့် ရေဝေရေလဲ ဧရိယာများနှင့် မြေနိမ့်မြေပြန့် လယ်မြေ ဧရိယာများဟူ၍ ခွဲခြားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တော မြေအသုံးချမှု ရေးဆွဲမည့်အစီအစဉ်ကို ဇယား (၇-၁) ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား (၇-၁)။ ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက်မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းစီမံချက်

စဉ်	(၅) နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား	ခုနှစ်	မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲမည့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများ
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	ပထမ (၅) နှစ် ကာလ	၂၀၀၁-၀၂ ၂၀၀၂-၀၃ ၂၀၀၃-၀၄ ၂၀၀၄-၀၅ ၂၀၀၅-၀၆	စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး၊ ရန်ကုန်၊ မွန်၊ ကရင်၊ တနင်္သာရီ ရှမ်း၊ ကယား ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း ချင်း၊ ရခိုင်၊ ဧရာဝတီ၊ မကွေး
ပထမ (၅) နှစ်ပေါင်း			ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခု
၂	တတိယ (၅) နှစ် ကာလ	၂၀၁၁-၁၂ ၂၀၁၂-၁၃ ၂၀၁၃-၁၄ ၂၀၁၄-၁၅ ၂၀၁၅-၁၆	စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး၊ ရန်ကုန်၊ မွန်၊ ကရင်၊ တနင်္သာရီ ရှမ်း၊ ကယား ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း ချင်း၊ ရခိုင်၊ ဧရာဝတီ၊ မကွေး
ပထမ (၅) နှစ်ပေါင်း			ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခု
၃	ပဉ္စမ (၅) နှစ် ကာလ	၂၀၂၁-၂၂ ၂၀၂၂-၂၃ ၂၀၂၃-၂၄ ၂၀၂၄-၂၅ ၂၀၂၅-၂၆	စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး၊ ရန်ကုန်၊ မွန်၊ ကရင်၊ တနင်္သာရီ ရှမ်း၊ ကယား ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း ချင်း၊ ရခိုင်၊ ဧရာဝတီ၊ မကွေး
ပဉ္စမ (၅) နှစ်ပေါင်း			ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခု

^၁ Inherent Land Capability

^၂ Protection Forests

^၃ Production Forests

^၄ Agroforestry

၇.၄.၂။ ရေဝေရေလဲသစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း

ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်း ပျက်စီးနေသော သစ်တောဧရိယာများ၊ ကွက်လပ်များ၊ တောင်ယာ ဖုံးဆိုးတောများတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ပါမည်။ အကွာအဝေးမှာ ၁၅ ပေ ပတ်လည်ဖြစ်ပြီး၊ ဒေသခံအကြီးမြန်နှင့် ဘက်စုံသုံး သစ်မျိုးများကို ဦးစားပေးစိုက်ပျိုးပါမည်။ မိုးနည်းသော ဒေသများ၌ ကျင်းတူး၍ စိုက်ပျိုးပါမည်။ အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ပြန်သော ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ နှင့် အညီစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ပါမည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ကြက်မောက်တောင်ဆည် ရေဝေရေလဲ စီမံကိန်း ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ (၂၀) ခုအတွက် ၁၉၈၀-၈၁ မှ ၁၉၈၄-၁၉၈၅ ခုနှစ်အထိ ရေဝေရေလဲစီမံချက်ကိုလည်းကောင်းရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှ အစပြုပြီး ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်၊ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ရေဝေရေလဲဒေသလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည် ဖော်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။

လက်ရှိတွင်သစ်တောဦးစီးဌာန နယ်မြေအတွင်း၌ ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်မှစတင်၍ နိုင်ငံတော်မှ တည်ဆောက်လျက်ရှိသော ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများကို ဆည် ၈၀ စီမံချက်ဖြင့် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်လျက်ရှိရာ ဆည်နှင့်ရေလှောင်တံ (၅၈) ခု၏ ရေဝေရေလဲ ဧရိယာ ဧက ၇.၅ သန်းခန့် အတွင်း၌ စိုက်ခင်းဧရိယာ ၂ သိန်း ၁ သောင်းကျော်ကို တည်ထောင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၇-၄)။ ထို့ပြင် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ ၁၂၂ ခု၏ ရေဝေရေလဲဧရိယာများအတွင်း စိုက်ခင်းတည်ထောင်မှု အခြေအနေ ကို ဇယား (၇-၂) ဖြင့်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား(၇-၂)။ ဆည်၊ တံ ၁၂၂ ခု၏ ရေဝေရေလဲဒေသတွင် စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် မြေအသုံးချမှုအခြေအနေ

ဦးစီးဌာန	ဆည်/တံ ဦးရေ	သဘာဝတော ဧရိယာ (ဧက)	အခြားမြေ အသုံးချမှု (ဧက)	စိုက်ခင်းတည် ထောင်ပြီး (ဧက)	စိုက်ရန်ကျန် (ဧက)	စုစုပေါင်းရေဝေ ရေလဲဧရိယာ (ဧက)
သစ်တောဦးစီးဌာန အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	၅၈	၇၅၄၄၆၀	၃၁၈၆၃၃၈	၂၁၄၂၆၀	၄၄၉၇၉	၁၀၉၉၀၁၇၈
စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	၆၅	၃၄၁၅၉၇၄	၁၆၃၆၃၀၆	၁၂၅၂၉၄	၄၅၂၅၁	၅၂၂၂၈၂၅
သစ်တောကဏ္ဍပေါင်း	၁၂၂	၁၀,၉၆၀,၅၇၅	၄,၈၂၂,၆၄၄	၃၃၉,၅၅၄	၉၀,၂၃၀	၁၆,၂၁၃,၀၀၃
ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း		၆၈%	၂၉%	၂%	၁%	၁၀၀%

မှတ်ချက်။ ကင်းတားဆည်မှာ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာန (၂) ခုလုံးတွင် ပါဝင်နေသဖြင့်ဆည် တံ ၁၂၃ ခု ဖြစ်ရမည်အစား ၁၂၂ ခု သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ ၂၂ ခု၊ လက်ရှိ စာရင်းကောက်ယူဆဲ ဆည်၊ တံ၊ ၂၆ ခု (သစ်တောဦးစီးဌာနအတွက်သာ) နှင့် ဆောက်လုပ်ဆဲနှင့် ဆောက်လုပ်ရန် အလားအလာ ရှိသော ဆည်၊ တံ ၆၈ ခု စုစုပေါင်းဆည်နှင့် ရေလှောင်တံ ၁၁၆ ခု ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် ရေဝေရေလဲဒေသ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု အခြေခံ ကိန်းဂဏန်းများ ကောက်ယူပြီး စိုက်ခင်း တည်ထောင် မည် ဖြစ်ပါသည်။ ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းကို ပင်မစီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သော သစ်တောစိုက်ခင်းများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း ရည်မှန်းချက် ပမာဏအတွင်းမှ ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ရေဝေရေလဲ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်မည့် အစီအစဉ်ကို ဇယား (၇-၃) ဖြင့် ဖော်ပြ အပ်ပါသည်။

ဇယား (၇-၃)။ (၅) နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက်ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းစီမံချက်

စဉ်	(၅) နှစ်ကာလအပိုင်းအခြား	ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း (ဧက)
၁	၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၁၀၀,၀၀၀
၂	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၁၀၀,၀၀၀
၃	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၈၀,၀၀၀
၄	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၇၉,၆၀၀
၅	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၆၆,၅၀၀
၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၆၆,၅၀၀
စုစုပေါင်း		၄၉၂,၆၀၀

၇.၄.၃။ သဘာဝတောများထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြုစုခြင်း

အရေးကြီး ရေဝေရေလဲ ဒေသများနှင့် ဆည်မြောင်း တာတံများ၏ ရေဝေရေလဲ ဒေသများ အတွင်း သစ်တော သစ်ပင်များ အသင့်အတင့် ကျန်ရှိသည့် ပျက်စီးပြုန်းတီးစ ပြုနေသော နေရာများတွင် သစ်တောများ ပြန်လည် ကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် တန်ဖိုးမြင့် ကွက်လပ်ဖြည့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း၊ နွယ်ဖြတ်ခြင်း၊ ကိုင်းတက်ချိုင့်ရှင်းလင်းခြင်း၊ ပင်ပူး ပင်ကျပ်နှုတ်ခြင်း၊ ငှက်ချွန်ခြင်း၊ ငှက်ချွန်ပင်ချန်ခုတ်လှဲခြင်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်း၊ ဆိုင်းဘုတ် ထူခြင်း၊ ကြော်ငြာပြားကပ်ခြင်း၊ တောစောင့်ထားရှိခြင်း အစရှိသည့် သဘာဝတော ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ပြုစုခြင်း နည်းလမ်းများကို အသုံး ပြုပါမည်။

ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြင့် စိုက်ပျိုးခြင်းတွင် ဒေသခံလူသုံးများသည့် သစ်မျိုးများကို သဘာဝတောများ အတွင်းတွေ့ရှိရသော ကွက်လပ်များတွင် စိုက်ပျိုးပါမည်။ ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည့်အတွက် အပင်အကွာအဝေးကို ၁၅ ပေ x ၁၅ ပေ ထားရှိပါမည်။ စိုက်ပျိုးသည့်ကွက်လပ်များကို ၄ လက်မ ၁ မိုင် စကေးတွင် ဖော်ပြထားရှိ မှတ်တမ်းတင်ထားပါမည်။ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်းအဖြစ် မျိုးပင်ငယ်များကို အနှောက်အယှက် ပေးနေသော နွယ်ပေါင်း များ ကို ရှင်းလင်းခြင်း၊ ကိုင်းချိုင့်ခြင်း၊ ပင်ပူးပင်ကျပ်နှုတ်ခြင်း၊ ငှက်တက်ချွန်ခြင်း၊ ငှက်ချွန်ပင်ချန် ခုတ်လှဲခြင်း စသော လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ပါမည်။ လူ့အဝင်အထွက် များပြားသော နေရာများတွင်

ဆိုင်းဘုတ်များစိုက်ထူပြီး ကြော်ငြာပြားများရိုက်ကပ်၍ သဘာဝတောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပါမည်။ သဘာဝတောများကို ကြော်ငြာပြားများရိုက်ကပ်၍ လည်းကောင်း၊ အချို့ ဧရိယာများကိုမီးတားလမ်းများ ဖောက်လုပ်၍ လည်းကောင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှ မေလ အထိ မီးကာကွယ်ထားပါမည်။ လိုအပ်သောဧရိယာများအတွက် တောစောင့်များခန့်ထား၍ သဘာဝတော များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပါမည်။ ဇယား (၇-၄) ဖြင့် စီမံကိန်းအတွင်း သဘာဝ တောထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်း စီမံချက် ကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဇယား (၇-၄) ။ (၅) နှစ် ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် သဘာဝတော ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ပြုစုခြင်း အစီအစဉ်

စဉ်	သဘာဝတော ထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်း လုပ်ငန်း	(၅) နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် လုပ်ငန်းပမာဏ						
		၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၂၀၃၁-၀၂ မှ ၂၀၃၀-၃၁ စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)
ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း (ဧက ,၀၀၀)								
၁။	ကွက်လပ်ဖြည့် တန်ဖိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးခြင်း	၁၀၀	၁၂၅	၁၂၅	၁၂၅	၁၂၅	၁၂၅	၇၂၅
၂။	ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း	၁၂၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၃၇၀
	-ကိုင်းချိုင့်ခြင်း							
	-မျိုးစေ့ချခြင်း							
	ငှက်တက်ချွန်ခြင်း ငှက်ချွန်ပင်ချန် ခုတ်ခြင်း နွယ်ဖြတ်ခြင်း	၂၇၀	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၁၂၇၀
သဘာဝတောများ ထိန်းသိမ်းကားကွယ်ခြင်း								
၃။	ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခြင်း (မိုင်)	၆၀၀	၆၀၀	၆၀၀	၆၀၀	၆၀၀	၆၀၀	၃၀၀၀
၄။	အကွက်နယ်နိမိတ် ပြင်ဆင်ခြင်း (မိုင်)	၇၀၀	၇၀၀	၇၀၀	၇၀၀	၇၀၀	၇၀၀	၄၂၀၀
၅။	ဆိုင်းဘုတ်နှင့် ကြော်ငြာပြား တပ်ဆင်ခြင်း (ဧက ,၀၀၀)	၁၀၀	၁၀၀	၁၀၀	၁၀၀	၁၀၀	၁၀၀	၆၀၀
၆။	တောစောင့်ထားခြင်း (ဧက ,၀၀၀)	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၃၀၀

မှတ်ချက်။ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ပထမ (၅) နှစ် ကာလအတွင်း သီးခြား စီမံချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသော ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း) အင်းလေးကန် ရေဝေဒေသတွင် ၅၉,၂၀၀ဧက၊ ပြင်ဦးလွင် မြို့နယ်ကန်တော်ကြီး ကန်တော်လေး ကန်(၁၂)ကန် နှင့် စည်သာတမံ ရေဝေရေလဲဧရိယာအတွင်း ၁၁,၅၀၀ ဧက၊ ပေါင်း ၇၀,၇၀၀ ဧက ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပထမ (၅) နှစ်အတွင်း ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း ကို စုစုပေါင်း ၁၂,၀၀၀ ဧက ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျန်ရှိသော (၅)နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား တစ်ခုစီ အတွင်း ဧက ၅၀,၀၀၀ စီဆောင်ရွက်ပါမည်။

၇.၄.၄။ ရေမြေတိုက်စားမှုကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

ရေမြေတိုက်စားခြင်းသည် သဘာဝဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ လွန်ကဲသော ရာသီဥတု၊ တောမီးနှင့် လေမုန်တိုင်း စသည့် ဘေးအန္တရာယ်များ၊ မြေအမျိုးအစား၊ မြေအသုံးချမှုနှင့် မြေအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုများတို့ကြောင့် အပေါ်ယံမြေတိုက်စားမှုမှသည် ကမ်းပါးပြိုမှု၊ တောင်ပြိုမှု၊ များအထိ အမျိုးမျိုးရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရတတ်ပါသည်။ သဘာဝတောများဖုံးလွှမ်းမှု၊ ခြုံ၊ နွယ်မြက် အစရှိသော အောက်ပေါင်းပင်များတည်ရှိမှုတို့သည် ရေမြေတိုက်စားမှုကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း သည် မှန်သော်လည်း ရေမြေတိုက်စားပြိုပျက်လျက်ရှိသော နေရာများ၊ တောင်စောင်းစိုက်ခင်းများ၊ တောင်စောင်းလယ်ယာများတွင် ရေမြေတိုက်စားမှုကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပါမည်။ ကွန်တိုကန်သင်းကန်ပြုလုပ်ခြင်း၊ ကွန်တိုလိုင်းအလိုက်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ တစ်ဖက်ရပ် ဆည်နှင့် နန်းတားဆည်များ တည်ဆောက်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများကို သုံးစွဲပါသည်။

နန်းထိန်းတမံငယ်များ၊ ရေလွှဲမြောင်းများ၊ ရေစိမ့်မြောင်းများ၊ ကွန်တိုကန်သင်းကန်များကို ရေဝေရေလဲဒေသ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး အစီအစဉ်များတွင် လိုအပ်သလို ထည့်သွင်း လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ကိုးခရိုင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး စီမံကိန်းများတွင် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပါသည်။ နန်းထိန်း တမံငယ် များကို ဒေသမှထွက်ရှိသည့် ကျောက်၊ သစ်များဖြင့် ကမ်းပါးပြိုအခြေများတွင်(၃) ခု သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုမို၍ ဆောက်လုပ်ကြပါသည်။ ကမ်းပါးပြိုအခြေ ကျဉ်းမြောင်းသော နေရာများ ကို ဦးစားပေးဆောက်လုပ်ပြီး၊ ကမ်းပါးပြိုလျှောစောင်းများ၊ ထိပ်များတွင် မြက်များ၊ အပေါက်မြန်အပင်များဖြင့် မြေပြိုတိုက်စားမှုကိုလည်းစိုက်ပျိုးကာကွယ်ပေးပါသည်။ ရေစိမ့်မြောင်း များကိုမူ ၂ ပေ အနက် ကွန်တို တစ်လျှောက်တူးဖော်ပါသည်။ လျှောစောင်းရှည်လျားပါက ရေစိမ့်မြောင်း(၃) ခု မှ (၄) ခုကို သင့်တော်သော အကွာအဝေးဖြင့် ကွန်တိုလိုင်းတစ်လျှောက်၊ လျှောစောင်း^၁ ကိုကန်လန်ဖြတ်တူးဖော်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် မျက်နှာပြင် ဆင်းရေ ကို ဟန့်တားပြီး၊ မြောင်းအတွင်း ဖမ်းဆီးသိုလှောင်၍၊ မြေသားအတွင်းသို့ စိမ့်ဝင် စေပါသည်။ ရေလွှဲမြောင်းများကိုမူ မျက်နှာပြင်ဆင်းရေကို လျှောစောင်းအောက်ခြေရှိချောင်းမြောင်း သို့မဟုတ် သင့်တော်သောနေရာသို့ လွှဲပြောင်း စီးဆင်းစေရန် ဖောက်လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးထားသော မြေကွက်ယာကွက်များအတွင်း မြေတိုက်စားမှုကို ကာကွယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လှေကားထစ်လယ်ယာ ဖော်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုမူ ရှမ်းပြည်နယ် အနံ့နှင့် မြန်မာ-တရုတ် နယ်စပ်ဒေသများတွင်

^၁ Slope

ဒေသခံတောင်သူများ လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ပြားမှုကြောင့် လက်တွေ့ ဖော်ဆောင် လုပ်ကိုင် ခြင်းမပြုခဲ့ပါ။ ။

စီမံကိန်းကာလအတွင်းရေမြေ တိုက်စားခြင်း၊ ကမ်းပါးပြိုခြင်း၊ တောင်စောင်းများ လျှောကျခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း စသည်များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ဇီဝအင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဇီဝအင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းများအပေါ် ကျေးလက်ပြည်သူများ ပိုမို စိတ်ဝင်စား လာစေရန်၊ ယင်းလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးကျေးဇူးကို လက်တွေ့ကျကျသိမြင်လာစေရန် ယင်းလုပ်ငန်း များ လုပ်ကိုင်ပုံ နည်းစနစ်များကို ကျေးလက်ပြည်သူများ၊ တောင်သူလယ်သမားများ ပိုမိုနားလည် တတ်ကျွမ်းစေရန်အတွက် ပညာပေးသဘောမျိုး သရုပ်ပြလုပ်ကိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းကာလအတွင်း ဆောင်ရွက်မည့်ရေမြေ တိုက်စားမှု ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေး ဆိုင်ရာ ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများကို (၅) နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားဖြင့် ဇယား(၇-၅) တွင် ဖော်ပြအပ် ပါ သည်။

ဇယား (၇-၅)။ ရေမြေ တိုက်စားမှု ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း ဇီဝအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်

စဉ်	(၄)နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား	ဆောင်ရွက်မည့် ဇီဝအင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းများ			
		ကမ္ဘားပြို ထိန်းသိမ်း ခြင်း (ဦးရေ)	လှေကားထစ် လယ်ယာ ဖော်ထုတ်ခြင်း (ပေ ,၀၀၀)	ရေလွှဲမြောင်း ရေစိမ့်မြောင်း တူးဖော်ခြင်း (ပေ ,၀၀၀)	ကွန်တိုကန်သင်း ကန် ဖော်ထုတ်ခြင်း (ပေ ,၀၀၀)
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)
၁	၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၅၀	၇၅	၁၀၀	၅၀၀
၂	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၅၀	၇၅	၁၀၀	၅၀၀
၃	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၇၅	၁၀၀	၁၅၀	၅၀၀
၄	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၇၅	၁၀၀	၁၅၀	၅၀၀
၅	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၁၀၀	၁၂၅	၂၀၀	၅၀၀
၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၁၀၀	၁၂၅	၂၀၀	၅၀၀
စုစုပေါင်း		၄၅၀	၆၀၀	၉၀၀	၃,၀၀၀

၇.၄.၅။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်းကို အရေးကြီး ရေဝေရေလဲ ဒေသများ၊ ဆည်နှင့် တမံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများ အတွင်း သင့်တော်သော နေရာ များတွင် ဒေသခံပြည်သူများမှ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်လုပ်ကိုင်မှုဖြင့် တောများ ပြန်လည် ကောင်းမွန် လာစေရေးကျေးလက် ပြည်သူများ၏ အခြေခံစားဝတ်နေရေးကို ပိုမိုဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်ရေးများအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းရပ်အဖြစ် ဖော်ဆောင် လုပ်ကိုင်ရ မည် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောများ၊ ရေဝေရေလဲ တောများကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲသူများမှာ ကျေးလက်နေ ဒေသခံများ ဖြစ်ကြသည်နှင့်အညီ ဒေသခံများအား မြေအသုံးချမှုနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်း အခွင့်အရေး ကိုပေးအပ်သည့် ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းကို ဒေသခံပြည်သူများအား စည်းရုံး၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် လုပ်ကိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်း ကာလအတွင်း ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများအဖြစ် ရေဝေရေလဲ ဒေသများတွင် စိုက်ခင်းနှင့် သဘာဝတောဧက ၇၃၀,၀၀၀ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ (၅)နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် ဒေသခံပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော တည်ထောင်ခြင်း အစီအစဉ်ကို ဇယား (၇-၆) တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၇-၆)။ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်း အနှစ် (၃၀) လုပ်ငန်းစီမံချက်

စဉ်	(၅) နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား	အစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းနှင့် သဘာဝတော တည်ထောင်ခြင်း (ဧက)
(၁)	(၂)	(၃)
၁	၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၁၀,၀၀၀
၂	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၂၀,၀၀၀
၃	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၁၀၀,၀၀၀
၄	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၁၀၀,၀၀၀
၅	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၁၀၀,၀၀၀
၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၄၀၀,၀၀၀
စုစုပေါင်း		၇၃၀,၀၀၀

မှတ်ချက်။ ။ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော (စိုက်ခင်းနှင့် သဘာဝတော) တည်ထောင်ခြင်းကို သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်း ရည်မှန်းချက် ဘောင်အတွင်းမှ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး(၁၄) ခု မှ သစ်တောဝန်ထမ်းများအား (၁)နှစ် လျှင် နှစ်ကြိမ်စီ သင်တန်းပို့ချမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နှစ်စဉ် သင်တန်း (၂) ကြိမ် ပို့ချပါမည်။ အဆိုပါ သင်တန်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာန၏ သင်တန်းများပို့ချမှုအစီအစဉ်ရည်မှန်းချက်အတွင်းမှ လုပ်ကိုင်သွားပါမည်။

၇.၅။ ဆောင်ရွက်ပြီးစီးနိုင်မှုအခြေအနေ

အနှစ်(၃၀) စီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးသည့်အချိန်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ပြီးစီးပြီးဖြစ်ပါမည်။

- (၁) ရေဝေရေလဲသစ်တောများ အသုံးချနိုင်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အားလုံး အတွက် သစ်တောမြေအသုံးချမှု အစီအစဉ်များကို (၃) ကြိမ်ရေးဆွဲ ပြီးစီးပြီး ဖြစ်ပါမည်။
- (၂) ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း ၄၉၂,၆၅၀ ဧက တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ပါမည်။ သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းပြုစုရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် ကွက်လပ်ဖြည့်တန်ဖိုးမြှင့် လုပ်ငန်းကိုလည်း ဧက ၇၂၅,၀၀၀၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းအဖြစ် ကိုင်းချိုင်းရှင်းလင်းခြင်း၊ မျိုးစေ့ချခြင်း၊ ငှက်တက်ချွန်ခြင်း၊ ငှက်ချွန်ပင်ချွန်ခုတ်လှဲခြင်း ဧက ၃၇၀,၀၀၀ နှင့် နွယ်ဖြတ်ခြင်းဧက ၁.၂၇ သန်း ပြီးစီးပါမည်။
- (၃) ကြိုးဝိုင်းနယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း မိုင် ၃,၀၀၀နှင့် အကွက်နယ်နိမိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း မိုင် ၄,၂၀၀ ပြင်ဆင်ပြီးဖြစ်ပါမည်။ ကြော်ငြာပြားကပ်ခြင်းနှင့် တောစောင့်ထားခြင်းဧက ၉ သိန်း ပြုလုပ်ပါမည်။
- (၄) ကမ်းပါးပြိုနေရာထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း ၄၅၀ ခု၊ လှေကားထစ် လယ်ယာဖော်ထုတ် ခြင်း ပေ ၆ သိန်း၊ ရေလွှဲမြောင်းရေစိမ့်မြောင်း ပေ ၉ သိန်း နှင့် ကွန်တိုက်ကန်သင်းကန် ပေ ၃ သန်း လုပ်ကိုင်ပြီးဖြစ်ပါမည်။
- (၅) ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော ၇၃၀,၀၀၀ ဧက တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ပါမည်။

၇.၆။ နိဂုံး

ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် အစိုးရနှင့် ပြည်သူ့လက်တွဲလုပ်ကိုင်မှု သာအောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူများ၏ နိုးကြားတက်ကြွသော သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး စိတ်ဓါတ်နှင့် အသိပညာကို မြှင့်တင်ပေးရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ ရေဝေရေလဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း ၏ ရေတိုရေရှည် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကိန်းဂဏန်းအားဖြင့် တွက်ချက်ရန်ခက်ခဲပါသည်။ သစ်တောများ တည်ရှိခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရေး သီးနှံ မည်မျှ အထွက်တိုးသည်၊ မြေဆီမြေနှစ် ကောင်းမွန်သဖြင့် မည်မျှ ဝင်ငွေ တိုးသည် အစရှိ သဖြင့် တွက်ချက်ဖော်ထုတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ သို့သော် ပတ်ဝန်းကျင်တည်ငြိမ်မှု၊ ရေစီးရေလာကောင်းမွန်မှု၊ ရာသီဥတုညီညွတ်မှန်ကန်မှု စသည် တို့ကို ရရှိစေကြောင်း အခိုင်အမာ လက်ခံထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ရင်းနှီးစိုက်ထုတ်ရမည့်အချိန်၊ လူပစ္စည်းနှင့် ငွေကြေး ပမာဏများပြား မည်ဖြစ်ပြီး မည်မျှအကျိုးကျေးဇူးရရှိမည်ကို ရေတိုတွင်တွက်ချက်ရန် ခက်ခဲသော်လည်း ရေရှည်တွင်မူ တွက်ချက်ခန့်မှန်း၍ မရနိုင်လောက်သော ပတ်ဝန်းကျင် တည်ငြိမ်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မှုတခြင်း၊ ရေစီးရေလာ ကောင်းမွန်မှန်ကန်ခြင်း၊ မြေဆီမြေသား တိုးတက်မြင့်မားခြင်း

အစရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရေဝေရေလဲဒေသများကို အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရာတွင် တောင်သူတစ်ဦးချင်း၏ခံယူချက်၊ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲလုပ်ကိုင်မှုနည်းစနစ်၊ လယ်ယာမြေ အသုံးချမှုတို့သာမက သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ သည်ပခါန ကျသော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် တောင်သူများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ခံယူချက်အသိစိတ်ဓါတ်နှင့် မြေယာလုပ်ကိုင်မှုစနစ်တို့သည် ရေဝေရေလဲ ဒေသများကို ထိန်းသိမ်းပြုစုအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။ ယခုရေးသားပြုစုသည့် ပင်မစီမံကိန်းတွင် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ကျင့်သုံးဆဲလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ နည်းပညာများ၊ နည်းလမ်းများ နိုင်ငံတော်၏မူဝါဒများ အပေါ်အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားသည်ဖြစ်ရာ ထိုက်သင့်သော သွင်းအားစု များဖြင့် လုပ်ကိုင်ပါက စီမံကိန်းကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော် နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရေဝေရေလဲဒေသများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် အကျိုးတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် အဓိကသော့ချက် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန အနေဖြင့်ဦးဆောင်မှု အပိုင်းမှ ပါဝင်မြဲ ပါဝင်နေရမည် ဖြစ်သော်လည်း နေ့စဉ်တစ်ရက် စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သူများဖြစ်သည့် ကျေးလက်ပြည်သူများ တောင်သူလယ်သမားများ၏ အသိစိတ်ဓါတ်၊ ခံယူချက်၊ အခြေခံ စားဝတ်နေရေးလိုအပ်ချက်နှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ ပြည့်စုံလုံလောက်မှုတို့အပေါ် များစွာ တည်မှီ လျက်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာကျေးလက်ဒေသ၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ် များချမှတ်၍ ရေဝေရေလဲဒေသအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကိုကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ် နှင့် လိုက်လျော ညီထွေ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၈၁) ၏ တည်နေရာနှင့် အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/ မြို့နယ်	ဆည်/ ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
	ကယား	
၁	လွိုင်ကော်/ ဒီမောဆို	ငွေတောင်
၂	ဘောလခဲ/ ဘောလခဲ	ဒေါ်တချ
၃	လွိုင်ကော်/ဒီမောဆို	လွိုင်နန်းဖ
	ချင်း	
၄	ဖလမ်း/ဖလမ်း	လှိုင်းဗား
	စစ်ကိုင်း	
၅	ရွှေဘို/ကျွန်းလှ၊ကောလင်း၊ ဝန်းသို၊ ပင်လယ်ဘူး၊	ကာဘိုး
	ကန့်ဘလူ	
၆	ရွှေဘို/ကျွန်းလှ	သဖန်းဆိပ်
၇	တမူး/တမူး	စေတီ
၈	တမူး/တမူး	ဝက်ရှု
၉	တမူး/တမူး	တုန်းကျော်
၁၀	ရွှေဘို/ ကန့်ဘလူ	ကျေးပင်အက်
၁၁	ရွှေဘို/ရွှေဘို	မဟာနန္ဒာကန်
၁၂	ရွှေဘို/ခင်ဦး	ကိုးပင်ချောင်း
၁၃	မုံရွာ/ချောင်းဦး	နွယ်ခွေ
၁၄	စစ်ကိုင်း/မြောင်	လက်ယက်မ
၁၅	မုံရွာ/မုံရွာ	သာစည်
၁၆	မုံရွာ/မုံရွာ	ထန်းလှုပ်
၁၇	မုံရွာ/ပုလဲ	မြောက်ယမား
၁၈	မုံရွာ/အရာတော်	မင်းရွာ
၁၉	ရွှေဘို/ကျွန်းလှ	ကင်းတပ်
၂၀	မုံရွာ/မုံရွာ၊ ချောင်းဦး၊ ဘုတလင်	မြေအောက်ရေ(၁)
၂၁	ရွှေဘို၊ မုံရွာ/ရေဦး၊ အရာတော်	ရေဦးဆည်မြောင်းစီမံကိန်း
၂၂	မုံရွာ/ယင်းမာပင်	၉၉-ကန်
	ပဲခူး	
၂၃	ပြည်/ပေါက်ခေါင်း	မြောက်နဝင်း
၂၄	ပြည်/ပေါက်ခေါင်း	ရွှေလေး

ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၈၁)၏ တည်နေရာနှင့် အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/ မြို့နယ်	ဆည်/ ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၂၅	ပြည်ပန်းတောင်း	တောင်မောက်
၂၆	ပြည်/ ရွှေတောင်	ရွှေတောင်
၂၇	ပဲခူး/ပဲခူး	ပျဉ်ပုံကြီး
၂၈	တောင်ငူ/အုတ်တွင်း	မင်းရဲချောင်း
၂၉	ပြည်/ပေါက်ခေါင်း	တောင်နဝင်း
၃၀	ပြည်/ ပန်းတောင်း	ကျီးပင်
၃၁	ပြည်/ပေါင်းတည်	ဝဲကြီး
၃၂	သာယာဝတီ/နတ္တလင်း	တောင်ညို
၃၃	သာယာဝတီ/အုတ်ဖို	စဉ့်ကူးချောင်းဂေါင်း
၃၄	တောင်ငူ/တောင်ငူ	ပန်းဘဲချောင်း
၃၅	တောင်ငူ/ တောင်ငူ	ပသိ
၃၆	တောင်ငူ/ ရေတာရှည်	ဆွာချောင်း
၃၇	ပဲခူး/ပဲခူး	ဇောင်းတူ
၃၈	ပဲခူး/ ပဲခူး	ရွှေပြည် (၃)
၃၉	ပဲခူး/ ဒိုက်ဦး	ဘောနီ
၄၀	ပြည်/ပြည်	မတောင့်တ
၄၁	တောင်ငူ/ဖြူး	ငါးမြေ
၄၂	သာယာဝတီ/ လက်ပံတန်း	သဲကော
၄၃	သာယာဝတီ/ သာယာဝတီ	သုံးဆယ်
၄၄	သာယာဝတီ/ လက်ပံတန်း	ကဒင်ဘီးလင်း
၄၅	သာယာဝတီ/ ကြို့ပင်ကောက်	ဘော်ဘင်
၄၆	သာယာဝတီ/ အုတ်ဖို	ဂမုန်း
၄၇	သာယာဝတီ/ မင်းလှ	မင်းလှ
၄၈	ပဲခူး/ကျောက်တံခါး	ရဲနွယ်
၄၉	ပဲခူး/ ဒိုက်ဦး	ဘိုင်ဒါး
၅၀	ပဲခူး/ ဒိုက်ဦး	ကောလိယ
၅၁	ပဲခူး/ ပဲခူး	မဇင်း
၅၂	တောင်ငူ/အုတ်တွင်း	ရေသိုး

ဆည်၊ ရေလှောင်တံ (၁၈၁)၏ တည်နေရာနှင့် အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/ မြို့နယ်	ဆည်/ ရေလှောင်တံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၅၃	ပဲခူး/ပဲခူး	လေပိထော်
၅၄	ပြည်/ပန်းတောင်း	ညောင်ကိုင်း
၅၅	ပြည်/ပြည်	ကန်ကြီးကုန်း
၅၆	တောင်ငူ/တောင်ငူ	ဆိတ်ဖူးတောင်
၅၇	တောင်ငူ/တောင်ငူ	ကမ်းနီ
၅၈	ပြည်/ပေါက်ခေါင်း	တောင်နဝင်း
၅၉	ပြည်/ရွှေတောင်	နတ်မော်
၆၀	တောင်ငူ/အုတ်တွင်း	စစ်တောင်းမြစ်ရေတင်
၆၁	ပဲခူး/ ဝေါ	ရှမ်းကိုင်း
	မကွေး	
၆၂	မင်းဘူး/စေတုတ္ထရာ	မုန်းချောင်း
၆၃	ဂန့်ဂေါ/ ဂန့်ဂေါ	တောင်ခရမ်း
၆၄	မင်းဘူး/စလင်း	စလင်း
၆၅	မကွေး/ ရေနံချောင်း	လေးတိုင်စင်
၆၆	မင်းဘူး/ မင်းဘူး	အိုင်းမ
၆၇	မင်းဘူး/ပွင့်ဖြူ	မဲဇေဝီ
၆၈	မင်းဘူး/စလင်း	လင်းဇင်း
၆၉	မကွေး/နတ်မောက်	ပင်းဆည်
၇၀	မကွေး/တောင်တွင်းကြီး	ကင်မွန်းတောင်
၇၁	ပခုက္ကူ/ ဆိပ်ဖြူ	ဝန်ချောင်း (ကန်ဇွန်းမ)
၇၂	ပခုက္ကူ/ မြိုင်	မြိုင်ချောင်း
၇၃	ပခုက္ကူ/ ရေစကြို	ဆင်ချောင်း
၇၄	မကွေး/မြို့သစ်	ဘုတ်ချောင်း
၇၅	သရက်/အောင်လံ	ပွဲသာ
၇၆	မကွေး/ နတ်မောက်	နတ်မောက်
၇၇	မကွေး/တောင်တွင်းကြီး	ဘန်းကုန်း
၇၈	မကွေး/မြို့သစ်	ဆဒ္ဒန်
၇၉	ပခုက္ကူ/ ပေါက်	ယောချောင်း

ဆည်၊ ရေလှောင်တံမံ (၁၈၁)၏ တည်နေရာနှင့် အမည်စာရင်း

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်/ မြို့နယ်	ဆည်/ ရေလှောင်တံမံအမည်
(၁)	(၂)	(၃)
၈၀	မကွေး/ တောင်တွင်းကြီး	ငမင်း
၈၁	မကွေး/ တောင်တွင်းကြီး	ယင်းမလယ်
၈၂	မကွေး/ မြို့သစ်	စွန်ချောင်း
၈၃	ပခုက္ကူ/ ရေစကြို	အညာတော
၈၄	ပခုက္ကူ/ ရေစကြို	တောင်ဦး
၈၅	ပခုက္ကူ/ မြိုင်	တောင်ယမား
၈၆	ပခုက္ကူ/ မြိုင်	ဗထင်း
၈၇	ပခုက္ကူ/ ဆိပ်ဖြူ	ဝန်ယူ
၈၈	မကွေး / မြို့သစ်	ပုလင်း
၈၉	ပခုက္ကူ/ မြိုင်	ကြက်မောက်နှင့်လယ်တီ
၉၀	မကွေး/ တောင်တွင်းကြီး	ရန်ပယ်
၉၁	ပခုက္ကူ/ ပေါက်	သီးခြောက်
၉၂	မင်းဘူး/ ငဖဲ	မန်းချောင်း
၉၃	မကွေး/ နတ်မောက်	နတ်မောက်
၉၄	မကွေး/ ချောက်	စလေပခန်းငယ်
၉၅	သရက်/ အောင်လံ	ဒုရက်ဗိုလ်
	မန္တလေး	
၉၆	ရမည်းသင်း/ ပျဉ်းမနား	ရေဆင်း
၉၇	ရမည်းသင်း/ လယ်ခေး	ရေနီ
၉၈	ပြင်ဦးလွင်/ မတ္တရာ/ ပြင်ဦးလွင်၊ စဉ်ကူး၊ သပိတ်ကျင်း	ဆည်တော်ကြီး
၉၉	ရမည်းသင်း/ ပျဉ်းမနား	ငလိုက်
၁၀၀	ရမည်းသင်း/ ပျဉ်းမနား	ပေါင်းလောင်း
၁၀၁	ပြင်ဦးလွင်/ ပြင်ဦးလွင်	စည်သာ
၁၀၂	ပြင်ဦးလွင်/ ပြင်ဦးလွင်	ဒိုးကွင်း
၁၀၃	ပြင်ဦးလွင်/ ပြင်ဦးလွင်	ကန်တောကြီး၊ ကန်တော်လေးနှင့် ရေကန်(၁၂) ကန်
၁၀၄	မြင်းခြံ/ ငါးဇွန်	မြို့သာ
၁၀၅	ကျောက်ဆည်/ မြစ်သား	သစ်တက်ကုန်း
၁၀၆	မိတ္ထီလာ/ သာစည်	ညောင်ရမ်းမင်းလှ

၈။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော သစ်တောလုပ်ငန်း

၈.၁။ နိဒါန်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသစ်တောသယံဇာတ ကြွယ်ဝသောနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်နှင့်အညီ အစဉ်အလာအားဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများသည် မိမိတို့၏ ဘဝရပ်တည်မှု အတွက် သစ်၊ ဝါး၊ အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင်၊ ကြိမ်၊ လျှော်၊ သက်ကယ်၊ ဓနိ စသည့် နေအိမ်ဆောက်လုပ် ပြုပြင်ရန်ပစ္စည်းများ၊ ထင်း၊ မီးသွေး၊ ထင်းရှူးဆီ၊ ကညင်ဆီ စသည့် ချက်ပြုတ်ရန် လောင်စာ စွမ်းအင်ပစ္စည်းများ၊ အသီး၊ အပွင့်၊ အရွက်၊ သစ်ဥ၊ သစ်ဖု၊ သစ်ခေါက်၊ သစ်မြစ်၊ ပျားရည် စသည့် စားသောက်ဖွယ်ရာပစ္စည်းများနှင့် သစ်တောများမှ စိမ့်စမ်းရေများ တသွင်သွင် စီးဆင်းထွက်ရှိသော သောက်ရေ၊ သုံးရေ၊ လယ်ယာသုံးရေ၊ ကျွဲနွားသုံးရေ စသည့် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး ကို ရယူသုံးစွဲလျက်ရှိပေသည်။ အကယ်၍ သစ်တောများကို အကန့်အသတ်မရှိပဲ ခုတ်ထွင်အသုံးချမှု ကြောင့် သစ်ပင်သစ်တောများပြုန်းတီးသွားပါက၊ ဒေသခံပြည်သူများသည် မလိုလားအပ်သော ပြဿနာအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် သစ်တောများနှင့် နီးကပ်စွာ နေထိုင်ကြသော ဒေသခံပြည်သူများ ၏ ဘဝရပ်တည်မှုသည် သစ်ပင်သစ်တောများပေါ်တွင် များစွာတည်နေသကဲ့သို့ သစ်ပင် သစ်တော များ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးမှုသည်လည်း ဒေသခံပြည်သူများပေါ်တွင် တည်နေပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်သော သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ယေဘုယျအားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရပါက ဒေသခံပြည်သူများ လူမှုစီးပွားရေး အဆင့်အတန်း ပိုမိုမြင့်မားရေးအတွက် မိမိတို့နေထိုင်ရာ ကျေးလက်ရပ်ရွာနှင့်နီးစပ်သော ဒေသများတွင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် သင့်သည့် သစ်ပင်သစ်တောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ပြုစုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် စနစ် တကျ ထုတ်ယူသုံးစွဲရေးလုပ်ငန်းများပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ သစ်တောများအခြေအနေကို လေ့လာပါက သစ်ပင်သစ်တောများ ထူထပ်စွာတည်ရှိခဲ့သော နိုင်ငံအများအပြားတွင်အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီး ပြီး သစ်တောဧရိယာများ လျော့နည်းလာကြောင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မျက်မှောက်ခေတ် တွင် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် သစ်တော များ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများက သဘောပေါက် နားလည်ပြီး အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြစေရန် နည်းဗျူဟာအမျိုးမျိုးကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်လာကြကြောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း သစ်တောများ ဖြစ်စဉ် ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အခြေခံအကြောင်းအရင်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ဆီလျော်သောနည်းဗျူဟာ များနှင့် စီမံကိန်း၊ စီမံချက်များနှင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၈.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များနှင့် ဆက်နွယ်သော သစ်တောကဏ္ဍ၏ နောက်ခံသမိုင်းကို ခေတ်လေးခေတ်ဖြစ်သည့် ကိုလိုနီခေတ်၊ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်(ဖဆပလခေတ်)၊ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးခေတ်နှင့် လက်ရှိဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်များအလိုက် ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၈.၁.၂။ ကိုလိုနီခေတ်

ကိုလိုနီခေတ်၏ ကနဦးပိုင်းဖြစ်သော သက္ကရာဇ် ၁၈၅၂ မှ ၁၉၀၆ ခုနှစ်များအတွင်း အောက်မြန်မာပြည်တွင် စပါးစိုက်ဧရိယာမှာ ဧက ၇၀၀,၀၀၀ မှ ဧက ၆,၀၀၀,၀၀၀ ခန့်အထိ တိုးချဲ့ လာခြင်းကြောင့် သစ်တောဧရိယာအချို့မှာ လယ်မြေများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရပါသည်။ စပါး အများဆုံးစိုက်ပျိုးသော ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ သမိုင်းကြောင်းကို လေ့လာပါက မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ လူဦးရေသည် ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ၁ သန်းရှိရာမှ ၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင် ၄ သန်း အထိ တိုးပွားလာခဲ့ပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ တိုးချဲ့ဝင်ရောက်လာသော လယ်သမားများနှင့် မြန်မာ လယ်သမားများက ကိုလိုနီခေတ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၌ လယ်များကို တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် တန်ဖိုးရှိသော ကနစိုတောဧရိယာ မြောက်များစွာ ပျက်စီးသွား ခဲ့ကြောင်းကို သုတေသီများက လေ့လာရေးသားခဲ့ကြပါသည်။^၂

ဖော်ပြပါကိုလိုနီခေတ်၏ ကနဦးပိုင်းတွင် ကျွန်းသစ်ထုတ်ယူခြင်းနှင့် သစ်တောခုတ်၍ လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်းများမှ အတားအဆီးမရှိ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ဂျာမန် သိပ္ပံပညာရှင် ဒေါက်တာဘရင်းဒစ်အား သစ်တောများကို စီမံကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်သူအဖြစ် ၁၈၅၆ ခုနှစ် တွင် ခန့်ထားတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ရပါသည်။ ယင်းအချိန်ကာလမှစ၍ သစ်တောအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုကို သစ်တောကွက်စီမံကိန်းများရေးဆွဲ၍ တဖြည်းဖြည်းစနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြပါသည်။

အဖိုးတန်သစ်တောကြီးများကို ဥပဒေအရ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန်အတွက် သစ်တောကြိုးဝိုင်း ဧရိယာစုစုပေါင်း ၃၄,၇၉၉ စတုရန်းမိုင်(ဧက ၂၂ သန်းခန့်)ကို သက္ကရာဇ် ၁၈၅၆ မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အတွင်း ကိုလိုနီအစိုးရက ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

တစ်ဘက်တွင်လည်း ဒေသခံပြည်သူများက လိုအပ်သော ထင်း၊ အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင် စသည် များကို စီးပွားရေးကြိုးဝိုင်းကြီးများအတွင်း ဝင်ရောက်ခုတ်လှဲခြင်း မပြုစေရန်အတွက် ဒေသ

^၀ Micheal Adas (1974): The Burma Delta : Economic Development and Social Change on Asian Rice Frontier 1852-1941
^၂ Raymond Leslie Bryant(1993): Contesting the Resource: The Politics of Forest Management in Colonial Burma

ထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများကို ကျေးရွာများနှင့် နီးစပ်သောဒေသများနှင့် သီးသန့်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် ထားရှိပြီး ငုတ်တက်ပင်ချန်စနစ်ဖြင့် ပြုစုပျိုးထောင်လျက်စနစ်တကျ ထုတ်ယူစေခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် ၁၉၀၂ ခု၊ သစ်တောအက်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများတွင် ဒေသခံပြည်သူများသည် မိမိနေထိုင်သောကျေးရွာမှ အကွာအဝေးမိုင်(၂၀)အတွင်း တွင်တည်ရှိသည့် ကြိုးပြင်အပတောများမှ မိမိသုံးနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းသုံးအတွက် လိုအပ်သော သစ်၊ ထင်း၊ ဝါးစသည်များကို တားမြစ် ထားသော အဖိုးတန်သစ်မျိုးအချို့မှ အပ အခမဲ့ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများ ဆူပူမှုမပြုစေရန်နှင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသုံး၊ သစ်၊ ထင်း၊ ဝါးများကို စီးပွားရေးကြိုးဝိုင်းများမှ ခုတ်လှဲခြင်းမပြုစေရန် အလို့ငှာ ယင်းသို့ မိမိသုံးအတွက် လွတ်လပ်စွာ ခုတ်ယူသုံးစွဲခွင့် ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့် ကြိုးပြင်အပတောများမှာ တဖြည်းဖြည်းပြုန်းတီးလာခဲ့ကြောင်း ကိုတွေ့ရပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် သစ်တောကြိုးဝိုင်းများကို ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသော သစ်တောဝန်ထမ်းများကတစ်ဖက်၊ တောခုတ်၍ လယ်တိုးချဲ့လိုသော ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ကျွန်း သစ်ကို ထင်သလိုခုတ်ယူလိုသော သစ်ကုန်သည်များက တစ်ဖက် ပဋိပက္ခများဖြစ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၈.၁.၃။ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်(ဖဆပလခေတ်)

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလအတွင်း သစ်တောဥပဒေ အာဏာသက်ရောက်မှု အလွန်နည်းပါး သွားသော အချိန်ကာလ၌ ဒေသထောက်ပံ့ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းထားခဲ့သော မြေပြန့်ကြိုးဝိုင်းများ အတွင်းသို့ ဒေသခံပြည်သူများက ဥပဒေမဲ့ဝင်ရောက်ပြီး၊ လယ်ယာများတိုးချဲ့ခဲ့ကြသဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်း များအတွင်းရှိ သစ်တောများ၏ ပေါက်ရောက်မှု အခြေအနေများကို ကွင်းဆင်းလေ့လာ စေခဲ့ပါသည်။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရ ဖော်ပြပါ မြေညီကြိုးဝိုင်းများကို ထိရောက်စွာ ဆက်လက်အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်နိုင်သောအပိုင်းနှင့် မလုပ်ကိုင်နိုင်သော အပိုင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီး၊ ဒေ သထောက်ပံ့ရေး သစ်တောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

မည်သို့ပင် ဆောင်ရွက်စေကာမူ လက်တွေ့အားဖြင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်အတွင်း တိုင်းပြည်၏ နေရာဒေသအချို့၌ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများရှိပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု အားနည်း နေခဲ့သဖြင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများသာမက နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် စီးပွားရေးကြိုးဝိုင်း ကြီးများ၏ အတွင်းသို့ပင် ဒေသခံပြည်သူများက တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်မရှိပဲ လယ်ယာများ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြခြင်းကြောင့် သစ်တောဧရိယာ အများအပြားမှာ ဆက်လက် ပြုန်းတီးခဲ့ရ ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများမှာ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လက်ခုပ်ထဲကရ သဘောမျိုးဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ယင်းသို့ ကျေးရွာထောက်ပံ့ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်း သတ်မှတ်ထားသော သစ်တောဧရိယာများ လျော့နည်းသွားသည်နှင့်အမျှ နောက်ပိုင်းတွင် တိုးတက်

များပြားလာသော တောနေလူတန်းစားအဖို့ သစ်၊ ထင်းရရှိမှုမှာ ပိုမိုခက်ခဲလာခဲ့ကြရပါသည်။ အထူးသဖြင့် လယ်မြေများဖြင့်သာ ဝိုင်းရံနေသော အောက်မြန်မာပြည်ရှိ ကျေးလက်များ အဖို့ မိမိတို့ အိမ်ထောင်စုအလိုက် တစ်နှစ်စာ လိုအပ်သောထင်းကို ခရီးမိုင်ပေါင်းများစွာဝေးသော စီးပွားရေး ကြိုးဝိုင်းများသို့ လှည်းများဖြင့် ညဉ့်အိပ်ညဉ့်နေ သွားရောက်ထုတ်ယူခဲ့ကြရပါ သည်။ ထင်းနှင့်အတူ အိမ်ဆောက်ရန်အတွက် အသက်နုသေးသော ကျွန်းတိုင်များကိုပါ တစ်ပါတည်း လှည်းဖြင့် ထုတ်ယူ လေ့ရှိသဖြင့် ကျွန်းတောများလည်း အဆင့်နိမ့်ကျသွားခဲ့ရပါသည်။

၈.၁.၄။ ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးခေတ်

ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးခေတ်၏ ကနဦးပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေးကောင်စီသည် သစ်တောကြိုးဝိုင်းများ ပျက်စီးခဲ့သည့် အတိုင်းအတာပမာဏကို တိကျစွာသိရှိနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးဝိုင်းတစ်ခုစီအတွင်း လယ်ယာကျူးကျော်လုပ်ကိုင်သော ဧရိယာနှင့် ကျူးကျော်သူများ၏ အမည်စာရင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကြိုးဝိုင်းနှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိသော ကျေးရွာများ၌ ကျွန်းတိုင်/ ကျွန်းခွဲသားများဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော နေအိမ်အရေအတွက်နှင့် ကျူးကျော်သူများ၏ အမည် စာရင်းကိုလည်းကောင်း ကောက်ယူတင်ပြရန် သစ်တောဦးစီးဌာနအား တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာအလိုက်၊ အိမ်ထောင်စုအလိုက် ကောက်ယူတင်ပြသော စာရင်းများအရ ကျူးကျော် သူများမှာ အလွန်များပြားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများအား တရားမဝင် ဆောက်လုပ် သုံးစွဲထားသော ကျွန်းတိုင်နှင့် ကျွန်းခွဲသားများအတွက် လျော်ကြေးငွေပေးစေ၍ အပြစ်မှ ပြေငြိမ်းခွင့် ပြုရန်နှင့် ကြိုးဝိုင်းအတွင်း ကျူးကျော်ထားခဲ့သော လယ်ယာမြေများအတွက် ဒဏ်ငွေပေးဆောင် စေပြီး ယာယီပါမစ်များထုတ်ပေး၍ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုရန်နှင့် နောက်ထပ်တိုးချဲ့ခြင်း မပြု စေရန် ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ကွင်းဆင်းလေ့လာချက်များအရ ကျေးလက်ဒေသများ၌ သစ်တောများကို ပျက်စီးပြန်းတီး စေသော ဒေသခံအစုအဖွဲ့များ ရှိနေခြင်းမှာ ထင်ရှားသဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများကိုယ်တိုင် သစ်တောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်လာစေရန် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခဲ့ပါသည်။ “သစ်တောအုပ်စုများ” ကို ကျေးရွာအလိုက် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးကြရန် အားပေးခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနက ပျိုးပင်များထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူး၍ စိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းနည်းများကို ပြသခဲ့ကြ ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ကလည်း ကျေးရွာအလိုက် သစ်တောအုပ်စု စိုက်ပျိုးမှု အားပေးသောအားဖြင့် နှစ်စဉ်ယှဉ်ပြိုင်မှုများ ပြုလုပ်အမှတ်ပေး၍ ထိုက်တန်သော ဆုများကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

ဤသမိုင်းကြောင်း အထောက်အထားအရ ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော သစ် တောလုပ်ငန်းအသွင်အဖြစ် ကျေးရွာပိုင်သစ်တောအုပ်စုများ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀ ခန့်မှ စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ဂုဏ်ယူမှတ်တမ်း

တင်ဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းကို တိုးချဲ့အားပေးနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်များကို သစ်တောဦးစီးဌာနက တိုးချဲ့တည်ဆောက်ပြီး သစ်ပင်ပျိုးပင်ငယ်များကို မြောက်များစွာထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးခဲ့ကြကြောင်းတွေ့ ရပါသည်။

ထိုမျှမက ကမ္ဘာနှင့် ရင်ဘောင်တန်း၍ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးလက်ထောက်သတ်မှတ်ပြီးနှစ်စဉ် မိုးရာသီအတွင်း ကျရောက်သည့် ဇူလိုင်လတွင် ဒေသခံပြည်သူများကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များကို ကျင်းပစိုက်ပျိုးခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သစ်ပင်သစ်တောချစ်မြတ်နိုးသော စိတ်ဓါတ်များ ပွားများလာရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် တိုးတက်များပြားလာသော ကျေးလက်ပြည်သူများအတွက် လိုအပ်သော ထင်း၊ မီးသွေးရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ၁၉၆၂-၆၃ မှ ၁၉၈၇-၈၈ ခုနှစ်များ အတွင်း ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းဧရိယာစုစုပေါင်း ၁၈၁,၇၆၀ ဧကကို အကြီးမြန်သော သစ်မျိုးများဖြင့် အစိုးရ၏ ရန်ပုံငွေမှ အကုန်အကျခံကာ စိုက်ပျိုးပေးခြင်းနှင့် ထင်းခုတ်ယူခွင့် ပေးခြင်းများကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။^၁ ယင်းသို့ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းများနှင့် ကျေးရွာပိုင် သစ်တောအုပ်စုများကို နိုင်ငံတော်နှင့်ပြည်သူတို့ပူးပေါင်းစိုက်ပျိုးခဲ့သဖြင့် ဒေသခံ ပြည်သူများအတွက် နေ့စဉ်လိုအပ်သော ထင်းလောင်စာ ပြဿနာကို အသင့်အတင့် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးခေတ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို စီးပွားရေးစိုက်ခင်း၊ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းနှင့် ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းဟူ၍ လေးမျိုးခွဲခြားပြီးတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးခဲ့ခြင်း၊ သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်များကို နိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် တိုးချဲ့တည်ထောင်၍ ပျိုးပင်များထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် နှစ်စဉ်ဇူလိုင်လကို မြန်မာ့သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးလဟု သတ်မှတ်၍ နှစ်စဉ် ပျိုးပင်ပေါင်း သိန်း(၁၀၀) ခန့်ကို ဒေသခံ ပြည်သူများသို့ ဖြန့်ဝေစိုက်ပျိုးခြင်းများကို တွေ့ရသဖြင့် မြန်မာ့သစ်တောသမိုင်းထူးခြားသော တိုးတက်မှု အရှိန်အဟုန်များဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ကြောင်းကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၈.၁.၅။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်

ပြောင်းလဲလာသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခြေအနေများအရ ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်တွင် သစ်တောကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းတင်လောက်သော စီမံဆောင်ရွက်မှုများကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ် သစ်တောအက်ဥပဒေကို ခေတ်နှင့် လျော်ညီစေရန် ပြုပြင်ရေးဆွဲထားသော ၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ နှစ်ပေါင်း ၉၀ အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်ပြုပြင်ထုတ်ပြန်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

^၁ Forest Department (1996); Forestry Fact Sheets

ထိုမျှမက ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ သဘောထားကြေငြာချက်ကို ထုတ်ပြန်ရာ၌ ပခါနကျသော အချက်ပြီး (၆)ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

(က) ကာကွယ်ခြင်း။

ရေ၊ မြေ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ကာကွယ် ရမည်။

(ခ) ထာဝစဉ်တည်တံ့စေခြင်း။

လက်ရှိပြည်သူလူထုနှင့် နောင်လာနောက်သားများပါ သစ်တောများမှရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ခံစားနိုင်ကြစေရန် သစ်တောသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ထာဝစဉ်တည်တံ့နေစေရေးအတွက် ထိန်း သိမ်းရမည်။

(ဂ) အခြေခံစားဝတ်နေရေးလိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း။

ပြည်သူလူထု၏ လောင်စာ၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၊ အစားအစာနှင့် အပန်းဖြေ နားနေမှု အစရှိသည့် အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေး ရမည်။

(ဃ) စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်မြှင့်မားစေခြင်း။

သစ်တောသယံဇာတများမှရရှိသည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ အပြည့်အဝအသုံးချနိုင် ရန်စီမံရမည်။

(င) ပြည်သူလူထုတို့ကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာစေခြင်း။

သစ်တောများပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများအသုံးချရေး ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတို့တွင် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

(စ) ပြည်သူ့အတွင်းနိုးကြားတက်ကြွသည့် အသိရှိရှင်သန်စေခြင်း။

နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများသည် အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်းနိုးကြားသည့် အသိရှိရှင်သန် နေစေရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သွားရမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို သုံးသပ်ပါက သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကလည်း နီးကြားတက်ကြွသော အသိစိတ်ဓါတ်ဖြင့် ပါဝင်ဆင်နွှဲရန် ဖော်ပြထားကြောင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များအတွက် တိုးတက်လိုအပ်လာသောထင်းကို လုံလောက်စွာနှင့် လွယ်ကူစွာရရှိရန်အတွက် ကျေးရွာများက ပိုင်ဆိုင်မှုရှိသော ထင်းစိုက်ခင်းများကို ကြိုးပိုင်းများ၊ ကြိုပြင်ကာကွယ်တောများနှင့် ကျေးရွာအနီး အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေများပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးနိုင်ကြောင်းကို သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ-၁၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အညီ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် များကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ဤညွှန်ကြား ချက်အရ ထင်းစိုက်ခင်းများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲ၍ စနစ်တကျစိုက်ပျိုးသော အစုအဖွဲ့များအား နှစ်ပေါင်း ၃၀ အထိ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးထားခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးလိုသော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များ ပိုမိုတိုးတက် များပြားလာကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

ယင်းသို့ သစ်တောကြိုးပိုင်းများအတွင်း ထင်းစိုက်ခင်းများ အစုအဖွဲ့အလိုက် စိုက်ပျိုး အသုံးချပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကို ကျေးလက်ဒေသများတွင် အောက်ခြေအဆင့်အထိဆင်း၍ တိုးချဲ့ ပညာပေးနိုင်သည်နှင့်အမျှ ထင်းစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုများပြား လာပြီး ကျေးလက်ဒေသရှိ တောင်သူလယ်သမားများ၏ သက်သာချောင်ချိရေးနှင့် လူနေမှု အဆင့် အတန်းမြင့်မားရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်တွင် ယင်းမူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ဒေသခံပြည်သူအစု အဖွဲ့များက ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာစေရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၊ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့အစရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ JOFCA^၁ ၊ ACTMANG^၂ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် သစ်တောသယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း^၃ တို့ကလည်း ဒေသခံ ပြည်သူအစု အဖွဲ့များအား ပညာပေးဟောပြော၍ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများကို တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ကူညီ ဆောင်ရွက်လာကြကြောင်းကို တွေ့ရပါသည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်းမှလည်း ဘတ်ဂျက်ရုံပုံငွေကန့်သတ်ချက်ဘောင်အတွင်း ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်း များကို သစ်တောဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ခံ၍ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးလျှက်ရှိရာ ၁၉၈၈ မှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်အတွင်း ဧရိယာစုစုပေါင်း ၂၃၃,၁၉၈ ဧက စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်

^၁ Japan Overseas Forestry Consultants Association - JOFCA
^၂ Action for Mangrove Reforestation - ACTMANG
^၃ Forest Resource Environment Development and Conservation Association - FREDA

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနတို့မှ အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ ၁၉၉၈ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်း အတွင်း ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းဧရိယာ စုစုပေါင်း ၄၁,၀၀၂ ဧကကို စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးခေတ်က ကောင်းသော အစဉ်အလာတစ်ခုဖြစ်သည့် မိုးရာသီအတွင်း ပြည်သူလူထုအင်အားဖြင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကိုလည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်တွင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ယခင်ခေတ်က ၁၉၈၇ ခုနှစ်အတွင် အများဆုံး သစ်ပင်(၁၁)သန်းသာ စိုက်ပျိုးခဲ့ရာမှ ယခုခေတ် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် သစ်ပင်ပေါင်း (၁၇.၄)သန်းခန့် အထိတိုးချဲ့၍ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် နေရာအနှံ့အပြား ဖြန့်ဝေစိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ ရပါသည်။ ယင်းစိုက်ပျိုးရာသီ၌ ရာသီဥတု၊ ရေ၊ မြေအနေထားနှင့်ကိုက်ညီသော သစ်မျိုးများကို ရွေးချယ်၍ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပျိုးဥယျာဉ်များမှ ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခဲ့သဖြင့် စိုက်ပျိုးသောအပင်များ ကြီးထွားသည်နှင့်အမျှ ပြည်သူလူထုအတွက် အဖက်ဖက်မှ အသုံးဝင်ပြီး နိုင်ငံတော်သည်လည်း စိမ်းလန်းစိုပြည်၍ သာယာလှပသော နိုင်ငံတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာပေမည်။

၈.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၈.၂.၁။ သစ်တောများ၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးကို ဖန်တီးနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝိရောဓိများ

မြန်မာ့သစ်တောများ၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကိုဖန်တီးနိုင်သော အစုအဖွဲ့များကို ပိုင်းခြား လေ့လာပါက အဓိကအားဖြင့် အစုအဖွဲ့(၄)မျိုးကို တွေ့ရှိရပါသည်။

- စီးပွားရေးအတွက် သစ်ထုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ
- သစ်တောများအနီးတွင် နေထိုင်ကြသော အဖွဲ့အစည်းများ
- သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကို တွန်းအားပေးနေသော အဖွဲ့အစည်းများ
- သစ်တောမြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲစေသော အဖွဲ့အစည်းများ

၈.၂.၁.၁။ စီးပွားရေးအတွက် သစ်ထုတ်ယူသော အဖွဲ့အစည်းများ

မြန်မာ့သစ်တောများမှ သစ်ပင်များကို နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် တရားဝင် ခုတ်လှဲထုတ်ယူသော အဖွဲ့အစည်းများရှိသကဲ့သို့ နယ်မြေဒေသအချို့တွင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား အတွက် တရားမဝင် ခုတ်လှဲထုတ်ယူရောင်းချသော အဖွဲ့အစည်းများလည်းရှိပါသည်။

မြန်မာ့သစ်တောများမှ ကန့်သတ်လုံးပတ်ပေမီသည့် ကျွန်းမှအစ အဖိုးတန်သစ်ပင်ကြီး များကို မြန်မာ့ရွေးချယ်ခုတ်လှဲနည်းစနစ်အရ စီးပွားရေးအတွက် စနစ်တကျ ခုတ်လှဲထုတ်ယူခဲ့သည် မှာနှစ်ပေါင်း ၁၄၀ ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲထုတ်ယူနိုင်သော ပမာဏကို သတ်မှတ်၍ စည်းကမ်းစနစ်များနှင့်အညီ ခုတ်လှဲခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာ့အဖိုးတန်သစ်တောများမှ ယနေ့အထိ ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားဈေးကွက်သို့ ကျွန်းနှင့် သစ်မာများကို

ယနေ့တိုင် ရောင်းချနိုင်သောကြောင့် သစ်တင်ပို့ရောင်းချသောနိုင်ငံအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်လျက် ရှိပြီး သစ်တောများက တိုင်းပြည်ကို အကျိုးပြုလျက်ရှိပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ပြောင်းလဲလာသော စီးပွားရေးမူဝါဒများအရ နိုင်ငံတော် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် နိုင်ငံပိုင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သော မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့်တကွ ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်အရ ပေါ်ထွန်းလာသော ပုဂ္ဂလိကသစ်လုပ်ငန်းရှင်များသည် သစ်နှင့်အခြေခံ ပစ္စည်းများကို ပိုမိုပို၍ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရောင်းဝယ်လာကြကြောင်းကို တွေ့ရပါသည်။ ယင်းသို့ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရာတွင် သတ်မှတ်ထားသော သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ် စည်းကမ်းများ နှင့်အညီ ထုတ်လုပ်ပါက သစ်တောပြုန်းတီးမှုမရှိစေပဲ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူများအတွက် ကောင်းကျိုးပြုမည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

တစ်ဖက်တွင်လည်းသဘာဝသစ်တောများမှ အမှန်ထုတ်ယူသင့်သော အရေအတွက် အရွယ်အစားနှင့် အချိန်ကျသော သစ်ကွက်များမှသာ ထုတ်ယူခြင်းမပြုပဲ အပင်ငယ်များကိုပါ ရောထွေးခုတ်လှဲခြင်း၊ ကန့်သတ်အရေအတွက်ကို ကျော်လွန်ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် အချိန်မကျရောက် သေးသောအနားပေးသင့်သည့် သစ်ကွက်များမှ ထပ်တလဲလဲခုတ်ယူခြင်းများ ပြုလုပ်ပါက သစ်တောအုပ်ချုပ်မှုယန္တရားချို့ယွင်းလာပြီး မလိုအပ်သောဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါ သည်။

အထူးသဖြင့် ပုဂ္ဂလိကသစ်တောလုပ်ငန်းရှင်အချို့သည် မိမိတို့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသော သစ်အခြေခံစက်ရုံအလုပ်ရုံများကို စီးပွားရေးဆန်ဆန် အချိန်ပြည့် လည်ပတ်နိုင်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ အကျိုးစီးပွားပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေရန်အတွက် တရားမဝင်သော သစ်လုံးကုန်ကြမ်းများနှင့် ခွဲသားများကို သစ်တောနှင့်နီးစပ်သည့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့အချို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ တရားမဝင်ထုတ်ယူ အသုံးချ ပါ က သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို အားပေးရာရောက်၍ ဆိုးကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေတိုးမြှင့်ရရှိရေးနှင့် ပြည်တွင်းသုံး လိုအပ်ချက် ကို ဖြည့်ဆည်းရေးအတွက် တိုးချဲ့ဖြန့်ဖြူးတင်ပို့ရောင်းချခြင်းမှာ ဆောင်ရွက်သင့်၊ ဆောင်ရွက်ထိုက် လုပ်ငန်းဖြစ်သော်လည်း ပြဋ္ဌာန်းထားသော သစ်တောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ သတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်း၊ စနစ်များကို ဖောက်ဖျက်၍ ခုတ်လှဲထုတ်ယူအသုံးချခြင်းကိုမူ အလေးထားတားမြစ်ရန် လိုအပ်ပါမည်။

၈.၂.၁.၂။ သစ်တောများအနီးတွင် နေထိုင်ကြသော အစုအဖွဲ့များ

ဤစီမံကိန်းကာလအစ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေမှာ ၅၁ သန်းခန့် ဖြစ်၍ ယင်းအနက် ၇၆ % မှာ ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောဖုံး လွှမ်းဧရိယာမှာ တောကောင်းနှင့် တောညွှန်နှစ်ရပ်ပေါင်းစက ၈၅ သန်းခန့်ရှိ၍ တိုင်းပြည်ဧရိယာ၏ ၅၀.၈ %ခန့် ဖြစ်ပါသည်။ ။

^၁ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန(၁၉၉၉)၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဆိုင်ရာအချက်များ။

သစ်တောများအနီးတွင် နေထိုင်ကြသော ဒေသခံပြည်သူအဖွဲ့များက မိမိတို့၏ ဘဝ ရပ်တည်မှုအတွက် မိမိသုံးရန်လိုအပ်သော သစ်၊ ထင်း၊ ဝါး စသည်များကို နီးစပ်ရာ သစ်တောများမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းမှာ သမရိုးကျ အစဉ်အလာပင်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိကိုယ်ပိုင်သုံးအတွက် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ထုတ်ယူပါက သစ်တောပြုန်းတီးမှုမရှိပဲ သစ်တောများက ဒေသခံ ပြည်သူများအား ထာဝစဉ်ကောင်းကျိုးပြုမည်သာဖြစ်ပါသည်။

ကျေးလက်ဒေသများတွင် လူဦးရေတိုးတက် များပြားလာခြင်းကြောင့် လယ်ယာမြေ များတိုးခဲ့ရန် သဘာဝတောများကို အပြောင်ခုတ်လဲ၊ မီးရှို့၊ ရှင်းလင်းပြီး ကောက်ပဲသီးနှံအမျိုးမျိုးကို စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် သဘာဝတောဧရိယာများမှာ တဖြည်းဖြည်းလျော့နည်းလာပါသည်။ ရေရှည်တွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် မလိုလားအပ်သော ရေ၊ မြေတိုက်စားမှု၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှု၊ မြေဆီလွှာဆုံးရှုံးမှု၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းကျဆင်းမှု၊ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်နှင့် ဆည်များတွင် သဲနုန်းပိုမှု၊ ရေကြီးမှု၊ သစ်၊ ထင်း ပိုမိုရှားပါးလာမှုနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအပါအဝင်ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပြုန်းတီးလာမှု အစရှိသည့် ဆိုးကျိုးများကို မလွဲမရှောင်သာ ကြုံတွေ့ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၈.၂.၁.၃။ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို တွန်းအားပေးသောအစုအဖွဲ့များ

လက်ရှိမျက်မှောက်ခေတ်တွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများအပြားသည် လူနှင့်သက်ရှိသတ္တဝါများ ရပ်တည်မှုအတွက် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးများ အလွန်အရေးကြီးကြောင်း လက်ခံယုံကြည် လာကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာကြီးပိုမိုပူနွေးလာခြင်းနှင့်ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း တို့ကို တားဆီးနိုင်ရန်အတွက် နည်းဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ် ကာဗွန်ဓါတ်များ စုပ်ယူရှိထားနိုင်စွမ်းရှိသော သစ်တောများကို ထိရောက်စွာ စုပေါင်းထိန်းသိမ်းထားကြရန် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ အဖွဲ့အစည်း များနှင့်တကွ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးက အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက် လာကြပါသည်။

သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို တွန်းအားပေးနိုင်ရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ညီလာခံများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများကို ကျင်းပညှိနှိုင်းအကြံပေးခြင်း၊ နိုင်ငံအလိုက် သစ်တောမူဝါဒ၊ သစ်တောဥပဒေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေစသည်များ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ လက်တွေ့ လိုက်နာဆောင်ရွက်မည့်စံများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူများမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန်ကိုလည်း စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပညာပေးခြင်းစသည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် နိုင်ငံခြားရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအမျိုးသားကော်မရှင်တို့သည် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ထိုမျှမက ကုလသမဂ္ဂ လက်အောက်ရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များကလည်း ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာကြခြင်းကို တွေ့ရှိနေရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေတိုးပွားမှု၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော လူမှုစီးပွားရေး ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးမှုနှုန်းမှာ ၁၉၇၅ မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်အတွင်း တစ်နှစ်လျှင် ဧက ၅၄၄,၀၀၀ ခန့် (နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၀.၃ % ခန့်) ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ၁၉၈၉ မှ ၁၉၉၈ ခုနှစ်များအတွင်းတွင်လည်း အလားတူ ဆက်လက်ပြုန်းတီးနေခဲ့သည်ဟု ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံများမှ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်များအရ သိရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက အလေးအနက်ထား၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေကြသကဲ့သို့ သစ်တောများ၏ ဆိုးကျိုးကို ဖန်တီးနေသော အင်အားစုများကလည်း အခြားတစ်ဖက်တွင် ဆက်လက်တည်ရှိ လှုပ်ရှားနေကြသဖြင့် ဤဖြစ်ရပ်များကို ဝိရောဓိများဟု သတ်မှတ်ပြီး အလေးအနက်ထား၍ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၈.၂.၁.၄။ သစ်တောမြေအသုံးချမှု ပြောင်းလဲစေသော အစုအဖွဲ့အများ

နိုင်ငံအသီးသီး၏ လူဦးရေသည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်တိုးတက်များပြားလာ သော်လည်း နိုင်ငံ၏ဧရိယာမှာ ပိုမိုကျယ်ဝန်းလာခြင်းမရှိသဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများအပြားသည် လူဦးရေ တိုးပွားမှုနှင့် ဆက်နွယ်သော လူမှုစီးပွားရေးပြဿနာများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဖြေရှင်းနေကြရပါသည်။ တိုးတက်များပြားလာသော ပြည်သူများ၏ ဘဝလုံခြုံမှုနှင့် လူမှုစီးပွားအဆင့် မြင့်မားလာမှုအတွက် ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် လက်ရှိလယ်မြေ၊ ယာမြေများမှ အထွက်တိုးရေးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအပြင် သဘာဝတောဧရိယာအချို့ကိုလည်း လယ်မြေယာများအဖြစ် အသွင်ပြောင်း၍ ကောက်ပဲသီးနှံအမျိုးမျိုးနှင့် ဝင်ငွေကောင်းသော သီးနှံပင်များကို တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးလာကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

အလားတူပင် ရွှေ၊ ငွေ၊ သတ္တုပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကိုရှာဖွေရန်လည်းကောင်း၊ ရေလှောင်တံများ ဆောက်လုပ်ရန်လည်းကောင်း၊ သစ်တောရှင်းလင်းခြင်းများကို တိုးချဲ့ လုပ်ကိုင်လာကြရပါသည်။

မလွဲမရှောင်သာ၍ဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေးသဘောအရ မြေအသုံးချမှု ပုံစံပြောင်းလဲရန် လိုအပ်၍ဖြစ်စေ သစ်တောများခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်း ပိုမိုများပြားလာသည်နှင့်အမျှ သဘာဝတောဧရိယာမှာလည်း လျော့နည်းလာရပြီး မလိုလားအပ်သော ကွင်းဆက်ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သည့် အလားအလာရှိနေသဖြင့် ဤဖြစ်ရပ်များမှ အလေးထားကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသင့်သော ဝိရောဓိများ ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၈.၂။ ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးပိုင်းနှင့် ကာကွယ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဇယား(၈-၄)တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြပါရှိသည့်အတိုင်း ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများအရ ဒေသထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အားလုံးတွင်ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်ရာ ဧရိယာစုစုပေါင်း ၁၉.၅ သန်းခန့်အနက် ကြိုးပိုင်းဧရိယာဧက

၂.၄ သန်းနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော/ ကြိုးပြင်တော ဧရိယာ ဧက ၁၇.၁ သန်းခန့် ပါဝင် လျှက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ယင်းဧရိယာစုစုပေါင်းဧက ၁၉.၅ သန်းတွင် မြေအသုံးချမှု အမျိုးအစား(၄)မျိုးပါဝင်နေပြီး တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ တူညီမှုမရှိပဲ ကွဲပြားခြားနားနေခြင်းကြောင့် ဆီလျော်သော နည်းဗျူဟာများ အရ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရန် မြေအသုံးချမှုနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံစာရင်းများ ကို ခရိုင်အလိုက် အသေးစိတ်ကွင်းဆင်း လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး စီမံချက်များရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်သွား မည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူအားလုံးအတွက် ထင်းသည်မရှိလျှင် မဖြစ်သောအခြေခံပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဇယား(၈.၁) တွင် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသော နှစ်စဉ်ထင်းလိုအပ်ချက် ကုဗတန် ၁၇ သန်းခန့်ကို ကိုယ်ပိုင်ခြံမြေများ၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ၊ ဌာနဆိုင်ရာ ထင်းစိုက်ခင်းများနှင့် သဘာဝတောများမှ ထုတ်ယူရရှိစေရန်အတွက် ဇယား(၈-၂) တွင် ဖော်ပြပါ အတိုင်းစီမံကိန်းရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်အလိုက် ထင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ထင်း ထောက်ပံ့မည့် အစီအစဉ်အကျဉ်းချုပ်ကို ဇယား(၈-၂)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွက် အသေးစိတ်ခန့်မှန်းပုံကို နောက်ဆက်တွဲ(၈-၁)နှင့် (၈-၂)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၈-၁)။ ထင်းအသုံးပြုသော လူဦးရေနှင့် ထင်းလိုအပ်ချက်အလားအလာများ

ခုနှစ်	လူဦးရေ(သန်းပေါင်း)			ထင်းလိုအပ်ချက်(ကုဗတန်သန်းပေါင်း)		
	ကျေးလက်	မြို့	ပေါင်း	ကျေးလက်	မြို့	ပေါင်း
၂၀၀၁-၀၂	၂၉.၇၉	၉.၃၈	၃၉.၁၇	၁၄.၈၉	၂.၆၃	၁၇.၅၂
၂၀၁၄-၁၅	၃၄.၅၃	၁၀.၈၇	၄၅.၄၀	၁၇.၂၇	၃.၀၄	၂၀.၃၁
၂၀၃၀-၃၁	၂၈.၁၁	၈.၈၅	၃၆.၉၆	၁၄.၀၅	၂.၄၈	၁၆.၅၃

မှတ်ချက်(၁)။ နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၆ % သည် ကျေးလက်နေလူတန်းစားဖြစ်ပြီး ၂၄ % သည် မြို့နေလူတန်းစားဟုခန့်မှန်းပါသည်။

မှတ်ချက်(၂)။ ကျေးလက်နေလူတန်းစား အိမ်ထောင်စုတစ်စုသည် တစ်နှစ်လျှင် ထင်း ၂.၅ ကုဗတန် အသုံးပြု၍ မြို့နေလူတန်းစား အိမ်ထောင်စုတစ်စုသည် တစ်နှစ်လျှင် ထင်း ၁.၄ ကုဗတန် အသုံးပြုသည်ဟုခန့်မှန်းပါသည်။

ဇယား(၈-၂)။ ထင်းလိုအပ်ချက်နှင့်ထင်းထောက်ပံ့မည့်စီမံချက်

(ကုဗတန်-သန်းပေါင်း)

ခုနှစ်	ထင်းလိုအပ်ချက် စုစုပေါင်း	ခြံမြေနှင့် တောအလိုက် ထောက်ပံ့မည့် ထင်းပမာဏ				
		ကိုယ်ပိုင် ခြံမြေ	အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော	ဌာနဆိုင်ရာ စိုက်ခင်း	သဘာဝ တော	ပေါင်း
၂၀၀၁-၀၂	၁၇.၅၂	၄.၃၈ (၂၅%)	၀.၀၃ (၀.၂%)	၀.၅၉ (၃.၃%)	၁၂.၅၂ (၇၁.၅%)	၁၇.၅၂
၂၀၁၄-၁၅	၂၀.၃၁	၅.၀၇ (၂၅%)	၀.၄၁ (၂.၀%)	၀.၈၈ (၄.၃%)	၁၃.၉၅ (၆၈.၇%)	၂၀.၃၁
၂၀၃၀-၃၁	၁၆.၅၃	၄.၁၃ (၂၅%)	၄.၁၃ (၂၅%)	၀.၇၀ (၄.၂%)	၇.၅၇ (၄၅.၈%)	၁၆.၅၃

လာမည့်နှစ်ပေါင်း ၃၀ အတွက် ထင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ထောက်ပံ့မည့် အစီအစဉ်များ အရ ဒေသခံပြည်သူများသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ထင်ရှားစွာတွေ့ရှိရပါသည်။

- ကိုယ်ပိုင်ခြံမြေများမှ ရရှိသောထင်းပမာဏမှာ စုစုပေါင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ခန့်မှန်းထားခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများသည် မိမိတို့၏ အိမ်ဝင်း၊ ခြံဝင်း၊ ဥယျာဉ်ဝင်း စသည့် မိမိပိုင်ခြံမြေများအပေါ်တွင် သစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးအသုံးပြုသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသရှိမြန်မာလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ခြံမြေများ အတွင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် အရွယ်ရောက်သော အပင်များမှ သစ်ကိုင်းချိုင်၍ သုံးစွဲခြင်းမှာ ရိုးရာဓလေ့ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ပျိုးပင်များကို ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူး ပေးပြီး မြို့ပြကျေးရွာများတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းကို ဆက်လက် အားပေးသွား သည်နှင့်အမျှ ကိုယ်ပိုင်ခြံမြေများမှ နှစ်စဉ်ထင်းအရေအတွက် ကုဗတန် ၄ သန်းခန့်ကို ထုတ်ယူရရှိသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။
- ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ထုတ်ယူသွားမည့် ထင်းပမာဏမှာ ပင်မ စီမံကိန်းကာလ၏ ကနဦးပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်အတွင်း ထင်းကုဗတန် ၃၅,၀၀၀ ခန့် ၀.၂ % မျှသာရှိရာမှ သက္ကရာဇ် ၂၀၁၄-၁၅ ခုနှစ်တွင် ထင်းကုဗတန် ၄၀၀,၀၀၀ ခန့် ၂.၀% သို့လည်းကောင်း၊ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ထင်းကုဗတန် ၄ သန်း ခန့် ၂၅ % သို့ လည်းကောင်း ရောက်ရှိလာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများကို ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ရာတွင် သဘာဝတောနှင့် သစ်တော စိုက်ခင်းများ(၂)မျိုးစလုံး ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ လာမည့် ၁၅ နှစ်မှ ၃၀ နှစ်အတွင်း တစ်နှစ်လျှင် ထင်းကုဗတန် ၄ သိန်းမှ ၄ သန်းအထိ တိုး၍ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်ရန်မှာ ထုထည် ကြီးမားခြင်းကြောင့် သဘာဝတောကိုသာအားကိုးမနေပဲ အခြေအနေပေးသော နေရာများတွင် ဒေသအလိုက် ဆီလျော်သော သစ်မျိုးများဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ အပေါက်မြန်သော သစ်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးပါက စိုက်ခင်းအသက် (၅)နှစ်ကြာသော အခါတွင် တစ်ဧကလျှင် ပျမ်းမျှ ၁၇.၅ ကုဗတန် ရရှိမည်ဟုခန့်မှန်းပါသည်။^၁ ။

၂၀၁၄-၁၅ ခုနှစ်တွင် ထင်းတန် ၄ သိန်းကို စိုက်ခင်းများမှရရှိလိုပက စိုက်ခင်းဧရိယာ ၂၂,၈၀၀ ဧကခန့်ကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ထင်းတန် ၄ သန်းရရှိလိုပါက စိုက်ခင်း ဧရိယာ ၂၂၈,၀၀၀ ဧကခန့်ကိုလည်းကောင်း အချိန်ကိုက် ကြိုတင်စိုက်ပျိုးထား၍ ခုတ်ယူရရှိနိုင်ရန် စီမံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်အလိုက် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်မည့် အစီအစဉ်ကို ဇယား(၈-၃)တွင် ဖော်ပြသည်။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောဧရိယာဧက ၂.၂၇ သန်းတည်ထောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Forest Department (1999): Basic Data for National Forest Master Plan

ဇယား (၈-၃)။ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မည့် အစီအစဉ်နှင့် ထင်းထွက်ရှိနိုင်မှု ရည်မှန်းချက်

ခုနှစ်	ထင်း လိုအပ်ချက် (ကုဗတန်)	တည်ထောင် မည့်ဧရိယာ (ဧက)	ငှက်တက် ဧရိယာ (ဧက)	ထင်းထွက်ရှိမှု (ကုဗတန်)		
				စတင်တည်ထောင်သည့် စိုက်ခင်း/ သဘာဝတော	ငှက်တက်	ငှက်တက်
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇
၂၀၀၁-၀၂	၃၅၀၄၈	၅၂၇၂				
၂၀၀၂-၀၃	၃၅၇၅၆	၅၃၇၇				
၂၀၀၃-၀၄	၃၆၄၇၈	၅၄၈၅				
၂၀၀၄-၀၅	၃၇၂၁၅	၅၅၉၄				
၂၀၀၅-၀၆	၃၅၉၀၄	၅၄၂၅				
၂၀၀၆-၀၇	၉၂၂၅၃	၅၇၆၂	၅၂၇၂	၉၂၂၅၃		
၂၀၀၇-၀၈	၉၄၀၉၉	၅၈၄၅	၅၃၇၇	၉၄၀၉၉		
၂၀၀၈-၀၉	၉၅၉၈၁	၁၇၃၄၀	၅၄၈၅	၉၅၉၈၁		
၂၀၀၉-၁၀	၉၇၉၀၀	၁၇၆၁၈	၅၅၉၄	၉၇၉၀၀		
၂၀၁၀-၁၁	၉၄၉၃၄	၁၆၀၀၅	၅၄၂၅	၉၄၉၃၄		
၂၀၁၁-၁၂	၁၉၃၀၉၅	၄၃၃၄၆	၁၁၀၃၄	၁၀၀၈၃၅	၉၂၂၅၃	
၂၀၁၂-၁၃	၁၉၆၃၇၈	၄၃၉၇၃	၁၁၂၂၂	၁၀၂၂၈၈	၉၄၀၉၉	
၂၀၁၃-၁၄	၃၉၉၄၃၂	၆၆၈၁၂	၂၂၈၂၅	၃၀၃၄၅၀	၉၅၉၈၁	
၂၀၁၄-၁၅	၄၀၆၂၂၂	၉၇၇၆၉	၂၃၂၁၃	၃၀၈၃၁၅	၉၇၉၀၀	
၂၀၁၅-၁၆	၃၇၅၀၃၀	၁၀၆၀၉၆	၂၁၄၃၀	၂၈၀၀၈၈	၉၄၉၃၄	
၂၀၁၆-၁၇	၉၅၁၆၃၈	၈၀၀၇၅	၅၄၃၇၉	၇၅၈၅၅၅	၁၀၀၈၃၅	၉၂၂၅၃
၂၀၁၇-၁၈	၉၆၅၉၁၃	၈၁၀၄၅	၅၅၁၉၅	၇၆၉၅၂၈	၁၀၂၂၈၈	၉၄၀၉၉
၂၀၁၈-၁၉	၁၅၆၈၆၄၃	၈၁၅၅၃	၈၉၆၃၇	၁၁၆၉၂၁၀	၃၀၃၄၅၀	၉၅၉၈၁
၂၀၁၉-၂၀	၁၅၉၂၁၇၂	၈၂၄၇၂	၉၀၉၈၁	၁၁၈၅၉၅၈	၃၀၈၃၁၅	၉၇၉၀၀
၂၀၂၀-၂၁	၂၂၃၆၉၅	၂၇၄၁၈	၁၂၇၅၂၅	၁၈၅၆၆၈၀	၂၈၀၀၈၈	၉၄၉၃၄
၂၀၂၁-၂၂	၂၂၆၀၇၀၇	၅၇၇၉၆	၁၂၉၁၈၃	၁၄၀၁၃၃၃	၇၅၈၅၅၅	၁၀၀၈၃၅
၂၀၂၂-၂၃	၂၂၉၀၀၉၆	၅၈၀၁၁	၁၃၀၈၆၃	၁၄၁၈၂၈၈	၇၆၉၅၂၈	၁၀၂၂၈၈
၂၀၂၃-၂၄	၂၈၉၉၈၃၄	၃၆၄၉၄	၁၆၅၇၀၅	၁၄၂၇၁၇၈	၁၁၆၉၂၁၀	၃၀၃၄၅၀
၂၀၂၄-၂၅	၂၉၃၇၅၃၂	၅၇၂၁၂	၁၆၇၈၅၉	၁၄၄၃၂၆၀	၁၁၈၅၉၅၈	၃၀၈၃၁၅
၂၀၂၅-၂၆	၂၆၁၆၅၈၁	၁၀၂၇၁၈	၁၄၉၅၁၉	၄၇၉၈၁၅	၁၈၅၆၆၈၀	၂၈၀၀၈၈
၂၀၂၆-၂၇	၃၁၇၁၂၉၆	၂၃၆၅၁၇	၁၈၁၂၁၇	၁၀၁၁၄၃၀	၁၄၀၁၃၃၃	၇၅၈၅၅၅
၂၀၂၇-၂၈	၃၂၀၃၀၀၉	၂၃၆၈၀၀	၁၈၃၀၂၉	၁၀၁၅၁၉၃	၁၄၁၈၂၈၈	၇၆၉၅၂၈
၂၀၂၈-၂၉	၃၂၃၅၀၃၉	၂၃၇၀၂၉	၁၈၄၈၅၉	၆၃၈၆၄၅	၁၄၂၇၁၇၈	၁၁၆၉၂၁၀
၂၀၂၉-၃၀	၃၆၃၀၄၃၃	၂၃၇၂၅၇	၂၀၇၄၅၃	၁၀၀၁၂၁၀	၁၄၄၃၂၆၀	၁၁၈၅၉၅၈
၂၀၃၀-၃၁	၄၁၃၄၀၆၇	၂၃၇၄၈၆	၂၃၆၂၃၂	၁၇၉၇၅၆၅	၄၇၉၈၁၅	၁၈၅၆၆၈၀
ပေါင်း		၂,၂၆၇,၆၅၅				
၂၀၃၁-၃၂	၄၁၄၀၀၀၀					
၂၀၃၂-၃၃	၄၁၄၄၀၀၀					
၂၀၃၃-၂၄	၄၁၄၈၀၀၀					
၂၀၃၄-၃၅	၄၁၅၂၀၀၀					
၂၀၃၅-၃၆	၄၁၅၆၀၀၀					

မှတ်ချက်။ (၁) (၅)နှစ် သက်ပတ်နှင့် ငှက်တက်(၂)ကြိမ် ခုတ်မည် ဟုရည်မှန်းပါသည်။
 (၂) တစ်ဧကထင်း (၁၇.၅%) ကုဗတန် ထွက်ရှိမည့် ခန့်မှန်းပါသည်။

ဇယား(၈-၄)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဒေသထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအလိုက် သတ်မှတ်လျာထားပြီး စုစုပေါင်းဧရိယာ ၁၉.၅ သန်းဧက ရှိနေခြင်းကြောင့် ယင်းနယ်မြေများအနက်မှ စိုက်ခင်းတည်ထောင်သင့်သော မြေနေရာများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်၍ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်/ ခရိုင်စီမံကိန်းများ အဆင့်ဆင့်ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ဌာနဆိုင်ရာစိုက်ခင်း အမျိုးမျိုးကို နိုင်ငံတော်မှ နှစ်စဉ် စိုက်ပျိုးလျှက်ရှိရာ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းများကိုလည်း စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် သာမန်ဒေသနှင့် အပူပိုင်းဒေသ(၂) ရပ်ပေါင်း ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်း ၄၁၀၂ ဧက စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကာလအတွင်း နိုင်ငံတော်မှ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းများကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ တစ်နှစ်လျှင် ၅၀,၀၀၀ ဧကနှုန်း၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ ၄၅,၀၀၀ ဧကနှုန်းနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ ၄၀,၀၀၀ ဧက နှုန်းဖြင့် စိုက်ပျိုးသွားရန် လျာထားထားပါသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ယင်းသို့ ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းများကို စိုက်ပျိုးထားခြင်းဖြင့် တစ်နိုင်ငံ လုံးထင်းလိုအပ်ချက်၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

- သဘာဝတောများမှ ထွက်ရှိမည့် ထင်းပမာဏသည် အများဆုံးဖြစ်၍ ဇယား(၈-၂) တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပင်မစီမံကိန်း၏ ကနဦးပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်တွင် ထင်း ကုဗတန် ၁၂ သန်းခန့်(၇၁.၅%)ကို ထောက်ပံ့ရန် ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ပင်မစီမံကိန်း၏ အလယ်ပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၁၄-၁၅ နှစ်တွင်မူ သဘာဝတောများမှ ထုတ်ယူမှုမှာ ထင်း ကုဗတန် ၁၄ သန်းခန့် (၆၈.၇%)ဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ထင်းကုဗတန် ၈ သန်းခန့်(၄၅.၈%)သို့ ကျဆင်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ယင်းသို့ သဘာဝတောများမှ ထင်းထုတ်ယူမှု လျော့နည်းသွားခြင်းမှာ ပြည်သူ့အစု အဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်းများနှင့် ကိုယ်ပိုင်ခြံမြေများမှ တိုးချဲ့ ထုတ်ယူခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောခရိုင်အသီးသီး၏ သစ်တောအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများအရ လျာထားသော ဒေသထောက်ပံ့ရေး သစ်တောဧရိယာ ဧက ၁၉ သန်းကျော်အတွင်း ပကတိတည်ရှိနေသော အခြေ အနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေသော နည်းဗျူဟာများကို အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်ဆင့်ချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားခြင်းဖြင့် မြန်မာ့သစ်တောများ ထာဝရတည်တံ့ရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအဆင့် ပိုမိုမြင့်မားလာရေးအတွက် အထောက်အကူ ပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

(က) သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၁၅(ခ)နှင့် နည်းဥပဒေ ၃၉၊ ၄၀ တို့နှင့်အညီ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် အသေးစိတ် စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

- (ခ) သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၁၅(ခ)နှင့် နည်းဥပဒေ ၄၂ တို့နှင့်အညီ သစ်တောဦးစီးဌာနက စိုက်ပျိုးထားသော ထင်းစိုက်ခင်းများကို ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များသို့ တဖြည်းဖြည်း လွှဲပြောင်းပေး၍ ကျေးရွာလူထုက တာဝန်ယူ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်စေခြင်း၊
- (ဂ) ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ(၁)ရက်နေ့ နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

၈.၃.၂။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ၌ ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆင်နွှဲခြင်း

နယ်မြေအလိုက် ဆီလျော်သော နည်းဗျူဟာများနှင့်အညီ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များကို နှစ်စဉ်ကျင်းပပြီး လူထုလှုပ်ရှားမှုအသွင်ဖြင့် တိုးတက်စိုက်ပျိုးသွားခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ အလယ်တွင် စိမ်းလန်းစိုပြည်၍ သာယာလှပသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ထာဝစဉ်တည်ရှိ နေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံနည်းပညာအရ သစ်ပင်သစ်တောများသည် အဆိပ်အတောက်နှင့်တူသော ကာဗွန် ဓါတ်ကို စုပ်ယူနိုင်စွမ်းရှိခြင်း^၁ နှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို အကျိုးပြုသည့် အောက်ဆီဂျင်ဓါတ်ထုတ် ပေးနိုင်စွမ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် လူသားတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပိုမိုသန့်စင်စေပါသည်။ ကမ္ဘာကြီး ပို၍ ပို၍ ပူနွေးလာခြင်း၊ ပင်လယ်မှရေငွေ့ပျံ့နှံ့မှု ပိုမိုများပြားလာခြင်းနှင့် မိုးကြီး၍ ရေဖုံးလွှမ်းမှု ပိုမိုများပြားလာခြင်းစသည့်ဖြစ်ရပ်များမှာ ကာဗွန်ဓါတ်ထိုးဖောက်၍ အိုဇုန်းလွှာပျက်ယွင်းလာမှုများ ကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက တင်ပြလာကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝတော ကြီးများကို ထိန်းသိမ်းထားယုံမျှမက သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ ကျင်းပပြီး သစ်ပင်များကို သိန်းသန်းချီ၍ နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကို ဝိုင်ဝန်းတားဆီးရာ၌ တက်ကြွသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆင်နွှဲနေသည်ဟု ခံယူဝင့်ကြားနိုင်ပါသည်။

စာရင်အင်းကိန်းဂဏန်းများအရ ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ပျိုးပင်ပေါင်း ၁၁ သန်းခန့်ကို သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ ကျင်းပ၍ ပြည်သူများက ပါဝင်စိုက်ပျိုးခဲ့ရာမှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပျိုးပင်ပေါင်း ၁၇ သန်းအထိ တိုးမြှင့်ဖြန့်ဝေ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြကြောင်း ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆင်နွှဲသော သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် အရှိန်အဟုန် မြင့်မားလာကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၅၁ သန်းခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်း ချက်အပေါ်အခြေခံ၍ တွက်ချက်ပါက ပျမ်းမျှ ၃ ဦးလျှင် တစ်ပင်နှုန်းခန့် စိုက်ပျိုးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

^၁ Carbon sequestration

သစ်တောပင်မစီမံကိန်းကာလဖြစ်သော ၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အထိ လာမည့် နှစ်ပါင်း ၃၀ အတွင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်လက်ကျင်းပပြီး နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း လူတစ်ဦးလျှင် တစ်ပင်နှုန်းစိုက်ပျိုးသည်အထိ စီမံချက်များချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားရန် ရည်မှန်းပါသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အတွင် လူဦးရေ မှာ သန်း ၈၀ ခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းခြင်းကြောင့် လူတစ်ဦးတစ်ပင်နှုန်းဖြင့် ပျိုးပင်ပေါင်းသန်း ၈၀ ကို ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန်အတွက် တစ်နှစ်လျှင် ပျိုးပင်(၂)သိန်းထုတ်ပေးနိုင်သော သစ်တောပျိုးဥယျာဉ် ပေါင်း ၄၀၀ အထိ တဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့တည်ထောင်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးသမျှ သစ်ပင်များကိုလည်း “တစ်ပင်စိုက်လျှင် တစ်ပင်ရှင်ရမည်” ဟု ဦးတည်ချက်ချမှတ်ပြီး စိုက်ပျိုး ပြုစုထိန်းသိမ်းသွားခြင်းဖြင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများနှင့်တကွ ကမ္ဘာ့သူကမ္ဘာသားများအတွက် ပါ တစ်နည်းတစ်ဖုံ အကျိုးပြုရာ ရောက်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၈.၄။ ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ

၈.၄.၁။ ဒေသခံပြည်သူများ ဆောင်ရွက်သော သစ်တောလုပ်ငန်းများ

လူဦးရေတိုးတက်မှု၏ ကွင်းဆက်များအဖြစ် လယ်ယာမြေဧရိယာတိုးချဲ့လာခြင်း၊ သဘာဝ တောဧရိယာ လျော့နည်းလာခြင်း၊ သစ်တောအရည်အသွေးကျဆင်းခြင်း၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များ ပိုမိုလိုအပ်လာခြင်းစသော အခြေအနေများကို လာမည့်နှစ်(၃၀)အတွင်း ရင်ဆိုင်ရမည့် အလား အလာများရှိနေခြင်းကြောင့် သစ်တောလုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူ့လက်တွဲ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည့် အခန်းကဏ္ဍတွင် အောက်ပါလုပ်ငန်း(၄) မျိုးကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းနှင့် ကာကွယ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ၌ ပါဝင်ဆင်နွှဲခြင်း။
- သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- နိုင်ငံပိုင်သစ်တောများ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၈.၄.၁.၁။ ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းနှင့် ကာကွယ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေထူထပ်သောဒေသများ၌ ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းဟူသော အမည်ဖြင့် သွားလာရေးလွယ်ကူသော မြေပြန့်သစ်တောများနှင့် တောင်ခြေရှိသစ်တောများကိုဒေသ ထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများအဖြစ် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အတိတ်ကာလ၏ ကောင်း သောအစဉ်အလာတစ်ခုဟု သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။ လူမှုရေးရှုထောင့်အရ နီးစပ်ရာ ဒေသခံ ပြည်သူများက ထင်းနှင့်အိမ်တိုင်ခြံတိုင်များကို လွယ်လင့်တကူ ထုတ်ယူရရှိစေရန်အတွက် ရည်ရွယ် ကာ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းရေးဆွဲရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီ စစ်ကြိုခေတ်မှစတင်၍ လယ်ယာမြေ အထူး များပြားပြီး သဘာဝတောကြီးများမှ ဝေးလံသော မြေပြန့်ဒေသများတွင်လည်းကောင်း၊ အဖိုး တန်စီးပွားရေးကြိုးဝိုင်းများနှင့် နီးကပ်သော ကြားခံနယ်မြေများတွင်လည်းကောင်း ဒေသထောက်ပံ့ ရေးကြိုးဝိုင်းများကို ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

စစ်အတွင်းနှင့် စစ်ပြီးခေတ်သောင်းကျန်းသူများ ထကြွသော အချိန်ကာလများတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု အားနည်းခြင်းနှင့် လူဦးရေမှာလည်း တိုးတက်များပြားလာခြင်းကြောင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေးအတွက် သတ်မှတ်ထားသော မြေညီကြိုးဝိုင်းအချို့အတွင်းသို့ နီးစပ်ရာ တောင်သူလယ်သမားများက ကျူးကျော်၍ လယ်မြေများ ဖော်ထုတ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြပါသည်။ အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင်နှင့် ထင်းကိုလည်း သစ်တောစည်းကမ်းနှင့်အညီ ဖွင့်ကွက်ပိတ်ကွက်စနစ်အရ ထုတ်လုပ်ရမည့်အစား၊ အကန့်အသတ်မရှိ ထုတ်ယူခဲ့ခြင်းကြောင့် မြေညီကြိုးဝိုင်းအချို့အတွင်း သစ်တောများမှာ ပြုန်းတီးပျောက်ကွယ်ခဲ့ရပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် နိုင်ငံတော်တစ်ခုလုံး အေးချမ်းသာယာ၍ တရားဥပဒေစိုးမိုး လာနိုင်သည်နှင့်အမျှ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများ၏ အခြေအနေ များကို ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများအရလည်းကောင်း၊ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးချက်များအရလည်းကောင်း၊ လေ့လာသုံးသပ်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ ခရိုင်များအားလုံးအတွက် အသစ်ပြန်လည်ရေးဆွဲခဲ့သော သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများ၌ ဒေသထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များတွင် ကြိုးဝိုင်း ဧရိယာစုစုပေါင်း ဧက ၂.၄ သန်းနှင့် ကာကွယ်တော/ ကြိုးပြင်တောဧရိယာ စုစုပေါင်း ဧက ၁၇.၁ သန်း၊ အားလုံးစုစုပေါင်းဧရိယာ ၁၉.၅ သန်းခန့်ကို ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အလိုက် စာရင်းချုပ်ကိုဇယား(၈-၄)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၈-၄)။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အလိုက် ဒေသထောက်ပံ့ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များတွင် ပါဝင်သောသစ်တောကြိုးဝိုင်းနှင့်ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော/ကြိုးပြင်တော ဧရိယာစာရင်း

အမှတ်စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီး	ဒေသထောက်ပံ့ရေးအလုပ်တိုက်နယ် ဧရိယာ		
		ကြိုးဝိုင်း	ကြိုးပြင်ကာကွယ် တော/ကြိုးပြင်တော	စုစုပေါင်း
၁	ကချင်ပြည်နယ်	၃၈၁၂၅	၇၂၃၁၆၂၆	၇၂၆၉၇၅၁
၂	ကယားပြည်နယ်	-	၉၉၂၂၀	၉၉၂၂၀
၃	ကရင်ပြည်နယ်	၁၀၂၀၆၇	၅၉၅၃၉	၁၀၂၀၆၀၆
၄	ချင်းပြည်နယ်	-	၁၆၄၀၅၈	၁၆၄၀၅၈
၅	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	၂၀၆၃၂၄	၇၉၀၈၂၆	၉၉၇၁၅၀
၆	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	၅၉၁၅၂	၅၄၄၄၃၈	၆၀၃၅၉၀
၇	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး	၂၈၂၀၇၃	၁၃၇၄၀၁	၄၁၉၄၇၄
၈	မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	၁၁၄၉၇၆၆	၁၆၂၀၁၂၄	၂၇၆၉၈၉၀
၉	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	၂၇၅၈၀၈	၈၂၆၂၁	၃၅၈၄၂၉
၁၀	မွန်ပြည်နယ်	၁၀၇၁၆၃	-	၁၀၇၁၆၃
၁၁	ရခိုင်ပြည်နယ်	၂၄၂၅၃၉	၄၁၈၀၇၈၁	၄၄၂၃၃၂၀
၁၂	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	၅၀၈၄၄	-	၅၀၈၄၄
၁၃	ရှမ်းပြည်နယ်	၁၇၅၄၅၆	၅၉၀၀၅၅	၇၆၅၅၁၁
၁၄	ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး	၅၃၈၀၃၀	-	၅၃၈၀၃၀
စုစုပေါင်း		၃၂၂၇၃၄၇	၁၅၅၀၀၆၈၉	၁၈၇၂၈၀၃၆

ယင်းသို့ဖွဲ့စည်းထားသော ဒေသထောက်ပံ့ရေး ကြိုးဝိုင်း၏ လက်ရှိအခြေအနေမှာ အဓိကအားဖြင့် (၄)မျိုးကွဲပြားနေပါသည်။ ယင်း ၄ မျိုးမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကောင်းမွန်သော သဘာဝတောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသော ဧရိယာများ။
- ဌာနဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ဒေသခံပြည်သူတို့က စိုက်ပျိုးထားသော သစ်တောစိုက်ခင်း ဧရိယာများ။
- ထင်းနှင့်တိုင်၊ မျော အများအပြား ခုတ်ယူမှုကြောင့် နလံမထူနိုင်ပဲ တောပျက်တော နိမ့်များဖြင့်သာ ဖုံးလွှမ်းနေသော ဧရိယာများ။
- သစ်တောကြိုးဝိုင်းအတွင်းဖြစ်သော်လည်း လယ်မြေသို့မဟုတ် ယာမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသော ဧရိယာများ။

မည်သည့်အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေစေကာမူ ဖော်ပြပါ ဧရိယာအားလုံးမှာ နိုင်ငံတော်က တရားဝင်ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ထားသော သစ်တောကြိုးဝိုင်းနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောမြေများသာ ဖြစ်သဖြင့် အနာဂါတ်ကာလတွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် လူမှုစီးပွားအခြေအနေများကို မျှော်မှန်း၍ ဆီလျော်သော နည်းဗျူဟာများဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၈.၄.၁.၁.၁။ ကောင်းမွန်သော သဘာဝတောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသေးသော ဧရိယာများ

ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများအတွင်း ကောင်းမွန်သော သဘာဝတောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသေးသော ဧရိယာများကို အောက်ပါနည်းဗျူဟာများအရ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ကျန်ရှိသေးသော သဘာဝတောများအတွင်းသို့ လယ်ယာမြေများတိုးချဲ့လာခြင်း မရှိစေရန် နယ်နိမိတ်ဘုတ်တိုင်များ ထင်ရှားစွာစိုက်ထူ၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ခြင်း။
- (ခ) ယင်းသစ်တောမြေများ၏ ဧရိယာကို ကွင်းဆင်းမြေတိုင်း၍ ပေါက်ရောက်မှု ကောင်းသော အပိုင်းမှစတင်ပြီး ထင်း/ အိမ်တိုင်/ ခြံတိုင်များကို ခုတ်ပတ် သတ်မှတ်၍ ပိတ်ကွက်/ ဖွင့်ကွက်စနစ်အရ စနစ်တကျ ထုတ်ယူခွင့်ပြုခြင်း။
- (ဂ) သစ်တောများ သဘာဝအလျောက်ပြန်လည် ပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက် ငုတ်တက်ပင်ချန်စနစ်ကို ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- (ဃ) သတ်မှတ်သော သစ်တောနည်းစနစ်နှင့် စီမံကိန်းကို ဒေသခံပြည်သူများအား သဘောပေါက်နားလည်ပြီး လေးလေးစားစား ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော် သွားရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်သော ဒေသများတွင် ဌာနဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များနှင့် အညီ ဒေသခံပြည်သူများအနက်မှ စိတ်ပါဝင်စားသူများအား အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ တည်ထောင်စေခြင်း။

၈.၄.၁.၁.၂။ ဌာနဆိုင်ရာ / ဒေသခံပြည်သူတို့က စိုက်ပျိုးထားသော သစ်တောစိုက်ခင်းများ

ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများအတွင်း ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းများကို သစ်တော ဦးစီးဌာနမှ စိုက်ပျိုးလျှောက်ရှိပြီး အချို့သော ကြိုးဝိုင်းများအတွင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့များ ကလည်း သတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ခွင့်ပြုချက်ရယူပြီး ဒေသခံပြည်သူအစု အဖွဲ့ပိုင်စိုက်ခင်းများကို စိုက်ပျိုးပြီး / စိုက်ပျိုးဆဲဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးဝိုင်းများအတွင်းရှိ သစ်တောစိုက်ခင်းများမှ ဌာနဆိုင်ရာ စိုက်ခင်းနှင့် ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားကွဲပြားနေခြင်းကြောင့် အောက်ပါ နည်းဗျူဟာများအရ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- (က) အမှန်တည်ရှိနေသော ဒေသထောက်ပံ့ရေး စိုက်ခင်းများ၏ အကျယ်အဝန်းနှင့် လက်ရှိအခြေအနေကို ကွင်းဆင်း၍ စစ်ဆေးစာရင်းကောက်ယူခြင်း။

- (ခ) ဌာနဆိုင်ရာစိုက်ခင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်စိုက်ခင်းများကို နယ်နိမိတ် ဘုတ်တိုင်များဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားရှိခြင်း။
- (ဂ) စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းမှာ နှစ်ရှည်စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရန် လိုအပ်သောကြောင့် စိုက်ခင်းတစ်ခုစီအတွက် စိုက်ခင်းမှတ်တမ်းစာအုပ်များ ဖွင့်လှစ်ထားရှိခြင်း။
- (ဃ) ဌာနဆိုင်ရာမှ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးထားသော ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်းများအနက် အရွယ်ရောက်ပြီးသော စိုက်ခင်းများမှစ၍ အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင်နှင့် ထင်းကို ဒေသခံပြည်သူများအား သတ်မှတ်သည့် အခွန်အခဖြင့် ထုတ်ယူခွင့်ပြုခြင်း၊ အရွယ်သေးငယ်သော သက်နှိုက်စိုက်ခင်းများကို သစ်တောနည်းပညာများနှင့်အညီ ဆက်လက်၍ပြုစုထိန်းသိမ်းကာကွယ်သွားခြင်း၊ အခြေအနေပေးသော ဒေသ များတွင် ဌာနဆိုင်ရာစိုက်ခင်းများကို ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့များအား ဒေသခံပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်နှင့်အညီ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။
- (င) ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းများကို တိုးချဲ့တည်ထောင်သွားရန် အသုံးပြုသူအဖွဲ့များအား ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများက တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်း၊ လက်တွေ့ပြသခြင်းနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ဖြစ်မြောက်အောင်မြင် ရေးအတွက် ပံ့ပိုးကူညီခြင်း။

၈.၄.၁.၁.၃။ တောပျက်တောနိမ့်များဖြင့်သာ ဖုံးလွှမ်းနေသော ဧရိယာများ

ယေဘုယျအားဖြင့် ရွက်အုပ် ၁၀ % မှ ၄၀ % သာ ကျန်ရှိသည့် ပွင့်လင်းနေသော သစ်တောများကို သင့်သော်သော သစ်တောနည်းပညာများဖြင့် ပြန်လည်ထူထောင်သွားရန် ဖြစ်ပါ သည်။

- (က) တောပျက်တောနိမ့်များ၏ တည်နေရာနှင့်အကျယ်အဝန်းကို ကွင်းဆင်း၍ တိုင်းတာ စာရင်းကောက်ယူခြင်း။
- (ခ) သစ်ပင်များ ပေါက်ရောက်မှုအခြေအနေကို တိုင်းတာစာရင်းကောက်ယူပြီး အပင်ကြီးများမရှိစေကာမူ ထင်းခုတ်ယူရရှိနိုင်သော အခြေအနေများရှိပါက စီမံချက်ရေးဆွဲ၍ စနစ်တကျ ပိတ်ကွက်/ဖွင့်ကွက်များသတ်မှတ်ပြီး ထင်း ထုတ်ယူခွင့်ပြုခြင်း။
- (ဂ) ဒေသခံပြည်သူများက သတ်မှတ်သော စည်းကမ်းစနစ်များကို နားလည် သဘောပေါက်စေရန်အတွက် ဟောပြောခြင်း၊ လက်ဆင့်ကမ်း ပညာပေး စာစောင်များ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ပိတ်ကွက်/ဖွင့်ကွက်များကို ယာယီနယ်နိမိတ်များ

သတ်မှတ်ခြင်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်မှု အားကောင်းစေရန်အတွက်ငုတ်တက်
ချွန်ခြင်း၊ ရှင်းလင်းခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို ဌာနဆိုင်ရာနှင့် ဒေသခံ
ပြည်သူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ဃ) သဘာဝပေါက်ရောက်သော အပင်များ အလွန်နည်းပါးပြီး ရေ၊ မြေ၊ ရာသီဥတု
အခြေအနေပေးသော အပိုင်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများက မိမိတို့စိတ်ဝင်စား
သော ဘက်စုံအသုံးဝင်ပင် သို့မဟုတ် ဝင်ငွေကောင်းသော သီးပင်စားပင်များဖြင့်
သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း။

၈.၄.၁.၁.၄။ လယ်မြေသို့မဟုတ် ယာမြေအဖြစ်ပြောင်းလဲသွားသော ဧရိယာများ

ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးပိုင်းများအတွင်း တည်ရှိနေသော လယ်မြေနှင့်ယာမြေများကို
အောက်ပါနည်းဗျူဟာများအရ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

(က) အမြဲတမ်းလယ်မြေအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြီး စပါးအထွက်နှုန်းကောင်းသော
လယ်မြေများအားလုံးကို တိုင်းတာစာရင်းကောက်ယူ၍ မှတ်တမ်းတင်ထား
ရန်နှင့် ကြိုးပိုင်းအတွင်း တရားဝင်လယ်လုပ်ခွင့် ပါမစ်များကို ဌာနဆိုင်ရာမှ
ထုတ်ပေးခြင်း။

(ခ) ဒီရေတောကြိုးပိုင်းများအတွင်းသို့ ကျူးကျော်လယ်လုပ်ပြီး ဆားငံရေပေါက်၍
စပါးအထွက်နှုန်းညံ့သော လယ်မြေများကို တိုင်းတာစာရင်း ကောက်ယူပြီး
ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်ဒီရေတောများပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးအတွက် စည်းရုံး
ဆောင်ရွက်သွားခြင်း။

(ဂ) အမြဲတမ်းယာမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားပြီး သီးနှံမျိုးစုံစိုက်ပျိုးသည့် ယာမြေ
များအားလုံးကို တိုင်းတာစာရင်းကောက်၍ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး
ခေတ်မီသော သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကို ပညာပေး
စည်းရုံးဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ဃ) မြေဆီလွှာဆုတ်ယုတ်မှုကြောင့် ကောက်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းမပြုတော့ပဲ စွန့်လွှတ်
ခဲ့သော မြေများကို တိုင်းတာစာရင်းကောက်၍ ဌာနဆိုင်ရာသစ်တော စိုက်ခင်း
ဖြစ်စေ၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းဖြစ်စေ၊ ဒေသအလိုက်
စီမံချက်များချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(င) မှန်ကန်သော မြေအသုံးချမှုကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး
အတွက် မြေတိုင်းစာရင်းကောက်ခြင်း၊ မြေအသုံးချမှု အမျိုးအစားအလိုက်
နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ မြေပုံများ ထုတ်လုပ်ရေးဆွဲ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့်

ဒေသခံ ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်က သဘောပေါက် နားလည်ပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက် လာစေရန် ဟောပြောစည်းရုံးခြင်း။

၈.၄.၂။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ၌ ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆင်နွှဲခြင်း

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများအပြားတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးနေ့ကို သတ်မှတ်၍ သဘာဝဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် ကျောင်းသူကျောင်းသားများမှအစ ပြည်သူအများအပြားက မိမိနိုင်ငံ၏ ရေ၊ မြေ၊ ရာသီဥတု အနေအထားနှင့် ကိုက်ညီသော သစ်ပင်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နှစ်စဉ်မိုးဦးကျကာလဖြစ်သော ဇူလိုင်လတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုး ရေးနေ့သတ်မှတ်၍နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး၌ ပြည်သူလူထုကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များကို အိုးစည်းဒိုးပတ်တီးမှုတ်ဖျော်ဖြေမှု၊ အသံချဲ့စက်များမှ သီချင်းသီဆို ဖျော်ဖြေမှုများနှင့်အတူ တပျော်တပါး စုပေါင်းစိုက်ပျိုးခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၏ အကျိုးတရားကို သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသည့်အတိုင်း ရိုးရာဓလေ့တစ်ခု အနေဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့များ၌ ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းပွဲတော်များကျင်းပ၍ ဘုရားပုထိုးများ အနီးတွင် အထူးစိုက်ပျိုးထားသော ဗောဓိပင်ကို ရေလောင်းပေးလေ့ရှိကြပါသည်။

မြန်မာလူမျိုးများသည် သစ်ပင်ကိုမြတ်နိုးသောစိတ်ရှိ၍ မိမိတို့နေထိုင်သော အိမ်ဝင်း ခြံဝင်းမှအစ ရပ်ရွာဝန်းကျင်တွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြောင်းကို စိမ်းလန်းစိုပြည်နေသော ကျေးရွာ များက သက်သေခံလျက်ရှိပါသည်။ သစ်ပင်ကိုမြတ်နိုးသူများပီပီ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲတော်များ ကျင်းပရာတွင်လည်း မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ဒေသခံပြည်သူများက အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ဆင်နွှဲ ခဲ့ကြပါသည်။

၈.၄.၂.၁။ ပြောင်းလဲသော နည်းဗျူဟာများ

နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဆက်ဆက်သည် ပြည်သူလူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်သော သစ်ပင် စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန်အတွက် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးနေ့အစား သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရေးလကို ပြောင်းလဲသတ်မှတ်၍လည်ကောင်း၊ မိုးရွာသွန်းမှု အခြေအနေအပေါ်တွင် မူတည်၍ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/ ခရိုင်/ မြို့နယ်များ၌ သင့်တော်သော နေ့ရက်ကို သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်နေ့ဟု သတ်မှတ်၍လည်းကောင်း လူထုလှုပ်ရှားမှုအသွင်ဖြင့် အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

နယ်မြေဒေသအလိုက် ပြည်သူများက သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ပိုမိုပါဝင် ဆောင်ရွက်လာစေရေးအတွက် အောက်ဖော်ပြပါ နည်းဗျူဟာများကို ကျင့်သုံး၍ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- (က) သစ်-ထင်းရရှိသော သစ်မျိုးများသာမက ဒေသအလိုက် အောင်မြင်စွာ စိုက်ပျိုးနိုင်မည့် အသီးစားသစ်ပင်များ၊ အပွင့်လှသောသစ်ပင်များ၊ ရာသီ မရွေးအရိပ်ရသော အမြဲစိမ်းသစ်ပင်မျိုးများ၏ ပျိုးပင်ငယ်များကို ပြည်သူများလက်ဝယ်သို့ အရောက်ဖြန့်ဝေပေးခြင်း။
- (ခ) အင်တိုက်အားတိုက် တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရာ၌ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ် သက်သာစေရန်နှင့် လမ်းခရီးတွင် ပျိုးပင်ငယ်များ၊ မညှိုးနွမ်းစေရန်အတွက် သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်များကို နိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် တိုးချဲ့တည်ထောင်၍ ပျိုးပင်အရွယ်အစားအမျိုးမျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်း။
- (ဂ) အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော လမ်းမကြီးများနှင့် ကျေးရွာများသို့ ဆက်သွယ်သော လမ်းများ၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် ရာသီဥတု၊ ရေ၊ မြေ အနေအထားအလိုက် ကျွန်းပင်များမှစ၍ အရိပ်ရပင်၊ ပန်းအလှပင်နှင့် ဘက်စုံအသုံးဝင်ပင် အမျိုးမျိုးကို အစုလိုက်စိုက်ပျိုးခြင်း။
- (ဃ) တစ်ပင်စိုက်တစ်ပင်ရှင် စေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးသူများက တာဝန်ယူရန်အတွက် ပညာပေးစည်းရုံးရေးနည်းလမ်း၊ စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (င) အောင်မြင်မှု ရာခိုင်နှုန်းကို ကွင်းဆင်းအကဲဖြတ်၍ အောင်ချက်ကောင်းသော ကျေးရွာများ၊ အစုအဖွဲ့များ၊ တောင်သူများနှင့် စာသင်ကျောင်းများအား ထိုက်တန်သောဆုများ ချီးမြှင့်ခြင်း။

၈.၄.၃။ သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် တောတောင်ထူထပ်၍ မြစ်ချောင်းများဖြင့် နေရာအနှံ့အပြားဖုံးလွှမ်းနေခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို မြေပြန့်ဒေသများရှိ လယ်မြေများတွင်သာမက တောင်တန်းတောင်စောင်းများပေါ်တွင်လည်း တောခုတ်ရှင်းလင်းပြီး ယာမြေများ ဖော်ထုတ်လျက် သင့်လျော်သော သီးနှံအမျိုးမျိုးကို စိုက်ပျိုးကြရပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်ကဲ့သို့ အလွန်စောက်သော တောင်တန်းများမှအစ ရှမ်းပြည်နယ်ကဲ့သို့ အသင့်အတင့်သာ ဆင်ခြေလျှောဖြစ်သော တောင်စောင်းများနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ကဲ့သို့အသင့်အတင့်မြင့်သော တောင်ကုန်းတောင်တန်းများ၏ တောင်စောင်းများပေါ်တွင် ယာမြေများ ဖော်ထုတ်၍ ကောက်ပဲသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးလျှက်ရှိပါသည်။

နိုင်ငံ၏ လူဦးရေတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ စိုက်ပျိုးမြေများကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်လာကြခြင်းမှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖို့ သဘာဝကျ၍ နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကိုလည်း ပိုမိုတိုးတက်လာစေပါသည်။

တစ်ဖက်တွင်လည်း တောင်စောင်းများပေါ်တွင် သီးနှံများကို သိပ္ပံနည်းကျစိုက်ပျိုးခြင်း မပြုပါက ထွန်ယက်မြေဆွထားသော ယာမြေများကို မိုးရာသီတွင် ရေတိုက်စားမှုကြောင့် အပေါ်ယံမြေဆီလွှာများ ဆုံးရှုံးရခြင်း၊ မြေဆီလွှာဆုတ်ယုတ်မှုကြောင့် သီးနှံအထွက်ကျဆင်းခြင်း၊ သီးနှံအထွက်ကောင်းစေရန်အတွက် ဓါတ်မြေသြဇာများပိုမိုသုံးစွဲရ၍ စီးပွားရေးတွက်ခြေမကိုက်ခြင်း၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရေတိုက်စားမှုကြောင့် အောက်ခံကျောက်ဆောင်ကျောက်ခဲများ ထွက်ပေါ်လာခြင်း၊ သစ်ပင်များကို အပြောင်ခုတ်လှဲ မီးရှို့၍ သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးသွားခြင်း၊ ရေတိုက်စားမှုအရှိန်အဟုန် ပိုမိုမြင့်မားလာခြင်း၊ မြစ်၊ ချောင်းနှင့် ဆည်များအတွင်း သဲနုံးကျဆင်းမှုများပြားလာခြင်းနှင့် မိုးရွာသွန်းမှု လွန်ကဲသောနှစ်များတွင် မြစ်ရေလျှံ၍ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း စသောကွင်းဆက် ဆိုးကျိုးများကို ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။

အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအချို့တွင် ယင်းသို့သော ဆိုးကျိုးများကို လက်တွေ့ခံစားသိရှိလာကြသဖြင့်မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရေအရင်းအမြစ် ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ ဆောင်ရွက်လာကြသကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နိုင်ငံနှင့်ပြည်သူတို့ ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ ဘဝရပ်တည်မှုအတွက် ယာမြေများအပေါ်တွင် သီးနှံစိုက်ပျိုးမှု လုံးဝရပ်တံ့သွားစေရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုးရေးကို နည်းဗျူဟာများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၈.၄.၃.၁။ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးရေးအတွက် နည်းဗျူဟာများနှင့် ပြည်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

တောင်တန်းတောင်စောင်းများ အပေါ်ရှိ သစ်ပင်သစ်တောများသည် ရေတိုက်စားမှုအရှိန်အဟုန်ကို လျော့နည်းစေခြင်းနှင့် အပေါ်ယံမြေတိုက်စားမှုနှုန်းကိုလည်း လျော့နည်းစေခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများအပြားတွင် တောင်ကုန်းတောင်တန်းများကို သစ်ပင်သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေစေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါသည်။ ယင်းသို့ ကြိုးပမ်းရာတွင် တောင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားရေးပြဿနာ ပြေလည်စေရန်၊ တောင်စောင်းတွင် မြေပြုပြင်စိုက်ပျိုး ရေးနည်းပညာကဲ့သို့သော ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ နည်းပညာအမျိုးမျိုးကို စမ်းသပ်အသုံးပြုခဲ့ ကြပါသည်။

အချို့နိုင်ငံများတွင် တောင်ကတုံးများပေါ်၌ ရေတိုက်စားမှု လျော့နည်းသွားစေရန်အတွက် တောင်စောင်းတစ်ခုလုံးကို ကွန်တိုအလိုက် လှေခါးထစ်အသွင် တူးဖော်ပြုပြင်ပြီး ဖော်ထုတ်ရရှိသော မြေများအပေါ်တွင် ကောက်ပဲသီးနှံ စိုက်ပျိုးခြင်းကို အားပေးဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤလုပ်ငန်းမှာ အကုန်အကျများပြားခြင်းနှင့် လှေခါးထစ်တူးဖော်မည့် လုပ်သားအများ အပြား လိုအပ်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော တောင်သူမိသားစုများအဖို့ လက်တွေ့အားဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှေခါးထစ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးစနစ်မှာ တောင်တန်းဒေသအချို့တွင် အသင့်အတင့် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့ ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

အချို့နိုင်ငံများတွင်မူ တောင်စောက်သောအပိုင်း၌ သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုကို လုံးဝပိတ်ပင်ပြီး တောင်စောင်းအလိုက် သစ်တောရှိသင့်သောအပိုင်း၊ ကျွဲနွားဆိတ်စားကျက်ချသင့်သောအပိုင်းနှင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးခွင့်ပြုသင့်သောအပိုင်းဟူ၍ သိပ္ပံနည်းကျသော မြေအသုံးချမှုစနစ်ကို ချမှတ်ဆောင် ရွက်ကြပါသည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်မူ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ရိုးရာမြေအသုံးချမှု အနေအထားကို ပြောင်းလဲပစ်ရန် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရပြီး၊ ချမှတ်သော စနစ်သစ်အတိုင်း ထိရောက်စွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် တောင်ပေါ်ဒေသရှိ သစ်တောများမှာ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ပိုမိုပြုန်းတီးလာကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်းဂြိုဟ်တုမှ ဓါတ်ပုံများကို ၁၉၇၅ မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်များအတွင်း အဆင့်ဆင့်နှိုင်းယှဉ် လေ့လာချက်အရ တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ သစ်တောဧရိယာ ၅၄၄,၀၀၀ ဧက ပြုန်းတီးနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤနှုန်းအတိုင်း နှစ်စဉ် ဆက်လက်ပြုန်းတီးနေပါက လာမည့်နှစ် ၃၀ ကြာသောအခါတွင် သစ်တောဧရိယာစုစုပေါင်းဧက ၁၆ သန်းခန့် ပြုန်းတီးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ရပ်မှာ ဒေသခံပြည်သူ အချို့၏ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းကြောင့် ရိုးရာလေ့အတိုင်းရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်ကို ဆက်လက် ကျင့်သုံးနေကြသဖြင့် အခြားဖြစ်နိုင်သော စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်များနှင့် ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများကို ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်လာကြစေရန်အတွက် အောက်ပါနည်းဗျူဟာများကို ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက် သွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

- ရေစီးနှုန်းကိုနှေးစေပြီး မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကို လျော့စေရန်အတွက် ဆင်ခြေလျော့ ၏ ဒီဂရီအနေအထားပေါ်မူတည်ပြီး ကွန်တိုရစ်အတိုင်း သစ်ပင်တန်းများကို သီးစားပင်၊ မြေထိန်းပင်၊ သစ်ရွက်စိမ်းမြေဩဇာပင်စသည့် အပင်များဖြင့် တစ်တန်း နှင့် တစ်တန်းစိတ်စိတ် သို့မဟုတ် ကျဲကျဲစိုက်ပျိုးပေးခြင်း။
- ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းကူညီမှုကိုရရှိနိုင်ရန်အတွက် ကွန်တိုရစ်တစ်ခု နှင့် တစ်ခုအကြားတွင် ဒေသခံယာသမားများ စိုက်ပျိုးလေ့ရှိသော ကောက်ပဲ သီးနှံပင် များကို ဆက်လက်စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်း။
- ယာသမားများ၏ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်စေရန်အတွက် ကွန်တိုရစ်အလိုက် သစ်ပင်တန်း များ စိုက်ပျိုးရာတွင် ဘက်စုံအသုံးဝင်သစ်များ အပြင် ဒေသအလိုက် ဖြစ်ထွန်းသော သစ်သီးပင်များကိုပါ ထည့်သွင်းစိုက်ပျိုးရန် အားပေးခြင်း။

- သဘာဝမြေဩဇာနှင့် ထင်းရရှိရန်အတွက် ကွန်တိုအလိုက် သစ်ပင်တန်းများအတွင်း သစ်ရွက်စိမ်းမြေဩဇာပင် သို့မဟုတ် ဇီဝပစ္စည်းပမာဏ^၁ ထွက်ရှိနိုင်သောအပင်ငယ်များကိုအပင်ကြီးများအကြားတွင် ခပ်စိတ်စိတ်ထည့်သွင်းစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သီးနှံပေါ်အရိပ်ကျမှု လျော့နည်းစေရန် မိမိထားလိုသော အမြင့်ရောက်လျှင် ကိုင်းတိပေးခြင်း။
- သဘာဝမြေဆီလွှာ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာနိုင်ပြီး သီးနှံအထွက်တိုးနိုင်စေရန်အတွက် သဘာဝမြေဩဇာများကို ကွန်တိုရစ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြားရှိ သီးနှံစိုက်ပျိုးသော ယာမြေအပေါ်တွင် အနီးကပ်ဖြန့်ချိရောနှောပေးခြင်း။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ကွန်တိုအလိုက် သစ်ပင်တန်း^၂ ကို သီးနှံစိုက်ပျိုးသော ယာမြေများတွင် ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းသည် ရှေးဟောင်းလေ့ဖြစ်သော သီးနှံသက်သက် စိုက်ပျိုးခြင်းထက် အဖက်ဖက်မှ ပိုမိုအကျိုးပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုမျှမက တောင်စောင်းတွင် လှေကားထစ်များ ပြုလုပ်စိုက်ပျိုးရန်မှာ တောင်သူများအဖို့ လက်တွေ့အခက်အခဲများရှိ၍ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လိုသောဆန္ဒနည်းပါးခြင်းကြောင့် ကွန်တိုအလိုက်သစ်ပင်တန်းနှင့် သီးနှံပင်များရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို ဌာနဆိုင်ရာများ၏ ပံ့ပိုးမှု၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများဖြင့် တဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့ အကောင်အထည်ဖော်သွားပါက ရေရှည်တွင် အကျိုးပြုမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ လက်တွေ့ဖြစ်မြောက်လာစေရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အလိုက် အသေးစိတ် စီမံချက်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၈.၄.၄။ နိုင်ငံတော်ပိုင်သစ်တောများ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွက်အုပ်ပိတ်တော^၃ ဧက ၇၂ သန်း၊ တောပျက်^၄ ဧက ၁၃ သန်း၊ စုစုပေါင်း သစ်တောဧရိယာဧက ၈၅ သန်းရှိရာ နိုင်ငံ၏ သစ်တောသယံဇာတများ ပျက်စီးပြုန်းတီးမသွားစေရန်အတွက် သစ်တောကာကွယ်ရေးသည်ကြီးမားသော လုပ်ငန်းကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါသည်။ သစ်တော စိုက်ပျိုး-ပြုစု-ထိန်းသိမ်း-ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းကို အဓိကတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရသည့် သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ဝန်ထမ်းအင်အား ၁၄၇၅၁ ဦး နှင့် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနတွင် ဝန်ထမ်းအင်အား ၃၂၁ ဦး၊ စုစုပေါင်းသစ်တောဝန်ထမ်း ၁၇၉၈၂ ဦး ရှိရာ သစ်တောဝန်ထမ်းတစ်ဦးလျှင် ပျမ်းမျှသစ်တောဧရိယာဧက (၄,၇၀၀) ခန့်ကို တာဝန်ယူထားရသည့် အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဝန်ထမ်းအနက် ရုံးဝန်ထမ်းများလည်း ပါဝင်နေခြင်းကြောင့်

^၁ Biomass
^၂ Bio-terrace
^၃ Closed Forest
^၄ Degraded Forest

ယေဘုယျအားဖြင့် သစ်တောဝန်ထမ်းတစ်ဦးလျှင် သစ်တောဧရိယာဧက ၅,၀၀၀ ခန့်ကို ကာကွယ် နေရပါသည်။

လက်တွေ့အားဖြင့် သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း၊ သစ်မာပင်ထောင် ရိုက်ခြင်း၊ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း စသော သစ်တောထိန်းသိမ်းပြုစုရေး လုပ်ငန်းများ ကိုပါ ဆောင်ရွက်နေကြရခြင်းကြောင့် သစ်တောကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် အချိန်မပေးနိုင်သည်နှင့် အမျှ သစ်တောပြုန်းတီးမှုသည် တစ်နှစ်လျှင် ဧက ၅၄၄,၀၀၀ ခန့် ထက်ပို၍ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း သိရှိရပါသည်။

သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို လျော့ပါးသွားစေရန်နှင့် နိုင်ငံတော်အတွက် သစ်တောများက ထာဝစဉ်ဆက်လက် အကျိုးပြုစေရန်အတွက် သစ်တောကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဌာနဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများသာမက၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား ပြည်သူများကလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

၈.၄.၄.၁။ ပြည်သူများနှင့် ဆက်နွယ်သောသစ်တောကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် နည်းဗျူဟာများ

သစ်တောများကို ပျက်စီးပြုန်းတီးစေနိုင်သော အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း ဒေသခံပြည်သူများပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော သစ်တောကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်း ၃ မျိုးနှင့် နည်းဗျူဟာ များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

(က) တောမီးကာကွယ်ရေး။ နွေရာသီတွင် ပူပြင်းခြောက်သွေ့သော ဒေသများ တွင် သဘာဝတောနှင့်တကွ အချို့သောသစ်တောစိုက်ခင်းများ၌ တောမီး လောင်ခြင်းများ နှစ်စဉ်ရှိနေပါသည်။ တောမီးအမျိုးအစားမှာ အများအားဖြင့် မြေရှုပ်လောင်သောမီးသာ ဖြစ်သဖြင့် သဘာဝတောများအဖို့ ခံနိုင်ရည်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း သက်နုသေးသော သစ်တောစိုက်ခင်းများမှာ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှု ရှိပါသည်။

လက်ရှိ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်အရ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် သဘာဝတောများကို မီးကာကွယ်ခြင်းမပြုဘဲ သစ်တောစိုက်ခင်းများကိုသာ စိုက်ခင်းအသက် ၅ နှစ်အထိ မီးကာကွယ်လေ့ရှိပါသည်။ သက်ကြီးသစ်တော စိုက်ခင်းများနှင့်တကွ သဘာဝတောများအတွင်း တောမီးလောင်ကျွမ်းမှု ပပျောက် သွားစေရန်အတွက် အောက်ပါနည်းဗျူဟာများကို ကျင့်သုံး၍ ဒေသခံပြည်သူ များနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ကောက်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးရန်အတွက် ယာခင်းကိုမီးရှို့ပါက ယာခင်းနှင့် ပတ်လည်တွင် အနည်းဆုံးအကျယ် ၆ ပေ ရှိသော မီးတားလမ်းများကို အပြောင်ရှင်းလင်းပြုလုပ်ထားပြီးမှ မီးရှို့ခွင့်ပြုခြင်း။
- တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်အရ တောခုတ်မီးရှို့၍ စိုက်ပျိုးရာတွင်လည်းအလားတူ ၆ ပေ မီးတားလမ်းများပြုလုပ်ပြီးမှသာ မီးရှို့စေခြင်း။
- အမဲပစ်ရန် မီးရှို့သော တောလိုက်မုဆိုးများအား ထိရောက်စွာစုံစမ်း အရေးယူခြင်း။
- တောမီးမရှိရဟူသော ပညာပေးဆိုင်ဘုတ်များကို သစ်တောကြီးဝိုင်းကြီးပြင်ကာကွယ်တောနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများ၏ အဝင်အထွက်နှင့် နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် အချက်အခြာကျသော နေရာများ၌ အခိုင်အမာ ချိတ်ဆွဲထားရှိ သတိပေးခြင်း။
- သစ်တောတန်ဖိုးနှင့် တောမီးအန္တရာယ်အကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပညာပေးဟောပြောခြင်းနှင့် စာရွက်စာတမ်းများဖြန့်ဝေခြင်း။

(ခ) စည်းကမ်းမဲ့သစ်ခုတ်မှုများကို တားဆီးကာကွယ်ရေး။ သဘာဝတောများအတွင်း ဌာနဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်အရ ဥပဒေစည်းကမ်းများနှင့်အညီ သစ်ခုတ်မှုများရှိ သကဲ့သို့ ဒေသခံပြည်သူများက မိမိသုံးအတွက် ဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေးအတွက်ဖြစ်စေ၊ သက်ဆိုင်ရာ၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိပဲ ဝင်ထွက်သွားလာမှု လွယ်ကူသော ဒေသအချို့ တွင် သစ်ခုတ်ယူမှုများရှိပါသည်။

မိမိသုံးအတွက်ခုတ်ယူမှုမှာ အများအားဖြင့် အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင်နှင့် ထင်းသာဖြစ်ပြီး၊ စီးပွားရေးအတွက် ခုတ်ယူရာတွင် အဖိုးတန်သော ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးနှင့် ပိတောက်သစ်များကို ဦးစားပေး၍ ခုတ်ယူလေ့ရှိပါသည်။ နွားလှည်း သို့မဟုတ် လူအားဖြင့်သယ်ယူနိုင်သော လုံးပတ် ၃ ပေ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်လုံးများကို ခုတ်လေ့ရှိသဖြင့် အနာဂတ် တောထွက်အဖြစ် ဌာနဆိုင်ရာမှ ချန်ထားခဲ့သော မျိုးဆက်သစ်ပင်ငယ်များမှာ အချို့သောခရိုင်များတွင် နည်းပါးလာပါသည်။

သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့နိုင်ရန်အတွက် စီမံဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်တော များ၏ လုံခြုံမှုသည် အဓိကကျသော အချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သစ်တော ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် အလွန်အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းရပ် တစ်ရပ်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် အောက်ပါနည်းဗျူဟာများကို ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- အဓိကကာကွယ်ထားလိုသော သစ်တောကြိုးဝိုင်းများနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများကို ဒေသခံပြည်သူများက သိရှိနေစေရန်အတွက် အရှေ့-အနောက်-တောင်-မြောက်ရှိ နယ်နိမိတ်လမ်းကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ သတ်မှတ်ထားခြင်း။
- သတ်မှတ်ထားသော နယ်နိမိတ်အတွင်း ဝင်ရောက်၍ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်မရှိပဲ သစ်ပင်ခုတ်လှဲထုတ်ယူမှုနှင့် လယ်ယာတိုးချဲ့မှုများကို ဒေသခံပြည်သူများက နီးစပ်ရာ သစ်တောဝန်ထမ်းများအား လျှို့ဝှက်သတင်းပို့ကြရန်အတွက် စီမံ စည်းရုံးခြင်း။
- ထူးခြားသော အမှုများပေါ်အောင် သတင်းပေးသူများနှင့် စွန့်စွန့်စားစား ဖမ်းဆီးအရေးယူသော ဝန်ထမ်းများအား ထိုက်တန်သော ဆုငွေချီးမြှင့်ခြင်း။
- ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား သစ်တောဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်သော ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်အရေးယူခြင်း။

(ဂ) စည်းကမ်းမဲ့စားကျက်ချမှုများမှကာကွယ်ရေး။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး လာမည့် နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင်လည်း သစ်တောစိုက်ခင်းအမျိုးမျိုးကို ဧရိယာ ဧက ၁,၈၅၀,၀၀၀ အထိ တိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးသွားရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။ အသက်ငယ်သော စိုက်ခင်းများတွင် ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ် ဝင်ရောက်စားကျက်ချမှုကြောင့် နုနယ်သော သစ်ပင်ငယ်မြောက်များစွာ ပျက်စီးခြင်း၊ အပင်အညွန့်များ ကိုက်စားခံရသဖြင့် မသေသည့်တိုင် ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်ပြီး ကြီးထွားမှုနှေးသွားခြင်းများ ရှိပါသည်။

ကျွဲ၊ နွားမွေးမြူထားသော ဒေသခံပြည်သူများသည် “လွတ်ကြောင်း” စနစ်ကို အသုံးပြု၍ ကျွဲ၊ နွားများကို အုပ်စုလိုက်လှည့်လည် စားကျက်ချခြင်းမှာ ရှေးဟောင်းဓလေ့ထုံးစံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းနှင့် စားကျက်ချခြင်းတို့သည် ထိပ်တိုက်ဝင်သည့် ပြဿနာဖြစ်သောကြောင့် ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ လက်တွဲ၍ ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

ခွာနာလျှာနာအစရှိသည့် ရောဂါဝင်နေသော ကျွဲ၊ နွားများကို နီးစပ်ရာ သစ်တောကြိုးဝိုင်းများနှင့် ဘေးမဲ့တောများအတွင်း ဝင်ရောက်စားကျက် ချပါက ကာကွယ်ထားသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအား ရောဂါကူးစက်နိုင်ပါသည်။

စည်းကမ်းစနစ်မရှိဘဲ စားကျက်ချမှုများကြောင့် သစ်ပင်ငယ်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေနိုင်သဖြင့် စနစ်ကျသော မြေအသုံးချမှု ဖြစ်ပေါ်

လာစေရန်နှင့် စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ထားသော သစ်တောစိုက်ခင်းများ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရန် အောက်ပါအတိုင်း ပြည်သူများနှင့် လက်တွဲ၍ စီမံဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ကျွဲ၊ နွားမွေးမြူရေးနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်း နှစ်ရပ် စလုံး အောင်မြင်စေရန်အတွက် မြေအသုံးချမှု ထိပ်တိုက်ဝင်သော ဒေသများတွင် မြေလွတ်မြေရိုင်းများ၏ အနေအထားအရ အများဆုံး အကျိုးရှိစေမည့် မြေခွဲဝေသုံးချမှုကို သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- အပူပိုင်းဒေသကဲ့သို့ ဆိတ်၊ နွားအရေအတွက်များပြားစွာ မွေးမြူလေ့ရှိသော ဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးထားသော သက်နှစိုက်ခင်းများ မပျက်စီးစေရန်အတွက် ကြက်လျှာ၊ နာနတ်ရိုင်း၊ တဇောင်းပဒေသာ၊ တဇောင်းလက်ညှိုး၊ ဆီးရိုင်း စသည့်တို့ဖြင့် ဆူးပင်စည်းရိုးများကို ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းမှုရယူပြီး စနစ်တကျ စိုက်ပျိုးကာကွယ်ထားရှိခြင်း။
- စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် မြေအသုံးချမှု ပဋိပက္ခများ နည်းပါးစေရန်အတွက် သစ်တောစိုက်ခင်းစီမံကိန်းများကို သစ်တောကြိုးဝိုင်းများနှင့် ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောများအတွင်းရှိ မြေလွတ်နှင့် တောညွှံများတွင်သာ ဦးစားပေး၍ စိုက်ပျိုးရန်။
- အပူပိုင်းဒေသသစ်တောစိုက်ခင်းများအတွင်း ဝင်ရောက်စားကျက်ချမည့် အစား သစ်ပင်များ၏ အောက်တွင် ပေါက်ရောက်လေ့ရှိသော မြက်ပင်များအား ရိတ်ကျွေးသောစနစ်ကို ဒေသခံပြည်သူများက လက်ခံကျင့်သုံး စေရန်အတွက် ပညာပေးဟောပြောစည်းရုံးခြင်း။
- ဘေးခဲတောများအတွင်း ကျွဲ၊ နွားစားကျက်ချခြင်း မပြုလုပ်စေရန်အတွက် ဒေသခံပြည်သူများအား ပညာပေးခြင်းနှင့် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ များအရ ထိရောက်စွာ အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်း။

၈.၄.၄.၂။ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း

သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးနှင့် စိုက်ပျိုးပြုစုရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများသည် အဓိကကျသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြောင်းထင်ရှားပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူ များက မိမိတို့၏ အသိစိတ်ဓါတ်အပြည့်အဝဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန်မှာ သစ်တောများ၏ တန်ဖိုးကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ မိသားစုအစဉ်အဆက်အဖို့လည်း သစ်တောမှ အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့် သစ်တောပျက်စီးသည့်အတွက် အကျိုးဆုတ်ယုတ်မှုများကို ယုံကြည်လက်ခံ

လာရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့ယုံကြည်လာစေရန်အတွက် နည်းဗျူဟာမျိုးစုံကို အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်တွေ့အားဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများအား တိုးချဲ့ပညာပေးစည်းရုံးသောလုပ်ငန်းကို ထိရောက်ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်နှင့်အမျှ ပြည်သူများ၏ ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုသည် ပိုမိုများပြားလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူများက မိမိတို့၏ အသိပညာဖြင့် တိုး၍တိုး၍ ပါဝင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုမှာလည်း တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကာလအတွင်း ဒေသခံပြည်သူများအား တိုးချဲ့ပညာပေး လုပ်ငန်းကို အောက်ပါအဓိက နည်းဗျူဟာ(၃) ရပ်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က) သင်တန်းပို့ချခြင်း

တိုးချဲ့ပညာပေးကြမည့် သွင်းအားစုများ လုံလောက်စွာရရှိရေးအတွက် မှော်ဘီမြို့ရှိ ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဌာန၊ ရေဆင်း၊ သစ်တော တက္ကသိုလ်နှင့် ပြင်ဦးလွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းများတွင် တိုးချဲ့ပညာပေး ဘာသာရပ်ကို သစ်တောဝန်ထမ်းများအပြင်၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များအရ ဖွဲ့စည်းထားရှိသော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့မှ ကော်မတီဝင်များနှင့် မြို့နယ်/ကျေးရွာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ရွေးချယ် စေလွှတ်ပေးသော ဒေသခံပြည်သူများကို သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်သင်ကြား ပို့ချခြင်း။

သင်တန်းဆင်းများက ထပ်ဆင့်တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ကျေးလက် အဆင့် တွင်ဆင့်ပွားသင်တန်းပို့ချရေးနှင့် နယ်လှည့်ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ရေး အတွက်နှင့်ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ဝင်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်များအား မိမိတို့၏ နယ်မြေဒေသ ပြင်ပတွင် အောင်မြင်နေသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း လုပ်ကွက်များသို့လည်း ခရီးသွားလေ့လာခွင့် ရရှိရေးအတွက် စီမံချက်များ ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ခ) ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း

သစ်တောဦးစီးရုံးချုပ်တွင် ဖွဲ့စည်းထားရှိသကဲ့သို့ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/ ခရိုင် နှင့် မြို့နယ်များတွင်လည်း တိုးချဲ့ပညာပေးမည့် ဝန်ထမ်းများကို စနစ်တကျဖွဲ့စည်း ထားရှိပြီး ဒေသခံပြည်သူများ၏ သဘောထားနှင့် ခံစားချက်များကို သိရှိနားလည် နိုင်ရန်အတွက် ကျေးလက်ဒေသအလိုက် လူမှုစီးပွားစစ်တမ်းများ ကောက်ယူခြင်း။

မြေအသုံးချထားမှု အခြေအနေများကို စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ မြေအမျိုးအစား ခွဲခြားလေ့လာခြင်းနှင့် သစ်ပင်သစ်တောပေါက်ရောက်မှု အခြေအနေများကို ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပြီး တွေ့ရှိချက်များ အပေါ်တွင်မူတည်၍ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဆန္ဒနှင့်အညီ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင် ရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်များကို ကူညီရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ဂ) နယ်လှည့်လေ့လာခြင်း

ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ဝင်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်များအား မိမိတို့၏ နယ်မြေ ပြင်ပဒေသတွင် အောင်မြင်နေသော စံပြုလုပ်ငန်းလုပ်ကွက်များသို့လည်း ခရီးသွား လေ့လာခွင့် ရရှိရေးအတွက် ဌာနဆိုင်ရာများမှ စီမံဆောင်ရွက်ပေးရန်။

ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများမှာ အလွန်ကျယ်ပြန့်ခြင်းကြောင့် လုံလောက်သော လူအင်အား သွင်းအားစုများကို သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပို့ချပေးပြီး စုစည်း၍ တိုးချဲ့ပညာပေး လုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၈.၄.၄.၃။ စီမံကိန်းစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သော ပစ္စည်းသွင်းအားစုများ

ဒေသခံပြည်သူပါ ဝင်ဆောင်ရွက်သင့်သည့် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါသွင်းအားစုများကို ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ပင်မစီမံကိန်းကာလအတွင်း ဒေသထောက်ပံ့ရေးကြိုးပိုင်းများနှင့် ကာကွယ်တော များအတွင်း ထင်းထောက်ပံ့ရေးစိုက်ခင်းများကို တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးသွားရန် ရည်ရွယ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးလများတွင် ပြည်သူ့လူထုကပါဝင်ဆင်နွှဲမည့် သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရေး ပွဲတော်များကိုကျင်းပ၍ သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် လူတစ်ဦးလျှင် အပင်တစ်ပင်နှုန်းဖြင့် အပင်သန်း(၈၀)အထိ တဖြည်းဖြည်း တိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးသွားရန် ရည်ရွယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သောပျိုးပင်များ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ရန်အတွက် တစ်နှစ်လျှင် ပျိုးပင်ပေါင်း ၂ သိန်းခန့် ထုတ်ပေးနိုင်သော ပျိုးဥယျာဉ်ပေါင်း ၄၀၀ ကို နိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် တိုးချဲ့ တည်ထောင်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပလပ်စတစ်ပျိုးပင်အိတ်ငယ်များ၊ ရေစုပ်စက်များနှင့် ရေဖျန်းကိရိယာ များကို အဓိကလိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပျိုးဥယျာဉ်အတွက် မြေဆွေးနှင့်အခြား ဥယျာဉ်သုံးပစ္စည်း များ သယ်ယူရန်နှင့် ပျိုးပင်များကို သယ်ဆောင်ဖြန့်ဝေရန် အသေးစား ထရပ်ကားနှင့် နောက်တွဲ ပါသော ထွန်စက်ငယ်စသည်များကိုလည်း လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းလိုအပ်ချက်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းမှ အားလုံးဖြည့်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ ၍ ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် ပျိုးပင် များပျိုးထောင်၍ ထုတ်လုပ်လာစေရန် စည်းရုံးဆောင် ရွက်သွားပါမည်။

၈.၅။ နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/ ခရိုင်အလိုက်ရှိနေသော လူဦးရေ သိပ်သည်းမှု သည် ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိသကဲ့သို့ တောတောင်ရေမြေနှင့် ရာသီဥတုအနေအထားမှာလည်း တူညီမှု မရှိသောကြောင့် ဤသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် တင်ပြထားသော ဒေသခံ ပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် အဓိကလုပ်ငန်း(၄)မျိုးကို နယ်မြေအလိုက် ဆီလျော်သော စီမံချက်များကို အသေးစိတ်ဆက်လက်ရေးဆွဲပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါ သည်။

ယင်းသို့ဆောင်ရွက်သွားခြင်းဖြင့် ဒေသသုံး ထင်း၊ မီးသွေး၊ အိမ်တိုင်၊ ခြံတိုင်တို့ကို တိုးတက်ရရှိလာမည်ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးသစ်တောကြိုးဝိုင်းများ ပြုန်းတီးမှု လျော့နည်းသွားမည် ဖြစ်သည့်အပြင် လူနေမှုအဆင့်အတန်း ပိုမိုမြင့်မားလာပြီး စိမ်းလန်းစိုပြည်၍ သာယာလှပသော နိုင်ငံတော်ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော ပြည်သူ များအဖို့လည်း ဝင်ငွေတိုးသည့် အကျိုးအမြတ်များကို ရရှိမည်ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်၏ သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများမှာ ပိုမိုထိရောက်အောင်မြင်ပြီး သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့မှု ကို အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် သစ်တောသယံဇာတများဖြင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ထိုမျှမက သဘာဝတော တောင် ရေ၊ မြေနှင့် ရာသီဥတု အနေအထားများအရ သစ်ပင်သစ်တောများကို အသစ်အသစ် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးဖန်တီးရန် အခြေအနေပေးသော နိုင်ငံ လည်း ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်၏သစ်တောမူဝါဒနှင့် သစ်တောဥပဒေတို့တွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ဆောင် ရွက်ရန် လိုအပ်ပုံတို့ကို ဖော်ညွှန်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တကွ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက ကျယ်ပြန့်စွာ ပညာပေးဟောပြောပြီး ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အတူ လက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်သည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံတော်၏သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ပြီး ပြည်သူများ ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းလည်း ပိုမိုမြင့်မားလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထင်းအသုံးပြုသူ လူဦးရေနှင့် ထင်းလိုအပ်ချက်အလားအလာများ

ခုနှစ်	အသုံးပြုသူ %	ထင်းအသုံးပြုသူဦးရေ			ထင်းလိုအပ်ချက်အလားအလာ		
		ကျေးလက်	မြို့ပြ	ပေါင်း	ကျေးလက်	မြို့ပြ	ပေါင်း
၀၁-၀၂	၇၆.၆၁	၂၉၇၉၃၇၀၅	၉၃၈၂၇၆၄	၃၉၁၇၆၄၆၉	၁၄၈၉၆၈၅၂	၂၆၂၇၁၇၄	၁၇၅၂၄၀၂၆
၀၂-၀၃	၇၆.၆၁	၃၀၃၉၅၅၃၇	၉၅၇၂၂၆၆	၃၉၉၆၇၈၃၄	၁၅၁၉၇၇၆၉	၂၆၈၀၂၄၃	၁၇၈၇၈၀၁၂
၀၃-၀၄	၇၆.၆၁	၃၁၀၀၉၅၂၇	၉၇၆၅၆၅၇	၄၀၇၇၅၁၈၄	၁၅၅၀၄၇၆၄	၂၇၃၄၃၈၄	၁၈၂၃၉၁၄၇
၀၄-၀၅	၇၆.၆၁	၃၁၆၃၅၉၂၀	၉၉၆၂၉၂၃	၄၁၅၉၈၈၄၂	၁၅၈၁၇၆၆၀	၂၇၈၉၆၁၈	၁၈၆၀၇၅၇၈
၀၅-၀၆	၇၃	၃၀၇၅၄၁၁၁	၉၆၈၅၂၂၀	၄၀၄၃၉၃၃၁	၁၅၃၇၇၀၅၆	၂၇၁၁၈၆၂	၁၈၀၈၈၉၁၇
၀၆-၀၇	၇၃	၃၁၃၆၉၁၉၄	၉၈၇၉၉၂၄	၄၁၂၄၈၁၁၈	၁၅၆၈၄၅၉၇	၂၇၆၆၀၉၉	၁၈၄၅၀၆၉၆
၀၇-၀၈	၇၃	၃၁၉၉၆၅၇၇	၁၀၀၇၆၅၀၃	၄၂၀၇၃၀၈၀	၁၅၉၉၈၂၈၉	၂၈၂၁၄၂၁	၁၈၈၁၉၇၀၉
၀၈-၀၉	၇၃	၃၂၆၃၆၅၀၉	၁၀၂၇၈၀၃၃	၄၂၉၁၄၅၄၂	၁၆၃၁၈၂၅၄	၂၈၇၇၈၄၉	၁၉၁၉၆၁၀၄
၀၉-၁၀	၇၃	၃၃၂၈၉၂၃၉	၁၀၄၈၃၅၉၃	၄၃၇၇၂၈၃၂	၁၆၆၄၄၆၂၀	၂၉၃၅၄၀၆	၁၉၅၈၀၀၂၆
၁၀-၁၁	၆၉.၄	၃၂၂၈၀၅၃၀	၁၀၁၆၅၉၂၆	၄၂၄၄၆၄၅၆	၁၆၁၄၀၂၆၅	၂၈၄၆၄၅၉	၁၉၈၈၆၇၂၄
၁၁-၁၂	၆၉.၄	၃၂၈၂၉၂၉၉	၁၀၃၃၈၇၄၇	၄၃၁၆၈၀၄၅	၁၆၄၁၄၆၄၉	၂၈၉၄၈၄၉	၁၉၃၀၉၄၉၈
၁၂-၁၃	၆၉.၄	၃၃၃၈၇၃၉၇	၁၀၅၁၄၅၀၆	၄၃၉၀၁၉၀၂	၁၆၆၉၃၆၉၈	၂၉၄၄၀၆၂	၁၉၆၃၇၇၆၀
၁၃-၁၄	၆၉.၄	၃၃၉၅၄၉၈၂	၁၀၆၉၃၂၅၂	၄၄၆၄၈၂၃၅	၁၆၉၇၇၄၉၁	၂၉၉၄၁၁၁	၁၉၉၇၁၆၀၂
၁၄-၁၅	၆၉.၄	၃၄၅၃၂၂၁၇	၁၀၈၇၅၀၃၇	၄၅၄၀၇၂၅၅	၁၇၂၆၆၀၉	၃၀၄၅၀၁၀	၂၀၃၁၁၁၁၉
၁၅-၁၆	၆၃	၃၁၈၈၀၆၀၁	၁၀၀၃၉၉၇၉	၄၁၉၂၀၅၇၉	၁၅၉၄၀၃၀၀	၂၈၁၁၁၉၄	၁၈၇၅၁၄၉၄
၁၆-၁၇	၆၃	၃၂၃၅၈၈၁၀	၁၀၁၉၀၅၇၈	၄၂၅၄၉၃၈၈	၁၆၁၇၉၄၀၅	၂၈၅၃၃၆၂	၁၉၀၃၂၇၆၇
၁၇-၁၈	၆၃	၃၂၈၄၄၁၉၂	၁၀၃၄၃၄၃၇	၄၃၈၂၇၆၂၉	၁၆၄၂၂၀၆၆	၂၈၉၆၁၆၂	၁၉၃၁၈၂၅၈
၁၈-၁၉	၆၃	၃၃၃၃၆၆၈၅	၁၀၄၉၈၅၈၉	၄၃၈၃၅၄၄၃	၁၆၆၆၈၄၂၇	၂၉၃၉၆၀၅	၁၉၆၀၈၀၃၂
၁၉-၂၀	၆၃	၃၃၈၃၆၆၀၇	၁၀၆၅၆၀၆၇	၄၄၄၉၂၉၇၅	၁၆၉၁၈၄၅၄	၂၉၈၃၆၉၉	၁၉၉၀၂၁၅၃
၂၀-၂၁	၅၈	၃၁၆၁၈၇၁၀	၉၉၅၇၅၀၃	၄၁၅၇၆၂၁၃	၁၅၈၀၉၃၅၅	၂၇၈၈၁၀၁	၁၈၅၉၇၄၅၆
၂၁-၂၂	၅၈	၃၂၀၂၉၇၅၃	၁၀၀၈၆၉၅၁	၄၂၁၁၆၇၀၄	၁၆၀၁၄၈၇၇	၂၈၂၄၃၄၆	၁၈၈၃၉၂၂၃
၂၂-၂၃	၅၈	၃၂၄၄၆၁၄၀	၁၀၂၁၈၀၈၁	၄၂၆၆၄၂၂၁	၁၆၂၂၃၀၇၀	၂၈၆၁၀၆၃	၁၉၀၈၄၁၃၃
၂၃-၂၄	၅၈	၃၂၈၆၇၉၄၀	၁၀၃၅၀၉၁၆	၄၃၂၁၈၈၅၆	၁၆၄၃၃၉၇၀	၂၈၉၈၂၅၆	၁၉၃၃၂၂၂၆
၂၄-၂၅	၅၈	၃၃၂၉၅၂၂၃	၁၀၄၈၅၄၇၈	၄၃၇၈၀၇၀၁	၁၆၆၄၇၆၁၂	၂၉၃၅၉၃၄	၁၉၅၈၃၅၄၅
၂၅-၂၆	၅၁	၂၉၆၅၇၄၃၃	၉၃၃၉၈၄၉	၃၈၉၉၇၂၈၂	၁၄၈၂၈၇၁၇	၂၆၁၅၁၅၈	၁၇၄၄၃၈၇၄
၂၆-၂၇	၅၁	၂၉၉၅၄၀၀၇	၉၄၃၃၂၄၈	၃၉၃၉၇၂၅၅	၁၄၉၇၇၀၀၄	၂၆၄၁၃၀၉	၁၇၆၁၈၃၁၃
၂၇-၂၈	၅၁	၃၀၂၅၃၅၄၇	၉၅၂၇၅၈၀	၃၉၇၈၁၁၂၈	၁၅၁၂၆၇၇၄	၂၆၆၇၇၂၂	၁၇၇၉၄၄၉၆
၂၈-၂၉	၅၁	၃၀၅၅၆၀၈၃	၉၆၂၂၈၅၆	၄၀၁၇၈၉၃၆	၁၅၂၇၈၀၄၁	၂၆၉၄၄၀၀	၁၇၉၇၂၄၄၁
၂၉-၃၀	၅၁	၃၀၈၆၁၆၄၄	၉၇၁၉၀၈၄	၄၀၅၈၀၇၂၈	၁၅၄၃၀၈၂၂	၂၇၂၁၃၄၄	၁၈၁၅၂၁၆၆
၃၀-၃၁	၄၆	၂၈၁၁၄၃၅၂	၈၈၅၃၈၉၅	၃၆၉၆၈၂၄၈	၁၄၀၅၇၁၇၆	၂၄၇၉၀၉၁	၁၆၅၃၆၂၆၇

မှတ်ချက်။ ထင်းလိုအပ်ချက်ခန့်မှန်းပုံ

ကျေးလက်ဒေသ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၂.၅ ကုဗတန်၊ မြို့ပြဒေသ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၁.၄ ကုဗတန်၊ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှ မိသားစု (၅)ဦးဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ပင်မသစ်တောစီမံကိန်း၏ ကနဦးပိုင်း တွင် နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၆.၆၁ % သည် ထင်းအသုံးပြုမှုများဖြစ်ကြသည် ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။	သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ရေအားလျှပ်စစ်စသည့် စွမ်းအင်ကိုတိုးချဲ့ အသုံးပြုလာခြင်းအားဖြင့် ထင်းအသုံးပြုသူများသည် ပင်မ သစ်တော စီမံကိန်း၏ နောက်ပိုင်းတွင် ၄၆ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ စစ်ဖြစ်။ Fuelwood situation of Burma
--	---

ထင်းအသုံးပြုသူ လူဦးရေနှင့် ထင်းထောက်ပံ့မည့် အရင်းအမြစ်များ

ခုနှစ်	အသုံးပြုသူ %	ထင်းအသုံးပြုသူဦးရေ			ထင်းလိုအပ်ချက်အလားအလာ			
		၇၆.၀၅% ကျေးလက်	၂-၅% မြို့ပြ	ပေါင်း	ခြံမြေယာ မြေ	ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ် တော	ဌာနဆိုင်ရာ စိုက်ခင်း	သဘာဝ တော
၀၁-၀၂	၇၆.၆၁	၂၉၇၉၃၇၀၅	၉၃၈၂၇၆၄	၃၉၁၇၆၄၆၉	၄၃၈၁၀၀၇	၃၅၀၄၈	၅၈၆၈၁၀	၁၂၅၂၁၁၆၂
၀၂-၀၃	၇၆.၆၁	၃၀၃၉၅၅၃၇	၉၅၇၂၂၉၆	၃၉၉၆၇၈၃၃	၄၄၆၉၅၀၃	၃၅၇၅၆	၆၅၀၄၇၅	၁၂၇၂၂၂၇၈
၀၃-၀၄	၇၆.၆၁	၃၁၀၀၉၅၂၇	၉၇၆၅၆၅၇	၄၀၇၇၅၁၈၄	၄၅၅၉၇၈၇	၃၆၄၇၈	၂၅၈၁၂၅	၁၃၃၈၄၇၅၇
၀၄-၀၅	၇၆.၆၁	၃၁၆၃၅၉၂၀	၉၉၆၂၉၂၃	၄၁၅၉၈၈၄၃	၄၆၅၁၈၉၅	၃၇၁၂၅	၂၂၆၂၇၅	၁၃၆၉၂၁၉၄
၀၅-၀၆	၇၃	၃၀၇၅၄၁၁၁	၉၆၈၅၂၂၀	၄၀၄၄၉၃၃၁	၄၅၂၂၂၂၉	၃၆၁၇၈	၈၇၅၀၀၀	၁၂၆၅၅၅၁၀
၀၆-၀၇	၇၃	၃၁၃၆၉၁၉၄	၉၈၇၉၉၂၄	၄၁၂၄၉၁၁၈	၄၆၁၂၆၇၄	၉၂၂၅၃	၈၇၅၀၀၀	၁၂၈၇၀၇၈၆
၀၇-၀၈	၇၃	၃၁၉၉၆၅၇၇	၁၀၀၇၆၅၀၃	၄၂၀၇၃၀၈၀	၄၇၀၄၉၂၇	၉၄၀၉၉	၈၇၅၀၀၀	၁၃၁၄၅၆၈၄
၀၈-၀၉	၇၃	၃၂၆၃၆၅၀၉	၁၀၂၇၈၀၃၃	၄၂၉၁၄၅၄၂	၄၇၉၉၀၂၆	၉၅၉၁၁	၈၇၅၀၀၀	၁၃၄၂၆၀၇၉
၀၉-၁၀	၇၃	၃၃၂၈၉၂၃၉	၁၀၄၈၃၅၉၃	၄၃၇၇၂၈၃၂	၄၈၉၅၀၀၆	၉၇၉၀၀	၈၇၅၀၀၀	၁၃၇၁၂၁၁၉
၁၀-၁၁	၆၉.၄	၃၂၂၈၀၅၃၀	၁၀၁၆၅၉၂၆	၄၂၄၄၆၄၅၆	၄၇၄၆၆၈၁	၉၄၉၃၄	၈၇၅၀၀၀	၁၃၇၂၁၀၀၉
၁၁-၁၂	၆၉.၄	၃၂၈၂၉၂၉၉	၁၀၃၃၈၇၄၇	၄၃၁၆၈၀၄၆	၄၈၂၇၃၇၅	၁၉၃၀၉၅	၈၇၅၀၀၀	၁၃၄၁၄၀၂၉
၁၂-၁၃	၆၉.၄	၃၃၃၈၇၃၉၇	၁၀၅၁၄၅၀၆	၄၃၉၀၁၉၀၃	၄၉၀၉၄၄၀	၁၉၆၃၇၈	၈၇၅၀၀၀	၁၃၆၅၆၉၄၂
၁၃-၁၄	၆၉.၄	၃၃၉၅၄၉၈၂	၁၀၆၉၃၂၅၂	၄၄၆၄၈၂၃၄	၄၉၉၉၉၀၀	၃၉၉၄၃၂	၈၇၅၀၀၀	၁၃၇၀၄၂၆၉
၁၄-၁၅	၆၉.၄	၃၄၅၃၂၂၁၇	၁၀၈၇၅၀၃၇	၄၅၄၀၇၂၅၄	၅၀၇၇၇၈၀	၄၀၆၂၂၂	၈၇၅၀၀၀	၁၃၉၅၂၁၁၇
၁၅-၁၆	၆၃	၃၁၈၈၀၆၀၁	၁၀၀၃၉၉၇၉	၄၁၉၂၀၅၈၀	၄၆၈၇၈၇၄	၃၇၅၀၃၀	၇၈၇၅၀၀	၁၂၉၀၁၀၉၁
၁၆-၁၇	၆၃	၃၂၃၅၈၈၁၀	၁၀၁၉၀၅၇၈	၄၂၅၄၉၃၈၈	၄၇၅၈၁၉၂	၉၅၁၆၃၈	၇၈၇၅၀၀	၁၂၅၃၅၄၃၇
၁၇-၁၈	၆၃	၃၂၈၄၄၁၉၂	၁၀၃၄၃၄၃၇	၄၃၁၈၇၆၂၉	၄၈၂၉၅၆၅	၉၆၅၉၃၃	၇၈၇၅၀၀	၁၂၇၃၅၂၈၁
၁၈-၁၉	၆၃	၃၃၃၃၆၈၅၅	၁၀၄၉၈၅၈၉	၄၃၈၃၅၄၄၄	၄၉၀၂၀၀၈	၁၅၆၈၆၄၃	၇၈၇၅၀၀	၁၂၃၄၉၈၈၂
၁၉-၂၀	၆၃	၃၃၈၃၆၉၀၇	၁၀၆၅၆၀၆၇	၄၄၄၉၂၉၇၄	၄၉၇၅၅၃၈	၁၅၉၂၁၇၂	၇၈၇၅၀၀	၁၂၅၄၆၉၄၂
၂၀-၂၁	၅၈	၃၁၆၁၈၇၁၀	၉၉၅၇၅၀၃	၄၁၅၇၆၂၁၃	၄၆၄၉၃၆၄	၂၂၃၁၆၉၅	၇၈၇၅၀၀	၁၀၉၂၈၈၉၇
၂၁-၂၂	၅၈	၃၂၀၂၉၇၅၃	၁၀၀၈၆၉၅၁	၄၂၁၁၆၇၀၄	၄၇၀၉၈၀၆	၂၂၆၀၇၀၇	၇၈၇၅၀၀	၁၁၀၈၁၂၁၀
၂၂-၂၃	၅၈	၃၂၄၄၆၁၄၀	၁၀၂၁၈၀၈၁	၄၂၆၆၄၂၂၁	၄၇၇၁၀၃၃	၂၂၉၀၀၉၆	၇၈၇၅၀၀	၁၁၂၃၅၅၀၄
၂၃-၂၄	၅၈	၃၂၈၆၇၉၄၀	၁၀၃၅၀၉၁၆	၄၃၂၁၈၈၅၆	၄၈၃၃၀၅၇	၂၈၉၉၈၃၄	၇၈၇၅၀၀	၁၀၈၁၁၈၃၆
၂၄-၂၅	၅၈	၃၃၂၉၅၂၂၃	၁၀၄၈၅၄၇၈	၄၃၇၈၀၇၀၁	၄၈၉၅၈၈၆	၂၉၃၇၅၃၂	၇၈၇၅၀၀	၁၀၉၆၂၆၂၇
၂၅-၂၆	၅၁	၂၉၆၅၇၄၃၃	၉၃၃၉၈၄၉	၃၈၉၉၇၂၈၂	၄၃၆၀၉၆၉	၂၆၁၆၅၈၁	၇၀၀၀၀၀	၉၇၆၆၃၂၅
၂၆-၂၇	၅၁	၂၉၉၅၄၀၀၇	၉၄၃၃၂၄၈	၃၉၃၈၇၂၅၅	၄၄၀၄၅၇၈	၃၁၇၁၂၆၆	၇၀၀၀၀၀	၉၃၄၂၄၃၈
၂၇-၂၈	၅၁	၃၀၂၅၃၅၄၇	၉၅၂၇၅၈၀	၃၉၇၈၁၁၂၇	၄၄၄၈၆၂၄	၃၂၃၁၀၀၉	၇၀၀၀၀၀	၉၄၄၂၈၆၃
၂၈-၂၉	၅၁	၃၀၅၅၆၀၈၃	၉၆၂၂၈၅၆	၄၀၁၇၈၉၃၉	၄၄၉၃၁၁၀	၃၂၃၅၀၃၉	၇၀၀၀၀၀	၉၅၄၄၂၉၁
၂၉-၃၀	၅၁	၃၀၈၆၁၆၄၄	၉၇၁၉၀၈၄	၄၀၅၈၀၇၂၈	၄၅၃၈၀၄၁	၃၆၃၀၄၃၃	၇၀၀၀၀၀	၉၂၈၃၆၉၁
၃၀-၃၁	၄၆	၂၈၁၁၄၃၅၂	၈၅၃၈၉၅	၃၆၉၆၈၂၄၇	၄၁၃၄၀၆၇	၄၁၃၄၀၆၇	၇၀၀၀၀၀	၇၅၆၈၁၃၃

- မှတ်ချက်။ - ခြံမြေယာမြေများမှ ထင်းစုစုပေါင်း လိုအပ်ချက်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထောက်ပံ့နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။
- ပင်မသစ်တောစီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ထင်းစုစုပေါင်း လိုအပ်ချက်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထောက်ပံ့နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

၉။ ဇီဝမျိုးစုံကွဲ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

၉.၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောကြီးများတွင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် သစ်တောသယံဇာတနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပေါများကြွယ်ဝလျက်ရှိပါသည်။ ထိုဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ခြင်း မဖြစ်စေရန်နှင့် သဘာဝဝန်းကျင် အမြဲရှင်သန်ကောင်းမွန်နေစေရန် နိုင်ငံတော်က မူဝါဒဥပဒေများ ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်း၍ ရေရှည်တည်တံ့စေသည့်နည်းများဖြင့် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

သက်ရှိမျိုးနွယ်နှင့် နေရင်းဒေသများ အပါအဝင် ဂေဟစနစ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားရှိခြင်းဖြင့် ဇီဝမျိုးနွယ်သယံဇာတများ မျိုးသုဉ်းခြင်းမှ ထိရောက်စွာကာကွယ်နိုင်ပါသည်။ သို့ပါ၍ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများကို ဖော်ထုတ်ပြီး စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဂေဟစနစ်အတွင်း၌ သက်ရှိမျိုးနွယ်တစ်မျိုးဖြစ်သည့် လူသားများ၏ လူမှုစီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်၊ ရေရှည်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဦးစားပေး၍ ဂေဟစနစ်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရပါမည်။ သို့ပါ၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး တာဝန်သည် ကျယ်ပြော၍ ရေရှည်ထမ်းဆောင် သွားရမည့်အပြင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာအားလုံးက ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း၍ ဘက်စုံဒေါင့်စုံမှပါဝင်ဆောင်ရွက်မှသာလျှင် ရေရှည်တွင် အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းကို သစ်တောပင်မစီမံကိန်း၌ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၉.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် မန္တလေးနေပြည်တော် တစ်ဝိုက်ကို ဘေးမဲ့တောအဖြစ် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုအရ အခါကြီးရက်ကြီးများတွင် အသားစားခြင်းကို ရှောင်ကျဉ်ခြင်း၊ သာသနာ့မြေများကို တိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့ဒေသများအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- ၁၈၇၉ - ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး အက်ဥပဒေ^၁ ထုတ်ပြန်ခြင်း။
- ၁၈၈၃ - ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး အက်ဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်း။

^၁ Elephant Preservation Act 1879

- ၁၉၀၂ - မြန်မာ့သစ်တောအက်ဥပဒေ ^၁ အရ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း။
- ၁၉၁၂ - တောရိုင်းငှက်နှင့် တိရစ္ဆာန်များ ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ ^၂ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။
- ၁၉၃၆ - မြန်မာ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ရေးဥပဒေ ^၃ ကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။
- ၁၉၅၆ - မြန်မာ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း။
- ၁၉၉၄ - တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ် မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ ^၄ ကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။

၉.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၉.၂.၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဇီဝပထဝီအနေအထား

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်း တည်ရှိပါသည်။ မြောက်လတ္တီတွဒ် ၉°၅၈' - ၂၈° ၂၉'၊ အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် ၉၂° ၁၀' - ၁၀၁° ၁၀' အတွင်းကျရောက်သဖြင့် မြန်မာ ပြည်မြောက်ဖြားရေခဲဖုံးဟိမဝန္တာတောင်တန်းမှသည် မြန်မာပြည်တောင်ဘက်ပိုင်း ပင်လယ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအတွင်း

- (က) တောင်တန်းဂေဟစနစ်
- (ခ) အပူပိုင်းဂေဟစနစ်
- (ဂ) သစ်တောဂေဟစနစ်
- (ဃ) ကုန်းတွင်းရေဝပ်ဒေသဂေဟစနစ်
- (င) အခြားရေဝပ်ဒေသဂေဟစနစ်
- (စ) ပင်လယ်နှင့်ကမ်းရိုးတန်းဂေဟစနစ်
- (ဆ) မြက်ခင်းဂေဟစနစ်
- (ဇ) ဒီရေတောဂေဟစနစ်များ ဖြစ်တည်လျက်ရှိပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးပညာရှင် မစ္စတာမက်ကင်နွန်ဂျူနီယာ^၅ နှင့် မစ္စတာ ကေမက်ကင်နွန်^၆ နှစ်ဦးတို့သည် ကမ္ဘာ့ဇီဝပထဝီအနေအထားများ၊ အခြေအနေများကိုအခြေခံ၍ဒေသကြီးများပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်ဒိုမလေးဒေသကြီး

^၁ Burma Forest Act
^၂ The Wild Bird and Animals Protection Act
^၃ The Wildlife Protection Act
^၄ Protection of Wildlife, Wild Plants and Conservation of Natural Areas Law 1994
^၅ Mr. Mac Kinnon, Jr
^၆ Mr. K. Mac Kinnon

Indo-Malayan Realm အတွင်းကျရောက်ပါသည်။ အင်ဒိုမလေးဒေသကြီးကို ဇီဝပထဝီအနေအထားများအပြင် သစ်တောပေါက်ရောက်မှု၊ ရာသီဥတု အခြေအနေများပေါ်အခြေခံ၍

- (က) Indian Sub-region
- (ခ) Indo-Chinese Sub-region
- (ဂ) Sundiac Sub-region

ဟူ၍ ဒေသခွဲများ ထပ်မံပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စုစုပေါင်း ဧရိယာ၏ ၆% သည် Indian Sub-region အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ၉၁ % သည် Indo-Chinese Sub-region အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ၃ % သည် Sundiac Sub-region အတွင်း၌လည်းကောင်း ကျရောက်ပါသည်။

အထက်ပါပညာရှင်နှစ်ဦးသည် တူညီသောဇီဝအချက်အလက်အပေါ်အခြေခံ၍ ဇီဝယူနစ်^၁ များ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

- (က) အရှေ့ဟိမဝန္တာဒေသခွဲ^၂
ခါကာဘိုရာဇီ ဝန်းကျင်ဒေသ အပါအဝင် ကချင်ပြည်နယ်၏ ဒေသအချို့ပါဝင်ပါသည်။
- (ခ) ကမ်းရိုးတန်းဒေသခွဲ^၃
ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ဒေသများ ပါဝင်ပါသည်။
- (ဂ) အင်ဒိုချိုင်းနား ကမ်းရိုးတန်းဒေသခွဲ^၄
တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၏အလယ်ပိုင်းဒေသ ဧရိယာများ ပါဝင်ပါသည်။
- (ဃ) မလေးရှားပြောင်းလဲဒေသခွဲ^၅
တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၏တောင်ပိုင်းဒေသ ဧရိယာများပါဝင်ပါသည်။
- (င) မြန်မာအပူပိုင်းဒေသခွဲ^၆
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ချင်းပြည်နယ်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့၏ ဒေသဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။
- (စ) မြန်မာသမအပူပိုင်းဒေသခွဲ^၇
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့၏ ဒေသဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

^၁ Bio - Unit
^၂ Eastern Himalayan Zone – Bio Unit Hd
^၃ Coastal Zone – Bio Unit 4
^၄ Indo –Chinese Coast Zone – Bio Unit 5a
^၅ Malayan Transition Zone – Bio Unit 7b
^၆ Myanmar Dry Zone – Bio Unit 9a
^၇ Myanmar Subtropical Zone – Bio Unit 9a

(ဆ) အာသံ-မြန်မာ ပြောင်းလဲဒေသ^၁

ချင်းပြည်နယ်၏ ဒေသဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

(ဇ) ဗဟိုအင်ဒိုချိုင်းနားဒေသ^၂

ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်တို့၏ ဒေသဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

(ဈ) မြောက်အင်ဒိုချိုင်းနား သမအပူပိုင်း^၃

ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဒေသဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

(ည) အင်ဒိုချိုင်းနား သမအပူပိုင်း^၄

ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းဒေသ ဧရိယာအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကဇီဝယူနစ် ခွဲခြားဖော်ပြ မြေပုံကို နောက်ဆက်တွဲ (၉-၁)ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

၉.၂.၂။ သက်ရှိများရှင်သန်ရာ နေရင်းဒေသအမျိုးအစားများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နေရင်းဒေသ သစ်တောမျိုးများကို အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသအတွင်းရှိ World Conservation Monitoring Center ၏ တောမျိုးခွဲခြားမှုစနစ်အရ အောက်ပါ အတိုင်း ခွဲခြားထားပြီး ယင်းတောအမျိုးအစားများနှင့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်များသည် သက်ရှိတို့၏ နေရင်းဒေသများ ဖြစ်ပါသည်။

- (က) အပူပိုင်းစွတ်စိုသစ်တောကြီးများ။
- (ခ) အပူပိုင်းရွက်ပြတ်ရောနှောတောကြီးများ။
- (ဂ) သမပိုင်းနှင့်အအေးပိုင်းတောင်ပေါ်တောများ။
- (ဃ) ဒီရေတောများ။
- (င) အပူပိုင်းခြောက်သွေ့တောများ။
- (စ) ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ။
- (ဆ) ရေသန့်အင်းအိုင်မြစ်ချောင်းများ။

၉.၂.၃။ သက်ရှိမျိုးနွယ်နှင့် ဒေသရင်းမျိုးနွယ်များကြွယ်ဝမှု

မြန်မာ့ဇီဝမျိုးစိတ်များကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသော်လည်း

- (က) နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးစိတ် - ၃၅၀ ခန့်

^၁ Assam-Myanmar Transition Zone – Bio Unit 3c

^၂ Central Indo China Zone – Bio Unit 10a

^၃ North Indo China Subtropical Zone – Bio Unit 10b

^၄ Indo China Subtropical Zone – Bio Unit 10c

- (ခ) တွားသွားသတ္တဝါမျိုးစိတ် - ၃၀၀ ခန့်
 - (ဂ) ငှက်မျိုးစိတ် - ၁၀၀၀ ခန့်
 - (ဃ) အပင်မျိုးစိတ် - ၉၆၀၀ ခန့်
- တို့ကိုဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဇီဝမျိုးစိတ် စုစုပေါင်း (၂၀,၀၀၀)ကျော်ခန့်ရှိပြီး ယင်း၏လေးပုံတစ်ပုံ ခန့်မှာ ဒေသရင်းမျိုးစိတ်^၁ များ ဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဒေသရင်းမျိုးစိတ်များအနက် ထင်ရှားသည့် မျိုးစိတ်များမှာ -

- (က) ရွှေသမင် (*Cervus eldi thamin*)
- (ခ) ဖက်ဂျီ (*Muntiacus putaoensis*)
- (ဂ) ကြယ်လိပ် (*Geochelone platynota*)
- (ဃ) သော်ကကြီးပင် (*Amherstia nobilis*)
- (င) နဖူးကြူးငှက် (*Crypsirina cucullata*)
- (စ) စွေငှက် (*Turdoides gularis*)
- (ဆ) ယူဟီနာငှက် (*Yuhina humilis*)
- (ဇ) မျက်ခုံးမွေးဖြူ ငှက်ပြာချောက် (*Sitta victoriae*) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၉.၂.၄။ သဘာဝသယံဇာတများအခြေအနေ

သစ်တောများပြုန်းတီးသည်နှင့်အမျှ သစ်တောသယံဇာတများ အပါအဝင် ဇီဝသယံဇာတ များလည်း ပြုန်းတီးလျက်ရှိပါသည်။

လူဦးရေနှစ်စဉ် တိုးတက်နေမှု၊ စီးပွားရေးတိုးချဲ့မှု၊ လယ်ယာမြေတိုးချဲ့မှု၊ ရွှေပြောင်း တောင်ယာလုပ်ကိုင်မှု၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှု၊ ပြည်သူတို့၏ အသိပညာနည်းပါးမှု ကြောင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ၎င်းတို့ ရှင်သန်ရာ နေရင်းဒေသများ ဂေဟစနစ်များ ဆက်လက်ပျက်သုန်း နေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၉.၂.၅။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ၎င်းတို့၏ နေရင်းဒေသများအပေါ် ကျရောက်နေသည့် အန္တရာယ်များ

- (က) သဘာဝတောကြီးများကို အခြားမြေအသုံးချမှုအတွက် ခုတ်လှဲခြင်း။
- (ခ) တောင်ပေါ်နေ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့အရ ရွှေပြောင်းတောင်ယာစနစ် ကျင့်သုံးခြင်း။
- (ဂ) ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၊ မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်းအိုင်များအတွင်း ဓါတုပစ္စည်းများ အသုံး ပြုခြင်း၊ အဆင့်မြင့် ငါးဖမ်းကိရိယာများကို စနစ်တကျ သုံးစွဲမှုမရှိခြင်း။

^၁ Endemic

- (ဃ) အခြားဒေသမှ အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန် မျိုးစိတ်သစ်များကို လေ့လာစိစစ် စမ်းသပ်မှု မပြုဘဲ တင်သွင်းစိုက်ပျိုးမွေးမြူခြင်း။
- (င) ရှားပါးအပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များကို စီးပွားဖြစ် ထုတ်ယူဖမ်းဆီး ရောင်းဝယ်မှုပြုခြင်း၊ ထိန်းချုပ်မှုအားနည်းခြင်း။
- (စ) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတို့၏ နေရင်းဒေသများကို အခြားမြေအသုံးချမှုသို့ ပြောင်းလဲရာ၌ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ၊ ယင်းတို့၏နေရင်းဒေသနှင့် ဂေဟစနစ်ပြောင်းလဲပျက်စီး ယိုယွင်းနိုင်မှု အခြေအနေ အလားအလာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား အလေးထား စီစဉ်ဆောင်ရွက် တားဆီးမှုအားနည်းခြင်း။

၉.၂.၆။ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု လက်ရှိအခြေအနေ

၉.၂.၆.၁။ မူဝါဒနှင့်ဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဥပဒေ (၁၉၉၂)၊ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ (၁၉၉၅)၊ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၁၉၉၄)တို့ကို ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး မြန်မာ့ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများကို နေရင်းဒေသနှင့်တကွ မပြုန်းတီးစေရန် ထိန်းသိမ်းခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးမူဝါဒ (၁၉၉၄)၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်း သိမ်းရေးဥပဒေအဆိုပြု (၁၉၉၉)၊ မြန်မာ့၂၁ရာစု အစီအစဉ်(၁၉၉၇)^၁ တို့ကို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။

၉.၂.၆.၂။ ဌာနဆိုင်ရာနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို အဓိကတာဝန်ခံ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းသည် ကျယ်ပြန့်သည့် အပြင် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အခြားအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များက ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အမျိုးသားကော်မရှင်သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ဌာန အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဆက်စပ်သည့် အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး၍ မြန်မာ့သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မြန်မာ့ ၂၁ ရာစု အစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သည့် Forest Resource Environment Development & Conservation Association (FREDA)သည် သစ်တောများပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစု အဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း၊ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ် ကျရောက်နေသော မြန်မာ့ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများအား ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ တောရိုင်း

^၁ Myanmar Agenda 21(1997)

တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၌ ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် ပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတကာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၃။ နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်များနှင့် အစီအစဉ်များ

မြန်မာနိုင်ငံသည် အောက်ပါ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။

- Convention on Biological Diversity (CBD)
- Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora (CITES)
- International Tropical Timber Organisation (ITTO)
- Agenda 21 (UNCED – 1992)
- Agreement of the Culture and World Heritage
- Agreement on Biological Diversity Conservation
- Convention on Combating Desertification
- Network on Aquatic Culture in Asia and Pacific
- Agreement of the Conservation on Flora in South East Asia and Pacific Region
- Convention on the Sea Law of United Nation

ထို့အပြင် အောက်ပါအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

- World Conservation Union (IUCN)
(International Union for Nature Conservation)
- Ramsar Convention
- Smithsonian Institution (S.I.)
- Wildlife Conservation Society (W.C.S)

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံအသင်းဝင် နိုင်ငံဖြစ်၍ အာဆီယံထိပ်သီး ညီလာခံတွင် သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့် ဟန့်ငြင်းလုပ်ငန်းစီမံကိန်း^၁ အစီအစဉ်များဖြစ်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးနှင့် ရေရှည်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစီမံကိန်းအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၄။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတည်ထောင်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောမူဝါဒအရ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများကို ရေတိုတွင် နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၅% ထိလည်းကောင်း၊ ရေရှည်တွင် နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၁၀%ထိ လည်းကောင်း တိုးချဲ့ သတ်မှတ်ရန် ရည်မှန်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

^၁ Hanoi Action Plan (H.A.P)

၂၀၀၀-၂၀၀၁ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ကုန်အထိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေပေါင်း (၃၃)ခု သတ်မှတ်တည်ထောင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီး နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၃.၂၃% အထိ တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

သတ်မှတ်တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေတစ်ခုခြင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကွဲပြားသော ဂေဟစနစ်များကို နေရာဒေသအလိုက် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိသဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများနှင့် ယင်းတို့ကိုယ်စားပြုသည့် သို့မဟုတ် ယင်းနယ်မြေများအတွင်း တွေ့ရှိနိုင်သည့် ဂေဟစနစ်များကို နောက်ဆက်တွဲ (၉-၂)ဖြင့် ဖော်ပြထား ပါသည်။

၉.၂.၆.၅။ မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်ရှိသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်များထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများ အတွင်းနှင့် ပြင်ပရှိ မြန်မာ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် အပင်များ ရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် တည်ဆဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ် ကျရောက်နေသော နို့တိုက်သတ္တဝါ၊ တွားသွားသတ္တဝါ၊ ငှက်များနှင့် အပင်များကို စီမံချက်များ ချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော် ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၁။ တောဆင်ရိုင်းများထိန်းသိမ်းခြင်း

(၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနက ကောက်ယူရရှိခဲ့သော ကိန်းဂဏန်းများအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး (၁၄)ခုအတွင်းရှိ မြို့နယ်ပေါင်း (၈၈)၌ တောဆင်ရိုင်း (*Elephas maximus*) ခန့်မှန်းခြေ(၅၀၀၀)ခန့် ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်၌ တောဆင်ရိုင်း ဒုတိယ အများဆုံးရှိသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လုံးဝကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပြီး CITES Appendix (I) ၌ ပါဝင်ပါသည်။ တောဆင်ရိုင်းများ၏ နေရင်းဒေသများ ပျက်စီးလျော့နည်းခြင်း၊ အခြားမြေအသုံးချမှုများအဖြစ် ပြောင်းလဲခံရခြင်း၊ ဆင်စွယ်အတွက် တောဆင်များ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခံရခြင်းများကြောင့် တောဆင်ရိုင်း အရေအတွက်လျော့နည်းကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ သစ်တော ဦးစီးဌာနသည် SI နှင့် ပူးပေါင်း၍ တောဆင်ရိုင်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် တောဆင်ရိုင်း ထိန်းသိမ်းရေးစီမံကိန်းကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းကာလ(၃)နှစ်အတွင်း တောဆင်ရိုင်း အရေအတွက်၊ ပြန့်နှံ့နေထိုင်ကျက်စားမှု၊ လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခပြဿနာများအား ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်း၊ ဆင်စွယ်နှင့် ဆင်အစိတ်အပိုင်းများ တရားမဝင် ရောင်းဝယ်မှုကို တားဆီးပိတ်ပင် အရေးယူခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၂။ ကျားများထိန်းသိမ်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဘင်္ဂလားကျား (*Panthera tigris- tigris*)နှင့် အင်ဒိုချိုင်းနား ကျား(*Panthera corbetti*) ဟူ၍ ကျားသတ္တဝါ(၂)မျိုး နေထိုင်ကျက်စားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း၌ လုံးဝကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပြီး CITES Appendix (I) ၌ ပါဝင်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ရာစုနှစ်များအတွင်း ကျားသားရေနှင့် ကျားအစိတ်အပိုင်းများကို စီးပွားဖြစ် တန်ဖိုးကြီး မြင့်စွာ အကြီးအကျယ် ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုကြောင့် ကျားသတ္တဝါများ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်မှု ခံခဲ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျားသတ္တဝါများ ရေရှည်တည်တံ့စွာ နေထိုင်ရှင်သန် မျိုးပွားနိုင်ရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့^၁ နှင့် ပူးပေါင်း၍ (၁၉၉၈) ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး (၃)နှစ်ကာလ ကြာမြင့်မည့် ကျားထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း စီမံကိန်းကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျားများနေထိုင်ကျက်စားနိုင်သော နေရာဒေသ (၁၇)ခု၌ ဆောင် ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးပါက မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားကျားထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်ကို ရေးဆွဲ၍ စနစ်တကျ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျားအရှင်၊ ကျားသားရေနှင့် အစိတ်အပိုင်းများ တရားမဝင် ရောင်းဝယ်မှုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် တားဆီးအရေးယူ လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၃။ မြန်မာ့ရွှေသမင်များထိန်းသိမ်းခြင်း

မြန်မာ့ရွှေသမင် (*Cervus eldi thamin*) သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌သာ တွေ့ရှိနိုင် သော ဒေသရင်းမျိုးစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ လုံးဝကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပြီး CITES Appendix (I) ၌ ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသရှိ တောခြောက်နှင့် အင်တိုင်းတောများ အတွင်း နေထိုင်ကျက်စားပါသည်။ နေရင်းဒေသ ပျက်စီးလျော့နည်းမှု၊ တရားမဝင် အမဲလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများကြောင့် အရေအတွက် လျော့နည်းလာပြီး မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းဘူးမြို့နယ် ရွှေစက်တော်ဘေးမဲ့တောနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကောလင်းနှင့် ကန့်ဘလူမြို့နယ်အတွင်းရှိ ချပ်သင်းဘေးမဲ့တော အတွင်း၌သာ ရေရှည်ရှင်သန်တည်ရှိရေးအတွက် မျိုးပွားနိုင်သည့် အရေ အတွက်ကျန်ရှိခဲ့ပါသည်။ ယင်းဘေးမဲ့တောများအတွင်းရှိ ရွှေသမင်များနှင့် ယင်းတို့၏ နေရင်း ဒေသများကို စနစ်တကျ ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ယင်းတို့၏ ဂေဟစနစ်များကို သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ မြင်းခြံခရိုင်၊ နွားထိုးကြီးမြို့နယ်အတွင်းရှိ မင်းစုံတောင်ဘေးမဲ့တောကဲ့သို့ ရွှေသမင် များ၏ နေရင်းဒေသများကို စနစ်တကျ ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လျက် ၎င်းတို့ မျိုးပွား နိုင်ရေး အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၄။ မိကျောင်းများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေချို ရေငံစပ်မိကျောင်း (*Crocodilus porosus*) နှင့် (*Gavialis gangeticus*)(၂)မျိုးနေထိုင်ကျက်စားခဲ့ဘူးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမိကျောင်း(*G.gangeticus*)

^၁ Wildlife Conservation Society- W.C.S

သည်မျိုးသုဉ်း ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီဟုယူဆရပါသည်။ ယင်းမိကျောင်း မျိုးစိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိခြင်းမရှိတော့ပါ။ ရေချိုရောင်စပ်မိကျောင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း၌ လုံးဝကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပြီး CITES Appendix (I) ၌ ပါဝင်ပါသည်။ ရေချိုရောင်စပ်မိကျောင်း၏ သားရေနှင့်အသားကို စီးပွားဖြစ်ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုကြောင့် အရေ အတွက် လျော့နည်းလာခဲ့ပြီး မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်သို့ ကျရောက်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန သည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဘိုကလေးမြို့နယ်ရှိ မိန်းမလှကျွန်း ဘေးမဲ့တော၌ မိကျောင်းနှင့် ယင်း၏နေရင်းဒေသများကို (၁၉၉၆)ခုနှစ်မှစတင်၍ စနစ်တကျ ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် သဘာဝတောအတွင်းမှ သဘာဝအတိုင်း ပေါက်ပွားသော မိကျောင်းငယ်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းမွေးမြူပြီး နေရင်းဒေသအတွင်း ပြန်လွှတ်ခြင်းလုပ်ငန်း အပါအဝင် အခြားထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် မှုရယူလျက် စနစ်တကျထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မိန်းမလှကျွန်းဘေးမဲ့တော ဧရိယာအတွင်း မိကျောင်း အရေအတွက် တိုးပွားလျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၅။ ကြယ်လိပ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

ကြယ်လိပ် (*Geochelone platynota*) သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်း မျိုးစိတ်ဖြစ်ပြီး လုံးဝကာကွယ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပါသည်။ CITES Appendix (II) ပါဝင်ပါသည်။ လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံ မင်းဘူးခရိုင်အတွင်း ရွှေစက်တော်ဘေးမဲ့တော အပါ အဝင်ဒေသများ၊ နွားထိုးကြီးမြို့နယ်၊ မင်းစုံတောင်ဘေးမဲ့တောနှင့် ကလေးခရိုင်၊ ငွေတောင်ဒေသ အတွင်း၌သာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ဂျပန်နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံများ၌ ကြယ်လိပ်ကို အိမ်မွေး တိရစ္ဆာန်အဖြစ် မွေးမြူခြင်းအလေ့အထ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးမြှင့်လာမှုကြောင့် မြန်မာ့ကြယ်လိပ် များကို တရားမဝင်ဖမ်းဆီး စုဆောင်း၍ ပြည်ပသို့ ခိုးထုတ်ခြင်း၊ အချို့ ကျေးလက်ပြည်သူများက ဖမ်းဆီးစားသောက်ခြင်းနှင့် နေရင်းဒေသများ ပျက်စီးလျော့နည်းလာခြင်းများကြောင့် သဘာဝ တောများအတွင်း ကြယ်လိပ်အရေအတွက် လျော့နည်းလာခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန သည် အမေရိကန်နိုင်ငံ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ကြယ်လိပ် များ၏ ဂေဟစနစ် လေ့လာခြင်း၊ ခြံလှောင်မွေးမြူနည်း စနစ်များကို ဝန်ထမ်းများအား သင်တန်း ပို့ချခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ပူးပေါင်း ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူ များအား စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် ကြယ်လိပ်များ ခြံလှောင်မွေးမြူခွင့်ပြုပေးပြီး နေရင်း ဒေသအတွင်း ပြန်လွှတ်ခြင်း အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ တရားမဝင် ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုကို တားဆီး အရေးယူလျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၆။ **ငှက်မျိုးများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း**

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ ကြိုးကြာ (*Grus antigone*) များနေထိုင် ကျက်စားပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မျိုးသုန်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော ငှက်မျိုးစိတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဝါးခယ်မမြို့နယ်နှင့် အိမ်မဲမြို့နယ်အတွင်း အရေအတွက် သင့်တင့်စွာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ရေရှည်ရှင်သန် မျိုးပွားနိုင်ရေးအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြိုးကြာအဖွဲ့^၁ နှင့် ပူးပေါင်း၍ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာ့ရှားပါးစာရင်းဝင် မျိုးသုန်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်သော ရစ်ငှက် မျိုးစိတ်များ ဖြစ်သည့်

- Blyth's tragopan (*Tragopan blythi blythi*)
- Blood pheasant (*Ithaginis cruentus*)
- Sclater's monal (*Lophophorus sclateri*)
- Temminck's tragopan (*Tragopan temmincki*) နှင့်
- Grey peacock pheasant (*Polyplectron b. blaicalcaratum*) များသည်

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေရှည်ရှင်သန် တည်တံ့ရေးအတွက် မျိုးပွားနိုင်သည့် အရေအတွက်သာ ကျန်ရှိ ရှင်သန်လျက်ရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ကမ္ဘာ့ရစ်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့^၂ နှင့် ပူးပေါင်း၍ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများအတွင်း နှစ်စဉ် ငှက်မျိုးစာရင်းကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၇။ **ကုန်းနေရေနေ တွားသွားသတ္တဝါများ ထိန်းသိမ်းခြင်း**

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မြေအပါအဝင် ကုန်းနေရေနေ တွားသွားသတ္တဝါ မျိုးစိတ်များစွာ ရှိသော်လည်း သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်မှု အားနည်းခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် California Academy of Science (CAS) နှင့် ပူးပေါင်း၍ (၁၉၉၉)ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး (၃)နှစ်ကာလ ကြာမြင့်မည့် မြန်မာစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဆောင်ရွက်ပြီး စီမံကိန်းကာလအတွင်း တွားသွားသတ္တဝါ မျိုးစိတ်သစ် (၅)မျိုး လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးပါက Myanmar's Herpetofauna အမည်ဖြင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက် ထားရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၈။ **ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်း**

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေဝပ်ဒေသများစွာ ရှိပါသည်။ ရေဝပ်ဒေသများသည် သဘာဝ ဝန်းကျင်နေ ပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေကိုများစွာ အထောက်အကူ ပြုနိုင်သည့်အပြင် ရေပျော်ငှက်များနှင့် ဆောင်းခိုငှက်များ ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အရေးကြီးသော ဂေဟစနစ် တစ်ခု

^၁ International Crane Foundation (ICF)
^၂ World Pheasant Association

ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဂျပန်နိုင်ငံ Wildbird Society of Japan နှင့် Ministry of Environment, Japan တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ရေဝပ်ဒေသများ ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်များရေးဆွဲခြင်း၊ Ramsar Convention ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၉။ လိပ်ပြာများထိန်းသိမ်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လိပ်ပြာမျိုးစိတ် (၁၂၀၀) ကျော်ခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ အချို့လိပ်ပြာများ (အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း ခါကာဘိုရာဇီဒေသရှိ လိပ်ပြာများ)သည် ကမ္ဘာ့ရှားပါး စာရင်းဝင် လိပ်ပြာမျိုးစိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့လိပ်ပြာများကို တရားမဝင် ဖမ်းဆီးစုဆောင်း၍ ပြည်ပသို့ခိုးယူ ရောင်းဝယ်မှုများ ရှိပါသည်။ မြန်မာ့လိပ်ပြာများ မျိုးမသုဉ်းရေး အတွက် စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ နေရင်းဒေသ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင် ထိန်းသိမ်းမှုရယူခြင်း၊ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှု တားဆီးရေးယူခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် လျက် ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဒေသအသီးသီးမှ လိပ်ပြာမျိုးစိတ် (၅၀၀)ကျော်ခန့် စုဆောင်း လေ့လာ မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ရှားပါးပြီး ကမ္ဘာ့လိပ်ပြာဈေးကွက်၌ ဈေးနှုန်းမြင့်မားသော မြန်မာ့လိပ်ပြာများ ဖော်ထုတ်ပြီး ခြံလှောင်မွေးမြူခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်၍ မျိုးဆက် မပျက် သုန်းရေး၊ ပိုလျှံသော လိပ်ပြာများကို ပြည်ပသို့တင်ပို့ ရောင်းချခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်အတွက် နိုင်ငံခြား ဝင်ငွေရှာဖွေပေးနိုင်ရေး လုပ်ငန်းများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၁၀။ အပင်၊ သစ်ခွနှင့် ပရဆေးပင်များထိန်းသိမ်းခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် S.I နှင့် ပူးပေါင်း၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အပင်၊ ခြံနွယ် များကို လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး မှတ်တမ်းပြုလျက်ရှိပါသည်။ ယခင်မှတ်တမ်းများအရ မျိုးစိတ်အရေ အတွက်(၇၀၀၀)ခန့် ရှိသော်လည်း လေ့လာမှတ်တမ်းပြုပြီးနောက် မျိုးစိတ်အရေအတွက် (၉၆၀၀) ကျော်ထိ တိုးမြှင့် မှတ်တမ်းပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အပင်များ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းကို Botanic Gardens Conservation International (BGCI) အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ မြန်မာပြည်တွင်း၌ သစ်ခွမျိုးပေါင်း (၈၄၁)မျိုး ရှိသည်ဟု မှတ်တမ်းများအရ သိရှိရ သော်လည်း မျိုးစိတ်(၁၃၁)မျိုးကိုသာ စုဆောင်းမျိုးခွဲ မှတ်တမ်းပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အသီးသီးရှိ သစ်ခွမျိုးစိတ်များကို ဆက်လက်စုဆောင်း မျိုးခွဲမှတ်တမ်းပြုလျက်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ ပရဆေးပင်နှင့် ဝါးမျိုးများကိုလည်း စုဆောင်းမျိုးခွဲ မှတ်တမ်းပြုလျက်ရှိရာ ပရဆေးပင် (၅၀၀)ကျော်၊ ဝါးမျိုး(၇၅)မျိုး စုဆောင်းမျိုးခွဲ မှတ်တမ်းပြုပြီး ဖြစ်ပါသည်။ စုဆောင်းရရှိသော အပင်၊ သစ်ခွနှင့် ဝါးမျိုးများကို ပြင်ဦးလွင်မြို့ အမျိုးသားကန်တော်ကြီးဥယျာဉ်အတွင်း သိပ္ပံနည်း ကျစိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းထားရှိပြီး သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၁၁။ ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် စာရင်းဝင် နယ်မြေများ တည်ထောင်ခြင်း

ယူနက်စကို အဖွဲ့အစည်း၏ သတ်မှတ်အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် ဒေသ ^၁ စာရင်းဝင် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ တည်ထောင်ရေးအတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ မြင့်မိုရ် လက်ခတ်ဝန်းကျင် ဒေသနှင့် အလောင်းတော်ကသပ အမျိုးသားဥယျာဉ်တို့ကို ယူနက်စကို အဖွဲ့အစည်း၏ အသိ အမှတ်ပြု ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် ဒေသများအဖြစ် အဆိုပြုနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၅.၁၂။ ဇီဝနည်းပညာရပ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၌ ဇီဝနည်းပညာရပ်သည် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးလျက်ရှိပါသည်။ ဗီဇမျိုးရိုးအင်ဂျင်နီယာ^၂ ပညာရပ်ကို အသုံးပြု၍ ဇီဝမျိုးသစ်များ^၃ ကို ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲရာတွင် အချို့သောနိုင်ငံများ၌ လူနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေသော အထောက်အထားများ တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းတွေ့ရှိချက်ကြောင့် ဒေသ မျိုးစိတ် မဟုတ်သော အခြားတိုင်းပြည်ဒေသမှ မျိုးစိတ်နှင့် သိပ္ပံနည်းပညာအရ အသစ်ဖန်တီး သောဇီဝမျိုးစိတ်များကို မိမိနိုင်ငံ အတွင်းသို့ တင်သွင်းစိုက်ပျိုး မွေးမြူခြင်း လုပ်ငန်းများကို အထူးသတိပြု စိစစ်လေ့လာပြီးမှ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အခြားတိုင်းပြည်ဒေသမှ မျိုးစိတ်နှင့် သိပ္ပံနည်းပညာအရ အသစ်ဖန်တီးသော ဇီဝမျိုးစိတ်များသည် တင်သွင်းစိုက်ပျိုး မွေးမြူ သည့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ ရေရှည်ရှင်သန် တည်တံ့ရေးကို အန္တရာယ် ပြုခြင်း၊ လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးထိခိုက်စေခြင်း၊ သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးစေခြင်း စသည့်ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ယင်းမျိုးစိတ်များကို Invasive species သို့မဟုတ် Alien species ဟု သုံးနှုန်းသတ်မှတ် ခေါ်ဆိုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း Invasive or Alien species များ တင်သွင်းစိုက်ပျိုး မွေးမြူခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာ၌ အထူးအလေးပေး စစ်ဆေးနိုင်ရန် အတွက် အခြားသက်ဆိုင်သော ဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ဇီဝနည်းပညာရပ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး နိုင်ငံအကျိုးပြု အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန် မျိုးစိတ် သစ်များ ဖန်တီးဖော်ထုတ် အသုံးချခွင့် ရရှိရေးကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ Alien species တင်သွင်းစိုက်ပျိုး မွေးမြူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အများပြည်သူများ လေ့လာသိရှိ နားလည်ပြီး ကြိုတင်ကာကွယ် တားဆီးရေး လုပ်ငန်းကို အရေးပေး ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။

^၁ World Heritage Site
^၂ Genetic Engineering
^၃ Genetically Modified Organization

၉.၂.၆.၅.၁၃။ သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝရေမြေ တောတောင်ရှုခင်းများ၊ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ၊ ရှားပါးတောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကိုထိန်းသိမ်းပြီး ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသည် များအား ပြသခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေများစွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်းလုပ်ငန်းကို အထောက်အကူပြုစေရန်အတွက် တည်ထောင် ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ(၁၃)ခု အပါအဝင် နေရာဒေသ(၁၅)ခုအား သဘာဝ အခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဒေသများအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး အဆင့်မြင့်ပြုပြင် ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ် ခဲ့ပါသည်။ သတ်မှတ်ပြီး သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဌာနစာရင်းကို နောက်ဆက်တွဲ (၉-၃) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်း ရေးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများကိုလည်း သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သောသင်တန်း များတက်ရောက်စေခြင်း၊ ကြိုတင်လေ့ကျင့်မှုပြုလုပ်စေခြင်းစသည့် ဝန်ထမ်းအရည် အသွေး မြင့်မားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးဆောင်ရွက်ရာ၌ သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ မပျက်စီးမဆုံးရှုံးစေရန်အတွက် ဆက်နွယ်နေသော အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၆။ အဆင့်အတန်း အရည်အသွေးမြင့်မားရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ ဝန်ထမ်းများ၏ ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရည်အသွေး မြင့်မားရေး၊ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတ တိုးပွား ကြွယ်ဝရေးအတွက် နိုင်ငံခြားသင်တန်းများသို့ စေလွှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားသား ပညာရှင်များ ဖိတ်ခေါ်၍ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ နိုင်ငံခြားသားပညာရှင်များနှင့် ပူးတွဲ၍ ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း၊ သုတေသနလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပြည်တွင်း သစ်တောပညာ အခြေခံသင်တန်းများ တက်ရောက်စေခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်အတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အရည်အသွေးမြင့်မားရေး အစီအစဉ်များဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းများကို ပြည်တွင်းပြည်ပ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၇။ နေရင်းဒေသပြင်ပ၌ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်း

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ အတွင်း၌သာမက ပြင်ပဒေသ ဧရိယာများ အတွင်းရှိ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များကိုလည်း ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ရှားပါး

တိရစ္ဆာန်၊ မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်ရှိသော အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန်များ မျိုးဆက်မပြတ်ရေးအတွက် ရန်ကုန်နှင့်ရတနာပုံ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့ အမျိုးသားကန်တော်ကြီး ဥယျာဉ်များ အတွင်း၌ စုဆောင်းစိုက်ပျိုး မွေးမြူထိန်းသိမ်းလျက် ရှိပါသည်။ ယင်းသို့ တည်ထောင်ထိန်းသိမ်း မွေးမြူစိုက်ပျိုးပြီး ပြည်သူအများကို ကြည့်ရှုလေ့လာခွင့် ပြုပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူအများက သဘာဝ ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် သိရှိနားလည် သဘောပေါက် တန်ဖိုးထား၍ အသိတရား နှင့် ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် လာစေရန် ရည်ရွယ်ချက် ထားရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၉.၂.၆.၈။ သုတေသနလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန်အတွက်

- ဆင်မေထုံမဲ့ မျိုးစပ်မျိုးပွားရေး သုတေသနလုပ်ငန်း။
- မိကျောင်းများ နေရင်းဒေသအတွင်း ပြန်လည်လွှတ်ရေး သုတေသနလုပ်ငန်း။
- ကြယ်လိပ်များ ခြံလှောင်မွေးမြူခြင်း သုတေသနလုပ်ငန်း။
- သစ်ခွများ မျိုးပွားရေးအတွက် သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း။
- ရှာပါးတိရစ္ဆာန် ကျားအပါအဝင် အခြားတိရစ္ဆာန်များကို နိုင်ငံတကာ တိရစ္ဆာန် ဥယျာဉ်များနှင့် ဆက်သွယ်၍ တိရစ္ဆာန်လဲလှယ်ရေး အစီအစဉ်အရ လဲလှယ်ပြီး နိုင်ငံအတွင်း၌ မျိုးပွားရေး သုတေသနလုပ်ငန်း။
- သစ်ပင်ကြီးများ၊ ဝါး၊ ကြိမ်၊ ပရဆေးပင်နှင့် သစ်ခွများ စုဆောင်း၍ မျိုးပွား ထိန်းသိမ်းရေး သုတေသနလုပ်ငန်း စသည့် သုတေသန လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတကာ အဆင့်မီ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၉.၃။ ရည်မှန်းချက်

၉.၃.၁။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတည်ထောင်ခြင်း

သစ်တောမူဝါဒအရ ရည်မှန်းလျာထားသည့်အတိုင်း သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများကို ရေတိုတွင် နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၅%၊ ရေရှည်တွင် နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၁၀% အထိ တိုးမြှင့် သတ်မှတ် တည်ထောင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ တိုးမြှင့်သတ်မှတ် တည်ထောင်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တွေ့ရှိရသော ဂေဟစနစ်အားလုံးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြီးဖြစ်သည့်အထိ ရွေးချယ်တည်ထောင် မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများနှင့် ယင်းတို့အတွင်းရှိ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များ မပျက်စီးရေး၊ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ရေး လုပ်ငန်းများ ကို စနစ်တကျ စီမံချက်ချမှတ် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ တိုးချဲ့သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို (၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၀၅-၂၀၀၆)အတွင်းနိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၅% အထိလည်းကောင်း၊ (၂၀၀၇-၂၀၀၈ မှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇) အတွင်း နိုင်ငံတော်ဧရိယာ၏ ၁၀%အထိ

လည်းကောင်း တိုးမြှင့်သတ်မှတ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ (၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၀၅-၂၀၀၆)အတွင်း နှစ်အလိုက် အဆိုပြုတည်ထောင် ထိန်းသိမ်းမည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များအတွင်းရှိ နေရာဒေသအမည်နှင့် ဧရိယာစာရင်းကို နောက်ဆက်တွဲ(၉-၄)ဖြင့် ဖော်ပြအပ် ပါသည်။

၉.၃.၂။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများထိန်းသိမ်းခြင်းဆောင်ရွက်ရာ၌

(က) မျိုးရိုးဗီဇကွဲပြားခြင်း^၁

(ခ) မျိုးစိတ်ကွဲပြားခြင်း^၂နှင့်

(ဂ) ဂေဟစနစ်ကွဲပြားခြင်း^၃များကို လေ့လာစူးစမ်းဖော်ထုတ်ပြီး ပြည့်စုံသော အခြေခံ အချက်အလက်များပေါ် အခြေခံ၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစီမံချက် ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌လည်း အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန်တို့၏ မျိုးရိုးဗီဇနှင့် မျိုးစိတ်ကွဲပြားခြင်းများ ကို လေ့လာစူးစမ်းဖော်ထုတ်၍ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင် ရွက်လျက်ရှိပြီး (၂၀၀၆-၂၀၁၇) အတွင်း ပြီးပြည့်စုံရန် ရည်မှန်းချက်ထားရှိ ဆောင်ရွက်ပါမည်။

တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများဖြစ်သည့် အမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် ဘေးမဲ့ တောများ အတွင်းရှိ ဂေဟစနစ်များလေ့လာပြီး ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ စုဆောင်း၍ (၂၀၀၆-၂၀၁၇)အတွင်း ပြီးပြည့်စုံရန် ရည်မှန်းချက်ထားရှိ ဆောင်ရွက်ပါမည်။ထို့ပြင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသော ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာန) နှင့်ဆက်သွယ်၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ စုဆောင်းလျက် ရှိပါသည်။ အခြေခံ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို (၂၀၀၆-၂၀၁၇) အတွင်း ပြီးပြည့်စုံအောင် စုဆောင်း၍ အမျိုးသားဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက် ရေးဆွဲအကောင် အထည်ဖော်ရေးအတွက် ဆက်နွယ်နေသော အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ စီမံချက်ရေးဆွဲရေးကိစ္စကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အမျိုးသား ကော်မရှင်က ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ တာဝန်ခံ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းအပါအဝင် သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝ သယံဇာတများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများအဖြစ် အောက်ဖော်ပြပါ

^၁ Genetic diversity

^၂ Species diversity

^၃ Ecosystem diversity

လုပ်ငန်းများကို ဆက်နွယ်နေသော အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) မြေအရင်းအမြစ် သယံဇာတများကို ပူးပေါင်းစီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်း။
- (ခ) ရေချိုရေသန့် သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း။
- (ဂ) ဓါတ်သတ္တု သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အသုံးချမှု။
- (ဃ) သစ်တောသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း။
- (င) ကမ်းရိုးတန်း၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာနှင့် ကျွန်းများဂေဟစနစ်များကို ရေရှည်တည်တံ့ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း။
- (စ) ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- (ဆ) စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရေရှည်တည်တံ့ ဖြစ်ထွန်းရေး။
- (ဇ) ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရေရှည်တည်တံ့ ဖြစ်ထွန်းရေး။

၉.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများအဖြစ် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်အောင် စီမံချက်များ ချမှတ် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ စနစ်တကျထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ် စီမံခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။
- (ခ) တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများအနက် ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသား ဥယျာဉ်၊ အလောင်းတော်ကဿပ အမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် မြင့်မိုရ်လက်ခတ် ဝန်းကျင် ဒေသတို့အား ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် ဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ယူနက်စကို အဖွဲ့အစည်းသို့ အချက်အလက် ပြည့်စုံစွာဖြင့် တင်ပြခြင်း။
- (ဂ) သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေသစ်များ ကွင်းဆင်းလေ့လာ ဖော်ထုတ်ပြီး စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း။
- (ဃ) ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေး မဟာဗျူဟာနှင့်အညီ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ များနှင့် ကြားခံနယ်မြေ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး စီမံချက်များရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (င) ဝန်ထမ်းအင်အားနှင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ကျွမ်းကျင်မှု အရည်အချင်း မြှင့်တင်ခြင်း။
- (စ) ဒေသခံပြည်သူများက သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၌ အသိစိတ်ဓါတ် ဖြင့် ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

- (ဆ) ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသောသူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများက သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပေးရေးအတွက် တင်ပြဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဇ) ရှားပါးမျိုးစိတ်များ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ရုက္ခမျိုးစိတ်နှင့် ဇီဝမျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဈ) ရှားပါးမျိုးစိတ်များ အပါအဝင် မြန်မာ့အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များ တရားမဝင် ထုတ်ယူ၍ ပြည်တွင်း/ပြည်ပသို့ စီးပွားဖြစ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများကို ထိန်းချုပ်ကာကွယ်ခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာအသုံးပြုရေး စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ည) သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သော တည်ဆဲဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်ပါက အထက်အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့်သို့ တင်ပြခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်း။
- (ဋ) နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်း၍ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၊ ကွင်းဆင်း လေ့လာ၍ ကိန်းဂဏန်းများ စုဆောင်းမှတ်တမ်းပြုခြင်း။
- (ဌ) နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးကို အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံအချက်အလက်များကို အထူးပြုလေ့လာဖော်ထုတ် အသုံးပြုခြင်း။
- (ဍ) ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများက ရှေးရိုးရာဓလေ့အရ အသုံးပြုသော ပရဆေးပင်များကို လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး တိုင်းရင်းဆေးဖွံ့ဖြိုးမှု ဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်း၌ အထောက်အကူဖြစ်စေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဎ) သဘာဝအခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပြီး ယင်းဒေသ အတွင်းနေ ပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားရေး တိုးတက်မြင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဏ) နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များမှ အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များကို နိုင်ငံအတွင်းသို့ တင်သွင်းစိုက်ပျိုး၊ မွေးမြူခြင်း ဆောင်ရွက်ရာ၌ နိုင်ငံတွင်းရှိ ဒေသရင်း အပင်နှင့်တိရစ္ဆာန်များ ထိခိုက်မှု၊ ပျက်စီးမှုမရှိရေး၊ လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှု မရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု မရှိရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်း။
- (တ) ဇီဝနည်းပညာရပ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ထ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် အခြားအစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

- (ဒ) နိုင်ငံတော်အတွင်းအခြားဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ - ဆည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ကျယ်ပြန့်သော သီးနှံစိုက်ခင်းသစ်များ ဖော်ထုတ်စိုက်ပျိုးခြင်း) ဆောင်ရွက်ရာ၌ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာန အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ခ) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ လိုအပ်သောရန်ပုံငွေ အပြည့်အဝ အလုံအလောက်ရရှိရေး တင်ပြဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုချင်း (သို့) သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ တစ်ခုချင်းအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များနှင့်ဆက်သွယ်၍ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ရရှိရေး ဆောင်ရွက် ပြီး Trust Fund များထူထောင်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်များနှင့် လှော်ကားဥယျာဉ် အတွင်း မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များအား စိတ်ပါဝင်စားသော ပုဂ္ဂလိကများနှင့် ဆက်သွယ်၍ တိရစ္ဆာန်များမွေးစားခွင့်ပြုပြီး ယင်းတို့အတွက် လိုအပ်သော ရိက္ခာနှင့် ဆေးဝါးဖိုး ကုန်ကျငွေများ လက်ခံရရှိခြင်း၊ သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဝင်ငွေမှ အချိုးကျ ပြန်လည်ထည့်သွင်းစေခြင်း၊ အမဲလိုက် လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး ရန်ပုံငွေရရှိရေးအတွက် နည်းလမ်းတစ်သွယ် ဖြစ်သည်နှင့်အညီ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ ပြင်ပရှိဒေသများအတွင်း အရေ အတွက် ပေါများသောအပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များ၊ အင်းဆက်များကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များ သတ်မှတ်၍ အမဲလိုက်ခွင့် စုဆောင်းခွင့် ပြုပေးပြီး ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေခြင်း။

၉.၅။ နိဂုံး

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးသည် အချိန်နှင့်အမျှ တိုးတက်အောင်မြင်မှု တစ်ခုအပေါ် နောက်ထပ် တိုးတက်အောင်မြင်မှု ရရှိစေရန် တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ လက်ရှိလုပ်ငန်းအောင်မြင်မှု၊ အခက်အခဲ၊ လိုအပ်ချက်များအပေါ် သုံးသပ်၍ ရေရှည်ကာလများ၌ လိုအပ်ချက်များနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည့် အခက်အခဲများအတွက် ကြိုတင် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရပါမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်သည့် ဌာနအားလုံးက ပါဝင်၍ အခြေခံ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက် တည်ဆောက်ထားရှိပြီး မပြတ်လေ့လာသုံးသပ်မှု၊ ရရှိသည့် အချက်အလက်များအပေါ် ခြုံငုံ၍ လေ့လာသုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မေ့

သတ်မှတ်ကြေငြာပြီးသည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများစာရင်း
(၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ဧပြီလ)

စဉ်	အမည်	ခုနှစ်	ဧရိယာ		တည်နေရာ	ဇီဝယူနစ်	အဓိကကာကွယ်ထားသည့် သားငှက် တိရစ္ဆာန်များ	စီမံအုပ်ချုပ်မှု အခြေအနေ
			ဧက	စတုရန်းပိုင်				
၁	ပိတောင်ဘေးမဲ့တော	၁၉၁၈	၁၇၂၄၇၄	၂၆၉.၄၉	ကချင်ပြည်နယ်	9b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆင်၊ပြောင်၊စိုင်း၊ဝက်ဝံ၊ဆတ်၊ကျား၊ကျားသစ်	ဝန်းကျင်/သားငှက်ဌာနခွဲမှ အုပ်ချုပ်သည်။
၂	ရွှေဥဒေါင်းဘေးမဲ့တော	၁၉၁၈	၅၁၁၀၆	၇၉.၈၅	မန္တလေးတိုင်း	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ကြွဲ၊ဆင်၊ပြောင်၊စိုင်း၊ဆတ်၊တောဆိတ်၊ကျား၊ဝက်ဝံ	။
	ရွှေဥဒေါင်းဘေးမဲ့တော	၁၉၂၉	၂၉၄၄၀	၄၆	ရှမ်းပြည်နယ်	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း		
၃	ပြင်ဦးလွင်ငှက်ဘေးမဲ့တော	၁၉၁၈	၃၁၄၄၃	၄၉.၁၃	မန္တလေးတိုင်း	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဂျီ၊ရစ်ငှက်	။
၄	မော့စကော့ကျွန်းဘေးမဲ့တော	၁၉၂၇	၁၂၁၅၄	၁၈.၉၉	တနင်္သာရီတိုင်း	4 အတ္ထဝါ	ဂျီ၊ဆတ်၊ဇီဝစိုးငှက်	။
၅	ကဟီးလူဘေးမဲ့တော	၁၉၂၈	၃၉၆၇၄	၆၁.၉၉	ကရင်ပြည်နယ်	4 ကုန်းတွင်းပိုင်း	ကြွဲ၊တောဆိတ်၊ချေ၊ဒရယ်၊ဂျီလှောင်	။
၆	တောင်ကြီးငှက် ဘေးမဲ့တော	၁၉၃၀	၃၉၆၈	၆.၂	ရှမ်းပြည်နယ်	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ငှက်မျိုးစိတ်များ	။
၇	မူလာရစ်ဘေးမဲ့တော	၁၉၃၆	၃၄၂၃၄	၅၃.၄၉	ကရင်ပြည်နယ်	10a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဂျီ၊ကျား၊ကျားသစ်	။
၈	ဝက်ထီးကန်ငှက်ဘေးမဲ့တော	၁၉၃၉	၁၁၂၀	၁.၇၅	မကွေးတိုင်း	9a ရေဝပ်ဒေသ	ရေဝပ်ဒေသရှိငှက်များ	။
၉	ရွှေစက်တော် ဘေးမဲ့တော	၁၉၄၀	၁၃၆၅၇၆	၂၁၃.၄	မကွေးတိုင်း	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ရွှေသမင်၊ဆတ်၊ဂျီ၊ပြောင်	။
၁၀	ချပ်သင်းဘေးမဲ့တော	၁၉၄၁	၆၆၂၇၃	၁၀၄	စစ်ကိုင်းတိုင်း	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ရွှေသမင်၊ဆတ်၊ဂျီ	။
၁၁	ကေလာသဘေးမဲ့တော	၁၉၄၂	၆၀၄၈	၉.၄၅	မွန်ပြည်နယ်	4 ကုန်းတွင်းပိုင်း	တောဆိတ်၊ငှက်မျိုးစိတ်များ	။

သတ်မှတ်ကြေငြာပြီးသည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများစာရင်း
(၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ဧပြီလ)

စဉ်	အမည်	ခုနှစ်	ဧရိယာ		တည်နေရာ	ဇီဝယူနစ်	အဓိကကာကွယ်ထားသည့် သားငှက် တိရစ္ဆာန်များ	စီမံအုပ်ချုပ်မှု အခြေအနေ
			ဧက	စတုရန်းပိုင်				
၁၂	သမီးလှကျွန်း ဘေးမဲ့တော	၁၉၇၀	၂၁၇.၆	၀.၃၄	ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး	4 အဏ္ဏဝါ	ပင်လယ်လိပ်	ဝန်းကျင်/သားငှက်ဌာနခွဲမှ အုပ်ချုပ်သည်။
၁၃	မင်းဝံတောင် ဘေးမဲ့တော	၁၉၇၂	၅၀၈၇၄	၇၉.၄၉	စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဂျို၊ငှက်မျိုးစိတ်များ	။
၁၄	ထမံသီဘေးမဲ့တော	၁၉၇၄	၅၃၁၄၅၆	၈၃၀.၄	စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး	9b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ကြွဲ၊ဆင်၊ပြောင်၊ကျား	။
၁၅	လှော်ကားဥယျာဉ်	၁၉၈၂	၁၅၄၀	၂.၄၁	ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး	4 ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆတ်၊ဂျို၊ဒရယ်၊ရွှေသမင်၊နွားနောက်၊ဒေသပြောင်းငှက်များ	။
၁၆	အလောင်းတော်ကဿပ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၉၈၉	၃၉၇၀၂၆	၆၂၀.၃၅	စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆင်၊ကျား၊ကျားသစ်၊ပြောင်၊ဆတ်၊တောဆိတ်၊ဝက်ဝံ	။
၁၇	အင်းလေးကန် ဘေးမဲ့တော	၁၉၈၅	၁၅၈၇၂၀	၂၄၈	ရှမ်းပြည်နယ်	10b ရေပင်ဒေသ (ကန်)	ရေပင်ဒေသနှင့်ဒေသပြောင်းငှက်မျိုးများ (ဆောင်းခိုငှက်)	။
၁၈	ပုပ္ပိုးတောင်ဥယျာဉ်	၁၉၈၉	၃၁၇၆၃	၄၉.၆၃	မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဂျို၊ကျားသစ်၊ဘူမိရုပ်သွင် လက္ခဏာများ	။
၁၉	မိုးယွန်းကြီးအင်းဘေးမဲ့တော	၁၉၈၈	၂၅၆၀၀	၄၀	ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး	4 ရေပင်ဒေသ (တာတမံ)	ဒေသပြောင်းငှက်မျိုးစုံ	။
၂၀	မိန်းမလှကျွန်းဘေးမဲ့တော	၁၉၉၄	၃၃၇၇၉	၅၂.၇၈	ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး	4 အဏ္ဏဝါ	ဒီရေတောများ၊မိကျောင်း၊ငှက်မျိုးစိတ်များ	။
၂၁	နတ်မတောင် အမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၉၉၄	၁၇၈၅၆၀	၂၇၉	ချင်းပြည်နယ်	3c ကုန်းတွင်းပိုင်း	ပြောင်၊တောဆိတ်၊တောင်ဆိတ်နှင့်ငှက်မျိုးစိတ်များ	။
၂၂	လန်ပိအဏ္ဏဝါ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၉၉၆	၅၀၆၁၈	၇၉.၀၉	တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး	7b အဏ္ဏဝါ	သန္တာကျောက်တန်းများ၊ဂျိုလှောင်နှင့်ဆလုံလူမျိုးစု ယဉ်ကျေးမှု	။
၂၃	ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၉၉၆	၉၄၂၀၈၀	၁၄၇၂	ကချင်ပြည်နယ်	HD ကုန်းတွင်းပိုင်း	သားမင်း၊ကတိုး၊ဂျို၊တောင်ဆိတ်နီ၊ဂျိုနက်၊ဖက်ဂျို	။

၂၀၀

သတ်မှတ်ကြေငြာပြီးသည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများစာရင်း
(၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ဧပြီလ)

စဉ်	အမည်	ခုနှစ်	ဧရိယာ		တည်နေရာ	ဇီဝယူနစ်	အဓိကကာကွယ်ထားသည့် သားငှက် တိရစ္ဆာန်များ	စီမံအုပ်ချုပ်မှု အခြေအနေ
			ဧက	စတုရန်းမိုင်				
၂၄	လွိုင်မွေသဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၁၉၉၆	၁၀၅၈၆	၁၆.၅၄	ရှမ်းပြည်နယ်	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ကျား၊ဝက်ဝံ၊သင်းခွေချပ်၊ရစ်ငှက်မျိုးများ	ဝန်းကျင်/သားငှက်ဌာနခွဲမှ အုပ်ချုပ်သည်။
၂၅	ပါဆာသဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေ	၁၉၉၆	၁၉၂၀၀	၃၀	ရှမ်းပြည်နယ်	10a ကုန်းတွင်းပိုင်း	တောကြက်၊တရုတ်၊သင်းခွေချပ်	။
၂၆	ကျိုက်ထီးရိုးဘေးမဲ့တော	၁၉၉၈	၄၄၆၄၀	၆၉.၇၅	မွန်ပြည်နယ်	4 ကုန်းတွင်းပိုင်း	ကျား၊တောင်ဆိတ်၊ပြောင်၊ဆတ်၊မျောက်၊	။
၂၇	လောကနန္ဒာ ဘေးမဲ့တော	၁၉၉၇	၁၁၅	၀.၁၈	မန္တလေးတိုင်း	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ငှက်မျိုးစိတ်များ၊ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ	။
၂၈	ရခိုင်ရိုးမဆင် ဘေးမဲ့တော	၁၉၉၇	၄၃၃၈၄၃	၆၇၇.၈၈	ရခိုင်ပြည်နယ်	4 ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆင်၊ပြောင်၊ကျားသစ်၊ခွေးအ၊ဝက်ဝံ	။
၂၉	အင်းတော်ကြီးအင်းဘေးမဲ့ တော	၁၉၉၉	၁၉၁၅၆၅	၂၉၉.၃၂	ကချင်ပြည်နယ်	9a ရေဝပ်ဒေသ/ အင်း	ဆင်၊ကျား၊ဆတ်၊ကျားသစ်၊ဝက်ဝံ၊တောဆိတ်၊ပြောင်	။
၃၀	ပန်းလောင်နှင့်ပြဒါးလင်းဂူ ဘေးမဲ့တော	၁၉၉၉	၈၂၄၈၃	၁၂၈.၈၈	ရှမ်းပြည်နယ်	10b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆင်၊ကျား၊ကျားသစ်၊ပြောင်၊စိုင်၊ကြောင်မင်း၊အင်းကျား၊ တောဆိတ်၊မျောက်လွဲကျော်	။
၃၁	မင်းစုံတောင် ဘေးမဲ့တော	၁၉၉၉	၅၅၈၄	၈.၇၂၅	မန္တလေးတိုင်း	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဂျီယုန်၊တွားသွားသတ္တဝါ၊ ကုန်းလိပ်၊တောကြောင်၊မြွေ	။
၃၂	ဟူးကောင်းချိုင့်ဝှမ်းဘေးမဲ့ တော	၂၀၀၁	၁၅၉၆၁၆၀	၂၄၉၄	ကချင်ပြည်နယ်	9b ကုန်းတွင်းပိုင်း	ဆင်၊ကျားသစ်၊ကျား၊ပြောင်၊ဆတ်၊ဝက်ဝံ၊တောဝက်၊တော ဆိတ်	။
၃၃	ကျောက်ပန်းတောင်ဘေးမဲ့ တော	၂၀၀၁	၃၂၇၆၈	၅၁.၂	ချင်းပြည်နယ်	9a ကုန်းတွင်းပိုင်း	တောဆိတ်၊တောင်ဆိတ်၊ဆတ်၊ကျားသစ်၊အင်းကျား၊တော ဘကြောင်၊ဂျီ၊တောဝက်	။
	စုစုပေါင်း		၅၄၀၃၆၈၆	၈၄၄၇				

- Hd = အရှေ့ဟိမဝန္တာဒေသ
- 3c = အာသံ-မြန်မာနယ်ခြားစုံ
- 4 = မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်း
- 5a = အင်ဒိုချိုင်းနားကမ်းရိုးတန်း
- 7b = မလေးနယ်ခြား
- 9a = မြန်မာအပူပိုင်းစုံ
- 9b = မြန်မာသမအပူပိုင်းစုံ
- 10a = အလယ်အင်ဒိုချိုင်းနား
- 10b = မြောက်ပိုင်းအင်ဒိုချိုင်းနား
- 10c = အင်ဒိုချိုင်းနား သမအပူပိုင်းဒေသ

စစ်မြစ် = Mac Kinnon, J. and K. Mac Kinnon 1986

Review of Protected Areas System of the Indo-Malayan Realm, IUCN, Gland
Switzerland

သတ်မှတ်အဆင့်မြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဒေသများစာရင်း

စဉ်	အမည်	တည်နေရာ	လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သောအခွင့်အလမ်းများ
၁။	လှော်ကားဥယျာဉ်	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ ထောက်ကြံ့	မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ သိရှိနိုင်ခြင်း၊ သမင်၊ ဒရယ်၊ ဂျုံ၊ ဆတ် စသည့်တိရစ္ဆာန်များ၏ သဘာဝအတိုင်း နေထိုင် ကျက်စားမှုကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ အပန်းဖြေစခန်း၊ တိုင်းရင်းသားရိုးရာတဲများ ဌာနားနေ အပန်းဖြေနိုင်ခြင်း၊ ဆင်စီးခြင်း၊ လှေလှော်ခြင်း၊ ငှက်များအား ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ခြင်း။
၂။	ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	သတ္တဗေဒ၊ ရုက္ခဗေဒနှင့် တိရစ္ဆာန်ကျေးငှက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတ ရှာမှီးနိုင်ခြင်း၊ သစ်ပင်အမျိုးပေါင်း (၃၀၀)ခန့်နှင့် အပင်(၁၅၀၀၀)ကျော်၊ နို့တိုက်သတ္တဝါ (၅၀)မျိုး၊ ကျေးငှက် သတ္တဝါ(၆၀)မျိုး၊ တွားသွား သတ္တဝါ (၁၇) မျိုးနှင့် သီပေါမင်းလက်ထက်ဆင်ဖြူတော်၏ ဆင်စွယ်တစ်စုံ၊ အလျား(၇၂) ပေရှိ ဝေလငါးအရိုးစု တို့အား လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာအဆင့်မှီ ခေတ်မီ ကစားကွင်း ထားရှိနိုင်ခြင်း။
၃။	မိုးယွန်းကြီးအင်းဘေးမဲ့တော	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဝေါမြို့နယ်နှင့်ပဲခူးမြို့၊	ရန်ကုန်မြို့တော်နှင့် အနီးဆုံးရေဝပ်ဒေသတစ်ခု ဖြစ်ပြီး ရေပျော်ငှက်များ၊ ဆောင်းခို ငှက်များကို လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝအရသာခံစားနိုင်ခြင်း၊ သုတေသန လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ ရေဝပ်ဒေသဂေဟစနစ်ဖြစ်စဉ်များ သုတေသနပြုလုပ်လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ငှက်မျိုး စိတ်ပေါင်း(၇၅)မျိုးအား လေ့လာနိုင်ခြင်း။
၄။	မိန်းမလှကျွန်းဘေးမဲ့တော	ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဘိုကလေး	ဒီရေတောများ၏ ဂေဟစနစ် (Ecosystem) လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက် ခြင်းနည်းဖြင့် ဒီရေတောပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ အခြေအနေများ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ရေပျော်ငှက်များ၊ ကုန်းတွင်းပိုင်းဌာနေငှက်များ၊ ရာသီအလိုက်ရွှေ့ပြောင်းကျက်စားသော ဆောင်းခိုငှက်များလေ့လာ ကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ မိချောင်း အပါအဝင် တွားသွားသတ္တဝါများ၊ နို့တိုက်သတ္တဝါများနှင့် ရေနေသတ္တဝါများတို့၏ သဘာဝနေထိုင်ကျက်စားမှု အခြေအနေများကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာနှင့် ဇန်နဝါရီလများအတွင်း ဘေးမဲ့တောမှ (၁၀)မိုင်ခန့် ဝေးသောကဒုံလေးလိပ်သောင်သို့ သွားရောက်၍ ပင်လယ်လိပ်ကြီး များ ဥအုချခြင်းကို လေ့လာနိုင်ခြင်း။

စဉ်	အမည်	တည်နေရာ	လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သောအခွင့်အလမ်းများ
၅။	အင်းလေးကန်ဘေးမဲ့တော	ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ ညောင်ရွှေပင်လောင်း နှင့် ဖယ်ခုံမြို့နယ်	ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထင်ရှားသည့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် (၂၉၅၀)ပေ တွင် ထူးခြားသော ရေဝပ်ဒေသဖြစ်၍ ရေဝပ်ဒေသဂေဟစနစ် (Wetland Ecosystem)ကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်၏ တောင်ပေါ်ဒေသရှုခင်းများလေ့လာခံစားနိုင်ခြင်း၊ ငှက်မျိုးစုံလင်စွာ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုလုပ် နိုင်ခြင်း၊ အခြားနိုင်ငံဒေသများ၌ မတွေ့ရှိနိုင်သော ငါးဖွဲ၊ ငါးသဖွဲ၊ ငါးခုရှင်ဖ စသည့်ငါးများ၏ နေထိုင်ကျက်စားမှုကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ အင်းသားတို့၏ ရိုးရာ ကျွန်းမျှောများကိုအသုံးပြု၍ ရေပေါ်စိုက်ခင်း များ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးမှုစနစ်ကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ ခြေဖြင့် လှော်ခတ်သည့် ထူးခြားသော ဓလေ့ကိုလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ရေလယ်ဖောင်တော်ဦးဘုရား ကို ဖူးမြော်ကြည့်ညှိနိုင်ခြင်း။
၆။	ရွှေစက်တော်ဘေးမဲ့တော	မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းဘူး၊ စေတုတ္တရာ၊ စကုနှင့် ငမဲမြို့နယ်	မြန်မာ့ရွှေသမင်များ၏ သဘာဝနေထိုင်ကျက်စားမှု အခြေအနေများလေ့လာနိုင် ခြင်း၊ (Dry Forest Ecosystem)လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သားငှက်တိရစ္ဆာန်မျိုးစုံကိုလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရာကိုဖူးမြော်နိုင်ခြင်း၊ မြန်မာ့ရှားပါးတိရစ္ဆာန်တွားသွားသတ္တဝါတစ် မျိုးဖြစ်သောကြယ်လိပ် (<i>Geochelone platynota</i>)၏ သဘာဝနေထိုင်ကျက်စားမှုအခြေအနေ များလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားချင်းလူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးစံများကို လေ့လာနိုင်ခြင်း။
၇။	ပုပ္ပါးတောင်ဥယျာဉ်	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့နယ်	Dry Forest Ecosystem လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ငှက်မျိုးစုံနှင့် အခြား တိရစ္ဆာန်တို့ကို လေ့လာနိုင် ခြင်း အပူပိုင်းဒေသအတွင်း အိုအစစ်သဖွယ်တည်ရှိနေသော သဘာဝရေ မြေတောတောင်များ၏ ရှုခင်း အလှအပများခံစားနိုင်ခြင်း၊ စန္ဒကူးသစ်မျိုးများ သဘာဝအတိုင်း ပျံ့နှံ့ပေါက် ရောက်မှုအခြေအနေ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း(၃၂၀,၀၀၀)ခန့်ကမီးတောင်မောင်း၏ သဘာဝတွင်းထွက်ကျောက် များလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ပရဆေးဘက်ဝင်အပင်နှင့်နွယ်ပင်များလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ရှားပါးတိရစ္ဆာန် မျိုးဖြစ်သည့် မျောက်မွဲမျက်ကွင်းဖြူ (Dusky leaf Monkey) အား လေ့လာနိုင်ခြင်း။
၈။	အလောင်းတော်ကဿပ အမျိုးသားဥယျာဉ်	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းကင်းနှင့် ကနီမြို့နယ်	မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် ရှင်မဟာကဿပမထေရ်မြတ် စံပယ်ကိန်းဝပ်တော်မူရာ နေရာ ဒေသသို့ဖူးမြော်နိုင်ခြင်း၊ ပျက်စီးမှုအနည်းဆုံးအခြေအနေတွင်ရှိသည့် သစ်တောအမျိုး အစားများစွာကို ကွင်းဆင်းလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၊ ကျားသတ္တဝါများ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ ကုန်းပိုင်းဌာနေ ငှက်မျိုးစိတ်များကို လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ အင်တိုင်းတော အမျိုးအစားနှင့် ထင်းရှူးတော အမျိုးအစား တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ပေါက်ရောက်မှုအခြေ အနေကို လေ့လာနိုင်ခြင်း။

စဉ်	အမည်	တည်နေရာ	လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သောအခွင့်အလမ်းများ
၉။	ချပ်သင်းဘေးမဲ့တော	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကန့်ဘလူ	Dry Forest Ecosystem လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ထင်ရှားသည့် ကြေးအင်း၏ သဘာဝ အလှအပများကို ခံစားနိုင်ခြင်း၊ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များကို သုတေသနပြု ခေတ်မီ နည်းစနစ်များကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ပရဆေးဖက်ဝင် အပင်နှင့် နွယ်ပင်များ အပါအဝင် ချပ်သင်းဘေးမဲ့တော၏ သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်များ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ မြန်မာ့ရွှေသမင် များ၏ သဘာဝ နေထိုင်ကျက်စားမှုကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုလုပ်နိုင်ခြင်း။
၁၀။	နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်	ချင်းပြည်နယ်၊ ကန်ပက်လက်မြို့နယ်၊ မင်းတပ်မြို့နယ်နှင့် မတူပီမြို့နယ်	သဘာဝတောင်ပေါ်ဒေသရှုခင်းများ လေ့လာခံစားအပန်းဖြေနိုင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တတိယအမြင့်ဆုံး တောင်ထိပ်ဖြစ်သည့် ပေပေါင်း (၁၀၀၁၈)ပေ မြင့်သော နတ်မတောင် ထိပ်ပေါ်သို့ ကန်ပက်လက်မြို့ဟောင်း မှ (၁၅) မိုင်ရှည်ခရီးကို ခြေလျှင်တောင်တက် လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ကန်ပက်လက်မြို့မှ (၁၀) မိုင်ခရီးကို မော်တော်ယာဉ်ဖြင့် ကျန် (၅)မိုင် ခရီးကို ခြေလျှင်တက်ရောက်နိုင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တွေ့ရှိနိုင်သော ကုန်းတွင်း ဌာနေငှက်မျိုး (၅)မျိုးအပါအဝင် ငှက်မျိုးပေါင်း (၁၅၉) ကျော် လေ့လာ တွေ့ရှိ နိုင်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် အလွန်ရှားပါးသော ဇာမဏီငှက် (Blyth's Tragopan) ကဲ့သို့သော ငှက်အမျိုးအစားများ တွေ့ရှိနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝတောများအတွင်း စုံလင်ပေါများစွာပေါက် ရောက်နေသော မြန်မာ့သစ်ခွမျိုးများကို အခြေခံ၍ (Orchid Tour) အဖြစ် စီစဉ်ဆောင် ရွက်လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံချင်းလူမျိုးများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများ၊ လူနေမှုစနစ်များ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝသစ်တောအမျိုးအစားနှင့် သစ်တောသစ်ပင် များကို ကွင်းဆင်း လေ့လာနိုင်ခြင်း (တောင်လေပန်ကဲ့သို့သော အပင်များ) (<i>Rhodo Dendron arboretum</i>)
၁၁။	အမျိုးသားကန်တော်ကြီးဥယျာဉ်	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့နယ်။	သစ်ခွ(၁၃၃)မျိုး၊ ပြည်တွင်းသစ်မာ(၄၈၂)မျိုး၊ ဝါးမျိုး(၇၅)မျိုး၊ ပြည်ပသစ်မျိုး (၆၇)မျိုးနှင့် ရုက္ခဗေဒဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ လေ့လာမှုများ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ အပန်းဖြေအနားယူနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပညာပေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကုန်းတွင်းဌာနေ ငှက်မျိုးများနှင့် တွားသွားသတ္တဝါ၊ နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်များနှင့် အင်းဆက်များ။

စဉ်	အမည်	တည်နေရာ	လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သောအခွင့်အလမ်းများ
၁၂။	ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသားဥယျာဉ်	ကချင်ပြည်နယ်၊ နောင်မွန်းမြို့နယ်	ရေခဲပုံးတောင်များပေါ်သို့ တက်ရောက်နိုင်ခြင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်ဖျားခံရာဒေသ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သာယာလှပသော သဘာဝရေမြေ တော တောင်ရှုခင်းများ ခံစားကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်သစ်များ လေ့လာ ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံ ရဝမ်၊ လီဆူး၊ မြန်မာ-တိဘတ်လူမျိုးများ၏ ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံနှင့် လူနေမှုစနစ်များကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ရှားပါးတိရစ္ဆာန် ဖြစ်သည့် သားမင်း၊ ကတိုး၊ Blue Sheep, Black Barking Deer များ ဖက်ဂျီ (<i>Mumtiaus putaoensis</i>) တို့အပြင် နို့တိုက်သတ္တဝါများ နှင့်လိပ်ပြာစသည့် အင်းဆက်ပိုးများ စုံလင်ပေါများပါသည်။
၁၃။	စိမ်ရေသစ်တောစခန်း	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ငူခရိုင်၊ အုတ်တွင်းမြို့နယ်	သဘာဝကျွန်းတောများ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝသစ်ခွပင်များ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သစ်လုပ်ငန်းသုံးဆင်များ လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝတောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ၏ နေထိုင် ကျက်စားမှုကို တောတွင်းလှည့်လည် လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ထူးခြားသော တောတွင်းစခန်း အပန်းဖြေ အနားယူ မှု ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း။
၁၄။	အင်းတော်ကြီးဘေးမဲ့တော	ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ မိုးညှင်းမြို့	ကချင်ပြည်နယ်၏ တန်ခိုးကြီးရေလယ်ရွှေမဉ္ဇူဘုရားဖူးမြင်ခွင့် ရရှိခြင်း၊ အရှေ့တောင် အာရှ၏ အကြီးဆုံးကုန်းတွင်း ရေအိုင်ကြီးတစ်ခုကို ရှုမြင်ခံစားနိုင်ခြင်းနှင့် ရေဝပ်ဒေသ (WetLand) ဂေဟစနစ်ကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင် ကြသော ဆောင်းခိုငှက်များကိုလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ သဘာဝသစ်တောကြီးပိုင်းကြီးများ၏ သားငှက်တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်မျိုးစုံတို့ကို လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု လေ့ထုံးစံနှင့် လူနေမှုစနစ်ကို လေ့လာနိုင်ခြင်း။
၁၅။	မြိုင်ဟေဝန်ဆင်စခန်း	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တိုက်ကြီးမြို့နယ်၊ ဖလုံကျေးရွာမှ (၁၂)မိုင်	လဟာမငယ် အင်းရှိ၍ ငါးများ၊ ရေနေသတ္တဝါများလေ့လာခြင်းနှင့် ငါးများအပန်းဖြေခြင်း၊ ဆင်တဲအနီး ပျဉ်းကတိုးစိုက်ခင်းအတွင်း လှည့်လည်ကြည့်ရှု၍ သဘာဝကျေးငှက်များ၏ အသံကို နားထောင်နိုင်ခြင်း၊ တောလမ်းခရီးကြမ်းနှင့် တောင်တက် ခြင်း၊ အိမ်ဆင်များအား လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် သင်ကြားထားခြင်းအား လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ စခန်းပတ်ဝန်းကျင် အပျော်ဆင်စီးခြင်း၊ တောဆင်ဖမ်းဆီးခြင်းကို လေ့လာ နိုင်ခြင်း။

(၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ အတွင်း)နှစ်အလိုက် အဆိုပြုတည်ထောင် ထိန်းသိမ်းမည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများစာရင်း
 သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတိုးချဲ့သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်

စဉ်	ဆောင်ရွက်မည့် ခုနှစ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	အဆိုပြုသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	အဆိုပြုထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ ဧရိယာ(စတုရန်းမိုင်)	နိုင်ငံတော် ဧရိယာ၏ ရာခိုင်နှုန်း	မှတ်ချက်
၁	၂၀၀၁-၂၀၀၂	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	တနင်္သာရီအမျိုးသားဥယျာဉ်	၁၀၀၀	၀.၃၈	(၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆) နှစ်ကုန်၌ PAS (၅)ခု၊ ဧရိယာစုစုပေါင်း(၅၈၀၁.၀၃) စတုရန်းမိုင်၊ နိုင်ငံဧရိယာ၏ (၂.၂၂%) ဖြစ်စည်းသတ်မှတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။
၂	၂၀၀၂-၂၀၀၃	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	လေညာအမျိုးသားဥယျာဉ်	၆၈၂	၀.၂၆	
၃	၂၀၀၃-၂၀၀၄	ကချင်ပြည်နယ်	ဖုန်ကန်ရာဇီထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	၁၀၄၄	၀.၃၉၉	
၄	၂၀၀၄-၂၀၀၅	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	မြင့်မိုရ်လက်ခတ်သဘာဝကြိုးဝိုင်း	၂၅၇၅.၀၃	၀.၉၈၅	
၅	၂၀၀၅-၂၀၀၆	ချင်းပြည်နယ်	ငွေတောင်ဒေသဘေးမဲ့တော	၅၀၀	၀.၁၉၁	
၆	၂၀၀၆-၂၀၀၇	မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	နတ်ရေကန်သဘာဝနယ်မြေ ပေါင်းလင်းကြိုးဝိုင်း	၂၈၆.၃၁၂ ၁၀၅.၁၆၄	၀.၁၀၉ ၀.၀၄	(၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၆-၁၇) နှစ်ကုန်၌ PAS (၂၁)ခု၊ ဧရိယာစုစုပေါင်း (၂၉၉.၂၀၃) စတုရန်းမိုင်၊ နိုင်ငံဧရိယာ၏ (၀.၂၂၉%) ဖြစ်စည်းသတ်မှတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။
၇	၂၀၀၇-၂၀၀၈	ရှမ်းပြည်နယ် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	ဂုတ်တွင်းသဘာဝနယ်မြေ ရေပြောင်းပြန်ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော	၆.၇၅ ၁၉	၀.၀၀၂ ၀.၀၀၇	
၈	၂၀၀၈-၂၀၀၉	ရှမ်းပြည်နယ် ရှမ်းပြည်နယ်	ဘန်းလုံကြိုးဝိုင်း ရေအေးကြိုးဝိုင်း	၂.၂ ၃.၀၅	၀.၀၀၀၈ ၀.၀၀၁	
၉	၂၀၀၉-၂၀၁၀	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	ပိတ်ချင်းမြောင်သဘာဝနယ်မြေ ခါတ်တော်ချိုင့်သဘာဝနယ်မြေ	၂.၃၄ ၂	၀.၀၀၀၈ ၀.၀၀၀၇	
၁၀	၂၀၁၀-၂၀၁၁	ချင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်	ပလက်ချောင်းကျွန်းရွှေဝါသဘာဝနယ်မြေ အောင်ပန်းကြိုးဝိုင်း	၀.၂ ၁၉.၁၇	၀.၀၀၀၀၇ ၀.၀၀၇	
၁၁	၂၀၁၁-၂၀၁၂	မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ရှမ်းပြည်နယ်	ဆေးပင်ကြီးကြိုးပြင်ကာကွယ်တော ကလောကြိုးဝိုင်း	၅၂.၃၉ ၁၀.၇၉	၀.၀၂၀ ၀.၀၀၄	

(၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ အတွင်း)နှစ်အလိုက် အဆိုပြုတည်ထောင် ထိန်းသိမ်းမည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများစာရင်း
 သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတိုးချဲ့သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်

စဉ်	ဆောင်ရွက်မည့် ခုနှစ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	အဆိုပြုသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ	အဆိုပြုထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ ဧရိယာ(စတုဂံမိုင်)	နိုင်ငံတော် ဧရိယာ၏ ရာခိုင်နှုန်း	မှတ်ချက်
၁၂	၂၀၁၂-၂၀၁၃	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး ရှမ်းပြည်နယ်	အိုင်ကျွန်းသဘာဝကြီးပိုင်း ထိသိမ်ကန်ကြီးပိုင်း	၁၅ ၁.၃၄	၀.၀၀၅၇ ၀.၀၀၀၅	
၁၃	၂၀၁၃-၂၀၁၄	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	သျှင်ပင်ကြက်သောက်သဘာဝနယ်မြေ ဆားလင်းဆားခါးသဘာဝနယ်မြေ	၃၃.၄၈၇ ၈.၇၅	၀.၀၁၂၈ ၀.၀၀၃၃	
၁၄	၂၀၁၄-၂၀၁၅	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	ဖိုလ်ဝင်တောင်သစ်တောကြီးပိုင်း တွင်းတောင်ကာကွယ်တော	၁၈.၂၅ ၇.၁၄	၀.၀၀၆၉ ၀.၀၀၂၇	
၁၅	၂၀၁၅-၂၀၁၆	ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	ဒီပါရုံတောင်သဘာဝနယ်မြေ တုရင်တောင်ကာကွယ်တော	၁.၂၅ ၄.၁	၀.၀၀၀၄ ၀.၀၀၁၅	
၁၆	၂၀၁၆-၂၀၁၇	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	ရိမ္မကားတောရကျောင်းဘေးမဲ့တော	၀.၅၂	၀.၀၀၀၁	

၁၀။ သစ်ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ခြင်း

၁၀.၁။ နိဒါန်း

မြန်မာ့သစ်တောများမှ အဖိုးတန်သစ်များကို ၁၈၅၆ ခုနှစ်မှစ၍ ယခုတိုင်စနစ်တကျ ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာ နှစ်ပေါင်း ၁၄၀ ကျော်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်လုပ်ခဲ့သော စနစ်မှာ သစ်ထုတ် ခြင်းနှင့် သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းကို တစ်ပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်သည့် မြန်မာ့ ရွေးချယ်ခုတ်လှဲခြင်း နည်းစနစ် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ရွေးချယ်ခုတ်လှဲခြင်းစနစ်တွင် ခုတ်ပတ် နှစ် ၃၀ သတ်မှတ်၍ သတ်မှတ်အရွယ်ရောက် ကျွန်းနှင့်သစ်မာပင်များအား သင်းသတ်ခြင်း၊ မှတ်ရိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ် လျက် ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဖိုးတန် သစ်မျိုးများကို အနှောက်အယှက် ဖြစ်စေသည့် အမျိုးသစ်ပင်များအား ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပင်ကျပ်များကို ခုတ်လှဲရှင်းလင်းခြင်း၊ အဖိုးတန်သစ်ပင်များတွင် ငြိတွယ် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော နွယ်များ၊ ညောင်ပင်များကို ရှင်းလင်း ဖယ်ရှားခြင်း၊ နောင်တွင်ကြီးထွားလာမည့် ချန်ပင်များကို ရေတွက်စာရင်းကောက်ခြင်းနှင့် နှစ်စဉ် မြန်မာ့ သစ်တောများမှ ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် ကျွန်းနှင့် သစ်မာပင်ထောင် ပမာဏကို တွက်ဆ သတ်မှတ် ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာ့သစ်တောများမှ နှစ်စဉ်သတ်မှတ်သော အရွယ် ရောက်ရှိ သည့် ကျွန်းပင် ၁၂၄၂၁၃ ပင်၊ ကုဗတန် ၂၂၆၉၅၄ နှင့် သစ်မာ ၁၇၉၅၄၂၄ ပင်၊ ကုဗတန် ၁၇၉၅၄၂၃ ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဟု တွက်ဆ သတ်မှတ်ထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီကတည်းက ဗြိတိသျှ အရင်းရှင် ကုမ္ပဏီကြီး (၅) ခု သည် မြန်မာ့သစ်တောများမှ ကျွန်းသစ်များကို အဓိကထား၍ ထုတ်လုပ်ခဲ့ ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိသည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရက နိုင်ငံခြားသစ် ကုမ္ပဏီများ၏ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း အားလုံးကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းယူခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်သစ်ထုတ်ရေးအဖွဲ့^၁ ကို ဖွဲ့စည်း ခဲ့ရာမှ နိုင်ငံတော် သစ်လုပ်ငန်း အဖွဲ့^၂၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် သစ်လုပ်ငန်း ကော်ပိုရေးရှင်း^၃၊ ထိုမှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်မှ ဈေးကွက်အခြေခံစီးပွားရေးစနစ်သို့ ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးသည့် အခါမှစ၍ မြန်မာ့သစ် လုပ်ငန်း^၄ အဖြစ် အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခဲ့ ပါသည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလ (၅) ရက်နေ့မှစ၍ အောက်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်-

(က) သစ်ထုတ်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း။

^၁ State Timber Extraction Organisation (STEO)
^၂ State Timber Board (STB)
^၃ Timber Corporation (TC)
^၄ Myanmar Timber Enterprise (MTE)

- (ခ) သစ်ခွဲစိတ်ခြင်း။
- (ဂ) ပြည်တွင်းပြည်ပတွင် ဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်း။
- (ဃ) ပစ္စည်းများ၊ တိရစ္ဆာန်များ၊ ယာဉ်များ၊ စက်ကိရိယာများ၊ စက်ပစ္စည်းများနှင့် အခြား ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူ၊ ငှားရမ်း၊ ရောင်းချ၊ ထုခွဲခြင်း။
- (င) မြေ၊ စက်ရုံ၊ သိုလှောင်ရုံ၊ အခြားအဆောက်အအုံများကို ဝယ်ယူ၊ ဆောက်လုပ်၊ ငှားရမ်း၊ ရောင်းချ၊ ထုခွဲခြင်း။
- (စ) ပို့ဆောင်မှု လွယ်ကူစေရန် မြစ်ကြောင်းပြုပြင်ရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဆ) ဆင်ဖမ်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဇ) သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့သည် ကျွန်းသစ်လုပ်ငန်းသာမက သစ်မာ လုပ်ငန်းကိုပါ တာဝန်ယူခဲ့ရသဖြင့် အင်အားများစွာ ဖြည့်တင်းတည်ဆောက်ခဲ့၍ ကြီးထွားလာခဲ့ ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် သစ်ထုတ်ခြင်း၊ ခွဲစိတ်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပရောင်းချခြင်းကို တာဝန်ယူရသော နိုင်ငံပိုင်သစ်တောကဏ္ဍ စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။ တန်ဘိုးမြင့်သစ်အခြေခံပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်၍ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့သည့် တာဝန်သည်လည်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအပေါ်တွင် ကျရောက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပီပြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သစ်ထုတ်ရေးဌာန၊ ပြည်ပရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဌာနနှင့် ပြည်တွင်း ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဌာန ဟူ၍ ဌာနကြီး(၃)ခုအပြင် မူဝါဒနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးရာ၊ စီမံကိန်းနှင့် ပံ့ပိုးမှုဌာနများဖြစ်သော စီမံခန့်ခွဲရေးဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာန၊ အင်ဂျင်နီယာဌာနနှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေစာရင်း ဌာနဟူ၍ ဌာနများဖွဲ့စည်းထားရှိပါသည်။

သစ်ထုတ်ရေးဌာနသည် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုသတ်မှတ် ထားသည့် ကျွန်းနှင့် သစ်မာပင်ထောင်များကို တောတွင်းမှ ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်၍ ရန်ကုန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်ရှိ သစ်စက်များနှင့် သစ်လုံးအပ်ဆိပ်များသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ၁၉၈၈-၈၉ မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ ထုတ်လုပ်သယ်ယူ ပေးခဲ့သော ကျွန်းနှင့်သစ်မာသစ်လုံး(ရောက်သစ်) ပမာဏကို ဇယား(၁၀- ၁) ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။

သစ်ထုတ်ရေးဌာနသည် သစ်ထုတ်ရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဆင်အင်အားကို အသုံးပြုလျက် ရှိ သည့်အပြင် စကစ်ဒါ သစ်ဆွဲစက်များ၊ လမ်းဖောက်ဒိုဇာများ၊ သစ်တင်စက်များနှင့် သစ်လုံး သယ်ယူ သည့် သစ်တိုက်ယာဉ်များကိုလည်း အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း နှင့် စစ်တောင်းမြစ်များသည် မြောက်မှ တောင်သို့ စီးဆင်းလျက် ရှိသော ရေကြောင်း သယ်ယူ

ပို့ဆောင်ရေး မြစ်ကြီးများဖြစ်သဖြင့် သစ်လုံးများကို မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းမှ တောင်ပိုင်း ရန်ကုန်မြို့ရှိ သစ်ဆိပ်များနှင့် လမ်းခရီးရှိ သစ်ဆိပ်များသို့ ဖောင်ဖွဲ့၍ ဖောင်ဆွဲ မော်တော်များအပြင် သစ်တင်ရေယာဉ်^၁ များဖြင့် ပို့ဆောင်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သယ်ယူပို့ဆောင်သော သစ်လုံး များ၏ ၅၀% မှ ၇၅% ခန့်သည်မြစ်ကြောင်းမှ ဖောင်ဖြင့် သယ်ယူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၈၈- ၈၉ မှ ၂၀၀၀ -၂၀၀၁ အတွင်း ဖောင်မျှော ပို့ဆောင်ခဲ့သော ကျွန်းသစ်လုံးတန် ပမာဏကို ဇယား(၁၀- ၂) ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။

^၁ Barges

ဇယား (၁၀ - ၁)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ၁၉၈၈- ၈၉ မှ ၂၀၀၀- ၂၀၀၁ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ ထုတ်လုပ်သယ်ယူပေးခဲ့သော ကျွန်းနှင့် သစ်မာ သစ်လုံး(ရောက်သစ်) ပမာဏ

(ကုဗတန်)

သစ်မျိုး	၁၉၈၈ - ၁၉၈၉	၁၉၈၉ - ၁၉၉၀	၁၉၉၀ - ၁၉၉၁	၁၉၉၁ - ၁၉၉၂	၁၉၉၂ - ၁၉၉၃	၁၉၉၃ - ၁၉၉၄	၁၉၉၄ - ၁၉၉၅	၁၉၉၅ - ၁၉၉၆	၁၉၉၆ - ၁၉၉၇	၁၉၉၇ - ၁၉၉၈	၁၉၉၈ - ၁၉၉၉	၁၉၉၉ - ၂၀၀၀	၂၀၀၀ - ၂၀၀၁	၁၃ နှစ် စုစု ပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)	(၁၁)	(၁၂)	(၁၃)	(၁၄)	(၁၅)
ကျွန်း	၂၇၇၈၅၂	၃၂၆၀၁၃	၂၉၆၇၄၈	၂၆၀၅၈၇	၂၇၉၃၁၆	၂၅၄၁၂၉	၂၆၂၇၇၀	၂၃၀၀၉၃	၂၀၃၁၂၅	၂၃၉၁၄၇	၂၅၁၉၃၃	၂၆၀၉၆၆	၂၅၀၅၀၀	၃၃၉၃၁၇၉
သစ်မာ	၃၇၆၇၃၂	၄၀၅၈၃၈	၃၂၁၁၀၀	၃၉၅၀၀၀	၄၁၂၂၅၈	၃၉၈၀၄၄	၄၇၇၉၃၅	၆၂၃၀၅၄	၇၃၄၁၄၃	၈၂၈၄၂၅	၈၆၅၃၈၄	၈၅၀၆၃၉	၉၅၀၆၀၀	၇၆၃၉၁၅၂
ပေါင်း	၆၅၄၅၈၄	၇၃၁၈၅၁	၆၁၇၈၄၈	၆၅၅၅၈၇	၆၉၁၅၇၄	၆၅၂၈၇၃	၇၄၀၇၀၅	၈၅၃၁၄၇	၉၃၇၂၆၈	၁၀၆၇၅၇၂	၁၁၁၇၃၁၇	၁၁၁၁၆၀၅	၁၂၀၁၁၀၀	၁၁၀၃၂၃၃၁

၁ကုဗမီတာ = ၀.၅၅၄၈ ကုဗတန်

ဇယား (၁၀-၂)။ ရန်ကုန်သို့ လအလိုက် ကျွန်းသစ်လုံးများ ဖောင်မျှောပို့ဆောင်မှု ပမာဏ

(ကုမတန်)

စဉ်	ဘဏ္ဍာနှစ်	ဧပြီ	မေ	ဇွန်	ဇူလိုင်	ဩဂုတ်	စက်တင်ဘာ	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ	ဒီဇင်ဘာ	ဇွန်ဝါရီ	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်	စုစုပေါင်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)	(၁၁)	(၁၂)	(၁၃)	(၁၄)	(၁၅)
၁	၈၈-၈၉	၁၀၈၅၉	၁၂၆၀၉	၁၉၁၃၉	၂၄၂၂၀	၂၅၁၂၂	-	၉၇၂၇	၂၂၀၆၁	၂၁၁၆၁	၁၅၀၅၃	၁၅၈၇၃	၂၆၉၂၂	၂၀၂၇၄၆
၂	၈၉-၉၀	၁၆၄၈၅	၂၀၇၃၂	၁၆၈၂၅	၁၈၉၈၅	၂၄၁၁၂	၃၄၅၅၃	၃၅၃၂၂	၂၀၅၈၆	၁၁၄၅၆	၅၈၅၅	၁၄၈၄၀	၁၃၈၃၇	၂၃၃၅၈၈
၃	၉၀-၉၁	၁၄၀၈၈	၄၉၈၈	၉၁၅၉	၁၄၃၀၉	၁၉၀၄၃	၃၇၁၄၉	၂၀၈၉၃	၁၇၇၀၇	၈၇၃၈	၁၄၉၄၆	၁၅၄၈၉	၂၅၁၄၁	၂၀၁၆၅၀
၄	၉၁-၉၂	၆၉၅၀	၄၂၄၅	၁၃၄၀၇	၈၁၄၄	၁၂၉၃၇	၂၄၇၆၂	၃၂၁၅၈	၂၂၃၆၉	၉၆၈၀	၁၄၃၃၉	၂၀၆၄၀	၂၂၈၇၅	၁၉၂၅၀၆
၅	၉၂-၉၃	၁၀၃၄၈	၅၉၄၂	၄၇၄၄	၁၆၄၁၈	၂၄၂၈၂	၂၇၂၄၅	၂၄၀၅၈	၁၆၂၀၀	၁၁၉၆၉	၂၃၄၆၈	၁၈၃၄၆	၁၈၉၅၈	၂၀၁၉၇၈
၆	၉၃-၉၄	၈၈၃၆	၁၄၂၅၁	၇၄၀၅	၁၆၉၈၂	၂၁၀၇၉	၂၀၁၈၈	၁၇၉၀၄	၁၅၄၉၆	၅၈၄၀	၉၇၉၉	၁၃၅၉၉	၁၅၈၈၅	၁၆၇၂၆၄
၇	၉၄-၉၅	၇၄၈၃	၁၃၁၆၇	၁၁၃၂၉	၁၃၈၆၄	၁၇၇၄၈	၂၁၇၁၃	၂၀၇၆၁	၂၀၈၀၈	၁၄၉၀၃	၁၅၇၀၃	၁၃၂၃၂	၉၅၁၂	၁၈၀၂၂၃
၈	၉၅-၉၆	၃၅၅၄	၈၂၁၅	၇၆၈၅	၁၅၅၅၅	၂၃၅၂၁	၁၈၃၆၆	၂၄၂၂၄	၁၂၈၂၃	၁၄၆၄၁	၈၉၄၇	၁၀၁၉၉	၁၁၈၅၈	၁၅၉၅၈၈
၉	၉၆-၉၇	၁၃၇၅၂	၆၉၁၄	၁၁၈၁၃	၇၆၆၆	၁၈၆၄၂	၁၂၂၆၆	၁၅၃၅၉	၆၀၄၉	၈၅၁၆	၈၈၅၄	၆၈၅၈	၈၆၆၁	၁၂၅၃၅၀
၁၀	၉၇-၉၈	၁၂၉၃၈	၁၁၃၄၁	၉၂၉၆	၁၃၆၄၂	၁၂၅၀၁	၂၀၉၁၇	၁၄၆၂၀	၁၅၇၉၈	၈၃၆၄	၁၆၀၁၁	၇၆၆၆	၅၈၂၁	၁၄၈၉၁၅
၁၁	၉၈-၉၉	၁၅၉၀	၂၈၄၉	၁၄၇၉၉	၁၆၈၀၃	၈၆၄၅	၁၅၁၇၁	၁၈၇၈၁	၁၆၁၉၈	၁၃၅၁၂	၁၂၄၈၈	၁၁၇၇၇	-	၁၃၂၆၁၃
၁၂	၉၉-၀၀	၁၂၉၆၂	၁၁၃၅၉	၁၈၈၄၆	၁၇၉၀၀	၆၁၉၄	၁၄၃၅၅	၁၈၈၈၉	၈၃၇၀	၃၀၀၄	၄၅၀၅	၉၀၂	၃၅၄၄	၁၂၀၈၃၀
၁၃	၀၀-၁၁	၂၄၃၆	၃၃၃၆	၉၄၄၁	၁၄၆၆၃	၁၀၅၀၁	၈၀၆၁	၆၂၉၉	၆၀၀၄	၂၇၆၇	၆၂၉၃	၃၀၈၈	၃၂၉၄	၇၆၁၈၃
	ပေါင်း	၁၂၂၂၈၁	၁၁၉၉၄၈	၁၅၃၈၈၈	၁၉၉၁၅၁	၂၂၄၃၂၇	၂၅၄၇၄၆	၂၅၈၉၉၅	၂၀၀၄၆၉	၁၃၄၅၅၁	၁၅၆၂၆၁	၁၅၂၅၀၉	၁၆၆၃၀၈	၂၁၄၃၄၃၄
	ပျမ်းမျှ	၉၄၀၆	၉၂၂၇	၁၁၈၃၈	၁၅၃၁၉	၁၇၂၅၆	၁၉၅၉၆	၁၉၉၂၃	၁၅၄၂၁	၁၀၃၅၀	၁၂၀၂၀	၁၁၇၃၁	၁၂၇၉၃	၁၆၄၈၈၀
	လစဉ်%	၆	၆	၇	၉	၁၀	၁၂	၁၂	၉	၆	၇	၇	၈	၁၀၀

၁၀.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၀.၂.၁။ အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန် အခြေအနေ

သစ်များခုတ်လှဲ ဖြတ်တောက်ခြင်းကို ရာသီချိန် တန်စားလုပ်သားများဖြင့် ပုဆိန်နှင့် လက်လွှဲကို အဓိက အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ လုပ်သားရှားပါးသည့် အချို့သော နေရာများ တွင် စက်လွှဲများ သုံးပါသည်။

ခုတ်လှဲဖြတ်တောက်ထားသော သစ်လုံးများကို သစ်မျှောချောင်းနှင့် ကားပုံများသို့ ဆွဲထုတ် ခြင်းကို ငုတ်ထုတ်ခြင်းဟု ခေါ်ပါသည်။ ငုတ်ထုတ်ခြင်းကို ခက်ခဲသော တောတောင်အခြေအနေတွင် ဆင်များဖြင့် ဆောင်ရွက်၍ လွယ်ကူသော မြေပြန့်များတွင် ကျွဲများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ရာဘာ ဘီးတပ် စကစ်ဒါ သစ်ဆွဲစက်များကို အချို့နေရာ၌ အနည်းငယ် သုံးပါသည်။ အချို့နေရာများတွင် ဆင်များက ငုတ်ခွာဆွဲစုပြီး စကစ်ဒါများက ကားပုံ အရောက်ဆက်ဆွဲသည့် ပူးပေါင်းငုတ်ထုတ်ခြင်း စနစ်ကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် (၃၁.၃.၂၀၀၁)နေ့စာရင်းအရ ဌာနပိုင်အလုပ်ဆင်(၁၇၁၀) ကောင်၊ အလုပ်သင် ဆင်(၈၃၃) ကောင်နှင့် အမိနောက်လိုက် ဆင်(၁၈၈)ကောင် ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ပုဂ္ဂလိက များထံမှ တန်စားစနစ်ဖြင့် ငှားရမ်းထားသော အလုပ်ဆင် (၉၉၂)ကောင်ရှိရာ စုစုပေါင်း အလုပ် ဆင်ကြီး(၂၇၀၂)ကောင်ဖြင့် ငုတ်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာ့သစ် လုပ်ငန်းတွင် ဌာနပိုင်ကျွဲအင်အား မရှိပါ။ ပုဂ္ဂလိကများထံမှ တန်စားစာချုပ်စနစ်ဖြင့် ငှားရမ်းသုံးစွဲ ပါသည်။ ဆင်/ကျွဲများ၏ အလုပ်ရာသီမှာ နှစ်စဉ်စိုစွတ်သောရာသီ (၇)လ မှ (၈)လ ခန့်ရှိ၍ မျက်မှောက်ကာလတွင် တစ်နှစ်ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှု ပမာဏမှာ ကျွန်းသစ် ၂၂၀,၀၀၀ ကုဗတန်ခန့်နှင့် အခြားသစ်မာ ၇၀၀,၀၀၀ ကုဗတန်ခန့် ရှိပါသည်။ စစ်ကြီးမတိုင်မီ ကျွန်း/သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှု စာရင်း(၁၈၅၆ မှ ၁၉၃၉ ထိ) ကို ဇယား(၁၀-၃)ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စစ်ပြီးနောက် ကျွန်းသစ်မာ ထုတ်လုပ်မှု စာရင်း(၁၉၄၆ မှ ၁၉၈၈ ထိ) ကို ဇယား(၁၀-၄)ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၈၈- ခုနှစ် နောက်ပိုင်း နှစ်စဉ် ကျွန်း/သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှုကို ဇယား(၁၀-၅)ဖြင့် လည်းကောင်း ဖော်ပြ ထားပါ သည်။

ဇယား(၁၀-၃)။ စစ်ကြီးမတိုင်မီ (၁၈၅၆ မှ ၁၉၃၉ ထိ) ကျွန်း/သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှု စာရင်း

(ကုဗတန်)

အမှတ်စဉ်	ကာလအပိုင်းအခြား	ကျွန်းသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု	သစ်မာသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁။	၁၈၅၆-၆၄	၆၈၀,၄၂၇	-
၂။	၁၈၆၅-၇၄	၁,၂၃၀,၄၀၅	-
၃။	၁၈၇၅-၈၄	၂,၁၄၉,၄၈၉	-
၄။	၁၈၈၅-၉၄	၂,၁၁၃,၂၂၅	-
၅။	၁၈၉၅-၀၄	၂,၉၃၀,၂၅၂	-
၆။	၁၉၀၅-၁၄	၂,၉၉၁,၆၅၅	-
၇။	၁၉၁၅-၂၄	၄,၄၇၆,၀၄၃	၄၅၆,၁၃၁
၈။	၁၉၂၅-၃၄	၄,၄၅၂,၁၅၃	၇၄၆,၀၃၇
၉။	၁၉၃၅-၃၉	၂,၃၅၇,၀၄၈	၄၃၄,၈၅၆
(၈၃)နှစ် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု		၂၃,၃၈၀,၆၉၅	၁,၆၃၇,၀၂၃
နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှု		၂၈၁,၆၉၅	၆၅,၄၈၁

ဇယား (၁၀-၄)။ စစ်ပြီးနောက် (၁၉၄၆ မှ ၁၉၈၈ ထိ) ကျွန်း/သစ်မာ ထုတ်လုပ်မှုစာရင်း

(ကုဗတန်)

အမှတ်စဉ်	ကာလအပိုင်းအခြား	ကျွန်းသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု	သစ်မာသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁။	၁၉၄၆-၅၄	၁,၄၂၆,၇၂၉	၉၇၃,၇၀၆
၂။	၁၉၅၅-၆၄	၂,၄၉၇,၃၄၉	၁,၁၃၀,၀၀၀
၃။	၁၉၆၅-၇၄	၂,၇၆၄,၀၅၆	၅,၈၈၅,၈၄၃
၄။	၁၉၇၅-၈၄	၃,၄၈၇,၆၈၁	၅,၀၅၂,၃၈၂
၅။	၁၉၈၅-၈၈	၁,၄၁၂,၉၁၆	၁,၉၁၆,၉၀၆
(၄၂)နှစ် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု		၁၁,၅၈၈,၇၃၂	၁၄,၉၅၈,၈၃၇
နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှု		၂၇၅,၉၂၂	၃၅၆,၁၆၃

ဇယား(၁၀-၅)။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းနှစ်စဉ် သစ်ထုတ်လုပ်မှု

(ကုဗတန်)

အမှတ်စဉ်	ကာလအပိုင်းအခြား	ကျွန်းသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု	သစ်မာသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁။	၁၉၈၈-၈၉	၃၅၇,၀၇၆	၄၀၆,၃၆၂
၂။	၁၉၈၉-၉၀	၃၂၃,၀၃၅	၃၉၅,၆၈၈
၃။	၁၉၉၀-၉၁	၂၉၃,၅၇၇	၂၈၃,၅၂၃
၄။	၁၉၉၁-၉၂	၂၈၆,၉၄၅	၄၂၄,၀၄၇
၅။	၁၉၉၂-၉၃	၂၈၃,၃၆၁	၄၀၁,၇၉၃
၆။	၁၉၉၃-၉၄	၂၅၃,၈၆၅	၄၄၄,၈၈၀
၇။	၁၉၉၄-၉၅	၂၂၆,၄၅၃	၅၁၇,၅၁၇
၈။	၁၉၉၅-၉၆	၂၃၂,၃၉၇	၆၅၅,၅၅၂
၉။	၁၉၉၆-၉၇	၂၂၁,၂၁၀	၇၉၅,၅၂၇
၁၀။	၁၉၉၇-၉၈	၂၂၃,၅၉၅	၈၄၄,၄၇၁
၁၁။	၁၉၉၈-၉၉	၂၇၂,၄၁၂	၈၄၆,၈၅၁
၁၂။	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၂၉၀,၂၃၁	၉၀၀,၅၃၅
၁၃။	၂၀၀၀-၂၀၀၁	၂၈၄,၈၅၆	၁,၀၈၀,၉၆၈
(၁၃)နှစ် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု		၃,၅၄၉,၀၁၃	၇,၉၉၇,၇၁၄
နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှု		၂၇၃,၀၀၁	၆၁၅,၂၀၉

သစ်သယ်ယူပို့ဆောင်ရာ၌ ကျွန်းခြောက်သစ်လုံးများကို နီးရာသစ်မျှောချောင်းသို့ ဆွဲချ၍ မြစ်မကြီးဖောင်ဆိပ်သို့ရေမျှောထုတ်ပြီး၊ မြစ်မကြီးဖောင်ဆိပ်တွင် ဖောင်ဖွဲ့ကာ ရန်ကုန်သစ်ဆိပ် များနှင့် နယ်ရှိ သစ်စက်များအရောက် ဖောင်ဖွဲ့၍ ဖောင်ဆွဲမော်တော်နှင့် သစ်တင်ရေယာဉ်များဖြင့် ပို့ပါသည်။ ယခုအခါ တောတွင်း ချောင်းများ၌ ရေမျှောလုပ်ငန်းတွင် သစ်ပျောက်ရှုမှု ပေါများ လာသဖြင့် မြစ်မကြီး ဖောင်ဆိပ်သို့ကားဖြင့် တိုက်ပို့ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လာပါသည်။ ကျွန်းစိုနှင့် သစ်မာများကို မြစ်မကြီးနှင့် သစ်စက်များသို့ ကားတိုက်ပို့ပါသည်။ ကျွန်းစိုနှင့် သစ်မာဖောင် များဖွဲ့ရာ၌ သစ်ရေပေါ်ရန် ဝါးများ၊ တိုင်ကီအလွတ်နှင့် လှေတွဲများကို အသုံးပြုပါသည်။

သစ်ဖောင်များကို ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်းနှင့် စစ်တောင်းမြစ်မကြီးများရှိ သစ်ဆိပ်များ၌ ဖောင်ဖွဲ့ပါသည်။ သစ်ဖောင်တစ်ဖောင်လျှင် ဧရာဝတီမြစ် နှင့် ချင်းတွင်းမြစ်များ၌ ကျွန်းခြောက် ၂၀၀ လုံး သို့မဟုတ် ကျွန်းစိုနှင့် သစ်မာ ၁၂၀ လုံးခန့် ပါဝင်ပါသည်။ စစ်တောင်းမြစ်တွင် ကျွန်းခြောက် ကိုသာ ဖောင်ဖွဲ့မျှောရာ တစ်ဖောင်လျှင် သစ်လုံး ၆၅ လုံး ဖွဲ့ပါသည်။ သစ်ဖောင်များကို ဝါးကြိမ် မျောများဖြင့် တွဲသော်လည်း ကြိမ်မျှောသုံးစွဲမှုကြောင့် တောပြုန်းသက်သာစေရန် ကြာရှည်ခံသည့်

စတီးဝါယာဖြင့် ဖောင်ဖွဲ့ခြင်းနည်းကို ယခုအခါ သုံးလာပါသည်။ ယခင်က သံလွင်မြစ်မှ သစ်ဖောင် ဖွဲ့မျှောခဲ့သော်လည်း လမ်းခရီးတွင် ပျောက်ဆုံးမှုများလာသဖြင့် ယခုအခါ ဖောင်မျှောခြင်း မပြု တော့ပါ။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် တောတွင်းသစ်တိုက် လမ်းကြမ်းများတွင် အငှား သစ်တိုက်ကား များကို တန်စားစာချုပ်ဖြင့် အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း အငှားကားရှားပါးလာ၍ ဌာနပိုင်သစ် တိုက်ယာဉ်ကြီးနှင့် ယာဉ်လတ်များကို ဝယ်ယူအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ရထားဖြင့် သစ်ပို့ခြင်းကို အသုံးပြု ပါသော်လည်း ရထားခေါင်းတွဲနှင့် သစ်တင်တွဲများ ရှားပါးလာမှုကြောင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သစ်သယ်ပို့ခြင်း မပြုနိုင်ပါ။

ရောင်းတန်းဝင် ကျွန်းသစ်လုံးများအတွက် အနည်းဆုံးရှိရမည့် သစ်လုံးအရွယ်အစားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (၁) အလျား ၁၀ပေ ထက်မတိုရ။
- (၂) ခါးလည်လုံးပတ် ၄ ပေထက်မငယ်ရ။
- (၃) ထုထည် ၂၀ ကုဗပေထက် မငယ်ရ။

တောတွင်းသစ်ဖြတ်ပိုင်းပေးနည်းနှင့် သစ်ပယ်နည်း နိဿယစာအုပ်အရ အပြစ်အနာ အဆာ နှုတ်ပြီးလျှင် အသားတင် ၁၈ ကုဗပေကျန်သည်အထိ ခွင့်ပြုပါသည်။ ကျွန်းသစ်လုံးများကို တောထဲမှ ရနိုင်သမျှ အသားမကျန်ထုတ်နိုင်ရန် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ချက်အရ ထုတ်ရမည့် ကျွန်းသစ်လုံး၏ အနည်းဆုံးအရွယ်အစားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (၁) အလျား ၈ပေ ထက်မတိုရ။
- (၂) ခါးလည်လုံးပတ် ၃ ပေထက်မငယ်ရ။
- (၃) ထုထည် ၁၀ ကုဗပေထက် မငယ်ရ။

သစ်မာအတွက် ထုတ်လုပ်ရန် အနည်းဆုံးရှိရမည့် သစ်အရွယ်အစားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (၁) အလျား ၁၂ပေ ထက်မတိုရ။
- (၂) ခါးလည်လုံးပတ် ၄ ပေ ၆ လက်မထက် မငယ်ရ။
- (၃) ထုထည် ၁၅ ကုဗပေထက် မငယ်ရ။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခဲ့သည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှစ၍ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း၌ ယန္တရားဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ သာမန်နည်းဖြစ်သော ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း၊ ယန္တရားဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းအပြင် ကောင်းကင်ကြိုးဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း နည်းစနစ် အချို့ကိုပါ အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ယာဉ်ယန္တရားများ ဟောင်းနွမ်း ပျက်စီးလာခြင်း၊ စက်နှင့်အရံပစ္စည်းများ ရှားပါးလာခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေရရှိရေး ခက်ခဲမှုရှိခြင်းတို့ကြောင့် ယန္တရား အသုံးပြု၍ သစ်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများမှာ လျော့ပါးလာလျက် ရှိပါသည်။ လက်ရှိအသုံးပြု နေသော ယာဉ်ယန္တရားများမှာ ၁၉၅၅-၇၆ မှ ၁၉၉၂-၉၃ အထိ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အာရှဘဏ်ချေးငွေများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် သစ်လုပ်ငန်းစီမံကိန်း(၁) ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ သစ်လုပ်ငန်းစီမံကိန်း(၂) ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ သစ်လုပ်ငန်းစီမံကိန်း (၁) အာရှဘဏ်နှင့် သစ်လုပ်ငန်းစီမံကိန်း(၂) အာရှဘဏ်ကာလတွင် ဝယ်ယူ

ဖြည့်ဆည်းခဲ့သော ယာဉ်/ယန္တရားများဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းနောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံခြားငွေ အခက်အခဲကြောင့် ယာဉ်/ယန္တရားအသစ်များနှင့် အရန် ပစ္စည်းလျှော့ပေါ့ဝယ်ယူခဲ့ရပြီး ၁၉၉၆-၉၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ဆိုင်းငံ့ချေးငွေဖြင့် ဂျပန်ယန်း(၂၀၀၀) သန်းတိုးရှိ သစ်ထုတ်ယာဉ်/ယန္တရားနှင့် အရန်ပစ္စည်းများဝယ်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၃၁-၃-၂၀၀၁ နေ့တွင် တည်ရှိသော မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် ယာဉ်/ယန္တရားစာရင်းကို ဇယား(၁၀-၆)ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၁၀-၆)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် သစ်ထုတ်ယန္တရားအင်အား (၃၁-၃-၂၀၀၁)

စဉ်	ယာဉ်/ယန္တရားအမျိုးအစား	ပျက်		ကောင်း	ပေါင်း
		ပြုပြင်မရ	ပြုပြင်ဆဲ		
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)
၁	ထရက်တာ/ဒိုဇာ	၁၃	၂၂	၁၉၈	၂၃၃
၂	လိုဒါ(သစ်တင်စက်)	၈	၁၈	၂၄၂	၂၆၈
၃	စကစ်ဒါ	၁၈	၂၉	၄၃	၉၀
၄	ဂရေဒါ	၄	၉	၃၅	၄၈
၅	ကရိမ်း	၁	၃	၅	၉
၆	လမ်းကြိုတံစက်	၁	၁	၃	၅
၇	ဂရစ်လိုလာ/ရှုဖွတ်ရိုလာ	-	-	၆	၆
၈	စက်လွှ	၂၉၁	၄၅	၁၈	၃၅၄
၉	မြေသယ်ယာဉ်လတ်	၂	၄	၁၈	၂၄
၁၀	မြေသယ်ယာဉ်ကြီး	၉	၅	၃၀	၄၄
၁၁	သစ်တိုက်ယာဉ်လတ်	၉၄	၁၁၇	၅၃၈	၇၄၉
၁၂	သစ်တိုက်ယာဉ်ကြီး	၃၀	၆၄	၃၆၄	၄၅၈
၁၃	ဆီသယ်ယာဉ်	၁	-	၈၀	၈၁
၁၄	ရေသယ်ယာဉ်	-	-	၁၉	၁၉
၁၅	ကုန်သယ်ပို့ယာဉ်(ကာရို)	၂	၅	၁၅၈	၁၆၅
၁၆	ရိန်းဂျားယာဉ်	-	၂	၂၈	၃၀
၁၇	လိုးဘက်လိုဒါ	-	၂	၃	၅
၁၈	ရုံးသုံးစစ်ဆေးရေးယာဉ်	၁	၇	၂၀၄	၂၁၂
၁၉	ရေယာဉ်(ဖောင်ဆွဲ)	၁	၁	၅၆	၅၈
၂၀	ရေယာဉ်(ကုန်တင်/ဇက်)	-	၁	၁၃	၁၄
၂၁	ရေယာဉ်(စစ်ဆေးရေး)	၂	၅	၁၁	၁၈

၂၂	ရေယာဉ်ငယ်	၁၀	၁	၂	၁၃
၂၃	မြေတူးစက်	-	-	၃	၃
၂၄	ဘားကတ်လိုဒါ	၁	၄	၁၁	၁၆
၂၅	ကျောက်ခွဲ/ဖောက်စက်	-	၂	၄	၆
၂၆	အခြား	၉	၂၇	၉၁	၁၂၇

ဆင်ဖြင့်သစ်ထုတ်ခြင်း စနစ်သည် တောပျက်စီးခြင်း သက်သာသောနည်းလမ်းဖြစ်သဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဂရုပြုလာသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုသက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်း စနစ်များကို အသုံးပြုရန် မူဘောင်များနှင့် ကိုက်ညီလျက်ရှိပါသည်။ သို့သော်ဆင်များအသေ အပျောက်များလာခြင်း၊ ဆင်မွေးဖွားနှုန်းနည်းခြင်း၊ တောဆင်များရှားပါးလာသဖြင့် ဆင်ဖမ်း၍ ယဉ်ပါးအောင် ပြုလုပ်နိုင်မှု လျော့ပါးလာခြင်းတို့ကြောင့် အဓိက သစ်ထုတ်အင်အားဖြစ်သော ဆင်များအား စောင့်ရှောက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ပိုမိုစနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

သစ်ထုတ်ရာ၌ တောပျက်စီးမှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းများကို ရေ၊ မြေ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ တီထွင်ကြံဆ လိုက်နာကျင့်သုံးရန်လည်း လိုအပ်ပေသည်။

၁၀.၃။ ရည်မှန်းချက်

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းကို ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတိုင်မီကတည်းက ရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများအား အခြေခံသည့် နည်းစနစ်များဖြင့် ယခုတိုင်နှစ်ပေါင်း (၅၀)ကျော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ ခေတ်နှင့်အညီ ထာဝစည်ညီ ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းလမ်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်း၊ အမျိုးသားအဆင့် သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှု ဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲ^၁ စသည်တို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် သစ်ထုတ်မှု စီမံခန့်ခွဲရေး နည်းလမ်းများကို လိုအပ်သလို အဆင့်မြှင့်၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားရမည့် အချိန်အခါသို့ ရောက်ရှိနေပါသည်။ သစ်ထုတ်စီမံချက်နှင့် သစ်ထုတ်လမ်းဖောက် စီမံချက်ကို အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီစနစ်တကျ စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သစ်မာပင်ထောင်ရိုက်မှတ်ခြင်းကို သစ်မထုတ်မီ (၂) နှစ် ကြိုတင်၍ တိကျစွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန်(သစ်ထုတ်မှု စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းများအတွက်) များစွာ အရေးကြီးပါသည်။

ယာဉ်ယန္တရားများဖြင့် သစ်ထုတ်ရေးအင်အားကို တိုးမြှင့်ရေးသည် သစ်ထုတ်မှု စီမံခန့်ခွဲရေး သွက်လက် ထက်မြက်စေရန်အတွက် အရေးပါလျက်ရှိပါသည်။ လက်ရှိယာဉ်ယန္တရားများ၏ ဟောင်းနွမ်းမှု၊ အရန်ပစ္စည်းရှားပါးမှုနှင့် မွမ်းမံပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး အလုပ်ရုံအစီအစဉ်များ လျော့ပါးချို့ယွင်းလာမှုများကို ပြုပြင်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ သို့မှသာ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းကို စနစ်တကျ ခေတ်မီစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ဈေးကွက်သို့ လတ်ဆတ်ကောင်းမွန်သော သစ်များကို အလေအလွင့်

^၁ National Code of Forest Harvesting

နည်းပါးစွာဖြင့် သယ်ပို့နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တောတွင်းသစ်ထုတ်ရာတွင် ဆင်များဖြင့် အဓိကထား၍ ငှက်ထုတ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆင်ဖြင့်သစ်ထုတ်ခြင်းသည် နှစ်ပေါင်း(၁၀၀) ကျော် အတွေ့အကြုံရှိပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဆင်များအား ရိုးရာနည်းစနစ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းဆေးဖြင့် ဆေးကုသခြင်း၊ ခိုင်းစေရာ၌ စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲခြင်းအလေ့အကျင့်များ ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်သစ်အခြေအနေတွင် ဆင်များကို တိရစ္ဆာန်ဆေးကု ဆရာဝန်နှင့် ဝန်ထမ်းအဆင့်ဆင့် ခန့်ထား၍ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပြုစေလျက်ရှိရာ ခေတ်မီနိုင်ငံခြား ဆေးဝါးများနှင့် အားဖြည့်ဗီတာမင်ဆေးများ သုံးစွဲလျက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကို အသက်သာဆုံးနည်းဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝတောတောင်အခြေအနေတွင် ဆင်များကို သစ်ထုတ်ရာ၌ ဆက်လက်သုံးစွဲသွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆင်၏ မွေးဖွားနှုန်းနှေးခြင်း၊ သေဆုံးမှုများလာခြင်း၊ မသမာသူများမှ ဆင်စွယ်အတွက် ခိုးယူသတ်ဖြတ်ခြင်းများ ရှိလာခြင်းတို့ကြောင့် ဆင်များကာကွယ်စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အလုပ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ဟန်ချက်ညီညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ဆင်ကို စေခိုင်းနိုင်သော အတွေ့အကြုံရှိသည့် သစ်ထုတ်အမှုထမ်းများနှင့် ဆင်ကိုဆေးဝါး ကုသစောင့်ရှောက်သော တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဝန်ထမ်းများ နီးကပ်စွာ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုကို လက်ရှိ အခြေအနေများက တောင်းဆိုလျက် ရှိပေသည်။

သစ်တောသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ ထိခိုက်ပျက်စီးမှု ရှိ/မရှိ ကို သစ်ထုတ်မီနှင့် သစ်ထုတ်ပြီးအဆင့်များ၌ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းဖြင့် ထာဝစဉ်ညီတောထွက်စနစ်ဖြင့် သစ်ထုတ်နိုင်မှုကို အာမခံချက် ရှိစေပါမည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်းနည်းစနစ်ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သွားရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းခွင်၌ လက်တွေ့ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆက်လက်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အတည်ပြုခဲ့သော အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်ယူလုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲမူဘောင်နှင့်အညီ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားသစ်ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းပညာ^၁ သည် အဆိုပြုထားသော ဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံကိန်းတစ်ခုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ကြိုတင်လေ့လာ ခန့်မှန်းဆန်းစစ်သည့် ပညာဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အဆိုပြုစီမံကိန်း၏ အမျိုးအစား ပမာဏနှင့် နေရာဒေသအပေါ် မူတည်၍ စီမံကိန်းသည် သဘာဝဝန်းကျင်အား

^၁ Environmental Impact Assessment methodology

ထိခိုက်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာ တစ်ခု ရှိ/မရှိ ရှေးဦးအဆင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သော စီမံကိန်း စိစစ်ခြင်း^၁ လိုအပ်လျှင် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စည်းကမ်းချက်များ ချမှတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီရင်ခံစာများအား ဝေဖန်ခြင်း၊ စီမံကိန်းအား အတည်ပြုခြင်းစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်စဉ် စီမံကိန်း လုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် အခြေအနေကို စောင့်ကြပ်လေ့လာခြင်းတို့ အဓိကအားဖြင့် ပါဝင်ပါ သည်။

သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းတစ်ခုသည် သဘာဝဝန်းကျင်ကို အနည်းနှင့်အများ ထိခိုက်မှု ရှိနိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သဖြင့် သစ်ထုတ်မီ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် သစ်ထုတ်ပြီး လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ပေးရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်မည့် နေရာဒေသ နှင့် ပမာဏကို လျာထားပြီးသည့်အခါ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲ ဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ ရှေးဦးအဆင့်ဖြစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်အား ထိခိုက်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာ တစ်ခုရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သော စီမံကိန်းစိစစ်ခြင်းကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ အဆိုပါ အဆင့်တွင် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ်ရပါသည်။ အဆိုပါ ပြဿနာများတွင် သဘာဝအခြေအနေအရင်းအမြစ်များဖြစ်သော ရေ၊ မြေ၊ အပင်၊ တိရစ္ဆာန်၊ လေထု စသည်တို့အား သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်ရှိ ဆောင်ရွက်မှုများက မည်သို့ ထိခိုက်ပျက်စီး စေနိုင်ကြောင်း အသေးစိတ် အကဲဖြတ် ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြဿနာများ လျော့ပါးပျောက်မည့် နည်းလမ်းကိုလည်း ရှာဖွေဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ရပါမည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု အသက်သာဆုံး နည်းလမ်းဖြင့် သစ်ထုတ်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်ပြီးမှ သစ်ထုတ်ရပါမည်။ ဤသည်မှာ သစ်ထုတ်မီလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ပြဿနာများသည် ပတ်ဝန်းကျင်အား ထိခိုက်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာတစ်ခု ရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ် သော စီမံကိန်းစိစစ်ခြင်း အဆင့်တွင် ပပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိမည် မဟုတ်လျှင် တင်းပြည့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ တင်းပြည့်သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းတွင် သစ်ထုတ် လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်မှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးစေနိုင်သည့် အချင်းအရာများ ပျက်စီး စေနိုင်မှု တစ်ခုခြင်းအား သက်သာစေရန် ဖြေရှင်းခြင်း နည်းလမ်းများ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန် အချက်များကို အသေးစိတ် ဖော်ထုတ်ရပါသည်။ ဤသည်မှာ တစ်နည်းအားဖြင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းစနစ်^၂ ကို အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း၏ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တင်းပြည့်သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး

^၁ Initial Environmental Examination (IEE)
^၂ Reduced Impact Forest Harvesting

နောက်ပိုင်းတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လေ့လာဆန်းစစ်သည့် အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုသည် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ/မရှိ ဆက်လက် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ပြီးနောက် ဖြစ်တည်ကျန်ရစ်သည့် သဘာဝဝန်းကျင်အခြေအနေကို လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များသို့ တင်ပြ၍ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း လိုက်နာရန် အာဏာသက်ရောက်စေခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ သစ်ထုတ် လုပ်ငန်းတွင် ဤအဆင့်ကို သစ်ထုတ်ပြီး လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းသည် သဘာဝဝန်းကျင်ကို အနည်းနှင့်အများ ထိခိုက် နိုင်ကြောင်းကို သာမန်အားဖြင့် သိရှိနေကြသော်လည်း ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းလမ်း၊ တစ်နည်း အားဖြင့် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုအတွက် စနစ်ကျသည့် သစ်ထုတ်မီနှင့် သစ်ထုတ်ပြီးလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းကို သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက် မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း၌ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်သေးသဖြင့် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားသစ်ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အသုံးပြုမှု အဆင့်အတန်းမြင့်မားပြီး သဘာဝဝန်းကျင်ပျက်စီးမှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်လုပ်မှု လုပ်နည်း၊ လုပ်ဟန်များအား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရည်ညွှန်းချက် တစ်ရပ်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်းဖြင့် သစ်တောများကို သင့်တော်မှန်ကန်စွာ အသုံးပြုရင်းထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အောက်ပါတို့ လိုအပ်ပါသည်-

- (က) အသေးစိတ်သစ်ထုတ် စီမံချက်။
- (ခ) ထိရောက်စွာ ကွပ်ကဲမှုရှိသော သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှု။
- (ဂ) သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်ရရှိချက်များကို သစ်ထုတ်စီမံသူ နှင့် အကောင်အထည်ဖော်သူများထံ အသိပေးခြင်း။
- (ဃ) ကျွမ်းကျင်သော လုပ်သားအင်အားဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ခြင်း။

စီမံကိန်းကာလအတွင်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ကျွန်းနှင့်သစ်မာများကို တိုးတက်ထုတ်လုပ် သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းအစ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ကျွန်း ၂၂၀,၀၀၀ တန်နှင့် သစ်မာ ၉၅၀,၀၀၀ တန် ထုတ်လုပ်ပြီး စီမံကိန်းကုန်ဆုံးသည့် ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ကျွန်း ၃၂၀,၀၀၀ တန်နှင့် သစ်မာ ၁၀၅၀,၀၀၀ တန် ထုတ်လုပ်ရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။ (၅) နှစ်ကာလအလိုက် နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်မည့် ကျွန်းနှင့်သစ်မာစာရင်းကို ဇယား (၁၀-၇) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၀-၇)။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ နှစ်စဉ်သစ်ထုတ်မည့် လျာထားချက် ရေတွက်ပုံ(တန်)

စဉ်	ခုနှစ်	ကျွန်း			သစ်မာ
		သဘာဝတော	စိုက်ခင်း	ပေါင်း	
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)
၁	၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆	၂၂၀၀၀၀	-	၂၂၀၀၀၀	၉၅၀၀၀၀
၂	၂၀၀၆-၀၇ မှ ၂၀၁၀-၁၁	၂၂၀၀၀၀	၂၀၀၀၀	၂၄၀၀၀၀	၉၇၀၀၀၀
၃	၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၅-၁၆	၂၂၀၀၀၀	၄၀၀၀၀	၂၆၀၀၀၀	၉၉၀၀၀၀
၄	၂၀၁၆-၁၇ မှ ၂၀၂၀-၂၁	၂၂၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၂၈၀၀၀၀	၁၀၁၀၀၀၀
၅	၂၀၂၁-၂၂ မှ ၂၀၂၅-၂၆	၂၂၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၃၀၀၀၀၀	၁၀၃၀၀၀၀
၆	၂၀၂၆-၂၇ မှ ၂၀၃၀-၃၁	၂၂၀၀၀၀	၁၀၀၀၀၀	၃၂၀၀၀၀	၁၀၅၀၀၀၀

မှတ်ချက်။ ။ သဘာဝတောမှ ကျွန်းသစ်တန် ၂၂၀၀၀၀ တွင် ကိုင်းဖျားကိုင်းနား တန်(၂၀၀၀၀) ပါဝင်ပါသည်။
 စိုက်ခင်းမှ ထွက်ရှိမည့်တိုင်နှင့် သစ်များမှ ရရှိနိုင်မည့် သစ်တန်ပမာဏအား ခန့်မှန်းဖော်ပြပါသည်။

၁၀.၄။ ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ

၁၀.၄.၁။ သစ်ထုတ်ကိရိယာများနှင့် သစ်ထုတ်ယန္တရားများ

သစ်ထုတ်ခြင်းအတွက် သစ်ခုတ်ကိရိယာသည် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်ခုတ်လှဲရာ၌ ငမန်းလွ၊ တံဇင်း၊ သစ်ခုတ်ပုဆိန် တို့သည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။ စက်လွများ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် သုံးနိုင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ စက်လွများအပါအဝင် သစ်ခုတ်ကိရိယာများ ရှားပါးလာခြင်းသည် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းမတွင်ကျယ်မှု၏ အခြေခံပြဿနာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးအစားကောင်းသော လွ၊ တံဇင်း၊ ပုဆိန်သွား၊ စက်လွနှင့် စက်လွ အဓိကအရန်ပစ္စည်းဖြစ်သော လွချိန်းနှင့် စပရောကက်များကို ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် စီစဉ်ရပါမည်။ ရိုးရာသစ်ခုတ်ခွန်များနှင့် ပုဆိန်အသုံးပြုမှု လျော့ချနိုင်လျှင် သစ်အလေအလွင့် သက်သာနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့နေရာတွင် စက်လွများ အစားထိုးနိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

ယန္တရားဖြင့် သစ်ထုတ်ရာ၌ သစ်ဆွဲစက်၊ သစ်တင်စက်၊ သစ်တိုက်ကားများအပြင် လမ်းဖောက်မြေထိုးစက်များ၊ မြေညှိစက်ဂရေဒါများ၊ လမ်းကြိတ်စက်များ လုံလောက်မှုရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ လက်ရှိမြေထိုးလမ်းဖောက် ဒီဇာများမှာ (၁၀)နှစ် ကျော်ကြာပြီဖြစ်၍ အစားထိုးရန် အရေးတကြီး လိုအပ်နေပါသည်။ လမ်းဖောက်စက်ယန္တရားများ လုံလောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းနိုင်သည်နှင့် အမျှ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း တွင်ကျယ်၍ သစ်ကိုလိုရာသို့ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အမြန်ဆုံး ရောက်ရှိ အောင်

သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်ပါမည်။ သစ်တင်စက်၊ သစ်တိုက်ကား၊ သစ်ဆွဲစက်များကို နေရာအလိုက် လိုအပ်သလို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ၎င်းစက်ယန္တရားများအတွက် အပိုပစ္စည်းများကို စံချိန်မီအရန် သင့် ထားရှိပေးနိုင်ခြင်းတို့ဖြင့်သာ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း သွက်လက်ထက်မြက်၍ ခေတ်မီ လာနိုင် ပါမည်။

စက်ယန္တရားများ အမြဲကောင်းမွန် အသုံးဝင်နေစေရန် အရေးကြီးဆုံးမှာ စက်ပြင်အလုပ်ရုံ အစီအစဉ်များ ကောင်းမွန်ရေးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအားလုံး၌ သစ်ထုတ်ရေးခရိုင်များ ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေးတိုင်း(၁၅) ခု တွင် သစ်ထုတ်ရေးဒေသ (၄၀) ခုနှင့် ဖောင်ဖွဲ့ရေးလုပ်ငန်းသုံး ယာဉ်ယန္တရားများကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံရန် စက်ပြင်အလုပ်ရုံများမှာ အောက်ပါ အတိုင်းရှိပါသည်-

စဉ်	စက်ပြင်အလုပ်ရုံအမျိုးအစား	ပြင်ဆင်နိုင်မှု	ဦးရေ
၁	ပင်မအလုပ်ရုံ(ယာဉ်/ယန္တရား)	အကြီးစား	၁
၂	ပင်မစက်ပြင်အလုပ်ရုံ(သစ်စက်)	အကြီးစား	၁
၃	အခြေစိုက်အလုပ်ရုံ	အလတ်စား	၄
၄	ဒေသအလုပ်ရုံ	အသေးစား	၂၉

ပင်မနှင့် အခြေစိုက် စက်ပြင်အလုပ်ရုံများသာမက ရွှေ့ပြောင်းလွယ် စက်ပြင်ယာဉ်များဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းခွင် တောထဲအရောက် အရန်ပစ္စည်းကိုပါ ယူဆောင်သွားပြီး ပြင်ဆင်ပေးနိုင်မည့် အစီအစဉ်များ လိုအပ်ပါသည်။ လက်ရှိသစ်ထုတ်ပမာဏအရ လိုအပ်လာမည့် သစ်ထုတ်ယာဉ် ယန္တရားများ အပေါ် မူတည်၍ စက်ပြင်အလုပ်ရုံ အစီအစဉ်များကို တိုးချဲ့ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ယာဉ်ယန္တရားများ အချိန်မီ အလွယ်တကူ ပြင်ဆင်နိုင်ရန် စက်ပြင်အလုပ်ရုံ အစီအစဉ်များ တွင် အရေးအကြီးဆုံးမှာ လိုအပ်သည့် အရန်ပစ္စည်း အဆင်သင့်ရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင် အလိုက် အများအားဖြင့် လိုအပ်တတ်သည့် သုံးလွယ်ကုန်လွယ် အရန်ပစ္စည်းများကို သစ်ထုတ် လုပ်ငန်းခွင်ရှိ စတိုဂျီဒေါင်များအရောက် ကြိုတင်ဖြည့်ဆည်းပေးပို့ထားခြင်း၊ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းခွင်ရှိ စက်ပြင် ဝန်ထမ်းများ၊ ယာဉ်ယန္တရားမောင်းနှင် ကိုင်တွယ်သူများကို ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများ ပေးနိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

၁၀.၄.၂။ ဆင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် ဌာနပိုင်ဆိုင်ကြီး၊ ကျင့်ဆင်နှင့် ဆင်ကလေးပေါင်း(၂၇၃၁) ကောင် ရှိပြီး၊ အငှားဆင်ကြီး(၉၉၂) ကောင်ကို တန်စားစနစ်ဖြင့် ငှားရမ်းသုံးစွဲနေပါသည်။ ဌာနပိုင်ဆင် များ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအပြင် အငှားဆင်များ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကိုပါ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ တာဝန်ယူပေးနေပါသည်။ ဆင်များကို အလုပ်စီမံခိုင်း စေခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ဟန်ချက်ညီရန် လိုအပ်ပါသည်။

ယခုအခါ မသမာသူများမှ အစွယ်လိုသဖြင့် ဆင်များကို ခိုးယူသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်း ခွင်တွင် ပင်ပန်းမှု ဒဏ်ကြောင့် ဆင်များရောဂါရ၍ သေဆုံးခြင်း စသည်ဖြင့် ဆင်ဦးရေ လျော့ပါး ဆုံးရှုံးသည့် အခြေအနေများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာလျက် ရှိပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အလုပ်ခိုင်းစေရာ၌ စီမံခန့်ခွဲမှုစံချိန် လျော့ပါးလာခြင်း၊ ဆင်ဆေးဝါးနှင့် ဖြည့်စွက်အစာများ တခါ တရံ ပြတ်လပ်ခြင်း တို့ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ရှိရပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် (၁၂)နှစ် အတွင်း မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းပိုင် ဆင်များ သေဆုံးမှု/ မွေးဖွားမှု စာရင်းအား ဇယား(၁၀-၈) ဖြင့် ဖော်ပြပါ သည်။

ဆင်များအား စီမံအုပ်ချုပ်ခိုင်းစေသည့် သစ်ထုတ်ရေးနယ် တာဝန်ခံမှအစ တောဝန်ထမ်း အဆင့်ဆင့် နှင့် ဆင်များ၏ ကျန်းမာရေးကို စောင့်ရှောက်ရသော ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်း၊ ဆင်ကို စီးနင်းခိုင်းစေ အလုပ်လုပ်သော ဆင်ဝန်ထမ်းတို့အတွင်း ထိရောက်သော ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက် မှု အထူးလိုအပ်ပါသည်။ ဟန်ချက်ညီညီဖြင့် အလုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဆေးဝါးကုသမှု၊ ကျန်းမာရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုတို့ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင်ဆင်များအား မသမာသူတို့၏ ရန်မှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ဒေသအုပ်ချုပ်မှုအာဏာပိုင် အဆင့်ဆင့်၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ထိရောက်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဆင်များအတွက် ဆေးဝါးလုံလောက်အောင် စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ဖြည့်စွက်စာ စပါး အလုံအလောက် ရရှိအောင်စီစဉ်ပေး ခြင်း၊ ဆင်ကျန်းမာရေးအတွက် အမြဲကျွေးမွေးရသော ဆားနှင့် မကျီးသီး မှန်ကန်စွာ ကျွေးမွေးနိုင်ရန် အမှန်သုံးစွဲ ကုန်ကျမှုနှင့် စနစ်တကျ ကျွေးမွေးမှုကို စီစဉ်ပေးရန်နှင့် စစ်ဆေးကွပ်ကဲရန် လိုအပ်ပါ သည်။ ဆင်များသည် အလုပ်ရာသီပြီးဆုံးသည့် နွေလများတွင် အနားယူရန်လိုအပ်ရာ နွေရာသီ ဆင်ကျောင်းစခန်းများကို ကောင်းမွန်သင့်တော်သော နေရာများတွင် စနစ်တကျ ရွေးချယ်ခြင်း ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးကွပ်ကဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆင်များ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ရာ၌ ရှေးနှစ်ပေါင်း များစွာ ကတည်းက အခိုင်အမာ အားထားသုံးစွဲလာခဲ့သည့် တိုင်းရင်းဆေးသုံးစွဲခြင်း၊ ကုသခြင်း များကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရေးကို အလေးပေး ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ခေတ်မီနိုင်ငံခြား ပဋိဇီဝ ဆေးများနှင့် အားဖြည့်ဗီတာမင် ဆေးများသည် အစွမ်းထက်ထိရောက်သည် မှန်သော်လည်း နိုင်ငံခြားငွေကြေး ကုန်ကျခံ၍ ဝယ်ယူရသဖြင့်၊ မြန်မာ့သဘာဝ ရေ၊ မြေ၊ ရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီ သင့်တော်၍ ငွေကုန်ကြေးကျ သက်သာသော တိုင်းရင်းဆေးစွမ်းကောင်းများကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ၍ စနစ်တကျနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲစေသင့်ပါသည်။ ဆင်ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်သော ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်း အဆင့်ဆင့်ကိုလည်း တိုင်းရင်းဆေးများကို ပိုမိုသုံးစွဲစေရန် တွန်းအားပေးခြင်း၊ ရှေးဟောင်းဆင်လူကြီးများ ဖြစ်သော အငြိမ်းစား ဆင်အုပ်ကြီးများနှင့် တောအမှုထမ်းဟောင်းကြီး များထံတွင် တိုင်းရင်းဆေးနှင့် ကုသနည်းများကို ချဉ်းကပ်လေ့လာဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဌာနဆင်ဝန်ထမ်းများအား ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဆင်ထိန်းသိမ်း စောင့် ရှောက်ခြင်းအပေါ် စံချိန်ထက်ကျော်လွန်လျှင် ဆုပေးသည့်နည်းတူ ပေါ့လျော့လျှင်၊ မသမာလျှင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူသည့်စနစ်ကို တိတိကျကျ ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေးနယ် တစ်နယ်၏ သက်ရှိသက်မဲ့ ပစ္စည်းများ၏ အကောင်းအဆိုးကို အစစတာဝန်ယူရသည့် သစ်ထုတ်ရေး နယ် တာဝန်ခံအရာထမ်းများအနေဖြင့် ဆင်ဘက်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခိုင်းစေခြင်းနှင့် ပြုစုစောင့်ရှောက်

ခြင်းအား ယခုထက်ပိုမို၍ အနီးကပ်ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်စေသင့်ပါသည်။ နယ်တာဝန်ခံများ ဆင်ကိစ္စကို ပစ်ပယ်ထားသည်နှင့်အမျှ ဆင်များကျန်းမာရေးကျဆင်းခြင်း၊ ဆင်ဝန်ထမ်းများ မသမာမှုပြုခြင်း၊ ပြင်ပလူများကြောင့် ဆင်များပျောက်ဆုံး သေကြေခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နေပါမည်။

ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်းများကို ပိုမိုခန့်ထား၍ ဆင်များနှင့် လက်ပွန်းတတီးနေနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းရှာဖွေ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဆင်ကကြီးကိရိယာများ စနစ်တကျသုံးစွဲရေး၊ ဆင်သံကြိုးများ ပြည့်စုံစွာ ထားရှိရေးများကို စီစဉ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆင်ဝန်ထမ်းများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် လူမှုရေးအခြေအနေများ မြင့်မားတိုးတက်ရေးအတွက် ဘက်စုံစဉ်းစားစီစဉ် ဆောင်ရွက်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် တစ်ဘက်မှ အလုပ်ဆင်ဦးရေ လျော့ပါးလာလျက်ရှိပြီး တစ်ဘက်မှလည်း ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းသည် သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု အသက်သာဆုံး သစ်ထုတ်နည်းအဖြစ် လက်ခံလာသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးရမည့် အခြေအနေရှိပါသည်။ ဆင်ကိုသစ်ထုတ်လုပ်ငန်း၌ ဆက်လက်သုံးစွဲနိုင်ရန် အလုပ်ဆင် ဦးရေတိုးပွားစေရေး ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မေထုံမဲ့ သားစပ်နည်း သုတေသနများ ဆက်လက်ပြုလုပ်ခြင်း၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ တွက်ချက်ခွင့်ပြုဘောင်အတွင်းမှ တောဆင်ရိုင်းများ ဖမ်းဆီးလေ့ကျင့်ခြင်း၊ ခြံပေါက်ဆင်များ၊ ဆင်ယဉ်များမှ ဆင်မွေးဖွားမှုနှုန်း တိုးမြှင့်အောင် အားပေးခြင်း နည်းလမ်းမျိုးကို ရှာဖွေ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဆင်များကို တောတွင်း ဆင်ရိုင်းအခြေအနေတွင် လူတို့စိုက်ပျိုးမြေနှင့် မြို့ရွာတိုးချဲ့မှုကြောင့် နေစရာရှားပါး၍ အားကိုးမဲ့ဖြစ်စေမည့်အစား ဖမ်းဆီးလေ့ကျင့်ခိုင်းစေရင်း ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးသည့် အယူအဆကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၁၀.၄.၃။ သမားရိုးကျ သစ်မျိုးနှင့်အတူ လူသုံးနည်းသစ်များ တွဲဖက်ထုတ်လုပ်ရေး

လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သစ်မာထုတ်လုပ်ခြင်းကို သစ်ခုတ် ပတ် အတူထား၍ တစ်ပြိုင်တည်း ထုတ်လုပ်နိုင်ပါက သစ်ထုတ်အရင်းအနှီးနှင့် သစ်ထုတ်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်း ကုန်ကျစရိတ်များစွာ သက်သာနိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း ပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှု မရှိစေဘဲ မည်သို့ ဆောင်ရွက်မည်ကို သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ကျွန်း နှင့် သစ်မာမျိုးကောင်းများကို ချွေတာသည့်အနေနှင့် ပြည်တွင်း၌ လူသုံးနည်းသစ်မျိုးများ လူထု ကြိုက်နှစ်သက် သုံးစွဲလာနိုင်ရေးကို တစ်ဘက်မှ သုတေသနပြုရင်းတစ်ဘက်မှလည်း ပုံမှန်သစ်ထုတ် အချိန်ဇယား အတွင်း လူသုံးနည်းသစ်မျိုးများပါ တွဲထုတ်နိုင်ရေး စီစဉ်သင့်ပါသည်။ လူသုံးနည်း သစ်မျိုးများတွင် အလွယ်တကူ ဆွေးမြေ့ပျက်စီးနိုင်သော သစ်မျိုးများပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ထိုသစ်မျိုး များကို ဖော်ထုတ်၍ ခုတ်လှဲပြီးလျှင် ပြီးခြင်း ဓာတုဗေဒဆေးဖြန်းခြင်း၊ သစ်စက်သို့အမြန်ဆုံး သယ်ပို့ နိုင်ရန် စီစဉ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မည်သည့်သစ်မျိုးများကိုမဆို ခုတ်လှဲသည့် နှစ် အတွင်းစက်သို့ အမြန်ဆုံးပို့ဆောင်နိုင်ရန် သစ်တိုက်ကားလမ်းများကို အမြဲတမ်း သစ်တိုက်ကား လမ်းများအဖြစ် တိုးမြှင့်စီစဉ်ခြင်း၊ သစ်တိုက်ယာဉ်များပိုမိုသုံးစွဲခြင်း၊ သစ်တိုက်ကားလမ်း စီမံချက် များ စနစ်တကျနှင့် ခေတ်မီအောင် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် အားဖြည့် ဆောင်ရွက်သင့် ပါသည်။

ဇယား(၁၀-၈)။ (၁၂)နှစ်အတွင်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် ဆင်များ သေဆုံးမှု/မွေးဖွားမှု စာရင်း

အမှတ်စဉ်	ဘဏ္ဍာနှစ်	ဆင်ကြီး			ကျင့်ဆင်			အမိနောက်လိုက်			ဆင်အားလုံးစုစုပေါင်း	သေဆုံး		မွေးဖွား	
		စုစုပေါင်းဦးရေ	သေဆုံးဦးရေ	သေဆုံးရာခိုင်နှုန်း	စုစုပေါင်းဦးရေ	သေဆုံးဦးရေ	သေဆုံးရာခိုင်နှုန်း	စုစုပေါင်းဦးရေ	သေဆုံးဦးရေ	သေဆုံးရာခိုင်နှုန်း		ဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း	ဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)	(၇)	(၈)	(၉)	(၁၀)	(၁၁)	(၁၂)	(၁၃)	(၁၄)	(၁၅)	(၁၆)
၁။	၁၉၈၉-၉၀	၁၅၃၇	၅၅	၃.၅	၉၈၆	၃၃	၃.၃	၃၉၅	၃၈	၉.၅	၂၉၁၈	၁၂၆	၄.၃	၁၁၈	၄.၀
၂။	၁၉၉၀-၉၁	၁၅၄၉	၄၄	၂.၈	၉၉၂	၃၂	၃.၂	၃၈၄	၃၄	၈.၈	၂၉၂၅	၁၀၉	၃.၇	၁၁၀	၃.၇
၃။	၁၉၉၁-၉၂	၁၅၄၈	၆၃	၄.၇	၉၈၈	၂၀	၂.၀	၃၅၉	၃၇	၁၀.၃	၂၈၉၅	၁၂၀	၄.၁	၈၀	၂.၇
၄။	၁၉၉၂-၉၃	၁၆၀၉	၅၁	၃.၁	၉၃၂	၁၉	၂.၀	၃၅၇	၂၅	၇.၀	၂၈၉၈	၉၅	၃.၂	၇၁	၂.၄
၅။	၁၉၉၃-၉၄	၁၆၀၅	၆၅	၄.၀	၉၆၈	၂၃	၂.၃	၃၀၀	၂၂	၇.၃	၂၈၇၃	၁၁၀	၃.၈	၇၃	၂.၅
၆။	၁၉၉၄-၉၅	၁၆၂၂	၅၀	၃.၁	၉၆၂	၁၇	၁.၈	၂၆၉	၁၄	၅.၂	၂၈၅၃	၈၁	၂.၈	၅၈	၂.၀
၇။	၁၉၉၅-၉၆	၁၆၄၂	၆၄	၃.၉	၉၂၇	၂၀	၂.၂	၂၃၅	၂၇	၁၁.၄	၂၈၀၄	၁၁၁	၄.၀	၆၄	၂.၄
၈။	၁၉၉၆-၉၇	၁၆၇၂	၄၇	၂.၈	၉၀၄	၁၆	၁.၈	၂၁၄	၂၉	၁၃.၅	၂၇၉၀	၉၂	၃.၃	၅၄	၁.၉
၉။	၁၉၉၇-၉၈	၁၆၆၇	၆၁	၃.၆	၈၈၂	၁၆	၁.၈	၂၀၃	၂၅	၁၂.၁	၂၇၅၂	၁၀၂	၃.၇	၆၁	၂.၂
၁၀။	၁၉၉၈-၉၉	၁၆၇၁	၅၅	၃.၃	၈၅၂	၁၆	၁.၉	၁၈၅	၁၄	၇.၆	၂၇၀၈	၈၅	၃.၁	၃၇	၁.၄
၁၁။	၁၉၉၉-၀၀	၁၆၉၃	၄၁	၂.၄	၈၄၁	၁၀	၁.၂	၁၈၁	၁၈	၉.၉	၂၇၁၅	၆၉	၂.၅	၅၉	၂.၂
၁၂။	၂၀၀၀-၀၁	၁၇၁၀	၃၉	၂.၃	၈၃၃	၁၆	၁.၉	၁၈၈	၁၈	၉.၆	၂၇၃၁	၇၃	၂.၇	၇၀	၂.၆

၁၀.၄.၄။ လမ်းဖောက်/သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း

သစ်တိုက်ကားလမ်းများ ဖောက်ရာ၌ သစ်ကွက်အဝင်လမ်းမများကို ယာယီလမ်းမှ အမြဲတမ်းလမ်းများအဖြစ် အဆင့်မြှင့်သင့်ပါသည်။ အကွက်တွင်း လမ်းဖွားများကိုမူ ယာယီလမ်း အဖြစ် ထားခြင်းမှာ သင့်လျော်ပါသည်။ သစ်ကွက်ဝင်လမ်းများကို အမြဲတမ်းလမ်းအဖြစ် ထားရှိခြင်း ဖြင့် တစ်မိုးမကုန်မီအတွင်း ခုတ်လှဲပြီးသစ်များကို သယ်ထုတ်ရန် လွယ်ကူခြင်း၊ သစ်ထုတ်ပြီးနောက် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရေးနှင့် အချို့နေရာများတွင် သစ်ပင်ပြန်လည် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် လုပ်ငန်းသုံး လမ်းများအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်မည့်အပြင် ဒေသလူထု ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါမည်။

သစ်သယ်ယူသည့် အဝေးပြေးလမ်းကြီးများပေါ်တွင် သစ်တိုက်ယာဉ်ကြီးများကို အသုံး ပြုခြင်း၊ တံတားများကို ပိုမိုခိုင်ခန့်စေခြင်းဖြင့် သစ်သယ်ယူရာ၌ ရေရှည်တွင် စက်မောင်းဆီနှင့် ယာဉ်စရိတ်သက်သာ စေနိုင်ပါသည်။ သစ်များကို ရထားဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းသည် စရိတ် သက်သာ၍ ထိရောက်သော်လည်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအတွက် သီးသန့်သုံးစွဲနိုင်သည့် သစ်သယ် ရထားတွဲများ၊ ရထားစက်ခေါင်းများ မရှိခြင်းမှာ အားနည်းချက် ဖြစ်နေပါသည်။ မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းပိုင် ရထားစက်ခေါင်းများနှင့် သစ်သယ်ရထားတွဲများ ဝယ်ယူ၍ ရထား သစ်ဆိပ်များ ကိုလည်း ပြုပြင်မွမ်းမံအဆင့်မြှင့်ပြီး သစ်လုပ်ငန်းအတွက် သီးခြားအသုံးပြုနိုင်လျှင် ပိုမိုထိရောက် အဆင်ပြေပါမည်။

ရေကြောင်းမှ ဖောင်ဖွဲ့သယ်ယူခြင်းသည် စရိတ်အသက်သာဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဖောင်ဖွဲ့ပစ္စည်းများအဖြစ် ကြိမ်၊ မျော၊ ဝါးစသည့်သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများစွာကို အသုံးပြုသဖြင့် တော၏ ဂေဟစနစ်ကို ထိခိုက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မကြာမီနှစ်များအတွင်းက စမ်းသပ်တီထွင်ခဲ့ပြီး အသုံး တည့်လျက်ရှိသည့် သံမဏိကြိုးများဖြင့် ဖောင်ဖွဲ့ခြင်း စနစ်ကို တိုးချဲ့ အသုံးပြုနိုင်အောင် စီစဉ်သင့်ပါသည်။ ကြိမ်၊ မျောများ ထုတ်လုပ်ရမှု သက်သာ၍ တောပြုန်းမှု သက်သာစေပြီး သစ်ဖောင်များလည်း ခိုင်ခန့်လုံခြုံစွာ တွဲဖွဲ့နိုင်ပါမည်။ ရေရှည်တွင် တောပြုန်းမှုဒဏ် သက်သာ၍ စီးပွားရေး တွက်ခြေကိုက်သော နည်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်မာသစ်လုံးများကို ပိုမိုလျှင်မြန်စွာ ရေကြောင်း မှ ပို့ဆောင်နိုင်ရန် သစ်သယ်ယူယာဉ်များကိုလည်း ပိုမိုတိုးချဲ့ အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ တောတွင်းရှိ သစ်ပမာဏကို တိကျစွာ သိရှိနိုင်ခြင်းဖြင့်၊ သစ်ထုတ်စီမံခန့်ခွဲရေး၌ စနစ်တကျဖြင့် အပိုအလို မရှိဆောင်ရွက်နိုင်ပါမည်။ ထို့အတွက် သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူရာတွင် သစ်တောနှင့် သစ်လုပ်ငန်း ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပူးတွဲကောက်ယူထားသော စာရင်းအရ သစ်တောဦးစီး ဌာန၏ (၁၀)နှစ် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းဘောင်အတွင်း နှစ်တို(၅)နှစ် သစ်ထုတ် စီမံကိန်းများ ကို စနစ်တကျ ပီပြင်တိကျစွာ ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အဆိုပါ သစ်ထုတ်စီမံကိန်းများကို အခြေခံ၍ အမြဲတမ်းသစ်တိုက်ကားလမ်းများကို စီစဉ်ဖောက်လုပ်ခြင်းဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို မြန်ဆန် သွက်လက်စွာ စီစဉ် ဆောင်ရွက်နိုင်၍ သစ်များကို အမြန်ဆုံးသယ်ပို့ နိုင်ပါမည်။

၁၀.၄.၅။ သစ်ထုတ်မီနှင့် သစ်ထုတ်ပြီး လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း

(သဘာဝဝန်းကျင်အား အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း)

သစ်ထုတ်ခြင်းသည် သဘာဝဝန်းကျင်ကို အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ထိခိုက်စေနိုင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် သဘာဝဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်သည့် နည်းပညာကို သုံးစွဲခြင်း မရှိသေးပါ။ သို့သော် အဆိုပါ နည်းပညာသုံးစွဲနိုင်ရန် လေ့ကျင့်ပညာပေးမှုများ ပြုလုပ် လျက်ရှိပြီး ဥပဒေအရ သုံးစွဲနိုင်စေရန် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းမူဘောင်၊ ဥပဒေများ စတင်ရေးဆွဲလျက်ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ်မီ သစ်ထုတ်မည့် ဧရိယာ၏ သဘာဝဝန်းကျင် အခြေအနေကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၊ သစ်ထုတ်စီမံချက်နှင့် စီမံချက် ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် သဘာဝဝန်းကျင်ပျက်စီးနိုင်မှုအား ဖော်ထုတ်၍ ပျက်စီးထိခိုက်မှု နည်းပါးစေမည့် အစီအစဉ်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်း၊ သစ်ထုတ်နေစဉ် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်အခြေအနေများကို စောင့်ကြပ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း၊ သစ်ထုတ်ပြီး ပြီးခြင်းနှင့် သစ်ထုတ်ပြီးနောက်နှစ် အနည်းငယ်ကြာတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝဝန်းကျင် အခြေအနေကို စောင့်ကြပ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း စသည့်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့် ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သို့မှသာ သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းစနစ် သစ်ထုတ်ခြင်းစီမံချက်နှင့် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို လိုအပ်သလို ပြုပြင်မွမ်းမံ စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၄.၆။ သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာ

မျက်မှောက်ခေတ်သည် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ လျှင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော ခေတ်ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ကွန်ပျူတာကို မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းတွင် ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် စတင်သုံးစွဲခဲ့သော်လည်း ယခုပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးများတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ခေတ်မီပီပြင်စွာ နှင့် တစ်ပြေးညီ ဆောင်ရွက်ရန် အခက်အခဲများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းသည် တောတွင်းသစ်ခုတ်လုပ်ငန်းမှအစ ပင်မသစ်ဆိပ်များ၊ သစ်စက် များသို့ သစ်လွှဲပြောင်းလက်ခံပြီးသည်အထိ လုပ်ငန်းအဆင့်များဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေး ဒေသ (၄၀)၊ ဖောင်ဖွဲ့ရေးဒေသ(၄)ခု၊ သစ်ထုတ်ရေးတိုင်း(၁၅) ခုနှင့် ရုံးချုပ်ရှိ အထွေထွေ မန်နေဂျာရုံး တို့အကြား စီမံကိန်းများချမှတ်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့၏ သတင်းအချက် အလက်စာရင်း ဇယားများကို စာဖြင့် ဆက်သွယ်ပေးပို့ ရဆဲဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်း စီမံဆောင်ရွက်မှု နည်းပညာများစွာခေတ်နောက်ကျ၍ နှေးကွေးလျက်ရှိပါသည်။

ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံးနှင့် ဌာနကြီးများအတွင်း ရုံးချုပ်အဆင့် သတင်းအချက်အလက် ကွန်ယက်ထားရှိခြင်းဖြင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို ပီပြင်သွက်လက် ခေတ်မီစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်၍ ဤအဆင့်ကို ဦးစွာဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ တစ်ဆင့်တက်၍ သစ်ထုတ်ရေးရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် သစ်ထုတ်ရေးဒေသများနှင့် ဖောင်ဖွဲ့ရေးဒေသများအထိ ကွန်ပျူတာကွန်ယက် တည်ဆောက်သွားမှသာ (၂၁)ရာစုအဝင်တွင် အခြားဌာနများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းလျက် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပီပြင်သွက်လက်စွာ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၄.၇။ သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်း

သစ်ထုတ်ရာ၌ သဘာဝဝန်းကျင်ပျက်စီးမှု သက်သာစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း သစ်ထုတ်ရေးဌာန၏ ဌာနဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားလွှာများ၊ သစ်ထုတ်ရေးလက်စွဲစာအုပ်နှင့် အမှုထမ်းများ အမြဲလိုက်နာရန် အမိန့်လက်စွဲစာအုပ်များတွင် လိုအပ်သလို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် အသေးစိတ်နည်းလမ်းများဖြင့် ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသေးသဖြင့် လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်နေပါသည်။ ယခုအခါကမ္ဘာနှင့်အဝန်းသစ်တော ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး နည်းဗျူဟာများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်နေရာ သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု သက်သာစေသည့် သစ်ထုတ်နည်းလမ်းများအား နိုင်ငံတိုင်းတွင် ဖော်ထုတ်ရေး ဆွဲကျင့်သုံးရန် စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂစားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်သော အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူလုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲအား အခြေခံမီငြမ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် လက်စွဲအား ဖော်ထုတ်၍ လိုက်နာကျင့်ကြံ သုံးစွဲသွားရန် အရေးကြီးပါသည်။ အဆိုပါ လက်စွဲအား ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲရာ၌ သဘာဝဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု လျော့ပါးသက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းစနစ်များကို အဓိကထည့်သွင်း ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲခြင်းဖြင့်သာ စစ်မှန်သော ရေရှည် တည်တံ့သည့် သစ်တောဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းကို အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၄.၈။ လေ့ကျင့်ပညာပေးလုပ်ငန်း

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ပညာပေးရေး သင်တန်းကျောင်း(၃)ကျောင်း ရှိပါ သည်။

- (၁) လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း(၁) - သစ်ထုတ်နည်းပညာသင်တန်းများ နန်ချွန်၊ ရေတာရှည်မြို့နယ်
- (၂) လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း(၂) - သစ်ထုတ်ယာဉ်/ယန္တရားမောင်းနှင့် ပျဉ်းမနား ကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းသင်တန်းများ
- (၃) လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း(၃) - ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဘာသာရပ်

အလုံ၊ ရန်ကုန်

သင်တန်းများ

သစ်ထုတ်နည်းပညာများ သင်ကြားပေးသည့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း (၁)ကျောင်း နန်ချွန်တွင် ရာထူးအနိမ့်ဆုံးချောင်းခေါင်းမှအထက် ချောင်းအုပ်၊ ဆင်အုပ်၊ သစ်အုပ်၊ သစ်အုပ်ကြီး၊ လက်ထောက်မန်နေဂျာနှင့် ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်းများအတွက် သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပို့ချ ပေးလျက် ရှိပါသည်။ သစ်ထုတ်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများမှာ သင်တန်းကျောင်း စတင်ဖွင့်လှစ်သော ၁၉၈၅ ခုနှစ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများထက်များစွာ ပိုမိုခေတ်မီတိုးတက်ကွာခြားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သာမန်နည်း(ဆင်/ကျွဲ)ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း၊ ယန္တရားဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း၊ ဆင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း သင်ရိုးတို့မှာ သမားရိုးကျနည်းများကိုသာ သင်ကြားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဌာနဝန်ထမ်းများ အခွင့်ကြုံ၍ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များတွင် ခေတ်နှင့်အညီ လေ့လာဆည်းပူးထားသော သစ်ထုတ်နည်းပညာများ၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများ၊ လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဝန်ထမ်းနှင့် လုပ်သားစီမံခန့်ခွဲမှု ပညာများအား သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်း၍ ခေတ်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ်ဖြင့် ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သော ကောင်းကင်ကြိုးဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်း နည်းပညာကိုလည်း သင့်တော်သည့်သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းခွင်တွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် လေ့ကျင့်ပေးသင့်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားလေ့လာရေး၊ ပညာသင်၊ ဆွေးနွေးပွဲများသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည့် အရာထမ်းများအား တာဝန်ပေး၍ သစ်ထုတ်နည်းပညာ သင်တန်းများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များ ထုတ်ဝေနိုင်ရေး စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သင်တန်းသားများအား လက်တွေ့လုပ်ငန်းခွင်တွင် လေ့လာစေ၍ ဘာသာရပ်စာတမ်းငယ်များ အဖွဲ့လိုက် ပြုစုစေခြင်း၊ သင်တန်းအတွက် အကြံပြုချက်များ ပေးစေခြင်း စသည့်ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်စေသင့်ပါသည်။

ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်းများကို ယခင်က တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ဆေးကုသရေးတက္ကသိုလ်မှ ကျန်းမာရေးမှူးအဆင့် (ဆင်ဆေးကုလက်ထောက်) ဒီပလိုမာများအဖြစ် မွေးထုတ်ပေး၍ သစ်ထုတ်ရေးဌာနတွင် ခန့်ထားတာဝန်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါထိုသို့ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဘွဲ့ရများမှာလည်း သစ်ထုတ်ရေးဌာနသို့ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လိုသူ နည်းပါးလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ဆေးကုသရေး တက္ကသိုလ်နှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဆင်ဆေးကု လက်ထောက်များ ရရှိရန် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးသင့်ပါသည်။

၁၀.၄.၉။ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်

၁၀.၄.၉.၁။ သစ်ထုတ်ယန္တရားနှင့် အရန်ပစ္စည်းများ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

လက်ရှိသစ်ထုတ်ရေး ယန္တရားများ၏ ရှိ၊ ကောင်း၊ ပျက် အခြေအနေ၊ အရန်ပစ္စည်း အခြေအနေ၊ နောက်ထပ်ဖြည့်ဆည်းရန် လိုအပ်သော သင့်တော်သည့် အမျိုးအစားများကို အသေးစိတ်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်းကို အမြန်ဆုံး ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။ ဖြည့်ဆည်းရမည့် ပစ္စည်းများအတွက် လိုအပ်သော နိုင်ငံခြားသုံးငွေနှင့် ပြည်တွင်းသုံးငွေ ရရှိရေးအတွက်ပါ တွက်ချက်

တင်ပြပြီး (၅)နှစ်၊ နှစ်တိုစီမံကိန်း အဆင့်ဆင့်ဖြင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းဘောင်အတွင်း ရယူ ဖြည့်ဆည်းသွားပါမည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ လွန်ခဲ့သည့် (၁၀)နှစ်အတွင်း နိုင်ငံခြားငွေရရှိမှု၊ ယာဉ်ယန္တရား စက်ပစ္စည်းနှင့် အရန်ပစ္စည်းများအတွက် ပြန်လည်ရင်းနှီးခွင့်ပြုခဲ့သော နိုင်ငံခြား သုံးငွေနှင့် ရာခိုင်နှုန်းတို့ အခြေအနေအားယေး(၁၀-၉)ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။

ယေး(၁၀-၉)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏နှစ်အလိုက် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ရရှိမှုနှင့် ပြန်လည်ရင်းနှီးရန် ခွင့်ပြုရရှိငွေ အခြေပြယေး

(ကျပ်သန်းပေါင်း)

အမှတ်စဉ်	ဘဏ္ဍာနှစ်	နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိမှု	စက်ယန္တရားနှင့် အရန်ပစ္စည်းများအတွက် ပြန်လည်ရင်းနှီးခွင့်ပြုငွေ	ခွင့်ပြုငွေ ရရှိမှု ရာခိုင်နှုန်း	မှတ်ချက်
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)	(၆)
၁	၁၉၈၉-၉၀	၁၀၀၀.၀၀	၁၂.၉၀	၁.၃	
၂	၁၉၉၀-၉၁	၉၁၅.၀၀	၉.၁၅	၁.၀	
၃	၁၉၉၁-၉၂	၇၂၀.၅၁	၃.၁၀	၀.၄	
၄	၁၉၉၂-၉၃	၉၂၀.၄၃	၁.၃၅	၀.၂	
၅	၁၉၉၃-၉၄	၉၂၄.၂၃	၁.၂၅	၀.၁	
၆	၁၉၉၄-၉၅	၁၁၆၉.၂၃	၂၄.၁၉	၂.၁	
၇	၁၉၉၅-၉၆	၁၁၄၄.၂၃	၅၉.၆၁	၅.၂	
၈	၁၉၉၆-၉၇	၁၁၉၇.၈၁	၁၄.၇၅	၁.၂	
၉	၁၉၉၇-၉၈	၁၀၂၄.၁၇	၂၁.၈၃	၂.၁	
၁၀	၁၉၉၈-၉၉	၁၀၆၈.၀၆	၀.၀၆၂	၀.၁၀	
၁၁	၁၉၉၉-၀၀	၁၂၅၃.၂၂	၀.၀၂၄	၀.၀၁	
၁၂	၂၀၀၀-၀၁	၁၃၅၅.၂၃	၁၁.၀၁၉	၀.၈၀	

သစ်ခုတ်လှဲရန်စက်လွှာများ၊ ခေတ်မီ၍ မြန်မာ့အခြေအနေနှင့် သင့်တော်သော ယန္တရားများကို သေချာစွာ လေ့လာစစ်ဆေးရွေးချယ် ဖြည့်ဆည်းခြင်း၊ လုပ်သားများအား ပစ္စည်းသစ်များ ဆိုင်ရာ သင်တန်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းများကို သစ်ထုတ်ရေးဌာန၊ အင်ဂျင်နီယာဌာန၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်ငွေစာရင်းဌာနနှင့် စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာနတို့ ပါဝင်သော လုပ်ငန်းကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၉.၂။ စက်ပြင်အလုပ်ရုံများ အဆင့်မြှင့်မွမ်းမံခြင်း

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း စက်ပြင်အလုပ်ရုံအစီအစဉ်များကို အကြီးစား၊ အလတ်စား၊ အသေးစား နှင့် လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ဆင်ရေး စက်ပြင်ယာဉ်များ အမှန်လိုအပ်ချက်စစ်တမ်းကောက်ယူ၍ လိုအပ်သည့် အရေအတွက်အထိ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်သွားပါမည်။ အလုပ်ရုံဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ကို သစ်ထုတ်ရေးဌာနနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနတို့ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းအသွင်သဏ္ဍာန်ဖြင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း စီစဉ် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ ယန္တရားသစ်ထုတ်ရေး နယ်တစ်နယ်တွင် စခန်းရောက် ရွေ့လျား စက်ပြင်ယာဉ်တစ်စီးစီကို အခြေခံလိုအပ်သည့် ယာဉ်အပိုပစ္စည်းများနှင့် လက်သုံးကိရိယာ အပြည့် အစုံဖြင့် တွဲဖက်ထားနိုင်သည်အထိ စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။

၁၀.၄.၉.၃။ ဆင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

သစ်ထုတ်ခြင်း စီမံခန့်ခွဲသူ ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်းများ၊ ဆင်များခိုင်းစေ ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းကို အောက်ခြေအဆင့်မှစ၍ ဟန်ချက်ညီညီ ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားရန် အစီစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ပါမည်။ သစ်ထုတ်အကွက် တာဝန်ခံ ချောင်းအုပ်နှင့် သစ်အုပ်များ၊ ဆင်အစီး(၅၀) အလုပ်စီမံခန့်ခွဲရသော ဆင်အုပ်များနှင့် လက်ထောက် ဆင်ဆေးကုမှူးများသည် ဆင်များအလုပ်စီမံခန့်ခွဲရာ၌ ကျန်းမာရေးကို မျက်ခြေမပြတ်စေဘဲ အချိန်မှန် စစ်ဆေးခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ သစ်ထုတ်နယ်တာဝန်ခံသို့ အလုပ်အခြေအနေနှင့် ဆင်ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို အချိန်မရွေးသတင်းပို့ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အစီရင်ခံစာ ပုံစံများ၊ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများနှင့် ဆင်တစ်စီးချင်း၏ မှတ်တမ်းပုံစံ(ည)များကို စနစ်တကျ အသုံးပြုစေပါမည်။ ဆင်နှင့် သစ်ထုတ်သော သစ်ထုတ်ရေးနယ်များတွင် သစ်ထုတ်ရေးနယ်တာဝန်ခံ သည် မိမိအလုပ်နယ်လက်အောက်ရှိ ဆင်များအားလုံးကို တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ်စစ်ဆေး၍ ပုံစံ(ည)တွင် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ညွှန်ကြားခြင်းများ ပြုလုပ်ရပါမည်။ ဒုတိယတိရစ္ဆာန် ဆေးကုမှူး များလည်း နယ်ရှိဆင်များကိုစဉ်ဆက်မပြတ်လှည့်လည်စစ်ဆေး၍ လိုအပ်သော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကုသမှုများပြုလုပ်ပေးရန်၊ နယ်တာဝန်ခံ၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုညှိနှိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် အမိန့်လက်စွဲများ တိကျစွာ ထားရှိရပါမည်။ လက်ထောက်မန်နေဂျာ (ဆင်ဆေးကု) များသည် ဆင်နာရုံများသို့ လစဉ်လှည့်လည် ကြည့်ရှု၍ မကျန်းမာသောဆင်များကို ကုသခြင်း၊ သစ်ထုတ်ရေးနယ်အလိုက် ဆင်စာအုပ်များကို စစ်ဆေး၍ လိုအပ်သောဆေးဝါးကုသမှုနှင့် ဆေးဝါး၊ အားဖြည့်အစားအစာဖြည့်တင်း စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်လည်း ဆင်များစစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်စေရပါမည်။ ဒေသမန်နေဂျာများ၊ တိုင်းအဆင့်မန်နေဂျာများ လုပ်ငန်းစစ်ဆေးလျှင် ဆင်များ ကိုပါ တတ်နိုင်သမျှ စစ်ဆေးသည့် အလေ့အထများ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်သွားပါမည်။

ဆင်များဆေးဝါးကုသရာ၌ ခေတ်မီပဋိဇီဝဆေးများ၊ အားဆေးများကို အလွယ်တကူ ရရှိအောင် ဖြည့်ဆည်းစီစဉ်ခြင်း၊ ဆေးဝါးဝယ်ယူနိုင်ရန် ငွေကြေးရန်ပုံငွေများ လုံလောက်စွာ ချပေး ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်သာမက တိုင်းရင်းဆင်ဆေးနည်းများကို ပြန်လည် ရှာဖွေဖော်ထုတ်၍

သစ်ထုတ်နယ်ရှိ ဆင်နာရုံများ၊ ဆင်ဝိုင်းများအထိ တိုင်းရင်းပရဆေးများ ရှာဖွေဖြည့်ဆည်း ထားခြင်း၊ ဆင်ဝန်ထမ်းများ တိုင်းရင်းဆေးဖြင့် ဆင်ဆေးကုသနိုင်ရန်နှင့် အခြေခံအားဖြည့်ဆေး ဝါးနှင့် အစားအစာဖော်စပ်နိုင်ရန်အထိ သင်ကြားပေးခြင်းများကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက် သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

နွေရာသီဆင်ကျောင်းစခန်းများ ရွေးချယ်ရာ၌ သန့်ရှင်း၍ ရေးစီးရေလာကောင်းခြင်း၊ သဘာဝဆင်စာပေါများခြင်း၊ ဆင်များစားကျက်မလွန်ဘဲ လွတ်လပ်စွာသွားလာနိုင်ခြင်း၊ ဆင်ကကြိုး ကိရိယာအတွက် ကုန်ကြမ်းအလွယ်တကူ ရနိုင်ခြင်း၊ စသည့်အချက်များအပါအဝင် ဆင်ကျောင်း စခန်း ကောင်းကောင်းကို သစ်ထုတ်ရေးနယ် တာဝန်ခံများကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်ရွေးချယ်ရန်၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ကျင့်သုံးစေပါမည်။

၁၀.၄.၉.၄။ သစ်ထုတ်ရေးဘက်စုံစီမံကိန်း

သစ်တောလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း စီမံချက်ကို စနစ်တကျကြိုတင်ရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းအပါအဝင် သစ်ထုတ်စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာ၌ ကျွန်းနှင့် အဖိုးတန်သစ်များ ထုတ်လုပ် ခြင်း၊ လူသုံးနည်းသစ်များကို ဈေးကွက်ဖြစ်ပေါ်မှုအရ တစ်ပြိုင်တည်းထုတ်လုပ်ခြင်းများ ပါဝင်သော သစ်ထုတ်ရေးဘက်စုံစီမံကိန်း ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။ သစ်ထုတ်ခြင်းကို သမားရိုးကျအချိန်မှန် သစ်ခုတ်လှဲ ထုတ်လုပ်ခြင်းအစား၊ ဈေးကွက်ကိုရည်ရွယ်၍ သစ်တောများအား သဘာဝသစ်သိုလှောင်ရုံ ဂိုဒေါင်များသဖွယ် သဘော ထားပြီး ရှေ့နှစ်များတွင်ရှိမည့် ပြည်တွင်းပြည်ပ သစ်ဈေးကွက် အခြေအနေနှင့် အနီးစပ်ဆုံး ကိုက်ညီသည့် သစ်ထုတ်စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲထုတ်လုပ်သွားပါမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ သစ်ရောင်းဝယ်ရေးအပိုင်းနှင့် သစ်ထုတ်ရေးအပိုင်းတို့ ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းမှု၊ သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်နိုင်မှု ပိုမိုနီးစပ်ကောင်းမွန်သည့် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက် ပါမည်။ အမျိုးသားစီမံကိန်းအရ ဝင်ငွေလျာထားချက်၊ သဘာဝဝန်းကျင် ရှုထောင့် အရ အများဆုံး သစ်ထုတ် နိုင်သည့် ပမာဏ၊ ဈေးကွက်အခြေအနေအရ ထုတ်လုပ်ရောင်းချနိုင်မည့် သစ်အမျိုးအစား နှင့် ပမာဏတို့ကို ဟန်ချက်ညီညီတွက်ဆသုံးသပ် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည့်ဌာနတွင်း ကွန်ယက် တစ်ရပ် ထူထောင်သွားရန် စီမံဆောင်ရွက်ရပါမည်။ သစ်ထုတ်ရေးဘက်စုံစီမံချက်ကို လုပ်ငန်း အကောင် အထည်ဖော်သည့် အဆင့်မှ တာဝန်ရှိသူများသာမက နည်းဗျူဟာ၊ မဟာဗျူဟာ အဆင့်ရှိ အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်သူများပါက ဝေဖန်သုံးသပ်၍ ချမှတ်သော စီမံကိန်းဖြစ်ရန် နည်းလမ်း သစ်များ ရှာဖွေဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၉.၅။ ကွန်ပျူတာ သတင်းအချက်အလက် ကွန်ယက်

သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သည့်စီမံချက်များနှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်မှု ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို သစ်ထုတ်ရေးဒေသအသီးသီးနှင့် ရုံးချုပ်/ရုံးချုပ်ဌာနကြီး အချင်းချင်းနှင့် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးအထိ အပြန်အလှန် သတင်း ဆက်သွယ်မှု ထူထောင်ရပါမည်။

ပထမ(၅)နှစ် စီမံကိန်းအတွင်း ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံးနှင့် ရုံးချုပ်ဌာနကြီးများအကြား စီမံကိန်းနှင့်လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှု တိုးတက်မှု စာရင်းဇယားဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် ကွန်ပျူတာ ကွန်ယက်ကို ထူထောင်ပါမည်။ ဒုတိယ(၅)နှစ်တွင် သစ်ထုတ်ရေးဌာန ရုံးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်း သစ်ထုတ်ရေး ရုံးများအကြား ကွန်ယက်ဆက်သွယ်မှု ရယူပါမည်။ တတိယ (၅)နှစ်မှစ၍ သစ်ထုတ် ရေးဒေသများသို့ အခြေအနေပေးသည်နှင့်အမျှ ဆက်လက်ဖြန့်ကျက် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၉.၆။ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းလမ်းကျင့်သုံး ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်း စမ်းသပ်ကွက်များ

သစ်ထုတ်စီမံချက်များသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်များဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ် ငန်းများကို ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝဝန်းကျင်အခြေအနေတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်နိုင်မှုများကို ကြိုတင် လေ့လာ ဖော်ထုတ်၍ ထိခိုက်မှုလျော့နည်းပျောက်အောင် ရှေးဦးစွာ ဖြေရှင်းရပါမည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းနှင့်ကာကွယ်သည့် နည်းလမ်းများပါဝင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ကို ရေးဆွဲနိုင်မှသာလျှင် ရေရှည်တည်တံ့သော ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းလမ်းဖြင့် တိုးတက်မှုကို ဖော်ဆောင်နိုင်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် သစ်ထုတ်စီမံချက်များရေးဆွဲခြင်း၊ လုပ်ငန်း အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းပြီးဆုံးသည့်အခါ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း အဆင့်များတွင် သဘာဝဝန်းကျင် အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းပညာကို ယှဉ်တွဲကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းနည်းပညာကို ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် ၁၉၉၈-၉၉ ဘဏ္ဍာ နှစ်မှ စ၍ သဘာဝဝန်းကျင် အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း အခြေခံ သင်တန်းနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် သစ်ထုတ်ရေးတိုင်းနှင့် ပြည်နယ် များရှိ သစ်ထုတ်ရေးနှင့် ဖောင်ဖွဲ့ရေးဒေသ (၄၄) ခုမှ သစ်ထုတ်ရေးနယ် တာဝန်ခံ အရာထမ်း (၁၈၀)ခန့် အား မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့မြို့ (၁၂)မြို့တွင် သဘာဝဝန်းကျင် အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း အခြေခံသင်တန်းများကို နယ်လှည့်ပို့ချသွားရန် စီစဉ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ နောင်နှစ် များတွင် ဆက်လက်၍ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် သဘာဝဝန်းကျင် စံချိန်စံညွှန်းများ၊ သဘာဝဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများ၊ သဘာဝဝန်းကျင် ပြဿနာ ဖယ်ရှားရေး လမ်းညွှန် ချက်များကို သစ်ထုတ်ရေးနယ်တာဝန်ခံများအား ဆက်လက်ပညာ ပေးသွားပါမည်။ ဤသို့ဖြင့် သစ်ထုတ်စီမံချက်များရေးဆွဲရန် ကွင်းနင်းစစ်ဆေး၍ အစီရင်ခံစာ ပြုစုစဉ်ကပင် သဘာဝ ဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း နည်းလမ်း ကျင့်သုံးတတ်စေရန် စီစဉ်သွားပါမည်။ သစ်ထုတ်မီတော၏ သဘာဝအခြေအနေကို လေ့လာ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ သစ်ထုတ်နေစဉ် သဘာဝဝန်းကျင်ပြဿနာ အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သစ်ထုတ်ပြီးနောက် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ပြန်လည်စစ်ဆေးသုံးသပ်ခြင်းကို သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းနည်းပညာနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ အတွင်းမှ ဆောင်ရွက် သွားပါမည်။

သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းကို ကျင့်သုံးရန် ဦးတည်ချက် ထားရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား သစ်ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အဆင့်တွင် ရေးဆွဲပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေးဒေသ အချို့တွင် သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းစနစ်ကို သတ်သတ်မှတ်မှတ် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သည့် စံပြုသစ်ထုတ်နယ်များ တည်ထောင်၍ စမ်းသပ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စံချိန် စံညွှန်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆက်လက် လိုက်နာကျင့်သုံးစေခြင်းများကို စီမံ ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၉.၇။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ရေး သင်တန်းကျောင်း (၃)ကျောင်းအနက် သစ်ထုတ်ပညာသင်ကြားပေးသော လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း အမှတ်(၁)၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ဦးစားပေး၍ ပြုပြင်သင်ကြားသွားပါမည်။ သစ်ထုတ်ရေးနယ်တာဝန်ခံ လက်ထောက်မန်နေဂျာများ၊ သစ်အုပ်ကြီးများ၊ သစ်ကွက်တာဝန်ခံ သစ်အုပ်နှင့် ချောင်းအုပ်များ၊ ဆင်ဆေးကုဝန်ထမ်းများကို ဆင်ဖြင့်သစ်ထုတ်နည်း၊ ယန္တရားဖြင့်သစ်ထုတ်နည်း၊ ဆင်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နည်း၊ ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းစသည်ဖြင့် သင်ကြားပို့ချပေးနေပါသည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှစ၍ လက်ထောက်မန်နေဂျာနှင့် သစ်အုပ်ကြီးများအား မူလသင်ရိုးအပြင် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အခြေခံသဘောတရား၊ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း အခြေခံသဘောတရား၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်စေသော သစ်ထုတ်နည်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့် ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း^၁ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လုပ်အားစေ့ဆော်မှုစသည့် ဘာသာရပ်များကိုပါ ပို့ချလျက် ရှိပါသည်။ လာမည့်နှစ်များတွင် သင်တန်းကျောင်းအားလုံး၏ သင်ရိုးများကို ထာဝစဉ်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မူဘောင်နှင့် ကိုက်ညီအောင် လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်၍ သင်တန်းစာအုပ်များ ထုတ်ဝေခြင်း၊ တိုးချဲ့ ပညာပေးခြင်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၁၀။ အကောင်အထည်ဖော်မှု အစီအစဉ်

ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များအရ ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အောက်ပါအတိုင်း လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်မှု အဖွဲ့အဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်း၍ ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

- (က) အဆင့်မြင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များ၊

^၁ International Tropical Timber Organization

(ခ) သစ်ထုတ်ဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံချက် ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေးအဖွဲ့များ။

၁၀.၄.၁၀.၁။ အဆင့်မြင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အမြင့်ဆုံးအဆင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့သည် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များ၏ တိုးတက်မှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်မှုကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့မှ အမြင့်ဆုံး၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် စီမံဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အောက်ပါလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

(က) သစ်ထုတ်ယန္တရား၊ အရန်ပစ္စည်းများ စစ်တမ်းကောက်ယူရေးနှင့် စက်ပြင်အလုပ်ရုံများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့

(၁) အထွေထွေမန်နေဂျာ(သစ်ထုတ်ရေး) မှ ဦးဆောင်၍ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာန၊ သစ်ထုတ်ရေးဌာနနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနတို့မှ ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာများ ပါဝင်သော အဖွဲ့ဖြစ်ပါမည်။

(၂) လက်ရှိယာဉ်ယန္တရား ရှိ/ကောင်း/ပျက်စာရင်း၊ လက်ရှိအပိုပစ္စည်း စာရင်းများကို စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ စက်ပြင်အလုပ်ရုံများ အခြေအနေ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ နောက်ထပ်လိုအပ်ချက် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲတင်ပြခြင်းများ ဆောင်ရွက် ရပါမည်။

(၃) ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုကို ကွပ်ကဲကြီးကြပ်ပါမည်။

(ခ) ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဆင်ပြုစောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့

(၁) သစ်ထုတ်ရေးဌာန ရုံးချုပ်မှ ဦးဆောင်၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် သစ်ထုတ်ရေးမန်နေဂျာများပါဝင်သော ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဆင်ပြုစောင့်ရှောက်ခြင်း ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပါမည်။

(၂) အဖွဲ့သည် ဆင်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် လက်စွဲသစ်ပြုစု ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ လက်စွဲပါအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ကွပ်ကဲခြင်း၊ ဆင်ဘက်ဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်းစနစ် ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် စေခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၃) အဖွဲ့သည် ဆင်ပြုစောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စိစစ်ခြင်း၊ လိုအပ်သော ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်ချက်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သစ်ထုတ်နယ် တာဝန်ခံများနှင့် ဆင်ဆေးကုဆရာဝန်များ၊ ဆင်ဆေးကု

လက်ထောက်များအား လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော် စေခြင်း၊ လိုအပ်သော ကွပ်ကဲမှု ပြုခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၄) အဖွဲ့သည် ဆင်ဆေးကုရာ၌ ခေတ်မီနိုင်ငံခြား ဆေးဝါးစုံလင်စွာဖြင့် ကုသနိုင်ရန်အတွက် နည်းပညာရပ် ဖြန့်ဖြူးရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် သာမက တိုင်းရင်းဆင်ဆေးဝါးနှင့် ဆင်အားဆေးဖော်စပ်ကုသ နည်းများကို ဖော်ထုတ် ဖြန့်ဖြူးသုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက် ဆင်ဝန်ထမ်းနှင့် ဆင်ဆေးကုများအား လမ်းညွှန် အားပေး ကူညီဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၅) နှစ်စဉ်လိုအပ်သော ဆင်ဆေးဝါး၊ အားဖြည့်အစားအစာ၊ ဆင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စအဝဝအတွက် ရန်ပုံငွေများ လုံလောက်စွာ ရရှိရေးအတွက် အလေးပေးတင်ပြ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

(ဂ) ဘက်စုံသစ်ထုတ်ရေးနှင့် သစ်တောလမ်းဖောက်ရေး စီမံချက်ဖော်ထုတ်ရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့

(၁) အထွေထွေမန်နေဂျာ(သစ်ထုတ်ရေး) ဦးဆောင်သည့် သစ်ထုတ်ရေးဌာန စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့သည် သစ်ထုတ်ရာ၌ အဖိုးတန်သစ်များနှင့်အတူ ဈေးကွက်ဝင် လူသုံးနည်းသစ်မျိုးများ ရောနှောထုတ်လုပ်ရေး၊ သစ်တောလမ်းများ သစ်ထုတ် စီမံချက်နှင့်အညီ စနစ်တကျ စီစဉ်၍ အဆင့်မြင့်ဖောက်လုပ်ရေး၊ လူသုံးနည်းသစ်များ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်၍ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း အစီအစဉ်နှင့် ပေါင်းစပ်ရေးကိစ္စများကိုပါ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ယူရပါမည်။ အဆိုပါ ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် လည်းကောင်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းလက်အောက်ဌာန အချင်းချင်းလည်းကောင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။

(၂) သစ်ထုတ်ရေးဌာနသည် သစ်တောသယံဇာတများကို အချိန်အခါ ကျရောက်၍ ပုံမှန်ထုတ်လုပ်သည့်နည်းထက် သစ်ဈေးကွက်အခြေအနေ အရသာထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် သစ်တောများကို သဘာဝကုန်လှောင်ရုံများသဖွယ် ထိန်းသိမ်းထုတ်လုပ်သည့် စနစ်ကို ဦးတည်ကျင့်သုံးသွားနိုင်ရန်အတွက် သစ်ထုတ်ရေးဌာန၊ ပြည်ပရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဌာန၊ ပြည်တွင်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဌာနတို့အပြင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါ ပါဝင်သော ဈေးကွက်အခြေခံ သစ်ထုတ်စီမံကိန်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

(၃) အဆိုပါစီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များသည် ဘက်စုံသစ်ထုတ်စီမံကိန်း၏ အဓိက လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော အမြဲတမ်းသစ်တောလမ်း ကွန်ယက်ကို စနစ်တကျ ဖော်ထုတ် ဖောက်လုပ်နိုင်ရန် ဦးတည်ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

(ဃ) ကွန်ပျူတာသတင်းအချက်အလက် ကွန်ယက်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့

(၁) ရုံးချုပ်အဆင့်တွင် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း ဌာန ကြီးများအတွင်း ကွန်ပျူတာ သတင်းအချက်အလက် ကွန်ယက် တည် ထောင်ရေးအတွက် စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာနမှ ဦးဆောင်ပြီး ဌာနကြီး များ ပါဝင်သော စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၊ ဖွဲ့စည်း၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင် ရွက်ပါမည်။

(၂) ရုံးချုပ်နှင့် နယ်သစ်ထုတ်ရေးဌာနများအကြား ကွန်ပျူတာသတင်းအချက် အလက် ကွန်ယက်တည်ထောင် ကျင့်သုံးရေးအတွက် သစ်ထုတ်ရေးဌာန ရုံးချုပ် နှင့် ပြည်နယ်တိုင်း မန်နေဂျာများပါဝင်သော စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၊ ဖွဲ့စည်း၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၃) ကွန်ပျူတာ သတင်းအချက်အလက် ကွန်ယက်များ တည်ထောင်ရာတွင် အထက်ပါ စီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့များသည် သစ်တောဦးစီးဌာန အောက်ရှိ ကွန်ပျူတာဌာနစိတ်နှင့် ပထဝီဝင်သတင်း အချက်အလက်စနစ်ဌာနစိတ် တို့နှင့်လည်း လိုအပ်သော အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ် သွားပါမည်။

(င) သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းနည်းလမ်း ကျင့်သုံး ရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်း စမ်းသပ်ကွက် များ ဖော်ထုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့

(၁) သစ်ထုတ်ကွက်များအား သစ်ထုတ်ရန်ကွင်းနင်း စစ်ဆေးခြင်းမှစ၍ ကွင်း နင်းအစီရင်ခံစာ ရေးဆွဲခြင်း၊ ခရိုင်သစ်ထုတ် စီမံချက်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ သစ်ထုတ်ခြင်း၊ လမ်းဖောက်ခြင်း၊ သစ်သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် နောက်ဆုံး သစ်ကွက် ပြန်အပ်ရန် အကွက်ပိတ်ကွင်းနင်း၍ အစီရင်ခံစာ ရေးဆွဲသည် အထိ လုပ်ငန်းများတွင် သစ်ထုတ်ခြင်းကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ထိခိုက် စေနိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်မှု လျော့နည်းအောင် ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်သည့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်း နည်းပညာ အနှစ်သာရများ ပါဝင်ရေးအတွက် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာန လေ့ကျင့်ပညာပေးရေး

ဌာနစုနှင့် သစ်ထုတ်ရေးဌာန အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၊ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၂) အဖွဲ့သည် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုသက်သာ စေသော သစ်ထုတ်ခြင်းနည်း စမ်းသပ်နမူနာကွက် သတ်မှတ်၍ စမ်းသပ်ခြင်းများ၊ လိုက်နာရန်အမိန့် လက်စွဲ ထုတ်ပြန်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။

(စ) လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဆိုင်ရာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့
မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတွင် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဖြစ်သော လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းများ အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့လက်အောက်ရှိ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကော်မတီဖြင့် သစ်ထုတ်ရေး ဘာသာရပ်သင် လေ့ကျင့်ရေး ကျောင်းများ၏ လက်ရှိ သင်ရိုးကို စိစစ်ခြင်း၊ (၂၁) ရာစုနှစ် ထာဝစဉ် ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းလမ်း၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ ဦးတည်ချက်များနှင့်အညီ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လိုအပ်သော စာအုပ်စာတမ်း စာစောင်များ ထုတ်ဝေခြင်း၊ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ပညာပေးရာ၌ ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်ခြင်းများကိုပါ ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

၁၀.၄.၁၀.၂။ လုပ်ငန်းစီမံချက် ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေးအဖွဲ့များ

သစ်ထုတ်ရေးရုံးချုပ်ရှိ ဒုတိယအထွေထွေ မန်နေဂျာ (စစ်ဆေးရေး)၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် အဆင့်မြင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များ၏ လမ်းညွှန်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် သစ်ထုတ်ရေးနှင့် ဖောင်ဖွဲ့ရေးဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံချက် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရေးအဖွဲ့များ ကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဘက်စုံသစ်ထုတ်ရေးစီမံချက်၊ သစ်တိုက်ကားလမ်းစီမံချက်၊ သဘာဝဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်မှု သက်သာစေသော သစ်ထုတ်နည်းစမ်းသပ်ကွက် စီမံချက်၊ ထိရောက်၍ အလေအလွင့်နှင့် ဆုံးရှုံးမှု သက်သာသော သစ်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စီမံချက်၊ သစ်ထုတ်ဆင်များအား လုပ်ငန်းခွင်ခိုင်းစေမှု ကျန်းမာရေး ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ဆေးဝါးကုသမှု၊ ဆင်မျိုးစာရင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိမှုစီမံချက် စသည်များ ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၅။ နိဂုံး

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း သစ်ထုတ်ရေးကဏ္ဍတွင် အထက်ပါနည်းလမ်းကို ကျင့်သုံး အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းအားဖြင့် ရရှိနိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူး၊ သက်ရောက်မှုနှင့် တွေ့ကြုံနိုင်သည့် အန္တရာယ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) သစ်ထုတ်ရေးစီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းများသည် လက်ရှိကမ္ဘာ့အခြေအနေက တောင်းဆို နေသော (၂၁) ရာစုနှစ်အတွက် ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ဦးတည်ချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များဖြစ်သည့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး (၂၁)ရာစုအစီအစဉ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့် ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်း ဦးတည်ချက်နှင့် စီမံချက်များ၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် ကိုက်ညီသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) သစ်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး နည်းလမ်းများနှင့် သစ်တိုက်ကားလမ်းများကို ခေတ်မီ စေခြင်းဖြင့် သစ်များကို အလေအလွင့်၊ အပျောက်အရှာ၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း နည်းပါး စွာဖြင့် သစ်ဈေးကွက်သို့ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အရောက်ပို့နိုင်မည်ဖြစ်သည့် အပြင်၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်လာသဖြင့် နိုင်ငံတော် နှင့် ဒေသခံလူထုအတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ အခြေအနေများပိုမို တိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် အထောက်အကူ ပြုပါမည်။
- (ဂ) သေချာစွာ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးထားသဖြင့် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်၍ လုပ်အား စေ့ဆော်မှု ကောင်းသော၊ စည်းကမ်းနှင့်စိတ်ဓါတ် ခိုင်မာပြည့်ဝသော လုပ်သား အင်အားထုကို စုစည်းရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။
- (ဃ) လူသုံးနည်း သစ်မျိုးများကို ဈေးကွက်ရှာဖွေ၍ ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေတိုးမြှင့် ရရှိစေပြီး သစ်တောတွင်းရှိ အမျိုးအစားကောင်းမွန်သည့် အလင်းရောင်နှစ်သက်သည့် အပင်များ၏ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါမည်။ သို့ရာတွင် ဈေးကွက်ခိုင်မာပြီးဖြစ်သည့် အဖိုးတန်သစ်မျိုးများနှင့် အတူ လူသုံးနည်းသစ်မျိုးကိုပင် တိုးချဲ့ထုတ်လုပ်ခြင်းကြောင့် စနစ်တကျ သေချာစွာ ကွပ်ကဲထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု မပြုနိုင်ပါက သစ်တော၏ ဂေဟစနစ်ပျက်စီးခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမှုကို ထိခိုက်ခြင်း၊ ရေမြေသဘာဝ အခြေအနေအဆင့်အတန်းယုတ်လျော့ခြင်း စသည့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု အန္တရာယ်များ တိုးပွားလာနိုင်မည်ကိုလည်း သတိပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၁။ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ

၁၁.၁။ နိဒါန်း

နိုင်ငံတော်အတွက် အမြဲတမ်းအားထားရသည့် စီးပွားရေးအရင်းအမြစ်တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိအောင် သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းချရေးတို့ကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရန် သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ပါရှိပါသည်။ အလားတူပင် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်သော မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒနှင့် မြန်မာနိုင်ငံပါဝင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းစီမံချက်^၁တွင်လည်း ဦးတည်ချက်များ ထားရှိပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းနှင့် မြန်မာ့စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းများတွင်လည်း ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀ အထိ အနှစ်သုံးဆယ် ကာလအတွင်း စက်မှုအခြေခံသော သစ်လုပ်ငန်းများအတွက် စီမံလျာထားချက်များ ပါရှိပါသည်။ လိုရာပန်းတိုင်သို့အရောက် လှမ်းနိုင်ရန် အမျိုးသားရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင်ကဏ္ဍနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကဏ္ဍလုပ်ငန်းများ လက်တွဲဆောင်ရွက်ကြရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

၁၁.၁.၁။ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ

မြန်မာ့သစ်တောရေးရာမူဝါဒ ကြေငြာချက်တွင် အမျိုးသားရေးရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များအားဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ပဓာနကျသော အချက်(၆)ချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤတွင်အပိုဒ်(၃-၄) သစ်တောရေးရာစက်မှုလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၊ ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ကုန်သွယ်ကူးသန်းမှုအပိုင်းအတွက် အောက်ပါအတိုင်း အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

- (က) သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ထာဝစဉ်တည်တံ့သော တောထွက်ရရှိရေး မူအရ အကျိုးရှိစွာ ထုတ်ယူသုံးစွဲရေး။
- (ခ) အလေအလွင့်နည်းပါး၍ စွမ်းရည်မြင့်မားစေမည့် သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ရေး။
- (ဂ) လူသုံးနည်းသစ်များ အသုံးချလာမှုကို အားပေးပြီး တန်းဖိုးမြင့်ပစ္စည်း^၂ များ ပြည်ပ ဈေးကွက်သို့ ပိုမို တင်ပို့သွားနိုင်ရေး။
- (ဃ) ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်ကို ပြည်တွင်း၌ပင် ထုတ်လုပ်ပြီး ဖူလုံမှုရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရေး။
- (င) သစ်အခြေခံ ကုန်ချောပစ္စည်းများ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်သွားရေး။

^၁ ITTO Action Plan
^၂ Value-added products

- (စ) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ^၁ ထုတ်လုပ်ပြီး ဒေသလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းပေးရေးနှင့် ပြည်သူများ အလုပ်အကိုင်ရရှိရေးအတွက် အသေးစား စက်မှုလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ရေး။

၁၁.၁.၂။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသသစ်နှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း^၂ ၏ လုပ်ငန်းစီမံချက်

အထက်ပါအဖွဲ့အစည်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် သစ်ထုတ်လုပ်သူနိုင်ငံအဖြစ် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း၏ လုပ်ငန်းစီမံချက်တွင် သစ်တောစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးတည်ချက်များ အောက်ပါအတိုင်းသတ်မှတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

- (က) သစ်ထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် တန်ဖိုးမြင့်ထွက်ကုန်^၃ ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှု တိုးမြှင့်ရေး။
- (ခ) အပူပိုင်းဒေသ သစ်မာထွက်ကုန်ရောင်းချမှု တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရေး။
- (ဂ) အပူပိုင်းဒေသထွက် သစ်အမျိုးအစားအသစ်၊ ပစ္စည်းအမယ်အသစ်များဖြင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုလာရေး။
- (ဃ) အလေအလွင့်လျော့ချရေး၊ အထွက်နှုန်းကောင်းမွန်ရေးနှင့် စွမ်းရည်မြင့်မားရေး။
- (င) ထုတ်လုပ်ရေး၊ သုံးစွဲရေးလုပ်ငန်းများတွင် နည်းလမ်းသစ်များကို စတင်တီထွင် ပြုပြင်အသုံးပြုရေး။
- (စ) လူအင်အား၊ အရင်းအမြစ်များ စွမ်းရည်မြင့်မားအောင် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရေး။
- (ဆ) ပုဂ္ဂလိက ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရေးအတွက် မူဝါဒနှင့်အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ပေးရေး။

၁၁.၁.၃။ သစ်ဈေးကွက်နှင့် လိုက်ဖက်ညီသော သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ကုန်ချော ထုတ်လုပ်ရေး။

ရောင်းဝယ်ရေး၏ အခြေခံသဘောတရားအရ နိုင်ငံတကာ သစ်ဈေးကွက်တွင် သစ်အခြေခံကုန်ချောပစ္စည်းများ မည်သို့ ထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက်ရှိသည်ကို သိရှိနိုင်ရန် သုတေသန ပြုလုပ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဆောင်ရွက်ရစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အတိတ်၊ မျက်မှောက်နှင့်

^၁ Non-Wood Forest Products
^၂ International Tropical Timber Organization - ITTO
^၃ High Value Added Products

အနာဂတ်ကာလအခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ပြဿနာနှင့် အဆိုပြုချက်များ ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရေး အစီအစဉ်၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် အခက်အခဲများ စသည် တို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြပါမည်။

၁၁.၁.၄။ နောက်ခံသမိုင်း

၁၁.၁.၄.၁။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မတိုင်မီကာလအတွင်းက သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ

မြန်မာမင်းများလက်ထက်

၁၈၅၅ ခုနှစ်မတိုင်မီကပင် နိုင်ငံခြားသစ်ဈေးကွက်၌ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောနှင့် အဆောက် အဦး ဆောက်ရန် သစ်များလိုအပ်လာပါသည်။ အနောက်နိုင်ငံများမှ မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း မြို့ကြီး များသို့ လာရောက်၍ သစ်များစတင် ဝယ်ယူခဲ့ကြပါသည်။

ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်

- ၁၈၅၆ ခုနှစ်ကပင် သိပ္ပံနည်းကျ သစ်တောစီမံ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို ဂျာမန်ပညာရှင် ဒေါက်တာဘရန်းဒစ်(စ)က တီထွင်ပေးခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ရွေးချယ်ခတ်လှဲခြင်း စနစ်အရ သစ်ပင်လုံး ပတ်သတ်မှတ်ချက် အရွယ်အစားပြည့်မှီမှသာ ခုတ်လှဲသော နည်းကို ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ တောတွင်းမှ သစ်ထုတ်ခြင်းကို ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီများမှ ချုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ (၁)တီဒီဖင်လေး(၁၈၆၂)^၁၊ (၂)ဘုံဘေ ဘားမား(၁၈၆၂)^၂ (လက်ရှိ အမှတ်-၃သစ်စက်)၊ (၃)စတီးဘရားသား(၁၈၆၂)^၃ (လက်ရှိအမှတ်-၆ သစ်စက်)၊ (၄)မက်ဂရီကား(၁၈၇၁)^၄ (လက်ရှိအမှတ်-၁ သစ်စက်)၊ (၅)ဖူးကား(၁၈၇၈)^၅ (လက်ရှိ အမှတ်-၂သစ်စက်)စသည့် ကုမ္ပဏီများက သစ်ခွဲသားများ ခွဲစိတ်ရောင်းချခြင်းဖြင့် သစ်အခြေခံ လုပ်ငန်း၏အခြေခံအဆင့်လုပ်ငန်း^၆ များ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

- ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ပရိဘောဂအစိတ်အပိုင်း စမ်းသပ်ထုတ်လုပ်ရေးကို သစ်အခြေခံ လုပ်ငန်း ဒုတိယအဆင့်အဖြစ်ရန်ကုန်မြို့ အလုံမြို့နယ်တွင် သစ်တောဌာန၊ သုတေ သန နှင့် လေ့လာသင်ကြားရေးတိုင်းလက်အောက်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ပရိဘောဂ များအား စီးပွားဖြစ်ဆက်လက်ထုတ်လုပ်ရောင်းချသည်။

^၁ TD Findlay (1862),
^၂ Bombay Burma(1862)
^၃ Steel Brothers(1862),
^၄ Macgregors(1871),
^၅ Foucar(1878)
^၆ Primary Processing

- သစ်ပါးလွှာနှင့် အထပ်သားထုတ်လုပ်ရေးကို တိုင်းရင်းသားပိုင် “ဘအိုကျွန်းနှင့် သစ်မာ ကုမ္ပဏီ”က ရန်ကုန်မြို့၊ ဆင်မလိုက်အရပ်တွင် စက်ရုံတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။
- သစ်လုပ်ငန်းလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိခဲ့သည့် တိုင်းရင်းသား သစ်ကုန်သည်လုပ်ငန်းရှင်များမှာ ဒေါ်ကြူ(သရက်မြို့)၊ ဒေါ်တိုင်းနီနှင့်ဘာလီအာမက်(သောင်းရင်း)၊ ဦးဘအိုနှင့် သားစောသာဒွေး(သထုံ)၊ ဦးအာယု(သရက်မြို့)၊ ဘအိုကျွန်းနှင့် သစ်မာ (အင်းစိန်၊ ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူ)တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။
- နိုင်ငံခြား သစ်ဖြန့်ဖြူးရေးကို မြန်မာပြည်ရှိ ပင်ရင်းကုမ္ပဏီများက နိုင်ငံခြားတွင် ကိုယ်စားလှယ်နှင့် ပွဲစားများခန့်ထားကာ အကျိုးဆောင်ခ ကော်မရှင်ပေး၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၁.၁.၄.၂။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးကာလ

၁၉၄၈ ခုနှစ် - ဗြိတိသျှနှင့် တိုင်းရင်းသားပိုင် ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်၊ ခွဲစိပ်၊ ရောင်းချရေး လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့က တာဝန်ယူခဲ့ရပါသည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ် - သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အကြီးအကဲများက သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်ပြီး ခြေလှမ်းသစ်များ စီမံအစပျိုးခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် - ဂျာမနီနိုင်ငံမှ မစ္စတာ အိပ်(ချ)အက်(ဖ်)ရှိုဂျိုက်(ဇ)°ဆိုသူက သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့၏ တာဝန်ပေးချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းယူနစ်^၂ စီမံချက် တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။

၁၉၅၅ မှ ၁၉၆၄ ထိ - သစ်တောဦးစီးဌာနအောက်ရှိ ပရိဘောဂအလုပ်ရုံအား မြေယာကျေးလက်ကြီးပွားတိုးတက်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် လွှဲပြောင်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

- ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် သစ်မာတောထုတ်၊ ခွဲစိပ်၊ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့က တာဝန်ယူခဲ့ရပါသည်။

^၁ Mr.H.F Schwiertz
^၂ Integrated Forest Industries Unit in Burma

၁၁.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၉၇၅ မှ ၁၉၈၅ ထိ - နိုင်ငံတကာဘဏ်၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီဖြင့် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အောက်ပါစီမံကိန်းများအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်-

- ၁၉၇၅-၈၁ သစ်တောစီမံကိန်း(၁)(ကမ္ဘာ့ဘဏ်)
- ၁၉၇၉-၈၄ သစ်တောစီမံကိန်း(၂) (ကမ္ဘာ့ဘဏ်)
- ၁၉၇၇-၈၂ သစ်အခြေခံစက်မှုစီမံကိန်း(၁)(အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)
- ၁၉၈၂-၈၈ သစ်အခြေခံစက်မှုစီမံကိန်း(၂)(အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)
- ၁၉၇၈-၈၂ ကောင်းကင်ကြိုးဖြင့်သစ်ထုတ်ခြင်း (JICA)^၁
- ၁၉၈၁-၈၅ လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းကိရိယာများ ကောင်းမွန်တိုးတက်ရေးစီမံကိန်း (ဂျပန်နိုင်ငံ)
- ကိုလိုနီခေတ်မှပင် နိုင်ငံခြားသစ်ဖြန့်ဖြူးရေး အကျိုးဆောင်ခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ထပ်ခံခန့်ထားသော နိုင်ငံခြားသစ် အရောင်းကိုယ်စားလှယ်များ၏ လုပ်ငန်းများကို ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပါသည်။
- ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိ ယခင် သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ခေါ် သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း အောက်တွင် အောက်ပါအတိုင်းစက်ရုံ/အလုပ်ရုံများလည်ပတ်ခဲ့ပါသည်-

(၁) ကျွန်းသစ်ခွဲစက်များ	-	(၉) စက်
(၂) သစ်မာသစ်ခွဲစက်များ	-	(၈၃) စက်
(၃) အထပ်သားနှင့်သစ်ပါးလွှာစက်	-	(၅) စက်
(၄) ပရိဘောဂစက်ရုံ	-	(၅) ရုံ
(၅) ပုံဖော်စက်	-	(၂) ရုံ
(၆) ကြမ်းခင်းနှင့်ပုံဖော်	-	(၁) ရုံ
(၇) ကြိမ်လုပ်ငန်း	-	(၁) ရုံ

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ အချိန်ကာလသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစံနစ်အရ ဖော်ဆောင်ခဲ့သော နိုင်ငံသားပိုင်နှင့် နိုင်ငံခြားသားပိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ အရှိန်ယူဆဲကာလဖြစ်ပါသည်။ သွင်းအားစုနှင့်နိုင်ငံတော်၏ ဦးဆောင်ပံ့ပိုးမှုများ ဆက်လက်ရရှိပါက အလားအလာကောင်းပါသည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် သစ်လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်

^၁ Japan International Cooperation Agency

သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဖက်စပ်ကော်ပိုရေးရှင်း လီမိတက်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ယနေ့ကမ္ဘာ တစ်လွှားတွင် သစ်တောသယံဇာတများ လျော့နည်းလာလျက်ရှိပါသည်။ ထို့အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် သစ်အလုံးလိုက်ရောင်းချခြင်းကို လျှော့ချပြီး သစ်အခြေခံကုန်ချော ထုတ်လုပ်ရောင်းချရေးကို တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအနေဖြင့် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် နည်းပညာအကူအညီများရရှိရေး၊ ပြည်ပဈေးကွက် ခြေကုပ်ရရှိရေး တို့အတွက် ပြည်တွင်း/ပြည်ပကုမ္ပဏီများနှင့် အောက်ပါဇယားများအရ စက်ရုံများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား(၁၁-၁)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းစက်ရုံများတွင် သစ်အခြေခံ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသော ကုမ္ပဏီများ။

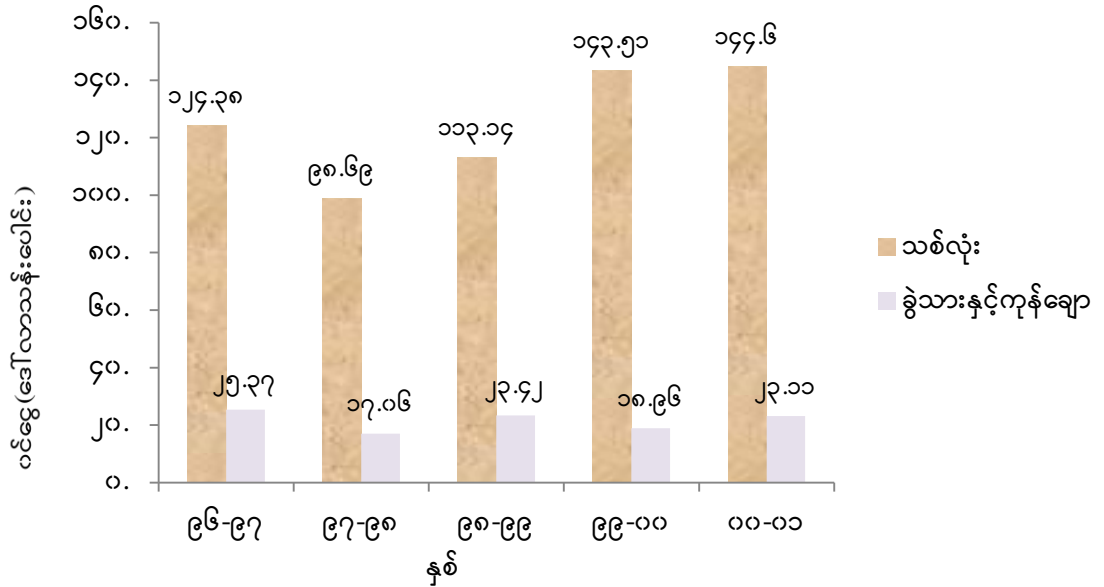
စဉ်	စက်ရုံအမျိုးအစား	ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့အစည်း
၁	အမှတ်(၁)အထပ်သားစက်ရုံ	Prime Veneer
၂	အမှတ်(၂)အထပ်သားစက်ရုံ	United International Group
၃	အမှတ်(၃)အထပ်သားစက်ရုံ	Myanmar Korea Timber International Ltd.
၄	အမှတ်(၄)အထပ်သားစက်ရုံ	Win & Win Trading Co.,Ltd.
၅	အမှတ်(၅)အထပ်သားစက်ရုံ	Vanachai Hliang Myittar Co., Ltd
၆	အမှတ်(၁)ပရိဘောဂစက်ရုံ	Santi Forestry Co.,Ltd.
၇	အမှတ်(၂)ပရိဘောဂစက်ရုံ	United International Group
၈	အမှတ်(၃)ပရိဘောဂစက်ရုံ	Kingsley Bate Co.,Ltd.
၉	အမှတ်(၃-ကေ)ပရိဘောဂစက်ရုံ	Santi Forestry Co.,Ltd.
၁၀	အမှတ်(၄)ပရိဘောဂစက်ရုံ	Briantea & Eurasian S.A
၁၁	အမှတ်(၅)ပရိဘောဂစက်ရုံ	Fujumoto Co.,Ltd.
၁၂	အပျော်စီးသင်္ဘောသုံးပစ္စည်းစက်ရုံ	Kingsley Bate Co.,Ltd.
၁၃	ကော်စက်ရုံ	Myanmar Korea Timber International Ltd.
၁၄	ဝါးတစ်ရာကြမ်းခင်းတုံးနှင့် ပုံဖော်စက်ရုံ	Briantea & Eurasian S.A
၁၅	အမှတ်(၁)ပုံဖော်စက်ရုံ	Edward Hulten Co.,Ltd.
၁၆	အမှတ်(၂)ပုံဖော်စက်ရုံ	Mometum Trading Enterprise

ဇယား(၁၁-၂)။ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ၁၀၀% ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြုလုပ်လည်ပတ်လျက်ရှိသော ပြည်တွင်း/ပြည်ပပုဂ္ဂလိက သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းအချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်။

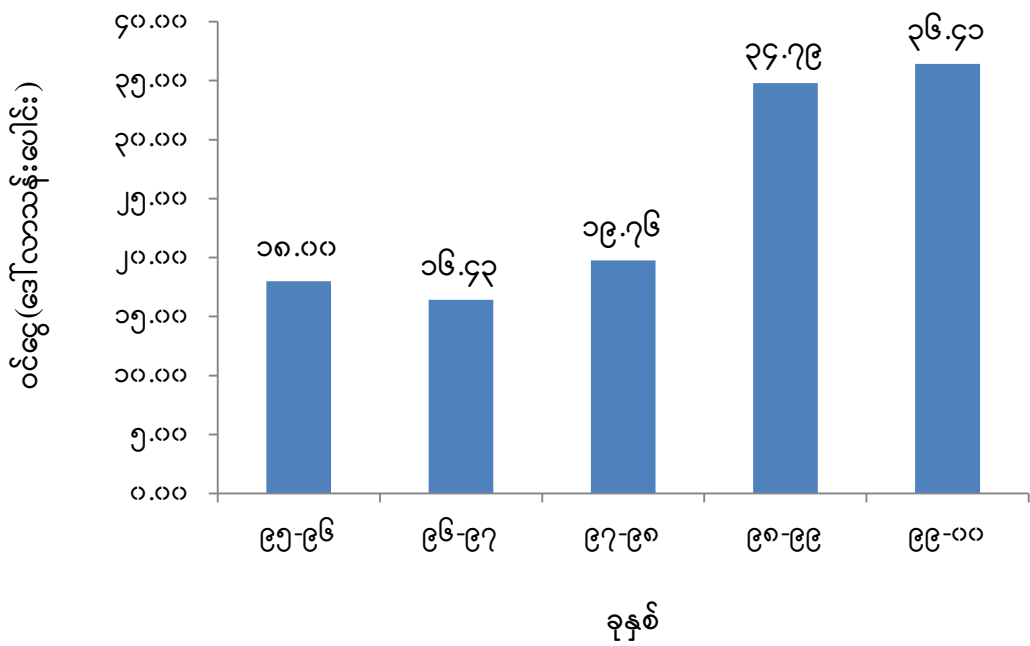
စဉ်	ကုမ္ပဏီ	စဉ်	ကုမ္ပဏီ
၁	Scansia Myanmar Co.,Ltd (Denmark) ပရိဘောဂစက်ရုံ (ရွှေပြည်သာ)	၈	မြိတ်အထပ်သားကုမ္ပဏီ(မြန်မာ) ဘက်စုံသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း (မြိတ်မြို့)
၂	Yangon Wood Industry Ltd (France)ပရိဘောဂနှင့်ပုံဖော်စက်ရုံ (လှိုင်မြို့နယ်)	၉	Myanmar N.C Wood Work (မြန်မာ) ဘက်စုံသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း (ရန်ကုန်)
၃	Sanfoco Wood Industry Ltd. (Thailand) ပရိဘောဂစက်ရုံ(တောင်ဒဂုံ)	၁၀	Zizawa Wood Industry(မြန်မာ) ပရိဘောဂ၊ကြမ်းခင်း၊ လျှာထိုး၊ (ရန်ကုန်)
၄	Myanmar Yunnan Wood Industry (China) ပရိဘောဂနှင့်ပုံဖော်စက်ရုံ (မန္တလေး)	၁၁	Hi-Tech Myanmar Wood Product (မြန်မာ) ဘက်စုံသစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်း၊ (မန္တလေး)
၅	S.K Wood Industry Ltd. (Thailand)ပရိဘောဂနှင့် ကြမ်းခင်း (အမရပူရ-မန္တလေး)	၁၂	Nifty Co(မြန်မာ) ကြမ်းခင်း၊ လျှာထိုး(ပဲခူး)
၆	Myanmar Tokiwa Corp. Ltd(Japan) ခဲတံစက်ရုံ (အမရပူရ-မန္တလေး)	၁၃	Win Yadanar (မြန်မာ)ကြမ်းခင်း၊လျှာထိုး (အမရပူရ-မန္တလေး)
၇	တော်ဝင်မိသားစုကုမ္ပဏီ(မြန်မာ) ဘက်စုံသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း (ဝါးတစ်ရာ)	၁၄	Chin Su Plywood (မြန်မာ)အထပ်သား/သစ်ပါးလွှာ

ထို့အပြင် ၂၀၀၀-၀၁ ခုနှစ်အတွင်း သစ်တောဦးစီးဌာန ခွင့်ပြုချက်ရရှိထားသော ပြည်နယ်တိုင်း စုစုပေါင်းတွင် သစ်စက်ကြီး(၁၃၈)စက်၊ စက်အသေး(၁၆၃၉)စက်၊ အချောထည် (၁၀၇)စက်၊ လျှာထိုးစက်(၂၀၈)စက်၊ အိမ်တွင်းစက်(၁၃၅၈)စက်၊ စုစုပေါင်း (၃၄၅၀)စက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

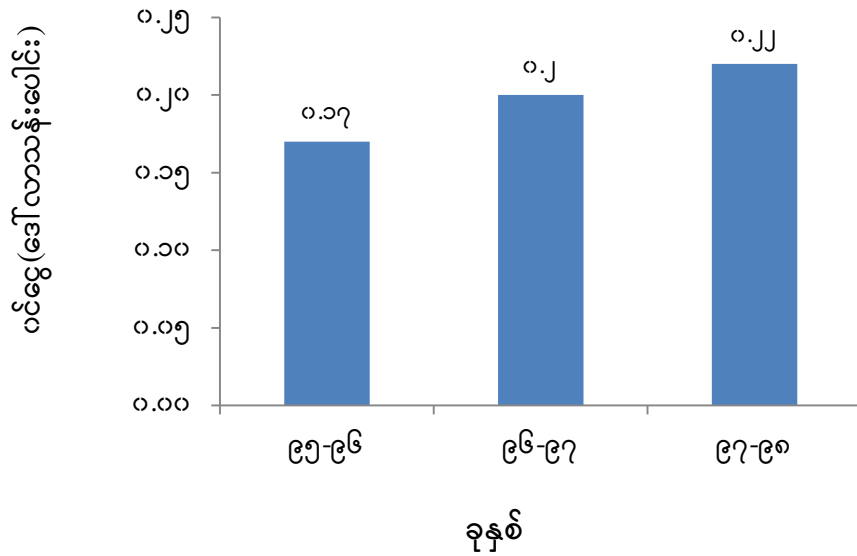
ပုံ(၁၁-၁)။ ၁၉၉၆ မှ ၂၀၀၁ ခုနှစ်အထိ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ကျွန်းသစ်လုံး၊ ခွဲသားနှင့် ကုန်ချောနှစ်စဉ်ပြည်ပတင်ပို့ရာမှ ရရှိခဲ့သည့် ဝင်ငွေပြဂရပ်။ (ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း)

ပုံ(၁၁-၂)။ ၁၉၉၅-၉၆ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ အထိ နိုင်ငံပိုင်ကဏ္ဍမှ သစ်မာသစ်လုံးများ ပြည်ပ တင်ပို့ခြင်းမှရရှိငွေ (ဒေါ်လာသန်းပေါင်း)

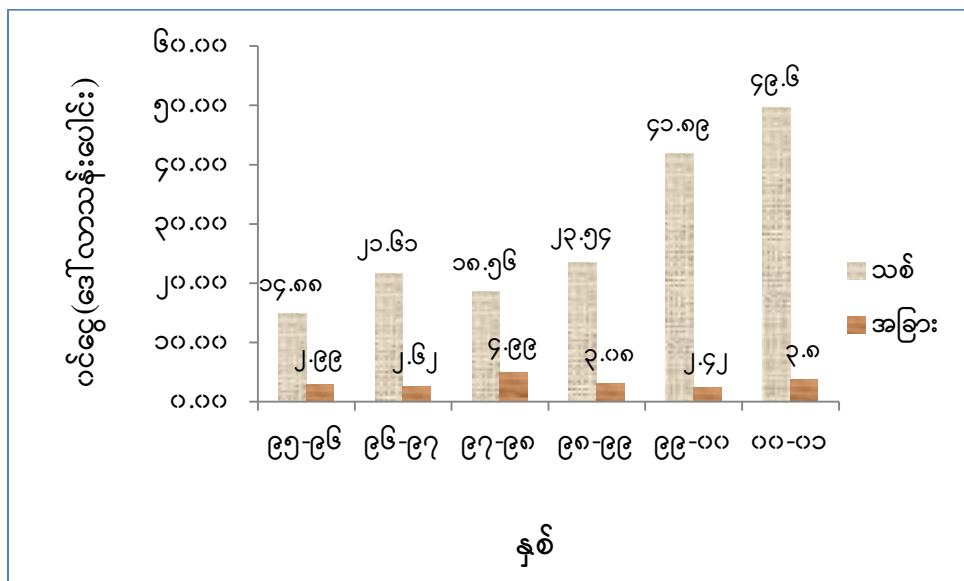

ပုံ(၁၁-၃)။ ၁၉၉၅-၉၆ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ အထိ နိုင်ငံပိုင်ကဏ္ဍမှ သစ်မာခွဲသားများ ပြည်ပ တင်ပို့ခြင်းမှရရှိငွေ (ဒေါ်လာသန်းပေါင်း)

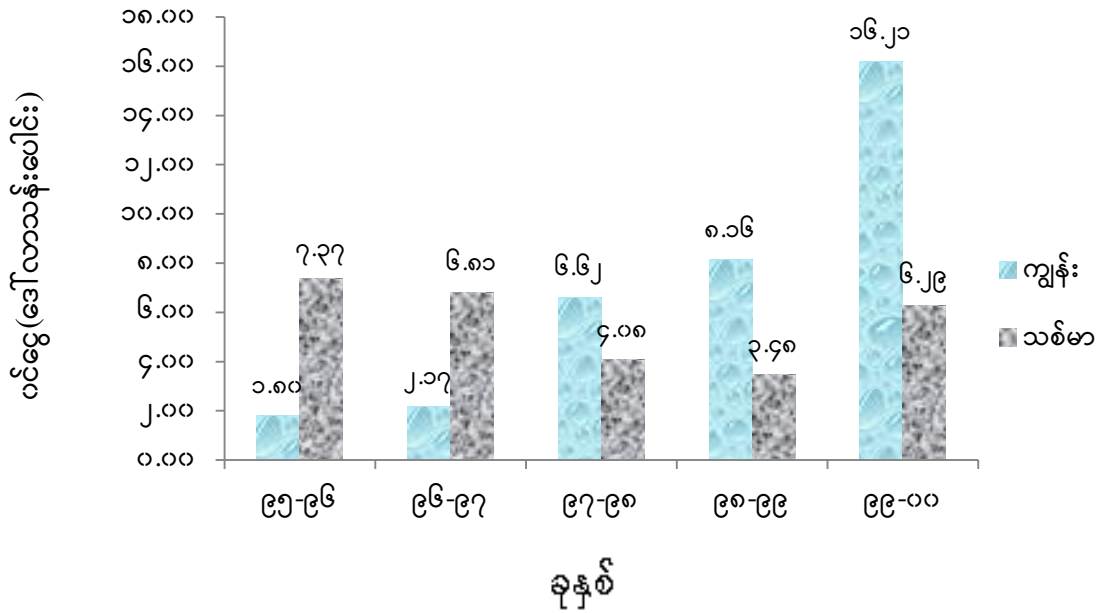

မှတ်ချက်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အထိ သစ်မာခွဲသားများ ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

ပုံ(၁၁-၄)။ ၁၉၉၅-၉၆ မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ အထိ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကဏ္ဍမှ သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း (အခြား) ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းမှဝင်ငွေ (ဒေါ်လာသန်းပေါင်း)

ပုံ(၁၁-၅)။ ၁၉၉၅-၉၆ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ အထိ သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဖက်စပ်မှု ကျွန်း (ကိုင်းဖျားကိုင်းနား)နှင့် သစ်မာများ ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းမှရရှိငွေ (ဒေါ်လာသန်း ပေါင်း)

၁၁.၃။ ရည်မှန်းချက်

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ လက်ရှိ နိုင်ငံတော်၏ သစ်တော သယံဇာတများကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ခြင်း မရှိစေဘဲ ထာဝစဉ် တည်တံ့သည့် တောထွက်စနစ်ဖြင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲသွားနိုင်ရေး၊ နိုင်ငံတော်အတွက် ပြည်ပဝင်ငွေ တိုးတက် ရှာဖွေရရှိရေးတို့အတွက် သစ်အလုံးလိုက် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချမှုကို တစ်စတစ်စလျော့ချပြီး တန်ဖိုးမြင့်သစ် အခြေခံထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်သွားရန် အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာရေးအတွက် လက်ရှိတည်ဆဲ စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ၏ ဟောင်းနွမ်း၍ ခေတ်နောက်ကျနေပြီဖြစ်သော စက်ပစ္စည်းကိရိယာများအား အစားထိုးလဲလှယ်ရေး၊ ခေတ်မီစက်ပစ္စည်းကိရိယာများ အစားထိုးတပ်ဆင်ရေး၊ ကျွမ်းကျင်မှု နည်းပညာသစ်များ ရရှိရေးတို့အတွက် ပြည်တွင်း/ပြည်ပမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အများအပြား လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

^၁ Value added wood Based Products

လက်ရှိသစ်ခွဲစက်၊ အထပ်သားစက်ရုံ၊ ပရိဘောဂစက်ရုံများမှ ထွက်ရှိသော ထင်း၊ လွှစာ စသည်တို့နှင့် အခြားဘေးထွက် ပစ္စည်းများကို အသုံးပြု၍ သစ်ပါးလွှာဖုံးအုပ်ထားသော သစ်သား ပြား၊ သစ်မျှင်ပြား၊^၁ အို-အက်(စ)-ဘီ၊^၂ ကြိပ်သား၊^၃ စသည့် ခေတ်မီကုန်ချောပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ် သည့် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများကိုလည်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ဦးဆောင်မှု(သို့မဟုတ်) ပြည်တွင်း/ ပြည်ပမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြုလုပ်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် နိုင်ငံ အတွင်း ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာစေရေးအတွက် စီမံကိန်းကာလအတွင်း အစီအမံများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။

၁၁.၃.၁။ အနာဂတ်ကာလအလားအလာနှင့်မျှော်မှန်းချက်

ဂျေရုတ်တနာဆင်ဂမ်၏ မလေးရှားနိုင်ငံ သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းများ အပေါ် သုံးသပ်ချက်စာတမ်း^၁ တွင် အာရှပစိဖိတ်ဒေသနိုင်ငံများတွင် သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ ခိုင်မြဲစွာ ထွန်းကားလျက်ရှိသည့်အလျောက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အများ အပြားကို ဒေသတွင်း ရှိနိုင်ငံများမှ ရရှိနေကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ ကျွန်းသစ်မှတစ်ပါး သစ်မာမျိုးစုံနှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို အောင်မြင်စွာ ထုတ်လုပ်တင်ပို့လျက်ရှိသည့် မလေးရှားနိုင်ငံ၏ အနေအထားမှာ အာရှ၊ ပစိဖိတ်ဒေသတွင် ထူးခြားမှုရှိပါသည်။ သို့ပါ ၍ မလေးရှားနိုင်ငံရှိသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ကဏ္ဍအလိုက်ကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် အပူပိုင်း သစ်တောရှိ နိုင်ငံများ၏ အနာဂတ်ကာလ အလားအလာကို အောက်ပါအတိုင်း မျှော်မှန်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား(၁၁-၃)။ သစ်ဈေးကွက်အတွက် ကုန်ချောထုတ်လုပ်နိုင်သည့် သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းခွဲ များ အလားအလာ

လုပ်ငန်း ခွဲများ	အားသာချက်	အားနည်းချက်များ	အခွင့်အလမ်းများ	အန္တရာယ်များ
ယန္တရား ဖြင့် သစ်ထုတ် ရေး	- Cash Flow မြန် - သမရိုးကျလုပ်ငန်းဖြစ် - ရင်းနှီးမှု အသင့်အတင့် လို - ဆူလွယ်နပ်လွယ် သဘောရှိ	- သစ်ထုတ်နိုင်သည့်နေရာ များလျော့နည်းလျက်ရှိ - ထပ်ဆင့်တိုးတန်ဖိုးတက် အောင် လုပ်၍မရ	- Down Stream လုပ်ငန်း အတွက် ကုန်ကြမ်း ထုတ် နိုင် - နိုင်ငံခြားရှိ သစ် ထုတ် လုပ်ငန်း သွားရောက် လုပ် နိုင်	- ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး သစ်တော ထွက် ညီ အောင် ထိန်းသိမ်း ရေး သစ် ထောက် ခံချက် ဝယ်လိုအား အတက်အကျ

^၁ Particle Board
^၂ Fiber Board
^၃ Oriented Strand board(OSB)
^၄ Medium Density Fibre board (MDF)
^၅ Dr. J.Ratanasingam, “ Economic evaluation of the Malaysian Wood-Based Industry”

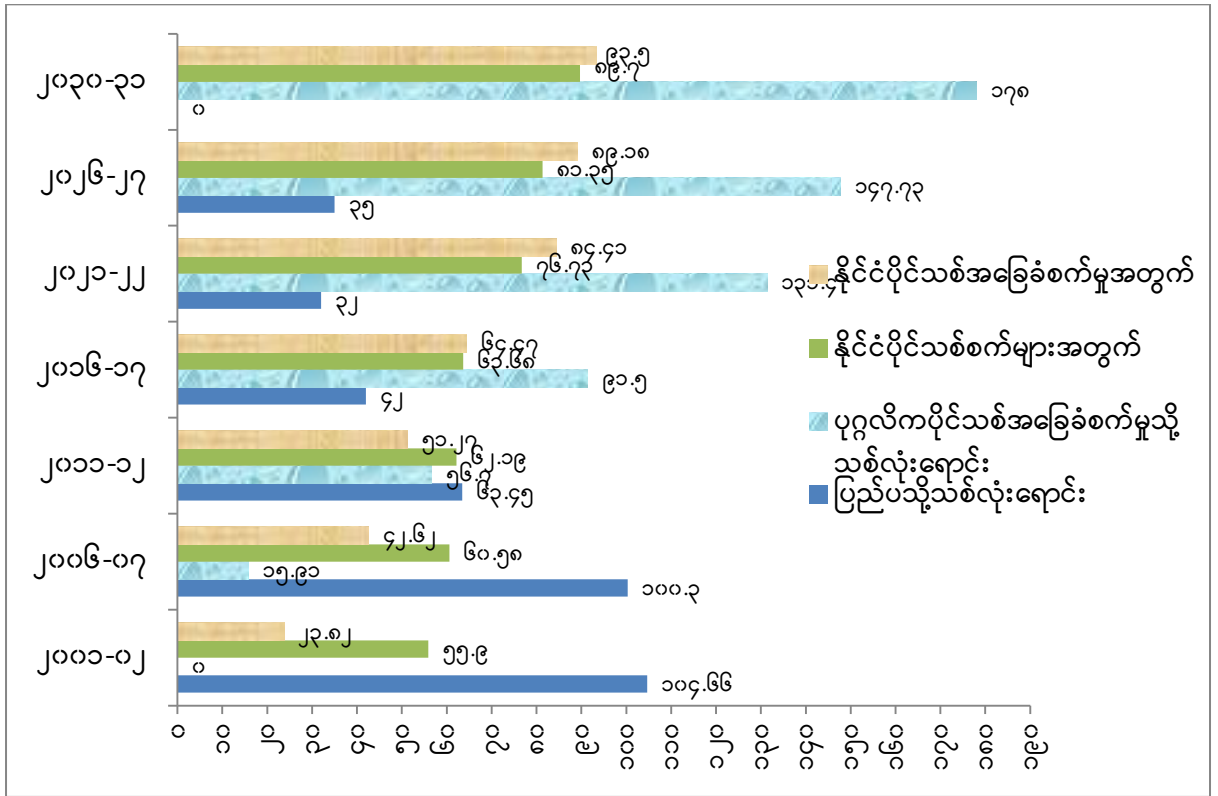
လုပ်ငန်းခွဲများ	အားသာချက်	အားနည်းချက်များ	အခွင့်အလမ်းများ	အန္တရာယ်များ
သစ်ခွဲစက်	<ul style="list-style-type: none"> - Cash Flow မြန် - ရင်းနှီးမှု အသင့်အတင့် လို - ဈေးကွက်သင့်တင့်စွာရှိ - ဆူလွယ်နပ်လွယ် သဘောရှိ 	<ul style="list-style-type: none"> - သစ်လုံးကုန်ကြမ်း ရှားပါးလာခြင်း။ - ထပ်ဆင့်တိုးတန်ဖိုးတက် အောင် လုပ်နိုင်စွမ်း နည်းပါး 	<ul style="list-style-type: none"> - Down Stream လုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်နိုင် 	<ul style="list-style-type: none"> - သစ်ထုတ်ရေး အလားတူ အန္တရာယ်များရှိ
Panels ထုတ်လုပ်ရေး	<ul style="list-style-type: none"> - ထပ်ဆင့်တိုး တန်ဖိုး ကုန်ချော ထုတ်နိုင် သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စရိတ်ကြီး - ကုန်ကြမ်း အသုံးပြုမှု များ - ကုန်ကြမ်း လုံလောက် ရေး စိုးရိမ်ဖွယ်ရာရှိ 	<ul style="list-style-type: none"> - Down Stream လုပ်ငန်းနှင့် ဆက် စပ်မှုကောင်း - အစိုးရပံ့ပိုးမှု ရအောင် လုပ် နိုင် လုပ်သင့် 	<ul style="list-style-type: none"> - ယှဉ်ပြိုင်မှုများ ဈေးကွက် အတက် အကျကြောင့် ကုန်ချောပိုလျှံမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်။
ပရိဘောဂ (အိမ်တွင်း နှင့် ပြင်ပသုံး)	<ul style="list-style-type: none"> - ဖွံ့ဖြိုးမှု မြန်နိုင်သည်။ - ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်း များ အခြေခံ ခိုင်မာ အောင် လုပ်၍ရသည်။ - ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း မှုနှင့် လိုက်ဖက် ညီအောင် စီမံ၍ရနိုင်။ - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နည်း ပညာ အသင့်အတင့် ရှိက ဖြစ်နိုင် - အနုပညာဆန်သည်ဟု ဆို ခြင်းထက်သိပ္ပံနည်းကျ သော လုပ်ငန်း ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင် သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - အောက်ပါတို့ကို ထိန်းရန် လို။ - Excess Capacity - Minimal Product differentitaion - ပုံစံထုတ်လုပ်ရေး။ - လုပ်သားကျွမ်းကျင်မှု အရည်အသွေး စံချိန် မှီရေး - အသေးစားနှင့် အလတ်စား လုပ်ငန်းများ ပေါင်းစပ် ရေး - ဈေးကွက်အတက်အကျ နိုင်ငံခြားလုပ်သား အုပ်ချုပ်ထုတ်လုပ်ရေး 	<ul style="list-style-type: none"> - ထပ်ဆင့်ထုတ် တန်ဖိုးရှိ ပစ္စည်း ထုတ်နိုင်သ၍ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို နိုင်သည် - ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် လုပ်နည်းမှန်က အောင်နိုင်မည်။ - အစိုးရပံ့ပိုးမှု ရအောင် လုပ်ရန်။ - ကုန်ကြမ်းနှင့် လုပ်ငန်းသုံး ပစ္စည်း သစ်များ နှင့် တီ ထွင် လုပ်နိုင်သည် - လက်ကားနှင့် တန်ဖိုးမြင့်ပစ္စည်း ဖြန့်ဖြူးရေးအထိ ထိုးဖောက်နိုင် သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - လက်ရှိCommodity Market မှာ ရှိသေး သည်။ - အောက်ပါတို့ အတွက် စိုးရိမ် ရသည်- - ကုန်ကြမ်း လုံ လောက်စွာ ရ ရေး။ - ကျွမ်းကျင် လုပ် သား -အပေါစား ပစ္စည်း များ နှင့် မြန်မြန် ထုတ် နိုင် သော ဖွံ့ဖြိုး ဆဲ နိုင်ငံ များ၏ ယှဉ်ပြိုင် မှု။ - Pricing& Costing - Lack of data & Infor- mation
ပုံဖော်သစ်	<ul style="list-style-type: none"> - ထပ်ဆင့်တိုး တန်ဖိုးရှိ ကုန်ချော ထုတ်နိုင်။ - အရင်းအနှီးများသည် သစ်ခွဲစက်နှင့် ဆက်စပ် နိုင် 	<ul style="list-style-type: none"> - ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းကို အားထားနိုင်။ - အရင်းအနှီးများသည်။ - သစ်ခွဲစက်နှင့် ဆက်စပ်နိုင်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု အမြန်ဆုံး လုပ်ငန်းဖြစ်။ - အစိုးရပံ့ပိုးမှု ရအောင် လုပ်သင့် လုပ်နိုင် 	<ul style="list-style-type: none"> - Product ဝေဆာအောင် မလုပ်နိုင်ပါက ဈေးကွက် တွင် ထိခိုက် နိုင် သည်။

၁၁.၃.၂။ ၂၀၀၁ မှ ၂၀၃၁ ခုနှစ်အထိ နှစ်စဉ် သစ်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝင်ငွေ လျာထားချက်များကို အောက်ပါဇယားများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၁-၄)။ ၂၀၀၁ မှ ၂၀၃၀ ထိနှစ်စဉ် ကျွန်းသစ်လုံး ပြည်ပရောင်းခြင်းနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း သုံးခြင်းမှ ဝင်ငွေလျာထားချက်

စဉ်	ကျွန်းသစ်လုပ်ငန်း	၂၀၀၁- ၀၂	၂၀၀၆- ၂၀၀၇	၂၀၁၁- ၁၂	၂၀၁၆- ၁၇	၂၀၂၁- ၂၂	၂၀၂၆- ၂၇	၂၀၃၀- ၃၁
၁	ပြည်ပသို့သစ်လုံးရောင်း							
	လုပ်ပုံ(တန်)	၁၁၃၀၀၀	၈၀၀၀၀	၄၇၀၀၀	၂၈၀၀၀	၁၆၀၀၀	၈၀၀၀	
	တင်ပို့(တန်)	၁၀၇၃၅၀	၇၆၀၀၀	၄၇၀၀၀	၂၈၀၀၀	၁၆၀၀၀	၈၀၀၀	
	(၁)တန်နှုန်း(\$ သန်း)	၉၇၅	၁၃၂၀	၁၃၅၀	၁၅၀၀	၂၀၀၀	၄၃၇၅	
	ဝင်ငွေ(\$ သန်း)	၁၀၄.၆၆	၁၀၀.၃	၆၃.၄၅	၄၂.၀၀	၃၂.၀၀	၃၅	
၂	ပုဂ္ဂလိကပိုင်သစ်အခြေခံ စက်မှုသို့ ကုန်ကြမ်းသစ်လုံးရောင်း							
	ကုန်ကြမ်းရောင်း	၀	၁၅၆၀၀	၅၅၀၀၀	၈၁၀၀၀	၉၉၀၀၀	၁၁၂၀၀၀	၁၁၆၀၀၀
	(၁)တန်နှုန်း(\$)	၀	၁၀၂၀	၁၀၃၀	၁၁၃၀	၁၃၂၇	၁၃၁၉	၁၅၃၄
	ဝင်ငွေ(\$ သန်း)	၀	၁၅.၉၁	၅၆.၇	၉၁.၅	၁၃၁.၄	၁၄၇.၇၃	၁၇၈
၃	နိုင်ငံပိုင်သစ်စက်များအတွက်							
	တိုက်ခွဲ(တန်)	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀	၇၁၀၀၀
	တင်ပို့(တန်)	၂၈၇၀၀	၂၈၈၀၀	၂၈၉၀၀	၂၈၉၅၀	၂၉၀၀၀	၂၉၂၀၀	၂၉၃၀၀
	(၁)တန်နှုန်း (ကျပ်)	၁၉၄၈	၂၁၀၃	၂၁၅၂	၂၁၉၉	၂၆၄၆	၂၇၈၆	၃၀၆၁
	ဝင်ငွေ(\$ သန်း)	၅၅.၉	၆၀.၅၈	၆၂.၁၉	၆၀.၆၈	၇၆.၇၃	၈၁.၃၅	၈၉.၇
၄	နိုင်ငံပိုင်သစ်အခြေခံစက်မှုအတွက်							
	တိုက်ခွဲ(တန်)	၃၀၀၀၀	၃၆၀၀၀	၄၀၀၀၀	၅၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၇၂၀၀၀	၇၆၀၀၀
	တင်ပို့(တန်)	၁၂၉၀၀	၁၆၂၀၀	၁၈၀၀၀	၂၂၅၀၀	၂၇၀၀၀	၂၇၈၀၀	၂၈၄၀၀
	(၁)တန်နှုန်း (ကျပ်)	၁၈၄၇	၂၆၃၀	၂၈၄၈	၂၈၆၅	၃၁၂၆	၃၂၀၈	၃၂၉၂
	ဝင်ငွေ(\$ သန်း)	၂၃.၈၂	၃၉.၇၀	၅၁.၂၇	၆၇.၄၇	၈၄.၄၁	၈၉.၁၈	၉၃.၅
၅	စုစုပေါင်းဝင်ငွေ(၁+၂+၃+၄)ဒေါ်လာသန်း *							
	ဝင်ငွေ(\$ သန်း)*	၁၈၄.၃၈	၂၁၉.၄၁	၂၃၃.၆၁	၂၆၁.၆၅	၃၂၄.၅၄	၃၅၃.၂၆	၃၆၁.၂၀
၆	ပြည်တွင်းရောင်းသစ်လုံး(တန်) *							
	ပြည်တွင်းရောင်း တန် #	၆၀၀၀	၃၇၄၀၀	၄၇၀၀၀	၅၀၀၀၀	၅၄၀၀၀	၅၇၀၀၀	၄၇၀၀၀
၇	စုစုပေါင်းအသုံးပြု#							
	(၁)မှ(၆)တန်ပေါင်း#	၂၂၀၀၀၀	၂၄၀၀၀၀	၂၆၀၀၀၀	၂၈၀၀၀၀	၃၀၀၀၀၀	၃၂၀၀၀၀	၃၂၀၀၀၀

ပုံ(၁၁-၆)။ ၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၂၀-၂၁ ထိနှစ်စဉ် ကျွန်းသစ်လုံး ပြည်ပရောင်းခြင်းနှင့် စက်မှု လုပ်ငန်းသုံးခြင်းမှ ဝင်ငွေလျာထားချက်ပြပုံ

၁၁.၃.၃။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း ပြည်ပသို့ကျွန်းနှင့်သစ်မာ၊ သစ်လုံး၊ခွဲသား၊ ကုန်ချောများ တင်ပို့ခြင်းအတွက် ရရှိမည့်ငွေခန့်မှန်းချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းချက်များ

- (၁) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သစ်လုံးတင်ပို့ခြင်းကို တဖြည်းဖြည်းလျော့ချမည် ဖြစ်ရာ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ၁၀၇,၃၅၀ တန်တင်ပို့သော်လည်း ၂၀၂၆-၂၀၂၇ ခုနှစ်တွင် ၈,၀၀၀ တန် တင်ပို့ပြီး၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် လုံးဝတင်ပို့ခြင်း မပြုတော့ပါ။
- (၂) ပြည်ပသို့ ကျွန်းသစ်လုံး ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းမှာ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ၉၇၅ ဒေါ်လာဖြစ်ပြီး ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၄,၃၇၅ ဒေါ်လာ ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။
- (၃) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ ကျွန်းသစ်လုံးများကို တဖြည်းဖြည်း ပိုမိုရောင်းချသွားပါမည် ၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ၁၅,၆၀၀ တန်ရောင်းချ ပေးပြီး၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၁၁၆,၀၀၀တန် ရောင်းချပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

- (၄) သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းသို့ရောင်းသည့် ကျွန်းသစ်လုံး ကုန်ကြမ်း ဈေးနှုန်းမှာ ၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ၁,၀၂၀ ဒေါ်လာမှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ၁,၅၄၃ ဒေါ်လာ အထိတိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သစ်ခွဲသား တင်ပို့ခြင်းကို လက်ရှိ တင်ပို့သည့် ပမာဏ လောက်သာ ပုံမှန်တင်ပို့မည် ဖြစ်သော်လည်း သစ်ဈေးနှုန်း မြင့်တက်မှုနှင့် ကုန်ချော ပိုမို တင်ပို့ခြင်းကြောင့် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။
- (၆) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ပြည်ပသို့ သစ်မာတင်ပို့ခြင်းကို ပထမ(၅)နှစ် ကာလတွင် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်သော်လည်း တဖြည်းဖြည်း လျော့ချသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။
- (၇) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ စီမံကိန်းကာလအတွင်း ကုန်ချောပစ္စည်းများ ပိုမို တင်ပို့ပြီး သစ်ဈေးနှုန်းမှာလည်း တဖြည်းဖြည်းမြင့်တက်လာ၍ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ပြည်ပဝင်ငွေ ဒေါ်လာ ၁၈၄သန်းရရှိရာမှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ၃၆၁ သန်း ရရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

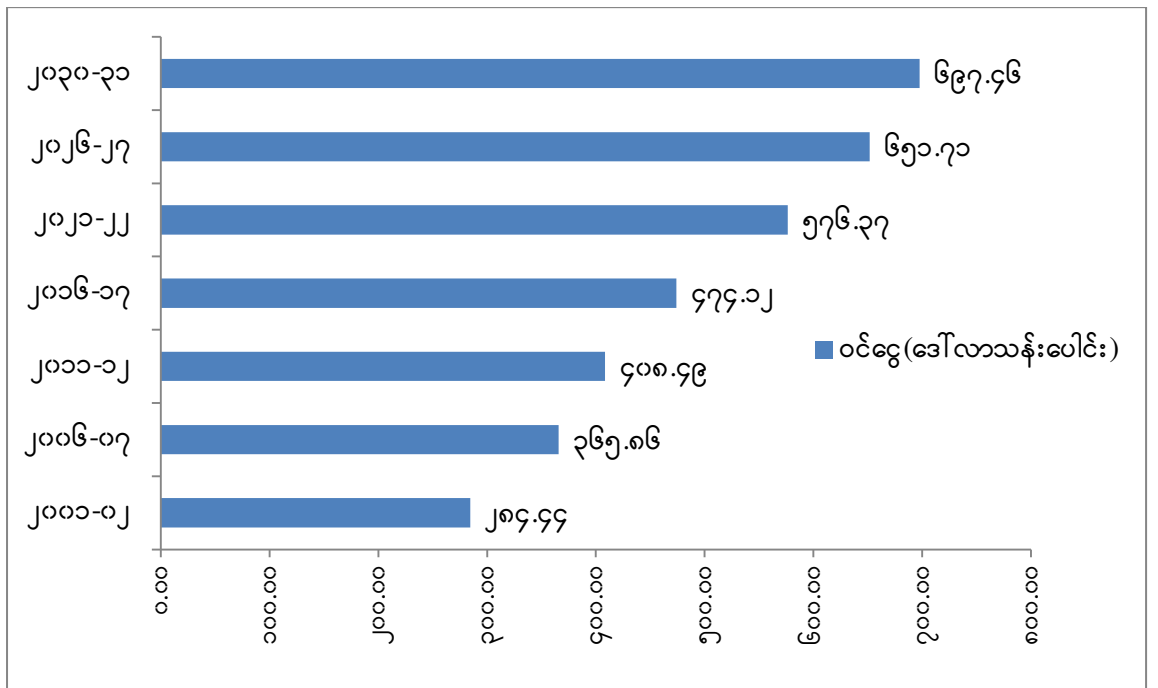
ဇယား(၁၁-၅)။ ၂၀၀၁ မှ ၂၀၃၁ နှစ်အတွင်းနိုင်ငံပိုင်/ဖက်စပ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကတို့မှ ကျွန်းနှင့်သစ်မာ သစ်လုံး၊ ခွဲသားကုန်ချော ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းမှ ရရန်လျာထားငွေ(ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း)

စဉ်	ကာလ	နိုင်ငံပိုင်ကဏ္ဍ			ဖက်စပ်	ပုဂ္ဂလိက	စုစုပေါင်း
		ကျွန်း	သစ်မာ	ပေါင်း			
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈=၅+၆+၇
၁	၂၀၀၁-၀၂	၁၈၄.၃၈	၁၆.၉၃	၂၀၁.၃၁	၂၇.၃၇	၅၅.၇၆	၂၈၄.၄၄
၂	၂၀၀၆-၀၇	၂၁၉.၄၁	၂၆.၆၇	၂၄၆.၀၈	၂၉.၆၀	၉၀.၁၈	၃၆၅.၈၆
၃	၂၀၁၁-၁၂	၂၃၃.၆၁	၁၅.၆၆	၂၄၉.၂၇	၃၄.၆၁	၁၂၄.၆၁	၄၀၈.၄၉
၄	၂၀၁၆-၁၇	၂၆၁.၆၅	၉.၁၇	၂၇၀.၈၂	၄၄.၂၇	၁၅၉.၀၃	၄၇၄.၁၂
၅	၂၀၂၁-၂၂	၃၂၄.၅၄	၅.၆၄	၃၃၀.၁၈	၅၂.၄၄	၁၉၃.၇၅	၅၇၆.၃၇
၆	၂၀၂၆-၂၇	၃၅၃.၂၇	၃.၅၃	၃၅၆.၈၀	၆၇.၈၅	၂၂၇.၀၇	၆၅၁.၇၁
၇	၂၀၃၀-၃၁	၃၆၁.၂၀	၀	၃၆၁.၂၀	၈၀.၈၅	၂၅၅.၄၁	၆၁၇.၄၆

မှတ်ချက်။- ကော်လံ(၄)(၆)နှင့်(၇)ပါ သစ်မာမှ ဝင်ငွေသည် လက်ရှိတင်ပို့တန်ချိန်အပေါ် အခြေခံ တွက်ထားပါသည်။

- ကော်လံ(၈)ပါ ဝင်ငွေစုစုပေါင်းမှာ သစ်မာပိုမိုတင်ပို့နိုင်လျှင် တိုးလာမည်ဖြစ်ပါသည်။
- လက်ရှိအခြေအနေတွင် ပြည်ပသို့ သစ်မာ တင်ပို့မှုမှာ အလွန်နည်းပါသည်။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း သစ်မာများပိုမို တင်ပို့နိုင်မည်ဆို ပါ က ယခုခန့်မှန်းချက်ထက် ပိုမို ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။
- သစ်တောဖက်စပ်မှလည်း လွန်ခဲ့သောနှစ်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားငွေ ဒေါ်လာ ၂၇ သန်း ရရှိရာမှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ် တွင်ဒေါ်လာ ၈၁ သန်းရရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ။
- ပုဂ္ဂလိကများမှ စီမံကိန်းကာလအတွင်းသစ်ကုန်ချောများကို ပြည်ပသို့ ပိုမိုတင်ပို့လာနိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၅၆ သန်းခန့်ရရှိရာမှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၂၅၅ သန်းခန့် ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။
- အထက်ပါအချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ သစ်တောကဏ္ဍတစ်ခုလုံးအတွက် သစ်တင်ပို့ခြင်းမှ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိမှုမှာ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၂၈၄ သန်းခန့်သာ ရရှိသော်လည်း ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၇၀၀ သန်းခန့် ရရှိမည်ဟု မျှော်မှန်းထားပါသည်။

ပုံ(၁၁-၇)။ ၂၀၀၁ မှ ၂၀၃၁ နှစ်အတွင်း နိုင်ငံပိုင်၊ သစ်တောဖက်စပ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကတို့မှ ကျွန်းနှင့် သစ်မာ (သစ်လုံး၊ခွဲသားကုန်ချော)ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းမှ ရရန်လျာထားငွေ

၁၁.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၁.၄.၁။ အနာဂတ်အခြေအနေများ

ကျွမ်းကျင်သူများ၏ တွက်ချက် ခန့်မှန်းမှုအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိလူဦးရေသည် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်တွင် သန်း (၅၁) သန်းခန့်ဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းကာလ၏ နောက်ဆုံး နှစ် ၂၀၃၀-၃၁ တွင် လူဦးရေ စုစုပေါင်း သန်း (၈၀) ခန့်အထိရောက်ရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံနည်းတူ အခြားအာဆီယံ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ကမ္ဘာ့အခြားဒေသ များတွင်လည်း လူဦးရေတိုးတက်များပြားလာဖွယ်ရှိသဖြင့် လူသားတို့အတွက် သစ်အခြေခံ ထွက်ကုန် ပစ္စည်းများလည်း အချိုးကျတိုးတက်သုံးစွဲရန် လိုအပ်လာဖွယ် ရှိပါလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း သစ်အခြေခံထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ် သည့် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများကို မလွဲမသွေတိုးချဲ့ တည်ဆောက်ထုတ်လုပ်သွားရန် စီမံကိန်းများ စနစ်တကျ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိသစ်အခြေခံ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများထုတ်လုပ်နေကျ စက်ရုံများ၏ ထုတ်လုပ် မှု စွမ်းအားနှင့်အရေအတွက် တိုးမြှင့်ရေးကိုသာမကထွက်ကုန်အမယ်သစ်များ ထုတ်လုပ် ထွက်ရှိရေး အတွက် စက်ရုံအမျိုးအစားသစ်များ [ဥပမာ - သစ်ပါးလွှာဖုံးအုပ်ထားသော သစ်သားပြား၊ သစ်မျှင် ပြား၊ အို-အက်(စ)-ဘီ^၁၊ ကြိပ်သား] ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာရေးကိုလည်း အစီအမံများချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၁.၄.၂။ ကုန်ကြမ်းအလုံအလောက်ရရှိနိုင်မှု

သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းတွင် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများတိုးတက်များပြားလာသည်နှင့် အမျှ ယင်းစက်ရုံ အလုပ်ရုံများ လည်ပတ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်မည်ကုန်ကြမ်း သစ်လုံး/ခွဲသား စသည်များ အဆက်မပြတ် ဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် အလွန် အရေးကြီးပါသည်။

လောလောဆယ် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများအတွက် လိုအပ်သည့် သစ်လုံး/ခွဲသားကုန်ကြမ်းများကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းကလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့် လုပ်ငန်းသဘောတူချက် ဆွေးနွေးရယူပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မတီ၏ တရားဝင်ခွင့်ပြု ချက်ဖြင့် ရာခိုင်နှုန်းပြည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြုလုပ်ထားသည့် စက်ရုံများအတွက် လိုအပ်သည့် ကုန်ကြမ်း များကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းက နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် ရောင်းချပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကုန်ကြမ်းရရှိမှုကို

¹ Oriented Strand Board (OSB)

တာဝန်ယူဖြည့်ဆည်းပေးလျက်ရှိပြီး အခြားပြည်တွင်း ပုဂ္ဂလိကစက်ရုံများ အနေဖြင့်မူ မိမိတို့အစီအစဉ်ဖြင့်သာ ကုန်ကြမ်းများ ပြည်တွင်းမှ ဝယ်ယူဖြည့်တင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြပါသည်။

၁၉၉၀-၉၁ မှ ၁၉၉၇-၂၀၀၀ ခုနှစ်ထိ (၁၀)တာကာလအတွင်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း အနေဖြင့် (က)နှစ်အလိုက်ကျွန်း/သစ်မာ သစ်လုံးများခွဲစိတ်မှုနှင့် ခွဲသား ထွက်ရှိမှု အခြေအနေများ၊ (ခ)ပြည်ပတင်ပို့မှုနှင့် ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှု အခြေအနေများ၊ (ဂ)မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း လက်အောက်ရှိ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းစက်ရုံများ၏ ကုန်ချော ထုတ်လုပ်မှုအတွက် နှစ်စဉ် လိုအပ်မည့် သစ်လုံး/ခွဲသားကုန်ကြမ်း လိုအပ်ချက် အခြေအနေများအား ဇယား(၁၁-၆)၊(၁၁-၇)နှင့်(၁၁-၈)တို့တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၁၁-၆)။ ၁၉၉၀-၉၁ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ထိ နှစ်အလိုက် ကျွန်း/သစ်မာ သစ်လုံးခွဲစိတ်မှုနှင့် ခွဲသားထွက်ရှိမှု

(ကုဗတန်)

စဉ်	ဘဏ္ဍာရေးနှစ်	ကျွန်း		သစ်မာ	
		သစ်လုံးခွဲစိတ်မှု	ခွဲသားထွက်ရှိမှု	သစ်လုံးခွဲစိတ်မှု	ခွဲသားထွက်ရှိမှု
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၁	၁၉၉၀-၉၁	၁၂၈၂၁၇	၅၄၃၁၃	၂၂၄၆၃၄	၁၁၈၆၈၄
၂	၁၉၉၁-၉၂	၁၃၅၈၁၂	၅၈၁၅၅	၂၂၃၁၂၉	၁၂၀၀၄၉
၃	၁၉၉၂-၉၃	၁၄၅၂၂၃	၆၂၁၉၁	၂၂၁၇၂၅	၁၁၆၄၆၁
၄	၁၉၉၃-၉၄	၉၆၂၉၁	၄၀၇၅၇	၂၄၀၄၁၂	၁၂၁၇၄၀
၅	၁၉၉၄-၉၅	၈၈၁၈၂	၃၈၉၁၅	၃၀၂၇၈၀	၁၅၁၄၈၅
၆	၁၉၉၅-၉၆	၈၆၂၇၉	၃၇၀၂၆	၃၃၄၂၇၂	၁၈၁၃၆၇
၇	၁၉၉၆-၉၇	၇၂၈၃၈	၃၀၆၅၀	၃၅၈၁၈၇	၁၉၀၀၄၆
၈	၁၉၉၇-၉၈	၇၃၅၀၈	၃၁၆၇၄	၃၆၃၄၇၃	၂၀၀၅၂၄
၉	၁၉၉၈-၉၉	၅၆၈၉၂	၂၃၅၅၁	၂၉၅၅၀၅	၁၆၄၀၁၄
၁၀	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၃၈၄၈၃	၂၄၆၀၁	၃၁၁၉၂၁	၁၈၀၁၉၁

မှတ်ချက် ။ သစ်လုံးထုထည်ကို ဟော့ပတ်စ်တန်ဖြင့်ဖော်ပြပါသည်။

ခွဲသားထုထည်ကို အမှန်တန်(ဒု × ဗြက် × အလျား)ဖြင့်ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၁၁-၇) ။ ၁၉၉၀-၉၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ ကျွန်းသစ်လုံး၊ ကျွန်းခွဲသား၊ သစ်မာသစ်လုံး၊ သစ်မာခွဲသား ပြည်ပတင်ပို့မှု၊ ပြည်တွင်း သုံးစွဲမှု စာရင်း

(ကုဗတန်)

စဉ်	အမျိုးအစား	အကြောင်းအရာ	၉၀-၉၁	၉၁-၉၂	၉၂-၉၃	၉၃-၉၄	၉၄-၉၅	၉၅-၉၆	၉၆-၉၇	၉၇-၉၈	၉၈-၉၉	၉၉-၀၀
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃
၁	ကျွန်းသစ်လုံး	ပြည်ပတင်ပို့	၈၂၂၄၀	၄၂၂၄၄	၁၀၄၃၅၀	၁၁၆၅၀၀	၁၀၄၂၉၇	၉၇၃၁၂	၁၁၈၅၄၉	၁၂၁၉၅၀	၁၅၁၃၂၀	၂၁၀၂၈၄
၂	ကျွန်းသစ်လုံး	ပြည်တွင်းသုံး	၇၆၇၂	၇၀၄	၁၀၅၂	၁၂၉၈	၉၁၇	၃၀၆၁	၃၃၃၉	၂၃၈၈	၇၉၅၁	၂၀၄၂
၃	ကျွန်းခွဲသား	ပြည်ပတင်ပို့	၂၆၃၈၇	၂၇၇၈၃	၃၂၃၈၅	၂၅၅၆၆	၂၂၅၄၉	၂၀၀၀၈	၂၀၁၃၀	၁၆၀၅၅	၂၀၈၇၄	၁၁၂၂၅
၄	ကျွန်းခွဲသား	ပြည်တွင်းသုံး	၃၆၉၅၆	၂၉၀၁၄	၂၄၅၉၂	၃၁၄၉၃	၁၃၆၄၅	၁၂၂၅၂	၁၀၃၂၉	၈၅၇၇	၆၆၆၉	၇၁၈၄
၅	သစ်မာသစ်လုံး	ပြည်ပတင်ပို့	၁၇၄၃၉	၁၀၅၉၁	၂၉၆၃၁	၆၂၁၂၁	၅၅၂၀၀	၇၅၈၇၂	၁၀၈၅၇၇	၁၄၆၃၇၀	၂၂၄၆၃၆	၃၃၃၅၄၇
၆	သစ်မာသစ်လုံး	ပြည်တွင်းသုံး	၁၁၆၈၀	၁၉၇၆၃	၁၀၅၂၉	၉၈၄၆	၁၀၉၅၄	၅၇၀၆၄	၂၄၁၅၄	၂၆၂၅၅	၁၈၇၉၃၄	၈၃၅၂၁
၇	သစ်မာခွဲသား	ပြည်ပတင်ပို့	၁၀၁	၇၈	၂၃၅	၁၀၃၈	၇၂၇	၅၄၃	၇၀၀	၁၆၈၂	၃၆၆	၄၈၈
၈	သစ်မာခွဲသား	ပြည်တွင်းသုံး	၁၁၈၆၅၈	၁၁၉၈၈၄	၉၉၁၈၄	၁၂၂၀၉၆	၁၄၄၁၆၉	၁၇၂၉၁၄	၁၉၁၈၃၄	၁၉၇၃၂၀	၁၃၈၆၈၁	၁၆၆၀၈၃

စစ်မြစ် ။ ။ Statistical Data of Myanma Timber Enterprise (July, 2000)

ဇယား(၁၁-၈)။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း(၂၀၀၀-၂၀၀၁)ခုနှစ် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း စက်ရုံများ အတွက် တစ်နှစ်ကုန်ကြမ်းလိုအပ်ချက်

(ကုဗတန်)

စဉ်	စက်ရုံအမျိုးအစား	သစ်လုံး			သစ်ခွဲသား		
		ကျွန်း	သစ်မာ	ပေါင်း	ကျွန်း	သစ်မာ	ပေါင်း
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈
၁	အမှတ်(၁)ပရိဘောဂစက်ရုံ	-	-	-	၈၀၀	၅၀၀	၁၃၀၀
၂	အမှတ်(၂)ပရိဘောဂစက်ရုံ	၁၈၀၀	-	၁၈၀၀	၅၀၀	-	၅၀၀
၃	အမှတ်(၃)ပရိဘောဂစက်ရုံ	-	၃၄၈၀	၃၄၈၀	၁၈၀၀	-	၁၈၀၀
၄	အမှတ်(၄)ပရိဘောဂစက်ရုံ	၈၂၀၀	-	၈၂၀၀	၁၁၀၀	-	၁၁၀၀
၅	အမှတ်(၅)ပရိဘောဂစက်ရုံ	၇၅၀၀	-	၇၅၀၀	-	-	-
၆	အမှတ်(၁)ပုံဖော်စက်ရုံ	-	-	-	၆၆၀	-	၆၆၀
၇	အမှတ်(၂)ပုံဖော်စက်ရုံ	-	-	-	-	-	-
၈	ဝါးတရာကြမ်းခင်း ပုံဖော်စက်ရုံ	၃၀၀၀	-	၃၀၀၀	-	-	-
၉	အမှတ်(၁)အထပ်သားစက်ရုံ	၅၀၀	၁၀၀၀၀	၁၀၅၀၀	-	-	-
၁၀	အမှတ်(၂)အထပ်သားစက်ရုံ	၁၂၀၀	၁၀၀၀၀	၁၁၂၀၀	-	-	-
၁၁	အမှတ်(၄)အထပ်သားစက်ရုံ	-	၁၂၀၀၀	၁၂၀၀၀	-	-	-
၁၂	အမှတ်(၅)အထပ်သားစက်ရုံ	၆၀၀	၁၂၀၀၀	၁၂၆၀၀	-	-	-
	စုစုပေါင်း	၂၂၈၀၀	၄၇၄၈၀	၇၀၂၈၀	၄၈၆၀	၅၀၀	၅၃၆၀

မှတ်ချက် ။ အမှတ်* ၃ အတွက် တောင်သရက် - ၃၀၀၀

ဘင်္ဂါ - ၄၈၀

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောများမှ ထာဝစဉ် တည်တံ့သော တောထွက်စနစ်ဖြင့် သစ်တောများ အရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိရာ ကျွန်း/သစ်မာသစ်လုံးများ နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲ ထုတ်ယူနိုင်သော ပမာဏ ကန့်သတ်ချက်ဘောင်အတွင်းမှသာ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ် နေသဖြင့် လာမည့်နှစ် (၃၀)စီမံကိန်းကာလအတွင်း ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာမည့် သစ် အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကြမ်းအဆက်မပြတ် ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ရေးအတွက် အောက်ပါ နည်း ဗျူဟာများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားခြင်းဖြင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ဖြေရှင်း သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ။

၁၁.၄.၃ ။ ကုန်ကြမ်းအလုံအလောက် ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် နည်းဗျူဟာ အဆိုပြု ချက်များ

- (က) မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောများမှ လူသုံးနည်း၊ လူသိနည်းသေးသော သစ်အမျိုးအစားအမည်သစ်များကို ဖော်ထုတ်သုံးစွဲသွားနိုင်ရေးအတွက် သုတေသန လုပ်ငန်းများကို စနစ်တကျ အစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရန်။
- (ခ) လူသုံးနည်း၊ လူသိနည်းသေးသော သစ်အမျိုးအစားများ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် သုတေသန တွေ့ရှိချက်များကို သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းရှင် များသို့ အသိပေး ဖြန့်ဝေရေး၊ ပြည်သူလူထုက သုံးစွဲချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ် လာရေးအတွက် ဆွေးနွေးပွဲ၊ ပြပွဲများတွင် လက်တွေ့ထုတ်လုပ်ပြသ စည်းရုံးဆောင်ရွက် သွားရန်။
- (ဂ) ပြည်ပဈေးကွက်သို့လည်း လက်ရှိလူသိများပြီး တွင်ကျယ်လျက်ရှိသော ကျွန်း၊ ပျဉ်ကတိုး၊ အင်၊ ကညင်စသည့်သစ်မျိုးများအပြင် အခြားစီးပွားဖြစ် ထုတ်လုပ်ရောင်းချနိုင်မည့် အလားအလာရှိသော သစ်အမျိုးအစား အမည် သစ်များကို စမ်းသပ်ရောင်းချပြီး ဈေးကွက်ခိုင်မာအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် သွားရန်။
- (ဃ) ပြည်ပဈေးကွက်သို့ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ အများအပြားရရှိနိုင်ရေးအတွက် နာမည် ရပြီး၊ လူသိများပြီးဖြစ်သော သစ်အမျိုးအစားများကို အဓိကတင်ပို့ ရောင်းချ ချိ ပြည်တွင်းသုံးအတွက်မူ အခြားလူသုံးနည်း၊ လူသိနည်းသေးသော သစ် အမျိုးအစား မျိုးစုံကို နည်းပညာသစ်များ အသုံးပြုပြီး ပြုပြင် ထုတ်လုပ်ကာ အသုံးပြုလိုသူများ စိတ်ဝင်စားလာအောင် အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက် သွားရန်။
- (င) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ကုန်ကြမ်းအလုံအလောက်ရရှိရေးအတွက် အချိန် တိုအတွင်း အကြီးမြန် အသုံးဝင်သော သစ်အမျိုးအစားများအား သုတေ သနပြုလုပ်ပြီး စိုက်ခင်းများ စနစ်တကျ ထူထောင်သွားရန်။

၁၁.၄.၄။ စက်ကိရိယာများပြုပြင်အစားထိုး သုံးစွဲနိုင်ရေး

လက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် ကျွန်း၊ပိတောက်၊နော၊ ကသျှစ်၊ ယမနေစသည့် သစ်ခွဲ သားများအပြင် နောက်ထပ်သုတေသနလုပ်ငန်းများကြောင့် ရှာဖွေတွေ့ရှိလာမည့် အမျိုးအမည်သစ်၊ လူသုံးနည်းသစ်များအားလည်းကောင်း၊ စိုက်ခင်းသစ်များမှ ထွက်ရှိလာမည့် သစ်အမျိုးအစားများအား လည်းကောင်း၊ အလုံးအရင်းဖြင့် ပြောင်းလဲအသုံးပြုမည်ဆိုပါက လက်ရှိတပ်ဆင် အသုံးပြုလျက်ရှိသော စက်အိုစက်ဟောင်းများမှ လွှဲသွား၊ ခါးသွား၊ ဆောက်သွား၊ စူးသွားများမှ အစ စက်ကိရိယာအစိတ်အပိုင်းများအား ပြောင်းလဲ ပြုပြင်သုံးစွဲရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စက်အဟောင်းများအားမွမ်းမံခြင်း^၁ လုပ်ငန်းများကို အချိန်ကာလအပိုင်းအခြား လျာထားသတ်မှတ်၍ ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၁.၄.၅။ နည်းပညာသစ်များလိုအပ်မှု

လာမည့် အနှစ်(၃၀)သက်တမ်းကာလအတွင်း သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာမည့် စက်ရုံအဟောင်း/အသစ်များ အဆက်မပြတ် ကုန်ကြမ်းရရှိရေးအတွက် လူသုံးနည်း သစ်များ၊ စိုက်ခင်းသစ်များမှ ထွက်ရှိလာမည့် သစ်များဖြင့် အားဖြည့်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်မှာ သဘာဝထွက်ကုန်ပစ္စည်း တစ်မျိုးဖြစ်ရာ၊ ပိုးမွှားတိုက်ခိုက်မှု ဒဏ်နှင့်တကွ အပြစ်အနာများ သဘာဝအလျောက် ပါရှိတက်စမြဲဖြစ်သည့်အပြင် သစ်တစ်မျိုးအတွင်း၌ပင် စိုက်ပျိုးပေါက်ရောက်ရာဒေသအလိုက် အရောင်အသွေး အနုအရင့်ကွဲပြားခြင်း၊ သစ်အကြော အဆင်းအကွက်အကွင်းများ တစ်မျိုးတစ်စားတည်း မဖြစ်နိုင်ခြင်းစသည့် ချို့ယွင်းမှုများ ရှိတတ်ပါသည်။

အဆိုပါသဘာဝရှိသော သစ်ကုန်ကြမ်းများအား လူသုံးကုန်ပစ္စည်းကုန်ချောများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် ဝယ်ယူများလက်ခံသုံးစွဲမှု ရှိလာစေရေးအတွက် အမျိုးမျိုးသော နည်းပညာသစ်များဖြင့်ပြုပြင်ဖန်တီး တီထွင်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ -

- (က) သစ်အမျိုးအစားအလိုက် တောတွင်းသစ်ခုတ်လှဲသည့် အဆင့်မှစ၍ ပိုးမွှားကာကွယ်ရေးအတွက် သင့်လျော်မည့် ဓါတုဗေဒပစ္စည်းများ သုံးစွဲပက်ဖြန်းမှု နည်းပညာများ။
- (ခ) သစ်အမျိုးအစားအလိုက် ကြံ့ခိုင်မှုသက်တမ်းနည်းသော သစ်များအား ရေရှည် ခိုင်ခန့်အောင် သစ်ဆေးသွင်းခြင်း^၂ နည်းပညာများ။

^၁ Renovation
^၂ Impregnation

- (ဂ) သစ်၏ကျုံ့ကြွမှုအပါအဝင် ပုံသဏ္ဍာန်တည်မြဲမှုရှိပြီး၊ ကြံ့ခိုင်မှုစွမ်းရည်နှင့် စွဲမက်ဖွယ် အဆင်အသွေးများ ဖြစ်ပေါ်ရေး၊ ကော်စွဲအားကောင်းမွန်စေရေး တို့အတွက် သစ်ခွဲသားများအား သဘာဝလေအားဖြင့် အခြောက်ခံခြင်း^၁၊ ပေါင်းဖိုများဖြင့် ပေါင်းတင်အခြောက်ခံခြင်း^၂ စသည့်နည်းပညာများ။
- (ဃ) ခေတ်မှီတွဲဖက်တပ်ဆင်သည့် ပတ္တာ၊ မြောက်လက်၊ လက်ကိုင်၊ သော့အိမ်၊ သော့ကွင်း စသည့်ပစ္စည်းများ ပြောင်းလဲသုံးစွဲရေးနည်းလမ်းများ။
- (င) ပရိဘောဂများအား နောက်ဆုံးအဆင့်အရောင်တင်ရာတွင်အဆင့်မီ ဓါတုအရောင်တင်ဆေးထုတ်လုပ်သည့် နည်းပညာများအား သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းစသည့် သက်ဆိုင်ရာဌာနများက စနစ်တကျ လေ့လာစုဆောင်းပြီး၊ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက (၂)ပိုင်းစလုံးမှ ပိုင်ရှင်၊ အုပ်ချုပ်သူ၊ စက်မှုလက်မှုကျွမ်းကျင်သူ အတတ်ပညာရှင်များ၊ အလုပ်သမားများအားလုံး နားလည်သဘောပေါက်အောင် စာစောင်များထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ပြပွဲများပြုလုပ်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် နည်းပညာများ ဖြန့်ဖြူးဝေငှပေးသွားရန် လိုအပ်ပါမည်။

၁၁.၄.၆။ ဖွံဖြိုးမှုအစီအစဉ်

သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အောက်ပါ အစီအစဉ် များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၁.၄.၆.၁။ သစ်တစ်ပင်လုံး အပြည့်အဝအသုံးချရေး

လာမည့်အနှစ်(၃၀)ကာလအတွင်း သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဆက်မပြတ် လိုအပ်မည့် ကုန်ကြမ်းဖြည့်ဆည်းရေး ကိစ္စရပ်ကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းဝင်မှ ဝင်ရောက်ဖြည့်စွက်ပေးနိုင်ရန်လည်းကောင်း၊ အလေအလွင့် လျော့နည်းပပျောက်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ရှားပါးသည့် သဘာဝထွက်ကုန် ပစ္စည်းတစ်မျိုးဖြစ်သော ကျွန်းနှင့်အခြားသစ်မာ သစ်ပင်များအား သစ်တစ်ပင်လုံး အသုံးချနိုင်ရေးအတွက် Downstream Processing Industries အဖြစ်လိုအပ်မည့် စက်ရုံအလုပ်ရုံများ ထူထောင်သွားရပါမည်။

¹ Air Dry
² Kiln Drying

- ဥပမာ - (က) ကျွန်း၊ သစ်မာပကာဖြတ်စထင်းအတို၊ အရှည်များကို အသုံးပြု၍ ကြမ်းခင်း တုံးသေး (၁” x ၃”/၈ x ၄ ၁/၂”) အရွယ်အစား Mosaic များ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ယင်းစက်ရုံများ တည်ထောင်ခြင်း။
- (ခ) လွှာ၊ ရွှေဘော်စာ၊ ကိုင်းဖျားကိုင်းနားများအား ကုန်ကြမ်းအဖြစ် ချေကြိတ် အသုံးပြု၍ သစ်ပါးလွှာ ဖုံးအုပ်ထားသောသစ်သားပြား၊ သစ်မျှင်ပြား၊ ကြိပ်သားများ ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် စက်ရုံများထူထောင်ခြင်း။
- (ဂ) မြေတွင် စိုက်ဝင်ကျန်ရှိခဲ့သည့် သစ်မြစ်များကိုပင်တူးဖော်၍ လက်ရာမြောက် ပန်းပုများထုလုပ် အလှဆင်ခြင်း၊ စားပွဲများပြုလုပ်ခြင်း စသည့် အလုပ်ရုံ များ ထူထောင်ခြင်း။

၁၁.၄.၆.၂။ လေ့ကျင့်ပညာပေးရေး

သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေး အတွက် လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။

ပုဂ္ဂလိကသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ တစ်စတစ်စဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့် အမျှ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ အစိုးရပိုင် စက်ရုံအလုပ်ရုံများတွင် စက်ကိုင်၊ လက်သမား ၊ လွှပြင်၊ လွှသွေးစသည့်အတတ်ပညာရှင်များ တစ်စတစ်စလျော့ပါး လာပြီးဝင်ငွေ/လစာများသည့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများသို့ ကူးပြောင်းရောက်ရှိသွားကြသည့် အတတ်ပညာရှင်များ ယိုစီးမှု ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိပါသည်။ နောင်အနှစ်(၃၀)ကာလအတွင်း ပုဂ္ဂလိကပိုင်စက်ရုံအလုပ်ရုံများ ပိုမို ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာသည်နှင့်အမျှ ဤပြဿနာများကို ပိုမို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့လာရဖွယ်ရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်အတတ်ပညာရှင်များ စဉ်ဆက်မပြတ်ရရှိရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကဖြစ်စေ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနကဖြစ်စေ၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဝန်ကြီးဌာနကဖြစ်စေ(လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်း၊ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းအတွက် ပုံမှန် သင်တန်းနှင့် အဆင့်မြင့်ဘွဲ့/ဒီပလိုမာသင်တန်း) စသည့် သင်တန်းများအဆင့်ဆင့် ဖွင့်လှစ် တည်ထောင်သွားရန် လိုအပ်ပါမည်။ (သို့မဟုတ်) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း အတတ်ပညာ ကျောင်းကြီး တစ်ကျောင်း ထူထောင်ပြီး၊ ဘာသာရပ်အသီးသီးအတွက် ကျွမ်းကျင်မှု အဆင့်အလိုက် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများ စံနစ်တကျ ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါမည်။

သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းဆိုသောဝေါဟာရအောက်တွင်-

- (က) သစ်ခွဲခြင်းဘာသာရပ်။

- (ခ) သစ်လုံးခွဲသားများ ပိုးမွှားဘေးရန်မှ ကာကွယ်ရေးဘာသာရပ်။
- (ဂ) သစ်သက်တမ်းရှည်ကြာစေရန် ပိုးမွှားဒဏ်ကာကွယ်၍ သစ်ဆေးသွင်းခြင်း ဘာသာရပ်။
- (ဃ) သစ်ပေါင်းတင်ခြင်းဘာသာရပ်။
- (င) အထပ်သားနှင့်သစ်ပါးလွှာများ ပြုလုပ်ခြင်းဘာသာရပ်။
- (စ) သစ်ပါးလွှာ ဖုံးအုပ်ထားသော သစ်သားပြား၊ သစ်မျှင်ပြား၊ ကြိပ်သား ထုတ်လုပ်ခြင်း ဘာသာရပ်များ။
- (ဆ) ပရိဘောဂ၊ ကြမ်းခင်းတုံး အမျိုးမျိုးနှင့် ပုံဖော်ခွဲသားများ ထုတ်လုပ်ခြင်း ဘာသာရပ်များ။
- (ဇ) လက်သမားလုပ်ငန်း။
- (ဈ) ပုံတူပရိဘောဂ အစိတ်အပိုင်းများ ပုံတူပွားများနိုင်ရေးအတွက် ဂျစ်ပုံစံပြား^၁ နှင့် Template များပြုလုပ်ခြင်းဘာသာရပ်။
- (ည) လက်သမားများ တပ်ဆင်ခြင်းဘာသာရပ်။
- (ဋ) အပြီးသတ်အချောကိုင် အရောင်တင်ဘာသာရပ်။

စသည့်သီးခြားသဘာဝမတူသော ဘာသာရပ်များမှာ အကျုံးဝင်လျက်ရှိသဖြင့် တစ် နေရာတည်းတွင် ယင်းဘာသာရပ်အားလုံး စနစ်တကျ သင်ကြားပို့ချ ပေးနိုင်ရေး အတွက် သီးခြား “ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်း အတတ်ပညာသင်ကျောင်းကြီး တစ်ကျောင်း” ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရေးကို အနှစ်(၃၀)စီမံကိန်းကာလ၏ ပထမ(၅)နှစ်အတွင်း စတင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါမည်။ မိမိတစ်နိုင်ငံတည်း မစွမ်းဆောင်နိုင်ပါကလည်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသသစ်နှင့် ပတ်သက်သော အဖွဲ့^၂၊ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့^၃၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့^၄ စသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ နှောင်ကြိုးမဲ့ အကူအညီများကို ရယူကာ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားသင့်ပါသည်။

^၁ Jig
^၂ International Tropical Timber Organization –ITTO
^၃ United Nations Industrial Development Organization - UNIDO
^၄ International Labour Organization - ILO

၁၁.၄.၆.၃။ အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ

လာမည့်အနှစ် (၃၀) စီမံကိန်းကာလအတွင်း သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အောက်ပါဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါမည်။

(က) ငွေကြေးအရင်းအနှီးရှိသော ပြည်တွင်း/ပြည်ပ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များမှ သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သော စက်ရုံ၊အလုပ်ရုံ လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာစေရန်၊ ၎င်းတို့ စိတ်ပါဝင်စားစေမည့် အခွန်အကောက်ယာယီကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခြင်း၊ ကုန်ကြမ်းအတွက် အာမခံပေးခြင်းနှင့် မြေယာငှားရမ်းခြင်းကို နှစ်ကာလ အကန့်အသတ်ဖြင့် လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခြင်း စသည့် မက်လုံးများပေးကာ ဆွဲဆောင်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ခွင့်ပြုချက်များ ရယူ၍ ဖိတ်ခေါ်ကမ်းလှမ်းခြင်း။

(ခ) အဆိုပါစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများတည်ရှိရာဒေသ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်း။

(ဂ) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာမှ ရရှိမည့် အကျိုးအမြတ်တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို သစ်တောပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်း အတွက် သင့်လျော်သည့် ထည့်ဝင်ကြေးများ သတ်မှတ်ပေးဆောင်စေခြင်း။

(ဃ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဟန်ချက်ညီစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး အတွက် နိုင်ငံပိုင်၊ သမဝါယမပိုင်၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကဏ္ဍများအားလုံး၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ရာ ထုတ်လုပ်သည့် ကုန်ချောပစ္စည်းအမျိုးအစားအလိုက် အောက်ပါလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကဲ့သို့သော အသင်း အဖွဲ့များ ထူထောင်ပြီး အကျိုးတူပြဿနာများကို ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းသတ်မှတ် အဖြေရှာဆောင်ရွက်သွားရန်။

- မြန်မာနိုင်ငံပရိဘောဂလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း။
- မြန်မာနိုင်ငံအထပ်သားနှင့် သစ်ပါးလွှာလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း။
- မြန်မာနိုင်ငံသစ်သားပန်းပုလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း။
- မြန်မာနိုင်ငံကြမ်းခင်းတုံးနှင့် ပုံဖော်သစ်ထုတ်လုပ်သူများအသင်း။

^၁ Forest Rehabilitation

(င) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများအားလုံးအတွက် တိကျခိုင်မာသော စာရင်း ဇယားကိန်းဂဏန်းများ ရရှိရေး၊ ကုန်ကြမ်းအာမခံချက်များရရှိရေး၊ ထွက်ကုန် ပစ္စည်းများ၏ အရည်အသွေးနှင့် စံနှုန်းများ သတ်မှတ်ရေး၊ ခေတ်မီ ထုတ်လုပ်မှု နည်းပညာများ ဖြန့်ဝေသုံးစွဲရေး၊ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်း သုံး စက်ကိရိယာများ ပြည်ပမှအလွယ်တကူမှာယူ တင်သွင်း နိုင်ရေး၊ အခြား ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တာဝန်ခံဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး၊ ပို့ကုန် ဈေးနှုန်းများ ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်ရေး စသည့်လုပ်ငန်းများအား တာဝန်ယူ ညှိနှိုင်း သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနမှ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း အလိုက် ကိုယ်စား လှယ်များ ပါဝင်သော “မြန်မာနိုင်ငံ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်း အဖွဲ့”^၁ ကို ဖွဲ့စည်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်အခြေခံ စက်မှု လုပ်ငန်းရှင်အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားရန်။

(စ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် သစ်လုံး/ခွဲသား စသည့်ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများမှာ အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း အခြားပံ့ပိုးပစ္စည်းများမှာလည်း ကုန်ချောပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးအတွက် မရှိ မဖြစ် လိုအပ်သဖြင့် အဆိုပါ ပစ္စည်းများ (ဥပမာ-ခေတ်မီတပ်ဆင်ရေး၊ ကိရိ ယာများဖြစ်သော ပတ္တမြားတုံး၊ဝက်အူ၊ သော့အိမ်၊ လက်ကိုင်၊ ခြေစွတ် များ၊ Drawer Slide စသည့် (Hardware Fitting)များ၊ ဆိုဖာကူရှင်၊ ပိတ်စ စသည်များ၊ အရောင်တင်ဆေး၊ သင်နာ၊ လက်ကာ စသည့် အရောင် တင် ပစ္စည်းများ) ထုတ်လုပ်သည့် ပံ့ပိုးပစ္စည်း စက်မှုလုပ်ငန်း^၂များပါ တပြိုင် တည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာန အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းအားပေးဆောင်ရွက်သွားရန်။

(ဆ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၊ နှီးနှောဖလှယ် ပွဲများ၊ ပြပွဲများကို အခါအားလျော်စွာ ပြုလုပ်ခင်းကျင်း ပြသသွားရန်။

(ဇ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ ပြည်တွင်း/ပြည်ပဈေးကွက် အခြေအနေ များကို မပြတ်လေ့လာသိရှိနိုင်ရေးအတွက် ဈေးကွက် သုတေသနဌာန^၃ တစ်ခု ထူထောင်ပြီး၊ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ အခါအားလျော်စွာ ပြည်ပတွင် ကျင်းပသည့်

^၁ Myanmar Wood-based Industry Board
^၂ Supporting Industry
^၃ Market Research Unit

သစ်အခြေခံ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ပြပွဲများသို့ ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ပြီး နိုင်ငံခြားဈေးကွက်အတွေ့အကြုံများ^၁ ရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၁၁.၄.၇။ အကောင်အထည်ဖော်မှုအစီအစဉ်

သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်ထိ အနှစ်(၃၀) ကာလအတွင်း တစ်စတစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အစီအစဉ်များချမှတ် ဆောင်ရွက် သွားရာတွင် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင် သွားရပါမည်။

၁၁.၄.၇.၁။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သွားရမည့်အစီအစဉ်များ

- (က) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းပိုင် လက်ရှိသစ်အခြေခံစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများကို ဈေးကွက်နှင့် နည်းပညာသစ်များ ရရှိရေး၊ စက်ရုံလည်ပတ်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ပြည်ပမှ မှာယူတင်သွင်းမှသာ ရရှိနိုင်မည့် စက်ကိရိယာ အရ ပစ္စည်းများနှင့် ပုံမှန်လိုအပ်သည့် ပံ့ပိုးကုန်ကြမ်း ပစ္စည်း များ ရရှိရေးအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ လုပ်ငန်း ရှင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ၎င်းတို့ဈေးကွက်အတွက် လိုအပ်မည့်ကုန်ချော ပစ္စည်းကို (၂)ဦး (၂)ဖက်ပူးတွဲ ညှိနှိုင်း ထုတ်လုပ်ပြီး၊ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ပိုမို ရရှိရေးကို ဦးတည်ဆောင်ရွက် သွားရန်။
- (ခ) မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအရ ခွင့်ပြုချက်ရရှိပြီး ရာခိုင်နှုန်းပြည့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုပြုလုပ်လည်ပတ်လျက်ရှိသော ပုဂ္ဂလိကသစ်အခြေခံစက်ရုံ အလုပ်ရုံများ ကုန်ကြမ်း လုံလောက်စွာ ရရှိနေစေရေးအတွက် အပြည့်အဝ ပံ့ပိုး ကူညီပေးသွားစေရန်။
- (ဂ) ရာခိုင်နှုန်းပြည့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပြီး စက်ရုံတည်ဆောက်မည့် ပြည်တွင်း/ပြည်ပ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များအား ယခုထက် အရေအတွက် ပိုမိုများပြားလာစေ ရေးအတွက် ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ခွင့်ပြုနိုင်သမျှ၊ မက်လုံးပေးခြင်း နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် အဖက်ဖက်မှ အားပေးကူညီ ဆောင်ရွက်သွားရန်။
- (ဃ) ပြည်တွင်းရှိ အသေးစားနှင့်အလတ်စား သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကုန်ကြမ်းမပြတ်ရရှိရေး စီစဉ်ပေးရေးနှင့် နည်းပညာ ဖြန့်ဝေပေးရေးမှအစ နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် အဖက်ဖက်မှ အားပေး ကူညီဆောင်ရွက်ရန်။

^၁ Foreign Market Exposure

(င) သစ်အလုံးလိုက် ပြည်ပသို့ တင်ပို့ရောင်းချနေခြင်းအား နှစ်စဉ် သင့်လျော် သည့် ရာခိုင်နှုန်းအမျိုးအစားသတ်မှတ်၍ တစ်စတစ်စ လျော့ချသွားပြီး ပြည်တွင်းရှိ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသော စက်ရုံများ အတွက် ကုန်ကြမ်းရရှိရေးကို ဖြည့်ဆည်းပေးသွားရန်နှင့် တန်ဖိုးမြင့် ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရေးကို အားပေးဆောင်ရွက်သွားရန်။

(စ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကြမ်းလိုအပ်ချက်များကို စနစ် တကျ ခန့်မှန်းတွက်ချက်နိုင်ရန်အတွက် -

- သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းစက်ရုံအမျိုးအစားများ၊
- နှစ်စဉ်လိုအပ်မည့် ကုန်ကြမ်းအမျိုးအစားနှင့်အရေအတွက်၊
- ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုမည့် စက်ကိရိယာ အမျိုးအစား အင်အားနှင့်အရေအတွက်၊
- ထုတ်လုပ်မှု အုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည့် လူအင်အား၊
- ထုတ်လုပ်ထွက်ရှိမည့် ကုန်ချောပစ္စည်းအမျိုးအစားနှင့် နှစ်စဉ်ထွက်ရှိ မည့် ထုတ်လုပ်မှု တန်ဖိုးစသည့် အချက်အလက်များကို စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင် ထားရှိရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မတီ၊ ကုန်သွယ်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန(သို့မဟုတ်) သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်ရပ် တွင် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းများ ထားရှိနိုင်ရေးကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်။

(ဆ) မြန်မာ့သစ်တောများမှ လူသုံးနည်းသစ်များ သုံးစွဲလာရေးကို ထုတ်လုပ်သူ များရော၊ သုံးစွဲသူများပါ စိတ်ပါဝင်စားစွာ လက်ခံဆောင်ရွက် လာနိုင်ရေး အတွက် နည်းပညာ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ လက်တွေ့ ထုတ်လုပ်ပြသ သုံးစွဲခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ကူညီပံ့ပိုးပညာပေး ဆောင်ရွက်သွားရန်။

(ဇ) ကြီးထွားနှုန်းမြန်ဆန်သော စိုက်ခင်းများ ထူထောင်ခြင်းကို စနစ်တကျ စီမံ၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရန်။

(ဈ) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း စက်ကိရိယာများ၊ အပိုပစ္စည်းများ၊ ပြည်ပမှ မှာယူ တင်သွင်းရာတွင်လည်းကောင်း၊ သစ်အခြေခံကုန်ချောပစ္စည်းများ ပြည်ပ သို့ တင်ပို့ရောင်းချရာတွင်လည်းကောင်း၊ သွင်းကုန်၊ ပို့ကုန်ပါမစ်များ

ရရှိရေးအတွက် ယခုထက်လျှင်မြန်လွယ်ကူသော နည်းလမ်းများဖြင့် ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်က သင့်လျော်သည့် နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ ပြင်ဆင်သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းပေးရန်။

(ည) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း သင်တန်းကျောင်းထူထောင်ခြင်းဖြင့်၊ အတတ် ပညာရှင်များ ပြင်ပသို့ ယိုစီးမှုကို ကာကွယ်တားဆီးပြီး ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များ အတွက် ကျွမ်းကျင်သူအတတ်ပညာရှင်များ စဉ်ဆက်မပြတ် မွေးထုတ်ပေးသွားရန်။

(ဋ) သစ်အခြေခံကုန်ချောပစ္စည်းများ၏ အခါအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ပြည်ပဈေးကွက် ပေါက်ဈေးနှုန်းများ အခြေအနေကို အချိန်မီသိရှိနိုင်ရေး အတွက် လုပ်ငန်းတူပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်၍ အပြန်အလှန် သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ခြင်း၊ ရရှိသည့်ဈေးနှုန်း အချက်အလက် သတင်းများအား ပြည်တွင်း လုပ်ငန်းရှင်များသို့ ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း လုပ်ငန်း များ ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၁၁.၄.၈။ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် တွေ့ကြုံနိုင်သည့် အခက်အခဲများ

၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်ထိ အနှစ်(၃၀)ကာလအတွင်း သစ်အခြေခံ စက်မှု လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက် လာသည်နှင့်အမျှ အောက်ပါအကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် အခက်အခဲများ ဖြစ် ပေါ်တွေ့ကြုံလာရဖွယ် ရှိပါသည်။

၁၁.၄.၈.၁။ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

(က) သဘာဝတောများမှလည်းကောင်း၊ သစ်တောစိုက်ခင်းများမှ လည်းကောင်း၊ သစ်တောသယံဇာတကုန်ကြမ်းကို အကျိုးရှိစွာ ဖော်ထုတ်သုံးစွဲပြီး သစ် အခြေခံ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ကာ နိုင်ငံတော်အတွက် တစ်မျိုး သားလုံး ထုတ်လုပ်မှု^၁ တိုးတက်မှု ရရှိစေနိုင်ခြင်း။

(ခ) ကုန်ကြမ်းအာမခံချက် ပေးနိုင်သည်နှင့်အမျှ ပြည်ပမှ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုရရှိကာ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထွက်ကုန်အမည် သစ်(ဥပမာ - သစ်ပါးလွှာဖုံးအုပ်ထားသော သစ်သားပြား၊ သစ်မျှင်ပြား၊ ကြိပ်သား) စသည်များ ထုတ်လုပ်မည့် စက်ရုံအလုပ်ရုံ အများအပြား ပေါ်ထွန်းလာနိုင်ပြီး

^၁ Gross Domestic Product(GDP)

ပြည်သူလူထုအတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းသစ်များ ပေါ်ပေါက် လာစေနိုင်ခြင်း။

- (ဂ) ယင်းသို့သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ထွက်ကုန်အမည်သစ်များ ထုတ်လုပ်မည့် စက်ရုံအလုပ်ရုံသစ်များ ပေါ်ထွန်းလာသည်နှင့်အမျှ ပြည်တွင်းအလုပ်သမား များ အတွက် ခေတ်မီကျွမ်းကျင်မှု နည်းပညာသစ်များ ရရှိလာနိုင်ခြင်း။
- (ဃ) သဘာဝသစ်တောများမှ လူသုံးနည်းသစ်များ ဖော်ထုတ်သုံးစွဲ လာနိုင်ခြင်း၊ နည်းပညာသစ်များဖြင့် တီထွင်ဖန်တီး ထုတ်လုပ် လာနိုင်ခြင်းစသည့် အခြေ အနေများကြောင့် အဆင့်မီကုန်ချော ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်နိုင်ကာ ပြည်ပ ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရောင်းချမှုလုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက် လာနိုင်သည် နှင့်အမျှ နိုင်ငံတော်အတွက် နိုင်ငံခြားငွေပိုမို ရှာဖွေရရှိလာနိုင်ခြင်း။
- (င) ပြည်တွင်းတွင်လည်း ဈေးနှုန်းချိုသာပြီး အဆင့်မီ ပရိဘောဂ စသည့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုလာနိုင်ကြပြီး လူနေမှု အဆင့် အတန်း တိုးတက်မြင့်မားလာနိုင်ခြင်း။
- (စ) သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထွက်ကုန်အမျိုး အစားအလိုက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက် လာမည်ဆိုပါက၊ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် လိုအပ်မည့် စာရင်းကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ အလွယ်တကူ စုစည်းရရှိလာနိုင်ပြီး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ရာ တွင်လည်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ခိုင်မာစွာဖြင့် ရပ်တည်ဆောင်ရွက် နိုင်ခြင်း။

၁၁.၄.၈.၂။ တွေ့ကြုံနိုင်သည့် အန္တရာယ်နှင့် အခက်အခဲများ

- (က) သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ လိုအပ်လာ မည့် ကုန်ကြမ်းများ အလုံအလောက် ရရှိရေးအတွက် သစ်ထုတ် လုပ်ငန်း များကို သစ်တောများ စနစ်တကျ ပြုစု ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေး ဘောင် အတွင်းမှ ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုပဲ အဆမတန် ထုတ်ယူသုံးစွဲပါက သဘာဝ ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးလာမည့် အန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့လာဖွယ်ရှိပါသည်။
- (ခ) ပေါ်ထွန်းလာမည့် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများအတွက် လိုအပ်မည့် သစ်လုံး/ ခွဲသားကုန်ကြမ်းများကို သက်ဆိုင်ရာဌာနအဖွဲ့ အစည်း များက စနစ်တကျ ဖြန့်ဝေပေးမှုများ မပြုနိုင်ပါက တရားမဝင် မသမာသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဥပဒေမဲ့ ခုတ်လှဲထုတ်ယူ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ဖွယ် ရှိပါသည်။

- (ဂ) လူသုံးနည်းသစ်များ ဖော်ထုတ်ပြီး ရေရှည်အသုံးခံနိုင်ရေး အတွက် ပိုးမွှား ကာကွယ်ဆေးများ၊ ဓါတုဗေဒပစ္စည်းများသုံးစွဲ၍ နည်းပညာသစ်များဖြင့် တီထွင်ဆောင်ရွက်ကြမည့် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများတွင် အဆိုပါ ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျ သုံးစွဲ/ စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြပါက သဘာဝဝန်းကျင် ညစ်ညမ်း ထိခိုက် မည့် အန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။
- (ဃ) ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာမည့် စက်ရုံ အလုပ်ရုံများအတွက် လိုအပ် မည့် စွမ်းအင်အမျိုးမျိုး လုံလောက်စွာရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ် ပါသည်။
- (င) စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ ပေါ်ပေါက်စတွင် ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ လူထုအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာမည် ဖြစ်သော် လည်း စက်ရုံ အလုပ်ရုံများတွင် ခေတ်မီအလိုအလျောက် တပ်ဆင်လည်ပတ် နိုင်သည့်စက်များ^၁ ပိုမိုတိုးချဲ့ အသုံးပြုလာကြပါက၊ စက်ရုံများတွင် လူအင်အား အသုံးပြုမှု နည်းပါးလာမည့် အခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင် ဖွယ်ရှိပါသည်။
- (စ) လူသုံးနည်းသစ်များ ဖော်ထုတ်ပြီး နိုင်ငံတကာဈေးကွက်သို့ ထိုးဖောက် နိုင်ရေးအတွက် စက်ရုံများ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတည်ထောင် ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမည့် ပမာဏ များပြား လွန်းခြင်း၊ အမည်သစ်ပစ္စည်းများ အတွက် ဈေးကွက် မရေရာခြင်း၊ ကျွန်းသစ်အခြေခံ ကုန်ချောပစ္စည်းများ လောက် အမြတ်အစွန်းရရှိရန် မလွယ်ကူခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသည့် ငွေ ပမာဏ ပြန်ပေါ်မည့်အချိန်ကာလ ကြန့်ကြာနိုင်ခြင်း၊ စသည့် အခြေ အနေများကြောင့် ယင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည့် ပြည်တွင်း ပြည်ပလုပ်ငန်းရှင်များအတွက် စွန့်စားရမှုများ ရှိနိုင်ပါသည်။

^၁ Computerized Automation System

၁၁.၅။ နိဂုံး

နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပဓာနကျသော၊ အလေးတစ်မှု အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်သုံးချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြလျက် နိဂုံးချုပ် အပ်ပါသည်။

- (က) ရရှိနိုင်သည့် ကုန်ကြမ်းမှ လိုအပ်သည့် ကုန်ချောများကို ထုတ်လုပ်ပြီး ဈေးကွက်ဝင် နိုင်ရန် ကြိုးစားသည့် နည်းလမ်းအစား ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်များ၊ သယံဇာတများ၊ ထုတ်လုပ်မှု၊ ဈေးကွက်သို့ ထိုးဖောက်နိုင်မှုနှင့် ဖြန့်ဖြူးမှုလမ်းကြောင်းများ တို့ကို လိုက်ဖက်ညီအောင် စီမံရေး။
- (ခ) စက်မှုလုပ်ငန်းပိုင်း၏ အခြေခံများဖြစ်သော ဈေးကွက်၊ ကုန်ပစ္စည်း၊ စက်ပစ္စည်း ကိရိယာ၊ လူအင်အားနှင့် ငွေအရင်းအနှီးတို့ကို လိုက်ဖက်ညီအောင်စီမံရေး။
- (ဂ) အောင်မြင်နေသည့် သစ်အခြေခံလုပ်ငန်းများ၏ အညွှန်းကိန်းများ ဖြစ်ကြသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဈေးကွက်နှင့် ပြည်ပ(ကုန်သွယ်ရေးမူဝါဒများ၊ ထိန်းချုပ်သည့် အစီအမံများ၊ မက်လုံးများ၊ လက်လီဈေးနှုန်း ထိန်းချုပ်မှု) စသည်တို့အနက်မှ အရေးပါဆုံး အဆင့်ရှိ အညွှန်းကိန်းများကို ဦးစားပေးအဆင့် မှန်ကန်စွာထားရှိပြီး စီမံအုပ်ချုပ်ရေး။

၁၂။ သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ဈေးနှုန်း သတ်မှတ်ရေး

၁၂.၁။ နိဒါန်း

ဈေးကွက်တင်ပို့ ရောင်းချခြင်းကို ဝယ်ယူသုံးစွဲသူများ၏ လိုအပ်ချက်များအား ကြိုတင် မှန်းဆတွက်ချက်ပြီး အမြတ်အစွန်းဖြင့် ဖြည်းဆည်းပေးသော စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်းသည်^၁ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှု အတွဲ^၂ တွင်ပါဝင်သော ပီလေးလုံး ဟုခေါ်သည့် ထုတ်ကုန်^၃၊ နေရာ^၄၊ မြှင့်တင်ခြင်း^၅ နှင့် ဈေးနှုန်း သတ်မှတ်ခြင်းတည်း ဟူသော ဆက်စပ်မှုရှိသည့် လုပ်ငန်း(၄)ရပ်အနက်မှ တစ်ခု အပါအဝင် ဖြစ်ပါ သည်။

၁၂.၁.၁။ ၁၈၅၅ မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အထိ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုအတွဲပါ အပိုင်းလေးရပ် အနေအထားများ

၁၂.၁.၁.၁။ သစ်ထုတ်ကုန်

၁၈၅၅ ခုနှစ်မတိုင်မှီက သစ်အမျိုးပေါင်း (၅၀)ကျော် သုံးကြပါသည်။^၆ ဗြိတိသျှကိုလိုနီ ခေတ်တွင် တီဒီဖင်ဒလေ၊ ဘုံဘောဘားမား၊ စတီးဘရားသား၊ မက်ကရီကာ၊ ဖူးကား စသည့် ကုမ္ပဏီ များက ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စက်ခွဲရောင်းချခြင်း လုပ်ငန်းများကို ချုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပါ သည်။ နိုင်ငံတော်သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့က သစ်ထုတ်၊ စက်ခွဲ၊ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း တာဝန်များကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ကျွန်းသစ်အတွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် သစ်မာအတွက် လုပ်ငန်းများ ကို လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့ရပါသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ခေတ်မှီသစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ တည်ထောင် ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနည်းပြီး ငွေအရမြန် သော ကျွန်းသစ်လုံးများ နိုင်ငံခြားသို့ ရောင်းခြင်းကို အဓိကထားလုပ်ကိုင်လျက်ရှိခဲ့ပါသည်။

၁၂.၁.၁.၂။ သစ်ဈေးကွက်နေရာများ

၁၈၅၅ ခုနှစ်တွင် မတိုင်မှီကာလကပင် ဥရောပတွင် သစ်ခွဲစက်များ၊ အီတလီနိုင်ငံတွင် ကြမ်းခင်းတုံးစက်ရုံများ ထွန်းကားလျက်ရှိပါသည်။ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဆောက်ရန် သစ်လိုအပ် ချက်တိုးမြှင့်လာခဲ့ပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် အိန္ဒိယနှင့် အာဖရိကရှိ တန်ဖိုးမြင့် သစ်ဈေးကွက်များ တွင် ကျွန်းသစ်အရောင်းအဝယ်ကောင်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း တွင် အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ အမေရိက အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့်အာရှဒေသများသို့ ကျွန်းခွဲသားများ ရောင်းချခဲ့ရပါသည်။

^၁ Pricing

^၂ Marketing Mix

^၃ Product

^၄ Place

^၅ Promotion

^၆ ဒေါ်သိန်းဟန်၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသမိုင်း၊ ၁၈၅၅-၈၆၊ သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်

သစ်လုံးများကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်ခန့်မှ စတင်ရောင်းချခဲ့ပါသည်။

၁၂.၁.၁.၃။ သစ်ဈေးကွက်မြှင့်တင်ရေး

သင်္ဘောဆောက်ရန် အောက်မြန်မာပြည်သို့ နိုင်ငံခြားသားများ လာရောက် သစ်ဝယ်ခဲ့ကြပါသည်။ တောတွင်းမှ သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်များရရှိရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာပြည်သူများအနက် စီးပွားဖြစ်သစ်လုပ်ကိုင်ရန် စိတ်ဝင်စားမှုနည်းပါးပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် မြန်မာပြည်၌ အခြေစိုက်သည့် ကုမ္ပဏီများက အင်္ဂလန်ရှိ ဝါးလစ်ဘရာသား၊ စတီး(လ်)ဘရာသား ကုမ္ပဏီများကို ကိုယ်စားလှယ်ခန့်ထားလျက် လီယာယီ၊ ချလွန်နာ၊ ဒိုဘက်(လ်)စသည့် ကုမ္ပဏီများက သစ်ပွဲစားများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ်နှင့် ပွဲစားများက အကျိုးဆောင်ခ သစ်ရောင်းရငွေ၏ နှစ်ရာခိုင်နှုံးကိုခံစားကြရပါသည်။ ၁၉၄၈ခုနှစ် မတိုင်မှီနှင့် နောက်ပိုင်းတွင် ခန့်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးကို ၁၉၈၅ခုနှစ်တွင် ရပ်စဲခဲ့ပါသည်။ တင်ဒါဖြင့် သစ်လုံးရောင်းခြင်းတိုးချဲ့လာခဲ့ပါသည်။ သစ်လုံးဝယ်ရောင်းလုပ်သူများက ဝယ်ကြပြီး ကုန်ချောထုတ်သူများသို့ ပြန်ရောင်းခဲ့ကြပါသည်။

၁၂.၁.၁.၄။ သစ်ဈေးနှုန်းများ

ဘုံဘောဘားမားကုမ္ပဏီသည် မြန်မာမင်းတို့အားတစ်နှစ်လျှင် စတာလင်ပေါင် ၅၃,၀၀၀ ခန့်ဖြင့် နင်းကြမ်း၊ အုတ်တွင်း၊ ယော၊ တောင်တွင်းကြီး၊ ပျောင်ရှုံး၊ မလွန်ဒေသရှိ သဘာဝသစ်တောများမှ သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်ရခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၃၆မှ ၁၉၄၁ ခုနှစ် အထိနှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ ကျွန်းသစ် ၂၂၀,၀၀၀ တန်ခန့်ကို ပြည်ပသို့တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ရူပီးငွေ (၃၁.၈) သန်း ခန့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ နှစ်စဉ် တင်ပို့ခဲ့သည့် သစ်များအနက် ကျွန်းသစ်လုံး ၂,၄၀၀ တန်ခန့် ပါဝင်ပါသည်။ ကျွန်းသစ်လုံး တစ်တန်လျှင် ရူပီးငွေ ၁၂၀ ခန့်နှင့် ခွဲသားတစ်တန်လျှင် ရူပီးငွေ ၁၄၀ ခန့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းက ဖော်ပြဈေးနှုန်းစာရင်းအရ ကျွန်းခွဲသားများ၊ သစ်လုံးများကို ဈေးပြိုင်စနစ် ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ပါသည်။

၁၂.၂ ။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၂.၂.၁။ ၁၉၈၈မှ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်အထိ ပြည်တွင်း ပြည်ပသစ်ရောင်းချ တင်ပို့မှု အနေအထားများ
 ဇယား(၁၂-၁)။ ၁၉၈၈မှ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်အထိ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ပြည်တွင်း သစ်ဖြန့်ဖြူးခြင်း
 အနေအထား^၀

စဉ်	ခုနှစ်	ကျွန်းသစ်(တန်)	သစ်မာ(တန်)	ဝင်ငွေ(ကျပ်သန်းပေါင်း)
၁	၁၉၈၈-၈၉	၂၄၄၀၃	၁၀၃၄၁၃	၂၂၄.၂၉၈
၂	၁၉၈၉-၉၀	၂၇၈၉၀	၁၀၆၆၄၃	၄၃၆.၈၃၈
၃	၁၉၉၀-၉၁	၂၉၀၃၉	၁၁၉၁၄၅	၄၂၀.၄၄၂
၄	၁၉၉၁-၉၂	၂၃၁၈၂	၁၁၆၅၄၇	၇၇၈.၂၅၅
၅	၁၉၉၂-၉၃	၂၃၄၉၇	၁၀၂၄၆၂	၁၁၀၉.၈၈၈
၆	၁၉၉၃-၉၄	၂၈၉၆၉	၁၁၈၃၂၄	၁၂၂၆.၅၅၉
၇	၁၉၉၄-၉၅	၁၃၁၈၇	၁၄၇၆၈၃	၁၂၅၆.၁၅၅
၈	၁၉၉၅-၉၆	၁၁၁၅၀	၁၇၅၉၆၇	၁၆၁၈.၉၈၈
၉	၁၉၉၆-၉၇	၁၃၈၇၄	၂၀၇၁၉၃	၁၆၇၁.၁၇၀
၁၀	၁၉၉၇-၉၈	၉၈၇၂	၂၀၄၈၃၁	၃၀၆၉.၉၀၁
၁၁	၁၉၉၈-၉၉	၅၁၆၃	၁၈၂၀၀၉	၃၂၈၄.၉၀၁
၁၂	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၇၉၇၇	၁၈၆၂၄၇	၃၅၁၇.၅၈၀

^၀ ဇစ်မြစ်။ 1988-89 to 2000-2001 Achievements, April 2001 Ministry of Forestry

ဇယား(၁၂-၂)။ ၁၉၈၈ မှ ၂၀၀၀ ပြည်နှစ်အထိ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ပြည်ပသို့ ကျွန်းသစ်လုံးနှင့် အခြားသစ်များ (ကျွန်းခွဲသား၊ သစ်မာသစ်လုံးနှင့် ခွဲသား၊ ကျွန်းကုန်ချောများ) တင်ပို့ရာမှ ဝင်ငွေရရှိမှု အနေအထား^၁

(အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း)

စဉ်	ခုနှစ်	ကျွန်းသစ်လုံး တင်ပို့ခြင်းမှဝင်ငွေ	အခြားသစ် တင်ပို့ခြင်းမှဝင်ငွေ	ဝင်ငွေစုစုပေါင်း
၁	၁၉၈၈-၈၉	၉၈.၇၀	၃၈.၂၈	၁၃၆.၉၈
၂	၁၉၈၉-၉၀	၉၈.၄၈	၆၈.၁၉	၁၆၆.၆၇
၃	၁၉၉၀-၉၁	၇၀.၇၀	၈၁.၈၀	၁၅၂.၅၀
၄	၁၉၉၁-၉၂	၅၅.၃၅	၆၄.၇၄	၁၂၀.၀၉
၅	၁၉၉၂-၉၃	၇၆.၂၅	၇၇.၁၆	၁၅၃.၄၁
၆	၁၉၉၃-၉၄	၉၈.၀၃	၅၆.၀၁	၁၅၄.၀၄
၇	၁၉၉၄-၉၅	၁၃၉.၁၄	၅၅.၇၃	၁၉၄.၈၇
၈	၁၉၉၅-၉၆	၁၃၉.၀၀	၆၄.၅၀	၂၀၃.၅၀
၉	၁၉၉၆-၉၇	၁၂၄.၃၈	၇၉.၈၂	၂၀၄.၂၀
၁၀	၁၉၉၇-၉၈	၉၈.၆၉	၆၆.၉၇	၁၆၅.၆၈
၁၁	၁၉၉၈-၉၉	၁၁၃.၁၄	၅၈.၉၅	၁၇၂.၀၉
၁၂	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၁၄၅.၅၁	၅၄.၉၆	၂၀၀.၄၇

ဇယား(၁၂-၃)။ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဖက်စပ်ကော်ပိုရေးရှင်းမှ ကျွန်းနှင့်သစ်မာများ ပြည်ပ တင်ပို့ရာမှ ဝင်ငွေ^၂

(အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း)

စဉ်	ခုနှစ်	ကျွန်းသစ်		သစ်မာ	
		တင်ပို့တန်	ဝင်ငွေ	တင်ပို့တန်	ဝင်ငွေ
၁	၁၉၉၅-၉၆	၃၂၆၉	၁.၈၀၀	၂၇၀၀၀	၇.၃၇၀
၂	၁၉၉၆-၉၇	၂၁၉၅	၂.၁၇၀	၃၃၃၉၅	၆.၈၀၈
၃	၁၉၉၇-၉၈	၂၁၄၀၀	၆.၆၂၀	၂၂၆၆၀	၄.၀၈၀
၄	၁၉၉၈-၉၉	၂၃၂၀၉	၈.၁၆၀	၂၇၃၉၈	၃.၄၈၀
၅	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၄၇၃၁၇	၁၆.၂၁၀	၄၃၅၂၀	၆.၂၉၀
၆	၂၀၀၀-၂၀၀၁	၈၁၃၂	၂.၄၅၆	၁၁၄၇၉	၁.၅၄၇

^၁ ဇစ်မြစ်။ U Tin Mg Win, U Tin Nu, U Sein Winn, U San Win, U Gyaw Thet Aung Assessment of the Prospects of the Market Situation for Myanmar Timber, May 2001

^၂ ဇစ်မြစ်။ 1988-89 to 1999-2000 Achievements, April 2001 Ministry of Forestry

ဇယား(၁၂-၄)။ ၁၉၉၅-၉၆မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ အထိ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းမှ သစ်နှင့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ^၀ ပြည်ပတင်ပို့ရာ မှဝင်ငွေရရှိမှု အနေအထား^၂

(အမေရိကန်ဒေါ်လာ)

စဉ်	ခုနှစ်	သစ်တင်ပို့မှုမှ ဝင်ငွေ	သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းတင်ပို့မှုမှ ဝင်ငွေ	စုစုပေါင်း ဝင်ငွေ
၁	၁၉၉၅-၉၆	၁၄,၈၈၄,၀၉၀.၄၉	၂,၉၈၇,၉၁၀.၅၅	၁၇,၈၇၂,၀၀၁.၀၄
၂	၁၉၉၆-၉၇	၂၁,၆၁၁,၅၆၂.၆၆	၂,၆၁၉,၉၂၃.၀၅	၂၄,၂၃၁,၄၈၅.၇၁
၃	၁၉၉၇-၉၈	၁၈,၅၅၇,၄၅၅.၆၀	၄,၉၉၇,၇၈၅.၆၃	၂၃,၅၅၅,၂၄၁.၂၃
၄	၁၉၉၈-၉၉	၂၃,၅၄၁,၈၅၇.၀၇	၃,၀၇၈,၄၉၈.၀၇	၂၆,၆၂၀,၃၅၅.၁၄
၅	၁၉၉၉-၂၀၀၀	၄၁,၈၈၈,၀၆၂.၅၉	၂,၄၂၀,၀၆၉.၀၇	၄၄,၃၀၈,၁၃၁.၆၆
၆	၂၀၀၀-၂၀၀၁	၄၉,၅၅၈,၂၃၆.၈၇	၃,၈၄၇,၆၉၉.၁၅	၅၃,၄၀၅,၉၃၆.၀၂

၁၂.၂.၂။ အနာဂါတ်ကာလ အလားအလာများ

ဇယား(၁၂-၅)။ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ မှ ၂၀၀၅-၂၀၀၆ အထိ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ပြည်ပ ဝင်ငွေရရှိရန် ရည်မှန်ချက်^၃

စဉ်	ခုနှစ်	ကျွန်းသစ်လုံး တင်ပို့ခြင်းမှဝင်ငွေ	အခြားသစ် တင်ပို့ခြင်းမှဝင်ငွေ	ဝင်ငွေစုစုပေါင်း (ကျပ်သန်းပေါင်း)
၁	၂၀၀၁-၀၂	၆၄၉.၇၅၀	၄၇၁.၂၀၃	၁,၁၂၀.၉၅၃
၂	၂၀၀၂-၀၃	၆၄၉.၇၅၀	၄၇၁.၂၀၃	၁,၁၂၀.၉၅၃
၃	၂၀၀၃-၀၄	၆၄၉.၇၅၀	၄၇၁.၂၀၃	၁,၁၂၀.၉၅၃
၄	၂၀၀၄-၀၅	၆၄၉.၇၅၀	၄၇၁.၂၀၃	၁,၁၂၀.၉၅၃
၅	၂၀၀၅-၀၆	၆၄၉.၇၅၀	၄၇၁.၂၀၃	၁,၁၂၀.၉၅၃

^၀ Non- Wood Forest Product -NWFP

^၂ ဇစ်မြစ်။ ပြည်ပရောင်းဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း

^၃ ဇစ်မြစ်။ သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ တတိယကာလတို ငါးနှစ်စီမံကိန်း (၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၅-၂၀၀၆ ခုနှစ်) ရည်မှန်းချက်များ၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊မေလ

ဇယား(၁၂-၆)။ နှစ် (၃၀) စီမံကိန်းတွင် နှစ်စဉ် သစ်လုံးများထုတ်လုပ်ရန် လျာထားချက်များ

(ကုဗတန်)

ခုနှစ်	(၅)နှစ်စီမံကိန်းကာလများ					
	ပထမ	ဒုတိယ	တတိယ	စတုတ္ထ	ပဉ္စမ	ဆဌမ
ကျွန်းသစ်လုံး	၂၂၀,၀၀၀	၂၄၀,၀၀၀	၂၆၀,၀၀၀	၂၈၀,၀၀၀	၃၀၀,၀၀၀	၃၂၀,၀၀၀
သစ်မာသစ်လုံး	၉၅၀,၀၀၀	၉၇၀,၀၀၀	၉၉၀,၀၀၀	၁,၀၁၀,၀၀၀	၁,၀၃၀,၀၀၀	၁,၀၅၀,၀၀၀
ကျွန်ကိုင်ဖျား	၂၀,၀၀၀	၂၀,၀၀၀	၂၀,၀၀၀	၂၀,၀၀၀	၂၀,၀၀၀	၂၀,၀၀၀
ကိုင်းနား						

ဇယား (၁၂-၇) သစ်အလုံးလိုက်ရောင်းခြင်းလျော့ပြီး နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ ပိုမိုဖြန့်ဖြူးရေးလျာထားချက်^၁

(ကုဗတန်)

စဉ်	အကြောင်းအရာ	၂၀၀၁မှ၂၀၃၁အထိ အနှစ်(၃၀) စီမံကိန်း						
		၂၀၀၁- ၂၀၀၂	၂၀၀၆- ၂၀၀၇	၂၀၁၁- ၂၀၁၂	၂၀၁၆- ၂၀၁၇	၂၀၂၁- ၂၀၂၂	၂၀၂၆- ၂၀၂၇	၂၀၃၀- ၂၀၃၁
၁	ကျွန်းသစ်လုံး ထုတ်လုပ်မှု	၂၂၀,၀၀၀	၂၄၀,၀၀၀	၂၆၀,၀၀၀	၂၈၀,၀၀၀	၃၀၀,၀၀၀	၃၂၀,၀၀၀	၃၂၀,၀၀၀
၂	ဖြန့်ဖြူးမှု	၂၂၀,၀၀၀	၂၄၀,၀၀၀	၂၆၀,၀၀၀	၂၈၀,၀၀၀	၃၀၀,၀၀၀	၃၂၀,၀၀၀	၃၂၀,၀၀၀
	သစ်စက်များ	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀	၇၁,၀၀၀
	သစ်အခြေခံစက်များ							
	နိုင်ငံပိုင်	၃၀,၀၀၀	၃၆,၀၀၀	၄၀,၀၀၀	၅၀,၀၀၀	၆၀,၀၀၀	၇၂,၀၀၀	၇၆,၀၀၀
	ပုဂ္ဂလိကပိုင်	၀	၁၅,၆၀၀	၅၅,၀၀၀	၈၁,၀၀၀	၉၉,၀၀၀	၁၁၂,၀၀၀	၁၁၆,၀၀၀
	ပြည်တွင်းရောင်းရန်	၆,၀၀၀	၃၇,၄၀၀	၄၇,၀၀၀	၅၀,၀၀၀	၅၄,၀၀၀	၅၇,၀၀၀	၅၇,၀၀၀
	ပြည်ပတင်ပို့ရန်	၁၁၃,၀၀၀	၈၀,၀၀၀	၄၇,၀၀၀	၂၈,၀၀၀	၁၆,၀၀၀	၈,၀၀၀	၀

^၁ ဇစ်မြစ်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ၂၀၀၁ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် မြန်မာ့စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အနှစ်(၃၀) စီမံကိန်း(မူကြမ်း) ကိန်းဂဏန်းများအပေါ် အခြေပြုလျာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား(၁၂-၈)။ သစ်မာအား သစ်အလုံးလိုက်ရောင်းခြင်းလျော့ပြီး နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ ပိုမိုဖြန့်ဖြူးရေးလျာထားချက်

(ကုဗတန်)

စဉ်	အကြောင်းအရာ	၂၀၀၁မှ၂၀၂၁အထိ အနှစ်(၃၀) စီမံကိန်း						
		၂၀၀၁- ၂၀၀၂	၂၀၀၆- ၂၀၀၇	၂၀၁၁- ၂၀၁၂	၂၀၁၆- ၂၀၁၇	၂၀၂၁- ၂၀၂၂	၂၀၂၆- ၂၀၂၇	၂၀၃၀- ၂၀၃၁
၁	ထုတ်လုပ်မှု	၉၅၀၀၀၀	၉၇၀၀၀၀	၉၉၀၀၀၀	၁၀၁၀၀၀၀	၁၀၃၀၀၀၀	၁၀၅၀၀၀၀	၁၀၅၀၀၀၀
၂	ဖြန့်ဖြူးမှု	၉၅၀၀၀၀	၉၇၀၀၀၀	၉၉၀၀၀၀	၁၀၁၀၀၀၀	၁၀၃၀၀၀၀	၁၀၅၀၀၀၀	၁၀၅၀၀၀၀
	သစ်စက်များ	၄၇၃၀၀၀	၄၇၆၀၀၀	၄၅၃၅၀၀	၄၃၅၅၀၀	၄၁၃၀၀၀	၃၉၆၅၀၀	၃၈၀၀၀၀
	သစ်အခြေခံစက်များ							
	နိုင်ငံပိုင်	၆၇၀၀၀	၆၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၆၀၀၀၀	၆၀၀၀၀
	ပုဂ္ဂလိကပိုင်	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀	၈၀၀၀၀
	ပြည်တွင်းရောင်း	၀	၃၃၀၀၀	၁၂၆၀၀၀	၁၅၉၀၀၀	၁၇၉၀၀၀	၁၅၀၅၀၀	၁၂၂၀၀၀
	ပြည်ပတင်ပို့	၂၁၀၀၀၀	၁၈၉၀၀၀	၁၁၁၀၀၀	၆၅၀၀၀	၄၀၀၀၀	၂၅၀၀၀	၀
	ဖက်စပ်သို့လွှဲ	၁၂၀၀၀၀	၁၃၂၀၀၀	၁၅၉၀၀၀	၂၁၁၀၀၀	၂၅၅၀၀၀	၃၃၈၀၀၀	၄၀၈၀၀၀

မှတ်ချက်။ ။ စက်မှုကုန်ကြမ်းများ စဉ်ဆက်မပြတ်ရရှိရေး ကဏ္ဍသည် သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းတစ်ခု ရှင်သန်ရေး၏ လုပ်ငန်းခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ထိပ်တန်းထားရှိ ဦးစားပေးလုပ်ကိုင်ရသော အဆင့်များအနက်တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဤတွင် အနှစ်(၃၀) အနာဂတ်ကာလအတွက် ကုန်ကြမ်းရရှိမှု အလားအလာကို သိရှိရ၍ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးအပိုင်းနှင့် အခြားဆက်စပ်မှုရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များကို နည်းမှန်လမ်းမှန်ဖြင့် စီမံဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အကူရရှိနိုင်ပါသည်။

၁၂.၂.၃။ လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ် ကာလအတွင်း ကျွန်းသစ်လုံးများ အတန်းအစားခွဲ ပြည်ပရောင်း ခဲ့ခြင်း အနေအထားအပေါ်အခြေခံ၍ အနာဂတ်အတွက် သုံးသပ်ချက်များ

- (က) အတိတ်၊ လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်ကာလ အလားအလာများကို ဖော်ပြခဲ့သော အနေအထားများ အပေါ်သုံးသပ်ရာ အချက်(၃)ချက်ကို ဤသို့တွေ့ရှိရပါသည်။
- (၁) လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း(၄၀)ခန့်မှစ၍ ကျွန်းသစ်လုံးများကို အဓိကအားထားပြီး ရောင်းချခဲ့ခြင်း။
- (၂) တတိယကာလတို့ ငါးနှစ်စီမံကိန်း (၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆ ခုနှစ်) ကာလ အတွင်းမှာလည်း အလားတူလျာထားမှုများရှိခြင်း။

- (၃) ၂၀၀၁-၂၀၃၁ထိ အနှစ်(၃၀) မြန်မာ့စက်မှုလက်မှု ကဏ္ဍတိုးတက်ရေး စီမံကိန်း အရ ၂၀၀၆-၀၇မှစ၍ ၂၀၃၀-၃၁ အထိ ပြည်ပသို့ သစ်လုံးအရောင်း နှစ်စဉ် လျော့ ချလျက် ပြည်တွင်းသစ် အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ သစ်လုံးအရောင်း နှစ်စဉ် တိုးရန် လျာထားချက်ရှိခြင်း။
- (ခ) ဤတွင် ပြည်ပသို့လည်းကောင်း၊ ပြည်တွင်း၌လည်းကောင်း သစ်လုံးရောင်းရာတွင် သဘာဝသစ်လုံး အရည်အသွေးအလိုက် အတန်းအစားခွဲခြားသည် ပဓာနကျသော ကိစ္စရပ် တစ်ခုဖြစ်ခြင်း။
- (ဂ) မြန်မာ့သစ်တောသယံဇာတများ ထုတ်လုပ်၍သစ်အခြေခံစက်မှုစွမ်းအားဖြင့် ကုန် ချောများထုတ်ပြီး၊ ပြည်တွင်းပြည်ပသို့ ရောင်းချရာတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သဘော အရ ပြဿနာများနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်သာဖြစ်ပါသည်။ ပထမဦးစွာနှင့် နေ့စဉ် နှင့်အမျှ ဆိုသလို ရင်ဆိုင်ရမည့် ပြဿနာများအနက် ကုန်ကြမ်းနှင့်ဆိုင်သော ပြဿနာမှာ တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၁၂-၉)။ ၁၉၉၄-၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အထိ ပြည်ပရောင်း ကျွန်းသစ်လုံး အတန်းအစားအလိုက် ထုတ်လုပ်မှု

(ကုဗတန်)

စဉ်	ကျွန်းသစ်လုံး အတန်းအစားများ	၉၄- ၉၅	၉၅- ၉၆	၉၆- ၉၇	၉၇- ၉၈	၉၈- ၉၉	၉၉- ၂၀၀၀
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈
၁	ပထမနှင့်ဒုတိယ %	၉ ၀.၀၀၇	- -	၂ ၀.၀၀၂	- -	- -	- -
၂	တတိယ %	- ၀.၂၆၅	၁၂၇ ၀.၀၉၆	၇၈ ၀.၀၆၂	၄၀ ၀.၀၃၇	- -	၁၃ ၀.၀၀၇
၃	စတုတ္ထ %	၂၅၂၁ ၁.၈၉၄	၁၈၀၆ ၁.၃၈၉	၁၁၉၇ ၀.၉၅၆	၁၀၁၈ ၀.၉၅၀	၈၄၃ ၀.၄၇၀	၅၄၂ ၀.၂၇၈
၄	စက်ခွဲ(၁) %	၂၀၁၂၆ ၁၅.၁၁၇	၁၁၉၆၄ ၅.၂၀၁	၅၆၀၁ ၄.၄၇၄	၄၀၉၅ ၃.၈၂၂	၁၇၆၅ ၀.၉၈၃	၁၂၉၀ ၀.၆၆၂
၅	စက်ခွဲ(၂) %	၂၉၂၀၆ ၂၂.၂၃၇	၂၇၄၅၇ ၂၁.၁၁၇	၁၄၉၃၀ ၁၁.၉၂၆	၁၂၅၅၈ ၁၁.၇၂၂	၉၁၅၆ ၅.၁၀၀	၄၈၂၁ ၂.၄၇၃
၆	စက်ခွဲ(၃) %	၅၉၂၃ ၄.၄၄၉	၃၈၉၄ ၂.၉၉၅	၃၂၇၈ ၂.၆၁၈	၂၆၈၂ ၂.၅၀၃	၉၇၁ ၀.၅၄၁	၁၁၀၈ ၀.၅၆၈
၇	စက်ခွဲ(၄) %	၇၄၅၆၁ ၅၆.၀၀၂	၈၄၇၆၆ ၆၅.၁၉၂	၉၀၄၃၇ ၇၂.၂၄	၆၅၀၃၉ ၆၀.၇၀၈	၅၄၃၂၅ ၃၀.၂၆	၃၉၈၇၈ ၂၀.၄၅၆
၈	စုပုံရောင်း ^၁ %	- -	- -	၇၅၅၅ ၆.၀၃၅	၁၀၂၆၇ ၉.၅၈၃	၉၆၈၈၂ ၅၃.၉၆၅	၁၃၁၁၃၀ ၆၇.၂၆၃
၉	နယ်သစ်ဆိပ်ရောင်း ^၂ %	- -	- -	၂၁၁၁ ၁.၆၈၆	၁၁၄၃၆ ၁၀.၆၇၄	၁၅၂၃၅ ၈.၄၈၆	၁၆၀၆၄ ၈.၂၄
၁၀	သစ်လုံးတို့ %	၁၃ ၀.၀၁၀	၁၁ ၀.၀၀၈	- -	- -	၉၁ ၀.၀၅၁	၁၄ ၀.၀၀၇
၁၁	ဆုံပိုင်း %	၀.၂ -	- -	- -	- -	၂၆၁ ၀.၁၄၅	၉၀ ၀.၀၄၆
	စုစုပေါင်း ၁၀၀%	၁၃၃၁၃၉ ၁၀၀.၀၀	၁၃၀၀၂၅ ၁၀၀.၀၀	၁၂၅၁၈၇ ၁၀၀.၀၀	၁၀၇၁၃၅ ၁၀၀.၀၀	၁၇၉၅၂၉ ၁၀၀.၀၀	၁၉၄၉၅၀ ၁၀၀.၀၀

^၁ ASSORTED

^၂ EX-SITE

- သုံးသပ်ချက်။ (၁) ၁၉၉၇-၉၈ ခုနှစ် မှစ၍ သစ်ပါးလွှာပထမတန်း၊ ဒုတိယတန်းသစ်များ ထုတ်လုပ် နိုင်ခြင်းမရှိတော့ပါ။
- (၂) ၁၉၉၅-၉၆/၁၉၉၆-၉၇ခုနှစ် တို့တွင် စက်ခွဲ(၄)အဆင့် အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်စဉ်က စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှု၏ ၆၅% မှ ၇၂% အထိပါဝင်ခဲ့ပါသည်။
- (၃) ယခုစုပုံရောင်းအဆင့်က အနိမ့်ဆုံးဖြစ်လျက် ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ၆၇% ပါဝင်နေပါသည်။

ဇယား (၁၂-၁၀)။ ၁၉၉၀-၉၁ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အထိ ပြည်ပရောင်းသစ်လုံးတစ်တန်၏ ပျမ်းမျှ တင်ဒါ အရောင်းဈေးနှုန်း

(အမေရိကန်ဒေါ်လာ)

စဉ်	ကျွန်းသစ်လုံး အတန်းအစားများ	၉၀-၉၁	၉၁-၉၂	၉၂-၉၃	၉၃-၉၄	၉၄-၉၅	၉၅-၉၆	၉၆-၉၇	၉၇-၉၈	၉၈-၉၉	၉၉-၂၀၀၀
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
၁	ပါးလွှာပထမ	၄၇၆၅	-	-	-	-	-	-	-	-	-
၂	ပါးလွှာဒုတိယ	၂၂၆၈	၄၀၂၅	၄၇၄၉	-	၅၅၆၉	၅၅၀၀	၅၂၀၀	-	-	-
၃	ပါးလွှာတတိယ	၁၇၉၇	၃၃၅၅	၃၅၄၉	၃၆၉၅	၃၃၉၈	၃၅၂၈	၃၆၇၅	၃၆၃၂	၃၁၈၈	၃၈၇၇
၄	ပါးလွှာစတုတ္ထ	၁၃၅၁	၁၈၉၆	၁၉၈၇	၂၂၅၀	၂၄၆၈	၂၆၈၈	၂၉၁၅	၃၀၀၅	၂၉၀၅	၃၂၁၄
၅	စက်ခွဲပထမ	၈၈၀	၁၂၆၀	၁၃၀၆	၁၆၅၄	၁၉၃၅	-	၂၀၂၆	၂၀၁၅	၂၂၃၅	၂၄၀၇
၆	စက်ခွဲဒုတိယ	၇၂၅	၈၈၅	၉၂၃	၁၂၅၃	၁၄၉၄	-	၁၅၉၇	၁၅၀၈	၁၆၃၈	၁၇၉၃
၇	စက်ခွဲတတိယ	၅၉၃	၇၀၅	-	-	၁၂၂၄	-	၁၀၃၂	၉၈၇	၈၂၂	၇၇၉
၈	စက်ခွဲစတုတ္ထ	၅၁၅	၇၁၇	၆၉၇	၉၅၁	၁၂၂၅	-	၁၀၅၀	၁၀၂၂	၉၈၇	၁၀၅၆
၉	စုပုံရောင်း	-	-	-	-	-	-	၇၃၈	၇၉၅	၆၈၀	၇၀၅

မှတ်ချက်။

- ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ရှိ သစ်ပါးလွှာ စတုတ္ထတန်းစား၏ဈေး ၃၂၁၄ ဒေါ်လာသည် ၁၉၉၁-၉၂ ခုနှစ်ရှိ သစ်ပါးလွှာတတိယတန်းစား၏ဈေးနှုန်း ၃၃၅၅ ဒေါ်လာနီးပါးရှိခြင်း။
- ၁၉၉၉- ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ရှိ စက်ခွဲပထမတန်းစား၏ ဈေး ၂၄၀၇ ဒေါ်လာသည် ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ်ရှိ တစ်ဆင့်မြင့်သစ်ပါးလွှာ စတုတ္ထတန်းစား၏ဈေး ၂၄၆၈ နီးပါး ရှိခြင်း။
- ၁၉၉၉- ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်ရှိ စက်ခွဲဒုတိယတန်းစား၏ ဈေး ၁၇၉၃ ဒေါ်လာသည် ၁၉၉၃-၉၄ ခုနှစ်၏ တစ်ဆင့်မြင့်စက်ခွဲ ပထမ၏ဈေး ၁၆၅၄ ဒေါ်လာထက်ပိုလာခြင်း။
- ၁၉၉၉- ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ရှိ စက်ခွဲစတုတ္ထတန်းစား၏ဈေး ၁၀၅၆ ဒေါ်လာသည် ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်၏ တစ်ဆင့်မြင့်စက်ခွဲ ဒုတိယတန်းစား၏ဈေး ၉၂၃ ဒေါ်လာထက်ပိုလာခြင်း။

ဇယား (၁၂-၁၁)။ ၁၉၈၈-၈၉ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အထိ ပြည်ပတင်ပို့ ကျွန်းသစ်လုံးများ တင်ပို့မှုမှ ရငွေ^၀

(အမေရိကန်ဒေါ်လာ)

စဉ်	ခုနှစ်	ပြည်ပတင်ပို့ကျွန်းသစ်လုံး(တန်)				စုစုပေါင်း ဝင်ငွေဒေါ်လာ သန်း	ကျွန်းသစ်လုံး တစ်တန်မှ ဝင်ငွေဒေါ်လာ
		ပုံမှန်	နယ်စပ် ရောင်း	Ex.Siteနှင့် Assorted	စုစုပေါင်း တန်		
၁	၂	၃	၄	၅	၆=(၃+၄+၅)	၇	၈=(၇/၆)
၁	၁၉၈၈-၈၉	၁၂၈၆၂၈	၁၃၄၅၈	-	၁၄၂၀၈၆	၉၈.၇၀	၆၉၄.၆၅
၂	၁၉၈၉-၉၀	၁၁၀၆၂၈	၆၄၀၃၂	-	၁၇၄၆၆၅	၉၈.၄၈	၅၆၃.၈၂
၃	၁၉၉၀-၉၁	၈၂၂၄၀	၁၂၈၃၄၇	-	၂၁၀၅၈၇	၇၀.၇၀	၃၃၅.၇၂
၄	၁၉၉၁-၉၂	၄၂၂၄၄	၈၈၄၀၀	-	၁၃၀၆၄၄	၅၅.၃၅	၄၂၃.၆၇
၅	၁၉၉၂-၉၃	၁၀၄၃၅၀	၄၉၃၈၇	-	၁၅၃၇၃၇	၇၆.၂၅	၄၉၆.၉၅
၆	၁၉၉၃-၉၄	၁၁၆၅၀၀	၇၃၃၁၀	-	၁၈၉၈၁၀	၉၈.၀၃	၅၁၆.၄၆
၇	၁၉၉၄-၉၅	၁၀၄၂၉၇	၈၇၆၃	-	၁၁၃၀၆၀	၁၃၉.၁၄	၁၂၃၀.၆၇
၈	၁၉၉၅-၉၆	၉၇၃၁၂	-	-	၉၇၃၁၂	၁၃၉.၀၀	၁၄၂၈.၃၉
၉	၁၉၉၆-၉၇	၁၀၈၈၈၃	-	၉၆၆၆၆	၁၁၈၅၄၉	၁၂၄.၃၈	၁၀၄၉.၁၉
၁၀	၁၉၉၇-၉၈	၁၀၀၂၄၈	-	၂၁၇၀၃	၁၂၁၉၅၁	၉၈.၆၉	၈၀၉.၂၆
၁၁	၁၉၉၈-၉၉	၄၁၅၈၉	-	၁၁၂၁၁၇	၁၅၃၇၀၆	၁၁၃.၅၄	၇၅၆.၀၈
၁၂	၁၉၉၉- ၂၀၀၀	၆၃၀၉၀	-	၁၄၇၁၉၄	၂၁၀၂၈၄	၁၄၅.၅၁	၆၉၁.၉၇

ဇယား (၁၂-၁၂)။ စူးစမ်းတွေ့ရှိချက်နှင့် သုံးသပ်ချက်များ

စဉ်	ခုနှစ်	နှစ်အလိုက်တင်ပို့သည့်အနက် တန်ဖိုးနည်းသစ်ပမာဏ	တစ်တန်ချင်း တန်ဖိုးဒေါ်လာ	သုံးသပ်ချက်
၁	၁၉၈၈-၈၉	(၁၄၂၀၈၆)တန်အနက်၁၃၄၅၈တန်	၆၉၄.၆၅	-နှစ်စဉ်တင်ပို့ပမာဏအနက် တန်ဖိုးနည်းရာခိုင်နှုန်းများလျှင် တစ်တန်ချင်းတန်ဖိုးကျဆင်း လေ့ရှိသည်။ -အတန်းအစားခွဲခြားမှုအရေး ကြီးသည်။
၂	၁၉၉၀-၉၁	(၂၁၀၅၈၇)တန်အနက်၁၂၈၃၄၇တန်	၃၃၅.၇၂	
၃	၁၉၉၄-၉၅	(၁၁၃၀၆၀)တန်အနက်၈၇၆၃တန်	၁၂၆၀.၆၇	
၄	၁၉၉၅-၉၆	(၉၇၃၁၂)တန်အနက်လုံးဝမပါဝင်	၁၄၂၈.၃၉	
၅	၁၉၉၉-၂၀၀၀	(၂၁၀၂၈၄)တန်အနက်၁၄၇၁၉၄တန်	၆၉၁.၉၇	

^၀ ကိုးကားချက်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းများ

၁၂.၃။ ရည်မှန်းချက်

အခန်း ၁၁ တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သစ်လုံးတင်ပို့ခြင်းကို စီမံကိန်း ကာလအတွင်း တဖြည်းဖြည်းလျော့ချမည်ဖြစ်ရာ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ် စီမံကိန်းကာလပြီးဆုံးချိန် တွင်လုံးဝတင်ပို့ခြင်း မပြုတော့ပါ။ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ ကျွန်းသစ်လုံးများကို တဖြည်းဖြည်း ပိုမိုရောင်းချသွားပါမည်။ ကျွန်းသစ်လုံးကုန်ကြမ်း ဈေးနှုန်းမှာ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ် တွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၂,၀၀၀ အထိ တိုးတက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သစ်ခွဲသား တင်ပို့ခြင်းကို လက်ရှိတင်ပို့သည့် ပမာဏလောက်သာ ပုံမှန်တင်ပို့မည် ဖြစ်သော်လည်း သစ်ဈေးနှုန်း မြင့်တက်မှုနှင့် ကုန်ချောပိုမိုတင်ပို့ခြင်းကြောင့် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်းမှ ပြည်ပသို့ သစ်မာတင်ပို့ခြင်းကို ပထမ(၅)နှစ်ကာလတွင် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် တဖြည်းဖြည်းလျော့ချသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ စီမံကိန်း ကာလအတွင်း ကုန်ချောပစ္စည်းများကို နိုင်ငံခြားသို့တင်ပို့ရန် အစီအစဉ်ရှိပါသည်။ သစ်တော ဖက်စပ်မှလည်း စီမံကိန်းပြီးဆုံးသည့် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၈၁ သန်း ရရှိမည် ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ထို့အတူ ပုဂ္ဂလိကများမှ စီမံကိန်းကာလအတွင်း သစ်ကုန်ချောများကို ပြည်ပသို့ ပိုမိုတင်ပို့လာနိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၂၅၅ သန်းခန့် အထိရရှိမည် ဟုမျှော်မှန်းထားပါသည်။ အထက်ပါအချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ သစ်တောကဏ္ဍ တစ်ခုလုံး အတွက် သစ်တင်ပို့ခြင်းမှ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ရရှိမှုမှာ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၂၈၄ သန်း ခန့်သာ ရရှိသော်လည်း ၂၀၃၀-၂၀၃၁ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၇၀၀ သန်းခန့် ရရှိမည်မျှော်မှန်း ထား ပါသည်။

၁၂.၃.၁။ မဟာဗျူဟာမြောက် အဆိုပြုချက်များ

- (၁) ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း လစဉ်တင်ဒါကြီးများတွင် ပြည်တွင်း ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များက တင်ဒါတွင်ရောင်းသည့် တန်ချိန်စုစုပေါင်း၏ ၁၃% ကို ဝယ်ယူနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဤရာခိုင်နှုန်းသည် အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ ဂျပန်၊ စင်္ကာပူ၊ ဟောင်ကောင်နိုင်ငံတို့မှ ဝယ်သည့် ပမာဏနှင့် တန်းတူညီတူဖြစ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။
- (၂) ပြည်တွင်း စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ အလယ်အလတ်စား ကျွန်းသစ်လုံးများ ရောင်း ချသင့်ပါသည်။ ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းရှင်များက ပို၍ဝယ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ပ ရောင်း သစ်လုံးတန်ချိန်လျော့ပါက ဝင်ငွေလျော့နည်းမည်ဆိုသော စိုးရိမ်စရာ အခြေ နေပေါ်လာမည်မဟုတ်ပါ။
- (၃) ဆုပေးဒဏ်ပေးစနစ် သဘောအရ သစ်လုံးတန်ဖိုးထက် သာလွန်သောကုန်ချော ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းရှင်များကို ဦးစားပေးရောင်းသင့်ပါသည်။
- (၄) ပြည်ပသို့သစ်လုံးရောင်းခြင်း ရပ်ဆိုင်းရန်ကို အနှစ် ၃၀စီမံကိန်းကာလအတွင်း ခန့် မှန်းထားသည့် အချိန်ထက်စောနိုင်သမျှစော၍ ရပ်သင့်ပါသည်။

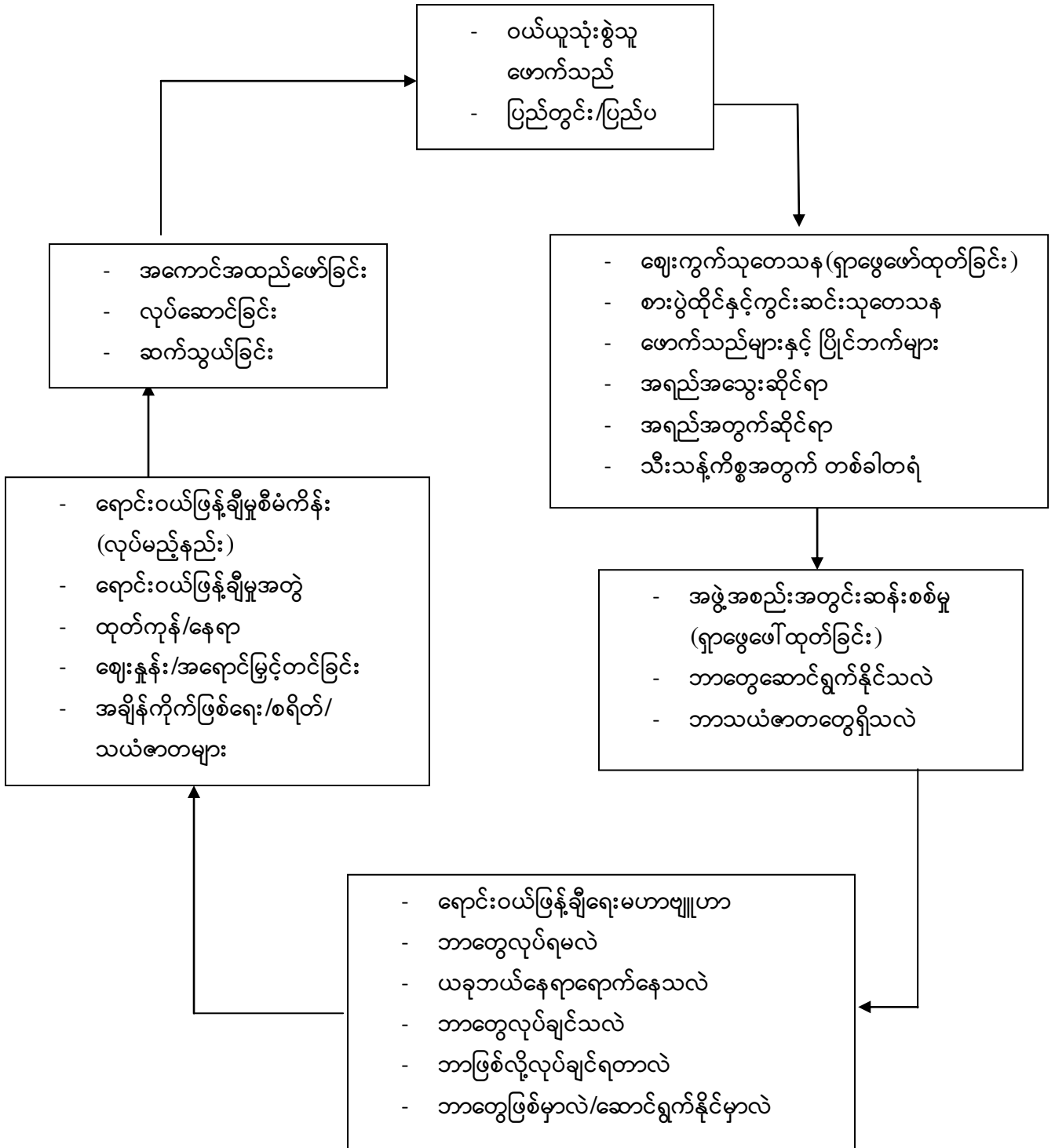
၁၂.၃.၂။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ

၁၂.၃.၂.၁။ ထုတ်လုပ်တိုးတက်ရေးနှင့် ဈေးကွက်တိုးတက်ရေး

- (က) သစ်တောထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းစုသည် အမှန်ပင် နိုင်ငံတကာနှင့် ထိတွေ့လုပ်ကိုင်ရသော လုပ်ငန်းစုဖြစ်ပါသည်။^၁ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်ရောင်းဝယ် ဖြန့်ချိမှု လုပ်ငန်း^၂ တွင်၊ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေး ဥပဒေများနှင့် လက်တွေ့ကျင့်ထုံးများ^၃ ကို နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် သစ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍများမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ အနေဖြင့် တတ်သိကျွမ်းကျင်ပါမှ လိုရာပန်းတိုင်သို့ တက်လှမ်းနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို စီစဉ်ရာတွင် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေး သဘောတရား နှင့် သစ်ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေး^၄ ဘာသာရပ်များကို လေ့ကျင့်ပညာပေးရေး အပိုင်း အားရှေးဦးစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ အမှန်ကန်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတကာက လက်ခံထားပါသည်။
- (ခ) ထုတ်ကုန်တိုးတက်ရေးတွင်^၅ တည်ဆဲဈေးကွက်များသို့ ပစ္စည်းသစ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ တင်သွင်းရေးနှင့် ဈေးကွက်တိုးတက်ရေး^၆ တွင်ဈေးကွက် အသစ်များသို့ ထုတ်လုပ်ဆဲပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများတင်သွင်းရေးတို့ ပါဝင်ရပါသည်။ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် စီမံဆောင်ရွက်ရာ၌ ရောင်းဝယ် ဖြန့်ချိရေး ဖြစ်စဉ်^၇ ဤသောချက်ကျသော အစိတ်အပိုင်းများ^၈ ပါဝင်လှုပ်ရှားသည့် ရောင်းဝယ် ဖြန့်ချိမှု သံသရာစက်ဝန်း^၉ ပုံ (၁၂.၂) အတိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

^၁ Pleydell. G,(*1988), Market Challenges & Opportunities for Timber Products in Asia Pacific,
^၂ Global Timber Marketing
^၃ Marketing Principles& Practices
^၄ Timber Marketing
^၅ Product Development
^၆ Marketing Development
^၇ Marketing Process
^၈ Key Components
^၉ Marketing Cycle

ပုံ(၁၂-၂)။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှု သံသရာစက်ဝန်း သဘောကို ခြုံငုံဖော်ပြချက် ^၀

^၀ Fletcher, T, & Russel-jones, N, (1997), Marketing for Success, Kogon Page, India Pvt. Ltd.

(ဂ) အရောင်းမြှင့်တင်ခြင်းအပိုင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ပဓာနကျသော အပိုင်းမှ ပါဝင်ပါသည်။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးနှင့် ပတ်သက်သော ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာ တန်ဆာပလာများ၏ အဓိကအချင်းအရာများကို အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုံး ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။^၁

	ကြော် ငြာခြင်း	အရောင်း မြှင့်တင် ခြင်း	ပြည်သူ ဆက်ဆံရေး	ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆက်တင်	တိုက်ရိုက်တုံ့ပြန် သည့်ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများ
ဆက်သွယ်ချက်များ					
ပေးလိုသည့်သတင်းကို ဖြန့်ချိနိုင်စွမ်း။	န ^၂	န	န	မ ^၃	မ
ပရိတ်သတ်အများအပြားသို့ ရောက်နိုင်သည့်အကျယ်အဝန်း။	မ	လ ^၄	လ	န	လ
ဦးတည်ထားသည့်ပရိတ်သတ် ဘက်မှ ယုံကြည်ထားရှိမှု။	န	န	န	မ	မ
အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်မှု အတိုင်းအတာ။	န	လ	မ	လ	လ
စရိတ်များ					
လုံးလျားစရိတ်	မ	လ	န	မ	မ
အဆက်အသွယ်တကြိမ် အတွက်စရိတ်။	န	လ	န	မ	မ
အဟောသိကံအဆင့်	မ	လ	မ	န	န
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအဆင့်။	မ	လ	န	မ	လ
ထိမ်းချုပ်မှု					
သီးသန့်ပရိတ်သတ်ကိုပန်းတိုင် ထားသည့်အတိုင်းအတာ	လ	မ	န	လ	မ
အခြေအနေပြောင်းသည်ကို လိုက်ပြီးကိရိယာတန်ဆာပလာ များအား ရအောင်စီမံခန့်ခွဲမှု အပိုင်းမှ ညှိနှိုင်းသည့် အရည်အချင်း	လ	မ	န	လ	မ

^၁ ဇော်မြစ် Fill, C.(1995),P.12 Wilson, R.M.S and Gilligan,C.(1999), Strategic Marketing Management.

^၂ န = အနိမ့် (Low)

^၃ မ = အမြင့် (High)

^၄ လ = အလယ်အလတ် (Medium)

၁၂.၃.၂.၂။ သစ်နှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အပါအဝင် ကုန်စည်ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်း

- (က) ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်းသည် ကုန်ပစ္စည်းသို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း တစ်ရပ်အတွက် ငွေကြေးပမာဏဖြင့် တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုအတွဲများအနက် ပြုပြင်ထိန်းချုပ်၍ ရနိုင်သောအပိုင်းလည်း တစ်ခုတည်းဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်ကုန်နှင့်တွဲဘက်၍ ရောင်းဝယ်ရေးချမှတ်ရာတွင်လည်း အလွန်အရေးပါလှသော အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) ဈေးနှုန်းမှန်ကန်စွာ သတ်မှတ်လိုပါလျှင် ကုန်စည်သက်တမ်း စက်ဝန်းဟု သိရှိကြသော မိတ်ဘက်၊ ဖွံ့ဖြိုး၊ ရင့်ကျက်၊ ကျဆင်း သဘာဝကိုသဘောပေါက်ရန်လိုပါသည်။ လုပ်ခများ၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်းနှင့် အမြတ်များသည် အထွေထွေဈေးနှုန်းအဆင့် များအပေါ် ရောင်ပြန်ဟပ်လေ့ရှိပါသည်။
- (ဂ) ကျေးလက်ဒေသနေသူများ လုပ်ကိုင်ကြသည့် သစ်တောနှင့် စိုက်ပျိုးရေး အခြေပြု သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေး လုပ်ငန်းများတွင် ကုန်စည်အခြေခံစရိတ်အပြင် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုစရိတ်၊ ပေးချေပုံပေးချေနည်းများ၊ ပစ္စည်းပို့ဆောင်စရိတ်များ ပေးချေရမည့်နည်း၊ ဝယ်သည့် ပမာဏ သို့မဟုတ် မှန်မှန်ဝယ်သည့်အပေါ် လျော့ပေးခြင်း စသည့်တို့မှာ စရိတ်ကို တိုးစေသောထပ်တိုး အကြောင်းအချက်များအဖြစ် ပါဝင်လာလေ့ရှိပါသည်။ ၎င်းကိစ္စကို ကြိုတင်လေ့လာသုံးသပ် ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန်လိုပါသည်။
- (ဃ) ဈေးကွက်ဈေးနှုန်းဆိုသည်မှာ ရောင်းသူအနေဖြင့် အချိန်အခါတစ်ခုတွင် အခြေအနေတစ်ရပ်ကြောင့် ရောင်း၍ရသောဈေးဟု သဘောပေါက်ရပါသည်။ ကာလအရှည်အတွက် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းကို သာမန်ဈေးနှုန်းဟု သတ်မှတ်ကြပါသည်။ ရောင်းသူ၏ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းပန်းမလှသည့်အခါ ကာလတို သာမန်ဈေးနှုန်းသာ ထားရှိနိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရောင်းပန်းလှ အမြတ်ထွက်ရှိမှု တည်တံ့လာပါလျှင် ကာလရှည် သာမန် ဈေးနှုန်းကို ထားနိုင်ပါသည်။ ရောင်းပန်းလှ အမြတ်ထွက်ရှိမှု တည်တံ့လာပါလျှင် သာမန်ဈေးနှုန်းကို ထားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (င) ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်နည်းများကို စီးပွားရေးအရ တွက်ချက်ကြရာတွင် ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုစရိတ်၊ ဝယ်သူများနေအထား၊ ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ ဖြန့်ချိရောင်းချသူ၏ အနေအထား၊ ရောင်းချသည့်ဧရိယာများ၊ ဖော်ပြဈေးနှုန်း စာရင်းများဟူသော အချက်(၆) ချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။ ဖော်ပြဈေးနှုန်း စာရင်းဆိုရာတွင် တူညီသော ဈေးနှုန်းကို တသတ်မှတ်ဈေးဟု၎င်း၊ အလျော့တွက်ပေးဈေးဟု၎င်း နှစ်မျိုး သတ်မှတ်ထားပါသည်။
- (စ) ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ရေးဗျူဟာ ချမှတ်ရာတွင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အယူအဆ သဘောတရား ဦးတည်ချက်၊ ယှဉ်ပြိုင်မှု၏ အနေအထား၊ ကုန်စည်သက်တမ်း

စက်ဝန်းဥပဒေရေးရာများ၊ သုံးစွဲသူများ၏ တုံ့ပြန်မှုများ၊ စရိတ်များစသည့် အချက် (၆) ချက်က အဓိကအားဖြင့် ဆွဲဆောင်မှုဖန်တီးစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၂.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၂.၄.၁။ ဈေးကွက်သုတေသနပြုလုပ်ရေး^၁

- (၁) မိမိအဖွဲ့အစည်းနှင့် ဝယ်ယူသူ၏အနေအထားကို စူးစမ်းလေ့လာရန်။
- (၂) (SWOT)^၂ ဟု အတိုကောက်ခေါ်ကြသည့် မိမိအားသာချက်၊ အားနည်းချက်၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည့် အန္တရာယ်များကို ဖော်ထုတ်ရန်။
- (၃) လုပ်ငန်းခွင် အတွင်း/ပြင်ပ ဝယ်ယူသူနှင့်ယှဉ်ပြိုင်ဘက်များ၊ အရေအတွက်နှင့် အရည်အသွေး စသည့် ကိစ္စများတွင် အခြေအနေသိရှိအောင် စူးစမ်းရန်။
- (၄) သုတေသနပြုလုပ်သူများနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးမန်နေဂျာများသည် သုတေသန ပြုလုပ်နေသည့်ကိစ္စရပ်၊ လုပ်ငန်းကိစ္စ၏ အစ၊ အလယ်၊အဆုံး သုံးပိုင်းစလုံးတွင် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး လက်တွဲအသိပေးနားလည်မှု အပြည့်အဝနှင့် ဆောင်ရွက်လျက် ရည်မှန်းချက် ထမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရန်။
- (၅) လုပ်ငန်းခွင်မှ မန်နေဂျာများအနေဖြင့်လည်း သုတေသနပြုလုပ်နည်း၊ သိရှိလာသည့် ကိန်းဂဏန်းများအပေါ် အခြေခံ၍ တွက်ချက်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ကြရန်။
- (၆) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ ဈေးကွက်သုတေသနဌာနစိတ်ကို၎င်း၊ ပြန်လည်အားဖြည့်ရန် သို့မဟုတ် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဖက်စပ်^၃ တွင် ဌာနတစ်ခုဖွင့်ရန်။ သုတေသနပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအဝိုင်းတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် စာကြည့်တိုက်နှင့် ခေတ်မီ အီလက်ထရွန်နစ် အထောက်အကူပစ္စည်းများ အမြန်ဆုံး တပ်ဆင်တည်ထောင်ရန်။
- (၇) ရရှိသောဈေးကွက် သတင်းအချက်အလက်များကို နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းသို့ ဖြန့်ဝေရန်၊ ဖြန့်ချိပေးရန်။
- (၈) သုတေသနနှင့် ရောင်းချရေးရောထွေးခြင်း မဖြစ်အောင်ရှောင်ရန်။

၁၂.၄.၂။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ရေး

အဓိကအချက်မှာအဖွဲ့အစည်း၏ အားနည်းချက်နှင့် အားသာချက်များ အစဉ်နိုးကြားသတိရှိစွာဖြင့် အောက်ပါအနေအထားများကို မျက်ခြေမပြတ်စီမံခန့်ခွဲရန်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ ဇစ်မြစ် H.F.Holtje,1981,Market Research P72
^၂ Strength,Weakness, Opportunities, Threats
^၃ Forest Product Joint Venture- FPJV

- (၁) အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လုပ်ဆောင်မှုစွမ်းရည် အစဉ်မြင့်မားနေစေရန်။
- (၂) အောက်ပါလုပ်ငန်းနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဖြစ်မြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲရန်။^၁
 - ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုရည်ရွယ်ချက် - စီမံကိန်းစနစ်
 - အကျိုးအမြတ်ဆန်းစစ်မှု - ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှု မဟာဗျူဟာ
 - ဆောင်ရွက်မှုစွမ်းရည် - စရိတ်သက်သာရေး ဆန်းစစ်မှု
 - သတင်းစနစ်များ - အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှု စွမ်းဆောင်ရည်

၁၂.၄.၃။ ရောင်းဝယ်ရေးမဟာဗျူဟာ ချမှတ်ရာတွင် ထားရှိသင့်သည့် ဦးတည်ချက်များ

- (၁) ပြည်ပသို့ သစ်အလုံးလိုက် ရောင်းချတင်ပို့ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်းများ အတွက် ကုန်ကြမ်းသစ်လုံး ဖြန့်ဖြူးခြင်းတို့ကို ဟန်ချက်ညီညီ ဆောင်ရွက်လျက် ပြည်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်းများမှ တန်ဖိုးမြင့် ကုန်ချောများပိုမို ထုတ်လုပ်ရန် ဦးတည်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သစ်မာကုန်ချော တင်ပို့ရေးတိုးမြှင့်ရန်နှင့် အခြေခံ သစ်တောပစ္စည်းများ၊ လူသုံးနည်းသစ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးဦး တည်ဆောင်ရွက် ရန် ။
- (၂) နိုင်ငံတော်အတွက် အမြဲတမ်းအားထားရသည့် စီးပွားရေးအရင်းအမြစ် တစ်ခု အဖြစ် တည်ရှိအောင် သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထုတ်လုပ် ရေးနှင့် ရောင်းချရေးတို့ကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်သွားရေး ဦးတည်ပြီး နိုင်ငံပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် လုပ်ငန်း လက်တွဲဆောင်ရွက်ရန်။

၁၂.၄.၄။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးအတွဲမှ ထုတ်ကုန်များအပိုင်း

ဇယား (၁၂-၁၄)။ သစ်ထုတ်သော အဓိကဒေသများမှ ပြည်ပသစ်တင်ပို့ခြင်း

ကုမ္ပဏီထောင်ပေါင်း

သစ်ထုတ် ဒေသများ	သစ်လုံး			သစ်ကုန်ချော		
	၁၉၉၇	၁၉၉၈	၁၉၉၉	၁၉၉၇	၁၉၉၈	၁၉၉၉
အာဖရိက	၅၃၃၈	၄၃၉၀	၃၉၃၃	၃၀၆၂	၃၁၉၃	၃၄၉၀
အာရှပစိဖိတ်	၁၀၂၃၃	၈၀၁၉	၈၅၇၀	၃၇၂၀၆	၃၄၂၇၁	၃၄၃၇၈
တောင်အမေရိက	၂၃၆	၂၃၄	၂၅၅	၃၆၅၄	၃၀၉၁	၂၃၅၁
စုစုပေါင်း	၁၅၈၀၈	၁၂၆၄၃	၁၂၇၅၇	၄၃၉၂၂	၄၀၅၆၀	၄၀၂၁၆

^၁ ဖော်ပြခြင်း- Hotlting, H.F. (1981), Marketing, P22

*Wilson, R.M.S, & Gilligan, C,(1999), Strategic Marketing Management

ဇယား (၁၂-၁၅) ။ အချောကိုင်ပြီး တန်ဖိုးမြင့် သစ်* တင်ပို့ခြင်း^၁

အမေရိကန်ဒေါ်လာဘီလီယံပေါင်း

တင်ပို့သည့်ကာလများ					
တင်ပို့သည့်နိုင်ငံ	၁၉၉၄	၁၉၉၅	၁၉၉၆	၁၉၉၇	၁၉၉၈
တရုတ်နိုင်ငံ	၁.၂၇	၁.၅၈	၁.၆၆	၂.၀၄	၂.၁၆
အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ	၁.၂၈	၁.၄၇	၁.၅၃	၁.၂၄	၀.၇၄
မလေးရှားနိုင်ငံ	၀.၇၉	၀.၉၂	၁.၁၁	၁.၂၀	၁.၁၀
ထိုင်းနိုင်ငံ	၀.၆၉	၀.၇၆	၀.၇၄	၀.၇၁	၀.၇၀

* အိမ်တွင်းနှင့် ဥယျာဉ်သုံးပရိဘောဂများ၊ ပရိဘောဂအစိတ်အပိုင်းများ၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း၊ အိမ်တွင်းနှင့် အလှဆင်အစိတ်အပိုင်း ပုံဖော်သစ်များနှင့် အခြားထပ်ဆင့်တန်ဖိုးရှိ သစ်ကုန်ချောများ။

၁၂.၄.၅။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုအတွဲများအနက် ဈေးကွက်ရှိနေရာများတွင် မြန်မာ့သစ်များ အသုံးဝင်မည့် အနေအထားများ

စဉ်	ဈေးကွက်ရှိအသုံးချမှုအပိုင်း	မြန်မာ့ကျွန်း	မြန်မာ့သစ်မာ
၁	တန်ဖိုးမြင့်ဈေးကွက်	-ပုံပန်းလှသည့် သစ်ပါးလွှာများ၊ အပျော်စီး သင်္ဘော ကြမ်းခင်းများ၊ သင်္ဘောအတွင်းခန်းပရိဘောဂများ၊ အကောင်းစားပရိဘောဂများ၊ ကြမ်းခင်းများ၊ ဥယျာဉ်သုံး ပရိဘောဂများ၊ အထူးအော်ဒါသစ်ခွဲသား များ။	- ရှိ(စ)ဝုဒ်၊ အုပ်(ခ)၊ ချယ်ရီ၊ မေပယ်(လ်)၊ မဟော်ဂနီတို့နှင့် ရင်ဘောင်တန်းနိုင်သော တမလန်း၊ ပိတောက်၊ ရင်းဒိုက်၊ ယမနေ၊ ယင်းမာအစ ရှိသော သစ်များ
၂	အကြီးစားသစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ (ကုန်ကြမ်းသစ်လုံးအသုံးများသည့်စက်မှု အခြေခံသစ်လုပ်ငန်း)	- မျက်နှာလွှာပုံး ကျွန်းသစ်ပါးလွှာများ	- စက္ကူနှင့်ပျောဖတ်၊ သစ်ပါးလွှာနှင့် အထပ်သား၊ သစ်စအထပ်ပြား၊ သစ်ဖိုင်ဘာအပြား၊ သစ်မျှင်ပြား၊ အလတ်စားသိပ်သည်းမှုရှိ သစ်မျှင်ပြားစသည့်များ
၃	အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းမှထုတ်သောအချောကိုင်ပြီး တန်ဖိုးမြင့်သစ်များ တန်ဖိုးမြင့်	ကြမ်းခင်းသုံးများ၊ အငယ်စား သင်္ဘော ကြမ်းခင်းများ	- အိမ်တွင်းနှင့်ဥယျာဉ်သုံးပရိဘောဂများ၊ အစိတ်အပိုင်းများ၊ ထုတ်ပို့ပစ္စည်း၊ အိမ်တွင်းနှင့် အလှဆင်အစိတ်အပိုင်းများ ပုံဖော်သစ်များ ထပ်ဆင့်တိုး တန်ဖိုးရှိ သစ်ကုန်ချောများ

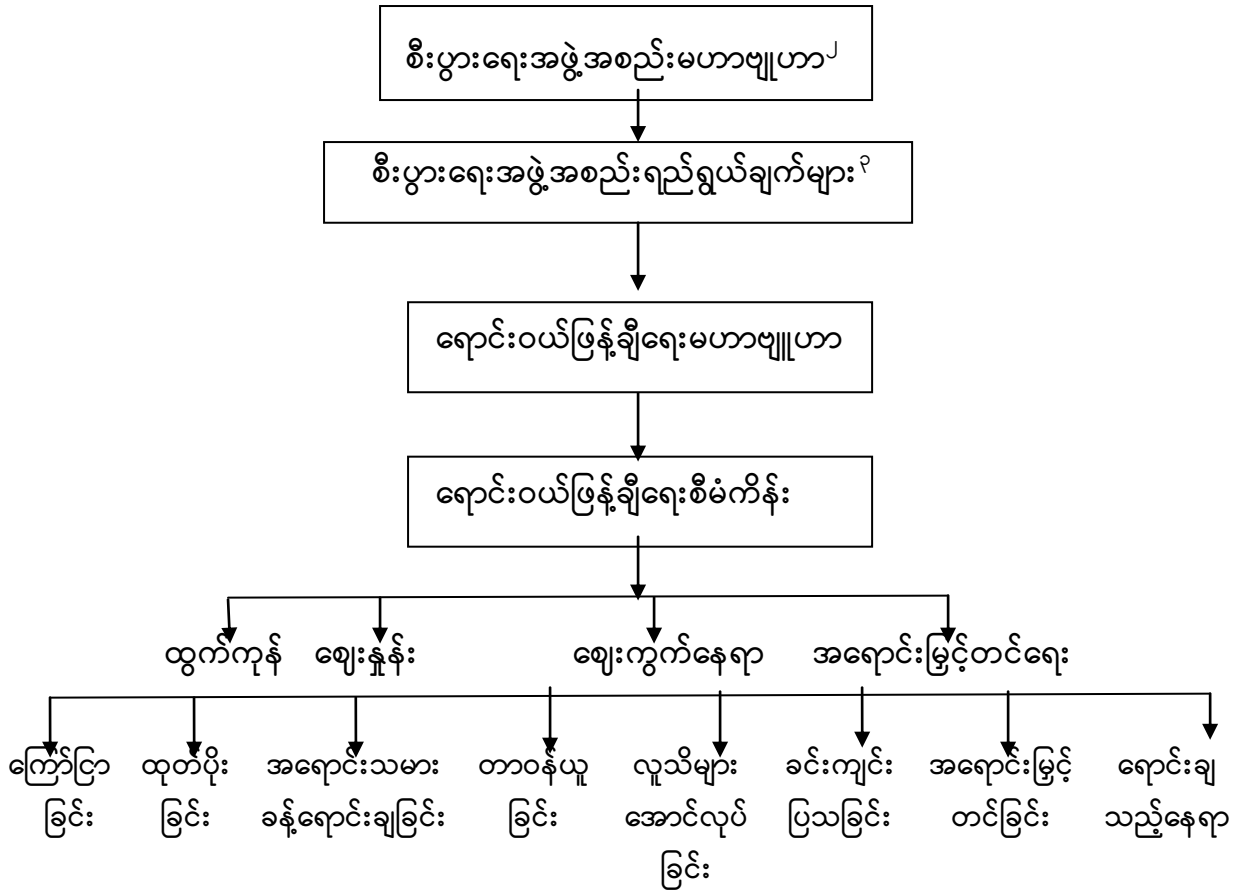
^၁ ဖော်ပြခြင်း Annual Review and Assessment of the World Timber Situation, 1999, ITTO

၁၂.၄.၆။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုအတွဲများအနက်မှ သစ်ဈေးနှုန်း တွက်ချက်သတ်မှတ်ရေး

- (က) ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ရာတွင် စရိတ်အပေါ်အခြေခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ စရိတ်တွက်ချက်မှုကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။
 - (၁) သုံးစွဲပြီးသစ်ကုဗပေ
 - (၂) သစ်တန်ဖိုး
 - (၃) တန်ဖိုးကျ(တစ်ကုဗပေတွင် \$ ၀.၃)
 - (၄) တိုက်ရိုက်လုပ်အားခ (တစ်ကုဗပေတွင် \$ ၀.၆၉)
 - (၅) စက်ရုံဝန်ဆောင်စရိတ် (တစ်ကုဗပေတွင် \$ ၁.၁၂)
 - (၆) ရောင်းဖြန့်စရိတ်(၂ + ၃ + ၄ + ၅) အပေါ် ၁၀%
 - (၇) ပေါင်း (၂ + ၃ + ၄ + ၅ + ၆)
 - (၈) (အမြတ်) (၇) အပေါ် ၁၀%
 - (၉) ရောင်းဈေး(၇ + ၈)
 - (၁၀) အဆိုပြုရောင်းဈေး
- (ခ) ၁၉၇၆ ခုနှစ် ထုတ်ပြန်သော အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ မြန်မာနိုင်ငံသစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ အမှတ်၁၃၆၊ အတွဲ (၁)၊ အစီရင်ခံစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲများအပိုင်း၊ နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) စာမျက်နှာ(၃)တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။
 - ပြည်ပရောင်းသစ်များအတွက် ဈေးနှုန်းတွက်ချက်ရာတွင် ရှုပ်ထွေးသောတွက်နည်းများဖြင့် တွက်ထားကြောင်း၊
 - ပြည်တွင်းရောင်းသစ် ဈေးနှုန်းတွက်ရာတွင်လည်း သစ်လုပ်ငန်း ကော်ပိုရေးရှင်းသည် စရိတ်အပေါ် အမြတ်တင်ခြင်း အခြေခံပြီး ရှုပ်ထွေးသောတွက်နည်း များဖြင့် တွက်ထားကြောင်း စသည့်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။
- (ဂ) ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် အိုင်တီတီအိုအဖွဲ့က အထောက်အပံ့ဖြင့် သစ်လုပ်ငန်းမှပရိဘောဂ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည် မြှင့်တင်ရေးအတွက် မလေးရှားနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံများရှိ ပရိဘောဂ ထုတ်လုပ်သောစက်ရုံများ၏ ကုန်ကျတန်ဖိုးတွက်ချက်မှုများကို လေ့လာခြင်းအစီရင်ခံစာကို သုံးသပ်သင့်ပါသည်။
- (ဃ) ပြည်ပဈေးကွက်တွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော တွက်ချက်ပုံနည်းစနစ်ကို ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များ၏ အကြံဉာဏ်ရယူ၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါက ပြောင်းလဲတွက်ချက်သင့်ကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

၁၂.၄.၇။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုအတွဲများအနက်မှ အရောင်းမြှင့်တင်မှုအပိုင်း

(က) ရောင်းဝယ်ရေးဗျူဟာချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အောက်ပါအတိုင်း မြှင့်တင်ရေးအစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။^၁

(ခ) မြှင့်တင်ရေး၏ လှုပ်ရှားမှု အစီအစဉ်များအတွက် အောက်ပါအပိုင်း အစီအမံနှင့် တာဝန်များပါ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။^၄

- လူအများ
- ဖြန့်ဖြူးခြင်း
- အရောင်းဌာနများ
- တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ဝိုက်ဆက်သွယ်မှုများ
- ကိုယ်စားလှယ်/ အကျိုးဆောင်များ
- အဝေးရောင်းစနစ်
- လျှော့တွက်ပေးခြင်း
- ပွဲခ/ အကျိုးဆောင်ခ
- ပို့ကုန်

^၁ ဖော်ပြချက်။ R.M.S, Wilson,& C.Gilligan, 1999,Strategic Marketing Management
^၂ Corporate Strategy
^၃ Corporate Objectives
^၄ ဖော်ပြချက် Fletcher, T& Russel- Jones N,(1999) Marketing for success

၁၂.၄.၈။ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးစီမံကိန်း၏ အချိန်ကိုက်ညီစေရေး

- (၁) နှစ်စဉ်ကြော်ငြာများ အများဆုံးထွက်ပေါ်လေ့ရှိသည် ရာသီမတိုင်မီ အချိန်ကာလနှင့် စီးပွားရေးစီမံချက်များ စတင်ပြင်ဆင်သည့် အချိန်များမတိုင်မီ ရောင်းဝယ်ရေး စီမံချက်များကို ပြုစုရန်။
- (၂) စီမံချက်ပြုစုရာတွင် လာမည့်နှစ်အတွက် အသေးစိတ်နှင့်နောက်ဆက်တိုက် သုံးနှစ် အတွက်အစီအစဉ် လျာထားချက်များ ပါဝင်စေရန်။
- (၃) လွန်ခဲ့သည့် နှစ်စီမံချက်၏ လျာထားချက်အမှန်ရှိမှု ကိန်းဂဏန်းများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ရန်။
- (၄) ပုံစံဇယားများကို ညီညွတ်မှုဖြစ်အောင် ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် သက်ဆိုင်သူများ အသုံးပြု ရာတွင် အချိန်ကုန်သက်သာစေရန်။
- (၅) လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် တတ်အားသရွေ့ဆွေးနွေးရန်၊ ထိုမှရောင်းဝယ်ရေးစီမံ ချက်ပါ ဦးတည်ချက်များကို အချိန်တိုအတွင်း သဘောပေါက်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၆) အစီရင်ခံစာတင်ပြမည့်ရက်များကို သတ်မှတ်ထားသည့် အတိုင်းရရှိရေး ကြပ်မတ် ရန်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် တိုးတက်မှု မည်သို့မည်မျှရှိသည်ကို လူအများအား သိရှိစေရန်။

၁၂.၄.၉။ ဈေးကွက်သုတေသနနှင့် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးအတွက် စရိတ်များ^၁

- (၁) ဈေးကွက်သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် စရိတ်များမှာ အသင့်အတင့်သောပမာဏများမှ လွန်စွာမြင့်မားသော စရိတ်များအထိ ကုန်ကျလေ့ရှိပါသည်။
- (၂) ထိုသို့သော စရိတ်များအပေါ် ဆန်းစစ်မှုကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်သင့် ပါ သည်။
 - ပါဝင်မည့် အစိတ်အပိုင်းအလိုက် ကုန်ကျမည့်စရိတ်များကို ကြိုတင်ခန့်မှန်း သုံး သပ်ရန်။
 - အထက်ပါအပိုင်းများအလိုက် ဆောင်ရွက်ရမည့် အချိန်ကာလကို ခန့်မှန်းရန်။

^၁ ဖော်ပြချက်။ သစ်တောရေးရာ စက်မှု အခန်းကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အကြံပြုချက်များ၊ ဦးရွှေဘော်၊ ၁၈-၅-၂၀၀၁

- မိမိလက်ထောက် ဝန်ထမ်းများနှင့် တကွလိုအပ်၍ ငှားရမ်းမည့် ကျွမ်းကျင်သူများ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်များစရိတ်ကိုပါ ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန်။
 - ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အမေးအဖြေများ၊ စာလွှာများ၊ အစီရင်ခံစာများ ထည့်သွင်း ရန် စသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် အချိန်နှင့်စရိတ်များ ထည့်သွင်း တွက်ချက်ရန်။
 - စရိတ်နှင့် အကျိုးအမြတ် ချိန်ခွင်လျှာတွင် ယှဉ်ကြည့်နိုင်ရန် အသေးစိတ် သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် ငွေကုန်ကျလေ့ရှိပါသည်။ စွန့်စားမှုတစ်ရပ်အဖြစ်လည်း ယူဆလေ့ရှိပါသည်။ သုတေသနစိတ်ဝင်စားမှုမရှိ၍ သုတေသနမလုပ်ခြင်းသည် မှားယွင်းသည့် အယူအဆ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ကို သဘောပေါက်ရန် အရေးကြီးသည်။
- (၃) ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေး စရိတ်များသည် စိတ်တိုင်းကျသတ်မှတ်ပေးရန် အငြင်းပွားစရာများ ပေါ်ပေါက်လေ့ရှိပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းအနက် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိလုပ်ငန်းဆိုင်ရာတွင် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးဌာန၏ စရိတ်များသာမက အခြားကိစ္စရပ် များပါပတ်သက်၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤပြဿနာကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရေးပြဿနာ ဟူ၍ လည်းသတ်မှတ်ကြပါသည်။
 - (၄) အခြားပြဿနာတစ်ရပ်မှာ စာရင်းကိုင်များ၏ ဓလေ့အရ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်များကို စရိတ်တွက်ချက်စနစ်တွင် မဏ္ဍိုင်ထား၍ တွက်ချက်ခြင်းကြောင့် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိရေးစနစ်အလိုက်ဝယ်သူ အကြိုက်လိုက်ဖက်စေရေးနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရေး လက်ဦးမှု နေရာယူရေး အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်ရန် အခက်အခဲရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။
 - (၅) အမြတ်ရရှိရေးမှာ ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးရေး အစိတ်အပိုင်းများ အလိုက်ရောင်းရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ဈေးနှုန်းတွက်ချက်ရေး မှန်ကန်မှသာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။
 - (၆) ထုတ်ကုန်စရိတ်တွက်ရေးကို စိစစ်မှုပြုလုပ်လျှင် ထုတ်ကုန်အရင်းခံတို့၏ အဖွင့်သဏ္ဍာန်များ ပေါ်လွင်မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်သည် ရောင်းဝယ် ဖြန့်ဖြူးမှု လိုက်ဖက်ညီစေရေးကို အထောက်အထူပြုစေမည် မဟုတ်ကြောင်း ဂရုပြုရပါမည်။
 - (၇) တိုက်ရိုက်စရိတ်များ သွယ်ဝိုက်စရိတ်များကို တတ်နိုင်သ၍ မျှတမှုရှိအောင် လုပ်ခြင်းသည် စရိတ်များ စုံလင်မျှတစွာ ပါဝင်စေသော တွက်နည်း၏ အဓိကသော့ချက် သဖွယ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပါမည်။^၁

^၁ ဖော်ပြချက်။ R.M.S Wilson & C.Gilligan 1999. Strategic Marketing Management

၁၂.၄.၁၀။ သစ်နှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ

- (က) ကျေးလက်၊ သစ်တောတွင်းနှင့် သစ်တောကို မှီခိုနေထိုင်လျက်ရှိကြသော ပြည်သူများ ဝင်ငွေရရှိရေးသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအခြေပြု ကျေးလက် လှုပ်ရှားမှုများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအခြေပြု သစ်တောလုပ်ငန်းတို့၏ ဦးတည် ရည်မှန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်မှုများသည် သယံဇာတအခြေပြုနှင့် ထုတ်လုပ်မှုစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဦးစားပေးအား စိုက်ထားလေ့ရှိပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ဈေးကွက်ရရှိရေး အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းကို မှီခိုအားဖြည့်ဆောင် ရွက်ရန်လိုပါ၍ ဖွံ့ဖြိုးရေး ကို ဟန်ချက် ညီအောင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ချိမှုတွင် ကုန်ပစ္စည်း အသစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြေပြုပြင်ခြင်းတို့မှ တဆင့်သယံ ဇာတ စီမံခန့်ခွဲ မှု လုပ်သင့်ပါသည်။
- (ခ) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ကိစ္စတွင်လည်း ရောင်းဝယ် ဖြန့်ချိမှု၏အရေးပါပုံနှင့် သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှုကို ကုန်ကြမ်း ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် ကုန်ချောထုတ်လုပ်ရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်လုပ်ကိုင်သင့်ပါသည်။
- (ဂ) လူသုံးနည်းသစ်များ သစ်သယံဇာတပေါကြွယ်ဝသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ သုံးစွဲခဲ့သော သစ်များကို အသုံးများခဲ့ပါသည်။ လူသုံးနည်း ၍ လူသိနည်းသော သစ်အမျိုးအစားများ အများအပြား ကျန်ရှိပါသည်။ ၎င်းသစ်များ အနက်အချို့သော လူသုံးနည်းသစ်များမှာ နိုင်ငံခြားတွင် လူသုံးများကြောင်း သိရှိရပါသည်။ လူသုံးနည်းသစ်များ လူသိများ၊ လူသုံးများလာပါက ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်စသည့် အဖိုးတန်သစ်များ ကို နိုင်ငံခြားသို့ ပိုမိုတင်ပို့ နိုင်ပြီး ဝင်ငွေတိုးလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ လူသုံးနည်းသစ်များ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် အာနိသင်နှင့် အသုံးဝင်ပုံကို သုတေသန ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဈေးကွက်သို့ဝင်နိုင်ရန်နှင့် တာရှည် စွာထွက်အား ကောင်းစေရန် ကုန်ပစ္စည်းများ အစဉ်ဆက်မပြတ်နှင့် အရည်အသွေး မှန်ကန်စွာထွက်ရှိရေး ဖြစ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။
- (ဃ) သစ်အမျှင်များကို အခြေခံသောကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှု ကြွယ်ဝပြီး သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ အဆင့်မြင့်သော ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများတွင် မွေးစကလေးအရွယ် အသုံးအဆောင်မှအစပြု၍ အသက် ကြီးသူတို့ သွေးကြော ပိတ်ပင်မှု ကာကွယ်ရေး ဆေးဝါးအထိ ပစ္စည်းပေါင်းစုံ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ငွေပင်ငွေရင်းနှင့် နည်းပညာ အလှမ်းမမှီသေး ပါ ကသစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များနှင့်လူသုံးနည်း သစ်များ

အနက်မှထုတ်လုပ်ရေး ကုန်ကြမ်းအဖြစ် ရောင်းချသွားနိုင်ရန် နည်းလမ်းများလေ့လာ ဖော်ထုတ်သင့်ပါသည်။^၁

၁၂.၄.၁၁။ နိုင်ငံတကာ သစ်ရောင်းဝယ်ရေးအပေါ်တွင် ကျရောက်နေသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ကမ္ဘာနှင့်ချီသော ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်မှုများ၊ ကုန်သွယ်ရေး လွတ်လပ်မှုပေးခြင်း၊ ထာဝစဉ်တည်တံ့သော သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစနစ်ရှိသည့် သစ်တောများမှ အရင်းခံသော သစ်ကုန်ချောဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံချက်ပေးခြင်း၊ ဈေးကွက် တည်ငြိမ်မှုမရှိခြင်း၊ ကျဆင်းဆုတ်ယုတ်မှုရှိခြင်း၊ စသည့်အရေး ကိစ္စရပ်များကို ရင်ဆိုင်ရပါမည်။ ခေတ်နှင့်ရင်ဘောင်တန်း လိုက်နိုင်ရပါမည်။ ရောင်းဝယ်ရေး သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ကို ကျွမ်းကျင်ရန်လိုပါသည်။

၁၂.၄.၁၂။ တွေ့ကြုံနိုင်သည့် အတားအဆီး အခက်အခဲများ

- စီးပွားရေး၊ ဈေးကွက်နှင့် ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ရေး စွန့်စားချက်များသည်-
 - (၁) ဈေးကွက်တွင် ပစ္စည်းပြည့်နေ၍သော်လည်းကောင်း၊
 - (၂) ဝယ်သူတို့ နှစ်သက်မှုပြောင်းလဲခဲ့၍ လည်းကောင်း၊
 - (၃) တီထွင်ထားသည့် ပစ္စည်းအသစ်များ ထွက်ပေါ်လာ၍လည်းကောင်း၊
 - (၄) ပြိုင်ဘက်များ အရှိန်မြင့်လာ၍ လည်းကောင်း၊
 - (၅) အထွေထွေစီးပွားရေး ငြိမ်သက်မှုမရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊
 - (၆) ရာသီဥတုအလိုက်ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်၍လည်းကောင်း၊ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိပါသည်။

၁၂.၅။ နိဂုံး

ရောင်းဝယ်ရေးအခြေခံ သဘောတရားများကို သိရှိနားလည်မှ ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်ကို စူးစမ်းသိရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သိရှိရသည့်အခါ မိမိသယံဇာတများအနက်မှ ဈေးကွက်တွင် ရောင်းပန်းလှသည့် ကုန်ချောများကို ထုတ်လုပ်နိုင်ပါမည်။ ထုတ်လုပ်ရသည့် ကုန်ချောများကို ဈေးကွက်သို့ဖြန့်ဖြူးရေး လမ်းကြောင်းမှန်ကန်စွာနှင့် တင်ပို့ရပါမည်။ ထိုမှသာ ဝယ်သူ၏အကြိုက်ကိုလိုက်ဖက်ညီအောင် ရောင်းသူကစီမံပြီး ရောင်းသူအတွက် အမြတ်ထွက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ ကိုးကားချက်။ Dr.Amar N. Neogi, Director of Material Technology, Development of New Wood-based Product in Response to Trends in Materials % Emerging Technologies, Weyerhaeuser Company 1998.

၁၃။ ဇီဝစွမ်းအင်

၁၃.၁။ နိဒါန်း

ထင်းလောင်စာသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အသုံးပြုနေကြသော ဇီဝလောင်စာများအနက် အဓိကအကျဆုံး လောင်စာဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာများတွင် ထင်းသာမက စိုက်ပျိုးသီးနှံများ၏ ဘေးထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ဝါ၊ နှမ်းနှင့် ပဲစင်းငုံပင်စည်များ၊ ကြိတ်ရိုး၊ ကောက်ရိုး၊ စပါးခွံ၊ ထန်းလက် စသည်တို့ကို နေ့စဉ်ချက်ပြုတ်ရာတွင် အသုံးပြုကြပါသည်။ ထင်းလောင်စာများကို ကျေးလက်လူထုက အဓိကအသုံးပြုကြပါသည်။ မြို့နေလူထုများသည် ထင်းအစား အခြားအစားထိုး လောင်စာများဖြစ်သည့် လောင်စာတောင့်၊ နေရောင်ခြည် စွမ်းအင်သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့နှင့် လျှပ်စစ်မီး တို့ကို ရရှိအသုံးပြုနိုင်ကြသောကြောင့် ထင်းနှင့်မီးသွေး အသုံးပြုမှုမှာ ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ ထက် လျော့နည်းပါသည်။

ထင်းလောင်စာ အသုံးပြုမှုပမာဏသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ကိုလိုက်၍ ကွဲပြား ခြားနားမှု ရှိပါသည်။ ထိုကွဲပြားခြားနားချက်များသည် စိုက်ပျိုးရေးအခြေခံလုပ်ငန်းများ အခြေ အနေ၊ အိမ်ထောင်စု အရွယ်အစား၊ အခြားလောင်စာများရရှိနိုင်မှု၊ လူနေမှု အဆင့်အတန်းနှင့် ရာသီ ဥတု အခြေအနေများပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ ချင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ် တို့တွင် ဆောင်းရာသီ၌ ရာသီဥတု အေးမြခြင်းကြောင့် အိမ်တွင်းအနွေးဓါတ် ရရှိနေစေရန်အတွက် ထင်းလောင်စာကို အသုံးပြုကြသော်လည်း ထင်းအသုံးပြုမှုသည် ချက်ပြုတ်ရာတွင်သာ အများဆုံး အသုံးပြုကြပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း အိမ်ထောင်စု တစ်စု၏ နှစ်စဉ် ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲမှုပမာဏသည် မြို့နေလူထုများအတွက် ၁.၄ ကုဗတန်နှင့် ကျေးလက်နေ ပြည်သူများအတွက် ၂.၅ ကုဗတန်ခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။

မီးသွေးသည် ထင်းပြီးလျှင် လူသုံးအများဆုံး လောင်စာဖြစ်ပါသည်။ ထင်းလောင်စာ ပမာဏ၏ ၄% မှ ၆% အထိရှိသော မီးသွေးများကို မြို့နေလူထုမှ သုံးစွဲနေကြပါသည်။ မြန်မာပြည် လူဦးရေ ၄၇သန်း၏ ၂၄%သည် မြို့များတွင် နေထိုင်ကြပြီး ထင်းနှင့်မီးသွေးတို့ကို ကိုယ်တိုင် စုဆောင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝယ်ယူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ထိုနည်းနှစ်နည်းစလုံးဖြင့်သော် လည်းကောင်း ရရှိသုံးစွဲကြပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်ကြသော လူဦးရေ၏ ၅၀%သည် မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ် ဒီရေတောများမှလာသည့် မီးသွေးများကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာမှ စတင်၍ အသုံးပြုနေခဲ့ကြပါသည်။ မီးသွေးဖုတ်ရန်အတွက် သစ်တောများကို အဆမတန် ခုတ်ယူကြမှုကြောင့် သစ်တောများ ပြုန်းတီးခဲ့ကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးမှ မီးသွေး ထွက်ရှိမှု ရပ်ဆိုင်းသွားပြီးဖြစ်ပါသည်။ မီးသွေးကို အဓိကထုတ်လုပ်သော တိုင်းဒေသကြီးများမှာ သွားလာရေး လွယ်ကူသည့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး၊

မကွေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အောက်ပိုင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်ရှိသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှာ ၎င်းတို့ဒေသအတွင်း သုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက်သာ အနည်းငယ် ထုတ်လုပ်ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ကမ်းရိုးတန်းဒေသများဖြစ်သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတို့မှာ နောင်တွင် ရန်ကုန် မီးသွေးဈေးကွက်အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည့် မီးသွေး တင်ပို့ရာ ဒေသများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

သဘာဝတောများ ပြုန်းတီးနေခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် မီးသွေးဖုတ်ခြင်းကို ယခုအခါ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လျော့နည်းလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တားမြစ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ထင်းအစား အခြားလောင်စာများကို သုံးစွဲလာကြ စေရေးအတွက် အားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၁၃.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၃.၂.၁။ လူဦးရေ

မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေသည် ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် သန်း၅၀ ခန့်ရှိပြီး၊ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် သန်း၈၀ခန့်ကျော် ရှိလာမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ကျေးလက် ဒေသနှင့် မြို့ပြလူဦးရေ အချိုးသည် ကျေးလက်တွင် ၇၆%ဖြစ်ပြီး မြို့ပြတွင် ၂၄% ဖြစ်ပါသည်^၁ ။

၁၃.၂.၂။ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်နှင့် ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုအခြေအနေ

ထင်းလောင်စာသည် ကျေးလက်ဒေသနှင့် မြို့ပြအိမ်ထောင်စု အသီးသီးအတွက်နှင့် အသေးစား စက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် အဓိကအရေးပါသော လောင်စာဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်က ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုသည် ၈၄.၁၁% ရှိခဲ့ပြီး ရေနံစိမ်း၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ရေအား လျှပ်စစ်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးဘေးထွက် ပစ္စည်းများသုံးစွဲမှုပမာဏမှာ ၁၅.၈၉% ရှိပါသည်။ ၁၉၉၅ခုနှစ် ရောက်သောအခါ ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုသည် ၈၀.၃၅% ရှိပြီး အခြားလောင်စာများ သုံးစွဲမှုမှာ ၁၉.၆၅%ရှိခဲ့ပါသည်။ အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်ကို ဇယား(၁၃-၁)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

^၁ Census in 1983

ဇယား(၁၃-၁)။ လောင်စာစွမ်းအင်သုံးစွဲမှု ရာခိုင်နှုန်း

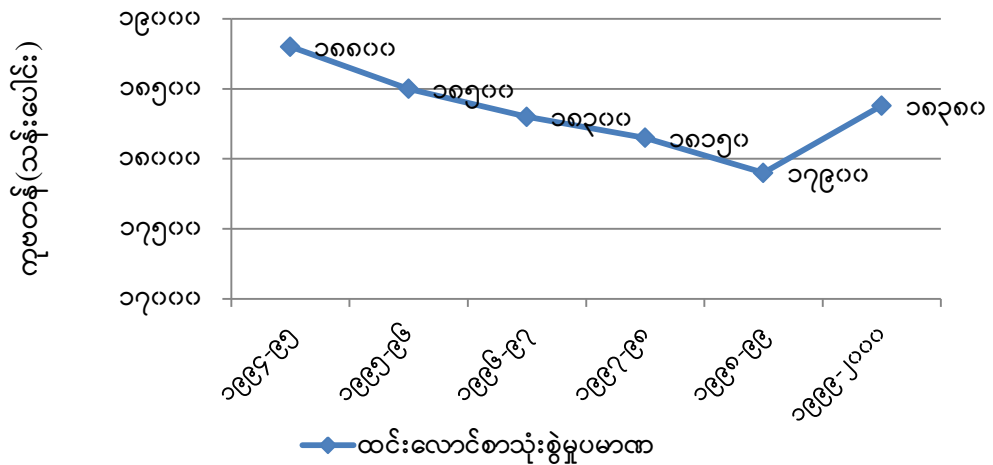
စဉ်	လောင်စာအမျိုးအစား	* ၁၉၉၀	* ၁၉၉၅
၁	၂	၃	၄
၁	ရေနံစိမ်း	၆.၆၉	၇.၀၅
၂	သဘာဝဓါတ်ငွေ့	၃.၉၄	၄.၃၂
၃	ကျောက်မီးသွေး	၀.၂၅	၀.၃၇
၄	ရေအားလျှပ်စစ်	၁.၇၀	၃.၉၁
၅	စိုက်ပျိုးရေးဘေးထွက်ပစ္စည်း	၃.၃၁	၄.၀၀
	ထိုစွမ်းအင်စုစုပေါင်း	၁၅.၈၉	၁၉.၆၅
၆	ထင်းနှင့်မီးသွေး	၈၄.၁၁	၈၀.၃၅
	အားလုံးစုစုပေါင်း	၁၀၀.၀၀	၁၀၀.၀၀

* အညွှန်း။ ။ Energy Planning Department, 1998

၁၉၉၅-၉၆ ခုနှစ်မှစတင်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် ထင်းလောင်စာအား အခြားပစ္စည်းများနှင့် အစားထိုးရန်အတွက် ကြိုးစား ခဲ့ကြပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံချိုး၊ လွှစာ၊ စပါးခွံလောင်စာတောင့်များ သုံးစွဲရေးနှင့် ထင်းလောင်စာများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းများ လျော့နည်းစေရန် တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မှတ်တမ်းများအရ အိမ်ထောင်စုများ၏ ချက်ပြုတ်ရေးတွင် သုံးစွဲခဲ့သည့် ထင်းလောင်စာ ပမာဏများသည် ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ်တွင် ကုဗတန် ၁၈.၈သန်း ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၇-၉၈ ခုနှစ်တွင် အနည်းငယ်ကျဆင်းခဲ့ရာ၊ ကုဗတန် ၁၈.၁၅သန်း ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲမှုသည် ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ကုဗတန် ၁၈.၃၈ သန်းခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှု ပမာဏသည် တိုးပွားလာသည့် လူဦးရေပမာဏနှင့် တိုက်ရိုက်အချိုးကျမှု ရှိနေပြီး အခြားအစားထိုး လောင်စာများနှင့် သွယ်ဝိုက်သော အချိုးကျမှု ရှိနေပါသည်။ ၂၀၀၀-၂၁ ခုနှစ်အတွက် ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရာတွင် စုစုပေါင်း ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှု သည် ကုဗတန် ၁၇.၇၅ သန်းရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။

ပုံ(၁၃-၁)။ ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုပမာဏ

၁၃.၂.၃။ ထင်းလောင်စာထုတ်ယူရရှိနေသည့် နေရာများ

ဖော်ပြပါ ကိန်းဂဏန်းများအရ ယခုလက်ရှိ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအရ ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲနေကြသည့် ပမာဏသည် ကုဗတန် ၁၈ သန်းခန့်ရှိရာ လိုအပ်သည့်ထင်းကို သဘာဝတောများ၊ စိုက်ခင်းများ၊ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပဧရိယာများ၊ လမ်းဘေး စိုက်ပျိုးပင်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းများမှ အဓိကအားဖြင့် ထုတ်ယူရရှိပါသည်။

၁၃.၂.၃.၁။ ထင်းစိုက်ခင်း

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်အထိ တည်ထောင်ခဲ့ပြီးသော စိုက်ခင်းဧရိယာ စုစုပေါင်းသည် ဧက ၁.၇ သန်း ရှိပါသည်။ ထိုဧရိယာ၏ ၂၈ % (၄၆၅,၀၀၀ ဧက)သည် ကျေးရွာ များအတွက် ထင်းလောင်စာ ဖြည့်ဆည်းရန် ရည်ရွယ်၍ စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် ထင်းစိုက်ခင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ထင်းစိုက်ခင်းများကို နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ ဧက ၁၀,၀၀၀ ခန့် စိုက် ပျိုးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထင်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်သည့် ဧရိယာသည် ၃၄,၀၀၀ ဧက အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၈-၉၉ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်များအတွက် ထင်းစိုက်ခင်း ဧရိယာမှာ ၁၄,၇၅၀ နှင့် ၁၂,၉၃၀ ဧကအသီးသီး ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုစိုက်ပျိုးထားသည့် ထင်းစိုက်ခင်းများမှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ယူရရှိနိုင်သည့် ထင်းလောင်စာ ပမာဏမှာ ကုဗတန် ၀.၁၁ သန်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၃.၂.၃.၂။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပဧရိယာများ

အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပ ဧရိယာများမှ ထုတ်ယူရရှိသည့် ထင်းပမာဏသည် ထင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရာတွင် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်တွင် လမ်းဘေးစိုက်ပင်များ၊ ခြံစည်းရိုးဘေးစိုက်ပင်များ၊ လယ်ကွင်းဘေးစိုက်ခင်းများ၊ သီးနှံများနှင့်

ရောနှော၍ လိုင်းခြားစိုက်ထားသည့် သစ်တောပင်များ ပါဝင်ပြီး ထိုအပင်များမှ အကိုင်းအခက်များကို ခုတ်ယူ၍ ထင်းလောင်စာအဖြစ် အသုံးပြုကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုခြေဥယျာဉ်များမှ ထွက်ရှိမည့် ထင်းလောင်စာ ပမာဏသည် နောင်နှစ်(၃၀)အတွင်း ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက် စုစုပေါင်း၏ ၂၅% ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားပြီးဖြစ်သည်။ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွက် အိမ်ခြေဥယျာဉ်များမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့် ထင်းလောင်စာ ပမာဏသည် ကုဗတန် ၄.၀ သန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

၁၃.၂.၃.၃။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော

ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်ကို မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် စီမံဆောင်ရွက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်း ၈ က ၂၀,၀၀၀ ဧကကို ခွင့်ပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစိုက်ခင်းများမှ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် ရည်မှန်းချက် မြင့်မားစွာ ထားရှိခဲ့ပြီး စုစုပေါင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅% ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ သို့သော်လည်း အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင်ခြင်းသည် လုပ်ငန်းစတင်ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်ပြီး အရှိန်အဟုန်မရသေးသောကြောင့် ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ရရှိမည့် ထင်းသည် ကုဗတန် ၀.၀၃ သန်းခန့်သာရှိပါသည်။

၁၃.၂.၃.၄။ သဘာဝတော

၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွင်း စုစုပေါင်း ထင်းလောင်စာသုံးစွဲသည့် ပမာဏသည် ကုဗတန် ၁၈.၃၈ သန်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုလိုအပ်ချက်အတွက် အိမ်ခြေဥယျာဉ်များ၊ စိုက်ခင်းများ၊ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ထုတ်ယူရရှိသည့် ပမာဏသည် ကုဗတန် ၄.၃၂ သန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်လိုအပ်သည့် ထင်းလောင်စာ အရေအတွက်သည် သဘာဝတောများမှ ရရှိခြင်းဖြစ်၍ ထိုအရေအတွက်သည် ကုဗတန် ၁၄.၀၆ သန်းဖြစ်ပါသည်။

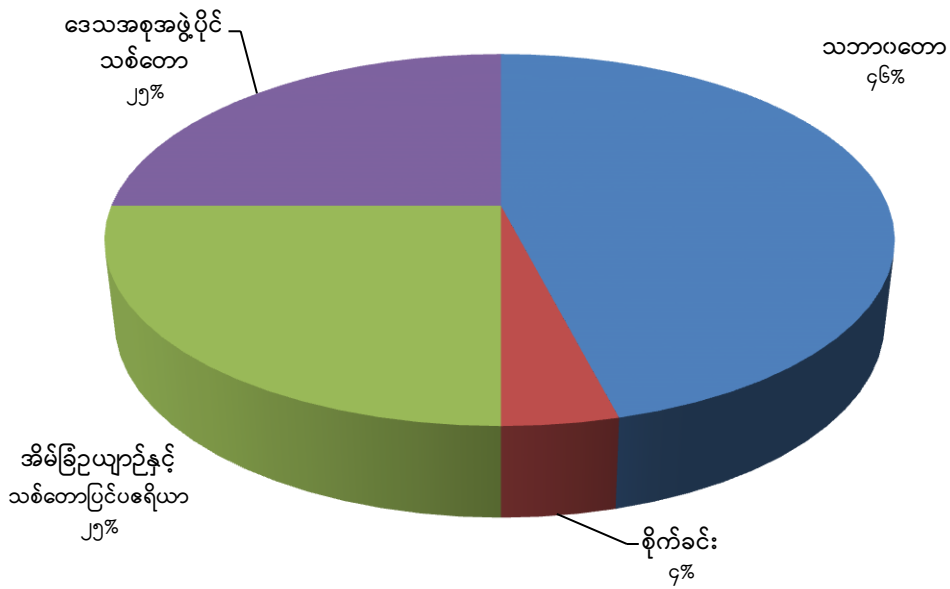
စာရင်းဇယားများအရ သစ်လုံးထိပ်ပိုင်း၊ ဆုံပိုင်းများသည် စီးပွားရေးအရ ထုတ်ယူသော သစ်တန်စုစုပေါင်း၏ ၂၀% ရှိပါသည်။ နှစ်စဉ်ကျွန်းထုတ်လုပ်သည့် ပမာဏသည် ကုဗတန် ၀.၂၀ သန်းမှ ၀.၂၅ သန်းဖြစ်ပါသည်။ အခြားသစ်မာအုပ်စုမှာ ကုဗတန် ၀.၇၀ သန်း မှ ၀.၈၅ သန်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စုစုပေါင်းထုတ်ယူသည့် ပမာဏသည် ကုဗတန် ၀.၉ သန်းမှ ၁.၁ သန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပမာဏ၏ ၂၀% ဖြစ်သော ကုဗတန် ၀.၁၈ သန်းမှ ၀.၂၂ သန်းသည် တောထဲတွင် သစ်လုံးထိပ်ပိုင်း၊ ဆုံပိုင်းအဖြစ် ကျန်နေရစ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမှန်တကယ်တွင်မူ ထိုတောတွင်း ကျန်ထိပ်ပိုင်း၊ ဆုံပိုင်းများကို လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခက်အခဲကြောင့် အပြည့်အဝထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့်အမှန်တကယ် ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် တောတွင်း ကျန် သစ်လုံးထိပ်ပိုင်း အရေအတွက် အားလုံး သုံးစွဲနိုင်သည်ဟူသော ယူဆချက်ဖြင့် ယင်းပမာဏသည် ကုဗတန် ၀.၁၈ သန်းခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် သဘာဝတောမှ ထွက်ရှိသော ထင်းပမာဏစုစုပေါင်းသည် ကုဗတန် ၁၄.၂၄ သန်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွင်း ထင်းလောင်စာ ထုတ်ယူခဲ့သည့် နေရာဒေသနှင့် အရေအတွက်များကို ဇယား(၁၃-၂)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၃-၂)။ ထင်းလောင်စာရရှိသည့်နေရာနှင့်ပမာဏ (၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်)

စဉ်	ထုတ်ယူသည့်နေရာဒေသ	ထုတ်ယူသည့်အရေအတွက် (ကုဗတန်သန်းပေါင်း)
၁	စိုက်ခင်း	၀.၁၁
၂	အိမ်ခြံဥယျာဉ်	၄.၀၀
၃	ဒေသအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော	၀.၀၃
၄	သဘာဝတောများ	၁၄.၂၄
	စုစုပေါင်း	၁၈.၃၈

ပုံ(၁၃-၂)။ ထင်းလောင်စာရရှိသည့်နေရာနှင့်ပမာဏ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်

၁၃.၃။ ရည်မှန်းချက်

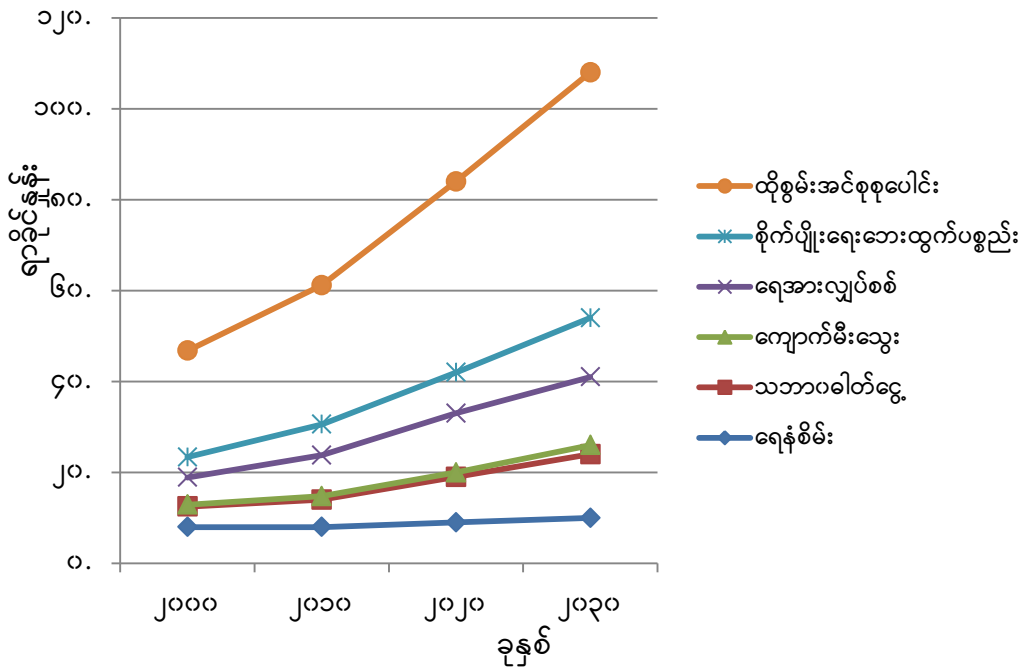
၁၃.၃.၁။ မျှော်မှန်းတွက်ချက်သည့် ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်

ဇယား(၁၃-၃)။ လောင်စာစွမ်းအင်သုံးစွဲမှုရာခိုင်နှုန်းရည်မှန်းချက်များ

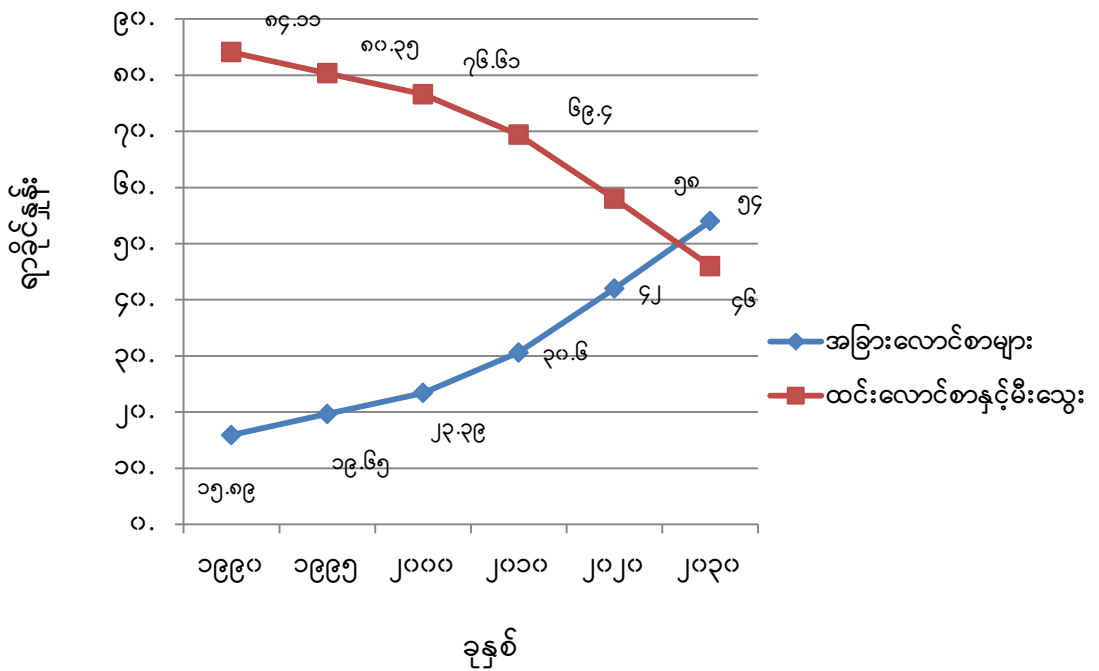
စဉ်	လောင်စာအမျိုးအစား	၂၀၀၀	၂၀၁၀	၂၀၂၀	၂၀၃၀
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၁	ရေနံစိမ်း	၈.၀၀	၈.၀၀	၉.၀၀	၁၀.၀၀
၂	သဘာဝဓါတ်ငွေ့	၄.၅၀	၆.၀၀	၁၀.၀၀	၁၄.၀၀
၃	ကျောက်မီးသွေး	၀.၄၁	၀.၈၀	၁.၀၁	၂.၀၁
၄	ရေအားလျှပ်စစ်	၆.၀၀	၉.၀၀	၁၃.၀၀	၁၅.၀၀
၅	စိုက်ပျိုးရေးဘေးထွက်ပစ္စည်း	၄.၄၈	၆.၈၀	၉.၀၀	၁၃.၀၀
	ထိုစွမ်းအင်စုစုပေါင်း	၂၃.၃၉	၃၀.၆၀	၄၂.၀၀	၅၄.၀၀
၆	ထင်းနှင့်မီးသွေး	၇.၆၁	၆၉.၄၀	၅၈.၀၀	၄၆.၀၀
	အားလုံးစုစုပေါင်း	၁၀၀.၀၀	၁၀၀.၀၀	၁၀၀.၀၀	၁၀၀.၀၀

လူဦးရေတိုးပွားနေသော်လည်း ထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက်၏ အလားအလာများသည် မျှော်မှန်းတွက်ချက်သည့် ကာလများအတွင်း သိသာစွာလျော့ကျနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၁)တွင် နောက်နှစ်(၃၀)၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက်သည် ကုဗတန် ၁၆.၅၃ သန်း ဖြစ်၍ ထိုအရေအတွက်သည် ၂၀၀၁-၀၂ တွင် သုံးစွဲသည့် အရေအတွက် ကုဗတန် ၁၇.၅၂ သန်းထက် အနည်းငယ်လျော့နည်းနေပါသည်။ ယင်းအချိန်တွင် ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲမှုသည် ထင်းအစားအခြားလောင်စာသုံးစွဲမှုများ များပြားလာခြင်းနှင့် ထင်းအကုန်အကျ သက်သာသည့် မီးဖိုများတိုးမြှင့်သုံးစွဲလာခြင်းတို့ကြောင့် ထင်းကုဗတန် ၀.၇၉၄ သန်းခန့် ထပ်မံ လျော့နည်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းသည့်အတွက် ၂၀၃၀-၃၁ ရှိ ထင်းသုံးစွဲမှုပမာဏသည် ကုဗတန် ၁၅.၇၅ သန်း မျှသာရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၁၃-၃)။ လောင်စာစွမ်းအင်များသုံးစွဲမှုအလားအလာများ

ပုံ(၁၃-၄)။ အနာဂတ်တွင် ထင်းလောင်စာနှင့် အခြားလောင်စာများသုံးစွဲမှုပမာဏ

အထက်ဖော်ပြပါထင်းလောင်စာနှင့် အခြားလောင်စာများသုံးစွဲမှု ဂရပ်ကိုလေ့လာ ကြည့်ပါက ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲမှုသည် တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလာသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

အခြားလောင်စာများတွင် ရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့၊ ကျောက်မီးသွေးနှင့် လျှပ်စစ်ဓါတ်အား စသည် တို့ပါဝင်ပြီး ယင်းလောင်စာများ သုံးစွဲခြင်းသည် ၅၄% ထိ မြင့်မားလာသည့်အတွက် ထင်း လောင်စာသုံးစွဲမှုသည် ၄၆% ထိ ကျဆင်းလာသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

၁၃.၃.၂။ ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုကို ခန့်မှန်းခြင်း

ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည့် နေရာဒေသနှင့် အရေအတွက် ပမာဏကို နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၂)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၃.၃.၂.၁။ စိုက်ခင်းများ

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ပြည်တွင်းထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင် ရန်အတွက် ရေရှည်စီမံကိန်းများ ချမှတ်၍ အကြီးမြန်သည့် သစ်မျိုးများဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် ထင်းစိုက်ခင်း ၈၀၀၀၀ ဧကမှ ၂၀၀၀၀ ဧကထိ ခုတ်ပတ် ၅ နှစ်ထား၍ စိုက်ပျိုးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစိုက်ခင်းများမှ ထုတ်ယူရရှိနိုင်မည့် ထင်းလောင်စာများ၏ ပမာဏသည် စိုက်ပျိုးရန် ရွေးချယ် သည့်နေရာ၏ သဘာဝအနေအထား၊ ပြုစုပျိုးထောင်သည့် နည်းစနစ်နှင့် ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးထား သည့် သစ်ပင်အမျိုးအစားပေါ် မူတည်၍ ကွဲပြားခြားနားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထင်းစိုက်ခင်းများ၏ တစ်နှစ်လျှင်တိုးပွားမည့်နှုန်းသည် အနည်းဆုံးတစ်ဧကတွင် ၃.၅ ကုဗတန် ခန့်ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်း ထားရာ ယခင်နှင့်ယခုစိုက်ပျိုးသည့် စိုက်ခင်းများမှ နှစ်စဉ် ထင်းလောင်စာ ကုဗတန် ၀.၇ သန်း သို့မဟုတ် စုစုပေါင်း ထင်းလောင်စာ၏ ၄% အထိ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။

၁၃.၃.၂.၂။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပဧရိယာများ

ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် နေရာဒေသများအနက် အိမ်ခြံ ဥယျာဉ်များမှ ရရှိသော ထင်းအရေအတွက်သည် ကုဗတန် ၄.၁၃ သန်း ရှိပြီး စုစုပေါင်းလိုအပ် ချက်၏ ၂၅% ခန့်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၂)

၁၃.၃.၂.၃။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော

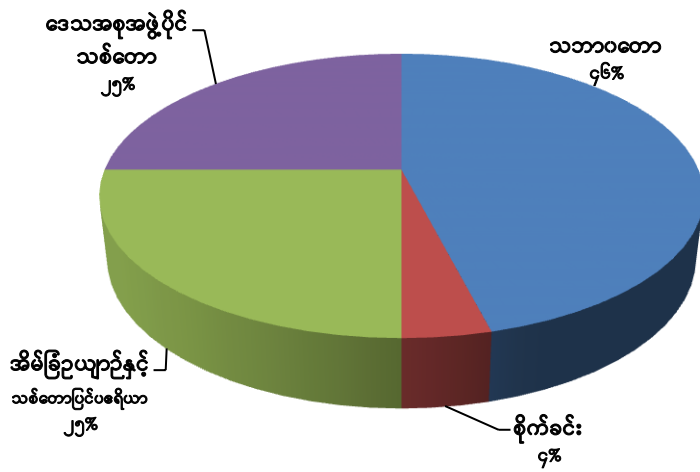
ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းများသည် နောင်လာမည့် နှစ်(၃၀)ကာလ တွင် ထင်းလောင်စာအများဆုံးထုတ်ပေးနိုင်သည့် အရေးကြီးသည့် သစ်တောအခန်းကဏ္ဍအဖြစ် ရောက်ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနကို တည်ထောင်ပြီး အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင်ခြင်းနှင့် ထိုသစ်တောများအား ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်း များတွင် ပြည်သူအများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရေးအတွက် စည်းရုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ခန့်မှန်းချက်အရ ထိုစိုက်ခင်းများမှ အစဦးပိုင်းကာလများတွင် ထင်းကုဗတန် ၀.၀၃ သန်း

ထုတ်ယူရရှိနိုင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ ထွက်ရှိသကဲ့သို့ စုစုပေါင်း ထင်းလောင်စာ၏ ၂၅% (သို့မဟုတ်)ကုဗတန် ၄.၁၃ သန်း ထွက်ရှိမည် ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

၁၃.၃.၂.၄။ သဘာဝတော

သဘာဝတောသည် နှစ်စဉ် ထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းပေးနေသည့် နေရာဒေသ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်း သဘာဝတောမှ ထွက်ရှိမည့် ထင်းပမာဏသည် စုစုပေါင်း ထင်းလောင်စာ၏ ၄၆% သို့မဟုတ် ကုဗတန် ၇.၅၇ သန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်အတွင်း ထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ထုတ်ယူနိုင်သည့် နေရာဒေသနှင့် အရေအတွက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၁၃-၅)။ ထင်းလောင်စာပံ့ပိုးနိုင်မည့်နေရာနှင့်ပမာဏ

ဇယား(၁၃-၄)။ ထင်းလောင်စာပံ့ပိုးနိုင်မည့်နေရာနှင့်ပမာဏ (၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်)

စဉ်	ထုတ်ယူသည့်နေရာဒေသ	ထုတ်ယူသည့်အရေအတွက် (ကုဗတန် - သန်းပေါင်း)	ထုတ်ယူသည့်ရာခိုင်နှုန်း
၁	စိုက်ခင်း	၀.၇၀	၄
၂	အိမ်ခြံဥယျာဉ်	၄.၁၃	၂၅
၃	ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော	၄.၁၃	၂၅
၄	သဘာဝတောများ	၇.၅၇	၄၆
	စုစုပေါင်း	၁၆.၅၃	၁၀၀

အခြားသော ထင်းလောင်စာရရှိနိုင်သည့် နေရာဒေသများ၊ ဥပမာအားဖြင့် အိမ်ခြံဥယျာဉ်၊ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်းစသည်တို့မှ ထင်းကို ရရှိနိုင်ကြခြင်းကြောင့် သဘာဝတောများသို့ ထင်းလောင်စာကြောင့် ကျရောက်နေသည့် ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးများကို လျော့နည်းစေပါသည်။

၁၃.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၃.၄.၁။ ထင်းအစားအခြားလောင်စာများ

ထင်းအစားအခြားလောင်စာအဖြစ် ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် အမျိုးအစားများတွင် လောင်စာ တောင့်သည် အဓိကဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် စတင်အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ မကြာသေးပေ။ အချို့ မြို့နယ်များတွင် စက်ဖြင့် စတင်ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ အစပျိုး စမ်းသပ်သည့်အနေဖြင့် လောင်စာတောင့်များကို အသေးစားစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ စားသောက်ဆိုင်များနှင့် လက်ဘက်ရည် ဆိုင်များသို့ ဖြန့်ဖြူး၍ စမ်းသပ်အသုံးပြုစေခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ထုတ်လုပ်သည့် နည်းပညာနှင့် အသုံးပြုခြင်းများတွင် ဆက်လက်သုတေသနပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လောင်စာတောင့် မီးလောင်ရာမှ ထွက်ရှိခဲ့သည့် မီးခိုးနှင့်အနံ့များကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းသည့် ပြဿနာ၊ အိမ်ရှင်မများသုံးစွဲရန် အဆင်မပြေသည့်ပြဿနာများ ရင်ဆိုင်နေရသောကြောင့် ဖြစ်ပါ သည်။

တရုတ်ပြည်မှထုတ်လုပ်သည့် လောင်စာတောင့်စက်သည် တစ်ရက်တွင် လောင်စာတောင့် ၁၀ တန် ထုတ်လုပ်နိုင်ပါသည်။ ထိုစက်ရုံမျိုး အလုံး(၃၀)ကျော်ကို အစိုးရအဖွဲ့အစည်းနှင့် အခြားအဖွဲ့ အစည်းများတွင် တပ်ဆင်ထုတ်လုပ်နေကြပြီး ထိုစက်များမှ လောင်စာတောင့် တန် ၁၀၀,၀၀၀ ကို နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လောင်စာတောင့် ထုတ်လုပ်ရာ၌ အဓိကအခက်အခဲ တစ်ခုမှာ လွှစာမှုန့်၊ မြေကြီးမှုန့်များနှင့် ၆၅ % ခန့် ရောနှောရသည့် ရေနံချိုး^၂ ရရှိနိုင်မှု မလုံလောက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရေနံချိုးအတွက် အစားထိုးအသုံးပြုနိုင်သည့် ပစ္စည်းမှာ လွှစာမှုန့် ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းသည် စေးကပ်တွယ်ဆက်အား ဒီဂရီနည်းသောကြောင့် အံ့တံပင်^၃ အခေါက်မှ ထုတ်ယူသည့် ကော်ကို လောင်စာတောင့်တွယ်ဆက်ရန်အတွက် အသုံးပြုရသည်။ လောင်စာ တောင့်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲလာကြစေရေးအတွက် အချိန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်ရန်လိုနေ ပါသေးသည်။ လာမည့်နှစ် (၃၀) ကာလအတွင်း လောင်စာတောင့် သုံးစွဲကြမည့် ပမာဏကိုခန့်မှန်း ရာတွင် တန် ၀.၀၁ သန်းခန့် ရှိမည်ဖြစ်ပြီး ထိုအရေအတွက်သည် အိမ်ထောင်စု ၁၈,၀၀၀ အတွက် တစ်နှစ်စာ လုံလောက်သည့် လောင်စာပမာဏ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရေအတွက်သည် ထင်းလောင်စာ သန်းပေါင်း ၀.၀၃၄ ကုဗတန် နှင့် ညီမျှပါသည်။

^၂ Petroleum coke
^၃ *Litsaea glutinosa*

၁၃.၄.၂။ ထင်းအကုန်အကျသက်သာသည့် မီးဖိုများ ကျယ်ပြန့်စွာသုံးစွဲရေး

ထင်းလောင်စာမှထွက်ရှိလာသည့် အပူချိန်ကိုကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်သည့် ထင်းကုန် သက်သာသည့် မီးဖိုများကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် လောင်စာသုံးစွဲမှုပမာဏသည် ထက်ဝက် နီးပါး အထိ ကျဆင်းသွားနိုင်ပါသည်။ ထိုမီးဖိုများအထဲတွင် သစ်တောသုတေသနဌာနမှ တီထွင်ခဲ့သည်၊ အဝမ်းမီးဖိုသည် လောင်စာသက်သာခြင်း၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုကောင်းခြင်းနှင့် ၂နှစ်ခန့်အထိ တာရှည်စွာ သုံးစွဲနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် လူကြိုက်များပါသည်။ သို့သော်လည်း လူအများစု သုံးစွဲလာနိုင်ကြရန် ရောင်းချသည့် ဈေးနှုန်းသည် သက်သာသည့် ဈေးဖြစ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

လောင်စာသက်သာသည့် အဝမ်းမီးဖိုကို ပြည်သူအများ သုံးစွဲလာနိုင်ကြစေရန် ထုတ်လုပ်စရိတ်ထက် နည်းသည့်နှုန်းထားဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ရောင်းချပေးသင့်ပါသည်။ စီမံကိန်းအမှတ် MYA/93/034 သည် အဝမ်းမီးဖို အပါအဝင် လောင်စာသက်သာသည့် မီးဖိုများ၏ ဈေးကွက်နှင့် သုံးစွဲမှု အနေအထားများကို လေ့လာသည့်စီမံကိန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းမှ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်သို့ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် အစီရင်ခံစာကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာတွင် ၁၉၉၆ ခုနှစ်အတွင်း တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ အဝမ်းမီးဖို ဖြန့်ဖြူးနိုင်မှုသည် အလုံးပေါင်း ၆,၇၀၀ သာရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ ခန့်မှန်းခြေအရ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများမှ အဝမ်းမီးဖိုကို ၁၉၉၉ခုနှစ် အထိ အလုံးရေပေါင်း တစ်သန်းခန့် ဖြန့်ဝေနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ အဝမ်းမီးဖို ဖြန့်ချိနိုင်ရေး ရှေ့အလားအလာ မျှော်မှန်းချက်တွင် ၂၀၀၁-၀၂ ခုနှစ်၌ အလုံးရေ ၁၅၀,၀၀၀ ဖြစ်ပြီး တစ်ဖြည်းဖြည်း အရေအတွက်များကို တိုးတက်ဖြန့်ချိကာ ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် အလုံးရေ ၅၀၀,၀၀၀အထိ ရောက်ရှိဖြန့်ဖြူးနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားရာ အဝမ်းမီးဖို သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ထင်းလောင်စာ သက်သာသည့် ပမာဏသည် ၁၁၄,၀၀၀ မှ ၇၆၀,၀၀၀ ကုဗတန် အထိ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

၁၃.၄.၃။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ထင်းလောင်စာ ပြဿနာအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် လုပ်ငန်းများ

လူဦးရေ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက် နှစ်စဉ်တိုးတက် လျက်ရှိနေပါသည်။ ထိုတိုးတက်လာသော ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ နောင်အနှစ် (၃၀) ကာလအတွင်းသစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ထင်းလောင်စာ ပြဿနာ ပြေလည်လာစေရေးအတွက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်း(၆) ခုရှိပါသည်။

(၁) ထင်းနှင့်မီးသွေး လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် ထင်းကုဗတန် ၀.၁ သန်းမှ ၀.၇ သန်း အထိ တိုးတက် ထုတ်လုပ်နိုင်စေရေး အတွက် ထင်းစိုက်ခင်းများ တိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

(၂) အိမ်ခြံမြေဥယျာဉ်များ၊လယ်မြေဘေးပတ်လည်၊ ရွာအနီးရှိ လမ်းဘေးဧရိယာများ၊ သစ်တောဧရိယာ ပြင်ပရှိ မြေလွတ် ဧရိယာများ၊ စသည်တို့တွင် ဒေသခံ ပြည်သူများအနေဖြင့် မိမိတို့အတွက် လိုအပ်သည့်ထင်းလောင်စာကို မိမိတို့ အစီအစဉ်ဖြင့် စိုက်ပျိုးစုတ်ယူ သုံးစွဲလာကြစေရေးအတွက် အားပေး ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တော ပြင်ပဧရိယာများမှ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်၏ ၂၅% ကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းထား ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၂)

(၃) ဒေသအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်းတွင် ကျေးလက်ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာကြရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းသည် မိမိတို့လိုအပ်ချက်ကို စုပေါင်း၍ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဖြေရှင်း သည့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများ ကိုလည်းရရှိစေပါသည်။၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်တွင် ဒေသအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက် စုစုပေါင်း၏ ၂၅% ကို ဖြည့်ဆည်းပေးမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၂)

(၄) သစ်တောဦးစီးဌာနရှိ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန၏ လုပ်ငန်းများကို အရှိန် အဟုန် မြှင့်၍ ပြည်သူများအကြား ထင်းလောင်စာပြဿနာများနှင့် ထိုပြဿနာများအား ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို သိရှိလာကြစေရန်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် လာကြ စေရန် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ထင်းအကုန်အကျ သက်သာသည့် မီးဖိုများကို ပိုမိုသုံးစွဲလာကြစေရေး အတွက် ပြည်သူများအား စည်းရုံးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထင်းအကုန်အကျသက်သာသည့် မီးဖိုများဖြန့်ဝေမည့် အစီအစဉ်နှင့် အရေအတွက်ကို နောက်ဆက်တွဲ(၁၃-၃) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

(၅) သာမန်အသုံးပြုနေကြ လောင်စာများနှင့် အသုံးပြုနေကြ မဟုတ်သည့် လောင်စာ များကို သီးခြားသော်လည်းကောင်း၊ ပူးတွဲ၍သော်လည်းကောင်း အသုံးပြုလာ စေရေး ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ လောင်စာတောင့်ကုဗတန် ၀.၀၁သန်းသည် အိမ်ထောင်စု

^၄Conventional and Non-Conventional Energy

၁၈,၀၀၀အတွက် တစ်နှစ်လုံလောက်ပြီး ထင်းလောင်စာ ကုဗတန် ၀.၀၃၄ သန်းနှင့် ညီမျှပါသည်။

(၆) လက်ရှိလောင်စာများကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်သည့်နည်းလမ်းများ ရှာကြံနိုင်ကြစေရေး အတွက်လည်းကောင်း၊ ထင်းအစား အခြားအစားထိုးနိုင်မည့် လောင်စာများ ဖော်ထုတ် အသုံးပြုနိုင်ရေး အတွက်လည်းကောင်း၊ သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များကို မြှင့်တင်အားပေး ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါ သည်။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကိုလည်း ပြည်သူ့အများသိရှိနားလည်နိုင်ရန် တိုးချဲ့ပညာပေး ရပါမည်။

၁၃.၅။ နိဂုံး

ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းစဉ်များကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် နိုင်သည့်တိုင် လောင်စာပြဿနာများအားလုံး ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်မည်ဟု မှတ်ယူရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထင်းလောင်စာ ပြဿနာကို အတော်အသင့် လျော့ချနိုင်သည့် အဆင့်သာ ရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများမှ ဟန်ချက်ညီညီ တိုးတက်ထုတ်လုပ် လာနိုင်မှသာ သဘာဝတောအပေါ် မှီခိုရသော ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက် ပမာဏကျဆင်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ လောင်စာစွမ်းအင် ကဏ္ဍတွင် အခြားစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တိုးတက်မှုများ မရှိခဲ့ပါက သစ်တောဦးစီးဌာန တစ်ခုတည်းဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ လောင်စာ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ စွမ်းအင်ဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း အသီးသီးနှင့် အစိုးရ မဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးတို့မှ ပူးပေါင်းပါဝင်၍ စုပေါင်းအဖြေရှာကာ ဖြေရှင်းကြမှသာလျှင် ယခုကြုံတွေ့နေရသည့် လောင်စာစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ အဆင်ပြေချောမွေ့ သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ လောင်စာ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာတွင် ပြည်သူ့လူထု၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုသည် အဓိကကျပါသည်။ ပြည်သူများပါဝင်လာစေရန်အတွက် လောင်စာစွမ်းအင် ဆိုင်ရာအသိပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ထို့အပြင် လောင်စာစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းများကို စနစ်တကျနှင့် မှန်မှန်ကန်ကန် ကောက်ယူ မှတ်တမ်း တင်နိုင်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ သို့မှသာ ထိုကိန်းဂဏန်းများကို အခြေခံ၍ နောင်အနာဂါတ် အတွက် လိုအပ်မည့် လောင်စာစွမ်းအင်ပမာဏကို စီမံချက်များ ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ထင်းအသုံးပြုသူ လူဦးရေနှင့် ထင်းလိုအပ်ချက်အလားအလာများ

ခုနှစ်	အသုံးပြုသူ %	ထင်းအသုံးပြုသူ လူဦးရေ			ထင်းလိုအပ်ချက် အလားအလာ		
		ကျေးလက်	မြို့ပြ	ပေါင်း	ကျေးလက်	မြို့ပြ	ပေါင်း
၀၁-၀၂	၇၆.၆၁	၂၉၇၉၃၇၀၅	၉၃၈၂၇၆၄	၃၉၁၇၆၄၆၉	၁၄၈၉၆၈၅၂	၂၆၂၇၁၇၄	၁၇၅၂၄၀၂၆
၀၂-၀၃	၇၆.၆၁	၃၀၃၉၅၅၃၇	၉၅၇၂၂၉၆	၃၉၉၆၇၈၃၄	၁၅၁၉၇၇၆၉	၂၆၈၀၂၄၃	၁၇၈၇၈၀၁၂
၀၃-၀၄	၇၆.၆၁	၃၁၀၀၉၅၂၇	၉၇၆၅၆၅၇	၄၀၇၇၅၁၈၄	၁၅၅၀၄၇၆၄	၂၇၃၄၃၈၄	၁၈၂၃၉၁၄၇
၀၄-၀၅	၇၆.၆၁	၃၁၆၃၅၉၂၀	၉၉၆၂၉၂၃	၄၁၅၉၈၈၄၂	၁၅၈၁၇၉၆၀	၂၇၈၉၆၁၈	၁၈၆၀၇၅၇၈
၀၅-၀၆	၇၃	၃၀၇၅၄၁၁၁	၉၆၈၅၂၂၀	၄၀၄၃၉၃၃၁	၁၅၃၇၇၀၅၆	၂၇၁၁၈၆၂	၁၈၀၈၈၉၁၇
၀၆-၀၇	၇၃	၃၁၃၆၉၁၉၄	၉၈၇၈၉၂၄	၄၁၂၄၈၁၁၈	၁၅၆၈၄၅၉၇	၂၇၆၆၀၉၉၉	၁၈၄၅၀၆၉၆
၀၇-၀၈	၇၃	၃၁၉၉၆၅၇၇	၁၀၀၇၆၅၀၃	၄၂၀၇၃၂၈၀	၁၅၉၉၈၂၈၉	၂၈၂၁၄၂၁	၁၈၈၁၉၇၀၉
၀၈-၀၉	၇၃	၃၂၆၃၆၅၀၉	၁၀၂၇၈၀၃၃	၄၂၉၁၄၅၄၂	၁၆၃၁၈၂၅၄	၂၈၇၇၈၄၉	၁၉၁၉၆၁၀၄
၀၉-၁၀	၇၃	၃၃၂၈၉၂၃၉	၁၀၄၈၃၅၉၃	၄၃၇၇၂၈၃၂	၁၆၆၄၄၆၂၀	၂၉၃၅၄၀၆	၁၉၅၈၀၀၂၆
၁၀-၁၁	၆၉.၄	၃၂၂၈၀၅၃၀	၁၀၁၆၅၉၂၆	၄၂၄၄၆၄၅၆	၁၆၁၄၀၂၆၅	၂၈၄၆၄၅၉	၁၈၉၈၆၇၂၄
၁၁-၁၂	၆၉.၄	၃၂၈၂၉၂၉	၁၀၃၃၈၇၄၇	၄၃၁၆၈၀၄၅	၁၆၄၁၄၆၄၉	၂၈၉၄၈၄၉	၁၉၃၀၉၄၉၈
၁၂-၁၃	၆၉.၄	၃၃၃၈၇၃၉၇	၁၀၅၁၄၅၀၆	၄၃၉၀၁၉၀၂	၁၆၆၉၃၆၉၈	၂၉၄၄၀၆၂	၁၉၆၃၇၇၆၀
၁၃-၁၄	၆၉.၄	၃၃၉၅၄၉၈၂	၁၀၆၉၃၂၅၂	၄၄၆၄၈၂၃၅	၁၆၉၇၇၄၉၁	၂၉၉၄၁၁၁	၁၉၉၇၁၆၀၂
၁၄-၁၅	၆၉.၄	၃၄၅၃၂၂၁၇	၁၀၈၇၅၀၃၇	၄၅၄၀၇၂၅၅	၁၇၂၆၆၁၀၉	၃၀၄၅၀၁၀	၂၀၃၁၁၁၁၉
၁၅-၁၆	၆၃	၃၁၈၈၀၆၀၁	၁၀၀၃၉၉၇၉	၄၁၉၂၀၅၇၉	၁၅၉၄၀၃၀၀	၂၈၁၁၁၉၄	၁၈၇၅၁၄၉၄
၁၆-၁၇	၆၃	၃၂၃၅၈၈၁၀	၁၀၁၉၀၅၇၈	၄၂၅၄၉၃၈၈	၁၆၁၇၉၄၀၅	၂၈၅၃၃၆၂	၁၉၀၃၂၇၆၇
၁၇-၁၈	၆၃	၃၂၈၄၄၁၉၂	၁၀၃၄၃၄၃၇	၄၃၁၈၇၆၂၉	၁၆၄၂၂၀၉၆	၂၈၉၆၁၆၂	၁၉၃၁၈၂၅၈
၁၈-၁၉	၆၃	၃၃၃၃၆၈၅၅	၁၀၄၉၈၅၈၉	၄၃၈၃၅၄၄၃	၁၆၆၆၈၄၂၇	၂၉၃၉၆၀၅	၁၉၆၀၈၀၃၂
၁၉-၂၀	၆၃	၃၃၈၃၆၉၀၇	၁၀၆၅၆၀၆၇	၄၄၄၉၂၉၇၅	၁၆၉၁၈၄၅၄	၂၉၈၃၆၉၉	၁၉၉၀၂၁၅၃
၂၀-၂၁	၅၈	၃၁၆၁၈၇၁၀	၉၉၅၇၅၀၃	၄၁၅၇၆၂၁၃	၁၅၈၀၉၃၅၅	၂၇၈၈၁၀၁	၁၈၅၉၇၄၅၆
၂၁-၂၂	၅၈	၃၂၀၂၉၇၅၃	၁၀၀၈၆၉၅၁	၄၂၁၁၆၇၀၄	၁၆၀၁၄၈၇၇	၂၈၂၄၃၄၆	၁၈၈၃၉၂၂၃
၂၂-၂၃	၅၈	၃၂၄၄၆၁၄၀	၁၀၂၁၈၈၈၁	၄၂၆၆၄၂၂၁	၁၆၂၂၃၀၇၀	၂၈၆၁၀၆၃	၁၉၀၈၄၁၃၃
၂၃-၂၄	၅၈	၃၂၈၆၇၉၄၀	၁၀၃၅၀၉၁၆	၄၃၂၁၈၈၅၆	၁၆၄၃၃၉၇၀	၂၈၉၈၂၅၆	၁၉၃၃၂၂၂၆
၂၄-၂၅	၅၈	၃၃၂၉၅၂၂၃	၁၀၄၈၅၄၇၈	၄၃၇၈၀၇၀၁	၁၆၆၄၇၆၁၂	၂၉၃၅၉၃၄	၁၉၅၈၃၅၅၅
၂၅-၂၆	၅၁	၂၉၆၅၇၄၃၃	၉၃၃၉၈၄၉	၃၈၉၉၇၂၈၂	၁၄၈၂၈၇၁၇	၂၆၁၅၁၅၈	၁၇၄၄၃၈၇၄
၂၆-၂၇	၅၁	၂၉၉၅၄၀၀၇	၉၄၃၃၂၄၈	၃၉၃၉၇၂၅၅	၁၄၉၇၇၀၀၄	၂၆၄၁၃၀၉	၁၇၆၁၈၃၁၃
၂၇-၂၈	၅၁	၃၀၂၅၃၅၄၇	၉၅၂၇၅၈၀	၃၉၇၈၁၁၂၈	၁၅၁၂၆၇၇၄	၂၆၆၇၇၂၂	၁၇၇၉၄၄၉၆
၂၈-၂၉	၅၁	၃၀၅၅၆၀၈၃	၉၆၂၂၈၅၆	၄၀၁၇၈၉၃၉	၁၅၂၇၈၀၄၁	၂၆၉၄၄၄၀	၁၇၉၇၂၄၄၁
၂၉-၃၀	၅၁	၃၀၈၆၁၆၄၄	၉၇၁၉၀၈၄	၄၀၅၈၀၇၂၈	၁၅၄၃၀၈၂၂	၂၇၂၁၃၄၄	၁၈၁၅၂၁၆၆
၃၀-၃၁	၄၆	၂၈၁၁၄၃၅၂	၈၈၅၃၈၉၅	၃၆၉၆၈၂၄၈	၁၄၀၅၇၁၇၆	၂၄၇၉၀၉၁	၁၆၅၃၉၂၆၇

မှတ်ချက်။ ထင်းလိုအပ်ချက်ခန့်မှန်းပုံ

<p>- ကျေးလက်ဒေသတစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၂.၅ ကုဗတန် - မြို့ပြဒေသတစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်နှစ် ၁.၄ကုဗတန်၊တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှမိသားစု(၅)ဦးဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ပင်မသစ်တောစီမံကိန်း၏ ကနဦးပိုင်းတွင် နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၆.၆၁%သည် ထင်းအသုံးပြုသူများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။</p>	<p>- သဘာဝဝါတ်ငွေ့ရေးအားလျှပ်စစ် စသည့်စွမ်းအင်ကို တိုးချဲ့ အသုံးပြုလာခြင်းအားဖြင့် ထင်းအသုံးပြုသူများသည် ပင်မသစ်တောစီမံကိန်း၏ နောက်ပိုင်းတွင် ၄၆ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ၆၈မြစ်။ Fuelwood Situation of Burma</p>
--	--

ထင်းလောင်စာလိုအပ်ချက်နှင့် ပြည့်ဆည်းနိုင်မည့် ပမာဏခန့်မှန်းချက်

(ကုဗတန်)

ခုနှစ်	ထင်းလောင်စာ လိုအပ်ချက် ပမာဏ	ထင်းလိုအပ်ချက် ပြည့်ဆည်းမည့်နေရာနှင့် ပမာဏ			
		ခြံမြေ ယာမြေ	ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော	ဌာနဆိုင်ရာ စိုက်ခင်း	သဘာဝတော
၂၀၀၁-၀၂	၁၇၅၂၄၀၂၆	၄၃၈၁၀၀၇	၃၅၀၄၈	၅၈၆၈၁၀	၁၂၅၂၁၁၆၂
၂၀၀၂-၀၃	၁၇၈၇၈၀၁၂	၄၄၆၉၅၀၃	၃၅၇၅၆	၆၅၀၄၇၅	၁၂၇၂၂၂၇၈
၂၀၀၃-၀၄	၁၈၂၃၉၁၄၇	၄၅၅၉၇၈၇	၃၆၄၇၈	၂၅၈၁၂၅	၁၃၃၈၄၇၅၇
၂၀၀၄-၀၅	၁၈၆၀၇၅၇၈	၄၆၅၁၈၉၅	၃၇၂၁၅	၂၂၆၂၇၅	၁၃၆၉၂၁၉၄
၂၀၀၅-၀၆	၁၈၈၈၈၉၁၇	၄၇၂၂၂၂၉	၃၆၁၇၈	၈၇၅၀၀၀	၁၂၆၅၅၅၁၀
၂၀၀၆-၀၇	၁၈၄၅၀၆၉၆	၄၆၁၂၆၇၄	၉၂၂၅၃	၈၇၅၀၀၀	၁၂၈၇၀၇၆၈
၂၀၀၇-၀၈	၁၈၈၁၉၇၀၉	၄၇၀၄၉၂၇	၉၄၀၉၉	၈၇၅၀၀၀	၁၃၁၄၅၆၈၄
၂၀၀၈-၀၉	၁၉၁၉၆၁၀၄	၄၇၉၉၀၂၆	၉၅၉၈၁	၈၇၅၀၀၀	၁၃၄၂၆၀၇၉
၂၀၀၉-၁၀	၁၉၅၈၀၀၂၆	၄၈၉၅၀၀၆	၉၇၉၀၀	၈၇၅၀၀၀	၁၃၇၁၂၁၁၉
၂၀၁၀-၁၁	၁၈၉၈၆၇၂၄	၄၇၄၆၆၈၁	၉၄၉၃၄	၈၇၅၀၀၀	၁၃၂၇၀၁၀၉
၂၀၁၁-၁၂	၁၉၃၀၉၄၉၈	၄၈၂၇၃၇၅	၁၉၃၀၉၅	၈၇၅၀၀၀	၁၃၄၁၄၀၂၉
၂၀၁၂-၁၃	၁၉၆၃၇၇၆၀	၄၉၀၉၄၄၀	၁၉၆၃၇၈	၈၇၅၀၀၀	၁၃၆၅၆၉၄၂
၂၀၁၃-၁၄	၁၉၉၇၁၆၀၂	၄၉၉၂၉၀၀	၃၉၉၄၃၂	၈၇၅၀၀၀	၁၃၇၀၄၂၆၉
၂၀၁၄-၁၅	၂၀၃၁၁၁၁၉	၅၀၇၇၇၈၀	၄၀၆၂၂၂	၈၇၅၀၀၀	၁၃၉၅၂၁၁၇
၂၀၁၅-၁၆	၁၈၇၅၁၄၉၄	၄၆၈၇၈၇၄	၃၇၅၀၃၀	၇၈၇၅၀၀	၁၂၉၀၁၀၉၁
၂၀၁၆-၁၇	၁၉၀၃၂၇၆၇	၄၇၅၈၁၉၂	၉၅၁၆၃၈	၇၈၇၅၀၀	၁၂၅၃၅၄၃၇
၂၀၁၇-၁၈	၁၉၃၁၈၂၅၈	၄၈၂၉၅၆၅	၉၆၅၉၁၃	၇၈၇၅၀၀	၁၂၇၃၅၂၈၁
၂၀၁၈-၁၉	၁၉၆၀၈၀၃၂	၄၉၀၂၀၀၈	၁၅၆၈၆၄၃	၇၈၇၅၀၀	၁၂၃၄၉၈၈၂
၂၀၁၉-၂၀	၁၉၉၀၂၁၅၃	၄၉၇၅၅၃၈	၁၅၉၂၁၇၂	၇၈၇၅၀၀	၁၂၅၄၆၉၄၂
၂၀၂၀-၂၁	၁၈၅၉၇၄၅၆	၄၆၄၉၃၆၄	၂၂၃၁၆၉၅	၇၈၇၅၀၀	၁၀၉၂၈၈၉၇
၂၀၂၁-၂၂	၁၈၈၃၉၂၂၃	၄၇၀၉၈၀၆	၂၂၆၀၇၀၇	၇၈၇၅၀၀	၁၁၀၈၁၂၁၀
၂၀၂၂-၂၃	၁၉၀၈၄၁၃၃	၄၇၇၁၀၃၃	၂၂၉၀၀၉၆	၇၈၇၅၀၀	၁၁၂၃၅၅၀၄
၂၀၂၃-၂၄	၁၉၃၃၂၂၂၆	၄၈၃၃၀၅၇	၂၈၉၉၈၃၄	၇၈၇၅၀၀	၁၀၈၁၁၈၃၆
၂၀၂၄-၂၅	၁၉၅၈၃၅၄၅	၄၈၉၅၈၈၆	၂၉၃၇၅၃၂	၇၈၇၅၀၀	၁၀၉၆၂၆၂၇
၂၀၂၅-၂၆	၁၇၄၄၃၈၇၄	၄၃၆၀၉၆၉	၂၆၁၆၅၈၁	၇၀၀၀၀၀	၉၇၆၆၃၂၅
၂၀၂၆-၂၇	၁၇၆၁၈၃၁၃	၄၄၀၄၅၇၈	၃၁၇၁၂၆၆	၇၀၀၀၀၀	၉၃၄၂၄၃၈
၂၀၂၇-၂၈	၁၇၇၉၄၄၉၆	၄၄၄၈၆၂၄	၃၂၀၃၀၀၉	၇၀၀၀၀၀	၉၄၄၂၈၆၃
၂၀၂၈-၂၉	၁၇၉၇၂၄၄၁	၄၄၉၃၁၁၀	၃၂၃၅၀၃၉	၇၀၀၀၀၀	၉၅၄၄၂၉၁
၂၀၂၉-၃၀	၁၈၁၅၂၁၆၆	၄၅၃၈၀၄၁	၃၆၃၀၄၃၃	၇၀၀၀၀၀	၉၂၈၃၆၉၁
၂၀၃၀-၃၁	၁၆၅၃၆၂၆၇	၄၁၃၄၀၆၇	၄၁၃၄၀၆၇	၇၀၀၀၀၀	၇၅၆၈၁၃၃

မှတ်ချက်

- ခြံမြေယာမြေများမှ ထင်းစုစုပေါင်း လိုအပ်ချက်၏ ၂၅ရာခိုင်နှုန်းကို ထောက်ပံ့နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။
- ပင်မသစ်တောစီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများမှ ထင်းစုစုပေါင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထောက်ပံ့နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

လောင်စာအသုံးနည်းမီးဖိုများဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် သက်သာသည့် လောင်စာပမာဏ

စဉ်	နှစ်	မီးဖိုဖြန့်ဖြူးမည့် အရေအတွက် (လုံး)	သက်သာသည့် လောင်စာပမာဏ (ကုဗတန်)
၁	၂	၃	၄
၁	၂၀၀၁-၀၂	၅၀,၀၀၀	၁၁၄,၀၀၀
၂	၂၀၀၂-၀၃	၅၀,၀၀၀	၂၂၈,၀၀၀
၃	၂၀၀၃-၀၄	၅၀,၀၀၀	၂၆၆,၀၀၀
၄	၂၀၀၄-၀၅	၅၀,၀၀၀	၃၀၄,၀၀၀
၅	၂၀၀၅-၀၆	၅၀,၀၀၀	၃၄၂,၀၀၀
၆	၂၀၀၆-၀၇	၅၀,၀၀၀	၃၈၀,၀၀၀
၇	၂၀၀၇-၀၈	၅၀,၀၀၀	၄၁၈,၀၀၀
၈	၂၀၀၈-၀၉	၅၀,၀၀၀	၄၅၆,၀၀၀
၉	၂၀၀၉-၁၀	၅၀,၀၀၀	၄၉၄,၀၀၀
၁၀	၂၀၁၀-၁၁	၄၅,၀၀၀	၅၃၂,၀၀၀
၁၁	၂၀၁၁-၁၂	၄၅,၀၀၀	၅၇၀,၀၀၀
၁၂	၂၀၁၂-၁၃	၄၅,၀၀၀	၆၀၈,၀၀၀
၁၃	၂၀၁၃-၁၄	၄၅,၀၀၀	၆၄၆,၀၀၀
၁၄	၂၀၁၄-၁၅	၄၅,၀၀၀	၆၈၄,၀၀၀
၁၅	၂၀၁၅-၁၆	၄၅,၀၀၀	၇၂၂,၀၀၀
၁၆	၂၀၁၆-၁၇	၄၅,၀၀၀	၇၆၀,၀၀၀
၁၇	၂၀၁၇-၁၈	၄၅,၀၀၀	၇၉၈,၀၀၀
၁၈	၂၀၁၈-၁၉	၄၅,၀၀၀	၈၃၆,၀၀၀
၁၉	၂၀၁၉-၂၀	၄၅,၀၀၀	၈၇၄,၀၀၀
၂၀	၂၀၂၀-၂၁	၄၀,၀၀၀	၉၁၂,၀၀၀
၂၁	၂၀၂၁-၂၂	၄၀,၀၀၀	၉၅၀,၀၀၀
၂၂	၂၀၂၂-၂၃	၄၀,၀၀၀	၉၈၈,၀၀၀
၂၃	၂၀၂၃-၂၄	၄၀,၀၀၀	၁,၀၂၆,၀၀၀
၂၄	၂၀၂၄-၂၅	၄၀,၀၀၀	၁,၀၆၄,၀၀၀
၂၅	၂၀၂၅-၂၆	၄၀,၀၀၀	၁,၁၀၂,၀၀၀
၂၆	၂၀၂၆-၂၇	၄၀,၀၀၀	၁,၁၄၀,၀၀၀
၂၇	၂၀၂၇-၂၈	၄၀,၀၀၀	၁,၁၇၈,၀၀၀
၂၈	၂၀၂၈-၂၉	၄၀,၀၀၀	၁,၂၁၆,၀၀၀
၂၉	၂၀၂၉-၃၀	၄၀,၀၀၀	၁,၂၅၄,၀၀၀
၃၀	၂၀၃၀-၃၁	၄၀,၀၀၀	၁,၂၉၂,၀၀၀

မီးဖိုသက်တမ်း = ၂ နှစ်

သက်သာသည့် လောင်စာပမာဏ = ၄၀%

၁၄။ သစ်မဟုတ်သောသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ

၁၄.၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါက်ရောက်နေသော သဘာဝသစ်တောများမှ သစ်အပြင် အခြား သဘာဝသယံဇာတများဖြစ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အမျိုးအစားနှင့် အရေအတွက်များစွာ ထွက်ရှိ လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူများအတွက် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များ၏ အခန်းကဏ္ဍအရေးကြီးပုံကို အထူးပြောစရာလိုမည် မထင်ပါ။ နိုင်ငံတော်လူဦးရေ၏ ၇၆%ခန့် သည် ကျေးလက်နေပြည်သူများ ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း လိုအပ်မှုကို ဖြည့်ဆည်းရန်မှာ ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝသစ်တောများ အပေါ်တွင်သာ မှီခိုနေ ရပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အများစုမှာ အိမ်ထောင်စုသုံးစွဲရန် အတွက်လည်း ကောင်း၊ စီးပွားကုန်သွယ်မှု အတွက်လည်းကောင်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါသည်။

သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများတွင် သစ်၊ တိုင်၊ မျော၊ ထင်းမှအပ ကျန် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အားလုံးပါဝင်ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိက အမျိုးအစား၆မျိုး ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။

- (၁) အမျှင်ပါသည့် ပစ္စည်းများ
- (၂) စားသောက်နိုင်သည့် ပစ္စည်းများ
- (၃) ဆေးဖက်ဝင်နှင့် အလှကုန် ပစ္စည်းများ
- (၄) အပင်များမှ ထုတ်ယူရရှိသည့် အဆီအစေး ပစ္စည်းများ
- (၅) စားသုံးရန် မဟုတ်သည့် တိရစ္ဆာန်ထွက် ပစ္စည်းများ
- (၆) အခြား သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ တရားဝင် ထုတ်ယူခွင့်ပြုလျက် ရှိသည့် သစ်မ ဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများမှာ ဝါး၊ ကြိမ်၊ ရှားစေး၊ သစ်ခေါက်၊ လျှော်၊ ကရမက်၊ အင်တွဲ/ ပွဲလျက်၊ သနပ်ခါး၊ ဖာလာစေ့၊ ကညင်ဆီ၊ ထင်းရှူးဆီ၊ ဓနိ/ သက်ကယ်၊ တည်၊ ပျားရည်၊ ပျား ဖယောင်း၊ လင်းနို့ချေး၊ သစ်ခွ၊ သစ်စေး၊ ဘုမ္မရာဇာ၊ ငှက်သိုက်၊ ချိပ်၊ သင်ပေါင်းသား တို့ဖြစ်ကြပါ သည်။

၁၄.၁.၁။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အတွက် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြချက်

ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့သည် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြ ထားပါသည်။^၁

^၁ Unasyiva, 1991

သစ်တောမှဖြစ်စေ၊ စိုက်ခင်းမှဖြစ်စေ ထွက်ရှိပြီး မိမိသုံးရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုနှင့် ဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုအရ အရေးပါ၍ စက်မှုသုံး သစ်၊ ယင်းမှထွက်ရှိသော သစ်လုံး၊ ဘုတ်ပြား တို့မှ အပဖြစ်သော ဇီဝပစ္စည်းများကို သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ ယင်းပစ္စည်းများတွင် လူတို့အတွက်အာဟာရနှင့် အသက်ရှင်သန်မှုကို ဖြည့်စွမ်းပေးသော အစားအစာ၊ လောင်စာ၊ ဆေးဖက်ဝင် အပင်များ၊ ဇီဝဓါတုပစ္စည်းများ ပါဝင်သည့်အပြင် လူ၏ အစားအစာနှင့် အသုံးအဆောင်အတွက် အရေးပါသော သားရေ၊ ငှက်မွေးတောင် စသည်တို့ကို ပေးစွမ်းသော တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်၊ ငှက်အမျိုးမျိုး၊ ငါး၊ အင်းဆက် စသည်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

သစ်တောဟူသော ဝေါဟာရတွင် သစ်ပင်တစ်မျိုးတည်းသာ ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းကိုသာ ခေါ်ဆိုသည် မဟုတ်ဘဲ ယင်းအပင်တို့နှင့်အတူ ရောနှောပေါက်ရောက် နေထိုင်သော သစ်မဟုတ်သော အပင်ပု၊ ခြံ၊ နွယ် စသည်တို့နှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

၁၄.၁.၂။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအပေါ်စိတ်ဝင်စားလာမှု

သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ယခင်က အသေးအဖွဲ့ သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ^၀ ဟုခေါ်ဆိုခဲ့သော်လည်း ကျေးလက်နေ ပြည်သူများအတွက်မူ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းတို့သည် နေထိုင်စရာနှင့် နေ့စဉ်သုံး ပစ္စည်းများဖြစ်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးပြီး အပိုင်ဝင်ငွေရရှိစေခြင်း၊ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးဝါးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း တို့ကြောင့် အဓိက သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ^၂ ဟုခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၉၅ခုနှစ် သစ်တောမူဝါဒ၏ သဘောထား ကြေညာချက်တွင် သစ်တောများ ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးစာရင်းတွင် သစ်မှအပ အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အနေဖြင့် လူမှုစီးပွားရေးအရ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ် ပြုရမည် ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူတို့၏ အခြေခံ စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းရန်၊ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အခြေပြု စက်မှုလုပ်ငန်းငယ်များမှ တစ်ဆင့် ကျေးလက်ပြည်သူတို့အတွက် လယ်ယာလုပ်ငန်းမှ ရရှိမည့် ဝင်ငွေအပြင် အခြားဝင်ငွေများ ရရှိစေရန်အတွက် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ၏ အကျိုးပြုမှုကို ဖွံ့ဖြိုးစေလျက် အကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

ရှေးဦးလူတို့သည် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းကို သစ်ထွက်ပစ္စည်း ထက်ပို၍ စောစော အသုံးပြုဖွယ် ရှိသည်ဟုခန့်မှန်း ရပါသည်။ ရှေးဦးလူတို့သည် ကျောက်ဂူများတွင် နေထိုင်ကြလျက် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ သစ်မြစ်သစ်ဥတို့ကို စားသုံးခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လည်း ပဲခူးရိုးမပေါ်တွင် နေထိုင်သော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားတို့သည် ၎င်းတို့နေထိုင်သည့် အိမ်၊ အဆောက်အဦးအစ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို ပြုလုပ်ရန် သစ်ကို အသုံးပြုခြင်းမရှိပဲဝါးကိုသာ အသုံးပြုခြင်းများကြောင်းကို သုတေသီတို့က ထောက်ပြခဲ့ဘူးပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်မဟုတ်သော

^၀ Minor Forest Products
^၂ Major Forest Products

သစ်တောထွက် ပစ္စည်းသည် သစ်ထွက်ပစ္စည်းထက်စော၍ လူသားတို့ အသက်ရှင် နေထိုင်ရေး အတွက် အရေးပါသည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။

သို့သော်လည်းအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းသစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းကို ကျေးလက်ပြည်သူလူထု၏ မှီခိုရာဖြစ်ကြောင်း၊ အရေးပါသော သစ်တောထွက် ဖြစ်ကြောင်းကို လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ် အတွင်းကမှ အသိအမှတ် ပြုခဲ့ပုံရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် International Expert Consultation in Non-wood Forest Products ဆွေးနွေးပွဲကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် ကျင်းပခဲ့ပြီး ယင်းဆွေးနွေးပွဲသည် ကမ္ဘာ့အဆင့် ပထမဆုံး အကြိမ် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင်လည်း သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းကို အလေးထားမိသည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုလောက်သာ ကြာသေးကြောင်း သိရသည်။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို အဓိကထား အသက်ရှင် နေထိုင်နေရသူတို့မှာ တောနေ လူထု လူတန်းစားသာဖြစ်ပြီး ယင်းသစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု နည်းခဲ့ခြင်းမှာ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆင်းရဲသား တောနေလူထုများအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု နည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ကောင်း ဆိုနိုင်ပါမည်။

ကမ္ဘာ့သစ်တော သမိုင်းကြောင်းအရ ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများတွင် သဘာဝ တောကျန်ရှိမှု အလွန်နည်းပါးပြီး အများအားဖြင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထားသော သစ်တောများသာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဇီဝမျိုး စုံလင်မှုမှာ ယင်းနိုင်ငံတို့တွင် သတ်မှတ်ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထား သော အမျိုးသားဥယျာဉ် ၊ လောက်တွင်သာ မူလသဘာဝ ပေါက်ပင်တို့ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ယနေ့ အချိန်အထိ စိုက်ပျိုးခဲ့သော သစ်တောစိုက်ခင်းပေါင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၀.၀၉% သာရှိသဖြင့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်မှု နည်းသေး မည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။

၎င်းအပြင် သစ်တောခုတ်လှဲခြင်းစနစ်မှာ ရွေးချယ်ခုတ်လှဲနည်းစနစ် ကျင့်သုံးခြင်း၊ ယခင်ကတန်ဖိုးမြင့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အစားထိုးစိုက်ခြင်း လောက်သာစိုက်ခဲ့ပြီး စိုက်ခင်းဧကများစွာဖြင့် မစိုက်ပျိုးခဲ့ခြင်း တို့ကြောင့် မူလသဘာဝ ပေါက်ပင်များ ကောင်းစွာကျန်ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများထက် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပို၍ တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၁၄.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများမှလက်ရှိ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည့် အရေးကြီးသော သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို အမျိုးအစားအလိုက် အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

- (၁) အမျှင်ပါသည့်ပစ္စည်းများ

^၀ National Park

- (၁.၁) ဝါးများ
- (၁.၂) ကြိမ်များ
- (၁.၃) အရွက်နှင့်ပင်စည်မှရသည့် သစ်မျှင်များ
ဥပမာ-လျော်အမျိုးမျိုး
- (၁.၄) မြက်မျိုးများ
ဥပမာ-သက်ကယ်၊ ကိုင်း၊ ကျူ
- (၂) စားသောက်နိုင်သည့် ပစ္စည်းများ
 - (၂.၁) အပင်များမှ ထွက်ရှိသည့် စားသောက်နိုင်သည့် ပစ္စည်းများ
ဥပမာ-မျှစ်၊ မှို ၊ သစ်ဥသစ်ဖုများ
 - (၂.၂) တိရစ္ဆာန်များမှ ထွက်ရှိသည့် စားသောက်နိုင်သည့် ပစ္စည်းများ
ဥပမာ-ပျားရည်၊ ငှက်သိုက်
- (၃) ဆေးဖက်ဝင်နှင့် အပင်ထွက်အလှကုန်ပစ္စည်းများ
ဥပမာ-ဘုမ္မရာဇာ၊ ဖာလာစေ့၊ သနပ်ခါး၊ ကရမက်
- (၄) အပင်များမှ ထုတ်ယူရရှိသည့်အဆီ၊ အစေးပစ္စည်းများ (Extractive Products)
 - (၄.၁) အဆီနှင့်အစေးများ
ဥပမာ-ရှားစေး၊ ကညင်ဆီ၊ ထင်းရှူးဆီ၊ သစ်စေး၊ အင်တွဲ၊ ပွဲလျက်
 - (၄.၂) ဆိုးဆေးများ
 - (၄.၂.၁) အခေါက်မှရသည့် ဆိုးဆေးများ
ဥပမာ-ပိန္နဲခေါက်၊ ထနောင်းခေါက်
 - (၄.၂.၂) အပင်နှင့်အသီးမှရသည့် ဆိုးဆေးများ
ဥပမာ-ပေါက်ပင်၊ တည်သီး၊ တည်ရည်
 - (၄.၂.၃) အမြစ်မှရသည့် ဆိုးဆေးများ
ဥပမာ-နီပစေးမြစ်
 - (၄.၂.၄) သစ်သားမှရသည့် ဆိုးဆေးများ
ဥပမာ-တိန်းညက်
- (၅) စားသုံးရန်မဟုတ်သည့် တိရစ္ဆာန်ထွက် ပစ္စည်းများ
ဥပမာ-ချိပ်၊ လင်းနို့ချေး၊ ပျားဖယောင်း
- (၆) အခြားသစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ
ဥပမာ-သစ်ခွ၊ သစ်ကြံပိုး၊ အကျော်၊ သစ်မွေး၊ စလူ၊ ဓနိ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယနေ့ထိ မှတ်တမ်းတင်ထားသော ခြံနွယ်မျိုး(၁၆၉၆)မျိုး၊ ကြိမ်မျိုး (၆၅)မျိုး၊ ဝါးမျိုး(၁၁၃)မျိုး၊ သစ်ခွ(၈၄၁)မျိုး၊ ရှိသည်ဟု သိရပါသည်။

ဇယား(၁၄-၁)။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှဘဏ္ဍာရေး-၂၀၀၀ခုနှစ်အထိ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

စဉ်	သစ်တော ထွက်ပစ္စည်း	ရေတွက် ပုံ	၉၅-၉၆	၉၆-၉၇	၉၇-၉၈	၉၈-၉၉	၉၉-၂၀၀၀	စုစုပေါင်း
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉
၁။	ဝါး	လုံးရေ (၀၀၀)	၁၁၁၄၂၀	၁၄၅၃၉၀	၁၁၂၈၈၆	၁၁၄၉၆၅	၁၂၀၉၆၃	၆၀၅၆၂၄
၂။	ကြိမ်	။	၇၇၉၅၇	၃၀၇၁၀	၁၅၇၆၄	၁၀၉၇၂	၂၇၈၈၈	၁၆၃၂၉၁
၃။	ရှားစေး	ပိဿာ	၁၂၄၆၉၅	၁၂၇၃၆၂	၁၇၀၅၉၈	၃၀၃၇၃၆	၂၂၆၂၆၃	၉၅၂၆၅၄
၄။	သစ်ခေါက်	။	၄၅၇၃၉၄	၁၁၁၃၂၀၄	၁၉၁၀၃၄၅	၁၁၄၅၄၂၁	၂၅၈၂၄၆၄	၇၂၀၈၅၈
၅။	လျှော်	။	၂၈၃၉၃	၂၉၁၉၉	၁၄၀၀၆	၂၂၇၂၁	၄၅၅၉၄	၁၃၉၉၁၃
၆။	ကရမက်	။	၂၅၇၂၅	၁၆၁၀၀	၁၈၆၀၀	၁၈၂၈၀	၁၂၁၀၀	၉၀၈၀၅
၇။	အင်တွဲ/ ပွဲလျက်	။	၄၁၃၄၈၁	၁၉၉၅၈၆	၂၁၈၉၈၉	၁၆၁၉၉၄	၂၂၇၈၄၈	၁၂၂၁၈၉၈
၈။	သနပ်ခါး	။	၂၃၀၀၄၄	၂၇၂၃၈၄	၂၀၈၉၃၉	၂၂၁၄၇၁	၂၆၁၃၄၄	၁၁၉၄၁၈၂
၉။	ဖာလာစေ့	။	၆၁၃၃	၈၂၁၂	၄၅၄၁	၃၇၀၈	၇၀၄၅	၂၉၆၃၉
၁၀။	ကညင်ဆီ	။	၂၅	-	-	-	၈၀	၁၀၅
၁၁။	ထင်းရှူးဆီ	။	-	-	-	၁၅၇၀	၁၀၈၇၄၄	၁၁၀၃၁၄
၁၂။	ခနိ/ သက်ကယ်	ပျစ် (၀၀၀)	၈၂၉၆၁	၇၃၃၅၉	၇၀၄၃၄	၇၉၆၇၅	၉၄၆၀၁	၄၀၁၀၃၀
၁၃။	တည်	ပိဿာ	-	-	-	-	-	-
၁၄။	ပျားရည်	။	၃၆၈၇	၃၉၉၉	၂၆၆၂	၃၉၀၂	၈၀၈၁	၂၂၃၃၁
၁၅။	ပျားဖယောင်း	။	၂၅၀	၃၁၀	၄၃၀	၁၈၁	၅၇၁	၁၇၄၂
၁၆။	လင်းနို့ချေး	။	၁၆၈၅၂၇	၁၆၆၁၈၂	၁၇၁၉၉၂	၁၉၉၇၀၅	၁၈၇၂၅၀	၈၉၃၆၅၆
၁၇။	သစ်ခွ	ပင်ရေ	-	-	-	-	-	-
၁၈။	သစ်စေး	ပိဿာ	၁၆၆၂၀	၂၂၇၀၅	၁၁၀၉၀	၇၆၃၆	၁၅၁၃၁	၇၃၁၈၂
၁၉။	ဘုမ္မရာဇာ	။	၁၁၅၄၀	၃၅၄၃	၂၆၅၇၅	၄၈၇၇၈	၁၇၂၆၀	၁၀၇၆၉၆
၂၀။	ငှက်သိုက်	။	၁၃၆၁	၁၄၅၅	၁၁၆၅	၁၆၅၁	၁၃၈၅	၇၀၁၇
၂၁။	ချိပ်	။	၁၅၂၀၇	၇၈၉၂	၃၂၅	၁၁၀၀၀	၂၁၈၅၃	၅၆၂၇၇
၂၂။	သင်ပေါင်းသား	လုံးရေ (၀၀၀)	၇၆၇	၁၃၇၆	၂၀၆	၂၇၃	၆၃၀	၃၂၅၂

စစ်မြစ်။ ။ သဘာဝတောနှင့် စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန

၁၄.၂.၂။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း

သစ်တောအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု ယူနစ်ဟုခေါ်သည့်ခရိုင် ၆၂ ခရိုင်အတွက် သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများကို လတ်တလောအတွင်း ရေးဆွဲပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစီမံကိန်းများ တွင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်ခေါ်သည့် အထူး အလုပ်တိုက်နယ်များ ပါဝင်ပြီး သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ယူနစ်တစ်ခု၌ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ သိသာစွာထုတ်လုပ်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား စီးပွားဖြစ်ထုတ်ယူနေသည့် ခရိုင်များတွင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အလုပ်တိုက်နယ်များ ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်များအား ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားပြီး၊ စီမံကိန်းကာလ ဆယ်နှစ်အတွက် ထုတ်လုပ်မှုပုံစံများအား ဆုံးဖြတ်ထားပါသည်။ ခရိုင်သစ်တောအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲခွင့်ပြုနိုင်သော သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ပမာဏအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုစီအတွက် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ် မှုအား သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထာဝစဉ် တည်တံ့စေမည့် အခြေခံမူအရ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ဒေသ နှင့်နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးအား အောက်ပါအတိုင်း အကျိုးကျေးဇူး များရရှိစေပါမည်။

- ◆ ကျေးလက်ပြည်သူတို့အား စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေရရှိစေခြင်းဖြင့် ကျေးလက်ဒေသ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို လျော့နည်း စေမည့် အဓိကကဏ္ဍအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်း။
- ◆ ကုန်ကြမ်း သို့မဟုတ် ကုန်ချောပစ္စည်းများတင်ပို့ရောင်းချခြင်းဖြင့် အသေးစားစက်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကြမ်းဖြည့်တင်းနိုင်ရန်၊ ပစ္စည်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ပို့ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ ကုန်ချောထုတ်လုပ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေရှာဖွေခြင်းတို့၌ အလုပ်အကိုင်များ ရရှိစေခြင်း။
- ◆ ကျေးလက်ဒေသအတွင်း တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်ခြင်း။

၁၄.၂.၃။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ နိုင်ငံခြား တင်ပို့မှု

၁၉၉၇-၉၈မှ၁၉၉၉-၂၀၀၀အထိ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းမှ ရရှိသော နိုင်ငံခြားငွေ စုစုပေါင်းမှာ ဒေါ်လာ(၁၁)သန်း ဝန်းကျင်လောက်သာရှိပြီး တစ်နှစ်ပျမ်းမျှဝင်ငွေ ဒေါ်လာ ၃.၆သန်းခန့်သာ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ အဆိုပါအချိန်ကာလအတွက် သစ်တောကဏ္ဍ တင်ပို့မှုမှရသော ဝင်ငွေတစ်နှစ်ပျမ်းမျှ ဒေါ်လာသန်း ၂၀၀ နီးပါးဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းမှဝင်ငွေသည် သစ်တင်ပို့မှု ဝင်ငွေ၏ (၂)ရာခိုင်နှုန်း ဝန်းကျင်သာရှိပါသည်။

ယေး(၁၄-၂)။ ၁၉၉၇-၉၈ မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀ အထိ သစ်မဟုတ်သောသစ်တောထွက်ပစ္စည်းမှ ရရှိသော နိုင်ငံခြားငွေ

စဉ်	အမည်	ရေတွက်ပုံ	၉၇-၉၈	၉၈-၉၉	၉၉-၀၀	စုစုပေါင်း	ဒေါ်လာ
၁	ကြိမ်	ထောင်ပေါင်း	၈၀၂	၃၁၁၁	၈၅၇	၄၇၇၀	၆၅၉၃၁၇
၂	ဝါး	ထောင်ပေါင်း	၁၈၂၉	၁၄၆၂	၁၅၂၁	၄၈၁၂	၂၁၆၅၃၁၂
၃	ဘုမ္မရာဇာ	ပိဿာ	၁၉၉၆၉	၁၉၉၉၇	၁၈၂၂၇	၅၈၁၉၃	၆၆၈၄၄
၄	ရှားစေး	ပိဿာ	၁၃၆၂၁၁	၂၉၅၀၀၂	၇၉၇၈၇	၅၁၁၀၀၀	၇၂၀၁၂၀
၅	အင်တွဲ/ ပွဲလျက်	ပိဿာ	၅၅၉၇၃	၁၀၇၁၀	-	၆၆၆၈၃	၈၁၇၁၉
၆	သစ်ကြံ ပိုးခေါက်	ပိဿာ	၉၃၉၃၂	၁၁၀၉၄၃	၃၄၅၀၀	၂၃၉၃၇၅	၂၂၁၅၀၁
၇	အုံတုံခေါက်	ပိဿာ	၆၃၅၉၁၃	၆၃၈၉၆၈	၁၀၈၆၇၀၆	၂၃၆၁၅၈၇	၁၀၄၂၇၅၄
၈	သစ်မြစ် ခြောက်သေး	ကီလို	-	၁၁၀၀၀	၁၂၀၀၀	၂၃၀၀၀	၂၃၀၀၀
၉	ပန်းနုပရ ဆေးခြောက်	ပိဿာ	-	၃၇၀၀၀	-	၃၇၀၀၀	၁၈၁၃၇
၁၀	သစ်စေး	ပိဿာ	၁၅၃၁	၁၃၄၉	၁၃၄၇	၄၂၂၇	၂၉၅၈၆
၁၁	ကရဝေးသီး	ပိဿာ	-	၇၃၄၄	-	၇၃၄၄	၃၆၀၀
						စုစုပေါင်း	၁၀၉၆၅၇၀၀

ဇစ်မြစ်။ ။ ရန်ကုန်တိုင်းသစ်တောဦးစီးဌာန

အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ (၂)ခုဖြစ်သော တရုတ်နိုင်ငံတွင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၏ နိုင်ငံခြား ဝင်ငွေသည် သစ်တောကဏ္ဍ၏ စုစုပေါင်း ဝင်ငွေ၏ ၂၅% ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အဆိုပါဝင်ငွေ ရာခိုင်နှုန်းသည် ၇၀% ဟူ၍လည်းကောင်း သိရပါသည်။ (Non-Wood Forest Products in Asia,FAO,1994)

သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းမှ ဝင်ငွေရ နည်းခြင်းမှာ ကုန်ပစ္စည်း ဖလှယ်စနစ်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ဖလှယ်၍ နိုင်ငံခြားငွေစာရင်းတွင် မပေါ်ခြင်း၊ ယင်းနိုင်ငံများသို့ တရားမဝင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ထားသိုခြင်း၊ တစ်ဆင့်ထပ်မံ၍ တန်ဖိုးမြင့်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့တွင် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိ၍ တန်ဖိုး ရသင့်သလောက်မရခြင်း စသည့် အကြောင်းရင်းများကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

လောလောဆယ် အခြေအနေတွင် ပြည်ပမှ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဝယ်လိုသောအခါ ချက်ချင်းရသမျှကို ရသည့်နေရာမှရှာဖွေ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းကို ပြုလုပ်နေရ ပါသည်။ ရောင်းချသည့်အခါတွင်လည်း ကုန်ကြမ်းအဆင့် အဖြစ်သာ ရောင်းချနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ပစ္စည်းများကို အလျှင်အမြန် ရှာဖွေတင်ပို့ရသဖြင့် အရည်အသွေး ထိန်းချုပ်ခြင်း အားနည်းကာ ဈေးနှိမ်ခံရခြင်း၊ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ကုန်ပစ္စည်း အရည်အသွေး မြင့်မား မှု မရှိခြင်းကြောင့် ရသင့်သည့် ဈေးနှုန်းမရရှိခြင်း အစရှိသည့် အကြောင်းရင်းများသည် သစ်မဟုတ် သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်းဖြင့် အသက်မွေးရန် ရည်ရွယ်သူတို့ အနေဖြင့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ထုတ်လုပ်လိုစိတ် လျော့ပါး စေပါသည်။

၁၄.၃။ ရည်မှန်းချက်

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ မှ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေသည် သန်း(၅၀)မှ(၈၀) ထိ တိုးတက်လာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀တွင် ကျေးလက်နေ ပြည်သူ ဦးရေသည် ၇၆.၀၀ ရာခိုင်နှုန်း(၃၈သန်း) ရှိသော်လည်း သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀တွင် ၇၆.၂၅ရာခိုင်နှုန်း (၆၁သန်း)အထိ ရှိလာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျေးလက်နေ ပြည်သူဦးရေ အချိုးအစား မပြောင်းလဲဘဲ ရှိနေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို အများဆုံး သုံးစွဲနေသူများမှာ ကျေးလက်ပြည်သူများ ဖြစ်သဖြင့် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ တွင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအပေါ် မှီခိုအားထားရသူ ၃၈ သန်းသာ ရှိသော်လည်း သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ နှစ်ဆနီးပါးက သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအပေါ် ၎င်းတို့ အသက်ရှင် နေထိုင်ရေးအတွက် မှီခိုအားထားလာကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ အရေးပါသော သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အချို့၏တည်ရှိမှုသည် တိုးတက်လာသော လူဦးရေအတွက် လုံလောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မှု ရှိမရှိကို ခန့်မှန်းကြည့်ရန် လိုပါသည်။

၁၄.၃.၁။ ဝါး

ဝါးနှင့်ပတ်သက်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ပြီးသော အခွန်ရပြီး သုံးစွဲသည့် ဝါးသည် လုံးရေ ၁၅၆သန်းနှင့် အခွန်မရပဲ ကျေးလက်ပြည်သူတို့ သုံးစွဲသော လုံးရေသည် (၇၈)သန်း ခန့်မှန်းထားသည်ဟု သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်စဉ် ဝါးထုတ်လုပ်မှု စုစုပေါင်းသည် (၂၀၀)သန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ဝါးအတွက် ကောက်ယူထားသော စာရင်းဇယား များတွင် ပဲခူးတိုင်းတွင်နှစ်စဉ် ဝါးလုံးရေ (၉၂)သန်း၊ တနင်္သာရီတိုင်းတွင် (၆၂)သန်းနှင့် ရခိုင် ပြည်နယ်တွင် သန်း(၁၁၅၀) စုစုပေါင်း ဝါးလုံးရေသန်း ၁၂၀၀ နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်နိုင်သည်ဟု သိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်စဉ်ဝါးထုတ်လုပ်မှုသည် ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည့်အောက် အလွန် လျော့နည်း နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သို့သော်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ဝါးထုတ်လုပ်နိုင်မှုမှာ သွားလာရေး၊ ထုတ်လုပ်ရေး ခက်ခဲမှုကြောင့် လက်ရှိလိုအပ်နေသော ဝါးပမာဏကို သွားလာရေး

လွယ်ကူသော စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်းမှ အများဆုံးထုတ်လုပ်နေ၍ ၎င်းဒေသများတွင် ဝါးကို သတ်မှတ်ထားသည့် နှစ်စဉ်ခုတ်လှဲ ခွင့်ပြုပမာဏထက် ကျော်လွန်၍ ထုတ်လုပ်နေပါသည်။

ဝါးနှင့်ပတ်သက်၍ ရေတိုတွင် ဝါးကို အသုံးပြုပြီး ကုန်ချောထုတ်လုပ်သော နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဝါးနှင့် ပတ်သက်သော နိုင်ငံခြားမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု လာရောက်ရေးတို့ကို ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ဆက်သွယ်ရေး၊ ထုတ်လုပ်ရေး လွယ်ကူသော ဒေသများတွင် ဝါးစိုက်ခင်း ကို ပုဂ္ဂလိကသို့ ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်စေသင့်ပါသည်။ ရေရှည်တွင် ဝါးစိုက်ပျိုးပြုစုခြင်း နည်းစနစ် များဖြင့် ထာဝစဉ်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် စဉ်းစားဆောင်ရွက် ရပါမည်။

၁၄.၃.၂။ ကြိမ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြိမ်အမျိုးပေါင်း (၆၅)မျိုးရှိပါသည်။ ကြိမ်ကို ၁၉၉၂-၉၆မှ စတင်၍ နိုင်ငံခြား ပို့ကုန်အဖြစ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်မှ တင်ပို့လာပါသည်။ လွန်ခဲ့သော(၃)နှစ်အတွင်း ကြိမ်တင်ပို့မှုမှ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁.၈သန်း ဝန်းကျင်ရခဲ့သည်ဟု သိရပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၂နှစ်အတွင်း သစ်တောဌာနမှ အခွန်တော်ရပြီး ထုတ်လုပ်သုံးစွဲ တင်ပို့ ရောင်းချသော ကြိမ်လုံးအရေအတွက်မှာ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ(၄၅)သန်းနှင့် အခွန်တော်မရပဲ ပြည်သူက သဘာဝအလျောက် ခုတ်ယူသုံးစွဲမှုပမာဏမှာ လုံးရေ (၃၈)သန်းခန့် ရှိသည်ဟု သိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါကာလအတွက် ၁နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ ကြိမ်လုံးရေ(၈၃)သန်း သုံးစွဲသည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ နှစ်စဉ်ကြိမ်လုံးရေ ထွက်ရှိနိုင်မှုမှ ၁နှစ်လျှင်(၆၈)သန်း ရှိသည်ဟု သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကြိမ်ထုတ်လုပ်မှုသည် ထုတ်လုပ် နိုင်စွမ်းထက် ကျော်လွန်နေပါသည်။ တိုးတက်လာသည့် လူဦးရေအတွက်လည်းကောင်း၊ ပို့ကုန် လုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ နှစ်စဉ် ကြိမ်လုံးရေ သန်း(၁၀၀)ခန့် လိုမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကြိမ်ပြန်လည် စိုက်ပျိုးပြုစုရေးနှင့် ကြိမ်နှင့် ကြိမ်ထွက် ပစ္စည်းဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ပြည်ပတင်ပို့ ရောင်းချရေးကို ရေတိုရေရှည်နှစ်ခုစလုံးအတွက် ဆောင်ရွက်ရ ပါမည်။

၁၄.၃.၃။ လျှော်၊ ဓနိ၊ သက်ကယ်

လျှော်၊ ဓနိ နှင့် သက်ကယ်တို့သည် ကျေးလက်နေ ပြည်သူတို့၏ နေ့စဉ်သုံး ပစ္စည်းများ တွင် အဓိကပါဝင်နေပါသည်။ လက်ရှိအနေအထားအရ လျှော်သည် တစ်နိုင်ငံလုံး တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ ပိဿာ ၂.၅ သိန်း သုံးစွဲနေပြီး ဓနိ၊ သက်ကယ်မှာ ပျစ်ရေ သန်း၉၀၀ ဝန်းကျင်တွင် သုံးစွဲ နေပါသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းနှစ်ခုစလုံး၏ အသုံးပြုမှုမှာ ၁၉၉၆-၉၇၊ ၁၉၉၇-၉၈ (၂)နှစ်တွင်

အသုံးပြုမှု ကျဆင်းလာပါသည်။ လျှော်နှင့်ခနီ၊ သက်ကယ်များ ရှားပါးလာခြင်းနှင့် ခနီ၊ သက်ကယ် အစား အခြားအိမ်မိုးပစ္စည်းများ (သွပ်၊ ဝါး)ကို အစားထိုး သုံးလာသည်ဟု ယူဆ ရပါသည်။ ကျေးလက်နေ လယ်ယာပိုင်ဆိုင်သူတို့၏ လယ်ယာထွက်သီးနှံ ဈေးကောင်းလာမှုကြောင့် ကျေးလက် စီးပွားရေး တိုးတက်သည်နှင့်အမျှ လျှော်နှင့်ခနီ၊ သက်ကယ် အသုံးပြုမှု လျော့လာမည်ဟု ခန့်မှန်း ရပါသည်။

၁၄.၃.၄။ အခြားသစ်မဟုတ်သောသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ

အခြား သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအတွက် နောင်အနှစ်(၃၀)စီမံချက် ရေးဆွဲရန်မှာ ဝါး၊ ကြိမ် ကဲ့သို့ ၎င်းပစ္စည်းများ၏ ပါဝင်ပေါက်ရောက်ပင် ပမာဏကို မသိရှိသော် လည်း လက်ရှိအသုံးပြုမှု ကိန်းဂဏန်းများကို အခြေခံ၍ ခန့်မှန်းရေးဆွဲမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၄.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၄.၄.၁။ ၂၀၀၀မှ၂၀၁၀ အထိ ရေတိုလုပ်ငန်း အကြံပြုချက်များ

သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများသည် ကျွန်း၊ ပိတောက်ကဲ့သို့ ဝင်ငွေများ ရနိုင်သော ကဏ္ဍအဖြစ် ဖြစ်လာရန် အလားအလာ ရှိနေပါသည်။ အကြောင်းရင်းများမှာ-

- (၁) ယနေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံ သဘာဝဝန်းကျင်သည် သစ်မဟုတ်သော သစ်တော ထွက်ပစ္စည်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ကောင်းသော အနေအထားရှိခြင်း။
- (၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပို့ကုန်လုပ်ငန်းတွင် ပုဂ္ဂလိကကို ခွင့်ပြုထားပြီးဖြစ်ခြင်း။
- (၃) အမျိုးအစား တစ်မျိုးတည်းသာ မဟုတ်ဘဲ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်း အမျိုးအစား အမျိုးမျိုးတို့သည် ကွဲပြားခြားနားသော ဒေသအလိုက် တည်ရှိခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်း တစ်မျိုးတည်းအပေါ် ဝိုင်းဝန်းစုပြုံယှဉ်ပြိုင်စရာ မလို ဘဲ လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း။
- (၄) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ အသုံးချမှုသည် လူဦးရေ တိုးပွားသည်နှင့်အမျှ တိုးတက်လာမည်ဖြစ်ခြင်း၊ ပို့ကုန်တင်ပို့မှု တိုးတက်လာ နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၅) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ပါဝင်လုပ်ကိုင်မည့် အဓိကအင်အားစု သည် ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ ဖြစ်သည့်အတွက် ယင်းလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင် ရန် လူအင်အား လုံလောက်စွာရှိခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသ နေထိုင်သူ လူဦးရေအချိုးအစား များနေသေးခြင်း။

၁၄.၄.၂။ ၂၀၀၀မှ၂၀၁၀ အထိ ရေတိုလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု

- (၁) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စုသိမ်းခြင်း၊ ကုန်ချောထုတ်လုပ် ရောင်းချခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း စသည်တို့အတွက် အကြံပြုဦးဆောင် နိုင်စေရန် သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ဌာနခွဲ အသစ်တစ်ခု တည်ထောင်ခြင်း။
- (၂) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမျိုးအစားအလိုက်ကို တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့်ပြည်နယ်အလိုက် ပေါက်ရောက် တည်ရှိနိုင်သော ပမာဏကို ရှာဖွေ ကောက်ယူခြင်း။
- (၃) လက်ရှိတင်ပို့ရောင်းချနေသော သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမျိုး အစားများကို ပို့ကုန် တန်ဖိုးမြှင့် ရောင်းချနိုင်ရန် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ် ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၄) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို စုဆောင်းမည့်၊ ထုတ်လုပ်မည့် လုပ်ငန်းများတွင် ပါ ဝင်လုပ်ဆောင်သည့် လူဦးရေစာရင်း ကောက်ယူခြင်း။
- (၅) ဝါး၊ ကြိမ်၊ စမ်းသပ်စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း။
- (၆) နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များကို လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသော ကုမ္ပဏီများသို့ ဖြန့်ဖြူးခြင်း။
- (၇) အခြား သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအတွက် လေ့လာစုဆောင်း ထားရှိသော သုတေသန စာတမ်းများ၊ စာပေဗိမာန်ထုတ်စာပေများ စသည်တို့ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း။
- (၈) ၎င်းစာတမ်းရေးသား ပြုစုကြသည့် စာတမ်းရှင်များအား ဖိတ်ခေါ်ကာ အမျိုး အမည် တစ်ခုခြင်းအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၉) နိုင်ငံခြားဈေးကွက်ဝင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော ပြည်တွင်းပြည်ပများ၏ လက်ရှိဈေးကွက်နှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သော ဈေးကွက် အခြေအနေများကို စူးစမ်းလေ့လာခြင်း။
- (၁၀) အချို့ဈေးကွက်ဝင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများသည် မြန်မာ နိုင်ငံတွင်သာမက အခြားနိုင်ငံများတွင်ပါရှိနိုင်၍ ယင်းကဲ့သို့သော သစ်မ ဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအတွက် ပြည်ပသတင်းအချက်အလက် များစုဆောင်းခြင်း။

- (၁၁) လက်ရှိ ဆောင်ရွက်နေသော အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများတွင် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးကို သင့်တော်ရာ ဒေသအလိုက် စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်/ငွေကြေး အကူအညီပေးကာ ဆောင်ရွက်စေခြင်း။
- (၁၂) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်လာစေရန် မျိုးဆက်သည့် နည်းလမ်းများ^၁ ကို လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး နည်းစနစ်များ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၁၃) တင်ပို့ရောင်းချနိုင်သော ဈေးကွက်များ ပိုမိုရှာဖွေရန် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများရှိ မြန်မာသံရုံးများမှ တစ်ဆင့် ဈေးကွက်ရှာဖွေ ထိုးဖောက်ရန် အားပေးခြင်း။

၁၄.၄.၄။ ၂၀၁၁မှ၂၀၃၀ အထိ ရေရှည်ဆောင်ရွက်ရန်

- (၁) ဝါး၊ ကြိမ် စမ်းသပ်စိုက်ကွက်မှ ရလဒ်များပေါ်မူတည်၍ ၎င်းပစ္စည်းများရေရှည် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲ နိုင်ရန် စိုက်ခင်းများ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၂) သက္ကရာဇ် ၂၀၀၁မှ၂၀၁၀အတွင်း စူးစမ်းလေ့လာ တွေ့ရှိချက်များအပေါ် မူတည်၍ အခြား သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း စိုက်ခင်း(ဥပမာ- ဘုမ္မရာဇာစိုက်ခင်း) များကို ထူထောင်ခြင်း။
- (၃) နိုင်ငံခြားဈေးကွက်သစ် ရှာဖွေခြင်း၊ ရရှိပြီး သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဈေးကွက် ခိုင်ခန့်အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၄) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ အစိုးရတို့အကြား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသော FAO, UNESCO နှင့် ၎င်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် သုတေသန လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နေကြသည့် INBAR (The International Network of Bamboo and Rattan), ANAP (Asia Network on medicinal and Aromatic Plants), BCN (Biodiversity Conservation Network), COMFORPT (The Centre of Minor Forest Products) နှင့် ICRAF (International Center for Research in Agroforestry) တို့နှင့်လည်း ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
- (၅) သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း၏ အရေးပါပုံကို လေ့လာထားသော စာတမ်းမှာ မရှိသလောက် ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ်အဆင့်

^၁ Reproductive Means

အတွက်ဘွဲ့တစ်ခုရယူရန် ကောင်းမွန်သော အကျိုးပြုနိုင်သည့် သုတေသန စာတမ်းတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ရေးကို အားပေးသင့်ပါသည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းနှင့် အမျိုးအစားများ၊ ယင်းတို့အား ထုတ်လုပ်ရရှိနိုင်မည့် ပမာဏ၊ နှစ်စဉ်ပြန်လည် ထုတ်လုပ်ပေးနိုင် သောစွမ်းအား၊ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် ဂေဟဗေဒဆက်စပ်မှု၊ ရိုးရာနှင့်ခေတ်မီ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ပြန့်ပွားနည်းများ၊ အသုံးဝင်ပုံများ၊ ဈေးကွက်အခြေအနေ၊ စီးပွားရေး အမြင်အရ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုတန်ဖိုး စသည်တို့အပေါ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာရန် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများသည် လူ့ဘောင်လူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နီးကပ် စွာ တည်ရှိပြီး ဒေသဆိုင်ရာ ဂေဟဗေဒ၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိနေမှု ကြောင့် ဒေသအလိုက် လေ့လာရန် လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

၁၄.၅။ နိဂုံး

စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း၊ ပြည်သူတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မား လာခြင်း စသည်တို့နှင့်တပြေးညီ သစ်နှင့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ဆက်စပ် အရေးပါမှုကို လျစ်လျူရှု၍ မရနိုင်ပါ။ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်နေ ပြည်သူအများစုမှာ သစ်မဟုတ် သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးအပေါ် တစ်နည်းနည်းဖြင့် မှီခိုအားထားနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျေးလက်နေ ပြည်သူတို့၏ အိမ်ထောင်စု စီးပွားရေးတွင် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ဆက်လက်ပါဝင် နေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို အိမ်ထောင်စု သုံးစွဲမှုသာမက ပိုလျှံသည်များကို ကျေးလက်နှင့် မြို့ရွာများရှိ ဈေးကွက်များသို့ တင်ပို့ရောင်းချလျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ဝမ်းစာ သုံးစွဲမှုအပြင် ဈေးကွက်တင်ရောင်းချမှုနှင့် ဒေသအတွင်း ထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှုများဆိုင်ရာ သစ်မဟုတ် သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် ကိန်းဂဏန်းများကို စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စာရင်း အင်းများနှင့် အမျိုးသားအဆင့် ကိန်းဂဏန်းစနစ်များတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြလေ့မရှိပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အမျိုးသားအဆင့် စီးပွားရေးတွင် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ အလုံးစုံ စွမ်းဆောင်ပေးနေမှုကို ယနေ့တိုင် အပြည့်အဝ သိရှိနိုင်ခြင်းမရှိသေးပါ။ သစ်တောမူဝါဒနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုများအနေဖြင့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ အရေးပါမှုကို အဘယ်ကြောင့် သာမန်အဆင့် အာရုံစူးစိုက်မှုကိုသာ ပေးနေခြင်းကိုဤအချက်များက ဖော်ပြနေ ပါသည်။ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများမှာ အမျိုးအစား များပြားခြင်း၊ ထုတ်လုပ် ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်ဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ချို့တဲ့ခြင်း၊ ဈေးနှုန်းများ အမျိုးမျိုး ကွဲပြား ခြားနားနေခြင်း၊ စုဆောင်းရာတွင် အချိန်ပေးရခြင်း၊ အချို့ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်

ပစ္စည်းတို့မှာ ဝမ်းစာဖူလုံရုံ အဆင့်သာ သုံးစွဲနိုင်သေးခြင်းတို့ကြောင့် ၎င်း၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင် ပေးနိုင်မှုကို လက်တွေ့ကျကျ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရန်မှာ ခက်ခဲလျက်ရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ထာဝစဉ် တည်တံ့စွာ သုံးစွဲနိုင်ရေး အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကို အမြန် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သင့် ပါသည်။

- (က) သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ အလားအလာကောင်းများ၊ ထုတ်ယူ သုံးစွဲနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေရန်နှင့် ၎င်းသယံဇာတ အရင်းအမြစ်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- (ခ) တန်ဖိုးမြှင့် သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရန်နှင့် ၎င်း သယံဇာတ အရင်းအမြစ်ကို ပိုမိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အလုပ်အကိုင်များ ရရှိနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- (ဂ) သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ထာဝစဉ် တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု စနစ်များ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်စေခြင်း။
- (ဃ) သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်နေသော သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များကို အလွန်အကျွံ သုံးစွဲထုတ်ယူနေသဖြင့် ကျရောက်လျက်ရှိသော ဖိအားပေးမှု များကို လျော့နည်းသက်သာစေရန် အစီအမံများ ချမှတ်ကျင့်သုံး ခြင်းနှင့်
- (င) သစ်မဟုတ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ ခိုင်မာဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် စေရေးအတွက် မူဝါဒနှင့် အထောက်အပံ့ပေးမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချမှတ် ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

၁၅။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှသစ်တောသယံဇာတများ

၁၅.၁။ နိဒါန်း

ကျေးရွာများရှိ အိမ်ခြံများတွင် ခြံစည်းရိုးအဖြစ် ဝါးများနှင့်အတူ ကြောင်လျှာ၊ ဒန်ဒလွန်၊ မန်ကျည်း၊ ကုက္ကိုစသည့်အပင်များ ရောနှောစိုက်ပျိုးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ခြံထဲတွင်လည်း သရက်၊ မာလကာ၊ ရှောက်၊ သံပုရာနှင့် ရာသီအလိုက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်များဖြစ်သည့် ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ချဉ်ပေါင်၊ ရုံးပတီစသည့် အပင်များကို ခြံဝင်းအရွယ်အစားနှင့် ဝါသနာပေါ်မူတည်၍ စိုက်ပျိုးတတ်ကြပါသည်။ ရွာပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင်လည်း အိမ်ခြံများကဲ့သို့ပင် အပင်မျိုးစုံစိုက်ပျိုး လေ့ရှိကြပါသည်။ အပူပိုင်းဒေသရှိ လယ်ယာကန်သင်းများတွင် မန်ကျည်း၊ သရက်၊ ထန်းပင်များကို အရိပ်၊ သစ်၊ ထင်း၊ အစားအစာနှင့် ဝင်ငွေရရန်အတွက် စိုက်ပျိုးထားကြ ပါသည်။ လမ်းဘေးဝဲယာများတွင် အရိပ်အဖြစ် ကုက္ကို၊ ထနောင်း၊ မယ်ဇေ၊ ရှား စသည်တို့ စိုက်ပျိုး ထားရာ ၎င်းတို့ကို သစ်နှင့် ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကြပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန နှင့် မြို့နယ်ကျေးရွာများမှ ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေကွက်လပ် များတွင် တစ်အုပ်တစ်မစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများတွင် ထင်းသည်အဓိကအရေးကြီးသော သစ်တော သယံဇာတဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် သစ်တောမြေမှ တစ်နိုင်ငံလုံးစုစုပေါင်း ထင်းလိုအပ်မှု၏ ၁၀% မှ ၅၀% အထိ ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ကျန်သည့်ထင်းလိုအပ်မှုကို သစ်တော မဟုတ်သည့် နေရာများမှ ထောက်ပံ့လျက်ရှိပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ဂျားဗားကျွန်း အနောက်ဖက် တွင် အိမ်ထောင်စုအဆင့် ထင်းသုံးစွဲမှု စုစုပေါင်းပမာဏ၏ ၉၃% ကို သစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာ များမှလည်းကောင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတွင် တစ်နိုင်ငံလုံး ထင်းလိုအပ်ချက် ၏ ၇၅% ကိုနိုင်ငံ အကျယ်အဝန်း၏ ၂.၁% မျှသာရှိသော အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှလည်းကောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ နှင့် ထိုင်း နိုင်ငံတို့တွင် ထင်းရရှိမှုပမာဏ၏ ၈၅% နှင့် ၅၀% တို့မှာ သစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာများမှ လည်းကောင်း အသီးသီးရရှိပါသည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများတွင် အဓိကလောင်စာဖြစ်သော ထင်းလိုအပ်မှုကို သစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာများမှ ထွက်ရှိမှုပမာဏ ကြီးမားကြောင်း ပြသလျက် ရှိသည်ကို အလွယ်တကူသိရှိနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိကအားထားသုံးစွဲနေရသည့် လောင်စာမှာ ထင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအ ချက်သည် ယခုအချိန်သာမက နောင်နှစ်အနည်းငယ်အထိ ဆက်လက်မှန်ကန်နေဦးမည် ဖြစ်ပါ သည်။ အထူးသဖြင့်ကျေးလက်ဒေသများတွင် လောင်စာပမာဏ၏ ၈၅% မှာ သစ်တောသစ်ပင်များ မှရရှိလျက်ရှိပြီး ကျန် ၁၅% မှာလယ်ယာစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ရရှိပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ထင်းကိုသစ်တောဧရိယာများ အပါအဝင်နေရာအမျိုးမျိုးမှ ရယူသုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။ သစ်တော မြေဟုဆိုရာတွင် အဓိကအားဖြင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေး ကြိုးပိုင်းများပါဝင်ပြီး သစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာဟုဆိုရာတွင် ဖုန်းဆိုးမြေများအပါအဝင် ကျေးရွာများတွင် စိုက်ပျိုးထားသော တစ်ပိုင်တစ်နိုင်

ထင်းစိုက်ခင်းများ၊ လယ်ယာမြေများ၊ ပလပ်မြေများနှင့် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များ ပါဝင်ပါသည်။ သစ်တော မဟုတ်သည့်မြေများအနက်မှ အဓိကထင်းရရှိနေသည့် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များ နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သယံဇာတများကို ဤအခန်းတွင် အလေးပေး တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်းရှိ သစ်တောပေါက်ရောက်မှုမရှိသည့် အချို့ကျေးရွာများတွင် လိုအပ်သော လောင်စာထင်းကို ဥယျာဉ် များ၊ နေအိမ်ခြံဝန်းများ၊ လယ်ကွင်းများနှင့် ပလပ်မြေများမှလုံ လောက်စွာရရှိပြီး အချို့ကျေးရွာများ တွင် နေအိမ်ခြံဝန်းအတွင်းမှ ရရှိသောထင်းကို ကိုယ်ပိုင်သုံးစွဲနိုင်ရုံသာမက မိသားစုဝင်ငွေအတွက် ရောင်းချခြင်းနှင့် အခြားထင်းလိုအပ်နေသည့် အိမ်ထောင်စုများသို့လည်း ကူညီပံ့ပိုးပေးနေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုးတက်လာသောလူဦးရေအတွက် လောင်စာပမာဏ ပိုမိုလိုအပ်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထင်းသည်လာမည့်နှစ် အနည်းငယ်အထိ အဓိကအားထားနေရမည့် လောင်စာအရင်း အမြစ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထင်းရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များအနက်နေ အိမ်ခြံဝန်းနှင့် သစ်တောမဟုတ်သည့် ဧရိယာများမှာ အထူးအရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင် လျက်ရှိပါသည်။ ထင်းသုံးစွဲမှုပမာဏ၏ ၂၅% ကိုဖော်ပြပါနေရာ (၂)ခုမှ အစဉ်အမြဲရရှိနိုင်ရေး အတွက်စီမံကိန်းများရေးဆွဲပြီး စနစ်တကျ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန်လိုအပ်ပါ သည်။ ဤကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏အဓိကထင်းလိုအပ်ချက်သည် တန်ဖိုးကြီးမားပြီး အသက်ရှင်ရပ်တည်မှု အထောက်အကူပြုစနစ်^၁ ဖြစ်သည့်သဘာဝတောများနှင့် အဖိုးတန်ရောင်း တန်းဝင်သစ်များအပေါ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမကျရောက်စေပဲ၊ ဖော်ပြပါအရင်းအမြစ် ၂ ခုမှ စဉ်ဆက် မပြတ်ရရှိနိုင်ရေးကို အထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၅.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးအခါကပင် သစ်ပင်များကို စားသုံးသီးနှံပင်များနှင့် ရောနှောစိုက်ပျိုး လေ့ရှိပါသည်။ သစ်ပင်များကို သစ်သား၊ တိုင်၊ မျော၊ ထင်း၊ လူနှင့်တိရစ္ဆာန် အစားအစာနှင့် ဆေးဘက်ဝင်အပင်များအဖြစ် အသုံးပြုလာခဲ့ကြပါသည်။ တောင်သူလယ်သမားတို့သည် သစ်ပင်မှ ရရှိသည့် သစ်သားကိုနေအိမ်အဆောက်အဦး၊ ပရိဘောဂနှင့် လယ်ယာသုံးပစ္စည်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုကြပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်ပင်များသည် ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များအတွက် အရိပ်နှင့် အစား အစာ၊ သီးနှံစိုက်ပျိုးရန်အတွက် သဘာဝမြေဩဇာတို့ကိုထုတ်လုပ်ပေးပါသည်။ အချို့အပင်များမှ အသီး၊ အရွက်နှင့်အပွင့်များကို လူတို့စားသုံးနိုင်ပါသည်။ ပင်စည်အကိုင်းအခက်များကို ထင်း၊ မီးသွေးအဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ပြီး၊ အချို့အပင်များကို ဆေးဝါးနှင့် ဘာသာရေးအသုံးအဆောင်များ အဖြစ်အသုံးပြုကြပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်ပင်များသည် ရာသီဥတုဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန်အရိပ် အာဝါသနှင့် လေကာတန်းများအဖြစ် တည်ရှိနိုင်ပြီး အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် လယ်ယာမြေများအတွက် သဘာဝနယ်နိမိတ်နှင့် စည်းရိုးများအဖြစ် အသုံးပြုရန် စိုက်ပျိုးခဲ့ကြပါသည်။

¹ Life Support System

၁၅.၁.၂။ သစ်တောမဟုတ်သည့်နေရာများမှသစ်တောသယံဇာတရရှိမှုအခြေအနေ

သစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာများမှရရှိသော သစ်တောသယံဇာတများအနက် အားအထား ရဆုံးမှာ ထင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနစာတမ်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စပါးကျီဟုခေါ်တွင်သည့် ဧရာဝတီတိုင်းသည် လူဦးရေထူထပ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးလူဦးရေ၏ ၁၄% ခန့်ရှိပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်း အတွင်းရှိဒီရေတောများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်အကြီးဆုံးဒီရေတောအစုအဝေးဖြစ်ပြီး ဧရာဝတီတိုင်း တစ်ခုလုံး အတွက်လိုအပ်သော ထင်းနှင့်မီးသွေးရရှိရာ အဓိကအရင်းအမြစ်ဖြစ်ပြီး ပိုလျှံသည်များကို အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်သည့် ရန်ကုန်တိုင်းသို့ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါဒီရေတော များသည် လူတို့၏အဆမတန် ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုကြောင့်ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါသစ်တောများအ ပြင်ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်း ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများသည် သစ်တောမရှိသည့်နေရာ အများအပြားမှလိုအပ်သောလောင်စာထင်းကိုရရှိပါသည်။ ဖော်ပြပါသစ်တောမဟုတ်သည့် နေရာများ သည် အိမ်ခြံဝင်းများ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေများ၊ လယ်ယာမြေနှင့် ပလပ်မြေများဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ သစ်တောမဟုတ်သော နေရာများရှိ သဘာဝပေါက်ပင်များနှင့် စိုက်ပျိုးထားသော သစ်ပင်များသည် ကျေးလက်ဒေသတွင်နေထိုင်သော အချို့ပြည်သူတို့အတွက် လိုအပ်သောထင်းကို အပြည့်အဝဖြည့် ဆည်းပေးနိုင်ရုံသာမက နောင်နှစ်ပေါင်းအနည်းငယ်အထိ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ကြောင်းကို လေ့လာသိ ရှိရပါသည်။ ကျေးလက်ပြည်သူတို့၏လူမှုစီးပွားရေး အခန်းကဏ္ဍတွင် ထိုဧရိယာများမှ လိုအပ်သော ထင်းလုံလောက်စွာ ရရှိသည့်အပြင် အလုပ်အကိုင်ရရှိခြင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေ၏တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းကိုပါ ရရှိစေပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်ရှိဒေသခံတိုင်းရင်းသားများမှာ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းနှင့် ဥယျာဉ်သီးနှံခြံများ စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ လူဦးရေနည်းပါးစဉ်အချိန်က မိမိတို့နေထိုင်သော ကျေးလက်တောရွာ အနီး အနားရှိ သဘာဝတောများမှ ထင်းကိုအလွယ်တကူ ထုတ်ယူသုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ ချက်ပြုတ်ရန်အပြင် မီး လှုံ့ရန်အတွက် ထင်းကိုမဆင်မခြင် ထုတ်ယူသုံးစွဲသောကြောင့် ကျေးလက်တောရွာအနီးအနားရှိ သဘာဝတောများ ပြုန်းတီးခဲ့ရပါသည်။ လူဦးရေတိုးပွားလာချိန်တွင် ထင်းရရှိရန်အတွက် ကျေး လက်တောရွာနှင့်ဝေးကွာသော ဒေသများတွင်သာ သဘာဝတောများကျန်တော့သည်။ ထိုကြောင့် ထင်းအလွယ်တကူရရှိရန်အတွက် မိမိတို့၏ကျေးလက်တောရွာ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် မယ်ဇေလီပင်ကဲ့သို့ အပင် များကိုစိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင်ဒေသ၊ ရေမြေရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီပြီး၊ အကြီးမြန်သော မယ်ဇေလီပင်များ ကိုလွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော်ကပင် စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ကြပါသည်။ ရှမ်းလူမျိုးများနေထိုင်သော ကျေးလက်တောရွာများတွင် နေအိမ်ဝင်း ခြံစည်းရိုးတလျှောက် ကျေးရွာရှိမြေလွတ်မြေလပ်နှင့် ယာ စည်းရိုးများတွင် မယ်ဇေလီပင်များစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့်ခလေ့တခုမှာ ယာကွက် တစ်ခုကို အနားပေးချိန်ရောက်လျှင် သီးနှံများစုသိမ်းပြီးပါက မြေကိုထွန်ယက်ပြီး မယ်ဇေလီပျိုးစေ များပက်ကြဲစိုက်ပျိုးပါသည်။ ဖြစ်ထွန်းလာသော မယ်ဇေလီပင်များကို ထိုယာကွက်သို့ အလှည့်ကျ ဝင်ရောက် စိုက်ပျိုးချိန်တွင် ထင်းလောင်စာအဖြစ်သုံးစွဲကြပါသည်။ မိသားစု(၅)ဦး ရှိသောအိမ်

ထောင်စုတစ်စုတွင် မယ်ဇေလီပင် (၁၅)ပင် မှ (၂၀)ပင် အထိ စိုက်ပျိုးထားလျှင် ချက်ပြုတ်ရန်နှင့် မီးလုံရန်အတွက် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ထင်းလုံလောက်ကြောင်းသိရပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်တွင် နေထိုင်သော ကချင်လူမျိုးများသည် ထိုကဲ့သို့ အနားပေးသော တောင်ယာ ကွက်များတွင် မိုင်ဘော(*Alnus nepalensis*) မျိုးစေ့များပက်ကြဲ စိုက်ပျိုးပြီး ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကြပါသည်။ ရွာငံဧရိယာတွင် ယာခင်းများနှင့် ယာစည်းရိုးများတွင် ပင်စိမ်း၊ ဆူးမိုး၊ ရှမ်းသပြေပင်များစိုက်ပျိုးပြီးအိမ်ခြံဝင်းတွင် ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်၊ ထောပတ်၊ ဒညင်း၊ ပိန္နဲ၊ လိမ္မော်၊ မဲရုံး၊ သင်းဝင်ဖို၊ ခါတော်မီ စသည့်အပင်များစိုက်ပျိုးပြီး ထင်းလောင်စာအတွက် သစ်တော သစ်ပင်များကို အလှည့်ကျခုတ်လှဲပြီး သစ်သီးဝလံပင်များမှ ပင်အို၊ ပင်သေ၊ ကိုင်းခြောက်များကို ထင်းအဖြစ် ထုတ်ယူသုံးစွဲကြပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းနှင့်ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိ ကျေးလက်ပြည်သူ တို့သည် လောင်စာအတွက် ထင်းနှင့်မီးသွေးကို အဓိကမှီခိုကြရပါသည်။ ကျေးလက်ပြည်သူတို့သည် မိမိတို့အိမ်ခြံဝင်း လယ်ယာမြေနှင့်ပလပ်မြေပေါ်ရှိ သဘာဝပေါက်ပင်နှင့် စိုက်ပျိုးထားသော သစ်ပင် များမှာထင်းလောင်စာများကို ရရှိကြပါသည်။ ထို့အတူထင်းရှားပါးသောဒေသများတွင် ကိုယ်ပိုင် မြေများအပေါ်၌ သစ်ပင်များကိုစိုက်ပျိုးကာထုတ်ယူသုံးစွဲကြပါသည်။

ထို့ကြောင့်မြန်မာနိုင်ငံရှိကျေးလက်နေပြည်သူတို့၏ ထင်းလိုအပ်ချက်ကို အဓိက ဖြည့်ဆည်း ပေးနေသော အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများအား ကောင်းစွာစီမံအုပ် ချုပ်လုပ်ကိုင်လျှင် သဘာဝသစ်တောများအပေါ် မှီခိုမှုနည်းပါးပြီး စီးပွားရေးအရ အလွန်အကျိုး ရှိနိုင်သည့်အပြင် ဒေသတွင်းထင်းလိုအပ်ချက်ကို ရေရှည်ဖြည့်ဆည်းနိုင်ကာ သဘာဝဝန်းကျင်အား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရာရောက်ပါသည်။

၅.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၅.၂.၁။ သစ်တောမဟုတ်သောမြေမှ သစ်တောသယံဇာတများထွက်ရှိမှုအလားအလာ

သစ်တောပြင်ပမှရရှိနိုင်သောသစ်တောသယံဇာတအမျိုးအစားများမှာအောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

(က) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များရှိအပင်များ

အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှာ အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၀.၂၅ ဧကမှ ၃ ဧက အထိရှိနိုင် ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင်မိသားစုစားသုံးရန်နှင့် ဝင်ငွေရရှိရန်အတွက် နှစ်ရှည်သီးပင် များ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်များ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ၊ အလှစိုက်ပင်များနှင့် သစ်ပင်များရောနှောစိုက်ပျိုးထားခြင်း(သို့) သဘာဝအလျှောက် ပေါက်နေခြင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အမျိုးအစားနှင့်အရေအတွက်တို့မှာ နေရာဒေသ၊ ရာသီဥတုနှင့် ခြံအကျယ်အဝန်းအပေါ် မူတည်ပြီးတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

(ခ) လမ်းဘေးဝဲယာအပင်ကြီးများ

လမ်းဘေးဝဲယာများ၌ သစ်ပင်မျိုးစုံစိုက်ပျိုးထားရာ အများဆုံးတွေ့ရသောအပင်များမှာ ကုက္ကို၊ မယ်ဇေ၊ အော်ရီးရှား၊ တမာ၊ ယူကလစ်၊ ရှား၊ ထနောင်း စသည်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အရိပ်ရရှိရန်နှင့် သာယာလှပမှုအတွက်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ဥယျာဉ်ပန်းခြံများနှင့်လူနေရပ်ကွက်များရှိအပင်များ

ဥယျာဉ်ပန်းခြံနှင့် လူနေရပ်ကွက်များတွင် အလှစိုက်ပင်များအပြင် အရိပ်ရရှိရန်အတွက် ကုက္ကို၊ ပိတောက်၊ သရက်၊ မန်ကျည်း၊ ဥသျှစ်နှင့် တမာစသည့်သစ်ပင်များ ရောနှောစိုက်ပျိုးထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

(ဃ) လယ်ယာပေါ်ရှိအပင်များ

လယ်ကန်သင်းနှင့် ယာစည်းရိုးများတွင် မန်ကျည်း၊ ထန်း၊ ဆီး၊ ကုက္ကို၊ စစ်၊ ပင်စိမ်း၊ တမာ၊ မယ်ဇေနှင့် ဘောစကိုင်းစသည့်အပင်များကို လေကာတန်း၊ အရိပ်၊ အသီး၊ ထင်းနှင့် သစ်ရရှိနိုင်ရန် အတွက် စိုက်ပျိုးလေ့ရှိပါသည်။

(င) နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ခင်းများရှိအပင်များ

ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်၊ အုန်း၊ ဆီး၊ သရက်စသည့် နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ခင်းများမှလည်း သစ်တောသယံဇာတများရရှိနိုင်ပါသည်။

(စ) အခြားပလပ်မြေများပေါ်ရှိအပင်များ

အခြားပလပ်မြေများပေါ်တွင် သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်နေသောအပင်များနှင့် အရိပ်ရရန်ရည်ရွယ်၍ စိုက်ပျိုးထားသော အပင်များရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ ပလပ်မြေများပေါ်တွင် ဒေသရေမြေရာသီဥတုပေါ်မူတည်၍ အပူပိုင်းဒေသများတွင် ရှား၊ ထနောင်း၊ ထန်း၊ တမာ၊ မန်ကျည်းနှင့်မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းဒေသများတွင် ကုက္ကို၊ ပေါက်၊ ညောင်၊ မြန်မာကုက္ကို စသည့်အပင်များ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။

၁၅.၂.၂။ ရရှိနိုင်သောအကျိုးကျေးဇူးများ

- (က) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များတွင် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ထင်းနှင့်ပရိဘောဂအတွက် လိုအပ်သောသစ်မှစ၍ အိမ်ဆောက်နိုင်သောသစ်အထိ ရရှိနိုင်ခြင်း။
- (ခ) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ သစ်၊ ထင်းအပြင် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ဆေးဘက်ဝင်အပင်၊ သစ်ခေါက်၊ လျှော်၊ သစ်စေး၊ သစ်ခွ၊ ဝါးစသည်တို့ရရှိနိုင်ခြင်း။
- (ဂ) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များအတွင်း သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် မိသားစုသုံးအတွက် လိုအပ်သောသစ်နှင့်ထင်းများလွယ်ကူစွာ ရရှိနိုင်သည့်အပြင် ရောင်းချခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေရရှိခြင်း။
- (ဃ) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များတွင် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် အရိပ်ရရှိနိုင်ခြင်း၊ လေဒဏ်မှကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုမှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များအတွက် အစားအစာ ရရှိနိုင်ခြင်းနှင့်
- (င) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ သစ်၊ ထင်းများရရှိမှုကြောင့် သဘာဝတောများမှ ထုတ်ယူမှု လျော့ကျကာ သဘာဝတောများ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများရရှိနိုင်ပါသည်။

၁၅.၃။ ရည်မှန်းချက်

(က) ထင်းရရှိခြင်း။ ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ ထွက်ရှိသောထင်း ပမာဏသည် တစ်နိုင်ငံလုံး ထင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅% ခန့်ကိုဖြည့်ဆည်းပေးလျက်ရှိသည်ဟုခန့်မှန်းထားပါသည်။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း တိုးလာသောလူဦးရေအတွက် ထင်းလိုအပ်ချက်၏ ၂၅% ကိုနှစ်စဉ်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ဖော်ပြပါဇယား(၁၅-၁)အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား(၁၅-၁)။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ သစ်၊ ထင်းလိုအပ်ချက်ဖြည့်ဆည်းမှု

ကုမ္ပဏီသန်းပေါင်း

ခုနှစ်	သစ်၊ ထင်းလိုအပ်ချက်		ခုနှစ်	သစ်၊ ထင်းလိုအပ်ချက်	
	စုစုပေါင်း	အိမ်ခြံဥယျာဉ်မှ (၂၅%)		စုစုပေါင်း	အိမ်ခြံဥယျာဉ်မှ (၂၅%)
၂၀၀၀-၀၁	၃၈.၄၀	၄.၂၉	၂၀၁၆-၂၀၁၇	၄၂.၅၅	၄.၇၆
၂၀၀၁-၀၂	၃၉.၁၈	၄.၃၈	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၄၃.၁၉	၄.၈၃
၂၀၀၂-၀၃	၃၉.၉၇	၄.၄၇	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၄၃.၈၄	၄.၉၀
၂၀၀၃-၀၄	၄၀.၄၈	၄.၅၆	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၄၄.၄၉	၄.၉၈
၂၀၀၄-၀၅	၄၁.၆၀	၄.၆၅	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၄၁.၅၈	၄.၆၅
၂၀၀၅-၀၆	၄၀.၄၄	၄.၄၉	၂၀၂၁-၂၀၂၂	၄၂.၁၂	၄.၇၁
၂၀၀၆-၀၇	၄၁.၂၅	၄.၆၁	၂၀၂၂-၂၀၂၃	၄၂.၆၆	၄.၇၇
၂၀၀၇-၀၈	၄၂.၀၇	၄.၇၀	၂၀၂၃-၂၀၂၄	၄၃.၂၂	၄.၈၃
၂၀၀၈-၀၉	၄၂.၉၁	၄.၈၀	၂၀၂၄-၂၀၂၅	၄၃.၇၈	၄.၉၀
၂၀၀၉-၁၀	၄၃.၇၇	၄.၈၉	၂၀၂၅-၂၀၂၆	၃၉.၀၀	၄.၃၆
၂၀၁၀-၁၁	၄၂.၄၅	၄.၇၅	၂၀၂၆-၂၀၂၇	၃၉.၃၉	၄.၄၀
၂၀၁၁-၁၂	၄၃.၁၇	၄.၈၃	၂၀၂၇-၂၀၂၈	၃၉.၇၈	၄.၄၅
၂၀၁၂-၁၃	၄၃.၉၀	၄.၉၁	၂၀၂၈-၂၀၂၉	၄၀.၁၈	၄.၄၉
၂၀၁၃-၁၄	၄၄.၆၅	၄.၉၉	၂၀၂၉-၂၀၃၀	၄၀.၅၈	၄.၅၄
၂၀၁၄-၁၅	၄၅.၄၁	၅.၀၈	၂၀၃၀-၂၀၃၁	၃၆.၉၇	၄.၁၃
၂၀၁၅-၁၆	၄၀.၉၂	၄.၆၉			

(ခ) အခြားလိုအပ်ချက်များ။ ။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များမှ သစ်၊ ထင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည့်အပြင် အောက်ဖော်ပြပါလိုအပ်ချက်နှင့် အကျိုးကျေးဇူးများ အတတ်နိုင်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံပြည်သူများနှင့်ပူးပေါင်းပြီး အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- တိုင်၊ မျော၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂနှင့်အဆောက်အဦများအတွက်သစ်ရရှိရန်။
- အခြားသစ်တောသယံဇာတပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ဆေးဘက်ဝင်ပင်၊ သစ်ခေါက်၊ လျှော်၊ သစ်စေး၊ သစ်ခွံ နှင့် ဝါးစသည်တို့ကိုရရှိနိုင်ရန်။
- ထင်းနှင့်အထက်ပါပစ္စည်းများရောင်းချခြင်းဖြင့်ဝင်ငွေပိုမိုရရှိစေရန်။
- လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များအတွက်အစားအစာပိုမိုရရှိစေရန်။

- လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များအတွက်ရာသီဥတုဒါဏ်မှကာကွယ်ရန်၊ လေကာနှင့်အရိပ်အာဝါသရရှိစေရန်။
- စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအား အထောက်အကူပြုစေရန်၊ သဘာဝမြေဩဇာများ ပိုမိုရရှိစေရန်။
- သဘာဝတောများအပေါ်မှီခိုမှုနည်းပါးလာစေခြင်းဖြင့် သဘာဝတောများပျက်စီးပြုန်းတီးမှုကို ကာကွယ်ရန်။
- ဒေသခံပြည်သူလူထုအား ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝသယံဇာတများ၏ တန်ဖိုးနှင့်အရေးပါပုံများကို ပိုမိုသိရှိနားလည်စေရန်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ ရေရှည်ရရှိနိုင်ရေးအတွက် စီမံကိန်းများရေးဆွဲချမှတ်ရန်။
- ပြည်သူများအား သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတနေထိုင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်မည့်အကျိုးတရားများကိုပိုမိုသိရှိလာစေရန်။

၁၅.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၅.၄.၁။ ဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်

စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အထက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက်များကိုရရှိစေရန် အောက်ပါအစီအစဉ်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ၏ အခြေအနေကိုစာရင်းကောက်ခြင်း။
- (၂) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း။
- (၃) အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပမှသစ်တောသယံဇာတများကို ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်းနှင့်
- (၄) ဒေသခံပြည်သူများအားတိုးချဲ့ပညာပေးခြင်း။

၁၅.၄.၁.၁။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ၏အခြေအနေကို စာရင်းကောက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုနှင့် သစ်တောသယံဇာတ အခြေအနေများကို သစ်တောဦးစီးဌာန သစ်တောသယံဇာတစာရင်းကောက်ယူရေးဌာနခွဲမှ တာဝန်ယူစာရင်းကောက်ယူလျက်ရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကိုမူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးပါ။ သို့ဖြစ်၍ အဆိုပါစာရင်း ကောက်ယူခြင်းကို

ယခုနှစ် (၃၀) စီမံကိန်းမှ စတင်ကာလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အိမ်ခြံဥယျာဉ်များ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေများ၊ လယ်ယာမြေများရှိ သစ်တောသယံဇာတများကို စာရင်းကောက်ယူရာတွင်ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့်၏ အကူအညီဖြင့် စာရင်းကောက်ယူသွားပါမည်။ ဤသို့စာရင်းကောက်ယူရာတွင် အိမ်ထောင်စုတစ်စုခြင်းစီအလိုက် ပိုင်ဆိုင်သောအိမ်ပိုင်း၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် လယ်ယာမြေတို့၏ အကျယ်အဝန်း၊ ၎င်းဧရိယာများ၌ စိုက်ပျိုးပေါက်ရောက်နေသော စားပင်သီးပင်အပါအဝင် သစ်တောသစ်ပင် အမျိုးအစား၊ အရေအတွက်၊ လုံးပတ်နှင့် ခန့်မှန်းအမြင့်တို့ကို စာရင်းကောက်ယူရပါမည်။ အထက်ပါ ကိန်းဂဏန်းများ ကောက်ယူခြင်းနှင့်အတူ ရပ်ကွက်ကျေးရွာ၏ အိမ်ထောင်စုလူဦးရေနှင့် အိမ်ထောင်စုအလိုက် အလုပ်အကိုင် သုံးစွဲသည့် လောင်စာအမျိုးအစား (ဥပမာ-ထင်း၊ မီးသွေး၊ စိုက်ပျိုးရေးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ လျှပ်စစ်၊ ဓါတ်ငွေ့)တို့ကိုပါ စာရင်းကောက်ယူရပါမည်။

ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာနှင့်မြို့နယ်အတွင်းရှိလမ်းဘေးဝဲယာများ၊ ပလပ်မြေများပေါ်ရှိ သစ်ပင်များကိုလည်း ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏အကူအညီဖြင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနက အထက်ပါအတိုင်း စာရင်းကောက်ယူရပါမည်။ ကောက်ယူရရှိသော စာရင်းများကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနက စုစည်း၍ အထက်အဆင့်ဆင့်သို့ ဆက်လက် တင်ပြရပါမည်။

၁၅.၄.၁.၂။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှသစ်တောသယံဇာတများကိုထိန်းသိမ်းကာ ကွယ်ခြင်းနှင့်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း

အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပတွင် သဘာဝအလျှောက် ပေါက်ရောက်နေသော သို့မဟုတ် စိုက်ပျိုးထားသောသီးပင်များ၊ သစ်ပင်များကို ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များနှင့် ရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့်ပျက်စီးမှု မရှိစေရန် အပင်ငယ်စဉ်က ကာရံပေးခြင်း၊ အပင်ကြီးများတွင် ရွက်အုပ်များကို ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ကိုင်ချိုင်ပေးခြင်းစသည့် ကြိုတင်ကာကွယ်မှုများ ပြုလုပ်စေရပါမည်။ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဒေသ၏ရေမြေရာသီဥတုအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီပြီးသစ်၊ ထင်း၊ တိုင်၊ မျောနှင့် လူနှင့်တိရစ္ဆာန်အစာရနိုင်သော ဘက်စုံသုံးပျိုးပင်များကို အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးခြင်းနှင့် ပျိုးထောင်နည်း၊ စိုက်ပျိုးပြုစုနည်းများကို လေ့ကျင့်ပညာပေးခြင်း ပြုလုပ်ရပါမည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် ကျယ်ဝန်းသော ပလပ်မြေများ ပေါ်တွင်ထင်း၊ တိုင်၊ မျော၊ သစ်ရနိုင်သောအပင်များနှင့်ဘက်စုံသုံးအပင်များကို စိုက်ပျိုးပြီးအဆိုပါ နေရာများကိုစုစည်း၍ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်တောများအဖြစ် ထူထောင်ပေးရပါမည်။ သို့မှသာ ဒေသခံပြည်သူများအတွက် သစ်တောသယံဇာတ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်မည့် သစ်တောဧရိယာ ပြင်ပရှိ နေရာများကို အခြားအသုံးချမြေများအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားခြင်းမှ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါ

သည်။ စာရင်းကောက်ယူခြင်းမှ ရရှိသော သစ်တောသယံဇာတအခြေအနေ၊ နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ်နိုင်မှု ပမာဏနှင့် နှစ်စဉ်သုံးစွဲမှု၊ လူဦးရေတိုးပွားလာမှုကြောင့် ပိုမိုသုံးစွဲမည့်နှုန်းတို့ကို တွက်ချက်ကာ လိုအပ်ချက်ကို ရေရှည်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက် နှစ်စဉ်ထပ်မံစိုက်ပျိုးရမည့် အပင်အရေ အတွက်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက် စိုက်ပျိုးသွားရပါမည်။

အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ခြင်းနှင့် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းလူဦးရေထူထပ်မှုနှင့်ထင်း၊ တိုင်၊ မျောနှင့် သစ်လိုအပ်ချက် အနည်းအများအလိုက် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင် ဦးစားပေးအဆင့် ခွဲခြား၍ ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။

၁၅.၄.၁.၃။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း

အိမ်ခြံ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် လယ်ယာမြေများ၌ စိုက်ပျိုးပေါက်ရောက်နေသော သစ်ပင် များမှ ထင်း၊ တိုင်၊ မျောများကို မိမိတို့အစီအစဉ်ဖြင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ခွဲသား အဖြစ်ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်းကိုမူ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။ ရပ်ကွက်ကျေးရွာနှင့်မြို့၏လမ်းများရှိအပင်များကို ကိုင်းတိဖြတ်တောက် ခြင်းမှရရှိသည့် ထင်းများကို ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ၏ အစီအစဉ်ဖြင့်ဖြန့်ဝေသုံးစွဲရပါမည်။ ဒေသ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောများအဖြစ် ထူထောင်မည့်ကြိုးပြင်တောများမှ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော ထုတ်ယူခြင်းကို ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး သစ်အဖြစ်ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်း ကိုသစ်တောဦးစီးဌာန၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

ထင်းအဖြစ်ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့် အခါ၌ဖြစ်စေ၊ တိုင်၊ မျော၊ သစ်အဖြစ် ထုတ်ယူသုံးစွဲ သည့်အခါ၌ဖြစ်စေ သစ်တောဝန်ထမ်းများက နည်းပညာအကူအညီများပေး၍ ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၅.၄.၁.၄။ ဒေသခံပြည်သူများအားတိုးချဲ့ပညာပေးခြင်း

တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းသည် ပြည်သူများအသိပညာ တိုးပွားလာပြီးအလေးထား လုပ်ကိုင်လိုစိတ်များကို မြှင့်တင်ပေးပါသည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တော သယံဇာတများကို အကျိုးရှိစွာ နည်းစနစ်မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြင့် သုံးစွဲမှုမှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။ ၎င်းတို့၏တန်ဖိုးကိုပင် သိရှိသတိထားသူမှာလည်း လွန်စွာနည်းပါးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုသယံဇာတ များ၏တန်ဖိုးကို သိရှိရန်၊ စနစ်တကျထုတ်ယူသုံးစွဲတတ်ရန်နှင့် အဆိုပါအသိစိတ်ဓါတ်များရှိလာပြီး ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ပြုစုပျိုးထောင်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် စိတ်ဝင်စားပြီး တက်ကြွစွာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာရန် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

(က) အများပြည်သူအသုံးပြုနေသည့် ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားတို့မှ တစ်ဆင့်တိုးချဲ့ ပညာပေးခြင်း

ဤနည်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းမှာ အလွယ်ကူဆုံးနှင့် အမြန်ဆုံးဖြစ်သော်လည်း ထိရောက်မှု အတိုင်းအတာမှာ ရာနှုန်းပြည့်မရရှိပါ။ အများအားဖြင့် ကျေးရွာများနှင့် အချို့ရပ်ကွက်များအတွင်းတွင် အချို့အိမ်ထောင်စုများ၌ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်များမရှိကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးရွာဒေသများသို့ လိုအပ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကို ရောက်ရှိရန်ခက်ခဲပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အလွယ်ကူဆုံးနှင့် လူအများထံအမြန်ရောက်ရှိမည့် ဤနည်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) နံရံကပ်ပိုစတာများ၊ ဆိုင်းဘုတ်များ၊ လက်ကမ်းစာဆောင်များဖြန့်ဝေခြင်း

ဤနည်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းမှာ မြန်ဆန်မှုမရှိသော်လည်း ပေးဝေလိုသော သတင်းအချက်အလက်ကို ပြည်သူလူထုထံသို့ အချိန်မရွေးရောက်ရှိနိုင်ပါသည်။ အချိန်ရှိသလောက်ဖတ်ရှုမှတ်သားနိုင်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းကို စာသင်ကျောင်းများ၊ ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးများနှင့် အများပြည်သူမြင်သာသည့်နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) သင်တန်းများပေးခြင်း၊ လက်တွေ့ပြသခြင်းနှင့် ဟောပြောပို့ချခြင်း

ဤနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်နှုန်းနည်းပါးသော်လည်း လွန်စွာထိရောက်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းကို စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ကျေးလက်ဒေသများသို့ လိုက်လံ၍ သင်တန်းပေးခြင်း၊ ဟောပြောပို့ချခြင်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများက ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၅.၄.၂။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(က) အိမ်ခြံ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေ၊ လယ်မြေနှင့် ပလပ်မြေများတွင် သစ်ပင်များတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးခြင်း

အထက်ဖော်ပြပါနေရာများတွင် သီးပင်စားပင်၊ သီးနှံပင်များကို မထိခိုက်စေဘဲ သစ်တောသစ်ပင်များကိုရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် သစ်တောမဟုတ်သောမြေမှ

သစ်၊ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော များရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါနေရာများတွင် သစ်ပင်များရောနှောတိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးခြင်းသည် သီးပင်စားပင်၊ သီးနှံပင်များ အစား သစ်တောသစ်ပင်များ ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးရန်မဟုတ်ပဲ ဖြစ်နိုင်သည့် နေရာ၊ စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် နေရာများတွင် ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်းစနစ်ဖြင့် စနစ်တကျ စိုက်ပျိုးသွားပါက သီးနှံနှင့်သစ်၊ ထင်းအထွက်ကပိုမိုစနစ်ကျစွာ ထုတ်လုပ်သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

(ခ) ထောက်ပံ့မှုများပေး၍ စိုက်ပျိုးခြင်း

ထောက်ပံ့မှုများပေး၍ စိုက်ပျိုးစေရာတွင် စိုက်ပျိုးပြုစုသည့် နည်းပညာများ အကူညီပေးခြင်း၊ ပျိုးပင်မျိုးစေ့များ အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ဇီဝမြေဩဇာ များကို ဈေးနှုန်းချိုသာစွာဖြင့် ရောင်းချပေးခြင်းစသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် စိုက်ပျိုးသူကို စိုက်ပျိုးထားသော အပင်များအား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေး မည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) လူထုလှုပ်ရှားမှုဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်း

လမ်းဘေးဝဲယာနှင့် အခြားပလပ်မြေများတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနက ပျိုးပင် များပံ့ပိုးလျှက် ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ လူထုလှုပ်ရှားမှု အသွင်ဖြင့် စိုက်ပျိုးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၅.၄.၃။ စိုက်ပျိုးသင့်သည့်ဘက်စုံသုံးအပင်များ

ယခုအခါသဘာဝသစ်တောများမှ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော၊ သစ်၊ တိရစ္ဆာန်အစားအစာများ အခက်အခဲရှိလာပြီး မြေဩဇာမှာလည်း ဈေးကြီးစွာ ဝယ်ယူသုံးစွဲနေရပါသည်။ ထို့အပြင် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အသိအမြင်များကျယ်လာပြီဖြစ်ရာ နိုင်ငံအတွင်းဒေသ အခြေ အနေနှင့် ကိုက်ညီသော သစ်မျိုးများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးရန် စိတ်ဝင်စားစွာ ဆောင်ရွက်လာကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။

သစ်မျိုးရွေးချယ်ရာတွင် သစ်တစ်မျိုးစီ၏ ရုပ်လက္ခဏာများဖြစ်သည့် အမြစ်ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ပင်စည် ပုံသဏ္ဍာန်၊ ရွက်အုပ်အနေအထား၊ သီးပွင့်ပုံ၊ ရွက်ကြောပုံနှင့် ဓါတ်ပစ္စည်းများထွက်ရှိမှုကြောင့် သစ်ပင်တစ်မျိုးပေါ်တစ်မျိုး အနာတရဖြစ်စေမှု^၁ အစရှိသည့် အချက်များကိုသိရှိထားရန် လိုအပ် ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေနေရာအကျယ်အဝန်း၊ မြေအမျိုးအစား၊ ရာသီဥတုနှင့် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ လိုအပ်ချက်တို့အပေါ်မူတည်၍ သစ်မျိုးများကိုရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်မျိုးရွေးချယ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့်အချက်များမှာ-

¹ allelopathy

- သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်ကိုက်ညီမှု
- သုံးစွဲမည့်သူ၏လိုအပ်ချက်
- ထိန်းသိမ်းရန်လွယ်ကူမှုနှင့်
- မျိုးရရှိမှုတို့ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဧရိယာကျယ်ဝန်းသော မြေနေရာများတွင် တန်ဖိုးကြီးသော ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ သင်းဝင်၊ အင်၊ ကညင်စသည့် သစ်မျိုးများစိုက်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိ အခြေအနေအရ လူသုံးနည်းသော်လည်း သစ်အဖြစ်အသုံးပြုရန် သင့်လျော်သည့် ယင်းမာ၊ ဘင်္ဂ၊ ယမနေ၊ ယင်းတိုက်စသည့်သစ်မျိုးများကိုလည်း စိုက်သင့်ပါသည်။

အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် ဥယျာဉ်ခြံမြေ၊ လယ်ယာမြေနှင့် ပလပ်မြေစသည့် သစ်တောပြင်ပ နေရာများတွင် စိုက်ပျိုးသင့်သောဘက်စုံသုံး သစ်မျိုးများ၊ ဒေသအလိုက် စိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများ၊ မြေအမျိုးအစားအလိုက် စိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏အသုံးဝင်ပုံကို ဇယား(၁၅-၂) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၅-၂)။ စိုက်ပျိုးသင့်သောဘက်စုံသုံးသစ်မျိုးများနှင့်၎င်းတို့၏အသုံးဝင်ပုံ

စဉ်	သစ်မျိုး	သိပ္ပံအမည်	အသုံးဝင်ပုံ				
			သစ်	ထင်း	သီးရွက်စား	တိရစ္ဆာန်စား	သစ်စိမ်းမြေဩဇာ
၁	ကုက္ကို	<i>Samanea saman</i>	•	•		•	•
၂	မြန်မာကုက္ကို	<i>Albezzia lebbek</i>	•	•			•
၃	စစ်	<i>Albezzia procera</i>	•	•			
၄	ပင်လယ်ကမ္ဘိုး	<i>Casutina equisetifolia</i>	•	•			•
၅	ကုလားပိတောက်	<i>Pterocarpus dalbergoides</i>	•	•			
၆	မအူ	<i>Anthocephalus cademba</i>	•	•			
၇	သရက်	<i>Mangifera indica</i>	•	•	•		
၈	ပိန္နဲ	<i>Artocarpus heterophyllus</i>	•	•	•	•	
၉	မန်ကျည်း	<i>Tamarindus indica</i>		•	•	•	
၁၀	တမာ	<i>Azadiractus indica</i>	•	•	•		•
၁၁	မယ်ဇေဇီ	<i>Cassia siamea</i>	•	•	•	•	•
၁၂	ဆီး	<i>Zizyphus jujube</i>	•	•	•	•	•
၁၃	ဒန့်ဒလွန်	<i>Moringa oleifera</i>			•	•	

၁၄	ပေါက်ပန်းဖြူ	<i>Sesbania grendeflora</i>		•	•	•	•
၁၅	ကင်ပွန်းချဉ်	<i>Acacia concinna</i>			•	•	•
၁၆	ကတက်	<i>Cravaeta roxburghi</i>		•	•	•	
၁၇	ဘောစကိုင်း	<i>Leuceana leucocephala</i>	•	•	•	•	•
၁၈	ယူကလစ်	<i>Eucalyptus camaldulensis</i>	•	•			
၁၉	အော်ရီရှား	<i>Acacia auriculeformis</i>		•			•
၂၀	သီဟိုသရက်	<i>Anacadium occidentale</i>		•	•		•
၂၁	ထန်း	<i>Borassus flabellifera</i>	•	•	•	•	•
၂၂	ပင်လယ်ကသစ်	<i>Erythrina variegata</i>		•		•	
၂၃	ပဲချယ်ရီ (သင်္ဘောငှက်စပ်)	<i>Gliricidia sepium</i>		•		•	
၂၄	ကန္တာစိမ်း	<i>Prosopis juliflora</i>		•		•	
၂၅	သင်္ဘောမကျည်း	<i>Albizzia falcata</i>		•	•	•	
၂၆	ရေသကြီး	<i>Sesbania sesban</i>		•		•	
၂၇	မျှင်ဝါး	<i>Dendrocalmus strictus</i>	•	•			
၂၈	သင်္ဘောပန်းတမာ	<i>Melia azedarach</i>	•	•			
၂၉	မြစိမ်း	<i>Parkinsonia aculeate</i>	•	•			
၃၀	ဓမ္မပုနီ	<i>Thespesia populana</i>	•	•			
၃၁	အိုးထိန်း	<i>Ailanthus triphysa</i>	•	•			
၃၂	သင်္ဘောသြဇာ	<i>Annona reticulate</i>			•		
၃၃	သြဇာ	<i>Annona squamosa</i>			•		
၃၄	ဆီးဖြူ	<i>Emblica officinalis</i>			•		

အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပနေရာတွင် မြေအမျိုးအစားအလိုက် စိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများကို ဇယား(၁၅-၃)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၅-၃)။ မြေအမျိုးအစားအလိုက်စိုက်ပျိုးသင့်သည့်သစ်မျိုးများ

သစ်မျိုးများ	ဆားပေါက်မြေ	ဆပ်ပြာပေါက်မြေ	အချဉ်ပေါက်မြေ	ရေစီးရေလာ ညံ့သည့်မြေ
မြန်မာကုက္ကို	•		•	
ပင်လယ်ကစွီး	•	•		•
မြစိမ်း	•			
ကုလားမန်ကျည်း	•			
အော်ရီရှား		•	•	•
မန်ဂျန်ရှား			•	
စစ်			•	
ကယ်လီရင်ဒရာ			•	
ကုလားပိတောက်				•

အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပနေရာတွင် ဒေသအလိုက်စိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများကို အောက်ပါဇယား(၁၅-၄)တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၅-၄)။ ဒေသအလိုက်စိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများ

သစ်မျိုး	တောင်ပေါ်ဒေသ	မိုးများသောဒေသ	မိုးအသင့်	ခြောက်သွေ့	ရေသွင်း
ခါတော်မီ	•				
မိုင်ဘော	•				
ယူကလစ်		•	•	•	
ဇေယျပနီ		•			•
ရေသကြီး		•	•	•	•
စစ်		•	•	•	•
ပင်လယ်ကစွီး		•	•	•	
ဩဇာ		•		•	
တမာ				•	
မယ်ဇေလီ				•	
မြစိမ်း				•	
ကုလားပိတောက်			•	•	•

ပဲချယ်ရီ		•	•		•
ဘောစကိုင်း		•	•		•
သင်္ဘောပန်းတမာ					•
ဒန့်ဒလွန်					•
မြန်မာကုက္ကို			•	•	
ကယ်လီရင်ဒရာ		•			
လမ်းဘေးကုက္ကို		•			
မြန်မာရှား				•	
ဆူးဖြူ				•	
ကန္တာစိမ်း				•	
ပေါက်ပန်းဖြူ		•	•		
မလေးရှားပိတောက်		•			
မန်ဂျန်ရှား		•	•		
ကုလားမန်ကျည်း				•	

၁၅.၄.၄။ နှစ်တိုနှစ်ရှည်စီမံကိန်းများဖြင့်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(က) နှစ်တိုစီမံကိန်း(၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၀၅-၀၆) အထိ ၅ နှစ်တာကာလ

၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၀၂-၀၃ ခုနှစ်အတွင်း နှစ်နှစ်တာကာလ၌ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အားလုံးတွင်ရှိသော အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ၏ လက်ရှိအခြေအနေကို စာရင်းကောက်ယူပါမည်။ သစ်တောသယံဇာတများကို စာရင်းကောက်ယူရာတွင် သစ်ပင်၊ သီးပင်၊ စားပင်၊ ဝါးနှင့်အခြားအသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စာရင်းကောက်ယူပါမည်။

စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို မြို့နယ်သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။ စာရင်းကောက်ယူရာတွင် ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေ(ကျား/မ)၊ အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်၊ အိမ်ခြံဝင်းအရေအတွက်နှင့်အကျယ်အဝန်း၊ အိမ်ထောင်စုအလိုက် အလုပ်အကိုင်များကို သစ်တောသယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်းနှင့် အတူတပါတည်းကောက်ယူပါမည်။ ထို့အပြင် အိမ်ထောင်စုအလိုက် ထင်း၊ မီးသွေးနှင့် အခြားလောင်စာသုံးစွဲမှု ပမာဏကိုလည်း တပြိုင်တည်းစာရင်းကောက်ယူပါမည်။

ထို့သို့ သစ်တောသယံဇာတစာရင်း ကောက်ယူချိန်တွင် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပမှ ရရှိသော သစ်တောသယံဇာတများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၌ မှီခိုနေထိုင်ကြသော သက်ရှိသတ္တဝါများနှင့် ရေမြေရာသီဥတုအပေါ် အဓိကအကျိုး ပြုကြောင်းကို တိုက်ရိုက်အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် သွယ်ဝိုက်၍ရရှိသော အကျိုး ကျေးဇူးများကို သာဓကပြ၍ တိုးချဲ့ပညာပေးပါမည်။ ဤသို့ဖြင့် အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ၏ တန်ဖိုးကို နားလည်လာပြီး စနစ်တကျ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်းများ ဆောင်ရွက်လာစေရန် စည်းရုံးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၃-၀၄ခုနှစ်တွင် မြို့နယ်သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ကောက်ယူရရှိသော စာရင်း အချက်အလက်များအရနှစ်စဉ် ထင်း၊ မီးသွေးသုံးစွဲမှုပမာဏကို လူဦးရေတိုးပွား နှုန်းကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးသည့် ၂၀၃၀-၃၁ ခုနှစ်အထိ ခန့်မှန်း တွက်ချက်ရပါမည်။ ထို့အတူ ကောက်ယူရရှိသော စာရင်းအချက်အလက်များအရ လက်ရှိထင်းထုတ်လုပ်နိုင်မှု ပမာဏကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပါမည်။ စုစုပေါင်းသုံးစွဲမှု ပမာဏနှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်မှု ပမာဏ တို့အပေါ် အခြေခံ၍ နှစ်အလိုက် စိုက်ပျိုးရမည့် သစ်မျိုးများနှင့် အပင်အရေအတွက်ဒေသ၊ ရေမြေရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီမှု၊ ဒေသခံ ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်၊ ထပ်မံစိုက်ပျိုးနိုင်မည့် အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် အခြား သစ်တောပြင်ပ မြေနေရာများ အကျယ်အဝန်းတို့ကို မူတည်ကာ တွက်ချက်ရပါမည်။ စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်သည့် သစ်မျိုးအလိုက် ပျိုးပင်ပမာဏအရ သစ်စေ့ရှာဖွေစု ဆောင်းကာ စတင်ပျိုးထောင်ရပါမည်။

၂၀၀၄-၀၅ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၅-၀၆ ခုနှစ်များတွင် နှစ်အလိုက် ထပ်မံစိုက်ပျိုးရမည့် အပင်များကို ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုဖြင့် စိုက်ပျိုးသွားပါမည်။ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များနှင့် သစ်တောပြင်ပတွင် ယခု အချိန်အထိရှိနေသော အပင်များကို စနစ်တကျ ခုတ်လှဲထုတ်ယူသည့် နေရာများ တွင်လည်း ထပ်မံအစားထိုးစိုက်ပျိုးခြင်းများ ပြုလုပ်ပါမည်။ ၂၀၀၄-၀၅ ခုနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးပြီးခဲ့သော အပင်များ၏ ရှင်သန်မှုရာခိုင်နှုန်း၊ သေပင်/ရှင်ပင် ရေတွက်ခြင်း၊ ဖာထေးခြင်းများ ပြုလုပ်ရပါမည်။ ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲပြဿနာများကို ပြည်သူများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဖြေရှင်းပြီး လိုအပ်ပါက မြို့နယ်သစ်တောဦးစီးဌာနသည် အထက်အဆင့်ဆင့်သို့ တင်ပြရပါ မည်။

(ခ) နှစ်လတ်စီမံကိန်း(၂၀၀၆-၂၀၀၇ မှ ၂၀၁၅-၂၀၁၆)အထိ ၁၀ နှစ်တာကာလ

နှစ်တို စီမံကိန်းကာလ ကတည်းကပင် အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတ အခြေအနေများ၊ လူဦးရေတိုးပွားနှုန်း၊ ထင်း၊ မီးသွေး

လောင်စာသုံးစွဲနှုန်း၊ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်မည့်အခြေအနေ၊ ထပ်မံစိုက်ပျိုးရမည့် အပင်အရေအတွက် စသည်တို့ကို စာရင်းကောက်၍ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပြီးဖြစ်ရာ ဤနှစ်လတ် စီမံကိန်းကာလ၌လည်း အဆိုပါ စာရင်းကိန်းဂဏန်းများအပေါ် အခြေခံ၍ ဆက်လက်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပထမနှစ်တို့ စီမံကိန်းကာလမှ စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့သော အပင်များအနက် ထင်းပင် အမျိုးအစားများမှ ထင်းကိုလည်းကောင်း၊ သစ်၊ တိုင်နှင့် မျော ရရှိနိုင်သည့် အပင်များမှ ကိုင်းချိုင်းခြင်း၊ ပင်ကျပ်နှုတ်ခြင်းဖြင့် ထင်း၊ တိုင်များကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၁၀-၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ထုတ်လုပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနှစ်တွင် အိမ်ခြံ ဥယျာဉ်များနှင့်သစ်တောပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများကို စာရင်းကောက်ယူ ခဲ့သည်မှာ ၁၀နှစ်ပြည့်မြောက်သည့်နှစ်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းနှစ်၌ ပထမအကြိမ် ကောက်ယူ သည့်အတိုင်း သစ်တောသယံဇာတများကို ဒုတိယအကြိမ် ကောက်ယူရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ ပထမအကြိမ် စာရင်းကောက်ယူခြင်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ် စာရင်းကောက် ယူခြင်းတို့မှ သစ်တောသယံဇာတ တိုးပွားမှုနှုန်းကို တွက်ချက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၀-၂၀၁၁ခုနှစ်၌ ယခင်ကရှိသော အပင်များမှ ထင်း၊ တိုင်၊ မျောနှင့် သစ်တို့ကို ထာဝစဉ်ညီတောထွက် အခြေခံဖြင့် ထုတ်လုပ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၀-၂၀၁၁ ခုနှစ်ကာလ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ယခင်ကရှိသော အပင်များနှင့် စီမံချက်အရ စိုက်ပျိုးထားသော အပင်များမှ ထိုနည်းတူစွာ ထုတ်လုပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၌ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော သာမက သစ်ကိုပါ ထုတ်လုပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်လတ် စီမံကိန်းပြီးဆုံးသည့် ဖော်ပြပါနှစ်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့ အစည်းများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ အခက်အခဲ ပြဿနာများ၊ ဆက် လက်လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များကိုပါ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရပါမည်။ ထို့အပြင် စီမံကိန်းဖြင့် ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း များ ပြုလုပ်ရပါမည်။

(ဂ) နှစ်ရှည်စီမံကိန်း (၂၀၁၆-၂၀၁၇ မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ အထိ) ၁၅နှစ်တာကာလ

နှစ်ရှည် စီမံကိန်းကာလအပေါ် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် လိုအပ်ချက်နှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မှုတို့ ကိုက်ညီမှုရှိ/မရှိ၊ ထပ်မံစိုက်ပျိုးနိုင်သော အခြေအနေ ရှိ/မရှိ၊ ဒေသခံပြည်သူများမှ စိတ်ဝင်စားစွာ ဆောင်ရွက်လာမှု ရှိ/မရှိ၊ စသည့် အခြေအနေများကို သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ အခြေအနေများအရ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရမည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါ သည်။

နှစ်ရှည်စီမံကိန်းကာလအတွင်း ၂၀၂၀-၂၀၂၁ခုနှစ်နှင့် စီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးမည့် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်များတွင် သစ်တောသယံဇာတများကို တတိယ အကြိမ်၊ စတုတ္ထ အကြိမ်ဖြင့် ဆက်လက် စာရင်းကောက်ယူမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစီမံကိန်းကာလတွင် ထင်း၊ တိုင်၊ မျော၊ သစ်များကို ပြည့်ဝစွာ ထုတ်လုပ် နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထုတ်ယူခွတ်လှဲသည့် နေရာများ၌ ထပ်မံအစားထိုး စိုက်ပျိုးခြင်းများကိုလည်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤစီမံကိန်းကာလ ပြီးဆုံးမည့် ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်တွင် နှစ်ရှည်စီမံကိန်းကာလ အတွက်သာမက နှစ် ၃၀ ပင်မစီမံကိန်းကာလ တစ်ခုလုံးအတွက်ပါ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၅.၅။ နိဂုံး

အိမ်ခြံဥယျာဉ်၊ လယ်ယာမြေနှင့် ပလပ်မြေ အစရှိသည့် သစ်တောမဟုတ်သော မြေတို့တွင် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော သစ်ပင်များမှ သစ်တောသယံဇာတများဖြစ်သည့် သစ်၊ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော၊ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်အစားအစာ၊ သစ်ရွက်စိမ်း/သစ်ဆွေးမြေဩဇာ ဆေးဝါးနှင့်ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အသုံး အဆောင်ပစ္စည်းများ ရရှိသည့်အပြင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတခြင်း၊ မြေဆီ လွှာတိုက်စားမှုကာကွယ်ခြင်း၊ အရိပ်ကြိုက်သီးနှံများအတွက် အရိပ်ပေးခြင်း၊ နွယ်တက်တတ်သော သီးနှံများအတွက် အထောက်အပံ့ပြုခြင်းစသည့် သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ထင်းလောင်စာ လိုအပ်မှု၏ ၂၅% ကို အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပရှိ နေရာများမှ ရရှိနိုင်ပါသည်။

ပုံမှန်တိုးတက်သော လူဦးရေအတွက် ထာဝစဉ်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်နှင့် သဘာဝသစ်တော များ၊ စိုက်ခင်းများပေါ်မှီခိုမှု လျော့နည်းစေရန်အတွက် အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တောပြင်ပရှိ သစ်ပင် များစိုက်ပျိုးမှုကို စီမံကိန်းချမှတ်ကာ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပြည်သူလူထုအား သစ်တောသယံ ဇာတများ၏ ဘက်စုံအသုံးဝင်မှုသည် သက်ရှိတို့၏အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုတွင် အလွန်အရေးပါ ကြောင်း အသိပညာပေးခြင်း၊ စည်းရုံးခြင်း၊ လိုအပ်သောမျိုးစေ့၊ မျိုးပင်များ၊ ကူညီပံ့ပိုးခြင်း၊ ပြည်သူတို့ ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲပြဿနာများကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းပေးခြင်းတို့ပြုလုပ်ရပါမည်။ ထို့ပြင် ထင်းအစားထိုးလောင်စာများကို အသုံးပြုလာစေရန်၊ ထင်းကုန်သက်သာသည့် မီးဖိုများ အသုံးပြုလာစေရန် ပညာပေးစည်းရုံးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရှိလောကကြီး ထာဝစဉ်တည်တံ့နိုင် ရန် အထောက်အပံ့ပေးသည့် သဘာဝသစ်တောများ၊ စိုက်ခင်းများ၊ အိမ်ခြံဥယျာဉ်နှင့် သစ်တော ပြင်ပမှ သစ်တောသယံဇာတများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ရေးသည် အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်သူများတက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှ အောင်မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

၁၆။ သစ်တောကဏ္ဍ လူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

၁၆.၁။ နိဒါန်း

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတိုင်းတွင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ထိုနိုင်ငံရှိပြည်သူအပေါင်းတို့သည် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ပညာရည်မြင့်မားရန် လိုအပ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဘက်စုံလူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နိုင်ငံတော်ကြီး အေးချမ်းသာယာပြီး ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ လိုအပ်သည့် အစီအမံများ စီမံကိန်းရေးဆွဲ ဆောင်ရွက် ကြရန် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲမှလမ်းညွှန်မှုများပေးထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲမှ လမ်းညွှန်မှုများနှင့်အညီ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြွယ်ဝချမ်းသာသော သစ်တောကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သစ်တောသယံဇာတများကို သားစဉ် မြေးဆက် စဉ်ဆက်မပြတ် အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သစ်တောကဏ္ဍကို စီမံခန့်ခွဲ အုပ်ချုပ်သူများ၏ ပညာရည်မြင့်မားရန် လိုအပ်လာပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ သစ်တောကဏ္ဍတွင် လူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို နှစ်ရှည်စီမံကိန်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် ဤအခန်းကိုပြုစုတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၆.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

၁၆.၁.၁.၁။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်

၁၉၂၂ခုနှစ်မတိုင်မီမြန်မာနိုင်ငံသစ်တောများကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ သစ်တောများနှင့်အတူ Indian Forest Services(IFS) အဖွဲ့အစည်းမှ တာဝန်ယူစီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ (IFS)ဝန်ထမ်းများ ကို ၁၈၈၇ ခုနှစ်မှ စတင်၍ Royal Indian Engineering College တွင် လေ့ကျင့် ပညာသင်ကြား ပေးခဲ့ပြီး၊ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ဤသင်ကြားရေးတာဝန်ကို အင်္ဂလန်နိုင်ငံရှိအောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှ လွှဲပြောင်းတာဝန်ယူ ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၁၀ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ကင်းဘရစ်ချ်နှင့် အီဒင်ဘာဒ်တက္ကသိုလ် များမှ ဘွဲ့ရများကိုလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံသစ်တောဌာနမှ လက်ခံခဲ့ပါသည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့သည့်အတွက် မြန်မာ နိုင်ငံအတွက်(IFS)မှ ဝန်ထမ်းများ လက်ခံရရှိမှုကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံသစ်တော ဝန်ထမ်း^၁ အဖွဲ့အစည်းတွင် ဝင်ရောက်တာဝန် ထမ်းဆောင်မည့်သူများအား သစ်တောပညာရပ်များကို

^၁ Burma Forest Service- BFS

လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန်အတွက် ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် သစ်တောပညာဌာနခွဲကို ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ပါ သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိဒါရာဒွန်^၁ သစ်တောကောလိပ်နည်းတူ ဥပစာ(သိပ္ပံ) အတန်း အောင်မြင်ပြီး သူများအား တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရသည်အထိ(၂)နှစ် သင်ကြားပေးခဲ့ပြီး ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် သင်တန်း ကာလကို (၃)နှစ် အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကပ်ဆိုက်မှုကြောင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရှိ သစ်တောပညာ ဌာနခွဲကို ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အထိ သင်တန်းများ ရပ်နားခဲ့ပါသည်။

တောအုပ်ကြီးနှင့် တောအုပ်အဆင့်အငယ်တန်း ဝန်ထမ်းများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တော ကျောင်းကို ၁၈၉၉ ခုနှစ်တွင် သာယာဝတီမြို့၌ စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ဤသစ်တောကျောင်းကို ၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တောအုပ်ကြီးအဆင့်နှင့် တောအုပ်အဆင့်များ အတွက်သင်တန်းနှစ်မျိုးကို သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ၁၉၄၂ မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ ကျောင်းကို သာယာဝတီသို့ ခေတ္တပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြန်ပြီး စစ်ပြီးကာလတွင် ၁၉၄၇ မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အထိ ပျဉ်းမနားသို့ပြန်လည် ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။

၁၆.၁.၁.၂။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက်ပိုင်းခေတ်

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှစ၍ သစ်တော ပညာသင်တန်းကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပြီး သိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့ပေးနိုင်ရန်အတွက် ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် သစ်တောပညာဌာန^၂ ကို တိုးမြှင့်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၆၂-၆၃ ပညာသင်နှစ်အထိ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှအားဖြင့် သင်တန်းသား(၁၂)ဦးခန့်ကို လက်ခံခဲ့ပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ် သင်တန်းသား(၅၀)ဦးအထိ တိုးမြှင့်လက်ခံသင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ရှိ သစ်တောပညာဌာနအားရေဆင်း၊ ပျဉ်းမနားရှိ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ဌာနခွဲ တစ်ခုအနေဖြင့် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် သစ်တောပညာဌာနကို သစ်တော တက္ကသိုလ် အဆင့်အထိ တိုးမြှင့် ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း ရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပြီး ၁၉၉၂ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၁)ရက်နေ့တွင် သစ်တော တက္ကသိုလ်အဖြစ် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ မူလက သစ်တောဘွဲ့ သင်တန်းများတွင် ကျောင်းသားများကိုသာ လက်ခံ သင်ကြား ပေးနေရာမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ကျောင်းသူများကို လက်ခံ သင်ကြားပေး နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ သစ်တောတက္ကသိုလ်တွင် ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှစတင်၍ မဟာသိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့သင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ် ပို့ချပေးလျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းမှာမူ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်တွင်းမငြိမ်မသက်မှု ကြောင့် ပျဉ်းမနားမြို့နယ်မှ အင်းစိန်အစိုးရ စက်မှုသိပ္ပံကျောင်းအနီးရှိ ပုဂ္ဂလိကပိုင် နှစ်ထပ် အဆောက်အအုံကိုငှား၍ ယာယီကျောင်းအဖြစ် ၁၉၅၀ မှ ၁၉၅၃ ခုနှစ်အထိ ခေတ္တပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရ ပါသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်အတွင်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်းကို နောက်ဆုံး ပြင်ဦးလွင်မြို့သို့

^၁ Dehra Dum
^၂ Department of Forestry

ပြောင်းရွှေ့တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ ယနေ့အထိ ပြင်ဦးလွင်မြို့မှာပင် ဆက်လက်တည်ရှိနေပြီး နှစ်စဉ် သင်တန်းများဖွင့်လှစ်ပို့ချလျက်ရှိပါသည်။

၁၆.၁.၁.၃။ လက်ရှိသင်တန်းဌာနများ

သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနများတွင် ဝင်ရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင်မည့် အရာထမ်းနှင့် အမှုထမ်းများအား လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးသည့် တက္ကသိုလ်နှင့် သင်တန်းကျောင်းနှစ်ခုအပြင် တာဝန်ထမ်းဆောင် နေသည့် ဝန်ထမ်းများအား မွမ်းမံသင်တန်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အထူး သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်သင်ကြား ပေးနိုင်ရန် အခြားသင်တန်းဌာနများကိုလည်း တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ တာဝန်ယူပြီး ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူနှင့်အလုံ၊ ရန်ကုန်ရှိ သင်တန်းကျောင်းများ၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်၏ အကူအညီဖြင့် ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည့် နန်ချွန်သင်တန်းကျောင်းနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီတို့မှ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပူးပေါင်းဖွင့်လှစ်သည့် ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှု လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဌာန၊ မော်ဘီတို့ဖြစ်ကြပါ သည်။

၁၆.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၆.၂.၁။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သစ်တောလုပ်ငန်းများ တာဝန် ယူဆောင်ရွက် နေသည့်လုပ်ငန်းဌာနများ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်တွင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်နေသော လုပ်ငန်း/ ဌာနလေးခုရှိပါသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်း/ဌာနများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ထမ်းအင်အားကို ဇယား(၁၆-၁)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၆-၁)။ သစ်တောလုပ်ငန်းများ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်း/ဌာနများနှင့် ဝန်ထမ်းအင်အား

စဉ်	ဌာနအမည်	ဝန်ထမ်းအင်အား		
		အရာထမ်း	အမှုထမ်း	ပေါင်း
၁။	စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဌာန	၈	၃၈	၄၆
၂။	သစ်တောဦးစီးဌာန	၄၄၆	၁၄၃၀၅	၁၄၇၅၁
၃။	အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	၁၃၇	၃၀၉၄	၃၂၃၁
၄။	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း	၁၁၂၀	၄၆၈၆၉	၄၇၉၈၉
	စုစုပေါင်း	၁၇၁၁	၆၄၃၀၆	၆၆၀၁၇

၁၆.၂.၂။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သစ်တော လုပ်ငန်းများတာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသည့်လုပ်ငန်းဌာနများရှိဝန်ထမ်းများ၏သစ်တော သိပ္ပံဆိုင်ရာပညာအရည်အချင်း

၁၉၉၉ ခုနှစ် မှတ်တမ်းတင်ထားသော စာရင်းများအရ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အပူပိုင်း ဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့်မြန်မာ့သစ် လုပ်ငန်းရှိ ဝန်ထမ်းများအနက် သစ်တော ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ ဘွဲ့၊ ဒီပလိုမာရရှိကြသူများ အခြေအနေမှာ အောက်ပါအတိုင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား(၁၆-၂)။ သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဘွဲ့၊ ဒီပလိုမာအလိုက် ဝန်ထမ်းအင်အား

ဌာန	သိပ္ပံ (သစ်တော) ဘွဲ့	သိပ္ပံ (သစ်တော) ဘွဲ့+ အခြားသိပ္ပံဘွဲ့ + ဒီပလိုမာ	သိပ္ပံ(သစ်တော)ဘွဲ့+ အခြားသိပ္ပံဘွဲ့+ ဒီပလိုမာ+မဟာသိပ္ပံ	ပါရဂူ ဘွဲ့	သိပ္ပံဘွဲ့ (အင်ဂျင် နီယာ)	မဟာသိပ္ပံ (အင်ဂျင် နီယာ)
သစ်တောဦးစီးဌာန နှင့် အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာန	၅၈၁	၂၃	၃၁	၂	-	-
မြန်မာ့ သစ်လုပ်ငန်း	၃၀၃	၄	၁	-	၃၂	၂
စုစုပေါင်း	၈၈၄	၂၇	၃၂	၂	၃၂	၂

၁၆.၂.၃။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သစ်တော သိပ္ပံပညာ သင်ကြားရေးဌာနများ

သစ်တောသိပ္ပံ ပညာသင်ကြားရေးဌာနများနှင့် သင်ကြားပို့ချပေးသည့် သင်တန်း အမျိုးအစားများကို ဇယား(၁၆-၃)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၆-၃) ။ သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာဌာနများနှင့် သင်ကြားပေးသည့်သင်တန်း အမျိုးအစားများ

စဉ်	ဌာနအမည်	သင်တန်းများ
၁။	သစ်တောတက္ကသိုလ်၊ ရေဆင်း	<ul style="list-style-type: none"> ▪ သိပ္ပံ(သစ်တောဘွဲ့)။ ▪ ဘွဲ့လွန်ဒီပလိုမာ(သစ်တောပညာ)။ ▪ မဟာသိပ္ပံ(သစ်တောပညာ/သစ်တောထွက်ပစ္စည်း)
၂။	မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်း (ပြင်ဦးလွင်မြို့)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ တောခေါင်း/တောအုပ်/သစ်အုပ်သင်တန်းများ။ (သင်တန်းဆင်းလက်မှတ်)
၃။	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအောက်ရှိသင်တန်း ကျောင်းများ (၁) တောင်ငူ နန်ချွန်။ (၂) ပျဉ်းမနား (၃) အလုံ ရန်ကုန်	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ယာဉ်ယန္တရားစက်ကြီးမောင်းသင်တန်း ▪ သစ်ထုတ်နည်းပညာသင်တန်းများ ▪ သစ်အုပ်၊ လက်ထောက်မန်နေဂျာ လုပ်ငန်း ကျွမ်းကျင်မှု သင်တန်းများ။ (သင်တန်းဆင်း လက်မှတ်) ▪ ရောင်းဝယ်ရေးနှင့်သစ်စက်ဘာသာရပ်သင်တန်းများ။
၄။	ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့ကျင့် ပညာပေးရေးဌာန (မှော်ဘီ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ဌာနတွင် မွမ်းမံသင်တန်းများနှင့် ပြည်သူပညာပေး ရေး သင်တန်းများ။

၁၆.၂.၄။ သစ်တောပညာသင်ကြားရေးဌာနများ၏ လက်ရှိအခြေအနေ

သစ်တောပညာသင်ကြားရေးဌာနများ၏ အခြေအနေကို ဇယား(၁၆-၄)တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၆-၄)။ သစ်တောပညာသင်ကြားရေးဌာနများ၏ လက်ရှိအခြေအနေ

စဉ်	အမည်	သင်ကြားရေးဆရာများ	သင်ကြားရေး၊ သင်ယူရေး ပစ္စည်းကိရိယာများ	သင်ရိုးမာတိကာနှင့် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများ	ဌာနအရေအတွက် တိုးရန်လို/မလို
၁။	သစ်တောတက္ကသိုလ်(ရေဆင်း)	အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် လိုအပ်လျှက်ရှိပါသည်။	အဆင့်အတန်း၊ အရေအတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် လိုအပ်လျှက်ရှိပါသည်။	ခေတ်စနစ်နှင့် အညီ လိုအပ်ချက် အပေါ်အခြေခံ၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်ပါသည်။	မလိုပါ
၂။	မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်း (ပြင်ဦးလွင်မြို့)	အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် လိုအပ် လျှက်ရှိပါသည်။	အဆင့်အတန်း၊ အရေအတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် လိုအပ်လျှက်ရှိပါသည်။	ခေတ်စနစ်နှင့် အညီ လိုအပ်ချက် အပေါ်အခြေခံ၍ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရန် လိုအပ်ပါသည်။	မလိုပါ
၃။	ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှု လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဌာန (မော်ဘီ)	အရည်အချင်းနှင့် အရေ အတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လိုအပ် လျှက်ရှိပါသည်။	လက်ရှိပြည့်စုံပါသည်။	သင်တန်းပေါ်မူတည်၍ ခေတ်မီ နေရန် လိုအပ်ပါသည်။	မလိုပါ
၄။	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ သင်တန်းကျောင်း	အရည်အချင်းနှင့် အရေ အတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် လိုအပ် လျှက်ရှိပါသည်။	အဆင့်အတန်း၊ အရေ အတွက် နှစ်မျိုးလုံး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် လိုအပ်လျှက်ရှိပါသည်။	ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ လိုအပ်ချက် အပေါ်အခြေခံ၍ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရန်လိုအပ်ပါမည်	နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် အညီ သစ်အခြေခံသော စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးချဲ့ရေး အတွက် ထိုလုပ်ငန်း နှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်း အတတ်ပညာသင် ကျောင်းများ (Technical) နှင့် အသက် မွေးမှုပညာ အတတ်သင် ကျောင်းများ တိုးချဲ့ ဖွင့်လှစ်ရန်လိုအပ် ပါသည်။

၁၆.၃။ ရည်မှန်းချက်

သစ်တောကဏ္ဍ လူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ ရည်မှန်းချက်များကို ချမှတ်ထားပါသည်။

- (က) မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် အရေးပါသော သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝ ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ပညာရည် မြင့်မားသော တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ ပညာရှင်များနှင့် ကျွမ်းကျင်သော လုပ်ငန်းအတတ် ပညာနှင့်အသက်မွေးမှုပညာ တတ်မြောက်သော သစ်တောပညာရှင်များ အဆင့်ဆင့် မွေးထုတ်ပေးရန်။
- (ခ) ပညာရည်မြင့်မားစွာ မွေးထုတ်ပေးလိုက်သော သစ်တောပညာရှင် အဆင့်ဆင့်မှ နိုင်ငံတော်၏ သစ်တောကဏ္ဍကို စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင်၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအမြင်၊ စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်ရှိစေမှု အမြင်များကို မျှတစွာ သုံးသပ်နိုင်ပြီး ဆောင်ရွက် တတ်ကြရန်။
- (ဂ) ပြည်သူ့အပေါင်းတို့အား သစ်တောများသည် လူသားတို့အစဉ်တည်ရှိမှု အတွက် အရေးကြီးကြောင်းသိရှိလာစေရန်ပညာပေး စည်းရုံးဆောင်ရွက်ရန်။

၁၆.၃.၁။ လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်

လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ကဏ္ဍအလိုက် ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်အကြီး အကဲများမှ လမ်းညွှန်မှုများ ပေးထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် သော့ချက်မှာ ပညာရေးဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိ တက္ကသိုလ်နှင့်သင်တန်းကျောင်းများတွင် သင်ကြားပို့ချရေးဆရာများ အရေအတွက်နှင့် အရည်အချင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ သင်ကြားရေးနည်းပညာ၊ သင်ကြားရေးနှင့် သင်ယူရေး စာအုပ်စာတမ်း၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ပစ္စည်းကိရိယာများ ခေတ်မီပြည့်စုံရေး၊ ခေတ်စနစ်နှင့် ကိုက်ညီ သော သင်ရိုးမာတိကာနှင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ပြုပြင်ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရေးများကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၆.၃.၂။ လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်

လူ့အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပညာရေးသည် သော့ချက်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောပညာရေးကို အဓိကတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရပြီး သစ်တောပညာရှင်များ မွေးထုတ်ပေးနေသော သစ်တောတက္ကသိုလ်တွင် ပညာရည်မြင့်မားသော ဆရာများရှိရေး၊ လက်ရှိပို့ချနေသော ဘာသာရပ်များကို အဆင့်မြင့်ခြင်း၊ ဘာသာရပ်အသစ်များ

သင်ကြားပို့ချနိုင်ရေးအတွက် ဘာသာရပ်သင်ဌာနများ တို့ချဲ့ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ သင်ကြားရေးနှင့် သင်ယူရေး အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများ ပြည့်စုံရေး၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ခေတ်နှင့်အညီ လိုက်လျော ညီထွေရှိအောင် ပြုပြင်ရေးဆွဲခြင်း၊ လုပ်ငန်းကို ဦးစွာပထမ သစ်တောကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

သစ်တောတက္ကသိုလ်မှ ပညာရည်မြင့်မားသော တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရများ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ပါက ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအား မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောလုပ်ငန်း အတတ်သင်ကျောင်းတွင် လည်းကောင်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအောက်ရှိ လက်ရှိနှင့်တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ရမည့် အတတ်ပညာနှင့် အသက်မွေးမှု ပညာသင်ကျောင်းများတွင် လည်းကောင်း၊ ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှု လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဌာနတွင်လည်းကောင်း၊ သစ်တောသုတေသနဌာန၊ ရေဆင်းတွင်လည်းကောင်း တာဝန်ပေး၍ သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ကျွမ်းကျင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရည်မြင့်မားသော သစ်တောပညာဘွဲ့ရများ မွေးထုတ်သွားမည့်အစီအစဉ်ကို ဇယား(၁၆-၅)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁၆-၅)။ ပညာရည်မြင့်မားသော သစ်တောပညာဘွဲ့ရများ မွေးထုတ်ရေး အစီအစဉ်

စဉ်	ဘွဲ့	မွေးထုတ်ပေးမည့် အစီအစဉ်
၁။	သိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့	လက်ရှိသစ်တောတက္ကသိုလ်မှပင် ပြည်တွင်း၌သာ မွေးထုတ်ပေးပါမည်။
၂။	မဟာသိပ္ပံ(သစ်တောပညာ/ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း)°	(က)သစ်တောတက္ကသိုလ်မှပင် နှစ်စဉ် မဟာသိပ္ပံ သစ်တောပညာ သင်တန်း ဖွင့်၍ မွေးထုတ်ပေးခြင်း။ (ခ) အစီအစဉ် အမျိုးမျိုးဖြင့် နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များသို့ ပညာသင် အဖြစ် စေလွှတ်ခြင်း။
၃။	ပါရဂူဘွဲ့	<u>ပြည်ပတွင် ပါရဂူဘွဲ့ သင်ယူခြင်း</u> (က)နိုင်ငံအချင်းချင်း ကမ်းလှမ်းသော ပညာသင်ဆုများ အတွက် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ၊ အဖွဲ့အစည်းမှ ပါရဂူဘွဲ့တက်ရန် သတ်မှတ်သော အချက်အလက်များနှင့် ပြည့်စုံသူများကို စေလွှတ်၍ ပါရဂူဘွဲ့ရရန် အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (ခ) လက်ရှိတွင် ပညာသင်ဆု ကမ်းလှမ်းချက် နည်းပါးခြင်းနှင့် ကမ်းလှမ်းချက်ရှိပါကလည်း ပါရဂူဘွဲ့တက်ရန် အသက် သတ်မှတ်ချက်များကြောင့် သစ်တောပညာ ပါရဂူဘွဲ့အတွက် သင်တန်း သားများ စေလွှတ်နိုင်ရန် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အထိ ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်ကို အောက်တွင် ဖော်ပြပါသည်။

° M.Sc (Forestry/ Forest Products)

စဉ်	ဘွဲ့	မွေးထုတ်ပေးမည့်အစီအစဉ်																																	
		<p>(၁) သစ်တောတက္ကသိုလ်တွင် လက်ရှိ ၂နှစ်တစ်ကြိမ် ဖွင့်လှစ်နေသော မဟာသိပ္ပံသင်တန်းကို သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ခုနှစ်မှ စ၍ နှစ်စဉ် ဖွင့်လှစ်ရန်။</p> <p>(၂) လက်ရှိမဟာသိပ္ပံ သင်ရိုးမာတိကာနှင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း များကို ပြုပြင်၍ ၂ နှစ် ၆လ အတွင်း မဟာသိပ္ပံ သစ်တောပညာ/ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ပညာဘွဲ့ ပေးနိုင်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန်။</p> <p>(၃) နှစ်စဉ် သစ်တောတက္ကသိုလ်မှ သိပ္ပံသစ်တော ပညာဘွဲ့ရ များမှ အဆင့်(၁) မှ (၅)ထိ ရရှိသူများကို တက္ကသိုလ်တွင် သရုပ်ပြ ဆရာများအဖြစ် ခန့်ထားပေးပြီး မဟာသိပ္ပံ သင်တန်းသို့ တက်ရောက်စေရန်။</p> <p>(၄) သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀တွင် မဟာသိပ္ပံတက်သူများသည် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၃ ခုတွင် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရပြီးနောက် ဆက်တိုက်နိုင်ငံခြား ပါရဂူဘွဲ့ အတွက် စေလွှတ်နိုင်ရေးကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန်။</p> <p>(၅) အထက်ပါ အစီအစဉ် အတိုင်း ဆက်တိုက် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့ ရသူသည် ပထမဘွဲ့ရပြီး (၆)နှစ်အကြာတွင် ပါ ရဂူဘွဲ့များကို အောက်ပါအတိုင်း ရရှိသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။</p> <table border="1" data-bbox="766 1064 1436 1736"> <tr> <td>၂၀၀၆ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၀၇ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၀၈ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၀၉ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၀ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၁ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၂ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၃ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၄ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td>၂၀၁၅ ခုနှစ်</td> <td>ပါရဂူဘွဲ့</td> <td>၃ ဦး</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ပေါင်း</td> <td>၃၀ ဦး</td> </tr> </table> <p><u>ပြည်တွင်း၌ ပါရဂူဘွဲ့ သင်တန်းဖွင့်ခြင်း</u> အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါက ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဘာသာရပ် အမျိုးမျိုး၌ ပါရဂူဘွဲ့ရသူ (၃၀)ဦးရှိမည်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းဘွဲ့ရများဖြင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ သစ်တော တက္ကသိုလ်တွင် ပါရဂူဘွဲ့ သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။</p>	၂၀၀၆ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၀၇ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၀၈ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၀၉ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၀ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၁ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၂ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၃ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၄ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး	၂၀၁၅ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး		ပေါင်း	၃၀ ဦး
၂၀၀၆ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၀၇ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၀၈ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၀၉ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၀ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၁ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၂ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၃ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၄ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
၂၀၁၅ ခုနှစ်	ပါရဂူဘွဲ့	၃ ဦး																																	
	ပေါင်း	၃၀ ဦး																																	

ပညာသင်ကြားရေးဌာနများတွင် ၂၀၀၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ နှစ်စဉ်ကျောင်းသား/ သင်တန်းသားများအား သင်ကြားပို့ချပေးမည့် အစီအစဉ်။

ပညာသင်ကြားရေးဌာနအသီးသီးတွင် နှစ်အလိုက်လက်ခံ သင်ကြားပေးမည့် ကျောင်းသား/ သင်တန်းသားဦးရေကို (ဇယား ၁၆-၆) တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ဇယား(၁၆-၆)။ ပညာသင်ကြားရေး ဌာနအသီးသီးတွင် နှစ်အလိုက်လက်ခံ သင်ကြားပေးမည့် ကျောင်းသား/သင်တန်းသားဦးရေ

ပညာသင်ကြားရေးဌာနများ	နှစ်စဉ်သင်ကြားပို့ချပေးမည့် ကျောင်းသား/သင်တန်းသားဦးရေ					
	၂၀၀၀-၀၅	၂၀၀၆-၁၀	၂၀၁၁-၁၅	၂၀၁၆-၂၀	၂၀၂၁-၂၅	၂၀၂၆-၃၀
သစ်တောတက္ကသိုလ် (ရေဆင်း)						
- သိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀	၅၀
- မဟာသိပ္ပံသစ်တောဘွဲ့	၂	၃	၃	၃	၃	၃
- ပါရဂူဘွဲ့	-	-	-	၂	၃	၃
မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျောင်း(ပြင်ဦးလွင်)						
- (၂)နှစ်သင်တန်း	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀	၁၅၀
ကာလတိုသင်တန်းများ						
- သင်တန်းကျောင်းအမှတ်(၁)(နန်ချွန်)	၁၂၀	၁၂၀	၁၂၀	၁၂၀	၁၂၀	၁၂၀
- သင်တန်းကျောင်းအမှတ်(၂)(ပျဉ်းမနား)	၁၆၀	၁၆၀	၁၆၀	၁၆၀	၁၆၀	၁၆၀
- သင်တန်းကျောင်းအမှတ်(၃) (အလုံ၊ရန်ကုန်)	၂၄၀	၂၄၀	၂၄၀	၂၄၀	၂၄၀	၂၄၀
- ဗဟိုသစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးလေ့ကျင့် ပညာပေးရေးဌာန(မှော်ဘီ)						
- အရာရှိသင်တန်း	၁၈၀	၁၈၀	၁၈၀	၁၈၀	၁၈၀	၁၈၀
- အခြားအဆင့်သင်တန်း	၅၄၀	၅၄၀	၅၄၀	၅၄၀	၅၄၀	၅၄၀

၁၆.၄။ ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ

လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် အတွက် အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- တက္ကသိုလ်နှင့် သင်တန်းကျောင်းများ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ခေတ်နှင့်အညီ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီအောင် အခါအားလျော်စွာ ပြင်ဆင်ပြုစုခြင်း။
- ပုံသေသင်ကြားရေး နည်းစနစ်အမျိုးအစား သင်တန်းသားများကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူတီထွင် ကြံဆလာစေနိုင်ရန် စာကြည့်တိုက်များတွင် ပိုမိုလေ့လာဖတ်ရှုစေခြင်း၊ လေ့ကျင့်မှုများ

ပြုလုပ်စေခြင်းနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက် စေခြင်း များကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။

- သင်တန်းသားများအား သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီသော စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပုံစံများကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို လေ့လာဆောင်ရွက်စေခြင်း။
- အရည်အချင်း အကဲဖြတ်မှုများကို နောက်ဆုံးနှစ်ရလဒ် တစ်ခုတည်းဖြင့် မဟုတ်ပဲ သင်တန်းကာလ တစ်ခုလုံးမှ ကြိုးစားအားထုတ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်တွင်ပါ အခြေခံပြီးဆုံးဖြတ်ပေးခြင်း။
- နှစ်စဉ်မွေးထုတ်ပေးမည့် ဘွဲ့ရနှင့် သင်တန်းဆင်းဦးရေများကို သတ်မှတ်ပေးပြီး ဖြစ်သော်လည်း သစ်တောကဏ္ဍ၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီး သတ်မှတ်ပေးခြင်း။
- သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများအား ပညာပေးသင်ကြားရေး အဆင့်မြင့်မားလာစေရန် နိုင်ငံအတွင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရေးပါသည့် သုတေသနလုပ်ငန်း နယ်ပယ် တွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေခြင်း။
- သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများအတွက် နိုင်ငံခြားအတွေ့အကြုံများ ရရှိစေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ ၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို အားဖြည့်မြင့်မားစေခြင်း။
- သင်ကြားရေးကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊ အရည်အချင်းပြည့်မီသော သင်ကြားရေး ဝန်ထမ်းများအား သင်ကြားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အမြဲတာဝန်ထမ်းဆောင်လိုသည့် ဆန္ဒရှိ နိုင်ရေး အတွက် အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးခြင်း။
- သစ်တောတက္ကသိုလ်အား ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ နိုင်ငံခြား တက္ကသိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အသိအမှတ်ပြုမှုကို ခံယူစေခြင်း။
- ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်များဖြင့် ခေတ်မီသင်ကြားရေး အထောက်အကူပစ္စည်း နှင့် စနစ်များကို တပ်ဆင်ပေးခြင်း။

၁၆.၅။ နိဂုံး

သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရရှိနိုင် မည့် အောင်မြင်မှုသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် အရည်အချင်း ပြည့်မီသော အရာထမ်းနှင့် အမှုထမ်း များ လုံလောက်စွာ ရရှိမှုအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အရည်အချင်းပြည့်မီသူများ လုံလောက်စွာ ရရှိရေးတွက် တက္ကသိုလ်နှင့် ပညာပေးသင်ကြားရေးဌာနများကို ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ သင်ကြားရေးဌာနကြီးများ အဖြစ်သို့ မြှင့်တင်ပေးရပါမည်။ ထို့အပြင် သင်ကြားပြသသည့်

သင်ကြားရေး ဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပြည်တွင်းပြည်ပ အတွေ့အကြုံ များဖြင့် မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများသည်လည်း သင်ကြားရေး လုပ်ငန်းများတွင် ရေရှည်တာဝန်ထမ်းဆောင်လိုသည့် ဆန္ဒရှိလာအောင် အခြေအနေ ဖန်တီးပေးနိုင်မှ သာလျှင် ဤသင်ကြားရေး အဆောက်အဦးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး၊ အမြဲတမ်း တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးနေမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကဏ္ဍ လူ့အရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်ဖြင့် ဤပညာ ပေးသင်ကြားရေး ဌာနများမှ အရည်အချင်းပြည့်မီပြီး စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားသော ဝန်ထမ်းများ လုံလောက်စွာ မွေးထုတ်ပေးခြင်းဖြင့် သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်း ရည်မှန်းချက်အားလုံးကို ပြည့်မီစွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇။ သစ်တောသုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

၁၇.၁။ နိဒါန်း

ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် (၂၀) ရာစု နှစ်စတွင် သန်းပေါင်း(၁၅၀၀) ရှိခဲ့ပြီး (၂၁) ရာစုနှစ်အစတွင် သန်းပေါင်း(၆၀၀၀) ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ လူဦးရေတိုးတက်ခြင်း၏ ရလဒ်မှာ သဘာဝသယံဇာတများ ယုတ်လျော့ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ တိုးပွားလာသော လူဦးရေ၏ အဟာရလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် လယ်ယာမြေတိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် သစ်တောမြေ ဧရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သစ်တောထူထပ်မှုသည် လည်းကောင်း အစဉ်ယုတ်လျော့လျက် ရှိပါသည်။ သစ်တောကို မှီတင်းနေကြသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုးများနှင့် အပင်မျိုးနွယ်စုများသည် နေ့စဉ်နှင့် အမျှ လူတို့သတိထားမိခြင်း မရှိပဲ ကမ္ဘာလောကမှ တစ်စတစ်စ ပျောက်ကွယ်လျက် ရှိပါသည်။ လူတို့၏ သစ်လိုအပ်ချက်ကို တိုးချဲ့ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိရာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်၌ (၃၁၂,၇၄၁) စတုရန်းမိုင် ရှိခဲ့ရာမှ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် (၅၀၁,၉၃၀) စတုရန်းမိုင်အထိ တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ သဘာဝတော အပါအဝင် စိုက်ခင်းများရှိ သစ်ပင်တို့၏ နှစ်စဉ်ထုထည် တိုးပွားနှုန်းမှာ ကုဗတန်(၁၉,၉၇၂.၂၈)သန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ဤမျှပမာဏတိုးပွားသော်လည်း အစဉ်ကြီးထွားနေသော ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ လိုအပ်ချက်ကို အပြည့်အဝ ဖြည့်ဆည်းနိုင်စွမ်း မရှိပါ။ သို့ဖြစ်ရာ လူတို့၏ လိုအပ်ချက် ပြည့်မီ စေရန်အတွက် အရင်းအနှီးဖြစ်သော သဘာဝတောများကို တိုးချဲ့ ခုတ်ရမည်ဖြစ်ရကား ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်လွန်ကာလများအတွင်း ကမ္ဘာ့သစ်တောဧရိယာ စတုရန်းမိုင် (၆၅,၆၃၇)သည် နှစ်စဉ် ပျက်စီးလျက် ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ထိ ၁၄ နှစ်ကာလအတွင်း သစ်တောပျက်စီးမှု ပမာဏသည် (၁၁,၈၃၀) စတုရန်းမိုင် ရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းကာလအတွင်း သစ်တောပျက်စီးမှု ပမာဏမှာ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ(၈၄၅)စတုရန်းမိုင်ခန့် ဖြစ်ပါသဖြင့် ဤနှုန်းအတိုင်း ဆက်လက်ပျက်စီးပါက နောင်လာမည့်နှစ် ၃၀ ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုသည် လက်ရှိအခြေအနေထက် ၁၅% ခန့်လျော့နည်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သော စနစ်သည် ၎င်းအချိန်တွင် တည်ရှိသော လူဦးရေနှင့် လိုအပ်ချက်တို့အတွက် ပြည့်စုံမှုရှိခဲ့သော်လည်း ယနေ့အခြေအနေတွင် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်ကို ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် လိုအပ်လာပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်မီသော နည်းပညာများ၏ အထောက်အကူနှင့် မှန်ကန်သော အတွေးအခေါ်တို့ကို ပေါင်းစပ်ပြီး အနာဂါတ်ကာလအတွက် တိကျသော နည်းလမ်းများဖြင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်ရန်နှင့် အလေအလွင့် မရှိပဲ အလုံးစုံ အသုံးချနိုင်ရန် စနစ်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့သော နည်းစနစ်များ ဖော်ထုတ်ရာတွင် သုတေသန ကဏ္ဍသည် အရေးပါသောနေရာတွင် ရောက်ရှိနေပါသည်။

၁၇.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် သုတေသန အရာရှိတစ်ဦး ခန့်အပ်ခဲ့သည်မှစသည်ဟု မှတ်တမ်းများအရ သိရှိရပါသည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် တွင် သုတေသနဌာနခွဲ တစ်ခုကို သစ်တောအသုံးချရေးတိုင်း လက်အောက်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် သစ်တောသုတေသနနှင့် လေ့လာသင်ကြားရေးတိုင်းအဖြစ် တိုးမြှင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ ပါသည်။ ၎င်းအချိန်တွင် သစ်တောဘောဂဗေဒ၊ သစ်တောစိုက်ပျိုးပြုစုရေးနှင့် သစ်အသုံးချရေး ဌာနခွဲများ တည်ရှိခဲ့ပြီး နောင်တွင် ကိမိလဗေဒ၊ သစ်အသားသေ၊ သစ်တောမျိုးရိုးဗေဒ ပညာရှင် များဖြင့် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ စီးပွားရေး ထောက်ပံ့မှုကော်မတီနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အေဂျင်စီတို့၏ နှစ်ဘက်သဘောတူညီ ချက်အရ သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု အထောက်အကူ ရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် သစ်တောသုတေသနဌာန တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရန် ကော်မတီ တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာမှအစ ရေဆင်း၌ သစ်တောသုတေသနဌာန တည်ဆောက်ရေးစတင် အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်အလယ်ပိုင်းတွင် သစ်တောသုတေသနဌာန တည်ဆောက်ရေး ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိခဲ့ပြီး ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက်ရေဆင်းတွင် သစ်တောသုတေ သနဌာန အဆောက်အဦများ စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် သစ်တောသုတေသန ဌာန တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းစတင်ခဲ့ပြီး ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းပထမပိုင်း ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်း ဒုတိယပိုင်းကို ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ပြန်လည်စတင်ခဲ့ပြီး ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် စီမံကိန်း ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စီမံကိန်းကာလစုစုပေါင်းမှာ (၈)နှစ်ကြာခဲ့ပါသည်။ ထိုကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ ထည့်ဝင်ငွေကျပ် ၆၅.၁၇၄ သန်းနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်နှင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့တို့၏ ထည့်ဝင်ငွေ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၃.၉၉၅ သန်း အကုန်ကျခံ၍ တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းရန်ပုံငွေဖြင့် ပြည်ပတွင် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့အတွက် ပညာရှင် (၈)ဦးနှင့် အခြားဒီပလိုမာ ပညာသင်များ စေလွှတ်နိုင်ခဲ့၍ ပညာရှင် များဖြည့်ဆည်း နိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၇.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

၁၇.၂.၁။ သုတေသနလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု

ရေဆင်းတွင် သစ်တောသုတေသနဌာန တည်ဆောက်ပြီးနောက် ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၇ ခုနှစ်အထိ သုတေသန (၁၄၇)ခု ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် သစ်တောဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ (၉၆) ခုပါဝင်ပြီး သစ်အသုံးချမှုနှင့် ပတ်သက်၍ (၅၁)ခု ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တော ဖွံ့ဖြိုးရေး သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အများစုမှာ သစ်တောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ

သုတေသနလုပ်ငန်းများဖြစ်ပြီး သဘာဝတောနှင့် ပတ်သက်သော သုတေသနလုပ်ငန်းမှာ အလွန် နည်းပါသည်။ အသုံးချရေး သုတေသန လုပ်ငန်းများတွင်လည်း သစ်များ၏ ဂုဏ်သတ္တိ စမ်းသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းမှာ အများစုဖြစ်ပြီးအမှန်တကယ် အသုံးချမှု ပြုနိုင်သော သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ သုတေသနအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန် အားနည်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ငွေ၊ လူနှင့် အချိန်များစွာ ရင်းနှီးခဲ့ရသော သုတေသနလုပ်ငန်းများသည် တစ်ခုချင်းအတွက် အဓိပ္ပာယ် ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း သုတေသနလုပ်ငန်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အချိတ်အဆက် မရှိခြင်းနှင့် တွေ့ရှိချက်များကို တိုးချဲ့ပညာပေး အသုံးချခြင်း အားနည်းခြင်းကြောင့် လုပ်ငန်းများ၏ အကျိုး သက်ရောက်မှုသည် အကျိုးရှိသင့်သလောက် မရှိခဲ့ပါ။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ (၁) တွေ့ကြုံရသော ပြဿနာများနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်း လိုအပ်ချက်များကို စုစည်း၍ ရှိသင့်ရှိအပ်သော ဦးတည်ချက် မချမှတ်နိုင်ခြင်း၊ (၂) သုတေသနပညာရှင်များသည် မိမိတို့အားသန်သည့် ဘက်တွင်သာ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်လေ့ရှိခြင်း၊ (၃) အမှန်လိုအပ်သော သုတေသနစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် လိုအပ်သော ရန်ပုံငွေ၊ စက်ပစ္စည်းကိရိယာနှင့် ခေတ်မီပညာ အသုံးချမှု အားနည်းခြင်းနှင့် (၄) သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် ကျွမ်းကျင်သော ပညာရှင်များ၊ အတည်တကျမရှိဘဲ ပြောင်းရွှေ့ သွားကြခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခြုံချိဆိုရလျှင် လက်ရှိအခြေအနေအတိုင်း သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားလျှင် သစ်တောသုတေသနဌာန၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အထိုက်အလျောက်သာ အကျိုးပြုနိုင်သော အခြေအနေသာ ရှိနေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၂.၂။ သစ်တောသုတေသန ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဝန်ထမ်းအင်အား

သစ်တောသုတေသနဌာနကို ညွှန်ကြားရေးမှူးက အုပ်ချုပ်ပါသည်။ ခွင့်ပြုဖွဲ့စည်းပုံ အင်အား စုစုပေါင်း (၂၇၉) ဦးအနက် သုတေသနဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသော ဘွဲ့ရပညာရှင်အဆင့် ခွင့်ပြုအင်အားမှာ (၇၇)ဦး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှင်အဆင့် ဝန်ထမ်းများ ရရှိရန် အခက်အခဲ ရှိသောကြောင့် များသောအားဖြင့် ဤအဆင့်တွင် ရရှိနိုင်သော အင်အားမှာ (၅၀) ပတ်ဝန်းကျင်ခန့် သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သုတေသနဌာန၏ သုတေသနပညာရှင်အင်အားမှာ ၂၅% မျှသာ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင်နိုင်စွမ်းသော ဝါရင့်သုတေသန ပညာရှင် အရေအတွက်မှာ ယနေ့အထိ (၁၀)ဦးထက် ပိုသည် မရှိပါ။

၁၇.၂.၃။ သုတေသနစွမ်းဆောင်နိုင်သော အရည်အချင်း

သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် (၁) ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အရည်အချင်း မြင့်မား ခြင်း၊ (၂) တိုးတက်နေသော ခေတ်နှင့်အမီ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ရယူ နိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ (၃) သစ်တောကဏ္ဍနှင့် ဆက်နွှယ်နေသော ကဏ္ဍများ၏ အခက်အခဲ၊ လိုအပ်ချက်များ ကို နားလည်နိုင်စွမ်းရှိပြီး ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ (၄) အတွေ့အကြုံနှင့် ဗဟုသုတ မြင့်မားခြင်းတို့ လိုအပ်ပါသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အရည်အချင်း နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ

သစ်တောဦးစီးဌာနရှိ ပညာရှင်များသည် အစဉ်အလာအားဖြင့် မြင့်မားသော အရည်အချင်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အလွန်လျှင်မြန်စွာ တိုးတက်နေသော ယခုခေတ်တွင် အဆင့်မြင့် သစ်တောပညာများကို တိုးတက်နေသော နိုင်ငံကြီးများသို့ သွားရောက်သင်ကြားခွင့် နည်းပါးသော ကြောင့် ခေတ်မီနည်းပညာ တတ်ကျွမ်းသူများလည်း တစ်စတစ်စ နည်းပါးလာပါသည်။ အကျိုး ဆက်အားဖြင့် ဆင့်ပွားသင်ကြားရသော ပညာရေးနယ်ပယ်၏ အဆင့်အတန်းသည် တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ကျလာခဲ့ရပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ပါရဂူဘွဲ့ရပညာရှင် (၂) ဦး၊ မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရ ပညာရှင် (၃၂) ဦးသာ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် ပါရဂူဘွဲ့ (၁) ဦးနှင့် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရ ပညာရှင် (၉)ဦး ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောဦးစီးဌာန တစ်ခုလုံးအတွင်းတွင် သစ်တောသုတေသန၏ အဆင့်မြင့် ပညာရှင် တည်ရှိမှု အချိုးအစားသည် ၃၀% ရှိခြင်းကြောင့် အတော်အတန် များပြားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ပညာရှင် အများစုသည် ရုက္ခဗေဒ၊ မြေဆီလွှာဗေဒ၊ ရောဂါဗေဒ၊ သစ်အမျိုးအစား ခွဲခြားရေးဗေဒ စသည့် ပညာရပ် နယ်ပယ်တို့တွင် ကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်ကြပြီး သစ်တောပညာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်နွှယ်သော သစ်တော စိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်တောဘောဂဗေဒပညာရပ်နှင့် သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ကျွမ်းကျင်မှုအားနည်း ကြပါသည်။ သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် သစ်တောပညာ တတ်ကျွမ်းမှု သည် အခြေခံ လိုအပ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ သစ်တောကဏ္ဍ၏ ပြဿနာ၊ အခက်အခဲနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် သစ်တောပညာ အခြေခံရှိပြီး ဖြစ်သော ဝါရင့်ပညာရှင် အနည်းငယ် ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် စွဲမြဲစွာဆောင်ရွက်နိုင်လေ့ မရှိပဲ ပြောင်းရွှေ့သွားကြလေ့ ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျွမ်းကျင်သူဝန်ထမ်းများအား ရေရှည်မခန့်ထားနိုင်သော အခြေအနေကို ပြုပြင်နိုင်ခြင်း မရှိပါက သစ်တောသုတေသနဌာနသည် ရေရှည်ဆောင်ရွက်ရမည့် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို နိုင်နင်းစွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အားနည်းနေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၂.၄။ သုတေသနအထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများ အခြေအနေ

သစ်တောသုတေသနဌာနသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နေသော ကာလဖြစ်သည့် ၁၉၇၈ မှ ၁၉၈၇ ခုနှစ် (၈) နှစ်ကာလအတွင်းက သုတေသန အထောက်အကူပြု စက်ပစ္စည်း ကိရိယာအများအပြား တင်သွင်းတပ်ဆင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ၎င်းခေတ်အခြေအနေအရ ခေတ်မီပစ္စည်း များ ပြည့်စုံခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သောကြောင့် ယခုအချိန်တွင် အဆိုပါ ပစ္စည်းအများအပြားသည် ချို့ယွင်းပျက်စီးလာပါသည်။ ထိုစဉ်က အလွန်ခေတ်မီသော စက်ပစ္စည်း များကို ပြင်ဆင်ရန်အတွက် ကျွမ်းကျင်သော ပညာရှင် မရှိခြင်းနှင့် ယခုခေတ်တွင် ခေတ်မီတော့ သော စက်များအတွက် စက်အပိုပစ္စည်းရရှိရန် ခက်ခဲခြင်းတို့ကြောင့် အသုံးပြု၍ မရနိုင်သော အခြေ အနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပါသည်။ ၂၀ ရာစုနှစ် ကုန်ခါနီးလာသောကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အခြေအနေ

များစွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲခဲ့သဖြင့် ခေတ်မီသောနိုင်ငံများ၌သာ လုပ်ဆောင်နိုင်သော ကိစ္စအများ အပြားကို နိုင်ငံအတွင်းမှာပင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီ အများအပြားသည် မိမိကိုယ်ပိုင် သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတို့နှင့် တွဲဖက်၍ သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများကို တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်လာကြခြင်းကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ချက်များကို ငွေကြေးတတ်နိုင်သော ကုမ္ပဏီများက ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောသုတေသန သနဋ္ဌာနအတွက် နှစ်စဉ်ခွဲဝေပေးသော ရန်ပုံငွေမှာ လက်ရှိစက်ပစ္စည်း ကိရိယာများ ထိန်းသိမ်းရန် အတွက်ပင် လုံလောက်မှု မရှိခြင်းကို ထောက်ထား၍ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် နိုင်ငံတော် အတွက်ပါ အကျိုးရှိမည့် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို အစိုးရရော ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပါ ဝိုင်းဝန်းပံ့ပိုးမှုဖြင့် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၁၇.၂.၅။ သုတေသန ရန်ပုံငွေ အခြေအနေ

သစ်တောသုတေသန တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်း(၈) နှစ်ကာလအတွင်း သုံးစွဲခဲ့သော ရန်ပုံငွေ စုစုပေါင်းမှာ ယခုခေတ် တန်ဖိုးအရ ကျပ်သန်း (၁၅၀၀) ခန့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်စဉ်ကုန်ကျစရိတ် ပျမ်းမျှမှာ ကျပ်သန်း (၁၈၀) ခန့်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းကာလ ကုန်ဆုံးပြီး နောက် သစ်တောသုတေသနဋ္ဌာနအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနမှတစ်ဆင့် ခွဲဝေပေးသော ရန်ပုံငွေ သည် နှစ်စဉ်ကျပ်သန်း (၄.၃) မှ (၁၈) အထိသာ ရှိပြီး ပျမ်းမျှနှစ်စဉ် ကျပ်သန်း (၆.၂) သုံးစွဲခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းသည် သစ်တောဦးစီးဌာနတစ်ခုလုံး၏ နှစ်စဉ်သုံးစွဲသော ရန်ပုံငွေ၏ ၁.၉၅% မျှသာ ရှိပါသည်။ ၎င်းရန်ပုံငွေအနက် ဝန်ထမ်းလစာ၊ ခရီးစရိတ်နှင့် သစ်တောသုတေသန ထိန်းသိမ်းရေးကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ၆၀% ခန့် သုံးစွဲပြီး၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများတွက် ၄၀% မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောသုတေသနဋ္ဌာနတွင် ဌာနစု(၈) ခုရှိသည့်အနက် ဌာနစု(၆) ခုမှာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရသော ဌာနစုများဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် နှစ်စဉ်ခွင့်ပြုနိုင်သော ငွေပမာဏမှာ အများဆုံး ကျပ်(၇.၂) သန်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သုတေသနဋ္ဌာနစု တစ်ခုအတွက် အများဆုံး ခွင့်ပြုနိုင်သော ငွေပမာဏမှာ ငွေကျပ်(၁.၂) သန်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းငွေပမာဏမှာ ဌာနစုတစ်ခုအတွက် ဆောင်ရွက်ဆဲလုပ်ငန်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းသစ်အချို့ ကို စူးစမ်းလေ့လာခြင်း အဆင့်အတွက်သာ လုံလောက်ပါသည်။ အမှန်တကယ် ဆောင်ရွက်သင့် ဆောင်ရွက်ထိုက်သော သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် လက်ရှိခွင့်ပြု ရန်ပုံငွေထက် အနည်းဆုံး ၅၀% တိုးမြှင့်ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၇.၂.၆။ သုတေသနသတင်းအချက်အလက် ရယူရေးနှင့် ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်း

သစ်တောသုတေသနဋ္ဌာနတွင် သုတေသနကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းဌာနစု တစ်ခုရှိပါသည်။ ၎င်းဌာနစု၏တာဝန်မှာ သုတေသနဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်း နှင့် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို အသုံးပြုသူများ လက်သို့အရောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ချိရေး

ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းဌာနစု၏ လက်အောက်တွင် သစ်တောသုတေသနဌာန စာကြည့်တိုက် ရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် အဆိုပါ စာကြည့်တိုက်သည် အကောင်းဆုံး စာကြည့်တိုက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း စုဆောင်းခဲ့သော စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ယခုအချိန်အထိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှ ပေးပို့သော စာအုပ်စာတမ်းများ၊ စီဒီရိုမ်^၁ များဖြင့် အသင့်အတင့် ပြည့်စုံလျက် ရှိပါသည်။ ၎င်းဌာနစု၏ အားနည်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သုတေသန တွေ့ရှိချက်များကို သုတေသနစာတမ်းအဆင့်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသို့ တရားဝင်ဖြန့်ဝေမှု မပြုလုပ်နိုင်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းတွင် လက်တွေ့ အသုံးချမည့် သူများလက်သို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဖြန့်ဝေနိုင်သေးခြင်း။
- (၂) သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေအပါအဝင် သစ်တောသုတေသန ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်းပြည်ပ သတင်းအချက်အလက်များ စာရင်းကောက်ခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ ဆန်းစစ်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၊
- (၃) သတင်းအချက်အလက်များကို ကွန်ပျူတာတွင် ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက် အခြေခံ များ^၂ စုစည်းမှု မပြုလုပ်နိုင်သေးခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းအပြင် ခေတ်မီ တိုးတက်နေသော အခြားနိုင်ငံများကဲ့သို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ယက် ဆက်သွယ်မှု^၃ မရရှိသေးခြင်းကြောင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သုတေသန နယ်ပယ်တွင် ဝင်ဆံ့ရန် အားနည်း နေပါသည်။

၁၇.၂.၇။ ပြည်တွင်းဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ

သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းများကို အကျိုးရှိစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သုတေသန စီမံကိန်းများ စတင်ရေးဆွဲချိန်တွင် သုတေသနအသုံးချသူများ၏ အကြံပြုမှုနှင့် ပူးပေါင်းပံ့ပိုးမှု များ လိုအပ်ပါသည်။ သစ်တောသုတေသနဌာန၏ လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော လုပ်ငန်းများသည် သစ်တောဦးစီးဌာနအတွက် အဓိက ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်တောသုတေသနဌာနနှင့် မိခင် သစ်တောဦးစီးဌာနတို့ အချိတ်အဆက် မမီသောကြောင့် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များသည် သစ်တော ဦးစီးဌာနအတွက် အသင့်အတင့်သာ အကျိုးသက်ရောက်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သစ်တော ဦးစီးဌာနလက်အောက်တွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာဌာနများ ဖြစ်ကြသော သစ်တောတက္ကသိုလ်၊ စီမံကိန်း နှင့် စာရင်းအင်းဌာန၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးဌာန၊ ဒီရေတောစီမံကိန်း၊ ရေဝေ ရေလဲအုပ်ချုပ်ရေးဌာန၊ လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သုတေသနဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက် နေခြင်းကြောင့် သစ်တောသုတေသနဌာနသည် ၎င်းဌာနများဖြင့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြီး ပိုမို

^၁ CD-ROM
^၂ Database
^၃ Internet Access

ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းအပြင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှအပ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ဖက်စပ်ကော်ပိုရေးရှင်း၊ သစ်လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ အသင်း၊ သစ်တောသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း စသည်တို့နှင့်လည်း သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အလွန် အားနည်းနေသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် ဌာန စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ် ကပင် သစ်တောသုတေသနနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၁၇.၂.၈။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အခြေအနေ

သစ်တောသုတေသနဌာန တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းကာလနှင့် သစ်တောသုတေသန ဌာန၏ အစပိုင်းကာလများတွင် ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများမှ လာရောက်လေ့လာခြင်းနှင့် ထိုက်သင့် သော ပါရဂူများ စေလွှတ်ကူညီခြင်း အဆင့်သာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ အတွင်းတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ တိုးတက်မှု ရှိခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ယခုခေတ် သည် ဆက်သွယ်ရေးစနစ် အားကောင်းလာပြီး၊ သစ်တောသုတေသန၊ ရေဆင်းကို ကမ္ဘာ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးက အသိအမှတ်ပြုလာသောကြောင့် စာအုပ်စာတမ်းဖိတ်စာများ စသည်တို့ကို အခါအား လျှော်စွာ ပေးပို့လျက်ရှိလာပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် အောက်ပါအဖွဲ့အစည်းများသည် သစ်တော သုတေသနဌာနကို ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ၊ သင်တန်းများ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၊ သုတေသန ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။

- (၁) အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ သစ်တောသုတေသန ပံ့ပိုးမှု အစီအစဉ်^၁
- (၂) ဒေသအတွင်း အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောသင်တန်း ဗဟိုဌာန^၂
- (၃) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တောင်တန်းဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း^၃
- (၄) Smithsonian Institutions, USA
- (၅) North Carolina State University (CAMCORE)
- (၆) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တမာသုတေသနကွန်ယက်^၄
- (၇) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပင်မျိုးရိုးဗီဇထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့^၅
- (၈) Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization (CSIRO, Australia)

^၁ FORSPA-FAO
^၂ RECOFTC
^၃ ICIMOD
^၄ Neem Network, FAO
^၅ IPGRI

အထက်ပါအဖွဲ့အစည်းများအပြင် အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့် ပါတ်သက် သောအဖွဲ့အစည်း^၁ ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် မြန်မာ့လူသုံးနည်းသစ်များ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်၌ တွင် ကျယ်စွာ အသုံးပြုလာစေရေး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး သစ်တောသုတေသနဌာန မှ သစ်ဂုဏ်သတ္တိ စမ်းသပ်ခြင်း၊ ဈေးကွက်သုတေသနလုပ်ငန်းနှင့် သစ်ကုန်ချောထည်များ စမ်းသပ် ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၁၇.၃။ ရည်မှန်းချက်

မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ (၁၉၉၅) တွင်ပါရှိသော ရည်ရွယ်ချက်မူဝါဒအပေါ် အခြေခံလျက် အောက်တွင်ဖော်ပြပါ ရေရှည် မျှော်မှန်းချက်များကို သစ်တောသုတေသနကဏ္ဍအတွက် လမ်းညွှန် ချက်များအဖြစ် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

- (၁) သစ်တောသုတေသန ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လုံးဝကာကွယ်ထားသော သဘာဝတော များကို ရာသီဥတု၊ သစ်တောအမျိုးအစားနှင့် ရေမြေအနေအထားအရ တိုင်းပြည် ဧရိယာ၏ ၁၀% ထက် မနည်းထူထောင်ရပါမည်။ ၎င်းသစ်တောများအတွင်း သဘာဝ တောနှင့်ပါတ်သက်၍ သုတေသနလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရန်မှအပအခြား လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုစေရန် ဥပဒေအရ တင်းကြပ်စွာကာကွယ်ရပါမည်။ ၎င်းသစ်တော များလုံခြုံရေးအတွက် လုံလောက်သော ဝန်ထမ်းအင်အား၊ ခေတ်မီပစ္စည်းကိရိယာ၊ ဆက်သွယ်ရေးစနစ်နှင့် သုတေသနပညာရှင်များ ထားရှိခြင်း။
- (၂) လုံးဝကာကွယ်ထားသော သဘာဝတောများအပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်သဘာဝတော များအတွက် သဘာဝသယံဇာတများ ဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေမြေထိန်းသိမ်း ခြင်း၊ မျိုးဆက်ပင်များ ပေါက်ရောက်မှု လေ့လာခြင်း၊ သဘာဝအလျောက်ဖြစ်စေ၊ လူ တို့ပြုပြင်ဖန်တီးမှုအရဖြစ်စေ တန်ဖိုးမြင့်တက်လာစေရန်အတွက် စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း။
- (၃) ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် နိုင်ငံ ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် စိုက်ပျိုးရန်သင့်တော်သော သစ်မျိုးများ၊ သစ် နှင့်တကွ အခြားအဖိုးတန် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးရရှိစေမည့် အခြား သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရေး သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝတောများ၏ ပြင်ပတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၄) သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ပြည်ပဈေး ကွက်ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်း/ပြည်ပ သတင်းအချက်အလက်များကို ရယူစုဆောင်းခြင်း၊ သတင်းဖလှယ်ခြင်း၊ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း။

^၁ International Tropical Timber Organization

- (၅) သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို အလေအလွင့်မရှိဘဲ ပိုမိုအကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ရေးအတွက် နည်းပညာများ လေ့လာစူးစမ်းခြင်းနှင့် ရရှိသော နည်းပညာများကို ပြည်သူလူထု အထူးသဖြင့် သစ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ကျေးလက်နေ ဒေသခံပြည်သူများက သိရှိသဘောပေါက်အသုံးချနိုင်ရန် အတွက်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၆) အထက်ပါသုတေသန လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သုတေသနပညာရှင်များ စုဆောင်းခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ ရေရှည်ဆောင်ရွက်သွားကြစေရန် အားပေးချီးမြှင့်ခြင်းနှင့် သုတေသနအထောက်အကူပြု အဆောက်အအုံ ပစ္စည်းကိရိယာများ လုံလောက်စွာရရှိရေးတို့ကို စီစဉ်ပေးခြင်း စသည်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၇.၃.၁။ နှစ်တိုစီမံကိန်း (၂၀၀၁-၂၀၀၅ ခုနှစ်) ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ

နှစ်တိုစီမံကိန်း၏ ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သစ်တောသုတေသနဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်း။
- (၂) လိုအပ်သော ဘာသာရပ်အလိုက် သုတေသနပညာရှင်(၁၀၀)ဦးအထိ စုဆောင်းခန့်အပ်ခြင်း။
- (၃) ရေရှည်ဆောင်ရွက်ကြမည့် သုတေသနပညာရှင်(၅၀)ဦးထက် မနည်းသော အရေအတွက်သည် သက်ဆိုင်ရာဘာသာရပ်များတွင် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ ရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၄) သုတေသနဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်အခြေခံများထူထောင်ခြင်း။
- (၅) အမှန်လိုအပ်သော သုတေသနနှစ်ရှည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း။

၁၇.၃.၂။ နှစ်တိုစီမံကိန်း၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

နှစ်တိုစီမံကိန်းကာလဖြစ်သော ပထမ(၅)နှစ်အတွင်း၊ အောက်ဖော်ပြပါ အခြေခံကျသော လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေး၍ အကောင်အထည်ဖော်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သစ်တောသုတေသန လုပ်ငန်းများကို အနီးကပ် အကြံပေးကြီးကြပ်မည့် သစ်တောသုတေသနအကြံပေးအဖွဲ့^၁ တစ်ဖွဲ့ကို ပထမနှစ်အတွင်းဖွဲ့စည်းရပါမည်။ ၎င်းအဖွဲ့တွင် လုပ်ငန်းနှင့်ဆက်နွှယ်သော သစ်တောဦးစီးဌာန၊ သစ်တောသုတေသနဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်း အင်းဌာန၊

^၁ Forestry Research Advisory Board

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့်အစိုးရအဖွဲ့မဟုတ်သော သစ်လုပ်ငန်းရှင်အသင်းနှင့် သစ်တော သယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး အသင်းကဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေသင့်ပါသည်။ ၎င်းကော်မတီ၏ တာဝန်မှာ သစ်တော သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ရေရှည်မျှော်မှန်းချက် ဘောင်အတွင်း အကြံဉာဏ်ပေး ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာသို့ ထောက်ခံတင်ပြရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၂) ပထမ(၅)နှစ်အတွင်း သစ်တောသုတေသနဌာနအတွက် ခွင့်ပြုထားသော ဝန်ထမ်း အရေအတွက်ကို ပြောင်းလဲခြင်းမပြုဘဲ၊ သုတေသနပညာရှင်အင်အားကို (၁၀၀)ဦး အထိတိုးမြှင့်ရပါမည်။ ထိုသို့ တိုးမြှင့်နိုင်ရန်အတွက် ရုံးဝန်ထမ်းအရေအတွက်ကို လျော့ချရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ကျန်ရှိသော ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းကို တိုးမြှင့်ရန် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းကို ပထမ(၂)နှစ်အတွင်း အပြီးဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ် ပါသည်။

(၃) နိုင်ငံတကာဆက်သွယ်ရေး အဆင့်တိုးမြှင့်ရန်နှင့် သုတေသနသတင်း အချက် အလက် စုဆောင်းရေး၊ ဖလှယ်ရေး၊ စနစ်တကျသို့မိုရေး၊ အချက်အလက် ဆန်းစစ် သုံးသပ် ရေး၊ သတင်းဖြန့်ချိရေးစသည့် ခေတ်မီတိုးတက်သော သတင်းအချက် အလက် နည်းပညာရပ်များကို ဆောက်ရွက်ရန်အတွက် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦး ခေါင်းဆောင်သော ဌာနခွဲတစ်ခုကို သစ်တောသုတေသနတွင် ဖွင့်လှစ်ရ ပါမည်။ ၎င်းဌာနခွဲ၏တာဝန်မှာ သစ်တောသုတေသနဌာနအတွက် သာမက သစ်တောဦးစီး ဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာနအတွက် သုတေသန အချက်အလက်များ ပေးပို့ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းကို ပထမ(၂)နှစ်အတွင်း အပြီးဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) သုတေသနလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သုတေသနပညာရှင်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးရာတွင် နည်းလမ်းအဆင့် ဆင့်ကို ကျင့်သုံးရပါမည်။ ပထမအဆင့်တွင် သုတေသနပညာရှင်များ ကိုယ်တိုင် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆင့် အတွက် ဌာနကြီးကြပ်သူသည် သုတေသနပညာရှင်များကို တာဝန်ပေး၍ သုတေသနဆိုင်ရာ အချက်အလက် စုဆောင်းရှာဖွေတင်ပြခြင်း၊ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ စူးစမ်းလေ့လာမှု ပြုစေခြင်းနှင့် စာတမ်းတင်ပြ ဖတ်ကြားစေခြင်းစသည့် လေ့ကျင့်မှုများကို ဆောင် ရွက်စေခြင်းဖြင့် သုတေသနပညာရှင်များ၏ အရည်အချင်းကို မြှင့်တင်နိုင်ပါသည်။ ဒုတိယအဆင့်တွင် သုတေသနပညာရှင်များကို ဌာနတွင်း သင်တန်းများ ပို့ချပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ တတိယအဆင့်တွင် သုတေသနပညာရှင်ကို ပြည်တွင်းတက္ကသိုလ်

အသီးသီးသို့ စေလွှတ်၍ ဘွဲ့လွန်ပညာရပ် များသင်ကြားစေရပါမည်။ စတုတ္ထအဆင့် ထူးချွန်သော သုတေသနပညာရှင်များကို ပြည်ပသို့စေလွှတ်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများ တတ်ရောက်စေခြင်း၊ ပြင်ပသုတေသနဌာနသို့ လှည့်လည်လေ့လာ စေခြင်း၊ အတွေ့အကြုံဖလှယ်ခြင်း စသည့်များကို ဆောင်ရွက်စေရပါမည်။ သစ်တော သုတေသနဌာန အတွက် ပြည်ပသို့ ပညာသင်စေလွှတ်ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သစ်တောသုတေသနဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်မရရှိဘဲ ပြင်ပသို့ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ နှုတ်ထွက် ခြင်းမပြုစေရန် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်ရပါမည်။ လက်ရှိသစ်တော သုတေသန ဌာနတွင် ဘွဲ့လွန်ပညာရှင်(၁၀)ဦး ခန့်ရှိရာမှ (၅)နှစ်ကာလအတွင်း မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရ ပညာရှင် (၅၀)ဦး ရရှိရန်ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(၅) သစ်တောမူဝါဒ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ သစ်တောသုတေသနဌာန ရေရှည်မျှော်မှန်း ချက်နှင့် ပြောင်းလဲတိုးတက်နေသော အခြေအနေများအရ သုတေသန လိုအပ်ချက် များတို့ကို အခြေခံ၍ သစ်တောသုတေသနဌာနမှ ဆောင်ရွက်ရမည့် နှစ်တို-နှစ်ရှည် စီမံကိန်းများကိုရေးဆွဲပြီး စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ စီမံကိန်း များရေးဆွဲရာတွင် အမှန်လိုအပ်ပြီး အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သော သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးနိုင်ရန်အတွက် အထက်ပါ စာပိုဒ်(၁) အရ ဖွဲ့စည်းသည့် သစ်တောသုတေသနဌာန အကြံပေးအဖွဲ့များ၏ အကြံပြုချက်များကို ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဆွဲဆောင်ရာတွင် သုတေသန ဝန်ထမ်းအဆင့်ဆင့်၏ အတွေးအခေါ် အကြံဉာဏ်နှင့် လုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်အပေါ် သဘောပေါက်နားလည်မှု ရရှိရန်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အတွေ့အကြုံ များ၍ ဝါရင့်သောပုဂ္ဂိုလ်များက ၎င်း၏အတွေ့အကြုံနှင့် ပညာရပ်များအပေါ် အခြေခံလျက် စီမံကိန်းရေးဆွဲချိန်တွင် ဦးဆောင်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်ရှည် စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝါရင့်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လူငယ်သုတေသနပညာရှင်များက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်စီမံရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ သုတေသန စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဦးဆောင်ပြီး နောက်လာမည့်ဆယ်စုနှစ်များတွင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် မျိုးဆက်သစ်များ၏ သဘောထားအကြံဉာဏ်ကိုပါ ရယူ၍ ရေးဆွဲရန်နှင့် လုပ်ငန်း စဉ်များကို လက်ဆင့်ကမ်းသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၃.၃။ နှစ်လတ်စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ(၂၀၀၁-၂၀၁၀)

နှစ်တိုစီမံကိန်း ကာလအတွင်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု မရှိနိုင်သော လုပ်ငန်းများကို နှစ်လတ် စီမံကိန်း ကာလတွင် ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် ရည်မှန်းပါသည်။ အကယ်၍

အရေးပေါ်လုပ်ငန်း လိုအပ်လျက်နှင့်အညီ သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းရှင် များ၏ တောင်းဆိုချက်အရ အားဖြည့်ဆောင်ရွက်သင့်သော သုတေသနလုပ်ငန်း အချို့ပေါ် ပေါက် ပါ က နှစ်လတ်စီမံကိန်းကာလအတွင်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

အနာဂတ်ကို မျှော်မှန်းကြည့်ပါက ကမ္ဘာ့စစ်တမ်းများအရ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်းသည် လျော့ကျမည် ဖြစ်သော်လည်း စုစုပေါင်းလူဦးရေသည် လက်ရှိလူဦးရေထက် တိုးပွားလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လူဦးရေ၏လိုအပ်ချက်သည်လည်း တိုးတက်များပြားလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့ အနက် အရေးကြီးသော ပြဿနာတစ်ရပ်မှာ "ရေ" ရရှိရေးပင်ဖြစ်သည်။ သစ်တောနှင့် သစ်ပင်များသည် ရေမြေထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အဓိကကျသောကြောင့် ဤလုပ်ငန်းသည် နှစ်လတ် စီမံကိန်း ကာလတွင် အရေးပါဆုံးနေရာသို့ ရောက်ရှိလာမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ သုံးစွဲရန် အတွက် ၂၁ ရာစု၏ ပထမဆယ်စုနှစ်၏ ပြဿနာမှာ သောက်သုံးရေဖြစ်ကြောင်း ပညာရှင်များမှ တင်ပြကြပြီး ဤပြဿနာကြောင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအချင်းချင်း စစ်ခင်းနိုင်ကြောင်း သတိပေးပြောကြားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝရေချိုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြဿနာနည်းသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေအရင်းအမြစ် ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံဖြစ်ခြင်းကြောင့်လာမည့် ၂၀၀၁-၂၀၁၀ ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ရေသယံဇာတမှ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိရန် အလားအလာ ကောင်းပါ သည်။ တဖက်တွင်လည်း လာမည့်ဆယ်စုနှစ် ကာလအတွင်း သဘာဝသစ်တောများ ပိုမိုပျက်စီးပြီး ရေအရင်း အမြစ်များ ပျက်စီးရန်အလားအလာများ ရှိနေသည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက ခန့်မှန်းကြပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ သဘာဝတောများအထူးသဖြင့် အဓိကမြစ်ကြီးများ၏ ရေဝေဒေသများပေါ်ရှိ သစ်တောများကို စနစ်တကျထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စကို အလေးထား သုတေသနပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိ ပါသည်။

၁၇.၃.၄။ နှစ်လတ်စီမံကိန်း(၂၀၀၁-၂၀၁၀)၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း

လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည့် နှစ်လတ်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) ပထမဆယ်နှစ်ကာလအတွင်း သုတေသနပညာရှင် အနည်းဆုံး(၁၀)ဦးကို ပါရဂူဘွဲ့ ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ပါရဂူဘွဲ့အတွက် သုတေသန ပြုလုပ် ရာတွင် နိုင်ငံ၏ လူမှု-စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အဓိက လိုအပ်ချက်များ အပေါ်မူတည်၍ လေ့လာစူးစမ်းမှုများ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၂) ရေအရင်းအမြစ် သုတေသနနှင့် အထူးသဖြင့် ရေဝေဒေသများ သိပ္ပံနည်းကျ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများကို အထူးပြုသုတေသန လုပ်ငန်းများအဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- (၃) မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ကျွန်းသစ်ဈေးကွက်ကို စိုးမိုးထားဆဲဖြစ်သော်လည်း သဘာဝကျွန်းတောများ၏ ပျက်စီးနှုန်းသည် အလွန်များပြားလာသောကြောင့် သဘာဝကျွန်းတောများအတွင်း လူ၏အကူအညီဖြင့် ကျွန်းသစ်အပါအဝင် အဖိုးတန် သစ်မျိုးများရှင်သန်တိုးပွားရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်သည့် သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၄) သဘာဝသစ်တောကြီးများ၏ ပြင်ပတွင် သစ်တောပြုန်းတီးခဲ့ရသော နေရာဒေသများ၌ ရာသီဥတုနှင့် ရေမြေအနေအထားပေါ် မူတည်ပြီး ကျွန်းနှင့်တကွအဖိုးတန် သစ်မျိုးများပါဝင်သော သစ်တောစိုက်ခင်းများကို အောင်မြင်စွာစိုက်ပျိုးပြုစုကာကွယ်နိုင်ရန်နှင့် နည်းပညာဖြန့်ဝေနိုင်ရန်အတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) လာမည့် ဆယ်စုနှစ်ကာလအတွင်း လူဦးရေတိုးလာခြင်း၊ လယ်ယာမြေများ တိုးချဲ့လာခြင်းနှင့် သစ်အခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ ပိုမိုများပြားလာခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောသယံဇာတများသည် ပိုမိုရှားပါးလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို အလေအလွင့်မရှိစေဘဲ အကျိုးရှိစွာ အသုံးချရေး နည်းပညာများကို သုတေသနပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၆) သဘာဝတောကို မှီခိုနေထိုင်ကြသော တောနေလူတန်းစားများအတွက်သာမက တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအတွက်ပါ အတူတကွ ရှင်သန်နေထိုင်ရေးအတွက် သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၃.၅။ ရေရှည်စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ(၂၀၀၁-၂၀၃၀) ခုနှစ်

လာမည့်နှစ်ပေါင်း(၃၀) ကာလအတွင်း သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာရပ်များ လွန်စွာထွန်းကားမည့် ကာလဖြစ်ရုံမျှမက တစ်ဘက်တွင် သဘာဝသယံဇာတများလွန်စွာ လျော့နည်းကြပ်တည်းလာမည့် ကာလဖြစ်ပါသည်။ လူတို့သည် အလွန်ဉာဏ်ပညာရှိပြီး အဆိုပါပညာများကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးချ တတ်၍ ခက်ခဲသော သဘာဝဝန်းကျင်ကို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိကြမည်ဟု မျှော်မှန်းရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယနေ့စိုးရိမ်နေရသော ကမ္ဘာကြီး ပိုမိုပူဇွန်းလာခြင်းမှအစ သဘာဝဝန်းကျင် ပျက်စီးနှုန်းကို လျော့ကျ သွားအောင် ဆောင်ရွက်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်မှန်းရပါသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် သန်းပေါင်း(၁၀,၀၀၀)၏ အထက်တွင် ရောက်ရှိရမည်ဖြစ်ရကား သစ်တောဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် အတူ အခြားပြဿနာပေါင်းများစွာကို ရင်ဆိုင်ကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။ အလွန်လျှင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲ နေသောခေတ်တွင် လာမည့်နှစ် ၃၀ တွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့်အခြေအနေကို အတိအကျ ခန့်မှန်းရန် အလွန်ခဲယဉ်းပါသည်။ လာမည့် နှစ် ၃၀ ကာလတွင် လုံးဝကာကွယ်ထားသော သစ်တောဧရိယာ အနည်းစုမှအပ ကျန်သဘာဝသစ်တောဧရိယာသည် တစ်ဖြည်းဖြည်းပြုန်းတီးလာပြီး အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျလာခြင်းကြောင့် လူတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို အဓိကအားဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများမှသာ ထုတ်ယူသုံးစွဲရတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောသုတေသနကဏ္ဍ၏ ရေရှည်စီမံကိန်း

ရေးဆွဲရာတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းမှ သစ်မျိုးကောင်းများ တိုးတက်ထွက်ရှိရေးကို ဦးတည်ဆောင်ရွက် ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နှစ် ၃၀ ကာလသည် လူ့သက်တမ်းအတွက် ကြာမြင့်မည်ဆိုနိုင်သော်လည်း၊ ယခုစတင်စိုက်ပျိုးသော သစ်ပင်တို့သည် သစ်မျိုးနှင့် တည်နေရာပေါ်တွင် မူတည်၍ ၎င်းအချိန်တွင် တစ်ဧက၌ (၂.၂၄၅၂)ကုဗတန် ပတ်ဝန်းကျင်သာ ဖြည့်စွမ်းနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းရ ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ကြီးထွားနှုန်းမြန်ပြီး တန်ဖိုးရှိသော သစ်မျိုးများ ရှာဖွေဖော်ထုတ် ရေးနှင့် ကြီးထွားနှုန်းမြန်ပြီး အဆင့်မြင့်သော စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်မြောက်ရေးသည်လာမည့်နှစ် ၃၀ သာမက ရာစုနှစ်များစွာအထိ အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ သစ်ပင်ကြီးထွားနှုန်း မြန်ခြင်းသည် လူတို့၏ အသက်ရှင် ရပ်တည်ရေးအတွက် ကမ္ဘာ့လေထုသို့ အောက်စီဂျင်ဓာတ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓာတ်များကို စုပ်ယူစေခြင်းများ အမြန်ဖြစ်ပေါ်စေနိုင် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးခြင်းသည် သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များကိုဖြည့်ဆည်းပေးရန်သာမက ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း ဓါတ်ငွေ့အချိုးအစားမှန်ကန်မှု ဖြစ်စေ သောကြောင့် လာမည့်ထောင်စုနှစ်များတွင် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ် လာမည့် လုပ်ငန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ လာမည့်ထောင်စုနှစ်များတွင် သန့်ရှင်းသောလေ လုံလောက်စွာ ရရှိရေးသည် လူသားများအတွက် အရေးကြီးလာပြီး၊ ဦးစားပေး၍ ပူးပေါင်းစူးစမ်း ဆောင်ရွက် သွားကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူပင် သစ်တောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းနှင့် တွဲဖက်၍ လူသားများအတွက် လိုအပ်သော အစွမ်းထက်မြက်သည့် ဆေးဖက်ဝင်အပင်များကိုပါ ရေမြေရာသီဥတုနှင့် စိုက်ခင်းအမျိုးအစားပေါ် မူတည်ပြီး၊ ရောနှောစိုက်ပျိုးရေး သုတေသနလုပ်ငန်းများကိုလည်း ရေရှည်ရည်မှန်းချက်များ ထားရှိ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။

၁၇.၃.၆။ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြီးကြပ်သုံးသပ်အကဲဖြတ်ခြင်း

အထက်တွင် တင်ပြသော သစ်တောသုတေသနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို သစ်တော သုတေ သန အကြံပေးအဖွဲ့မှ စဉ်ဆက်မပြတ် ကြီးကြပ်ခြင်း၊ သုံးသပ်အကြံပေးခြင်း၊ ဝေဖန် အကဲဖြတ်ခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်၍ နိုင်ငံတော်၏ အထက်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အစီရင်ခံတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၇.၄.၁။ သုတေသနလုပ်ငန်း၏ဦးတည်ချက်ပြတ်သားရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း

သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒတွင် အောက်ပါအတိုင်း လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

- သဘာဝသစ်တောများနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများကို မျှတစွာ အသုံးချရေးတို့အတွက် သစ်တောအစိတ်အပိုင်း အသီးသီး၏ ပြောင်းလဲနေသော ဖြစ်စဉ်နှင့် သစ်တောမှ ပေးစွမ်းနိုင်သော အကျိုးများကို စူးစမ်းလေ့လာရန်။
- သစ်တောများ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူပြုရန် အတွက် သစ်တော၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် သစ်တောနှင့် ဆက်နွယ်နေသော လူမှုစီးပွားရေး ကဏ္ဍများ၏ အခက်အခဲပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းရှိသော သုတေသန လုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရန်။

သစ်တောသုတေသနကဏ္ဍ မဟုတ်သော အခြားကဏ္ဍများတွင်လည်း သုတေသန လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ချက်များကို မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ (၁၉၉၅)တွင် အလေးထား ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် အထက်ဖော်ပြပါ (၁၇.၂.၁) နှင့်(၁၇.၂.၂) တို့အရ အကောင်အထည် ဖော်ရာ၌ လူအင်အား၊ ပစ္စည်းအင်အား၊ ငွေအင်အား အကန့်အသတ်ရှိခြင်းနှင့် သုတေသီများ ကလည်း မိမိတို့ကျွမ်းကျင်ရာနှင့် အားသန်ရာဘက်တွင်သာ ဆောင်ရွက်နေကြခြင်းကြောင့် သုတေသန လုပ်ငန်းများမှာ အကျိုးရှိသင့် သလောက်မရှိဘဲ ဦးတည်ချက်ပျောက်သလို ဖြစ်ခဲ့ ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ(၁၉၉၅)၏ လမ်းညွှန်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး သစ်တော သုတေသနကဏ္ဍ၏ ရေရှည်စီမံကိန်းမျှော်မှန်းချက်များကို ဖော်ပြပါရှိရန် လိုအပ်ပြီး၊ အဆိုပါ မျှော်မှန်းချက်များကို စနစ်တကျ အသေးစိတ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နှစ်လတ်နှင့် နှစ်တိုစီမံကိန်းများကို ထပ်မံရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ သို့မှသာ ပိုမိုအသေးစိတ်သော ရည်မှန်းချက်များကို ထည့်သွင်း ရေးဆွဲနိုင်ပြီး လုပ်ငန်း၏တိုးတက်မှုကို စဉ်ဆက်မပြတ် သုံးသပ် နိုင်ပါမည်။ ထိုကဲ့သို့သုံးသပ်ရာတွင် ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်များ၏ ဦးတည်ချက်မှ သွေဖီခြင်း မဖြစ်စေရန်အတွက် ရေတိုလုပ်ငန်းများကို လိုအပ်သလို ညှိနှိုင်း ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပါမည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်များကို ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက် ရာတွင် အမြင်ကျဉ်းမြောင်းခြင်း မရှိစေရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ၊ သုတေသန လုပ်ငန်းရလဒ်ကို အသုံးချမည့် ဌာနဆိုင်ရာနှင့် ပြင်ပအဖွဲ့ အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်သင့်ပါသည်။

လက်တွေ့အားဖြင့် သစ်တောနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ် များကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တစ်ဖက်၌ လက်တွေ့အကျိုးပြုနိုင်သော သုတေသန ရလဒ်များကို စူးစမ်းဖော်ထုတ်နိုင်ရန် လိုအပ်ပြီး၊ တစ်ဖက်တွင်လည်း ငွေအင်အားနှင့် ကျွမ်းကျင်သူ လူအင်အား အကန့်အသတ်များ ရှိနေခြင်းကြောင့် အမှန်တကယ် ရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာများကို သုံးသပ်ခြင်း၊ သုတေသနလိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ဦးစားပေးရမည့် သုတေသနလုပ်ငန်း များကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် လိုအပ်မည့် လူ၊ ပစ္စည်းနှင့် ငွေအင်အားများ ရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ညှိနှိုင်းဖော်ထုတ်ခြင်းစသည်တို့ကို မျက်ခြေမပြတ် ဝိုင်းဝန်းအကြံပေး ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောသုတေသန အကြံပေးအဖွဲ့ကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များအနက်မှ ကျွမ်းကျင်သော ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက် သွားနိုင်လျှင်ပို၍ ထိရောက်အောင်မြင်လာနိုင်မည်ဟု ယုံကြည် ပါသည်။

၁၇.၄.၂။ သုတေသနပညာရှင်များ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြည့်ဆည်းခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း

သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပညာရှင်အဆင့်(၃)မျိုးရှိပါသည်။

- (၁) သစ်တောသိပ္ပံဘွဲ့ရပညာရှင်
- (၂) အခြားဘွဲ့ရပညာရှင်
- (၃) အခြားဘွဲ့ရပြီး သစ်တောပညာဒီပလိုမာနှင့် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရပညာရှင်

သစ်တောသုတေသနဌာန စတင်တည်ဆောက်ချိန်မှ ယခုအချိန်အထိ သစ်တောဘွဲ့ရ ပညာရှင်အရေအတွက်သည် သုတေသီဝန်ထမ်းအားလုံး၏ ၃၀-၄၀%ခန့်ရှိပါသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန် နှစ်များတွင် အရေအတွက်နည်းလာပြီး၊ ကျန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အများစုသည် သစ်တောလုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံနည်းသော အခြားဘွဲ့ရပညာရှင်များဖြစ်ကြသည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းအတွက်ထပ်ဆင့်အခက်အခဲဖြစ်စေသည်မှာ သစ်တောသိပ္ပံဘွဲ့ရ ပညာ ရှင်အများစုသည် သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် ၂-၃ နှစ်ထက်ပို၍ စွဲမြဲစွာမနေကြခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

သစ်တောသိပ္ပံပညာရှင်မဟုတ်သော အခြားဘွဲ့ရပညာရှင်အများစုသည် သစ်တော သုတေ သနဌာနတွင် စွဲမြဲစွာနေထိုင် ဆောင်ရွက်ကြသော သုတေသီများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ အနက်မှ အချို့ပညာရှင်များသည် မိမိတို့ ပညာရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်မှုရှိသကဲ့သို့ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် မိမိတို့၏ပညာရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ပင် အားနည်းကြပါသည်။ တူညီသော အချက် တစ်ရပ်မှာ ၎င်းတို့အားလုံးသည် သစ်တောသိပ္ပံပညာရပ်ကို သိရှိနားလည်မှု အားနည်းပြီး သစ်တောကဏ္ဍ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်စုံစွာ သိရှိနားလည် နိုင်စွမ်းမရှိခြင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော သစ်တော ကဏ္ဍ ပြဿနာများကို နက်နက်နဲနဲ သိရှိနားလည်နိုင်မှု အားနည်းခြင်းကြောင့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်း နိုင်သော အခြေအနေမရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် အခြားဘွဲ့ရရှိပြီး သစ်တောပညာ ဒီပလိုမာနှင့် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရပညာရှင်များကို သစ်တောဦးစီးဌာန၏ လိုအပ်ချက်အရ လွန်ခဲ့သော ၁-၂ နှစ်မှ စ၍ သစ်တောတက္ကသိုလ်တွင် စတင်မွေးထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အခြား ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဘွဲ့ရပညာရှင်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် သစ်တောပညာကို အထိုက်အလျောက် လေ့လာ သင်ကြားခဲ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်တိုကာလအတွင်း အနည်းငယ်သော သစ်တောပညာ ကို လေ့လာသင်ကြားရခြင်းကြောင့် သစ်တောပညာဘွဲ့ရများကဲ့သို့ ပြည့်စုံစွာ သစ်တောသိပ္ပံပညာကို တတ်ကျွမ်းမှု မရှိပါ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ၎င်းတို့၏ မူလတတ်ကျွမ်းမှုထက် သစ်တောပညာကို လေ့လာခွင့်ရရှိခြင်းကြောင့် စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားလာစေပါသည်။

အထက်တွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် သစ်တောပညာရှင် ၃၀-၄၀% ရှိခြင်းသည် အရေအတွက်အားဖြင့် လုံလောက်သည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း အရေအတွက်သည် ပြောင်းလဲနေသော အရေအတွက်ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်တစ်ဦးသည် သုတေသန လုပ်ငန်းကို ၂-၃ နှစ်ခန့် လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် သုတေသနဌာနမှ ပြောင်းရွှေ့သွားရသည် ဖြစ်ရကား ရေရှည်ဆောင်ရွက်နေသော သုတေသနလုပ်ငန်းများသည် အဆက်အစပ်မရှိ အဆုံးသတ်သွားကြ ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် သစ်တောပညာရှင်များကို နှစ်ကာလရှည်ကြာစွာ တည်မြဲစေရေးသည် မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ထိုက်သော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောကဏ္ဍ အတွက် နှစ် ၃၀ ပင်မစီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် အလေးထားထည့်သွင်းရမည့် လုပ်ငန်း ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောပညာမဟုတ်သော အခြားဘွဲ့ရ ပညာရှင်များသည် သစ်တောပညာရပ်ကို အနည်း ဆုံး ဒီပလိုမာဘွဲ့ရသည်အထိ သင်ကြားသင့်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် သစ်တော သုတေ သနလုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင်နိုင်ရန်နှင့် သုတေသီပညာရှင်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင် ရန်အတွက် တိကျသော စည်းမျဉ်းများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နည်းဗျူဟာတစ်ရပ်မှာ ဝန်ထမ်းများအား အစဉ်အလာအတိုင်း လုပ်သက်ကာလ အတိုင်းအတာဖြင့် ရာထူးတက်ပေးမည့် အစား သုတေသီများ၏ အရည်အချင်း၊ တွေ့ရှိမှုရလဒ်နှင့် တင်ပြနိုင်မှု အင်အားအပေါ် မူတည်၍ ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးရေး၊ နိုင်ငံခြားသို့စေလွှတ်ရေးစသည့် စနစ်များကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရန် လိုအပ်လာ ပါသည်။ သုတေသနပညာရှင်များသည် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် ကျွမ်းကျင် တိုးတက်မှု ရှိနေစေရန်အတွက် အစဉ်ကြိုးပမ်းနေရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့အား ဌာနတွင်း လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းများ သင်ကြားပို့ချခြင်းနှင့် ထူးချွန်သူများကို ပြည်ပသို့စေလွှတ်၍ ဘွဲ့လွန် ပညာရပ်များ သင်ကြားစေခြင်းများကို ကျင့်သုံးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ မှီငြမ်းမှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကျွမ်းကျင်မှုသည် အလွန်အရေးကြီးသည်ဖြစ်၍ ၎င်းဘာသာရပ် မကျွမ်းကျင်သောသူကို အရည်အချင်းမြှင့်တင်ရန် အလွန်ခက်ခဲသဖြင့်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အထူး သင်တန်းများသို့ စေလွှတ်သင်ကြားစေရန် သို့မဟုတ် သစ်တောသုတေသနဌာနတွင်ပင် ကျွမ်းကျင် သော ဆရာများ ဖိတ်ခေါ်၍ သင်တန်းပို့ချပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၄.၃။ သစ်တောသုတေသနဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ခြင်း

သစ်တောသုတေသနဌာန၏ ခွင့်ပြုဝန်ထမ်းအင်အားကို ဆယ်စုနှစ်အတွင်း တိုးမြှင့်ရန် မလိုအပ်သေးသော်လည်း ခွင့်ပြုအင်အားအတွင်း သုတေသီအင်အားအချိုးအစားကို တိုးမြှင့်၍ ရုံးဝန် ထမ်းအင်အားကို လျော့ချသင့်ပါသည်။ ခေတ်မီတိုးတက်သော နိုင်ငံများ၏ အဖွဲ့အစည်း များတွင် ဤပုံစံအတိုင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် သုတေသန ပညာရှင်အချိုး အစားမှာ ခွင့်ပြုဝန်ထမ်းအင်အား၏ ၂၅% သာ ရှိနေပါသည်။ ရေတို စီမံကိန်းကာလအတွင်း ခွင့်ပြု ဝန်ထမ်းအင်အား၏ ၅၀% အထိ သုတေသနဝန်ထမ်းအင်အားကို တိုးမြှင့်ပြောင်းလဲ သင့်ပါ သည်။

သစ်တောသုတေသနဌာနတွင် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ ဦးဆောင်သော ဌာနခွဲများရှိကြပါသည်။

- (က) စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဌာနခွဲ
- (ခ) သစ်တောဖွံ့ဖြိုးရေး သုတေသနဌာနခွဲ
- (ဂ) သစ်တောအသုံးချရေး သုတေသနဌာနခွဲ

စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဌာနခွဲ၏ လက်အောက်တွင် သုတေသနကြီးကြပ်ရေးနှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးဌာနစု ရှိပါသည်။ ၎င်းဌာနစု၏တာဝန်မှာ သုတေသနစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်မီနည်းစနစ်များ တိုးတက် လာသောကြောင့် ယခုခေတ်တွင် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းရေးနှင့် နည်းပညာဖလှယ်ရေး ပညာရပ်များသည် လွန်စွာကျယ်ပြန့်လာပါသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် သုတေသန မလုပ်ပဲ အခြား နိုင်ငံများ၌ သုတေသနရှာမှီးတွေ့ရှိချက်များကို အသင့်ရရှိနိုင်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်နိုင်ရန် အတွက် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းရေးနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်နိုင်သော ပညာရှင်များနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ယက်ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းကိရိယာများ လိုအပ်ပါသည်။ အသင့်ရှိ ပြီးပညာရပ်များကို သိရှိနိုင်ခွင့် ရရှိခြင်းသည် သုတေသနပညာရှင်များအတွက် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံ အတွက်ဖြစ်စေ များစွာတန်ဖိုးရှိပြီး၊ မလိုလားအပ်သော ငွေကုန်ကျမှုများကို သက်သာစေ နိုင်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤအခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်အရေးကြီးသည့်အတွက် သီးခြားဌာနခွဲတစ်ခု ဖွဲ့စည်း ပြီး အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤဌာနခွဲသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သတင်း အချက် အလက်သာမက ပြည်တွင်းသတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်း၊ သိုမှီးခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာသုတေသနပညာရှင်များထံသို့လိုအပ်သော အချက်အလက်များ ဖြန့်ချိ ခြင်း စသည့်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရပါမည်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် အဆိုပြုတင်ပြသော ဌာနခွဲ သည် သစ်တောသုတေသန၏ ဦးနှောက်သဖွယ် တာဝန်ထမ်းဆောင်မည်ဖြစ်၍ အလွန်အရေးကြီး သော လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောသုတေသနဌာနသည် သစ်တောကဏ္ဍ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သော သုတေသနပညာရှင်များဖြင့် တိုင်းပြည်အတွက် အမှန်တကယ် အကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေသော သစ်တောနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးကို ရေရှည်ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ မျှော်မှန်းနိုင်သော ကာလတိုအတွင်း သစ်တောသုတေသနကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် သီးခြားဌာနတစ်ခုအဖြစ် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် လေ့လာသုံးသပ်ဖော်ဆောင်သွားရန် လိုအပ် လာပြီ ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၄.၄။ အထွေထွေ

နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးနှင့် ပတ်သက်နေသော အောက်ပါအခြေအနေများသည် သစ်တောသုတေသနကဏ္ဍကိုလည်း ကင်းလွတ်ခွင့် မပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) ရန်ပုံငွေလိုအပ်ချက်
- (၂) စက်ပစ္စည်းကိရိယာ လိုအပ်ချက်

သုတေသနရှာမှီးဖော်ထုတ်ခြင်း လုပ်ငန်းသည် မည်သည့်နယ်ပယ်၊ မည်သည့်ကဏ္ဍတွင် မဆို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သကဲ့သို့ ငွေကြေးမတတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် လစ်လျူရှုထားနိုင်သော သို့မဟုတ် လျော့ချဆောင်ရွက်နိုင်သော ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သစ်တောသယံဇာတကို အခြေခံ၍ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေများ ရရှိနေသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါဝင်ငွေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ကို သုတေသနဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အခြေခံမူတစ်ရပ် သတ်မှတ်ထားရှိပြီး အသုံးချသင့်ပါသည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ အချို့တွင် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ရောင်းချရသော ဝင်ငွေ၏ ရာခိုင်နှုန်းအချို့ကို သုတေသနဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပီပီပြင်ပြင် သတ်မှတ်ထားရှိ၍ အသုံးချခွင့်ပြုကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များသည် နိုင်ငံ၏စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အဆပေါင်းများစွာ တိုးတက်စေကြောင်း သာဓကများရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာ့သစ်တောသုတေသန ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးမြှင့်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇.၅။ နိဂုံး

ဤနှစ်ရှည်သုတေသန စီမံကိန်းသည် ကမ္ဘာ့အခြေအနေ အရပ်ရပ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများအပေါ် အခြေခံလျက် နိုင်ငံတော်နှင့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဓိက ကျေးဇူးခံစားရမည့်သူများမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အများပြည်သူ လူထုနှင့်ကမ္ဘာ့လူသားများပင် ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းတွင် ဖော်ပြပါရှိသော သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရေရှည်ဇောက်ချပြီး ဆောင်ရွက်မည့် ကျွမ်းကျင်သော ပညာရှင်များမွေးထုတ်ခြင်း၊ သုတေသနကဏ္ဍလမ်းကြောင်း မှန်ကန်စေရန် လမ်းညွှန်အကြံပေးခြင်းနှင့် သုတေသနကဏ္ဍအတွက် လိုအပ်သည်တို့ကို ပံ့ပိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် ရည်မှန်းချက်များ ထိရောက်အောင်မြင်ကာ အကျိုးရှိလာနိုင်ပါသည်။ သစ်တောသုတေသနလုပ်ငန်းများသည် အဓိကအားဖြင့် သဘာဝသယံဇာတများ တိုးပွားရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ဦးတည် ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၁၈။ တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်း

၁၈.၁။ နိဒါန်း

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ သဘောထားကြေငြာချက်တွင် သစ်တောများပြုစု ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတို့၌ ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြစေရေးဆောင်ရွက်သွားရန်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများသည် အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်း နိုးကြားသည့်အသိရှင်သန်နေစေရေး စည်းရုံးလုပ်ဆောင်သွားရန်တို့ကို ပဓာနကျသောအချက်များ အဖြစ် ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

ဖော်ပြပါ ပဓာနကျသောအချက်များအား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်မှာ တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း၏ အဓိကကျသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

၁၈.၁.၁။ နောက်ခံသမိုင်း

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန သစ်တောဦးစီးဌာန လက်အောက်တွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဌာနကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ၌ စတင်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင် ခဲ့ပါသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဌာနဖွဲ့စည်းပုံတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူး (၁) ဦး၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး (၁)ဦး၊ လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး(၃)ဦး၊ ဦးစီးအရာရှိ (၇)ဦးနှင့် အမှုထမ်း ၁၃၂ဦး ပါဝင်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနသည် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

- (က) တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ခြင်း၊ စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ လူထုဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ခ) ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနအောက်ရှိ ဌာနခွဲများအပြင် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိ အခြားလုပ်ငန်းနှင့် ဦးစီးဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး သစ်တောနှင့် ရေမြေထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျေးရွာပိုင်သစ်တော တည်ထောင် အုပ်ချုပ်မှု နည်းစနစ်များ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုသက်သာစေသော သစ်ခုတ်/သစ်ထုတ်နည်းစနစ်များ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်းနှင့် ကျေးလက်ပြည်သူအားပညာပေးခြင်း။

- (ဂ) တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်သည့်သင်တန်းများဖွင့်လှစ် ပို့ချခြင်းနှင့် အဆိုပါသင်တန်းများအတွက် လိုအပ်မည့် အထောက်အကူ ပြုပစ္စည်းများထုတ်လုပ်ခြင်း။
- (ဃ) ပြည်သူ့လူထုအနေဖြင့် သစ်တောနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်း အသိ ပညာများ တိုးတက်စေရန်အတွက် လက်ကမ်းစာစောင်၊ ဝတ္ထု၊ ကာတွန်း၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားပြုစုခြင်း၊ ရေဒီယိုဇာတ်လမ်း ရုပ်မြင်သံကြား ဇာတ်လမ်းများ ရေးသားရိုက်ကူးခြင်း၊ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက် သည့် စာရွက်စာတမ်း ဗွီဒီယို ကက်ဆက်ခွေများကို စနစ်တကျ ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်သိမ်းဆည်းထားခြင်း။
- (င) မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုများ၊ ကျူးကျော်ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာခုတ်ခြင်းများ များပြားသဖြင့် ပြည်သူ့လူထုအား သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာပေးခြင်းနှင့် မိရိုးဖလာရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ ပပျောက်စေရန် လှေခါးထစ် စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် အမြဲတမ်းစိုက်ကွက်တွင် မြေပြုပြင်ခြင်းနည်းစနစ်များကို ပညာပေးဖြန့်ဖြူး ဟောပြောပြသခြင်း။
- (စ) ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက် စသည့်အဖိုးတန်သစ်များအစား အခြားပေါများ၍ လူသုံးနည်းသည့်သစ်များကိုသုံးစွဲရန် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ သစ်တောဦးစီးဌာန သစ်တောသုတေသနဌာနတို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ ပညာပေးခြင်း။
- (ဆ) မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကျေးရွာသုံးနှင့် မြို့သုံးထင်း၊ မီးသွေးလိုအပ်ချက်မှာ သဘာဝ တောများ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းထက်များစွာ ပိုမိုနေသဖြင့် သစ်တောများ ပျက်စီးပြန်းတီးမှုလျော့နည်းစေရန် ကျေးရွာလူထုလှုပ်ရှားမှုအသွင်ဖြင့် တစ်ပိုင် တစ်နိုင်ကျေးရွာပိုင်စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရေးအတွက်ပညာပေးခြင်း။
- (ဇ) နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိများမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့မှ ထုတ်ပြန်ထားသော သစ်တောဥပဒေ အခန်း(၅)တွင် စိုက်ခင်းအမျိုးမျိုးကို တည်ထောင်ခွင့်ပြုထား သည့်အလျောက် ကျေးရွာသုံးစိုက်ခင်းများကို ပြည်သူ့လူထု လှုပ်ရှားမှုဖြင့် လူထုသာ ပိုင်ဆိုင်မှုရှိကြောင်း ပညာပေးဟောပြောသည့်အပြင် ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များက ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထင်းစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဟောပြော ပညာပေးခြင်း။

တိုးချဲ့ပညာပေးဌာနသည် အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြ ပါ ပညာပေးဟောပြောခြင်း၊ ပြခန်းများဖွင့်လှစ်ပြသခြင်း၊ စာအုပ်စာတမ်းများ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း စသည်တို့ကိုစဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

- (က) လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ နံရံကပ် ပိုစတာများ သစ်တောသတင်းလွှာ၊ မြန်မာ့ သစ်တောဂျာနယ်၊ စိမ်းရောင်လွင်မဂ္ဂဇင်းနှင့် အခြားစာအုပ်စာတမ်းများ ပြုစု ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း။
- (ခ) ပြခန်းများ ခင်းကျင်းပြသခြင်း။
- (ဂ) သတင်းစာနှင့်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ပညာပေးဆောင်းပါးများ ရေးသားခြင်း။
- (ဃ) မြန်မာ့အသံမှ အသံလွှင့်ဆောင်းပါးများ ထုတ်လွှင့်ခြင်း။
- (င) မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် မြဝတီရုပ်မြင်သံကြားတို့မှ ပညာပေး၊ ဖျော်ဖြေရေးနှင့် မှတ်တမ်းရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ် များထုတ်လွှင့်ခြင်း။
- (စ) ဗဟိုသစ်တောဖွံ့ဖြိုးမှု လေ့ကျင့်ပညာပေးရေး သင်တန်းကျောင်းတွင် ဖွင့်လှစ် သော တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးသင်တန်းများ၌ ပို့ချသင်ကြားခြင်း။
- (ဆ) သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနနှင့် သစ်တောဦးစီး ဌာနတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် လှုပ်ရှားမှုများကို သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်း။

၁၈.၂။ လက်ရှိအခြေအနေ

လက်ရှိအခြေအနေတွင် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ ၁၉၉၅ ၌ ဖော်ညွှန်းထားသည့်အတိုင်း သစ်တောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် ပြည်သူလူထုက ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေမည့် နည်းလမ်းများ ကို ဖော်ထုတ်လျက် အဓိကလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံတော်၏လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် သစ်တောများ၏ အရေးပါပုံကို ပြည်သူများအတွင်း နိုးကြားသည့်အသိရှင်သန်နေစေရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သွားရန် ဦးစားပေး လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။

နောင်အနာဂတ်ကာလတွင် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒအား ခေတ်ကာလအခြေနေနှင့်အညီ ပိုမိုခေတ်မီသည့် အမြင်များဖြင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်မည်ဖြစ်ရာ တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာမည့် မြန်မာ့သစ်တော မူဝါဒအား အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရည်မှန်းချက်များ ထားလျက် စီမံကိန်းကာလနှစ် (၃၀) အတွင်းအခါအားလျော်စွာ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဝန်ထမ်း ဖွဲ့စည်းပုံအား ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များပြင်ဆင်ခွဲဝေ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများအား ခေတ်နှင့်လျော်ညီစွာ ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို တောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော သစ်တောဥပဒေ၏အခြေခံမူများတွင် သစ်တောရေးရာ မူဝါဒနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ပြည်သူ တို့၏ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ပေးရန် ဖော်ညွှန်းထားပြီး ကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်း၊ အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်ရပ်က စည်းကမ်း သတ်မှတ် ချက်နှင့်အညီ တည်ထောင်သော သစ်တောစိုက်ခင်းများအား ခွင့်ပြုထားပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို ထုတ်ပြန်ပြီး ထင်းနှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ လုံလုံလောက်လောက် ရရှိစေရန် သစ်တောမရှိသော နေရာများတွင် သစ်တောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ရန်နှင့် သစ်တော များပျက်စီးပြုန်းတီးသွားသောနေရာများတွင် ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရန် ဒေသခံပြည်သူ များအား ခွင့်ပြုထားပါသည်။

ဤသို့ ဥပဒေညွှန်ကြားချက်များဖြင့် ပြည်သူများအား သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင် ခွင့်ပြုထားသော်လည်း ယနေ့ထက်တိုင် ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်း လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

လက်ရှိအခြေအနေတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန၌ ကျွမ်းကျင်သော ဝန်ထမ်းအင်အား နည်းပါးခြင်းကြောင့် ဗဟိုအဆင့်၌သာ လုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ပြည်သူ များနှင့်ထိတွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်မှု မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူများနှင့်တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ရသော ခရိုင်နှင့်မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနများအား ကျေးရွာသစ်တောများ စံနမူနာပြ တည်ထောင်၍ ပြည်သူလူထုကိုစည်းရုံးပညာပေးရန် တာဝန် သတ်မှတ်ပေးထားသော်လည်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဤလုပ်ငန်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၁၈.၃။ ရည်မှန်းချက်

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအား အမျိုးသားသစ်တောပင်မစီမံကိန်း (၂၀၀၁-၂၀၀၂) မှ (၂၀၃၁-၂၀၃၂) တွင် ဖော်ထုတ်ထားသော သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအတွက် နည်းဗျူဟာ အဆိုပြုချက်များ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အချို့သော သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များမှာ ပြည်သူလူထုအတွင်း နိုးကြားသည့်အသိ ရှင်သန်စေရန်အတွက်သာ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပြီး အချို့သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များမှာ ပြည်သူများပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရရှိရန်၊ စည်းရုံးဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလိုအပ်သော သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်း တာဝန်ခံများနှင့် ပူးပေါင်း၍ နည်းဗျူဟာများ ဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ အတွင်းအခြေချနေထိုင်သော ရွာသားများအား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်း ပါ ဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန် စည်းရုံးဆောင်ရွက်မည့် နည်းဗျူဟာများကို သက်ဆိုင်ရာ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံနှင့် ပူးပေါင်း၍ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ သဘောထား ကြေငြာချက်တွင် ဖော်ပြထားသော အောက်ပါလုပ်ငန်းများအား မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များအဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) သစ်တောဦးစီးဌာန၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး စွမ်းရည်များကို ပိုမိုထက်မြက်စေပြီး သစ်တောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် ပြည်သူလူထုက ပိုမိုပါဝင် လှုပ်ရှားလာစေမည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်သွားရမည်။
- (ခ) ထာဝစဉ်သစ်တောဖွံ့ဖြိုးမှု၏ သဘာဝဝန်းကျင် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုး ပြုမှုများကို ထုတ်ဖော်၍ ပြည်သူအများသိရှိနားလည်လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဂ) ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် ထိုလုပ်ငန်းက ဖြေရှင်းပေးရန် ကြံရွယ်သော ပြဿနာများနှင့်အရေးပါပုံတို့ကို ပြည်သူများသိရှိစေရန် လှုံ့ဆော် ပေးရ မည်။
- (ဃ) ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း အတွက် နိုင်ငံတော်မှရင်းနှီးမှုနှင့် ရရှိသည့်အကျိုးတို့ကို ပြည်သူတို့ သိရှိစေရန်နှင့် ပြည်သူတို့က ထိုအစီအစဉ်များကို လက်ခံလာကြစေရန် ပေါ်ထွက်လာသည့် အကျိုးခံစားမှုတို့ကို မျှမျှတတဝေမျှခံစားနိုင်ကြသည့် စံနှစ်များချမှတ်ဖော်ထုတ်သည့် နည်းဖြင့်စည်းရုံးသွားရမည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် လုပ်ငန်း များ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ထိတွေ့ရမည့်သူများနှင့် ဆောင်ရွက်ရမည့်အချိန်ကာလများကို ခြုံငုံစဉ်းစား၍ မှန်ကန်စွာ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများကို အောက်ပါနည်းဗျူဟာများ အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်-

(က) သတင်းဖြန့်ချိခြင်း၊ ပညာပေးခြင်း

- (၁) အကြောင်းအရာတစ်ခု၊ ပြဿနာတစ်ခုအား စိတ်ဝင်စားလာစေရန်နှင့် နားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၂) ကျွမ်းကျင်မှုရရှိစေရန် သရုပ်ပြခြင်း။
- (၃) စုပေါင်းလေ့လာနိုင်မည့် လွယ်ကူရှင်းလင်းသော ဆွေးနွေးပို့ချမှုပြုလုပ်ခြင်း။
- (၄) ကျေးလက်ပြည်သူများအား ပညာပေးမည့်အစီအစဉ်များဖော်ထုတ်ခြင်း။
- (၅) သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့် လုပ်ငန်းများတွင် တောင်သူများ၊ သုတေသနပညာရှင်များနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ စုပေါင်းလေ့လာ ဆည်းပူးခြင်း။

(ခ) သဘောထားအမြင်များပြောင်းလဲခြင်း

- (၁) လုပ်နည်းကိုင်နည်း အသစ်တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ထွန်းနိုင်ကြောင်း ပြသခြင်း။
- (၂) ပြောင်းလဲမှုပေါ်ပေါက်စေရန် အစုအဖွဲ့၏ “အား” ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၃) ပြည်သူများအတွက် သတင်းဖြန့်ချိခြင်းနှင့် ပညာပေးခြင်း။
- (၄) ဟောပြောခြင်း၊ နားထောင်ခြင်းအစား အခြားနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း။
- (၅) ကျေးလက်ပြည်သူများ၏ နေအိမ်များသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ဆွေးနွေးခြင်း။
- (၆) အခြားအစုအဖွဲ့များက အလားတူပြဿနာများကို မည်သို့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းကြောင်း လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ရန်စီစဉ်ခြင်း။
- (၇) ပြောင်းလဲမှုကိုအဟန့်အတားဖြစ်စေမည့် အနှောက်အယှက်များကို ဖယ်ရှားခြင်း။

(ဂ) တိုးချဲ့ပညာပေးရေးအစီအစဉ်များနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း

- (၁) လုပ်ငန်းများခွဲဝေခြင်း၊ တာဝန်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် လုပ်ကိုင်ရမည့် အချိန်ဇယားရေးဆွဲခြင်း။
- (၂) ကျွမ်းကျင်မှုနှင့်ယုံကြည်မှုအတွက် ဝန်ထမ်းများအား သင်တန်းများပို့ချခြင်း။

- (၃) ဝန်ထမ်းများ၏ ဖွဲ့စည်းလုပ်ကိုင်မှု တိုးတက်စေရန်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုပိုမိုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၄) ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်များဖြင့် စနစ်ကျသောလေ့ကျင့်မှုကို အထောက်အကူပြုမည့် ပစ္စည်းများပံ့ပိုးခြင်း။
- (၅) လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်စေရန်နှင့် ရှာဖွေဖော်ထုတ်တတ်စေရန် လေ့ကျင့်ပေးခြင်း။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ဘာသာရပ်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပြင်ဆင်မှုများကို သစ်တောဦးစီးဌာနလက်အောက်ရှိ သစ်တောသုတေသနဌာန၊ သစ်တောတက္ကသိုလ်နှင့် အခြားဌာနများအပြင် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန အောက်ရှိ သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်း၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအထောက်အကူပြု ဆက်သွယ်ရေးစနစ်^၁ ကို ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးမြင့်မားရေးကို မျက်ခြေမပြတ် လေ့ကျင့် ပျိုးထောင်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၈.၄။ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများ

၁၈.၄.၁။ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်နည်းဗျူဟာအဆိုပြုချက်များ

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအား ပထမ (၅)နှစ်အတွင်းဆောင်ရွက်ဆဲ သစ်တော လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအတွက်လည်းကောင်း၊ ကျန် (၂၅)နှစ်အတွင်း (၅)နှစ်တစ်ကြိမ် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်သတ်မှတ်၍လည်းကောင်း၊ ပြည်သူများအတွင်း နီးကြားသည့် အသိရှင်သန်နေ စေရန်နှင့် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနအောက်တွင် လက်ရှိဖွဲ့စည်းထားသော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနအား လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရန်နှင့် နှစ်(၃၀) ကာလအတွင်း (၁၀)နှစ် တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရန် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များတွင် ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်လာကြ စေရန် ပြည်သူများအားမျက်ခြေမပြတ် ထိတွေ့စည်းရုံးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သဖြင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော ခရိုင်နှင့်မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနများနှင့်

¹ Development Support Communication (D S C)

သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများအား အချိန်ပြည့် အလှည့်ကျတွဲဘက်၍လည်းကောင်း၊ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ထားသော ခရိုင်သစ်တောဦးစီးဌာန ဖွဲ့စည်းပုံ တွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဝန်ထမ်း (၃) ဦးမှ (၅) ဦးအထိ ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်း၍လည်းကောင်း စီစဉ်ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့်အချိန် ဇယားမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

ဇယား (၁၈-၁)။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အချိန်ဇယား

စဉ်	လုပ်ငန်းအစီအစဉ်	၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅	၂၀၁၆ မှ ၂၀၁၀	၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅	၂၀၁၆ မှ ၂၀၂၀	၂၀၂၁ မှ ၂၀၂၅	၂၀၂၆ မှ ၂၀၃၀
၁။	တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းများအားလေ့ကျင့်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၂။	တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနအား တိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ခိုင်မာတောင့်တင်းစေခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓

စဉ်	လုပ်ငန်းအစီအစဉ်	၂၀၀၁ မှ ၂၀၀၅	၂၀၀၆ မှ ၂၀၁၀	၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅	၂၀၁၆ မှ ၂၀၂၀	၂၀၂၁ မှ ၂၀၂၅	၂၀၂၆ မှ ၂၀၃၀
၃။	သစ်တောလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်ခြင်း						
	(က) ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(ခ) နည်းဗျူဟာများ ဖော်ထုတ်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(ဂ) တာဝန်ခွဲဝေခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(ဃ) အထောက်အကူပြု ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(င) အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(စ) ပံ့ပိုးမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပိုမိုထိရောက်မှု ရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်သည့်အချိန်များတွင် အောက်ပါအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်-

- (က) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းများ၊
- (ခ) မွေးမြူရေးနှင့်ရေလုပ်ငန်း ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊
- (ဂ) ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊

- (ဃ) ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊
- (င) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အမျိုးသားကော်မရှင်၊
- (စ) မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊
- (ဆ) အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန၊
- (ဇ) ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊

၁၈.၅။ နိဂုံး

ထာဝစဉ်တည်တံ့သော သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် မြေနှင့်ရေအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ အရေးပါသော ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရာတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများမှာ အဓိကကျသော လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ ထိရောက်အောင်မြင်စေရန် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးစွမ်းရည် အစဉ်ရှင်သန် ထက်မြက်နေစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောများပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူများအားထိတွေ့ခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် “မိမိဘက်တော်သားများ” ဖြစ်လာစေခြင်းအားဖြင့် အထက်ပါလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုအောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကြောင့် သစ်တောလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ ပိုမိုထိရောက်အောင်မြင်လာမည်ဖြစ်ရာ သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် မြေနှင့်ရေအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများလည်း အောင်မြင်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

၁၉.၁။ နိဒါန်း

သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ချမှတ်ထားသောလုပ်ငန်း စီမံကိန်းများကို သတ်မှတ်ကာလအတွင်း ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးသည် ပခါ န ကျပါသည်။ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ထိရောက်မှုရှိခြင်း၊ ချမှတ် ထားသည့် ရည်မှန်းချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းနှင့် ရည်မှန်းထားသည့် အကျိုး သက်ရောက်မှုများ ရရှိစေနိုင်ခြင်းတို့အတွက် ကြီးကြပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အချိန်ကာလ အလိုက် ဆောင်ရွက်မှုအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး အမှန်တကယ် အကျိုးရှိမည့် လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ရရှိခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများကို တဖန်သုံးသပ်လျက် ရည်မှန်းချက်များကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို ပြုပြင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲ ဖြတ်ခြင်းကို ကဏ္ဍတစ်ရပ်အနေဖြင့် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါ သဖြင့် ဤ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းအခန်းကို ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉.၂။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

၁၉.၂.၁။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းသည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် စဉ်ဆက် မပြတ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပြီး ရည်မှန်းချက်နှင့် လျာထားချက်များကို သတ်မှတ် ထားသည့် အချိန် ကာလအတိုင်းအတာအတွင်း အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် နိုင်မှုရှိ / မရှိ စိစစ်ဆောင်ရွက် သော လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လိုအပ်သည့် သွင်းအားစုများ၊ လုပ်ငန်းအချိန်ဇယား များနှင့် ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့်ကိစ္စရပ်များအား သတ်မှတ်ချက်များ နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြီးကြပ်ပြီးလိုအပ်သည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များရယူလျက် အထက် အဆင့်ဆင့်သို့ တင်ပြဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းကို တာဝန်ရှိသူများမှ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်ငန်းအပေါ်တိုက်ရိုက် ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် တင်ပြလာသည့် ကိန်းဂဏန်းအချက် အလက်များအပေါ် ကြီးကြပ်ခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ လုပ်ငန်းအပေါ်တိုက်ရိုက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ပေးခြင်းဖြင့် အားနည်းချက်များကို ချက်ချင်းပြုပြင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင် သဖြင့်လုပ်ငန်း အရည် အသွေးမြင့်မားလာစေခြင်းနှင့် လေလွင့်ဆုံးပါးမှုနည်းပါးစေခြင်းစသည့် အကျိုးများ သက်ရောက်

စေပါသည်။ ဤအဆင့်တွင် လက်တွေ့လုပ်ငန်းများကို တိုက်ရိုက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန် တာဝန်ရှိသည့် ဝန်ထမ်းများမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း တာဝန် များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (က) နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများအပေါ် မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု ခြင်း။
- (ခ) ချမှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်များ၊ လျာထားချက်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသည့် စံနှုန်းများကို လက်ခံကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်စေခြင်း။
- (ဂ) လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုကို သတ်မှတ်ထားသည့် လျာထားချက်များ (ဝန်ထမ်း၊ ရန်ပုံငွေသွင်းအားစု၊ လုပ်သားရရှိမှု)တို့နှင့် ချိန်ထိုးစိစစ်ခြင်း။
- (ဃ) သွင်းအားစုများကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်စေခြင်း။
- (င) စီမံချက်အရ အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အလေးအနက် ထား ဆောင်ရွက်စေခြင်း။
- (စ) သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအလိုက် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများကို ပုံမှန် အစီရင်ခံနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်စေခြင်း။

၁၉.၂.၂။ အကဲဖြတ်ခြင်း

အကဲဖြတ်ခြင်းသည် ချမှတ်ထားသည့် စီမံကိန်းရည်မှန်းချက်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ရရှိလာမည့် စွမ်းဆောင်မှု၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ဆီလျော်သက်ဆိုင်မှုတို့ကို သုံးသပ် နိုင်ရန်အတွက် ရည်မှန်းချက်နှင့် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ရေရှည်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ကောင်းသော သင်ခန်းစာများဖြစ်သည့် အခြေခံခိုင်မာမှု၊ အကျိုးကျေးဇူးရှိမှုနှင့် ထိုက်တန်မှုစသည့် ရလဒ်များကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြု အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

စွမ်းဆောင်နိုင်မှုဆိုသည်မှာ ရရှိထားသည့် အရင်းအမြစ်များကို အကောင်းဆုံးနှင့် အကျိုးရှိဆုံး အသုံးပြုနိုင်မှုဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သွင်းအားစုများဖြင့် အလေအလွင့် မရှိပဲ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို အထောက်အကူပြုစေရန် ဖြစ်ပါ သည်။

အကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုသည်မှာ ရေတို၊ ရေရှည် စီမံချက်များကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် မည်မျှအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို ဖော်ညွှန်း ပါသည်။ စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက်အရ လျာထား သတ်မှတ်ချက်များကို မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ

အကျိုးရှိစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို တိုင်းတာခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်မှု တွင် မည်မျှ စည်းကမ်းတကျ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကိုလည်းဖော်ညွှန်းပါသည်။

ဆီလျော်သက်ဆိုင်မှု ဆိုသည်မှာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်း များသည် ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များနှင့် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ဆီလျော် သက်ဆိုင် မှု ရှိ / မရှိ ကို လေ့လာစူးစမ်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် လက်ရှိ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုသည် အမှန်တကယ် လိုအပ်မှုကို ရေတိုတွင် လည်းကောင်း၊ ရေရှည်တွင် လည်းကောင်း အကျိုးသက်ရောက်နိုင်မှု ရှိ / မရှိကိုလည်း လေ့လာသုံးသပ် ဆုံးဖြတ်မည် ဖြစ်ပါ သည်။

စီမံကိန်းသတ်မှတ်ကာလအတွင်း (၅)နှစ် တစ်ကြိမ် အကဲဖြတ်ခြင်းဖြင့် ရရှိ လာသည့် သင်ခန်းစာများကိုအသုံးပြုလျက်လက်ရှိ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် လုပ်ငန်း ရည်မှန်းချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်ပါက ပြုပြင် ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သည့် အဓိက လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများသည် အခြေခံခိုင်မာမှု ရှိ/မရှိနှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဆီလျော်မှု ရှိ/မရှိကို စစ်ဆေးခြင်း။
- (ခ) လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုအပေါ် တိုင်းထွာစစ်ဆေးပြီး ရရှိလာ သည့် အဖြေအပေါ် အကျိုးအကြောင်းဖော်ပြစေခြင်း။
- (ဂ) စီမံကိန်းရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှု အပေါ် အလေး အနက်ထား လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း။
- (ဃ) လျာထားသတ်မှတ်သည့် ရည်မှန်းချက်များအပေါ် လေ့လာ သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းများအတွက် ခိုင်လုံသော အကျိုးအကြောင်း များ ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- (င) လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှုများအပေါ် အောက်ခြေတွင် အနီးကပ်လေ့လာအကဲဖြတ် ခြင်းနှင့် ရရှိသည့် သင်ခန်းစာများကို အကျိုးရှိစေမှုအတွက် အထက်အဆင့်သို့ တင်ပြခြင်း။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းအကြား လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အဓိကခြားနားမှုများ မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း

အကဲဖြတ်ခြင်း

၁။ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ချက်များကို စောင့်ကြပ် ကြည့်ရှုခြင်း။

၁။ ရေရှည်ရည်မှန်းချက်များထားရှိခြင်း။

၂။ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် သတ်မှတ် ထားသည့် စံနှုန်းများကို လက်ခံခြင်း။

၂။ စီမံကိန်းတွင်ဆက်နွယ်နေမှုနှင့်ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်မှု ထိရောက်မှုနှင့် လျော်ကန် သင့်မြတ်မှု တို့ကို အကဲဖြတ် စစ်ဆေးခြင်း။

၃။ တိုးတက်မှုနှင့် ထုတ်လုပ်မှု ရည်မှန်းချက် တို့ကို နှိုင်းယှဉ် စစ်ဆေးခြင်း။

၃။ တိုးတက်မှုနှင့် ရလဒ်များ၏ အကြောင်းရင်းများကို သုံးသပ်ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။

၄။ သွင်းအားစုများမှ ထုတ်လုပ်မှု အသွင်ပြောင်းပေးရာတွင် တွန်းအားပေးခြင်း။

၄။ ရည်ရွယ်ချက်များ အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုကိုအလေးပေးဆောင်ရွက်ခြင်း။

၅။ စီမံကိန်းပါ အချက်အလက်များ အပေါ်တွင် သာ အာရုံစိုက်ပြုလုပ်ခြင်း။

၅။ စီမံကိန်းပါအချက်အလက်များကို စိစစ်ပြီး ပြောင်းလဲမှု တစ်စုံတစ်ရာပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါက ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည့် အကြောင်းအရင်းကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။

၆။ လက်ရှိ တိုးတက်မှုကို အချိန်တိုကာလအတွင်း သတင်းပို့ခြင်း။

၆။ ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အောင်မြင်မှုတို့၏ အားနည်းချက် အားသာချက်တို့ကို နက်နက် နဲနဲ စေ့စေ့စပ်စပ် သုံးသပ်ပြီး ရရှိသည့် သင်ခန်းစာများကို အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း။

၁၉.၃။ ရည်ရွယ်ချက်

၁၉.၃.၁။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များ

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲစဉ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကာလများအတွင်း စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သူ မန်နေဂျာများက ပုံမှန်ဆောင်ရွက်ရသည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) တိုးတက်မှုနှင့် ရလဒ်များကို ခန့်မှန်းအကဲဖြတ်ရန်၊
- (၂) အခက်အခဲများကြုံတွေ့ဖွယ်ရှိသည့် အပိုင်းနှင့် ကဏ္ဍများကို မီးမောင်းထိုးပြရန်၊

(၃) ကုန်ကျစရိတ်သက်သာသည့် လုပ်ကိုင်နည်းစနစ်များ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်၊

(၄) ပိုမိုထိရောက်မှုရှိပြီး စနစ်ကျသည့် လုပ်နည်းကိုင်နည်းများကို ကျင့်သုံးရာတွင် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်သူ မန်နေဂျာများကို ပံ့ပိုးကူညီရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းတွင် ဘဏ္ဍာရေးရာ၊ ရုပ်ဝတ္ထုရေးရာနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာ လုပ်ဆောင်မှုများကို အရေအတွက်နှင့် အရည်အချင်းပိုင်းဆိုင်ရာ ပုံမှန် လိုက်လံစစ်ဆေးကြည့်ရှုခြင်းလုပ်ငန်း တစ်ရပ်လည်းပါဝင်ပါသည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များ၏ အရေးပါမှု၊ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုနှင့်ရရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို သိရှိရပြီး နောင်တွင်အလားတူ လုပ်ငန်းရပ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သင်ခန်းစာအဖြစ် ယူနိုင်မှုစသည့် အကျိုးတရားများကို ရရှိနိုင်ပါသည်။

၁၉.၃.၂။ အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်များ

အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများသည် သစ်တောမူဝါဒ၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ခြင်းဖြင့် ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများကို ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုလမ်းကြောင်းကိုလည်း လိုအပ်ပါက ပြန်လည်တည့်မတ် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ခြင်းကြောင့် ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်နိုင်ပြီး စီမံကိန်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေနိုင်ပါသည်။

(၁) စီမံကိန်း/လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာမှ ရရှိလာသည့်ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု/အခြေခိုင်ခြင်း၊ ထိရောက်မှုနှင့်လျော်ကန်သင့်မြတ်မှု စသည့်အချက်များအပေါ် အခြေခံသော လက်တွေ့သင်ခန်းစာများကို နောင်လုပ်ကိုင်မည့် အလားတူလုပ်ငန်းများအတွက် ထုတ်ဖော် အသုံးပြုသွားနိုင်ရန်၊

(၂) လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် အကြောင်းအရာများ၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထိခိုက်မှုများကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ စိစစ်ရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉.၄။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာစနစ် မူဘောင်

သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ကောင်းမွန်သည့်စနစ်ကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အလေးဂရုပြုရပါ မည်။

၁၉.၄.၁။ ကဏ္ဍ / အစီအစဉ် / စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အဆင့်ဆင့်နှင့် အဆင့်တိုင်းတွင် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးရန်လိုအပ်ခြင်း

မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒတွင် သစ်တောကဏ္ဍ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်ရည်မှန်းချက်အသီးသီးပါဝင်ကြသော အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မ စီမံကိန်းမှ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့်အခါ အကျိုးသက် ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ပါလိမ့်မည်။ အခြေခံယူဆချက်တစ်ရပ်မှာ အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မ စီမံကိန်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ချမှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ဦးတည်ချဉ်းကပ် ရာ၌ သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်မှုများရရှိသကဲ့သို့ သစ်တောကဏ္ဍအနေဖြင့်လည်း ၎င်း၏ ရည်ရွယ် ချက်များ ပြည့်မီအောင် တိုးတက်မှုများရရှိပါမည်။

အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရပါမည်။ စီမံကိန်းတစ်ရပ်သည် လုပ်ငန်းအစိတ်အပိုင်းများကို စနစ်တကျ ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစိတ်အပိုင်း အသီးသီး၏လုပ်ဆောင်မှု ရလဒ်များသည် စီမံကိန်းတစ်ခု၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ရရှိအောင် ပါဝင်အထောက်အကူပြုသကဲ့သို့ ၎င်းစီမံကိန်း များ၏ လုပ်ဆောင်မှု ရလဒ်များသည် ပင်မစီမံကိန်းတစ်ခုလုံး၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အောင်မြင် အောင် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပင်မစီမံကိန်းသည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်း များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေါင်းစပ်စုစည်းထားသော ပြည့်စုံသည့် စီမံကိန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ရန် အရေးကြီးပြီး ပင်မစီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များသည် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သစ်တောကဏ္ဍ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ကိုပါဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်လောက်အောင် ပြည့်စုံလုံလောက်မှုရှိရပါမည်။

• ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရမည့်အချက်အလက်များ

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရမည့်အချက်အလက်အစုံကို သတ်မှတ်ရမည်ဆိုလျှင် အကောင်းဆုံး စတင်ရမည့် စမှတ်သည် ကဏ္ဍ → အစီအစဉ် → စီမံကိန်းလုပ်ငန်းဆောင်တာများ စသည့်အဆင့်အသီးသီး၏ သွင်းအားစုနှင့် အကျိုးရလဒ်များကို ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းမှ စတင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သွင်းအားစု အနေဖြင့် လူ၊ ပစ္စည်းကိရိယာနှင့် အခြား သွင်းအားစုများကို စုပေါင်း၍ အချိန်ကာလတစ်ခုအတွက် စီမံကိန်း၏ သွင်းအားစု အဖြစ် အသုံးချနိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်း၏ သွင်းအားစုများကို ဆက်လက်စုပေါင်း၍ အစီအစဉ်တစ်ခုအတွက် သွင်းအားစုအဖြစ် ပြုလုပ်ပြီး အစီအစဉ်များ၏ သွင်းအားစု များ စုပေါင်းခြင်းဖြင့် ကဏ္ဍတစ်ခုလုံး၏ သွင်းအားစုများရရှိနိုင်ပါသည်။

သွင်းအားစုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်လိုအပ်သော အစိုးရအကူအညီများအတွက် ဘဏ္ဍာရေး လျာထားချက်သည် ဆန့်ကျင်ဘက် လမ်းကြောင်း လားရာအတိုင်း (ကဏ္ဍ → အစီ

အစဉ် → စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ) ရွေ့လျားပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးရလဒ်များကို စုပေါင်းခြင်းဖြင့် အစီအစဉ်၏ရလဒ် ဆက်လက်၍ အစီအစဉ်များ၏ ရလဒ်များကို စုပေါင်းခြင်းဖြင့် ကဏ္ဍတစ်ခု လုံး၏ အကျိုးရလဒ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နောက်ဆုံးတွင် ကဏ္ဍ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ပေါ်လွင်စေပါမည်။

အဆင့်တိုင်းရှိ သွင်းအားစုများ၊ လုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးရလဒ်များနှင့် အစီအစဉ်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် တိုင်းတာ၍ ရနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးနိုင် လောက်အောင်လည်း မှန်ကန်မှုရှိရပါမည်။ အများအားဖြင့် အဆိုပါအချက်အလက် များကို တိုက်ရိုက်ကြီးကြပ်ခြင်းမပြုကြပဲ အညွှန်းများ^၁ ဖြင့် ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြ လေ့ရှိ ပါသည်။ ဇယား(၁၉-၁)တွင် သွင်းအားစုများ၊ ရလဒ်များနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု များ၏ တိုင်းတာစစ်ဆေးနိုင်သော အညွှန်းနမူနာများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

• **နည်းလမ်းနှင့် အကြိမ်**

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်တွင် မည်သို့စစ်ဆေးမည်၊ အကြိမ်မည်မျှ စစ်ဆေးမည်ကို ဖော်ပြထားရပါမည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်သည့် အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် ပြုလုပ်ရသော ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် အစီရင်ခံခြင်းစနစ် ရှိကြပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာများကို ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုသင့်ပါသည်။ လုပ်ကိုင်မှု လွယ်ကူစေရန် အများ အားဖြင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသူ အရာရှိများအတွက် လိုအပ်သည်မှာ ကြိုတင်ပြုစုထား သော စာရင်းဇယားပုံစံများကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

• **သတင်းအချက်အလက် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များနှင့် အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များ**

သတင်းအချက်အလက် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များသည် ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်တွင် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်ပါဝင်ပါသည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများတွင် သတင်းအချက် အလက်စနစ်၊ ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတွင် စနစ်အခွဲ တစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။

• **ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသူ ဝန်ထမ်း**

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ထမ်းအား အမျိုးမျိုး သော စီမံကိန်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အသိပေးထားရပါမည်။ ဝန်ထမ်း အနေဖြင့်လည်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ ရိုက်ခတ်မှု(သို့မဟုတ်) အကျိုးသက်

^၁ Indicators.

ရောက်မှုများကို မည်သို့ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ရမည်ကို ကောင်းစွာနားလည်ရပါမည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ဆေးမည့် ဝန်ထမ်းများအား သင်တန်းများ အထူးသဖြင့် သွားရောက် စစ်ဆေးမည့် စီမံကိန်းအတွက် သီးသန့်ရည်ရွယ်သော ကြီးကြပ်စစ်ဆေး ခြင်းနည်းလမ်း များကို ပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား(၁၉-၁)။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးနိုင်သော အညွှန်းနမူနာများ

ကဏ္ဍ အစီအစဉ် စီမံကိန်း/လုပ်ငန်း	ရည်မှန်းချက်/ ရည်ရွယ်ချက်များ	သွင်းအားစု၊ ရလဒ်၊ အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ နမူနာများ	ကြီးကြပ်စစ်ဆေး နိုင်သော အညွှန်းဥပမာများ
သစ်တောကဏ္ဍ	<ul style="list-style-type: none"> - သစ်တောများကာကွယ် ထိန်းသိမ်းရန် - သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု နှင့် သစ်တောမှ ထုတ်လုပ် နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရန် - လူမှုရေးနှင့် စီး ပွား ရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် မှု အတွက် တိုးမြှင့် ဆောင် ရွက်ရန် 	<ul style="list-style-type: none"> - ကျန်မာရေးနှင့်ညီသော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်း - စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာ ခြင်း - လူမှုဘဝဖူလုံခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> - သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု - လူတစ်ဦး ချင်းဝင်ငွေ - ဝင်ငွေပျံ့နှံ့မှု - လူနေမှုဘဝ အရည်အသွေး ပြုအညွှန်းများ
သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းအစီ အစဉ်များ (ဥပမာ- ဘက်စုံ သုံးသဘာဝ တောများ)	<ul style="list-style-type: none"> - ဘက်စုံသုံးသစ်တော များ တည်ထောင်ရန် - ဘက်စုံသုံးသစ်တော များကို ထုတ်လုပ်နိုင် စွမ်းရှိ ရန်နှင့် ထာဝစဉ် တည်တံ့ရေး အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ရန်နှင့် - ဝင်ငွေနှင့် လူနေမှု အဆင့် အတန်း တိုးမြှင့် ပေးရန်၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးရေး အုပ်ချုပ် လုပ် ကိုင်ရန် - သစ်တောများကို ကာ ကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး တွင် အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် 	<ul style="list-style-type: none"> - လိုအပ်သော ရန်ပုံငွေ - တည်ထောင်ပြီးကြိုး ဝိုင်းများ - ကောင်းမွန်စွာ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင် နေသော သစ်တော များ - တိုးမြှင့်ဝင်ငွေများ - စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုး လာမှု - အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင် ပတ်သက် လာမှု 	<ul style="list-style-type: none"> - သုံးစွဲသည့် ရန်ပုံငွေ ပမာဏ - ကြိုးဝိုင်းဖွဲ့စည်းပြီး ဧရိယာ၊ မြေပုံထုတ် ပြီးဧရိယာ - နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ပြီး ဧရိယာ - အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေများ - လူနေမှုဘဝ အရည်အသွေး ပြုအညွှန်းများ - အဖွဲ့အစည်းများစာရင်း

ကဏ္ဍ အစီအစဉ် စီမံကိန်း/လုပ်ငန်း	ရည်မှန်းချက်/ ရည်ရွယ်ချက်များ	သွင်းအားစု၊ ရလဒ်၊ အကျိုးသက်ရောက်မှု	ကြီးကြပ်စစ်ဆေး နိုင်သော အညွှန်းဥပမာများ
<p>အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သော စီမံကိန်း (ဥပမာ- ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် မှုအတွက် ဖွဲ့စည်းထား သော ကျေးလက် အသင်းအဖွဲ့ များမှ အုပ်စုများ - ဝင်ငွေ တိုးခြင်း၊ လူနေမှု အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် သစ်တောကာကွယ်ခြင်းတို့ကို အထောက်အကူပြု လျက် ထာဝစဉ်ညီ တောထွက်ကို ရရှိစေသော စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> - ပြည်သူများ၏ စွမ်းအားကို အသုံးပြုခြင်း - အသုံးပြုသောရန်ပုံငွေ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများ - ပြန်လည်တည်ထောင်မည့် ဧရိယာ - ထုတ်လုပ်သည့် ထွက်ကုန်ပစ္စည်း - ဝင်ငွေတိုးတက် စေခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> - ဖွဲ့စည်းတည် ထောင်ထားသော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့အရေအတွက် - အသုံးပြုပြီးငွေ ပမာဏ - ပါဝင်ပါတ်သက်နေသော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် - အကျိုးသက်ရောက် သည့် ဧရိယာ(ဧက) - ထုတ်လုပ်သည့် အရေအတွက်
<p>စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ- သင်တန်းများ ပို့ချခြင်းနှင့် သရုပ်ပြလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ကျေးလက်လူထုအား စည်းရုံးခြင်း - အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း - အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းများအား ဆောင်ရွက်ခြင်း - အသက်မွေးမှုနှင့် ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများ 	<ul style="list-style-type: none"> - အသုံးပြုသော လူအင်အား ရန်ပုံငွေ သုံးစွဲခြင်း - ဖွဲ့စည်းပြီး အသင်း အဖွဲ့များ - ပြန်လည်ထူထောင် ပြီး ဧရိယာ - ထုတ်လုပ်သော ကုန်ပစ္စည်းများ - ဝင်ငွေတိုးမြှင့်လာခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> - ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ အရေအတွက် - သုံးငွေပမာဏ - အသုံးပြုသူများ အဖွဲ့အရေအတွက် - ဧရိယာ(ဧက) - ထုတ်ကုန်အရေအတွက် - တိုးမြှင့် လာသော ဝင်ငွေပမာဏ

၁၉.၄.၂။ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု သတင်းအချက်အလက်

အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု သတင်းအချက်အလက် စနစ်များကို ခေတ်မီ ဆန်းပြားသော အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်ဖြစ်စေ၊ မထားသည်ဖြစ်စေ လုပ်ငန်းဌာန တစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် စနစ်ကျစွာ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသင့်ပါသည်။ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှု သတင်းအချက်အလက် စနစ်တစ်ခုကို လုပ်ငန်းများ၏ ကဏ္ဍ အားလုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အချိန်မီပံ့ပိုးပေးနိုင်အောင် စီစဉ်ဖွဲ့စည်းထား ရပါမည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ အရည်အသွေးနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ပိုမိုတိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်ပါ သည်။ လိုအပ်သော သတင်းအချက် အလက်များကို အချိန်မီ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ရန် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု သတင်းအချက်အလက် စနစ်ကိုယ် တိုင်ပင်လျှင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း စနစ်တစ်ခုဖြစ်ရပါမည်။ ခေတ်မီသတင်းအချက်အလက် စနစ် တွင် အဓိကကျသော အစိတ်အပိုင်း(၄)ခု ရှိပါသည်။

၎င်းတို့မှာ -

- (က) အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များ
- (ခ) ကွန်ပျူတာများ၊ ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်လျှက်ရှိသော စက်ပစ္စည်းများ
- (ဂ) ကွန်ပျူတာပရိုဂရမ်များနှင့်
- (ဃ) ကွန်ပျူတာအသိပညာရှင်များ၊ အတတ်ပညာရှင်များတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

၁၉.၄.၃။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အားပြည့်ကူညီခြင်း

စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့သည် မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းတွင်မဆို ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေသည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောလုပ်ငန်းအခြေအနေအများစုတွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်စစ် ဆေးခြင်းကို လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်ကြပါသည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းသည်လည်း နိစ္စဓူဝ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ရလဒ်များကို ကြီးကြပ်လေ့လာခြင်းထက် မပိုပါ။ စီမံကိန်းသည် ကာလတို တစ်ခုအတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အခြေအနေများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယူဆချက် တစ်ရပ်သာဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း တို့ကို အများအားဖြင့် နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာများနှင့် နောင်နှစ် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအဆိုပြုချက်များ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာတွင် ပို၍ပုံစံတကျ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိပါသည်။ အချို့သော စီမံကိန်းအမျိုးအစားကို နှစ်လတ်အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း^၁ တွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ် နိုင်ပါသည်။

^၁ Medium-term National Development Plan

စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အားဖြည့်ရန် လိုအပ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (က) စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းသည် အစဉ်မပြတ်လုပ်ကိုင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သဖြင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကိုလည်း စဉ်ဆက်မပြတ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အဆင့်များနှင့် နည်းဗျူဟာများကို လိုအပ်သလို ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်နိုင်ပါသည်။ စီမံချက်တစ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အစဉ်တိုးတက်မှုရှိနေရ မည်ဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ အရည်အသွေးကို တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ပေါ်ထွက်လာသော အကျိုး ဖြစ်ထွန်းမှု ဖြစ်စဉ် အရသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းများကို သစ်တောကဏ္ဍ၏ အဆင့်အားလုံးတွင် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ စီမံချက်ကိုလည်း အချိန်မှန်မှန် စစ်ဆေးရပါမည်။
 - စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တစ်ဦးချင်းဆီသို့ စနစ်တကျ တာဝန် အပ်နှင်းထားရပါမည်။ စီမံချက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းကို သတ်မှတ်ထားသည့် အရင်းအမြစ် များ ရရှိလာသည့် အချိန်အထိ မစောင့်ဆိုင်းဘဲ လက်ရှိ အရင်းအမြစ် များကို အကောင်းဆုံးအသုံးပြုကာ ပြင်ဆင်ရပါမည်။
 - အသင်းအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်း၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင်ရန် စနစ်တကျ ဖြစ်စေ၊ အလွတ်သဘောဖြစ်စေ သင်တန်းများ ပြုလုပ်ပေးရပါမည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း အကောင်အထည်ဖော် မှုကို ဇယား(၁၉-၂) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။
 ဇယား(၁၉-၂) ။ အကောင်အထည်ဖော် မှုဇယား

အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများ	စီမံကိန်းကာလ ပထမပိုင်း ၂၀၀၁-၂၀၁၀	စီမံကိန်းကာလ ဒုတိယပိုင်း ၂၀၁၀-၂၀၂၀	စီမံကိန်း ကာလ တတိယပိုင်း ၂၀၂၀-၂၀၃၀
စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အညီပြုလုပ်ခြင်း <ul style="list-style-type: none"> • မူဝါဒဆိုင်ရာ လေ့လာမှု များ ဆောင်ရွက်ခြင်း • သတင်းအချက်အလက် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ် ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်း • လုပ်ငန်း၊ ဌာနများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ခိုင်မာစေခြင်း • အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲနိုင်မှု စွမ်းရည်စု 	XXXXXXXX-- XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX	XXXXXX---- XXXXXXXXXXXX XXXXXX---- XXXXXX----	XXX----- XXXXX----- XXX----- XXX-----
ကဏ္ဍ၊ အစီအစဉ်၊ စီမံကိန်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း <ul style="list-style-type: none"> • သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ခြင်း • စီမံကိန်းများသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း • လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အသေးစိတ်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း • အစီအစဉ်သို့မဟုတ် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း 	----X----X XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX ----X----X	----X----X XXXXXXXXXXXX XXXXXXXX-- ----X----X	----X----X XXXXXXXXXXXX XXX----- ----X----X
ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း <ul style="list-style-type: none"> • သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း • ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းကို လွတ်လပ်စွာ အပြန်အလှန်စစ်ဆေးခြင်း • ရလဒ်များနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အကဲဖြတ်ခြင်း 	XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX

၁၉.၄.၄။ အရင်းအမြစ်လိုအပ်ချက်

ဝန်ထမ်း၊ အထောက်အကူပစ္စည်းများ၊ ရန်ပုံငွေနှင့်အခြားအဖွဲ့အစည်းများမှ ရရှိနိုင် သော အရင်းအမြစ်များကို စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်း များ၌အသုံးပြုရပါမည်။ ဝန်ထမ်းအင်အားနှင့် ရန်ပုံငွေပမာဏတိုးပွားခြင်းကို နိုင်ငံတော် နှင့် ပုဂ္ဂလိ က အရင်းအမြစ်များမှ မျှော်လင့်နိုင်ပါသည်။

၁၉.၅။ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအပေါ် အကဲဖြတ်ခြင်း

မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း အဓိကကျသော စီမံကိန်းကြီးများသည် အလွန် ခက်ခဲသော ပြဿနာများနှင့် ကြုံတွေ့လာရခြင်းမှာ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်တို့ ဆက် နွှယ်မှုကို ဦးစားပေးအရေးယူဆောင်ရွက်မှု မရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သဘာဝအရင်း အမြစ်များ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုကြောင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်း၊ အချို့စီမံကိန်း များတွင် ပြည်သူလူထု၏ ကန့်ကွက်မှုကြောင့် လုပ်ငန်းဆက်လက် လုပ်ကိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ခြင်းနှင့် မမျှော်မှန်းထားသော ကုန်ကျစရိတ်များကြောင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်း၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များပျက်စီးမှုကြောင့် ပေးလျှော်ရန် တာဝန်ရှိခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမဖြစ် စေဘဲ ဘေးဒုက္ခဖြစ်စေသည့် မတော်တဆမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေမည့် အကြောင်းအရင်းများ ဖြစ်လာတတ်ခြင်း စသည်တို့နှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရပြီး စီမံကိန်းများကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း၏ အဓိကရည်မှန်း ချက်မှာ စီမံကိန်းများ၊ စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းများမစတင်မီ ဖြစ်ပေါ်လာရန် အလားအလာရှိသည့် ပြဿနာများနှင့် အခက်အခဲများကို ကြိုတင်၍ သုံးသပ် ဖော်ထုတ်ပြီး ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးများအပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှုများကို အကဲဖြတ်ခြင်းမှ ရလဒ်များကို အခြေခံ၍ စီးပွားရေးစီမံကိန်းများနှင့် လူမှုရေး အခြေခံ အဆောက်အဦးများကို စီမံကိန်း ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် မျှော်မှန်းထားသော အကျိုးကျေးဇူးများကို အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉.၅.၁။ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအကျိုးသက်ရောက်မှုအပေါ် အကဲဖြတ်ခြင်း

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း တစ်ခုဖြစ် သည့် အလျောက် ၎င်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် အပြုသဘော ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ထား ပါသည်။ သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ် ပေးနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များမှ လောင်စာထင်း၊ သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့နေမှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဘက်စုံသုံး သဘာဝတောများ၊ အိမ်ခြံဥယျာဉ်များ၊ သစ်တောမဟုတ်သော နေရာများမှ သစ်ပင်အရင်းအမြစ်များနှင့် အခြားသစ်

မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များသည် ကျေးလက်ပြည်သူလူထု၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေတိုးမြှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရေး အပေါ်တွင် အထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ကိုထာဝစဉ် စဉ်ဆက်မပြတ် ထောက်ပံ့ပေးမည့် အရင်းအမြစ်များမှ ပိုမိုထုတ်လုပ်ပေးမည့် အစီအမံများသည် သဘာဝတောများ အပေါ် ကျရောက်နေသော ဖိအားပေးနေမှုများကိုလည်း လျော့ကျသွားစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အသုံးချရေး အစီအစဉ်များဖြစ်သော သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သစ် မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဇီဝလောင်စာ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ခြင်း တို့သည် စီးပွားရေး အကျိုးကျေးဇူးများစွာကို ပေးပါသည်။ ၎င်းတို့က ထုတ်လုပ်နိုင်မှု စွမ်းရည်ကို တိုးတက်လာစေပြီး ရှားပါးသော ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ သုံးစွဲမှုကို လျော့နည်းသက်သာ စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးခြင်း၊ ကုန်ချော ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဈေးကွက်တွင် ရောင်းချခြင်းတို့တွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုပေါ်ပေါက်လာပါလိမ့်မည်။ ကုန်ချောပစ္စည်းများ၏ ဈေးနှုန်းများကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ဝယ်ယူသုံးစွဲသူများ အတွက် အကျိုးကျေးဇူးများရှိလာပါလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် တိုင်းပြည် အနေဖြင့် ပြည်တွင်း၌ သစ်တောနှင့် ဆက်နွယ်သော လိုအပ်ချက်၊ ဝယ်လိုအားအများစုကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေကုန်ကျမှုကို လျော့နည်း သက်သာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း၏ မဟာဗျူဟာများအနက်တစ်ခုမှာ သစ်တော သယံဇာတများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့တွင် အကျိုးတူပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောစီမံ အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းတွင် အကျိုးတူ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများစွာသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အကျိုးအမြတ်အတွက် ပါဝင် လုပ်ကိုင်လာခြင်းကြောင့် သစ်တောလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ပိုမိုမျှတစွာ ခံစားကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

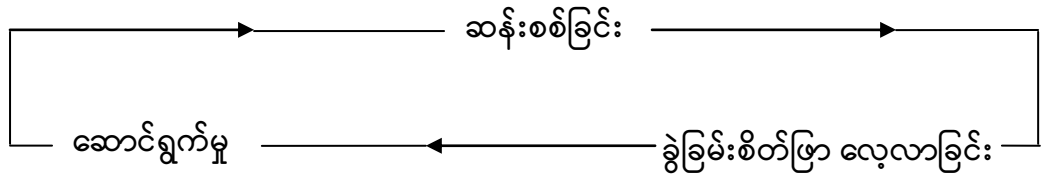
၁၉.၅.၂။ သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း

သစ်တောများမှ ထာဝစဉ်တည်တံ့သော တောထွက်ရရှိရေးသည် အခြေခံကျသော ရည်မှန်းချက် တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါရည်မှန်းချက်ကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင် ရန်သစ်တောများကို ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်ပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အပေါ် သစ်တောများမှ အကျိုးပြုမှုများ (သဘာဝဝန်းကျင် ကာကွယ်ခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ် အလာအရ မြေအသုံးချပိုင်ခွင့်နှင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ အနားယူ အပန်းဖြေခြင်း) အစရှိသည်တို့ကို အကာအကွယ်ပေးသည့် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနည်းစနစ်တစ်ခုခုဖြင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရ မည်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော သစ်တောအုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည် ယခုအချိန်အထိကျင့်သုံး လိုက်နာရန် သင့်တော်ကောင်းမွန်နေသဖြင့် ဤစနစ်အတိုင်း ဆက်လက်ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သွား မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ယနေ့ကျင့်သုံးနေသော သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စနစ်သည် သဘာဝနှင့် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းများ အပေါ်

အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်လေ့လာဆန်းစစ်နေရန် လိုအပ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာမည့် အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိ မည့် အုပ်ချုပ်မှု စနစ်များကို ပြဋ္ဌာန်းလုပ်ကိုင် သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉.၆။ ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ

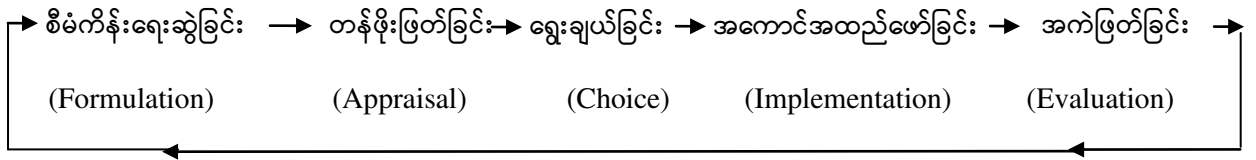
စီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် စဉ်ဆက်မပြတ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်နေပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို တစ်ကဏ္ဍစီ သီးသန့်ထား၍ မရသကဲ့သို့ ယင်းလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်သည် အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရား၏ ရလဒ် / အကျိုးဆက်များ ဖြစ်ကြသည်ဟုလည်း မယူဆနိုင်ပါ။ စီမံကိန်း ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ယင်းရည်ရွယ်ချက်များကို ပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့မှာ မျဉ်းဖြောင့်အသွင်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှုမရှိပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ စီမံကိန်းရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်တွင် စုဆောင်းရရှိသည့် စီမံကိန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဖြစ်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုကို ချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအဆင့်အားလုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပတ်လည်ဆက်သွယ်မှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ပုံ (၁၉-၁)။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းရပ်များ အကောင်အထည်ဖော်မှုဖြစ်စဉ်

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း ၂ ခုစလုံးမှာ ဖော်ပြပါဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံးတွင် မရှိမဖြစ်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြပါဖြစ်စဉ်သည် အခြေအနေကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊ အခက်အခဲများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း နှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတို့ဖြင့် စတင်လေ့ရှိပါသည်။ ၎င်းမှတစ်ဆင့် ရွေးချယ်နိုင်သည့် အစီအစဉ် များကို အကဲဖြတ်ပြီးနောက်ဆုံးတွင် သင့်လျော်သော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ရွေးချယ်အကောင် အထည်ဖော်ရပါမည်။ ထို့နောက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးဆက်များကို အကဲဖြတ်ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ဤအကဲဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းပါဝင်သည့် ဖြစ်စဉ်သည် စီမံကိန်းပြောင်းလဲမှုနှင့် တိုးတက်မှုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စီမံကိန်းများ ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် တိုးတက်မှု ပတ်လည်ဆက်သွယ်ခြင်းတွင် အကဲဖြတ်ခြင်းမှာ စီမံကိန်း ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှု နှင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်မှုကို ဖြစ်စေရန်အတွက် အရေးပါသော လုပ်ငန်း တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၁၉-၂) ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် တိုးတက်မှုတို့၏ သံသရာ

စီမံကိန်းတစ်ရပ် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လုပ်ငန်း တိုးတက်မှုကို ကြီးကြပ် စစ်ဆေးသည့် စနစ်တစ်ခုသည် အောက်ပါအချက်အလက်များကို သုံးသပ်သင့်ပါသည်။

- (၁) ရေးဆွဲချမှတ်ထားသည့် စီမံကိန်းပါ အချက်အလက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရရှိသည့် အောင်မြင်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲ အတားအဆီးများ
- (၂) တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မှုများ၏ အရည်အသွေး
- (၃) ကုန်ကျမှုနှင့် အကျိုးရှိမှု
- (၄) ဝင်ငွေနှင့် သုံးငွေ
- (၅) သွင်းအားစုများ(ငွေကြေး၊ လူအင်အားနှင့် လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများ စသည့်) ရရှိနိုင်မှုနှင့် အသုံးပြုမှု

သစ်တောကဏ္ဍတွင် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း အမျိုးအစား ၃ မျိုးမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သစ်တောသယံဇာတများ၏ အခြေအနေကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း
- (၂) သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချခြင်းကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း
- (၃) သစ်တောလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်နွှယ်နေသည့် လူမှုရေးအခန်းကဏ္ဍကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိရောက်သည့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းစနစ်သည် အုပ်ချုပ်မှုအပိုင်းကို သတင်းအချက်အလက်များ ပံ့ပိုးပေးပြီး လုပ်ငန်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သည့် အကူအညီများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းသာဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သူများ၏ လုပ်ဆောင်မှု အားနည်းချက်များ၊ ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ်ဝေဖန် သုံးသပ်ခံရစေရန် လုပ်သည့် နည်းစနစ် မဟုတ်ကြောင်း သတိပြုစေလိုပါသည်။

အချုပ်ဆိုရသော် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းသည် ရည်မှန်းချက်များ အကောင် အထည် ဖော်ပြီးစီးမှုကို ဆန်းစစ်သည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက် ခြင်းအားဖြင့် ရည်မှန်းချက်များကို ပြန်လည်ညှိနှိုင်းနိုင်ပြီး ရေရှည်တွင် လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုတိုးတက် အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည့် စီမံကိန်းတစ်ခု၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အကဲဖြတ်ခြင်းအမျိုးအစား(၄)မျိုးကို ဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။

◀..... စီမံကိန်းသက်တမ်း:▶

ကြီး ကြပ် စစ် ဆေး ခြင်း နှင့် စဉ် ဆက် မ ပြတ် အ ကဲ ဖြတ် ခြင်း

(monitoring and ongoing evaluation)

စီမံကိန်းကာလအလယ်အကဲဖြတ်ခြင်း

mid-term evaluation

စီမံကိန်းကာလအဆုံးအကဲဖြတ်ခြင်း

end-of-project evaluation

လုပ်ငန်းပြီးဆုံးပြီးနောက်အကဲဖြတ်ခြင်း

expost evaluation

(၁) စဉ်ဆက်မပြတ်အကဲဖြတ်ခြင်း

သက်တမ်းကာလအတွင်း အကဲဖြတ်ခြင်းကို စီမံကိန်းမှ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် အဓိက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(၂) စီမံကိန်းကာလအလယ်အကဲဖြတ်ခြင်း

သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်း (၅)နှစ်စီတွင် တစ်ကြိမ်အကဲဖြတ်ခြင်းဖြင့် ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများကို ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုလမ်းကြောင်းကိုလည်း လိုအပ်ပါက ပြန်လည် တည်မတ် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ခြင်းကြောင့် ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက် များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်နိုင်ပြီး စီမံကိန်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်စေ နိုင်ပါသည်။

(၃) စီမံကိန်းကာလအဆုံးအကဲဖြတ်ခြင်း

စီမံကိန်းအဆုံးတွင် အကဲဖြတ်ခြင်းဖြင့် စီမံကိန်းအတွက် ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက် များကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းရှိ / မရှိ။ စီမံကိန်းကိုရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူတို့ ၏ လူမှုစီးပွားရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ (ကောင်းကျိုး / ဆိုးကျိုး)ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်ဖြစ်ပါ သည်။

(၄) စီမံကိန်းလုပ်ငန်းပြီးဆုံးပြီးနောက် အကဲဖြတ်ခြင်း

သက်တမ်း ပြီးဆုံးပြီးနောက် အကဲဖြတ်ခြင်းကို သီးသန့်တာဝန်ပေးသည့် အဖွဲ့များဖြင့် ဆောင်ရွက်လေ့ ရှိပါသည်။

၁၉.၇။ နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှပစိဖိတ်ဒေသအတွင်း သစ်တောသယံဇာတများဖြင့် ကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံများအနက် တစ်နိုင်ငံအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ခံထားရဆဲဖြစ်ပါသည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် သစ်တောသယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်း မရှိတော့သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် မြန်မာနိုင်ငံ သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းများစွာမှစ၍ ယနေ့တိုင် စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူသုံးစွဲ ခြင်းဖြင့် ဂုဏ်ယူ နိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိနေပါသည်။ သစ်တောများသည် နိုင်ငံတော်လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးများ အပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ကဏ္ဍတွင်ပါ များစွာ အထောက်အကူပြုလျက် ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းကို နှစ်ပေါင်း ၃၀ နှစ်ကြာ ကာလ(၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀-၂၀၃၁ ခုနှစ်အထိ) အတွက် ရေးဆွဲ၍ ကဏ္ဍ ၁၈ ရပ် တွင် ရေရှည် ရည်မှန်းချက်ဖြင့် စီမံကိန်းများ ချမှတ်လျက် သစ်တောသယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရေးဆွဲထားသည့် စီမံကိန်းများသည် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လုပ်ငန်းများ အချိန်မီ ပြီးစီးနိုင်မှု၊ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှု၊ ချမှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်နှင့် မူဝါဒ များနှင့် ကိုက်ညီမှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများသည် သတ်မှတ်ထားသည့်စံများနှင့် အညွှန်းများဖြင့် ကိုက်ညီမှုရှိ / မရှိကို စဉ်ဆက်မပြတ်နှင့် ကာလအပိုင်းအခြားအရ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးရန်နှင့် အကဲ ဖြတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရရှိလာသည့် အောင်မြင်မှုများကို အခြေခံ၍ ပိုမိုထိရောက်စွာ အကောင် အထည်ဖော်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲလုပ်ကိုင်သွားရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ မအောင်မြင်မှုများ ရှိပါကလည်း ၎င်းမှ သင်ခန်းစာယူ၍ လက်ရှိချမှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာနှင့် မဟာဗျူဟာများကို ပြုပြင်တည်ဆောက် လုပ်ကိုင်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်တွင် ရရှိလာသော အောင်မြင်မှုများကို ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် ကဏ္ဍတစ်ခုစီ၏ အောင်မြင်မှုများ ရရှိပြီး တဖန် ကဏ္ဍတစ်ခုစီ၏ အောင်မြင်မှုများကို ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့်လည်း သစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းတစ်ခုလုံး၏ ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မီမည်ဖြစ်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းကို အချိန်ကာလနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် နည်းဗျူဟာနှင့် မဟာဗျူဟာများကို ချမှတ်လျက် အကောင်အထည်ဖော် ရန် လိုအပ်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။